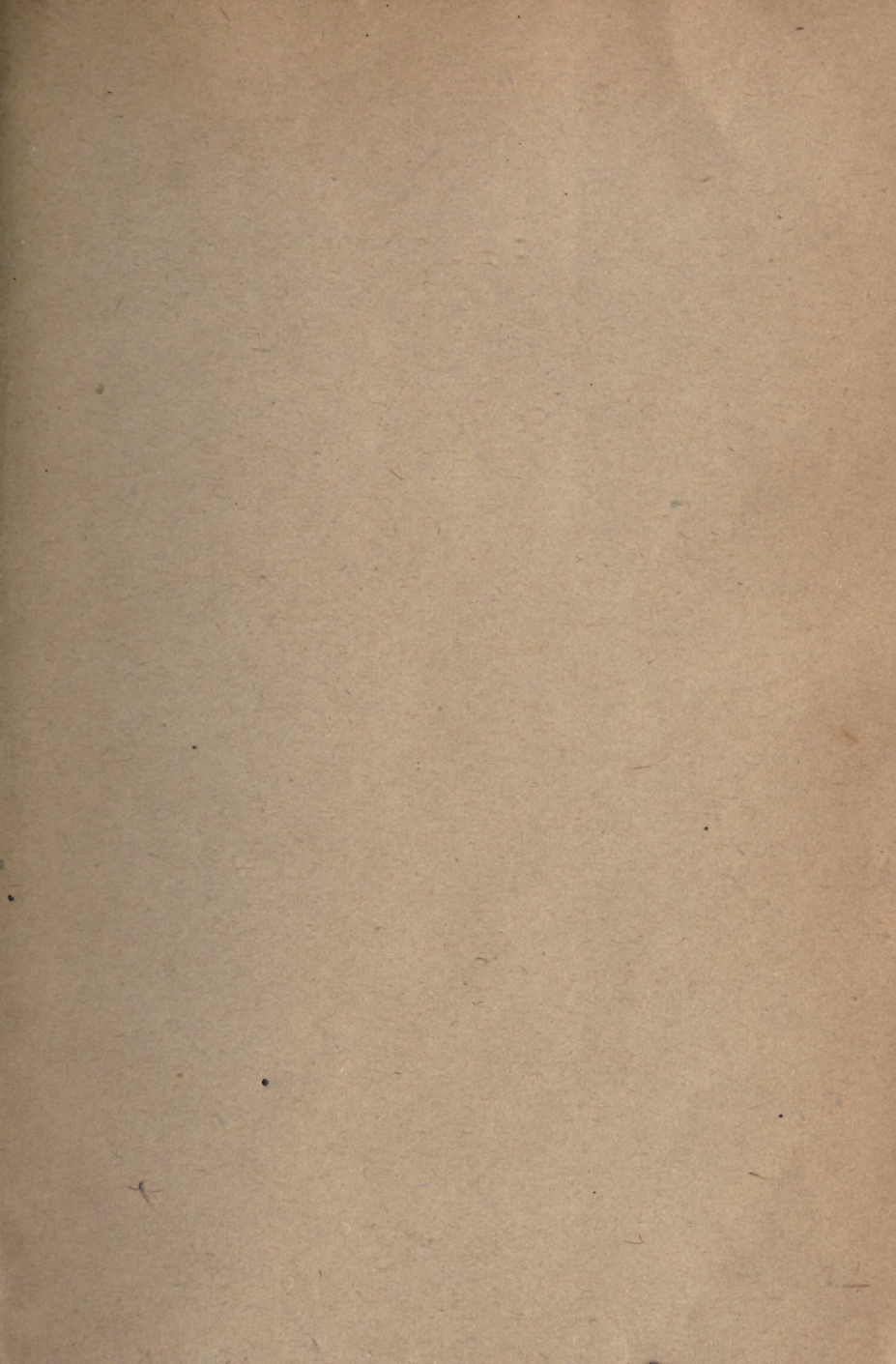
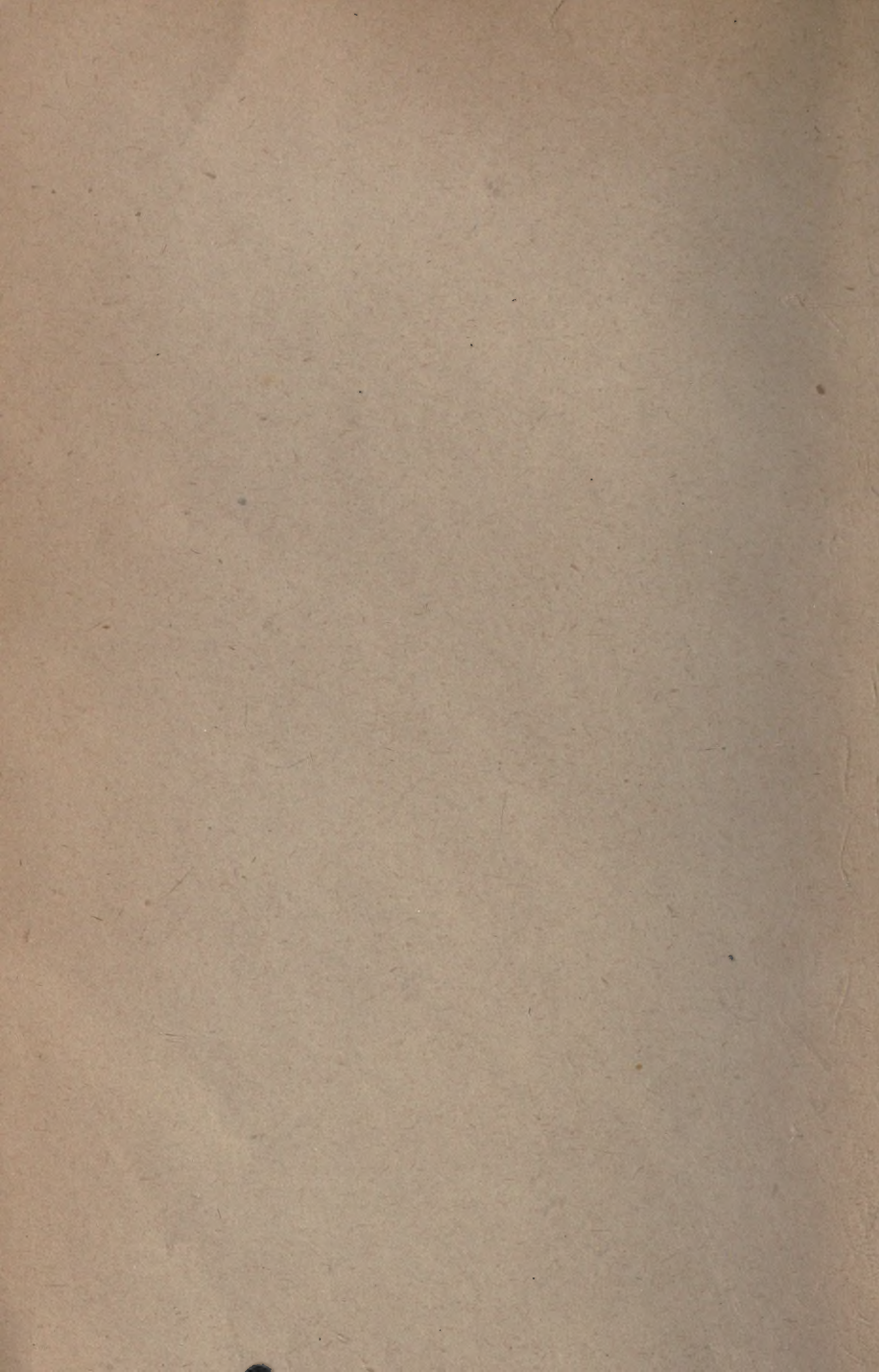

3 1761 03569 7168

اون آلتنجی باب

ایکنجی سلطان عثمان :

جلوسی — والده سلطانک مداخله لری — ایرانده (نصوح پاشا) معا -
 هده سی موجبنجه مصالحه — ایران سفیرینک ورودی — غوغای صدارت —
 یفدان و یوده سی غراتیانی .

۲ — خوتین سفری .

— شهزاده (محمد) ک قتلی — خوتین سفیرینک نتیجه سی .

۳ — هائله عثمانیه .

۴ — (سلطان مصطفی) نک ایکنجی دفعه جلوسی — داود پاشا ایله

عونه سنک قتلی .

فائده لر :

جندیلک = ادمان اویونلری — تاریخ عمومی و جغرافیا نقطه نظرندن

عثمانلی ایمراطورلغی — کورکلر — کلمات تاریخیه .

— جلالی اشقیاسنک ظهوری : قاره یازنجی ، حسین پاشا وسائرہ وقوعاتی
 — قنیزہ نك ضبیطی — قنیزہ نك آوستریالیلر طرفندن محاصره سی : تیریاکی غازی
 حسن پاشا — آناتولی احوالی — استانبولده دونن اتریقہ لر ، فسادلر .
 ۴ — ایران سفری : شاه عباس ، تبریزك ضبیطی — سلطان محمد ثالثك
 وفاتی — زماننده ادارهٔ حکومت ، بونك نتایجی .

فائده لر :

آوستریا ، نمچه — اسلاولر — جزیه — کلمات تاریخیه — کومروکلر منر
 — وقعه نویسلر — اصول انضباط — اون برنجی عصرک نصف اولنده —
 نتیهن بوقسکدی — اون برنجی عصرده اصناف .

اون بشنجی باب

برنجی سلطان احمد :

جلوسی — رسم ختانی — ایران سفری : شاه عباس ، مظالمی ، جماله
 زاده نك مغلوبتی .

۲ — آوستریا سفری : پوچقانی نك دولته عرض خدمت ایتمی —
 جلالیلرک چوغالمسی — دلی حسنک بلغرادده قتلی — مراد پاشانک صدارتی —
 زیدوده طوروق معاهده سی .

۳ — آناتولی تأدیباتی : قویوچی مراد پاشا .

۴ — ایران سفری : مراد پاشانک وفاتی ، نصوح پاشانک شاه عباس ایله
 مصالحه سی — دونانما وقوعاتی — وزیر اعظم نصوح پاشانک قتلی — یته ایران
 سفری — بعض وقایع محلیه — سلطان احمدک وفاتی — زمانی ، شاعرلکی ،
 تقدیرات تاریخیه — (سلطان مصطفی) نك جلوسی و خلعی .

فائده لر :

مسکوکات عثمانیه — کلمات تاریخیه — اون برنجی عصرده ادارهٔ عسکریه
 و مالیه — اورته حاللی بر وزیر دائره سی — علوفه توزیعی — درزیلر —
 نصیریلر — عمامه لر والبدسه .

خرجگذار اولان حکومتلر — مناسبات هم جواری — وادی السیل محاربه سی —
— صوقولونک قتلی .

۲ — ایران سفری : ایران احوال داخلیه سی ، ایران سفری وقایع
مهمه سی — قریمک احوال داخلیه سی — ایران سفریک خلاصه سی ، عقد معاهده ،
نتیجه سی — جبل لبنان وقایع — ابراهیم پاشانک ممبردن کتیردیکی هدیه —
له قراللقنک استانبولده مزایده سی — سفرا ورودی .

۳ — یکچیری و سپاهی عصبانلری ، حکومتک یکچیریلر اله کچمسی —
۴ — آوستریا سفری : نتیجه سی .

۵ — سلطان مراد ثالثک وفاتی — اوصاف ، اخلاق — قادینلرک امور
سلطنته مداخلاتی — تقدیرات تاریخیه . ۳۶۹ : ۳۲۲

فائده لر :

— عثمانلی سکلری — عصر مراد ثالثده یومیه آلان امرا و بندکان —
یکچیری نظامنه خلل کلبسی — چورباچی — کلمات تاریخیه — سلطان مراد ثالث
حقنده شهادت تاریخیه — مدالیلر — کلمات تاریخیه — سلطان محمد خان ثالثک
جلوسنده ارکان دولته ویربان بخشش — بعض مراسم — اون برنجی عصر
رعایا فقراسی — لهستان .

اون دردنجی باب

اوپنچی سلطان محمد :

جلوسی ، اون طقوز برادرک قتلی ، جلوس عطیه لری — سپاهیلرک عصبانی
فرهاد پاشانک قتلی ، انترقه لر .

۲ — قوجه سنان پاشا ، میخال و بوده ، افلاقده مقدمه هزیمت — مجار-
ستانده مقدمه هزیمت .

۳ — اکری محاربه سی : خاج اووا محاربه سی — بو محاربه نی متعاقب
ارتکاب ایدیلن تدبیرسزلک — جفاله زاده نک صدارتی — (شاه عباس) طرفندن
سفیر ورودی — قریمده فتح کرای وغازی کرای مسئله سی — آوستریا ، اردل ،
افلاق احوالی — یانق قلعه نک استیلاسی — اوپوار سفری .

صوږوغولر — اصطلاحات تاریخیه — قیافت عسکریه دن : البسه — کلات
تاریخیه — آباق قابیری — قبودان پاشا — عثمانی دوناتامسی — اسکی وکلا
و وزرا زنکینلکی — اندرون مکتبی شاگردانی — آمریقای عثمانی — منع
مسکرات و قهوه نك ظهوری — هدیه لر، رشوت قبولی — ایالات .

اون ایکنجی باب

سلطان سلیم ثانی :

جلوس — حین جلوسنده کی وقایع ، صوقوللینک تدابیری — آلایک
بلقرادن استانبوله وصولی، صوقوللینک تدابیرینه اعتماد ایدلمدیکی جهتله ظهوره
کلن یکیکچری رذالتلری — نچمه مصالحه سی ، صوقوللونک تصوراتی .

— یمن فتحی — قبریس سفری : پایا بشنجی (پی) نک تشکیل ابتدکی
اتفاق مقدس — اینه بختی محاربه بحریه سی ، قبودان دریا علی پاشانک شهادتی،
دوناتامسزک بوزغونلنی — قاییح علی پاشا — صوقوللونک همتی .

— وندیکیلرک صاحبه مسارعتلری : معاهده صلحیه — تونس فتحی —
وقایع ساژه .

— سلطان سلیم ثانیکنک وفاتی — زمانی، اوصافی — دور سلیم ثانیده
نظر دفته چاریان حال مخصوصه . ۲۸۱ : ۳۳۱

فائده لر :

سلطان سلیمان قانونی حقنده — القاب، عنوان — سلطان سلیمان قانونی
و فرانسه قرالی ایکنجی هازی — خرم فادین افندی — تیمارلر و اداره اراضی
— شاه عباس — التفات شاهانه، مآثر عبودیت — خبر عصیان میخال و بوده
افلاق — ندیلر و مقربلر سیثاتی .

اون اوچنجی باب

اوچنجی سلطان مراد :

جلوسی — بش شهزاده نک قتلی — عسکره، ارباب حکومته جلوس بنششی
— صوقوللو محمد پاشا حقنده کی سؤ نظری — دولترلره تجدید معاهده —

صره سنک اوروپادہ اوپاندیردینی حسیات — شارل کن علیہنہ حرکت —
آندرہ آ دوریا — برنجی مصالحہ و مجارستانک نزد دولتہ موقعی .

۵ — ایران سفری : شاہ طہماسب — اثنای سفردہ وقایع — وزیر
اعظم ابراہیم پاشانک وفاقی .

۶ — بحر سفید وقوعاتی : بارباروس خیرالدین پاشا — دولتک مناسبات
سیاسیہ سی — بحر احمر و ہندستان سفرلی .

۷ — وندیکلہ مصالحہ — زاپولایک وفاقی و مجارستانہ سفر : مجارستانک
اوجہ تقسیمی — بارباروس خیرالدین پاشانک بحر سفیددہکی وقایع مہمہ سی .

— ایران سفری : القاص میرزا مسئلہ سی — خرم قادیں افندیکنک امور
دولتہ مداخلاتی — صوقوللی محمد پاشانک وزارتی — مجارستاندہ احوال
عمومیہ .

۸ — شہزادہ سلیم ایلہ شہزادہ سلطان یازید آرسندہکی خصومت :
لالا مصطفی پاشا، بوخصومتک نتیجی — سمیز علی پاشانک صدارتندہ آوستریا
ایلہ عقد ایدیلن مصالحہ .

۹ — آق دکزردہ، بحر احمر دہ، بحر محیط ہندی دہ عثمانلی دونانامی :
پیالہ پاشا، طورغود رئیس، صالح رئیس — جریہ آطہ سی بحارہ سی — مالطہ
بحارہ سی — طورغود رئیسک شہادتی — بحر احمر دہ : پیری رئیس ، سیدی
علی رئیس .

۱۰ — سکتوار سفری : سببی — سلطان سلیمانک اون اوج سفری —
صوقوللی محمد پاشانک صدارتی — سکتوار محافظی : زرنی .

— آفریقای عثمانی وقایعی : حسن پاشا، صالح رئیس، اسپانیولر وفاس
حاکمی (شریف مولی محمد) .

۱۱ — سلطان سلیمانک ارتحالی . مدت سلطنتی — زمانی ، اوصافی ،
اخلاقی ، شہزادہ لری ، نتائج الوقوعانک تقدیری . ۲۰۷ — ۲۸۱

فائدہ لری :

یازو سلطان سلیم حقندہ — خلافت اسلامیہ — امضای پادشاہی — ارتحال
سلیم — سلیمک خصوصیت احوالی — وفاقی نصل اعلان ایدلدی ؟ — ابراہیم
پاشانک آوستریا سفیرلرینہ خطابی — امانات مبارکہ — قیافت وجوہہ — سرپوشلر ،

اوتنجی باب

یاوز سلطان سلیم :

مسلك سياسى — ايلك اجراآتى — سلطان احمد وقعهسى ، نتیجهسى ، شكلى — شاه اسماعیل .

۲ — چالديران محاربهسى — يکچريلر — چالديران محاربه سنک صورت وقوعى ، سلیمک ايران حقندهکى فکرى — کرجستانک اطاعتى — ذوالقدریه حکومتک الحاقى — کردستانک ضبطى — ايران سفیرینک نتیجهسى .

۳ — مصر سفرى — مصر سفرینى ایجاب ایدن سببلر — مرج دابق محاربهسى ، حلبک فتحى — خادم الحرمين الشريفین عنوانک اخذى — مصره دخول — سنان پاشانک شهادتى — طومانباى — مصر سفرینک نتیجهلری — عربستان ، سوريه ، آفریقاده نفوذ عثمانى — خلافت اسلامیه نك عثمانلیله انتقالى — بارباروس خیرالدین — ارتحالى ، مدت سلطنتى ، اوصافى . ۱۷۶ : ۲۰۶

فائده لری :

شاه اسماعیل صفوى — اصطلاحات تاريخیه — تشکيلات عسکریه وماليه ایچ آغالری — طیش آغالری — ادبیات تاريخیه نمونه لری : اعلان حرب — ممالیک چراکسه — افلاق ، بغداد — ادبیات تاريخیه نمونهسى — اسلام علماسى و خرسیتیانلر .

اونبرنجی باب

سلطان سلیمان قانونی :

جلوسى — جلوسنده احوال عالم ، وضعیت اطراف — بلغراد فتحى — ردوس فتحى ، ردوسک اهمیتی .

۲ — وندیکیلرله تجدید معاهده — اوروپا قطعه سندهکى وقایع ، فرانسه دن کلن ایلیجی .

۳ — آوستریا سفرلری : مهاج محاربهسى ، نتیجهسى — (بودین) ک فتحى ، بودین .

۴ — ویانه محاصرهسى تفصیلاتى — آقینجى عسکرمن — ویانه محاصره

مخاربه دن صکره عقد مصالحه — دولتك وضیمت شمالیه سنك تبدلی — (ماتياس قورون) ك وفاتی — مجارستان آوستریا، لهستان آقینلری — عثمانلیرله روسلر آره سنده ایلك مخابرة سیاسییه — موره سفری .

۲ — ایران حکومت صفویه سنك ظهوری، شاه اسماعیل، شیعه مذهبنك آناتولیده ظهوری — شهزاده سلطان سلیمك ایران ایچلرینه آقینی — سلطان بایزید ثانیك حلم طبعی — سلطان قورقود وقعه سی — كوچك قیامت دنیلن زلزله — طربزون والیسی سلطان سلیم — شهزاده سلطان احمد ایله سلطان قورقود آره سنده کی منافسه — شهزاده سلطان سلیمك کفه یه پکمی، طونه دن ادرنه یه کلیشی — سلطنت غوغاسنك ظهوری — شاه قولی ویا شیطان قولنك حمید و تکه طرفلرنده عسیانی — شهزاده سلطان سلیمك ایکنجی دفعه ادرنه یه کلیشی، مغلوبیتی، قریمه فراری — شاه قولنك مغلوبیتی، مقتولیتی — یکیچر-یلرک شهزاده سلطان احمد علیهنه قیامی — سلطان سلیمك تکرار استانبول اوزرینه حرکتی — شهزاده سلطان احمدك ککبوزه ده یکیچر یلرک ایسته میشلری و سلطان سلیمی ایسته ملری — سلطان قورقودك یکیچری اوجاغنه دخالتی — سلطان احمدك قونیه یی ضابطی، پدری بایزیدك یوللادیغی مأمورک بورتی، قولاغنی کسمه سی، احوال دولتك وخامتی، یکیچر یلرک آیاقلانمه سی — یاوز سلطان سلیمه سلطان احمدی تأدیب ایچون آذونیت اعطاسی — (۹۱۸) ده اهالی ویکیچر لمرک سلطان سلیمك پادشاهلرنی ایسته مک اوزره سرایه کیتملری — سلطان بایزیدك سلطنتدن فراغتی، ایلك خلع حادثه سی — واردات دولت، سلطنت و دبدبه عثمانیه — بایزیدك وفاتی — مدت سلطنتی — اوصافی، قیافتی، اخلاق — زماننده کی عساکرک، دونانمك مقداری — زماننده بنی احمر دولت اسلامیه سنك اندلسده انقراضی .

فائده لر :

دیوان، باب عالی — ادبیات تاریخیه نمونه لری — فاتحک معارف پورولکی — فاتحک ادیانہ رعایتی — سلطان جم و عاقبتی — اندلس مسلمانلری — ایلك عثمانلی و روس مخابرة سیاسییه .

وقعه‌سی ویرینه (رادولا) نك تعیینی — اسکندر بک وفاتی — جنویز لیلره
 وندیکیلر — آماسره، آغریبوز ومدیلی آله‌لرینک ضبطی .
 ۸۶۸ ده آناتولیدهکی وضعیتمز : اوزون حسن وقعه‌سی مقدماتی —
 قره‌مان اوغلی اسحق بک آلتی اوغلی ، پیر احمد بک — اشقودره نك ضبطی —
 عثمانیلرک وندیك جوارینه قدر آقینلری — وندیکیلرک نائل مصالحه اولملری .
 ۵ — اوزون حسن : اولتق بلی محاربه‌سی — قوه‌بجریه نك ترقیبی —
 قریمک ضبطی .

۶ — ردوس سفری . فاتحک وفاتی . اوصافی ، محل ولادتی ، کول بکک
 سلطان محمد حقندهکی فکری ، فاتحک مدت سلطنتی ، فتوحاتی ، دولتک وضعیت
 سیاسیه‌سی دیکشیرمه‌سی — زماندهکی حدود عثمانیه — فاتحک توقف ایتدیکی
 ایکی نقطه ، فاتحک قدرتی ، عرفانی ، جسارتی ، بسالتی — قانوننامه محمدی ،
 فاتحک علمایه حرمتی — نتایج الوقوعاتک فاتح حقندهکی تقدیری — زماندهکی
 اردو — مسکوکات — تجارت عثمانیه‌یه خدهتی — مناسبات دولیه‌ینی صورت
 تأسیسی — قیافتی ، اجراءات سائره‌سی . ۱۱۶ : ۱۵۲ صحیفه

فائده‌لر :

صربلر — فتحدن صکره — بطریق نصبی — عثمانلی تاریخلری نمونه‌لری ،
 عبرت — عثمانلی سکله‌ری — شرقی روما ایمپراطورلغی — قریم خانلغی — سردن
 چکدی ، طال قلیج — هیئت دولک .

طقوزنجی باب

ایکنجی سلطان بایزید :

تخته جلوسی — سلطان محمدک جنازه سنک نقلی — یکچیریلرک آیاقلامه‌سی
 صدراعظمک قوناغنی ، زنکین ویهودی اولرینی یغما ایتلری — سلطان بایزیدک
 استانبوله مواصلتی ، یکچیریلرک استدعالری واسعاف مطلبلری — سلطان جم
 وقعه‌سی مقدماتی — یکچیریلرک ایکنجی دفعه آیاقلامه‌لری — سلطان جک حجدن
 عودتی ، تکرار فراری ، ردوس شوالیه‌لرینه التجاسی — راغوزه ایله تجدید
 مصالحه و وندیکیلرله تجدید معاهده — افلاق سفری و قریم خان منکلی کرایک
 اللی بیک تاتارله محاربه‌یه اشتراکی — مصر سلطانی ایله آجیلان آلتی سنه

دیسلا سٹمکتولیتی . وارنہ محاربہ سنک نتیجہ سی — سلطان مرادک ایکنجی
دفعہ جلوسی .

۴ — مورہ فتوحاتی — آرنائودلق : اسکندر بکک صورت ظهوری —
استانبول ایمپراطورلنک حالی : ایمپراطورک سلطان مراد طرفندن تبدیلی —
اسکندر بکک تعجیزاتی — ژان ہونیاد ایله قوصوہ محاربہ سی ، نتیجہ سی —
انشای خیرات .

۵ — سلطان مراد ثانیکنک ارتحالی . سنی ، اوصافی ، اجرا آتی ، بیوکلیکی .
۹۱ : ۱۱۶ صحیفہ

فائدہ لری :

تقلید سیف — ادبیات تاریخیہ نمونہ لری — عثمانیلر دہ طرز اعمار —
سلطان مرادک خلیل پاشایہ افادہ سی — تشکیلات عسکریہ — مجارلر — ایالات
عسکری — اصطلاحات تاریخیہ — کینسہ ، آچہ — رشوت .

سکزنجی باب

فاتح سلطان محمد :

ایکنجی جلوس — شہزادہ احمدک اخناق — استانبولدن کلن ایچی ایله
راغوزہ ، وندیک ، جنوہ ، غلطہ دہ کی جنویزلرہ ، ساقیزہ ، مدیللی ، صربیہ ، افلاق ،
ژان ہونیاد ، اسکندر بک ، ایمپراطورک قرداشلری مورہ وسواحلرینک سفیرلری ،
متارکہ — قرہ مان اوغلنک عصیانی ، مغلوبیتی — یکیکچریلرک جلوس بخششی
ایستہ ملری ، تأدیبات — استانبول ایمپراطورلنک حالی وقسطنطنیہ — روم
ایلی حصارینک بناسی ، سلطان محمدک استانبول ایمپراطوری سفیرینہ بیاناتی —
قسطنطنیہ نک فتحی تدارکی .

۲ — استانبولک صورت فتحی .

۳ — فتح قسطنطنیہ دہ احوال عالم واطراف .

۴ — خلیل پاشانک اعدامی وچاندارلی خاندانک برنجی وزیرلکدن اسقاطی
— بلقراد محاصرہ سی ، عدم موفقیت ، ژان ہونیادک اردوی عثمانی بی بوزمہ سی ،
فاتحک مجروحیتی — سمندرہ نک فتحی موجب اولان صربیہ تختی منازعہ سی —
مورہ دہ فتوحات — بوسنہ و ہرسکک استیلاسی — افلاق وویودہ سی (ولادک

يىنجى باب

ايكنجى سلطان مراد :

جولسى، اجرات ابتدائىسى — بحار قراليله متاركه — استانبول ايمپرا. طورينك تكليفاتى — جنيد اوغلى ايله دوزمهجه مصطفى وقعهلىرى — اولوآباد محاربهسى: ميخال زاده محمد بك خدمتى، دوزمه مصطفىفانك عاقبتى — استانبول محاصرهسى — سلطان مرادك كوچك برادرى شهزاده مصطفىفانك قيامى، عاقبتى — اسفنديار اوغلك رجبى — ادرنده دوكون — استانبول ايمپراطورى (يونان) ك استرحامى — دولته حادثه تيموردن طولايي آچيلان رخنهلك تعميرى — ينه قره مان اوغلى وقعهسى، مقتوليتى .

آناطولى اصلاحاتى: تدمير اشقيا — صرب قرالى لازاروويچك وفاتى ويكى صرب قرالى زورز برانقوويچ — سلانيكك تكرر ضبطى — افلاق وويودهسى دراقولانك تابعيتى — صرب پرئسى (ويلىق اوغلى) نك وركوسنى تزويد وقزىنى سلطان مراده تزويجى — دراقولانك حضورده استنطاق — صربيه سفرى، بلغرادك ضبط ايديله مەمسى — اردل آقبنى، هرمانشتاد محاصرهسى، ژان هونياد، مزيد بك بو زغونلغى .

— ژان هونيادك ايلرى حركتى : صربيه اوزرينه اينيشى. پاپا دردنجى ژانك تشويقيله طولانان براهل صليب اردوسنك نيشه قدر صلوتى — موروا، ايزلادى، يالوواج محاربه لرنده سلطان مرادك مغلوبىتى .

— قره مانليرك كوتاهيه، بروسه اوزرينه يوريمه لرى — سكدن معاهده صليحهسى، نتيجهسى. سلطان مرادك قرآنه، ولاديسلاسك اينجيله ييملىرى — ذات شاهانه نك مآبوسيتى، سلطنتى سلطان محمد تركى .

۲ — قاردينال (قون دول ميهرى) نك: (بردىنى آيرى به وربان يمينك حكى بو قدر) ديه حكم ويرهرك سكدن معاهده سنى بوزمهسى — ژان هونيادك نيكيولى دن وارنويه طوغرى يوريمهسى — سلطان محمدك چوجقاغنه بناء سلطان مرادك مغنيسادن چاغيرلەمسى — سلطان محمدك وقوع بولان مراجته اجابت ايتىسى حقتنه پدىرى سلطان مراده خطابى .

وارنه محاربهسى : قرهجه بكك تشجيمى، قوجه خضر، بحار قرالى ولا -

وقعه تاریخیه — تیمورک (سمرقند) چکیلیشی — عیسی چلبی — موسی چلبی
 — عیسی چلبینک عاقبتی — امیرسلیمان و محمد چلبی — امیر سلیمانک احوالی —
 محمد چلبی، موسی چلبی، اولاح بکی میرچه — امیر سلیمانک سبب نکبتی، مغلوبیتی
 — ادرنه وقعه سی، امیر سلیمانک مقتولیتی — موسی چلبینک صربیه و استانبول
 ایمپراطورلنی اوزرینه یوریدیشلری — دور فترده استانبول ایمپراطورلغنک
 انتزیه لری، وضعیتی — چلبی محمد و موسی چلبی، چامورلی صحراسی وقعه سی
 ۶۲ : ۷۶ صحیفه

فائده لر :

ییلدیرم بایزیدک تیوره جوانی — دولت بایندریه — ادبیات تاریخیه
 نمونه سی: ییلدیرم بایزید — آنقره محاربه سی و پلانی — صدراعظم — ییلدیرم
 بایزیدک نطقی — چلبی موسی ایله اورنوس بک — یکیکچری آغاسی .

آلتنجی باب

چلبی سلطان محمد

جلوسی — صرب، افلاق حکومتلری، استانبول ایمپراطورلنی احوالی
 — دولتک روم ایلی و آناطولیده کی وضعیتی، قره مانلیلر — جلوسنی متعاقب
 کلن ایلیچیلر — جنید اوغلی، قره مان اوغلی وقعه لری — افلاق بکی میرچه نیک
 وقعه سی — مجارستانه آقین — قره قیونلی یوسف وقعه سی — شیخ بدرالدین
 سیماوی وقعه سی — بورکلیجه مصطفی، شیخ بدرالدینک طوتولوب اعدای —
 چلبی سلطان محمدک وفاقی، اوصافی، قیافتی؛ دولتک ایکینجی دفعه تأسیسه خدمتی
 — چلبی کله سنک سلطان محمد حقنده کی تفسیری . ۷۶ : ۹۰ صحیفه

فائده لر :

ادبیات تاریخیه نمونه سی — تسالیا — قره مان اوغلی محمد بک — ایلیک
 ایلیچی — ذوالقدریه حکومتی — صره ارسالی — شیخ بدرالدین وطریقیتی
 — آقینجی عسکری — ماکدونیا .

وقعه‌سی — نیکبولی وقعه‌سی — قوصوه محاربه‌سی — مراد خداوندکارک شهادتی، مدت سلطنتی، مدفن — اوصافی . ۳۳ : ۴۲ صحیفه
فائده‌لر :

طغرا — لسان تاریخی نمونه‌لرندن — صوفیه‌نک فتحی — ادبیات تاریخی نمونه‌سی .

دردنجی باب

ییلدیرم بایزید :

تخته جلوسی — شهزاده و برادری (یعقوب‌چلبی) نك اعدامی — مجارستانه ایلك آقین — جنوبی صربیه‌نک ضیطی — استانبول اوزرینه یوریش، امپرا- طورک عزلی — بیزانس و یا شرقی روما ایمپراطورلغنک ضعیفی — آیدین، صاروخان، منتشا بکسلکرینک ممالک عثمانیه‌یه الحاقی — ینه قرمان اوغلی — سینوب بکی کوتوروم بایزید، اولاح بکی (میرچه) — تیمورطاش پاشانک اسارق، تخلیصی . — آناتولی فتوحاتی : نتیجه‌سی — سلانیکدن متفقین دونانماسنک پوسکوردلسی .

۲ — نیکبولی محاربه‌سی، نتیجه‌سی، سلطان عنوانی — ۷۹۸ دن ۸۰۰ تاریخنه قدر آناتولی و روم ایایده حرکات عسکریه — ۸۰۵ ده حدود عثمانیه .
۳ — تیمور وقعه‌سی : اسبابی، نتیجه‌سی، ییلدیرم بایزیدک اسارق، وفاقی، اوصافی، قیافتی، وزیر اعظم علی پاشا و کندیبی — خطاری . ۴۲ : ۶۲ صحیفه
فائده‌لر :

قوصوه محاربه‌سی — خداوندکارک خصوصیت احوالی — قشله، مکتب — قاضیان فی النار — نیکبولی محاربه‌سی (براهل صلیب محاربه‌سی) — سلطان بایزید یالکیز باشنه — سلطان بایزید اسرا ایله — استانبول احوالی — لسان تاریخی نمونه‌لرندن — تیمورک بایزیده یولادیغی تهدیدنامه .

بشنجی باب

دور فترت :

بیوک شهزاده امیرسلیمان — تیمورک اردوسی نهلر بایبوردی؟ — چلبی سلطان محمد — چلبی، دولت‌شاه، پلیدانیال، مزید اوغلی — سکه مشترکه‌نک آکلادیغی

ایکنجی باب

اورخان غازی :

ولادت — سمندرہ ایله ازمیدک فتحی — علاء الدین پاشا — علاء الدین پاشانک تشکیلاتی، چانداری قرہ خلیل — ایلك سکه — قیافت عسکریه — ایلك عسکر — ازنیق و بروسه — قره سی حاکمک و فاتی و مملکتک عثمانی ملکنه الحاقی — علاء الدین پاشانک پرینه وزیر اولان سلیمان پاشا .
 روم ایلی دن مرور — دور استیلامزک مبدئی — ۸۶۰ تاریخی و سلیمان پاشانک ارتحالی — اورخانک و فاتی . اوصافی .

وضعیة اطراف :

عثمان غازی زماندهکی فتوحاتک جهتی — اورخان غازی زماندهکی فتوحاتک جهتی — آناطولیدهکی موقع جغرافیہز — روم ایلیدهکی وضعیتمز — بیزانس ایمپراطورلغناک وضعیتی . ۱۹ : ۳۳ صحیفه

فائده لر :

یکپیچری تشکیلاتی — سلاحلر — تشکیلات اداره و اراضی — لسان تاریخی نمونه لرندن — عثمانیلرک ایلك کبیجیلکی — قردهمان اوغلاری و اخیلر — اهل صلیب .

اوچنجی باب

مراد خداوندکار :

تولدی — جلوسی — قردهمان اوغلی و اخیلر مسئلهسی، آنقره ناک ضبطی .

روم ایلی وقایعی :

ادرنه، زغرہ، فلہ و سائر محلاک ضبطی — خمس شرعی — صرب صندینی و قهہسی، نتیجہسی — عثمانیلرک روم ایلیده قارشی قارشی به کلنکلری اقوام : بلغارلر، صربلر — قردهمان اوغلرله تماماً حال تماسده بولنیشمزہ سبب اولان وقعه — ساوہجی بک مسئلهسی — چانداری قرہ خلیلک وزارتی، و فاتی .
 قردهمان اوغلی وقعهسی — سلطان بایزیدہ ییلدیرم لقبک اعطاسی — بوسنه

فهرس

مقدمه

سلیمان شاه — ارطغرل :

قانی خان قبیلهسی — ماهان، ارزنجان طرفلرینه هجرت — عودت — سلیمان شاهک مفروقی — سلیمان شاهک اوغلاری — ارطغرل بکک قبیله ریاستی — قونیه سلطانی — ارطغرل یولده ایکی اردویه راست کلپور .
طومانلیج، ارمنی یا بلاقلریله سکود قیشلاغی — (ارطغرل) ک سلچوقیه حکومتی اوج بکلیکی — وفاتی . ۱ : ۵ صحیفه

فائده لر :

چنکیز — سلچوقیلر — توغ، علم، هلال .

برنجی باب

عثمان غازی :

ولادتی . ریاستی . اوج بکلیکی — بیژانس حکومتی تکفورلری — اینه کول قرهجه حصار، یکی شهر، بیله جک، کوپری حصار، یارازکی وقعهلری — طورسون قییه : ایلاک خطبه — قاضی نصی — بعض فتوحات .

استقلال عثمانی :

سلچوقیه حکومتک انقراضی — سلچوقیه حکومتی اراضیمی اوزرنده ظهور ایدن کوچک حکومتلر — قویون حصار وقعهلری — غازان خان واستانبول ایمپراطورینک همشیرهسی ماری — ازنیق و بروسه محاصره لری ، فتحی — ارتحالی ، اوصافی ، مدت حکومتی ، نامی ، مدفن — وفاتنده براقدیغی حکومت و حدودی . ۶ : ۱۸ صحیفه

فائده لر :

ازدواج عثمان — بیله جک وقعهلری — جناب عثمانک اوغلی اورخانه ویردیکی نصیحت — عثمان غازی بک خصوصیت احوالی .

فکرینه بردولاب قوردی . سرایده کی بوستانجیلرله یکیچری زوربا-
لرندن مرکب بر پوصو ترتیب ایدرک بونلری قیردیرمق ایسته دی .
فقط کندی آدملرندن بری برسپاهی ایله دکانده اوطورمق، اوطور-
مه مق غوغاسی آره سنده :

— سز بایرام ایرته سی بلا کزی بوله جقسکز . طرزنده پاشانک
بوفکرینی آغزندن قاچیردی . بوسوز، سپاهی بی بردها آیاقلاندردی :
— بز بی غرض بر وزیر ایسترز دیه هجوم ایتدیلر . مره ، ینه
یکیچریلره التجا ایتدی ایسه ده یکیچری کتخداسی عسکری عقل
ودرایتیه طوغری بوله کتیره رک آنلری ده :

— بزده بویله بروزیر ایسترز . دیمکه مجبور ایتدی . ایکی عسکر
برلشنجه مره یه مهری تسلیم ایتک ضروری کوروندی . یرینه سابق
بغداد والیسی کآنکش (علی پاشا) وزیر اولدی .

برنجی جلدک صوکی

دیکه مدیله. مفتی سرایه کیتدی. مره حسین پاشادخی آغا قپوسنه کیدوب
 اوجاغه التجا ایلدی. بوراده یکیچری آغاسی (قره مصطفی) ایله
 قاضی عسکرلری و سائره یی طویلایوب فاتحده اجتماع ایدن علمانک
 و اهالینک طاغیلمه لری ایچون امر لر کوندردی. ذاتاً استانبول
 قاریشمش ایدی. بووقه اوزرینه دهها زیاده قاریشدی. هر ایکی
 طرف سوزنده طوره رق حتی فاتحه نصیحت ایچون یوللانیلان نقیب
 الاشراف (غباری افندی) بی دخی دیکه مدیله. دیکر طرفدن یکیچری
 و عجمیلرده سلاحلار نشر ایدی. آقشام اوستی باش چاوش (قره مذاق)
 نامنده بر زوربا فاتح جامعنه هجوم ایده رک اوراده کی علمای بر ضرب
 واکثرینسی قتل ایلدی. مقتوللرک نعش لری بیطال قویولره و کاریزلره
 طولدوردی. بو حادته دخی خالقیکیچریدن زیاده سیله صوغوتدی.
 (مره حسین پاشا) که دنائت طبعی اظهار ایتمکدن بر آن خالی
 قالموردی، بووقه بی صا ووشدیردقندن صکره سپاهی لری قالدیرمق

آتلامش و فرار ایدرکن سرای ایچنده کی ضربمانه طرفندکی چنار آغاجی
 جوارنده بر آدمه تصادف ایتمش، بو آدم قزی چنارک قووغنه صا قلامش
 و بلب السعاده آغاسنه خبر ویرمش. بونک اوزرینه حریف حضوره جلب
 ایدیلرک نه مکافات ایستدیکی صورولمش، چناره جوار ضربمانه قپوسنه
 متصل بر یرده براوجاق احداثی و اورایه بر خدمت تخصیصی طلب ایتمش.
 طلبی موجبجه اورایه (قیز بکجیلری) نامیله براوجاق انشا اولمش. اوجاق
 یعنی دائره نک ختام انشا سنده بورایه (بوی آباد) (قارغی) و (الوس) قضاری
 اها ایسندن قرق نفر بکجی قید اولمش، فقط قیز بکجی ترکیبی فاحش کو-
 رینه رک بالاخره دهها اینی بر تعبیر ایتمش کی (قوز بکجی) دنیلمش.

غلبه دیوان: هر اوج آیده عسکره چیقان علوفه سبیله و یا خود بر ایلیجی کلایکینده
 حضوره قبول ایدیلشده عقد ایدیلن دیوان.

اوزرینه جغاله زاده (محمود پاشا) سردار نصب اولنهرق مقابلهیه کوندرلدیسهده (محمود پاشا) مقاومت ایدهمیهجکئی آکلادی . (آبازه) ایسه (آنقره)یی محاصره ایدهرک اوج آی محاربهدن صکره واروشنی آلدی . فقط قیش کدکله (نیکده) ده قیشلاغه چکیدی . بو آراق خواجه سلطانی معهود (عمر) برسندن بری کیزلندیکی یردن چیقدی . علمانک توسطیله شیخ الحرم اولوب مکیه کوندرلدی .

صدر اعظم (مره حسین پاشا) ایشی آزدیردی . حتی بر میرمیرانی دیوانده دوکوب اولدوردی . عسکره یارانق املیله ایچ خزینهیی اسراف ایلدی . حال بوکه بونجه عسکری هر زمان نمون ایتمکه خزینهلر طیانماز . میرمیران حقنده یابدینی معاملهی بر قاضیه دخی یانجه علما فاتح جامعنه طویلاندیلر . مفتی وسائرهنک رایسله (مره حسین پاشا) نک بعدالعزل قتلنی پادشاهدن ایسته مکه قرار ویردیلر . سپاهی زوربالرندن بچاقچی اوغلی (اولکون) ک تهدیدینی

ظهور ایدهجک اولورسه میری به الی بیك آنتون ایله فتنه کار اولانلردن اوتوز قدرینک بونی اورلق اوزره آنلری ندره کسدی، حتی اونودلامق ایچون (لفقوشه) ده بر طاش دیکدیردرک اوزرینه یازدیردی ایدی . بو طاش بالاخره قالدیرلشدر .

يکلك : پادشاه ، وزیر اعظم و خانلرکبی بیوک ذاتلرک ائناى سیر وسفرده يکک ییلری ایچون یول اوزرلرنده احضار ایدیلن يک محلی .
ندرلانده : فلنک ویا هولاندا دینیلن مملکت ویا حکومت .

اصول تحایف : عسکرلر آره سنده معروف اولانی شوایدی : برتپسی اوزرینه طوز و آتمک ، فلیج و قرآن قونور و بونک اوزرینه یمین ایتدیریلردی .
قوز بکچی : فاتح سلطان محمد زماننده حرمده بولنان برجاریه دیواردن آشاغییه

دیوانه هجوم ایتدیردی . (کورجی محمد) پاشایه سوکدیلر ، صایدیلر ، اولدیریرز دیه تهدید ایتدیلر . پاشا استعفا ایتدی . پادشاه ینه :
— عسکر کیمی ایسترسه او صدر اعظم اولسون . دیه امر ویرنجه (مره) پی ایسترز . دیدیلر . حسین پاشاده مرانیه ایردی . حکومت کندیسيله والده سلطانك النده قالدی .

دیگر طرفدن (ارضروم) والیسی (آبازه پاشا) نك عصیانی بیویوردی . کندی یرینه کلن والی پی اعاده ایتمله برابر (آنقره) و (سیواس) اوستنه یوریدی . (قره حصار) ده (مرتضی پاشا) پی ، (سیواس) ده (طیار پاشا) پی اسیر آلهرق قرق بیك عسکرله آنقره پی محاصره ایتدی . قیصریه لی برشیخ آبازه پاشایی :

— سن مؤید من عنداللهسك . جناب حق سنی بوقوم ظالمك اوزرینه مسلط ایتمشدر ، قورقه ، فرصت سنکدر . دیه تشویق ایدیوردی . پاشاده هانکی یرده یکچیری بولدیسه مالی آلهرق ، قتل ایدهرک ، حتی کیمنك طباننه نعل اوردیره رق کلیوردی . بونك

ریجه وسکبان پاراقلری آچه رق یولجیلری و تجاری صویویورلدی . ۱۱۰۰ تاریخنده وزراء میرمیران ، امراء تحصیلدارلر و متسلملرک دائره لرنده بولنان صاریجه وسکبانلرده الفا ایدیلهرک آنلرک یرینه بوآدلره عسکر یازلمسی امر اولمشیدی .

سوریجی : عسکرلری طویلاوبوب سوق ایدیجی ، سوق مأموری .

نذره کسمک : بریرک اهالیسنی حکومتجه غیر مقبول حاکم تکروری حالنده نقداً وبدناً جزالاندرمق . مثلاً ۱۱۰۲ ده (قبریسی) ک یرلی یکچیریلریله زعما وارباب تیماری والی به قلبیج چکه رک برقاچ آغانی و آلای بکارینی قتل ایشلر دی . بونک اوزرینه جزیره یوللانان سلاحشور فرنک محمد بک اوک آباق اولانلری تأدیب ایتدکن صکره جزیره اهالیسنی ده بردها بویله برحال

دیورلردی . عسکرلردن بك چوغی شاید (داود پاشا) تکرار صدر اعظم اولورسه بزه ایسته دیکمزی یاپسون دیه نشانلر ویریورلردی . حتی بری باشندن دستارینی، دیکری صیرتندن فراجه سنی، بر دیکری دخی آلتندن بار کیرینی ویردی . فقط قپو حیلر دامادی رحیق دامادی دینیلمله معروف (احمد) نامنده بر مرد عاقل ایکی یوز قدر اسکوفلی قپوچی ایله اورته جامعی باصه رق جمله سنی طاغیتدی . جامعه کیره رك داود پاشایی یاقه سندن طوتدی . سلطان عثمانك بیندیک آرابه یه بیندیردی ، یدی قله یه کوتوروب اوراده بوغذیردی . (کلندر) ده کسدیروب لاشه سنی دکزه آتدیردی . (بودین) بکلر بی اولان قاتل معهود یکیچری آغاسی (درویش) ایله دیکری (کوستندیل میر میرانی) میدان بی قتل ایچون ده مأمورین مخصوصه کوندرلدی .

(مره حسین پاشا) ، صدارتده کوزی اولمغله بو آراق او طه باشیلری تحریک ایدهرک (ارضروم) و (بغداد) ده فتنه ظهوری وسائر بهانه سی و آرانوود (سلیمان) نامنده بر سپاهی مزورینك دلاتیله

۱۴۸ — فأنده

کلمات تاریخیه

امدادیه : محاربه مصارفی ایچون ضیق زمانده قصبه و شهرلرده کی اعیان و تجاردن بر مقدار استقراض اولنان آقچه .

سرکی دوشمنك : سپاه طائفه سنك علوفه سی صدراعظم قوناغنده (باب عالی) ویریلیر و اوکون طور بهله ، کیسه لر دیزیلهرک سرکی یاییلردی .

دیوانکان ، کوکلویان ، فارسان ، عزبان : آناتولیده برطاقم توریدیلر صا-

باشلادیلر . کمند آتان جبه جی یی یاقه لایوب بوینی اوردیلر . (داود پاشا) یی ایکی کون آرایوب اک صکره ایوب طرفنده طویجیلرده بر سپاهی اوینک صمانغنده یاقه لادیلر . یدی قله یه حبس ایتدیلر . (کلندر) اوغلی ده اورایه کوتوردیلر .

داود پاشانک حرمی سلطان، زروبا اوپه باشیره و سپاهی آغالرینه پاره ایله مراجعت ایدوب آنلرده (جلاد سلیمان) نام شخصی پاشانک قتلنده عجله ایتمه مکه راضی ایتدیلر . (داود پاشا) یی کتیردیلر . آرقه سنده کی نفتی قیامه سی پاره لانتش، باشی دستار سز ایدی . جلاد قتل ایده جکی صروده جیندن ایکی قاضی عسکر دن آلدیغی فتوا ایله سلطان مصطفانک تذکره سنی چیقاردی . فریاده باشلادی . بونک اوزرینه سلطانک پاره ایله جالب ایتدیکی آدم لر جلاده : اورمه باقلم تمسکاری کورمه لم، دیدیلر . سپاهیلردن و یکچیریلردن پس پایه طاقمی سلطان دن دها زیاده پاره قوپارمق املیله باغیریشدیلر . (قول اوغلی) نامنده بری پاشایی آلوب اورته جامعه کوتوردی . یکچیریلر قتل ایدلسون، سپاهیلر تاخیر اولنسون

کوزک تجار تپله مشهور اولمشیدی . حتی (۱۰۰۰) تاریخلرنده شهرده بش یوز کورکچی دکانی وار ایدی .

شو مناسبته سویله لم که : سیغیه ، علمیه ، قلدیه ناملریله معروف اولان اوچ صنف مأمورین دولت ایله سرای بندکانی رتبه لری :

۱ - باشه کییلن قاووق ، ۲ - آرقه یه کییلن خفتان ، ۳ - بله صاریلان قوشاق ، ۴ - آیاق قابی ، ۵ - باشه طاقیلان سرغوج ، ۶ - اوکده طاشینان توغ و علم ایله تفریق اولنوردی .

هر رتبه و صنف ایچون انواع شکل و رسمده قاووقلر و ییچم ییچم خفتانلر اولدیغی کبی بو خفتانلرک رنگاری بعضاً دوکمه لرله شرید کبی شیلری بیله رتبه تمیزینه علامت اولوردی .

شام بکلبکی سیف اوغلی (پیر یوسف پاشا) دخی یکیچریلری طرد ایدوب سکیانلر یازدی .

استانبول حقیقهٔ حکومتسز قالمش ایدی . خلق ایسه عسکری (سلطان عثمان) ک قتلیله اتهام ایتمکدن برآن کری طور میوردی . بوکفتهکو عسکرک کویا کوچنه کیدیور، ایکیده برده بز قاتل دکلز دیه آیاقلانورلردی .

۱۰۳۲ سنهسی سفرینک یکرمی سکزنجی کونی سپاهیله تکرار دیوانه کلدیلر: (ولایتده بولنان قاضیلرواهالی بزه قاتل سلطان دیورلر . بز دکلز . قاتل کیملر ایسه حقلرندن کلنسون) دیه قیامایتدیله . بلوک آغلاری بونلری منع ایتدیله رسده اورته جامعهده تکرار طوپلانیدیله . ایکی اوچ کون صکره بردها دیوانه کلهرک :

— بز سلطان عثمانی اورته جامعه امانت ویردک ، نه تمسکله قتل اولندی ؟ دیدیلر . سلطان مضطقی نامنه چیقان خط همیونده :

(سلطان عثمانی بن قتل اولنسون دیمدم، داود پاشا اولدورمش ، قاتلری قتل اولنسون). دینلمکله عسکر باغیره چاغیره قاتلری آرامغه

قبور سمور - صرت سمور - بول یکلی اعلی صرف سمور - سراسره قابل ارکان صرف سمور - ارکان پاچه سمور - ترنجی چوقهیه قابل پاچه سمور - قبوریکلی عادی کورک - بول یکلی کورک - قنطوش کورک - سراسره دوخته درت یکلی ، آغیرصرت سمور - بول یکلی یشیل چوقهیه دوخته صرف سمور قنطوش کورک - سرحدلی (قیصهجه، سراسره دوخته سمور کورک) - بول یکلی قرصاق، سمور، قاقم، سنجاب، قنطوش کورک - تعریفلری واردره بولردن ماعدا (فراجه - سمور - موسم - نیتانه - نافه) کورکلر و (اوستلک) تعبیر اولنان ساترلری والبسهٔ رسمیه سزندن اولدیفنی جهته باب عالیده برده «کورک اوطهسی» وار ایدی . بوکور - کلردن اجنیلره وسفیرلرده احسان اولنوردی . استانبول فتحندن اولده صکرهده

(مصطفی پاشا) صدر اعظم اولدی . (درویش آغا) قره‌مان یولندن دوندریلوب استانبولده ینه یکچیری آغالغنه نصب ایدلدی .

خلق آره‌سنده کی خشنودسزلق یکچیری به طعن و لغت ایتمه قدر بیودی . سلطان عثمانک قتانه سکوت ایله باقانلرک «شیطان اخرس» اولدیغنی آچقندن سویله مکه باشلادیلر . بوسوز ارضروم والیسی (آبازه پاشا) ایله طرابلس شام بکلر بی سیف اوغلی (یوسف پاشا) به قدر عکس ایتدی . پاشالر یکچیری قیریورلردی .

برقاج کون صکره عسکر ینه آیاقلانهرق وزیر اعظم (مصطفی پاشا) نک ارتشاسندن طولایی عزلی ایسته‌دیلر . پادشاه عسکرک هر دیدیکنی یاپدیغنی کبی بودیدکلرینی ده اجرا ایده‌رک کورجی (محمد پاشا) پی وزیر اعظم نصب ایدلدی . تام اوچ آیده درت وزیر دیکشیدی . پای تحتک حال تذبذب و لایته دخی سرایت ایده‌رک اشقیایریر ترده‌دی . ارضروم والیسی (آبازه پاشا) عزل ایدیلوب (سیواس) ه مأمور اولمش ایکن استانبولدن کلن امری دیکله‌مدیکی کبی طرابلس

۱۴۷ — فأنده

کورکلر

کورک و قتیه البسه رسمیه دن معدود و حضور پادشاهیده کییدیرلک قانون ایدی . حضورده کورک کییننلر رجالدن صاییدیلرلردی . صدراعظم ویا وزیر اولانلر (ارکان کورکی) تامیله مشهور کورکلر کییدکلری کبی شیخ الاسلام اولانلر دخی «فروه بیضا» بیاض کورک و علما ایله مدرسین «موحدی» دینلن طرزده کییرلردی . تشریفات رساله لرینک اونیفورمه (طراز) بچنده کورک :

صاری چوقه به دوخته ارکان صرف سمور . شالی به دوخته قبورقاقم . چوته به دوخته پاچه سمور قنطوش . قبور پاچه سمور . چوقه به دوخته قنطوش سمور .

بر قاج کون صکره سپاهیلرله یکچریلر آیاق دیره دیلر. خواجه (عمر) ایله قائمقام (احمد پاشا) نك و (قره علی، نصوح، سابق کتخدا حسین آغا) لرك قتلارینی ایستهدیلر. بونلر فرار ایتشلردی .

خلق آره سننده پک بیوک بر خشنود سزلق حس ایدیلوردی . سلطان عثمانک قتلی اهالی به پک آغیر کلش ایدی. هر کس (داود پاشا) دن نفرت ایدیوردی . بو اتاده شیخ الاسلام (یحیی) افدینک دلاتیله (مصر) والیسی سابق (مره حسین پاشا) وزیر اعظم اولدی . مره ، عسکره یارانق ایچون خزینه بی بوشالمقله برابر «قیون آچقه سی» دخی ویردی ایسه ده یارانه مادی .

ذاتاً تذبذب کوندن کونه آرتیوردی . حتی (مره حسین پاشا) یکچیری آغاسی معهود (درویش) ی قره مان ایالته نصب ایله تبعید ایتمش ایکن یکچریلر ، سپاهیلر آیاقلاندیلر. بونک اوزرینه سرایدن چیقان برخط هایونده: (داود پاشا، کورجی محمد پاشا و لفکلی مصطفی پاشادان عسکر هانکیسنی انتخاب ایدرسه اوصدر اعظم اولسون) دینلمش ایدی . دیمک که حکم و نفوذ کاملاً عسکر النده ایدی . عسکر یکدیگریله اوپوشه میهرق انتخاب ینه سرایه براقیلدی . لفکلی

تهدیدنده بولندی. له الحمد که کنج ترکلر اک صکره مظالم حمیدیه به غلبه ایتدیلر ده سوکیلی وطنمز قور تولدی. یوقسه اوروپالیر بزی تقسیم ایده جکاردی. شمدیکی حانده بیله مملکتمز پک واسعدر . فقط سزک کی کنج لرك تحصیل هنر و معرفت وهر یرده ابراز حیت و عدالت و اظهار فعالیت واستقامت ایله مسنه صوک درجه ده محتاجدر. (جغرافیا) او قودیفکنز ایچون (۱۲۹۴) سنه سننده یعنی سلطان حمیدک ایلك سنه لرنده روسیه ایله ایتدیکنز محاربه نتیجه سننده غائب ایتدیکنز اراضی و قطعاتی خریطه لر اوزرندن بوله بیلیرسکنز . مع هذا برآز ده صبر ایدرسه کز صوک سنه لرده (برلین معاهده سی) فائده سننده مفصلاً کوروب آکلارسکنز .

تعرضدن کچلمیور ، ارباب حکومت حیرتدن حیرته دوشیوردی .
 بیچاره سلطان مصطفی نه حالد ایدی ؟ محبسندن چیقارمغه کلدکبری
 ائاده فوق العاده قورقش ایدی . قتل عثماندن صکره سرایک هر طرفی
 کزهرک ، هر قویه اورهرق : عثمان ، عثمان دیه چاغیرر ، کل عثمان ،
 بوبار حکومتی بنم اوموزمدن آل دیه باغیرردی . ایسته بو آجیتلی
 حالل آره سنده یالکزر والده سلطان حکم ایدردی . ذاتاً قتل عثمانه
 اک برنجی سببده او ایدی .

امور دولت و ملت چیغرنندن چیقمش ، میدان یکیچریلرله سپا-
 هیلهر قلمش ایدی .

سلطان مصطفی ایکنجی جلوسنی متعاقب (یحیی افندی) شیخ
 الاسلام اولدی . جلوس بخششلیری ویرلیدی کون سپاهیله (داود
 پاشا) اوزرینه هجوم ایدهرک :

— سلطان عثمانی نه سببله قتل ایلدک ؟ بز سکا امانت ویردک .

دیدیلر . (داود پاشا) ده سلطان مصطفانک فرمانیله قتل ایتدم ،
 جوابی ویردی .

دولتک اک بیوک ایمپراطورلقلره غبطه بخشا اولان بو وسعتنه برده خلافت
 اسلامیه مظهرتی شان و شرفنی بحق ضم ایلدک که الحاله هنده کره ارض
 اوزرنده موجود ایکی اوج یوز میلیون اهل اسلام عثمانلی پادشاهنی خلیفه مسلمین
 طائیرلر و اک قوی بر رابطه معنویه ایله الی الآن مربوط بولنورلر . سؤاداره ،
 جهالت ، مکتبیزلک ، حکومتک سبتاتی ، خلقک عدم فعالیت و بولنره بکزر مادی
 ومعنوی نیجه فناقلر یوزندن حکومت عثمانیه ایکی اوج عصر ظرفنده - اوقویور-
 سکیز آ ، آرتق سز حساب ایلدک - خیلی ضایعاته اوغرادی . حتی دور حمید اولده
 (قاینارجه) معاهده سیله روسیه نیک بریالقی ، برتابی حکمنه کیردیکی حالدده دور حمید
 ثانیده اک کوچک حکومتلرک ، مثلاً متبوعی بولندیفی باغاستانک بیله تحت

الحاصل سلطان عثمان کنديسندن وقوعه کلن خطاری اعتراف ایله برابر هر شیتیه موافقت ایتدیکنی بیلدیرر و برادرینک محبوس اولدینی اوطه ده حبس اونمسنه راضی اولور ایسه ده داود پاشا ایله یکچیری آغاسی درویش آغا مشارالیهی بر بازار آرابه سنه قویوب سؤباشی کتخداسی اولان (کلندر) نامنده کی حیاسزی دخی برابر بیلدیررلر. عظیم بر جمعیت ایله یدی قلهیه کوتوررلر. عسکر طاغیلدقدن صکره داود پاشا ایله کتخداسی عمر آغا و جبه جی باشی آغا و بر قاق اوباش اوراده قالیرلر. جبه جی کئند آتهرق و کلندر حصیه لرینی صیقه رق اولدوررلر. جبه جی نشانه اولتی اوزره قولاغنی کسوب سلطان مصطفانک والده سنه کوتورر.

— ۳ —

دولتک تاریخ تأسسی اوچ بچق عصره یقین اولدینی حالده بویله بروقه کورولمه مشیدی. قتل اخ، نفی و خلع پدر واقع اولمش ایدی ایسه ده قتل پادشاه ایکنجی عثمانک وجودنده تجربه ایدلشدر. حکومت بیوک بر حکومتسزک النده ایدی. چونکه (سلطان مصطفی) جدأ مجذوب ایدی. عسکر ایسه سلاح عصیانی دیشنه آلمش، یغمادن،

فی الواقع بوجدولک خطالی اولدیغنده شبهه یوقدر. فقط ینه برشیدر. ینه اوزمان یا پیلش اولان بر جدوله کوره ممالک عثمانیه ده ادیان مختلفه یه منسوب افرادک مقدار ی شویله در:

دین	اوروپاده	آسیاده	یکون
مسلم	۴,۳۰۰,۰۰۰	۱۱,۵۰۰,۰۰۰	۱۶,۰۰۰,۰۰۰
اورتودوقسلر	۱۱,۴۶۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۱۳,۵۰۰,۰۰۰
ارمنی	۴۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰
قاتولیک	۳۶۵,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰
موسوی، یزیدی			
وساژه	۷۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰
یکون:	۱۶,۶۰۰,۰۰۰	۱۶,۰۰۰,۰۰۰	۳۲,۶۰۰,۰۰۰

بواثناده صدراعظم اولان داود پاشا یاننده جبهه‌چی باشی دینیلن بی‌دین‌ده کند اولدیغی حالدده کلوب سلطان عثمانک اوزرینه بوغمق ایچون کند آتدی. سلطان عثمان دونوب کندی طوندی. حاضر اولان آغالر یوردیلر .

— نه یاپیورسکیز؟ شمدی طیشاری‌یه عکس ایدرسه جمله‌مزی قیرارلر دیه منع ایتدیلر .

سلطان عثمان داود پاشایه دونوب :

— بهی ظالم، بن سکا نیلدم. اکی دفعه موجب قتل جرمکی عفو ایدوب اولدورمدم . منصب ویردم . بکا عداوتک نهدر؟ دیه سویلندی . وینه آغالره دونوب :

— بو ظالم بنی قوماز، اولدورر .

دینجه آنلرده :

— یوق پادشاهم ، خاطر کیزی خوش طوتک . اورته‌لق بر مقدار سکون بولسون، ینه پادشاهم‌سکیز دیه تسلی ویردیلر . فقط سلطان مصطفانک والده‌سی آغالره :

— سز بیامزسکیز، بو نه ییلاندر . بورادن صاغ قورتولورسه بزدن وسزدن کیمسه بر اقا‌ز . دیه کیزیجه قتنه ویریدی . ینه تکرار داودپاشا، جبهه‌چی باشی‌یه اشارت ایدوب کند آتیدی . ینه منع ایتدیلر . صکره عسکر طشره‌دن تنیسه ایتکله ال چکدیلر .

شو جدول دخی سزه بر فکر مخصوص ویره ییلیر :

عرق	اوروپانه	آسیاده	مجموع
عثمانلی ترک	۱,۶۰۰,۰۰۰	۱۰,۲۰۰,۰۰۰	۱۱,۸۰۰,۰۰۰
روم	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰
اسلاو	۷,۳۰۰,۰۰۰	—	۷,۳۰۰,۰۰۰
رومن	۴,۰۰۰,۰۰۰	—	۴,۰۰۰,۰۰۰
آرناوود	۱,۶۰۰,۰۰۰	—	۱,۶۰۰,۰۰۰
ارمنی	۴۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰
عرب، سوریه‌لی	—	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰
کرد، ترکن و سائره مجهول	—	مجهول	—
یکون :	۱۶,۴۰۰,۰۰۰	۱۶,۲۰۰,۰۰۰	۳۲,۶۰۰,۰۰۰

ادبدن خارج کفر کرده بولنور . بو حال ایله اورته جامعه کلینیر . جمعه اولمغه مؤذنر صلا ویردکلرنده عسکر سلطان عثمان قتل اولندی ظن ادر . سلطان عثمانه سو قصد ایلمسون دیه باغریشیرلر .

نعیا دیورکه :

والدهسی سلطان مصطفی خانی محرابه اوپوردوب ایکی جاریه ده اتکلرینی طوناردی . طیشاریده برهنکامه ، بر آواز اولسه یرندن صیچرایوب نجره دن باقق ایستردی . زور ایله اوپوردیرلردی . سلطان عثمان ایسه باقوب :

— هی دردمندره ، پادشاه ایتدیکنز آدمی کورک . بو دولتک انقراضنه سبب اولوب اوجاگیزی سوندیره جکدر . یقینه بشیمان اولورسکزه . دیدکن صکره باشندن او کیری دستاری چیقاروب آغلادی . و آغاره خطاب ایدوب :

— بیلمزک ایله سزه جفا ایتدم ایسه عفو ایدک . سز ایتیک . دون صباح پادشاه ایدم . شمدی عریان قالدیم . حاملدن عبرت آلك . دنیا سزه ده قالماز . هانکی پادشاهک قوللری پادشاهلرینه بو اهاتی ایتدیلر دیه سویلنهرک خلقی آغلادی . طورناجی باشی کچه سنده اولان دلیند مقرمه نی چیقاروب : پادشاهم پاگه دره ، مبارک باشکزه صارک دیه ووردی . اوکجه آلمق ایسته مدی اما صکره آلدی . صاریندی . (تفصیلات آتیه یه ایجه دقت ایدک : باقک که پادشاه و حکومت نه حاللر

کچیرورلر :)

۱۲ — خربوت ایالتی : (اسکی « صوفن » و « قومازن » قطعه لرینی .

۱۳ — حلب ایالتی : (سوریه نك برقمسی ...

۱۴ — صیدا ایالتی : (اسکی « فنیکه » و فلسطین » قطعه لرینی ...

۱۵ — دمشق ایالتی : (سوریه نك برقمسی ...

۱۶ — بغداد ایالتی : (اسکی « بایاونیا » حکومتک مؤسس اولدیغی اراضی بی ...

۱۷ — حبش ایالتی : (عربستان و مصرک جنوب طرفته ده کی اراضی بی ...

اوزمانک پک خطالی تخمیننه کوره ممالک عثمانیه ایکی قطعه اوزرنده کی اراضیسنک مساحه سطحیه سی برمایون بش یوز بیک کیلومتره مره بی (یا کاشدر) اولوب بونک یا لکنز درت یوز آلتش درت بیک بش یوز کیلومتره مره بی اوروپاده ایدی . مجموع نفوس اوتوز ایکی میلیون آلتی یوز بیک ارمق اوزره تعیین ایدیلوردی که بومقدارک اون آتی میلیون درت یوز بیک اوروپاده ساکن ایدی .

عسکر پادشاه جدیده بر عرضحال ویره ريك قائم مقام احمد ودفتردار باقی پاشارله خواجة سلطانی عمر افندی وسکیان باشی نصوح و آیاس آغالرك قتلنی ایسترله . فرمان صادر اولور . دیگر طرفدن علی آغانك قتلی اثناسنده سلطان عثمانك آغا قپوسنده اولدیغی شایع اولمشیدی . بر مقدار عسکر اورایه هجوم ایدرک سلطان عثمانی صاقلان دیغنی بردن چقاریرلر . آرقه سنده بیاض برانتاری وار ایمش . باشنده عرقیه بیله اولیوب آچیق ایمش . سپاهینك بری کیرلی دلبندینی ویریر . بر بازکیره بیندیررلر . یاننده بولنان صدر سابق حسین پاشانك فرار ایدرکن یتیشوب باشنی کسرلر . اورته جامعه کتیررلر . سرانی یغما ایدرلر . سلطان عثمان ، حسین پاشانك نعشی کورنجه آغلار :

— بو مظلوم بی کناه ایدی . هر زمان عسکر حقنده بکا ایولك سویلردی . آنك سوزیله عامل اوله ایدم باشمه بو حال کلز ایدی . بنی خواجه ایله دارالسعاده آغاسی اضلال ایتدی . دیر . یولده کوتوررلرکن بر طاقم اراذل و اشرار سب و شتم ایلرلر . حتی بعضلری :

— جانم عثمان چلی میخانه باصوب ، یکچیری وسپاهیدن طوتیلانلری طاش کیسنه حبس ایتك ، دکزه آتمق نصل ایمش ؟
دیه اکلرلرلر . (آلتونجی اوغلی) نامنده بر رذیل سلطان عثمانك بالدرلر نی صیقوب

آسیاده :

- ۱ — قسطونو ایالتی : (اسکی پاؤلاغونی قطعه سنی ...)
- ۲ — خداوندکار ایالتی : (اسکی « بی تی نی » و « می زی » قطعه لر نی ...)
- ۳ — آیدین ایالتی : (اسکی « لی دی » قطعه سنی ...)
- ۴ — قرمان ایالتی : (اسکی « فییحی » و « پام فی لی » قطعه لر نی ...)
- ۵ — آطنه ایالتی : (اسکی کیلیکیانی ...)
- ۶ — بوزاق ایالتی : (اسکی « قایادوچه » قطعه سنك بر قسمنی ...)
- ۷ — سیواس ایالتی : (کذا ...)
- ۸ — طربزون ایالتی : (اسکی « پون » و « قولکیده » قطعه لر نی ...)
- ۹ — أرضروم ایالتی : (اسکی « ارمنیه » نی ...)
- ۱۰ — موصل ایالتی : (اسکی « آتوریه » حکومتی اراضی سنی ...)
- ۱۱ — کردستان ...

اطرافنه اوشهرک کیمی روابسناک یکینی و کیمی اتکنی ایچری براقوب احسان امیدله نشان ویرمهک چالیشدقلیدر. بو برعات اولسه کرک. هر نه ایسه عسکر اورته جامعدن طوغریجه (بابا جعفر) و (غلطه) زندانلرینه کیرهک اورادهکی محبوسلری و طاش کیمیلره ترسانه محبسندهکی موقوفینی صالیورلر. اوکونک آقشای قیوجی باشی (قره علی) آغانک خانهسی یغما ایدیلیر. ارباب عصیان بر آرتدیر. لیجه طاورانهرق اسکهلرده قایق بر اقامشردی. سلطان عثمان آناتولی طرفنه قاجق ایستر ایسهده بوسبیدن موفق اوله ماز. (مره حسین) پاشا اک صکره سلطان عثمانی آقشام اوزری آغا قیوسنه کوتورر. بوراده یکی چری آغاسی (علی آغا) ایله مذاکره ایدیلیر. ایسی باصدیرمق اوزره یکیچیری به اللیشر آلتون انعام ایله اسکرلت چوقه و سپاهی به اوزر آقچه ترقی ویرمک قرارلشدیریلیر ایسهده علی آغا یرتسی صباح مسئلهنی نفراته آچنجه اوطله باشلرک تعلیمی وجهله آغانی پاره پاره ایدرلر. جئهنسی آقسرائیده یول اورته سنه بر اقیلر.

میدانده بر والده سلطان ایله اوجاق آغارندن کتخدا بک، زغرچی ناشی و سائریدی سکن آغادن ماعدا حاکم قلامشدی. بونلر بعدالمشاوره (داماد، داود) پاشایی صدارته یکیریرلر. (درویش) آغانامندهکی بر سلحدارده یکی چری آغاسی اولور.

دینردی. یکی اوطلرک اورته سننده (تکیه میدانی) نامیله جسیم بر میدان و بومیدانک اورته سننده دخی برجامع وار ایدی که (اورته جامع) ایشته بودر. بوجامع ایکنجی سلطان محمود خانک یکیچیریلری الفا ایتدیکی زمانده تملندن ییقلمشدر.

- ۸ — بلغراد ایالتی : (صربیهده بولنان مواقع عثمانیهنی محتویدر) .
- ۹ — اسکوب ایالتی : (یوقاری ما کدونیا نیی محتویدر) .
- ۱۰ — بوسنه سرای ایالتی : (بوسنه ایله خرواستانی محتویدر) .
- ۱۱ — بروم ایلی ایالتی : (یوقاری آرناوودلق ایله اورته ما کدونیا نیی محتویدر) .
- ۱۲ — یانیه ایالتی : (آشاغی آرناوودلغی محتویدر) .
- ۱۳ — سلانیک ایالتی : (آشاغی ما کدونیا ایله تسالیا قطعه سنی ...)
- ۱۴ — جزایر ایالتی : (آهلر دکزندهکی آهلری ...)
- ۱۵ — کرید .

کتیرہ رک قبہ بی دلرلر. آشاغی بہ آدم ایندی برلر. سلطان مصطفی بر مندر اوزرینہ او طور مش، قارشیسندہ ایکی جاریہ آیاقده طور یورمش. در حال یر او پوب :
 — طیشاریده عسکر سزہ منتظر در دید کلرنده بیچارہ سلطان صو ایستہ.
 مکر محبسندہ اوچ کون قبانبو صو ویمک ویرلرز ایش. بر طرفدن والدہ سلطانہ
 مزده ویرلر، بر طرفندہ سلطان مصطفائی قبہدن چیقارده رق شیخ الاسلامک
 آتہ بیندی برلر. پک ضعیف اولدیفندن آتہ طورہ ماز. عرض او طہ سنہ
 کوتورلر.

سلطان عثمان عسکرک ایجری بہ کیرد کلرینی طونجہ دلور پاشانی کتیرتمک
 ایچون بوستانجیلر یولار ایسده ایش ایشدن کچمش ایدی. عسکر دلور
 پاشا ایلہ دارالسعاده آغاسنی کورونجہ قتل ایدرلر. والحاصل نصایح دیکلمیوب
 علمائی زور ایلہ سلطان مصطفایہ بیعت ایتدی برلر.

بیعتدن صکرہ عسکر (سلطان مصطفی) بی برخستہ آرابہ سنہ بیندی برلر اسکی
 سراہہ، اورادن دخی: سلطان عثمان بوستانجیلرہ باصہ جمش فورقوسیلہ اورتہ
 جامعہ کوتورلر [۱]. بورادہ شایان دقت برشی وارایسہ اودخی یولده خلقتک آرابہ

[۱] اورتہ جامع : استانبولده بری: مراد پاشا جامعک اوست طرفندہ کی
 جادہدن (صوفیلر) حمامنہ کیدہ جک یردہ کی بستانک قارشوسندہ وات میدانہ
 منتهی جادہنک پاشندہ و دیگر کی شہزادہ باشندہ قیامہ جیلر جادہ سندنن چوقور
 چشمہ طرفنہ قدر اولان آطہ محلندہ یکیکجری او طہ لری یعنی قیشلہ لری واریدی.
 ات میدانی طرفندہ بولنانلرہ (یکی او طہ لر)، شہزادہ باشندہ کیلرہ دہ (اسکی او طہ لر)

قبادوچہ) دیدیکی قطعائی حاوی آناتولی وسائرہ واردر. بیوک کوچک آلتی
 دکن ساحلرینی اورتر.

بوندن یارم عصردن برازاول اورویا وآسیادہ کی تقسیمات ملکیہ مزہ باقہ حق
 اولورسہق شویلہ بر جدول ترتیب ایدیلہ بیلیر:

اوروپادہ:

- ۱ — ادرنہ ایالتی (تراکیا قطعہ سنی محتویدر .
- ۲ — سلسترہ ایالتی : (آشاغی بلغارستانی محتویدر) .
- ۳ - ۴ — ویدین ، نیش ایالتی : (یوقاری بلغارستانی محتویدر) .
- ۵ - ۷ — اولاح ، بغدادان ، صریبہ : (بونلر اسماً تابع ایدیلر) .

دیر. رجا ایدرلر ، اھون شرین (!) اختیاری لازمدر، ویرلرزه فساد زیادہ اولور، دیرلر. پادشاہ ینہ رد ایله جواب ویریر. بو عسکر اجداد عظامکزک ده ایستہ دکلرینی آلمشدر. سز شیمدی ویریرسه کز اینی اولور، دیرلر. سلطان عثمان: غالباً بونلری تحریک ایدنلر سزسکز. اولجه سزی کسرم. ذاتاً آنلرک تدارکی کورلمشدر. دیر. فقط دیگر طرفدن سراپه کیدن علمادن خبر کلینجه: «بوستانجیلر قبولری طوتمشلمی» دیه آياصوفیه منارہ سنہ آدملر چیقاروب باقدیرلر. آنلردن بر اثر کورمینجه سرای قپوسنہ واروب ایجری یه کیرلر. قپوجیلر ، بونلرہ :

— صاقینک ، بوستانجیلر غافل اولمیک. دیرلر. بونک اوزینہ بر قاج یوز تفنک اندازی بدنلرہ قوپوب طوپچی ، جبه جی وجمعی اوغلانلریله اھالیدن سلاحسز اولانلر انباردن اودون آلیرلر. دلاور پاشا ایله دارالسعاده آغاسنی وخواجہینی ایسترز دیه نمرہ آتہ آتہ ایکنجی قپودن کیرہرک دیوان ھایونہ طولارلر. اوج ساعت قدر بویله طوردقدن صکرہ اوچنچی قپودن ده کیروب ایچلرندن برینک فریادی اوزرینہ سلطان مصطفای ایسترز. دیمکہ باشلارلر. آرتق بتون بتون ایجری یه کیرہرک حرم قپوسنی کیروب سلطان مصطفانک اوطہسنی بولورلر. قپوسنی ایچریدن اولنلہ اوطہنک قپوسنہ صوپالرہ جیقوب :

— شرع ایله سلطان مصطفای ایسترز دیه باغیرلر. ایچرودن :

— سلطان مصطفی بورادہدر. دیه یواش برسس کلنجه مطبخدن بالظہلر

و (دجلہ) صولریلہ (بصرہ) کورفزینہ ، بحر احمرہ ، آفریقادہ (نوبہ) و (ایچی) چوللرینہ و آفریقای شمالیدمکی (آطلس) طاغیرینہ قدر قول صالمشدر و احساس حاکمیت ایتشلردی .

بومالک مفتوحہ آرہسندہ (مجارستان ، اردل ، قریم . قفقاسیا ، بوسنہ ، ہرسک ، صربیہ ، بغداد ، اولاح ، بلغارستان ، آرنائوودلق ، تسالیا ، ماکدونیا ، قرہ طاغ ، مورہ (یونانستان) ، اسکی تراکیا ، کرید ، مصر ، تونس جزایر ، طرابلس غرب ، ارمنستان ، طربزون قرالغی ، کرجستان ، جزیرۃ العرب سورہ ، عربستان وازمنہ عتیقہنک (سی لیبی) ویا (کیلیکیا) دیدیکی آٹنہ ، (پامفیلی) و (ایچی) تکه حکومتی ، (قاری) منتشا ، (ایدیا) صاروخان ، (میزی) قرہسی ، (بی تینی) خداوندکار ولایتی ، پون ، پافلاغونی ، غالاسی ،

آقشام اولور. پادشاه علمای دعوت ایدوب جمعیت عسکریه نك مقصدینی صوراره آتلرده «عسکر آناتولی یه کچدی کیزی ایسته میور، خواه افندی ایله دارالسعاده آغاسنی نفی ایسون دیورلر.» دیه عرض ایدرلر. پادشاه: حجدن فراغت ایدرم اما آنلری عزل بیله ایتم، جوانی ویریر. کیجه لین یکچیری اوطله لرنده «پادشاه بوستانجیلری سلاخاندرمش»، بوستانجیلر آره سنده ده «دونانا طوپلرینی سرایه چورمش» دیه روایتلر چیقار .

ایرتسی کون یکچیری وسپاه عسکری پرسلح سلطان محمد جامعنه طولارلر: کبار علمایه خبر کوندیرلر. آنلرده یکی جامعه کلسونلر دیرلر. کبار علما (که مفتی، نقیب غباری، یحیی افندی، قاف زاده، بوستان زاده، عزمی زاده، کتخدا مصطفی، آیاصوفیه واعظی عمر، درویش، قاضی زاده) جامع ایچنه کیدوب بونلرک اختیارلرینی چاغیرلر. سبب جمعیتی صورارلر. بونلرده: (خواجه سلطانی ایله دار السعاده آغاسی سلیمانک، قائم مقام احمد، دفتردار باقی، صدراعظم دلاور پاشارک ونصوح آغا) نك قتلاری حقنده عرضال ویریرلر. بونلرک قباحتلری نه دره؟ سؤال ایدیلنجه: خواهه ایله قرلر آغاسی یادشاهی سفره تحریک ایتدیلر. بز دلاور پاشانک سرانه کیتدی کمزده آدملری اوزرمزه اوق آتوب براق کشی قتل ایتدیلر. دفتردار دائما زیوف آچمه ویریر، قائم مقام قوریجی و اوتراق معاشرینی ویرمزه، سکبان باشی نصوح آغاده قائم مقام ایله اتفاق ایدوب قوریجیلری اتمکلرندن ایتدیلر. دیرلر .

علما، عرضحالی پادشاهه ویریرلر. پادشاه قتلی طلب اولنان آدملری ویرم

ایتمکله برابر اسکیزمانلرک اک مشهور واک نامدار دیارلرینه، آیری آیری مدنیت ودور کچیرمش الکالرینه، شهرلرینه صاحبدر. بحرسفیدک تا اورته سنده برطاقم آطلره حاکم اولدینی کبی بحر مذکورک باشایجه بوغازلری، هله استانبول کبی اک مهم بر بلده النده در . بر طرفدن وندیك یعنی آدریانیک دکزینه، دیگر طرفدن دخی بصره کورفرزینه، شمالاً آسیانک چوللرینه، جنوباً آفریقا صحرالرینه قدر ممتددر .

عثمانیلر تاریخ قدیمده (فریجی) Phrygie دینیلن کانک برناحیه سندن چیقهدقلری حالد هان ایکی عصر صکره (آدریانیک) دکزینه، آوستریاده کی (دراوا) (رآب - یانیق قلعه)، (واآغ) چایلرینه، (قاربات) طاغلرینه، دینیبر (طورله)، (وولغا) نهرلرینه، حتی (بحر حزر)، (قفقاسیا) یه، (فرات)

جاؤ کہ برفتنہ ظہور ایلسون) زمیندہ برفتوا کوندردیکی کپی اسکداری پیرمحمد افندی دہ نصیحت ایلرہ. مفید اولماز. منجم باشی محمد چلبی دہ ایشہ قاریشیرہ. دقتدار باقی پاشا کتخداسنہ: نافلہ یرہ زحمت اییدیورسکزرہ، سفر یوق. (قران نخبین سرطانی) اولدیفی کپی طالع بادشاهی اولان برجده دخی کسوف وقوعہ کلدی، رمضانہ ایریشہ میہ جک. دیر. والحاصل عسکر طرفندن عقد ایڈیلن برمشورتده «پادشاهک حجه عزیمتی بزدن نفرت ایڈیدیکی ایچوندر. دشمن ظہوری احتمالی وار ایکن مملکتی براقوب کیتمک خطادر. واز کچمہ لیدر» حکمی ویریلیر. علما نامنہ آرہ لرینہ قاریشان برطاقم مفسدین دہ برابر آلوب آت میدانہ کیدرلر. صدر اعظم دلاور پاشا بیورلدی ایله چاوش باشی بی کوندریر، طاشلارلر. خلق آباغہ قالقار.

آت میدانندہ دیگر بر مجلس دہا عقد ایڈیلوب شیخ الاسلام اسعد افندی دن: پادشاهی اضلال و بویله سودارہ دوشوروب عبث یرہ بیت المالی اتلاف ایڈنلر و فسادہ باعث اولانلر حقندہ قتل ایله فتوا آلیرلر. بلوک آغالرینی و یکیچری آغاسنی دہ رجم ایڈرلر.

یدی قلیہ کلن دونامادہ کی یکیچریلرہ کیلردن فیلا یوب بونلرہ قاریشیرلر. بودرلو جمعیت ایله اولا معلم سلطانی عمر افندی تک سرانی اوکنہ کیدرلر. خواجہ تبدیل قیافتلہ قاچار. قپوسنی قیروب مالنی یغما ایڈرلر. بعدہ صدراعظم سراینہ کیدرلر. باقارلر کہ صدراعظم معیتی سلاحلی. بونلرک ایسہ سلاحلی یوق. (سپاہ چارشو) سندنہ بولدقلری سلاحلی آلمق ایچون دوزلر.

۱۴۶ — فائدہ

تاریخ عمومی و جغرافیا نقطہ نظرندن عثمانی ایمراطورلغی

دولتک بر قاج عصر ظرفندہ کسب ایڈیدیکی وسعتلہ برار سیاست حائز اولدیفی اہمیتی سزہ مختصراً تفہیم ایڈہ بیلیمک ایچون شواوزون فائدہ بی مالاً ترجمہ ایڈیورم.

شونی ایجہ خاطر کزده طوتکز کہ دولت علیہ دنیانک اک برنجی واک کزیدہ بروضعیت جغرافیائیسنہ مالکدر. اوروپا، آسیا، آفریقا اوزرنده تأسس وتوسع

بورژیایی حین تعبیرنده حج شریف نیتنده تردد ایتدی ککز ایچون سزی معنا تویخدر دیر. پادشاه قانع اولماز. عزیز وقت اسکداری محمود افندی به تعبیر ایتدیر. مشارالیهده کلام قدیم شرع شریفدر. جبه عالم وجوددر. پادشاه اسلامه توبه وانابت ایتک کرکدر، دیر. سلطان عثمان ده بونک اوزرینه تر به زیارتلرینه باشلار. ابو ایوب انصاری زیارتنده ذبح قربان ایجاب ایدر. قویون، صغیر تدارک اولو. نسون دیه امرچیقار، قویون بولنور اما صغیر بولنه ماز. (قره کرک) سمتنده بولدقلری آرابه لک اوکوزلرینی سوروب بوغازلار لر. صاحب لرینک فریادلرینه باقیلماز. اوکوز- لک درتده برقیمتی ویریلیر. بالطبع بددعا وانکسار خاطر واقع اولور. پادشاه او جمعه غریب بر تدبیره دها مراجعت ایلر. خلقه مهیب کورنمک فکریله جمعه کونی اوزرینه پنهللی عظیم برقا (جبه) کینوب سلطان سلیم جامعنه نمازه کیدر. رجبک سکزنجی کونی برقادرغه اوناقلری وچادرلی آلتق ایچون یاشیر. بو آرائق شیخ الاسلام: (پادشاهلره حج لازم دکلدیر. یرنده اوطوروب عدل اینک اولادر

طولش، وطولو جهنتک اوچی یاصصی، ال ایله طوتیه جق جهتی قامچی کبی مشیدن اینجه اینجه کسیلوب صاج کبی اورولمش بر آلت ضرب ایدی. بونده کی مهارت طوماغی صیرتنه اوردیرمه متی وچویکک کوسترمک ایدی. یکیکچریلرک ادمان اویونلری آره سننده (آغیر یوک قالدیرمق، قوت طاشی آتمق، کورشمک وطوماق اوینامق) ده وار ایدی.

طوماق اویونی

— عسکر، عسکر مصر عسکریدر. بونلره ویریلن علوفه زیاندر. طرزنده
هذیانلر سویلیهرک پادشاهی بومقوله عسکر تدارکنه اماله ایتدیرمک ایسته ملری،
حتی پادشاه طرفندن بونی قوه دن فعله کتیرمکه تشبث ایدیلهرک بوجهی ستر
ایچون بلامشورت مکّه مکرّمیه عزیمته قالقیشلمش اولمسی ده متواتردر .

فی الواقع سلطان عثمان عربستان، مکّه، شام و حلب طرفنه عزیمت ایده جکینی
اعلان ایله وزیر اعظم (دلاور) و دقتدار (باقی) پاشالارک سفر تدارکی کورملرینی و سرای
عتیق بالطه جیلرندن (اسکی یوسف) ک ذخیره اشتراسیچون حلب و شام و مصر
طرفلرینه اعزامنی امر ایله مش ایدی . یوسف مصره کیده رک کمی و ذخیره
احضارینه باشلادیغی کبی دوه جی، دوه، آت و ساآره دخی حاضر لایوب مکّه شریفنه
ذخآری آلمق ایچون ایجاب ایدن و ساآله توسل ایله مسنی بیلدیردی . حر مین
اهالیسی پادشاهک زیارتندن دغدغه یه و برطاقم روایات کاذبه ایله و سوسه یه
دوشدیلر . معیت پادشاهیده یکچیریدن بش یوزنفرله صامسونجی باشی، سپاهیدن
بیک قدر نفر بولنه حق و متباقی عسکر استانبولده قاله حق ایدی . حسین پاشا
استانبوله قائم مقام، کورجی محمد پاشا ادرنه یه و رجب پاشاده بروسه یه محافظ تعیین
ایدیلر . وزیر اعظم، دقتدار، نشانجی و رکاب هایون آغالرله کدکلی چاوش
و قرق نفر متفرقه و اوتوز کاتب دیوانده برابر کیده جک و دونانما دخی حاضر .
لانوب خلیل پاشا قومانداسیله آق دکنزه چیقه جق ایدی . بوتشباته صدر اعظم
یان کوزله باقدیغی حالدّه دارالسعاده آغاسی ایله معلم سلطانی عمر خواجه تشویقاندن
خالی قالمیورلردی .

بونلره برده سلطان عثمانک کوردیکی رؤیا قاریشدی : تخت اوزرنده
تلاوت قرآن ایلرکن جناب فخر عالم افندمز کلهرک لندن مصحف شریفی و آرقه
سندن جبه و زرهنی آلوب بر توقات اورمشلر و تحتدن دوشورمشلر . سلطان
عثمان قدم مبارکنه یوز سورمک ایچون طاورانش ایسه ده میسر اولمه مش . معلم سلطانی

نعله سورمه رک بر قلیج ضربه سنده ایکی پارچه به آیرمق ، آت صوک سرعتیه
کیدرکن بردن بره طوردرمق ، برآنده بر نقطه اوزرنده حیوانی دوندرمک
(خرمن تعبیر اولنور دوره صوقق)، چابوقلق ایله خصمه غلبه ایتمکی اوکرتمک
فنی ایدی ، دیور .

چرید او یونلرندن ماعدا برده (طوماق) دینیلن او یون وار ایدی که برنوع
(طوره) ایدی . اوزونجه و مشیندن دیکیلی، ایچی قار کچه سیله طوجه و قایچه

— ۲ —

« هائله عثمانیه »

مؤرخلرمز دییورلرکه :

(خوتین) سفری ائناسنده ایکی حال عسکرک قلمبنده عقده اولوب قالمش ایدی . بری : اردونک (بفدااشت) نام محله نزولنده یکیچرینک نصفی قالمادی دیه بر سوز شایع اولسی اوزرینه یارمشر غروش انمام وریله رک ، برر برر حضوردن کچیریلهرک یوقلامه ایدلسی ایدی که بوتفتیش اوجاق ضابطلرینی مغربله مش ایدی . دیکری : (خوتین) ه دردنجی هجومده بودین بکر بکی (قره قاش پاشا) نک شهادتی اوزرینه سلطان عثمان اوتاغه عودندنه (سیاه) طائفه سی ده برابر دونمش و پادشاه کنندیلرینه عتاب ایله مش ، بوده سپاهیلری کوچندیرمش ایدی . اسباب منضمه دن اوله رق بوستانجی باشی محمد آغانک ۱۰۲۹ تاریخنده یکیچری آغاسی یوسف آغا ایله خصومتنه بناء پادشاهی تبدیل جامه ایله معیتنده بوستانجیلر اولدقلری حالده کزدیروب میخانهلری باصدیرمسی ، یکیچریلری دریاه و شهریلری کورکه آتدیرمه سی و حین سفرده اسیر کتیرنلره بر آلتون مقداری آز عطیه ویرلدیکی جهته :

— بز پادشاه اغورینه بذل جان ایدوب باش آلیورزه . دینلره مصاحب و مقرب نامه نزد پادشاهیده بولنان خادم آغالریله سائرلرک :

— سنک کتیردیکک کله بر آقچه دکرمی ؟ دیه رک تنفیر قله به باع سوزلر سویله مش اوللری ، (خوتین) قلعه سنک فتح اولنه مایشنک عسکرک اهمال وعدم غیرته حمل ایدیلهرک یوز چویرلمسی ، ینه مقربلردن بعضلرینک خوتین محاربه سی ائناسنده :

آتمه « و سائره اوکره دیلور ایدی . متعلملر بوفنلرده اکمال معلومات ایدنجه عموم جندی آغارک تصدیقیله عجمیلکدن چیقار ، استاد جندیلرک عنوانی اولان (کسکینلر) صنفنه داخل اولورلردی . (تاریخ عطا) ، کسکین جندیلرکی تعریف ایتدیکی صیره ده : بش ، اون ، اوتوز قاته قدر تیورتل اوزرینه صاریلش ایصلا . دلش قار کچه سنی ، آتی یواش یواش خیزلاندره رق ، تام حذایه کلنجه درت

صدر اعظم اولدی. آلتنجی هجوم دخی بر فائده بی منتج اوله میهرق مصالحه سوزلری دوران ایتکه باشلادی. صدر سابق (حسین پاشا) نك غرض وحسدی ایله قره قاش پاشانك شهادتی، اسیر کتیرنلره ویریلن عطیه نك آرنلی عسکری مایوس ایتمش ایدی. بومحاربه ده (اولونوغای) اویمانی آمری (قانتیر میرزا) نك پك بیوک یارارلقلری کورلدی. (بغدان) وویوده سی (رادول) ك توسطیله (خوتین) ك (بغدان) ه اعاده سی و قزاق اشقیاسنك منع تجاویزی کبی عادی شرائط داخنده عقد مصالحه ایدلدی (۱۰۳۰). عثمانیلر بومحاربه ده آلتمش بیك کشی غائب ایتدیلر. معاهده مذکور ایکی سنه صکره درسعاده کلن (قریستوف زباراسکی) نك سفارتی زماننده تصدیق و امضا ایدلشدر.

(بشنجیری) موقعنك اورته سنده مرکوز قزطاشی ستونك اطرافنده، کلخانه ده، بشکطاش سراینک چیلی میدانده «بینیچیک جرید، قلیچ قوللانمه، اوق و تفنک

جرید اوپونی

ایتدکلرندن اوزرلرینه واریلوب پریشان ایددی . لهیلرک دینیپر (طورله) صوینی قرق بیک عسکرله کچدیکی خبر آلتهرق طوندهده کوپری یاپیلوب تمام اولنجه اوته یاقهیه کچیدی . قبودان دریا (خلیل پاشا) قازاقلرک بش شایقهسنی غرق واون سکزینی دخی اخذ ایدهرک ایکی یوز اسیرایله کلهرک ال اوپدی . نعیا دیورکه : (عسکر شنلکلر ایدوب قازاقلرک بر قاجنی کندولر بالذات اوق ایله اوروب مرتد اولمغله پاره لتدیله . بر قاجنی دخی فیله «ایراندن کلن فیل اوله حق» چیکستدیروب هلاک ایتدیله . باقیلری دخی کیمی چنکاله آصیلوب وکیمی ایکی به بیچلوب اشد عذاب ایله قتل اولندی ! .)

تاتار خانى اللى بیک قدر تاتار ایله اوزی صوینی کچدی . اردل یرنسی (بتان) دخی نجهیلرک (له) قرانه کوندردیکی عساکر معاونهی تارومار ایتدی . تاتار خانه آقین ایچون امر ویریلهرک بغداد بکی عزل ویرینه (استه فان) تعیین اولندی . تاتارلر قازاقلری باصهرق منهزم ایلدیله . اردو ، (خوتین) ه واردقده محاربهیه ابتدا ایدیلهرک دردنجی هجومده قره قاش (محمد پاشا) کبی جسور و نامدار بر قوماندان ، صدراعظم (حسین پاشا) نک حسدی یوزندن امداد سز . لقدن شهید دوشدی . حسین پاشانک یرینه (دیار بکر) والیسی (دلاور پاشا)

ایلدی . مرزیفونک لاحتنه سی و آماسیه نکده بامیه سی مشهور اولمغله مرزیفون بلوکنه (لاحتنه جی) و آماسیه نککنه (بامیه جی) ناملری ویره رک بو سواریلرک ایکی شهر آره سنده کاش (صولو اووا) ده قارشیلقلی تعلم ایتملرینی قرارلشدیردی . بونلر باشلری سرت و خوینسز آتله بینلر ، قلیج ، مزراق قوللانعه سنی اوکره نیر . نردی . بوسواریلر عثمانلی سواریلکنک اساسی اولمشلردر .

بالاخره چند بیک درسلی سرای ایچنده ویریلر اولدی . طوقچو سرایی داخلنده «بغداد» کوشکیله صغه اواجغه کیده جک «اوچنجی بری» ذیلان محلا آشاغینده کی

شهبزاده (محمد) ك اعدامی امر ایلدی . قتل ایچون شهزاده مشارالیه اوزرینه هجوم ایدیلنجه :

— عثمان، اللهدن دیلرم که عمر و دولتک برباد اولوب بنی عمرمدن یجه محروم ایلدک ایسه سن دنهی بهره مند اولمیه سک، دیمشدر .
الحاصل (علی پاشا) نك مرادی حاصل اوله رق (سلطان عثمان) (خوتین) سفرینه کیتمه قرار ویردی . فقط علی پاشا ، (اسباب سفر تدارکی اوزره ایکن آخرت سفری) کوریورمش ، مثانه سنده طوبلانان طاشدن وفات ایتدی . سابق بوستانچی باشی (حسین پاشا) صدراعظم اولدی .

سلطان عثمان اون سکز یاشنه کلش ایدی . (له) سفرینه عزیزتی حسیله کلن ایچی بی کیری یه چویردی . انکلز ایلیچیسنکده وساطتی دیکه مدی . «ادرنه» یولنده احسان طلیله حایقیران درت هندلی بی قتل ایدره ك بالقانلرده یاغورلردن خیلی زحمت چکدکن صکره سلانیک بکی (عبدالله پاشا) که (حاجی کی پاشا) دیه معروفدر ، آکا (له) ممالکنه آقین ایچون امر ویردی . بو ائنده قازاقلر «اوزی» صوینده چاپوخلیق

۱۴۵ — فائده

جندیلك — ادمان اویونلری

ییلدیرم بایزیدک (تیمور)ه اسیردوشمه سی اوزرینه (آماسیه) سنجاغنه چکیلن (چلی سلطان محمد) سواربلرک محارباتده حائز اولدیغی اهمیتی بالتقدیر بو صنعت مهمه نك عثمانیلر آره سنده تمامی انتشارینی امل ایدیش ایدی . مشارالیه محمولری (مراد ثانی) نی (آماسیه) ده قائم مقام براقدی وکندیسی (مرزیفون) ه چکیلیدی . بری مرزیفونده و دیگرى آماسیه ده اولمق اوزره بدایه ایکی بلوک جندی تشکیل

— ۲ —

خوتین سفری --- صدر اعظم (علی پاشا) ضبط ایدیان بر کمینک
 اعاده سی طلبنده اصرار ایدن وندیک ترجمانی با اراده قتل ایله دی .
 وندیک سفیری پاشانک وندیک علینه سفر آچه جفندن احتراز ایده رک
 اون بیک دوقه آلتونی ویره رک مصالحه بی صاتون آلدی . (علی پاشا)
 خشونت طبعیله برابر خزینه یه پاره طوپلامق غیرتنده اولدیغندن
 روم بطریقندن ده اوتوز بیک دوقه آلدی . هر سکی (احمد پاشا)
 اولادندن بری یوز بیک دوقه ویره رک قورتولدی . (مصر) والیسی
 (جعفر پاشا) مرحومک ترکه سنی ضبط ایده رک ایکی یوز بیک دوقه یه
 دسترس اولدی .

پاشا بر طرفدن پاره طوپلامقده و بر طرفندن ده پادشاهی (له)
 سفرینه تشویق ایتکده ایدی . سفره عزم و نیت ایدنجه سلطان عثمان ،
 پدرینک قالدیردینی (قتل الاخ) قانون منحوسنی احیا ایده رک سفره
 کیده جکی جهته (راحت عامه و آسایش تخت و سیله عادیه سیله) برادری

آغار ، قیوجیلر کتخداسی ، باش قیوجی باشی ، ایکی نفر نوبتچی قیوجی باشی ،
 خاصکی آغا ، (تبدیل دستار هایوتی بر قوطی ایچنده اکللی شرید ایله بویننده
 طاشیان و باشنه پاشالی قاووغیله آرقه سنه قبور یکلی عادیجه کورک کین) زلفلی
 باله جیلر کتخداسی ، (اوموزنده صیجاق صومشره سی طاشیان و خاصکی براطه سی
 رسمنده ، فقط آرقه سی آندن قیصه جه براطه کین) قوز بکچی ، (قپوجیلرک
 اسکینندن منصوب اولوب باشنه کچه و آرقه سنه طولامه کین و لاجل الاحتیاط
 رکاب هایون ایچون کوموش اسکله طاشیان) اسکله جی باشی راکبا کیدرلردی .

[تاریخ عطا]

زیلقوسقی یازیلیدر) بیوک براردو ایله (اوزی) یعنی (دینیستر) صوبی
 کچهرک (پروت) نهری اوزرنده (چوچوره) Cecora نام محله
 اردوسنی قوردی. اوزی بکلر بکی (اسکندر پاشا) ده کندی
 وقریم خانی (جانبک کرای) ده تاتار عسکرینه مقابله ایلیهرک (زول
 کیه فسکی) فنا حالده مغلوب وحقی مقتول اولدی. یوزیکرمی طوب،
 بیکلرجه یوکللی عربه وکللی ذخیره واشیا آلدی. (زول کیه فسکی) نک
 باشی استانبوله یوللاندى. (بالاخره زوجه سی کله رک کله سنی ایسته مش
 وکندیسنه ویرلمشدر. «غراتیانی» ده لهولوری براقهرق بغداد طرفه
 قاقمش ایسه ده برکویلو طرفدن قتل ایدیله رک کله سی (اسکندر پاشا) یه
 کوندرلمشدر.)

۱۰۳۰ سنه سی ربیع الاولنک اون یدنچی کونی سرای بورنی ایله
 اسکدار آره سی طوکمش و غلظه دن استانبوله و خاص باغچه دینلین
 محلدن کیچ قپوسنه آدم کچمشدر.

رکاب هایونه متصل کیدن چوقدار آغارک بقینده یورین صولافلرک طیشاری
 طرفنده کیدرلردی.

اوکلرنده و پیش رکاب هایونده کی یدکلرک ایبروسنده کیدن خاصکی
 آغار: باشلرینه ایچ فسلی واوزرینه دوه توبی رنگنده مخروطی شکل ایکی
 قاریش سیوری کلاه، آرقه لرینه موسمه کوره قرمزی (طولامه) و خفتان
 (وشتاری) دینلین قاشدن انتاری، آیاقلرینه قرمزی چاقشیره دیکیلی صاری مست
 و صاری چیزمه لر کییرلر و آلرنده باشپاره لری منتظم آغیرشق رسمنده برر
 عصا طاشیرلردی.

رکاب هایونک آرقه طرفنده ده: دارالسهاده آغاسی، ساحدار آغاه، رکابدار
 آغاه، سرکاتبی، مؤذن باشی، قهوه چی، بربر، صارقچی، تفنکچی باشیلر، شربتچی،
 باش چاوش، سرکاتبی یماغی، بوستانچی باشی، میرعلم، بیوک و کوچک میر آخور

(عمر) خواجه نك علمایه و امور حکومته قاریشمه سی حقنده اراده المقله برابر (مکه) یم اعزام ایددی. دفتردار (باقی) پاشایه ده ال اوزادوب ایکی مایون دو قه سنی مصادره و کندیسنی یدی قله ده حبس ایتدکن صکره (جزایر) ه کوندردی .

بغدان و و یوده سی غراتیانی — وقتیه نیچه و سائر محللرده مسلمان اسیرلری اخذ و اعطاسیله تجارت ایدرکن اوزی بکلربی (اسکندر پاشا) نك رأی ایله برایکی دفعه نیچه یم ایلچیک ایله کوندرلمش و حتی سلطان احمد زماننده (زید او اطوروق) معاهده سنک تجدیدی مقصدیله (۱۰۲۶) ده و یانه یم کیدن (علی) بکه رفاقت ایتمش اولان (غراتیانی غاسپار) که تاریخلر مزده (غشپر) دیه یازیلدر ، مرقوم بر آره لق پاره ویره رك (بغدان) و و یوده لغنی ده آلمش ایدی. غراتیانی ایکی سنه قدر و و یوده لقدمه قالدقن صکره عزل ایدلمش و اولجه لهیلرله پیدای مخادنت ایتمکه عزلی اوزرینه (له) قرالنه التجا ایتشد. لهیلر اونه دنبری (بغدان) اوزرینه کوز دیکد کلرندن سردارلری (ایستانیسلاس زول کیه فسکی) Stanislas Zolkiewski (بزم تاریخلرده

بیکلر: باشلرینه کوموشدن معمول و بریحق قاریش طولنده دوکه و یالذیزی طاس کیرلردی که بو طاسک اوکنده یاپشیدرلمش و کوموشدن معمول، مخروطی یالذیزی بر زیوانیه موضوع و آلت طرفی قرمزنی چوقه لی سروی رسمنده یشیل برنوی بولنور، و ایکی طرفی و اورته سنده اوزون تیغلی درویش تبری کچی بر سلاح صوقولمش کسوده کیرلردی. آرقه لرینه اتکارمی صاچاقلی، تللی صو اینی خفتان، آلتنه قماش انتاری، آیاق لرینه ماوی چاقشیره دیکیلی صاری مست، اوزرینه صاری چیزمه، بیونلرینه کوموشدن یالذیزی، درت گوشه یافته لی اوزون قوردون شکننده بر بنده مربوط یالذیزی سیم غداره، بلرینه بندی بیوک مدور یافته لی صوم کمرک اورته سنندن کوموشدن معمول یالذیزی مولوی کرلرینه مشابه برکر باغلارلر و بونک اوزرینه کوموش قبضه لی برخنجر صوقارلر ایدی. بونلر

عائد اولدیغی ایلری به سورهرک سفیرلری دعوايه تشویق ایتدیکی کبی ذات شاهانه یه ده اونده بری ویرله مشدر دیه شکایت ایلدی. (علی پاشا) بردسیسه کارماهر اولمقله اوکوزه بش کیسه آچه و برقاچ اسیر ویره رک کوزینی بویادی. فقط دیگر طرفدن پادشاهه خفیا چاته رق اموال و فیره ویردیکی کبی صدارت توجیه ایلدیکی تقدیرده پک چوق منافع کوستره رک خدمات جزیله ده بولنه جغنی ده تأمین ایله یجه مزایده واقعه ده مسند صدارت (علی پاشا) عهده سنده قالدی. ابتدا اوکوز (محمد پاشا) نک ماملکی اولان اوتوز بیک آلتوننی آله رق (حاب) ه یوللادی. بیچاره کدرندن خسته نوب وفات ایتدی.

(علی پاشا) هر هفته پادشاهه هدیه و نقد کوندرمک ایچون زنکینلری برربرر صویغه باشلا یه رق عسکرک مواجینی ویردیکی کبی خزینهی دخی طولدیردیغندن پادشاهه ایچه حلول ایتدی. بومیانده کندی ولی نعمتی اولان مشهور قیزلر آغاسی (مصطفی آغا) بی دخی - ایکی یچق ملیون دو قه سنی آله رق - (مصر) ه سوردی. معلم سلطانی

سلطنتله بر طرفی تشریف هایون وقوعنده :

صولافلر: باشلرینه عموداً، اوست طرفنک اکسه سی منحرّف و باشه کیبله جک یرینک آلت طرفی قرمزی چوقه و اوستی درت پارمق صیرمه ایشلمه لی برکلاه، بونک اوزرنده برقاریش طولنده و نصف دائره سی تام بیاض تویلو، کوموش صاپلی و بوتویک آلتیله کلاهاک اوکنده کی کوموش زیوانه به موضوع یالیزی کوموش صاپلی بیاض و سیاه تویلو (فلاندره) رسمنده صاپی کوموش و مزین بر کسوه کیرلردی. بوکلاهاک یانلریله اوکنده یارم مجیدیه قدر یالیزی اوچ عدد پافته موضوع ایدی. موسملره کوره آرقه لرینه (چوقه) (صوایی) (کزی) اتاری و خنتان، آباتلرینه قرمزی چاقشیر و صاری چیزمه کییوب بلارینه صیرمه لی پوشی قوشانیرلر، اوموزلرینه منتظم برر یشیل شال آتوب آرقه لرینه صارقیدرلر ایدی.

قلق و (بغداد) سرحدنده بولنان (درنه) و (درتنك) سنجاقلری
 ایرانه ویرملك اوزره قرار ویریلدی. و معاهده متنه: (هویزه) حاکمی
 راشد و (مهان) حاکمی هلو خان مراجعتلری (ایران) طرفدن
 منع اولمیه و (شمخال) و سائر (طاغستان) حاکمترینك مملکتلرینه
 ضرر ایریشدیرلمیه، ایکی طرفدن آلتش آدم و ارایسه بلا توقف
 اجازت ویریله و مملکت ایرانده سب شیخین (حضرت ابوبکر الصدیق
 ایله عمر) و لعن ذی النورین (حضرت عثمان) و طعن زوجه مطهره
 رسول التقلین (حضرت عائشه) ترك و منع اولنه دیه شرح ویرلدی.
 غوغای صدارت — بر زماندنبریدر امور صدارتده بربرینی ولی
 ایدن غوغالر (۱۰۲۹) ده صدر لاحق اوکوز (محمد پاشا) ایله قبودان
 دریا کوزلجه (علی پاشا) آره سنده اشتداد ایتدی. (علی پاشا) کچن پنه
 بر طاقم سفائن اجنبیه ضبط ایتمش ایدی. غنایم کثیره ایله کله رك
 پادشاهه هدایای عظیمه کتیردی. (محمد پاشا) حسدنن چکمدی.
 غنایم مذکورهنك قدیمدن معاهدهلی اولان و نديکلیلر ایله فرانسولره

خاصکی، بالطه جی، قوزبکچی، بوستانچی، صفهلی، یدکچی: خاص آخوری
 و شاطر براطه لری، طولبه جی طاسی، پیک و صولاق طاسلری. دلیلر: خبره جی
 و لثم جیلر: قطیفه قالپاقلر. طوپچی و ترسانه قالیونجیلری: (پوشی). وزیر آغاری،
 مهترخانه طاقی، صقاللی آغالر و رجال ایچ آغاری، باش قلاغوز آغا، رجال قپو
 چوقدارلری، مهترلری، عسس باشی، فلاته جی، قول اوغلی باش چوقداری:
 ایجه چپوقلو قاووق و قالپاق و قلفات.
 علما چوقداری و ایچ آغاری: باقلوا دیکیشلی قاووقلر.
 وزیر باش تبدیلی، بوجک باشی، جلاد باشی، تبدیلر ایله بوجکلر و جلادلر:
 اوست طرفی یشیل چوقه دن و آلت طرفی بوز قوزی دریسندن اولوب بونلره
 مخصوص بیچمیلرده دیکیش قالپاقلر کیرلردی.

(جانبک کرای) یکچیریلرک متانت و شجاعیتیه قورتولدی ایسهده امرای تاناردن اکثری میدان محاربهده قالدیلر . بو خبر اوزرینه (خلیل پاشا) عموم اردو ایله (اردبیل) طرفلرینه کیتدی . (سراو) صحراسنده (شاه عباس) ک ایلچیسینی بورون (قاسم بک) کلدی . شاه (اردبیل) ی تخلیه ایدرک چکیلدی . مکالمه نتیجهسنده (انصوح پاشا) زمانندهکی مواد صاحیبه اوزرینه عتد معاهده ایدیلوب هرسنه ایکی یوزیوک ایپک و یوز یوک تقاریق و یرلمک اوزره تمسکری یازلدی . شاه بومناسبتله عسکره سکر یوز قطار دوه ذخیره یوللادینی کبی وزیر اعظم ایله ساثر امرایه دخی هدیه لر تقدیم ایلدی (۱۰۲۷) .

(خلیل پاشا) (ارضروم) دن (توقاد) ه عودت ایلدی . اورادن عسکره اجازت و یره رک استانبوله مواصتنده عزل ایلدی . صدارت داماد (محمود پاشا) یه و یریلدی .

(۱۰۲۹) عجم ایلچیسینی بورون (قاسم بک) یوزیوک ایپک و درت فیل و بر کرکدان ایله بعض هدایایی حامله درسعادته کلوب وزیر ثانی (خلیل پاشا) ایله ایتدیکی مکالمه نتیجهسنده (اخسخه) ایالتی عثمانیلرده

ساثر علما : (کوچک تپهلی) دن ماعدا قاووقلر ،

رجال : (سلیسی) (مجوزه) (خراسانی) (پاشایی) (کاتبی) (قفسی) ، باب عالی رجالی خارچنده اولان شهرامینی ، احتساب آغاسی ، قپو کتخدالری و ساثره : آرپه دیکیشلی اوفارق قاووق ایله قفسی دستاره ، پاشایی ، پریشانی و رتبلرینه کوره آلایلرده (مجوزه) ، خواجکان رتبهسنده اولانلر (خراسانی) قپوجیلر : یکچیری کچهلرینک عینی ، آرقهسی یاصعی و اکتسا اولنهجق محلی بیاض چوقه دن معمول وصیرمه ایله اوزرینه اینجه برصو ایشلمش کچه ، قره قولقچیلر ، صالمه ، قوللق نفراتی ، بایراقدارلر ، حربه جیلر : رسملری بشقه بشقه بوز رنگلی ، سیرک و عادی (کرپاس) دن صارلمش و آستار تعبیر اولنور برعلامت جسیمه .

جلوس ولوله سی آرهنده یدی قله محبسندن قاچان (محمد کرای) ی اسکندر پاشا (پراوادی) ده یاقه لایوب کتیردی .

ایران سفرینه مأمور اولان سردار (خلیل پاشا) (تبریز) اوزرینه یوریوردی . تاتار خانی (جانک کرای) دخی برابر ایدی . پاشا (تبریز) ه کلنجه عقلی ایرنلر شاهک بولندیغی (اردبیل) اوزرینه یوریککی ترجیح ایتمشلر سده صلح تکلیفنه مقابل کوندربیلن دفتر دار (حکیم عثمان) افندی اردبیل قربنده بولنان (قارچغای) خانک اوزرینه بر قاق بیگ تاتار له کیتمکی توصیه ایتدی . بناءً علیه تاتار لر له اون سنجاق عسکری و ده سائر حیوانلر ه یم کسدرمه دن سکر قوناق اوتده کائن (سراو) صحرا سنه ایکی یچق کونده کیتدیلر . (قارچغای) اولجه خبر آلمقله پوصو قوروب بو یورغون عسکرک اوزرینه صالیدردی .

ایکی ساعت محاربه دن صکره سردار (حسن پاشا) ایله روم ایلی بکار بکی (آرسلان) ، دیار بکر بکار بکی (مصطفی پاشا) لر مقتول و الماحی (محمد پاشا) ایله رشوانلی (مصطفی پاشا) اسیر دوشدیلر .

بول یکل استقه خفتان اولدیغی حالده «کدکلو» دیزیلن خدمه دن اون ایکی دانه ، صارقچی ، قهوه چی ، مؤذن ، تفنکچی و بربر باشیلر له باش لالا و بونلردن ماعدا قرق نفر خاص اوطلی ایله ملازم لردن اون بش قدر خاص اوطلی ، بری سر-غوجلی و دیگر ی سرغوجسز ایکی عدد دستار هایونی نوبت ایله اللرینه آلهرق و مزین بار کیرلر ه بیزلر ، اوکلرنده : اللرنده آغیرشق رسمنده منتظم بشپاره لی شم شیر دکشکر بولنان قرق اللی قدر خصکی کیدرلردی . سرغوجلی دستار هایونی کوتورن یولده عمامه یی ایکی طرفه ارا نه ایده رک خلقی سلاملار ایدی . بو دستار سیمدن معمول یال دیزلی قالب و مرصع پوشیده اوزرینه صوقولی الماس سرغوجلی ، آغیرجه برکسوه ایدی .

طریق علمیه ، رجال عساکر و خدمه عمامه لری :

۱ — شیخ الاسلام : عرفی ، کوچک تپه لی ، ملائی ،

ایگنجی سلطان عثمان

دوقه عطیه ویریلدی.
 هر جلوس انعامی
 اوچر بیک یوک آچمه
 ایله آنجق قبانور
 ایدی .

دولت ، بیوجک
 بردور فترتک مقدمه.
 سندن اورتله رینه
 طوغری یور بیوردی.
 والده (ماه فیروز)
 سلطان ایله دیگر آلتی
 شهزاده نك والده سی
 اولان ماه پیکر سلطان
 (کوسم) بر آراق

اعمال نفوذده قالدیشدی لر سده خصکی سلطان ایله دارالسعاده آغاسی
 ایکی سنه ده تقدم ایتدی لر .

(داردغان) تعیر اولنور برنوع صاریق و (ملای) (پاشا) (زعی) (کاتبی)
 (قلمات) (قفسی) (بریشانی) ناملرنده عمامه لر اکتسا ایدلشدر .

صدراعظم ایله وزرا و عمامه لری : خیمی الشكل (چادر واری) اوک طرفی
 آغیر تالی (قلاتی) ، تبدیلارمه مخصوص اوله رق (پاشایی) (کاتبی) (قلمات) (سردن
 کچدی) (افسی) (ملا) و ده سائر درویش تاج و کلاه لری .

وقتیه جمه کونلری جامعه عزیمت پادشاهیدن یارم ساعت اول (صاریق
 آلابی) نامیله بر آلا ی اجرا ایدیلردی . باش چاوش آغا باشنده (پاشالی)
 قاووغی ، آرقه سنده بول یکل ی قونطوش کورک ، بلنده یالیزی سیم یافته لی صیرمه
 قولانی قوشاق ، آنک اوزرنده آلتون کوستکلی صوم مرصع بیچاق ، آرقه سنده

اون آلتنجی باب

اینگنجی سلطان عثمانیه

— ۱ —

۱۰۲۷ مه عثمانی تختنه جالس اولمشدر . (سلطان احمد) اولك
میوک اوغلی اولوب اون درت یاشلرنده ایدی .

قیزلر آغاسی (سلطان مصطفی) یی کندی دأرهنه قبادقدن صکره
علوفه آلمق اوزره طوپلانان عسکر اوکنده سلطان عثمانی اجلاس
ایتدی . وکلا وارکان دولت عموماً بیعت ایده رک یکیکچریلرده دیگر
بر جلوس انعامنه نائل اولدقلری جهته و قعه جلوسی آلفیشلادیلر .
فقط نه اولدی ایسه خزینه یه اولدی . چونکه اوچ آیده آلتی ملیون

(طبله) قونلشدر . بونلره (سکه) تعبیری پادشاهه منسوب اولدیفی ایچوندر .
مشارالیه بعضاً (دستار پوسنی) دینیلن برکسوه دخی قوللانیدی . روم ایلی فاتحی
(سلیمان پاشا) یه حضرت مولانا حفیدی (فریدون اولو عارف افندی) برسکه ایله
(فراجه) ، (تنوره) و (کر) دن عبارت بر لباس مولوی هدیه ایتمش ایدی .
تا فاتح زمانه قدر عثمانی پادشاهلری بولباسی کیمشدر و معیتلرینه دخی بعض علاوه .
لرله کیییدر مشلدر . حتی صکره لری بوسکه لر صیرمه ایله تزین قلنه رق اسمنه
(تکیه) طاقیه ، تنوره یه (خفتان) ، فراجه یه (بنش و قونطوش) ، کره (قانون
قوشاغی) دنیامشدر .

دور فاتحده ایجاد و تزید ایدیلن عماملر انواعی : دستارلی سکه مولویه
ایله (یوسنی) دن ماعدا (عرف) و (سردن کچدی) کسولریدر . (سلطان محمد
خان رابع) دن صکره ده (دوزقاش) و تبدیلره مخصوص اولمق اوزره (قلفات)

غرامش ایدی. حتی اوضاع غربیه سی خلق آره سنده شهرت بولدی. تربه لری کزره، بالقره آلتون آتار، یولرده عبث بره پاره صاچار ایدی. بو حاللر دور (سلطان احمد) ده پک زیاده صاحب نفوذ اولمش اولان دارالسعاده آغاسی (مصطفی) آغانک نظر دقتنی جلب ایتمکله شیخ الاسلام (اسعد افندی) ایله قائم مقام (صوفی محمد پاشا) یه خبر کوندردی. آنلره (پادشاهک حالی خلق عالمک معلومی اولوب تواتره ایردی. اختفا و تربیه ایله مستور اوله جق حالی قالدی. بو بایده امال اولنورسه خزینه اتلاندن غربی نسنه یه نتیجه ویرمض. وندامت مقرردر. برکون اول واجب اولان تدارکه احتمال لازمدر) دیهرک اعیان و ارکان دولتی علوفه بهانه سیله (سلطان مصطفی) نک جلوسندن اوچ آی اون کون صکره جمله سنی طویلادی . قیزلر آغانسک بوتدیبری شیخلرک ایشنه کلیوردی . آنلر آبدال برپادشاهی الده ایده رک کندیلری حکمران اولمق ایسته یورلردی ، بوجهتله والده سلطانه خبرلر کوندروب آغانک فکرنی آکلاتدیله و طرد و تبعیدنی توصیه ایتمدیله. فقط آغا، شیخ الاسلام و صدارت قائم مقامی ایله اتفاق ایده رک (سلطان مصطفی) بی خلع ایدوب دائره سنه قیادی .

کونشه سجده و ییلدیزلره حرمت ایملرله اصحاب کرامدن (مقداد بن ابی الاسود)ه رب الناس دیوب علینک حضرت محمدی و محمدک سلمان، سلمانک مقدادی و مقدادک سائر عبادی خلق ایلدیکنه ذاهدرلر . بر جهتن درزیلری آکدیردقلری کچی دیگر جهتن دخی مجوسیلره بکزرلر . خرسیتانلره بایرام ایدرلر و امام علی ایله اون ایکی امامه دخی تعظیم ایدوب بوجهتلره ده رافضیلره مشارک اولورلر .

[تاریخ جودت — خلاصه]

۱۴۴ — فائده

عمامه لر — البسه

عثمان غازی، مولوی درویشلرینک باشلرینه کییدکلری (قلنسوه) تعبیر اولنانز برکلاه کییردی . بعده بو کلاهک اوزرینه دستار صاریش و تپه سنه صیره ملی.

وصقال صالیو یرمک ایله
تواید ذریات ایتملرینی (!)
منع ایله سلطنتی اکبر
شهرزادکانه تخصیص ایلمکله
وصیت و ترتیبلرینه توفیقاً
برادرلری (سلطان مصطفی)
تخت سلطنته اجلاس او-
لندی) .

سلطان مصطفی

دولت عثمانیه ده ایسه
(علاء الدین پاشا) مستثنا
اولمق اوزره تاریخ تأسسندن
اعتباراً اوج یوز بو قدر
سنه ظرفنده تخت سلطنت
پدردن بیوک اولاده انتقال
ایتمش ایدی. فقط (سلطان
مصطفی) تختده طوره جق
پادشاهلردن دکلی ایدی .

(حاجی خلیفه) نام ذالک «تذکره» سنده ذکر ایتدیکی وجهه خفت عقله او-

درؤیلر روح انسانینک یالکیز انسانه و بلکه هانکی ملتدن ایسه ینه اوملتن
برقالبه انتقال ایده جکنه مثلاً روح درزی، ینه درزی به و روح مسلم، ینه مسلمه
وهکذا هانکی دینده ایسه ینه اودیندن برجسده کیره جکنه قائلدرلر . نصیریلر
ایسه روح انسانینک حیواناته، حشرات و حتی معدنیاته بیله حلولنه معتقددرلر .
الوهیت یعنی اللهلنک حضرت آدم اولادندن (هابیل) . و آندن (شیت)
علیه السلامه، آندن حضرت اسماعیله و حضرت آدم نبی کریم اولوب نبوتک
آندن ابراهیمه، موسایه، عیسیایه و آندن حضرت محمد علیه السلامه کچدیکنه.
والوهیتک بعده حضرت هارونه و آندن بن النصارى (بطرس) دینیلن (شعون) .
وشعوندن دخی حضرت امام علی به انتقال ایلدیکنه معتقد اولدقلری کبی امام
علینک الوهیتدن صکره آسمانه صعود ایله کونشده قرار و حالا اوراده اقامت
ایتمکده اولدیغنه دخی اینانیرلر . و بواءتقادلری حسیله طلوع وغروب وقتلرنده

« کل کلزار نبوت او قدم صاحبیدر »

« بختیا طورمه یوزک سوز قدیمینه اوکلک »

« بختی » تاریخ جلوسیدر .

مع هذا تاریخ حقنده برجهتدن مدیحه خواندر . مشارالیه (قتل
الاخ) جنایت مذمومه سنی قالدیرمشدر . حتی (نتایج الوقوعات)
بوجهتی پک کوزل اجمال ایده رک دییورکه :

(مشارالیه حضرتلرینک جمله محاسندن بری ده وراثت تحت دولت حقنده
ترتیب اصول وقانون ایله مسیدر . چونکه سلطان (مراد اول) ک (قوصوه) محـ
ربه سی عقبنده شهادتی وقوعنه مبنی (یلدیرم بایزید) خان جلوس ایدوب دفع
فتنه موهومه ! قصدیله برادری (یعقوب چلی) بی ازاله ایلدیکندن صکره لری
بوجدت سیئه تأسس ایلشیدی . ییلدیرم خان و سلطان بایزید ثانی شهزاده لری
مثلو منصب وعسکر صاحبی اولوبده مقاتلاته جرأت ایدنرک دفع غائله لری امر
ضروری دنیلسه بیله بو غدرعظیم سلطان (سایان ثانی) و سلطان (مراد ثالث) ک
سرای هایونده گوشه نشین انزوا اولان معصوملرینه قدر سرایت ایلدیکندن
عموم خلقه داغ درون اولسته مبنی اذهان انامی تسلیه ضمننده نیجه افسانه لر
ترتیب اولمشدر . شهریار مشارالیه حضرتلری برادرلری (سلطان مصطفی) به تعدی
ایتیوب یالکز شهزادگانک (طشره مناصبه کوندرلسی) قاعده جاریه سنی الفا

۱۴۳ — فائده

نصیریلر

(لاذقیه) و (ظربلس شام) وحوالیسنده کی طاغرده ساکن اولورلر . (شام)
ایله (صالحیه) ده دخی بولنورلر . بونلر دخی (باطنیه) دن برفرقه در . درزیلر کی
مذهب و دیانتلرینی صاقلا یوب اسلام قیافتنده کورینورلر . تا سخه قائلدرلر . عقال
وجاهل صنفلری واردر . بو نقطه لردن درزیلر بکزر ایسه لده اعتقاد جهتدن
آریلرلر . درزیلر زندان اجتناب ایده رک عفت کوسترلر . فقط نصیریلر زنانی
مباح عد ایدرلر .

قاسم، درویش، نصوح، صارقچی مصطفی پاشالاری قتل ایله مش
 وزماننده صاحب اجرات اوله رق یالکز مراد پاشا یتشمشدر .
 پدری سلطان محمد ثالث زماننده اللی بیك دیناره اشترا ایدلمش
 اولان «شپچراغ» نامنده کی الماسی ایکی یوز یکرمی یدی الماسپاره ایله
 برآتون لوحه اوزرینه وضع ایتدیره رك قبه مرقد نبویه اصیلی
 اولان «کوکب دری» نامنده کی جوهرک یرینه تعلیق ایتدیرمشدر .
 شعره میلی وار ایدی . «بختی» تخلص ایدردی . حتی نیچه
 مصالحه سنه دائر سویلیدیکی تاریخده :

« بختیا باش اکدیرن قطع خواجه دشمنی

اولدی تاریخ حالیا جهد مراد پاشاددر »

دیدیکی کبی باشنه طاقدینی صورغوجه دخی «قدم شریف» رسمنی
 یابدیره رق زاده طبعی اولان شو قطعه بی یازدیرمش ایدی :

« نوله تاج کی باشده کوتورسه م دائم »

« قدمی رسمی درر حضرت شاه رسک »

(متزهین) دینلن صوفی طبقه سی واردرکه بونلر پک صیقی عبادت اوزره بولنورلر .
 بعضلری اولنجیه دک اولنزلر . بعضلری ات یمزلر ، بعضلری هر کون اوروچ طو-
 تارلر . عقال مسکرات ایچمز ، فحشیات سویله مز ، سیوب ایچمکده اسراف ایتمزلر .
 حکام و امرانک مالنه حرام نظریله باقوب آنلرک و خدمتچیلرینک آره لرنده یمک
 یمزلر . حتی حا کک مایه آلمش بر حیوانه یوکلهدیلن شیئی بیله یمزلر . فقط
 جمله سی تجار مالی هانکی جهتدن کلیرسه کلسون استحلال ایدوب شبهلی آچینی
 آلدقلرنده تجاره ووروب تبدیل ایدرلر . تناسخه یعنی انسانک اولدکن صکره
 قالبی دیکشیدیره رك بر دهها دنیایه کلهجکنه قائل اولدقلرندن عقلاک بیوکلرندن
 برینک وفاتنده روحنک «چین» طرفنه کیدوب اوراده بر قابله کیردیکی اعتقادنده درلر .

[تاریخ جودت — خلاصه]

کلدکه علوفه لکز چیقاریلوب و قانون اوزره خراج دفترلری دخی توزیع اولنور دیش ایکن اعتماد واصفا اولنمیوب قوم اوکنده بی ادبلك نیچوندن؟ آرا کزده بومقوله کستاخالغه جرأت ایدنلری چیقارک « دیه خطاب ایدهرک ساجدار آغاسی «شهباز» ی، سپاهیلر کاتبی قارغه زاده بی ویکچشم محمودی وسائرهبی قتل ایلدی .

« بردها حددن تجاوز اولنورسه جمله نك حقندن کلینور « عتابیه هپسنی تهدید ایتدی . فقط بوکبی شدائد اجرا آتدن نه چیقار؟ معرفت اداره آياغه قالقانلری کسمک دکل، کیمسه بی آياغه قالدیر مامقدر . قویوچی مراد پاشانک سلطان احمد اوزرنده بر تأثیر نافذ اجرا ایتدیکی مسلمدر . مشهور « هامر » سلطان احمد حقنده :

« مشارالیه کندی کندیسنه نه برشی ایسته مشدر ، نه ده یامشدر . مدت عمرنده معلمی « مصطفی » نك (مفتی صنع الله افندی اوله حق) حرمده بولنان قادینلرله قیزلر آغاسنک (مصطفی آغا اوله حق) ربقه . سندن قورتوله مامشدر » دیور .

قاتل اولوب جسده (قیص) یعنی کومک دیرلر . اولونک حین وفاتنده روحی بر مولوده انتقال ایلر اعتقادنده بولنورلر . فلان وقتده فلان ایکن فلان قابله کیرمش دیه بر سوری مصالیر سوبلرلر . هویت الهیه نك هر عصرده بر قابله حلول ایله چوق کره بوعالمده ظهور ایتدیکی حانده نهایت (حاکم بامرالله) ده قالدیرنه ، (حزمه بن علی) نك دخی بر زمان مسیح حق ، بر زمان نبی سلیمان و بر زمان فیثاغورث حکیم اولمش اولدیفته اینانیرلر . والحاصل بوکا مماثل نیجه باطل اعتقادلری واریسه ده کتم ایلرلر . بک زیاده اعتماد ایتمکدیرینه آچیلمازلر . حتی کندیلرینی بیله ایکی فرقه ییلوب بر فرقهسنه (عقال) و دیگرینه (جهال) دیرلر . عقال ایکی طبقه اولوب بری دیننه تمامیه واقف اولان (عقال خاصه) و دیگرى بعض مرتبه دیانت درزیه یه کسب ووقف ایتمش اولان (عقال عامه) دره . (جهال) ایسه یالکیز درزی نامی تحتنده یاشایان و دین و آیینی حقنده معلوماتی اولمیان جاهل صنفیدر . عقالک برده

سلطان عثمان ، محمد ، سلطان مراد « رابع » ، بایزید ، سلیمان ، قاسم ، سلطان ابراهیم ناملرنده یدی شهزاده سی وارایدی . بونلردن برنجیسی سلطان مصطفادن صکره جالس تخت اولان (عثمان ثانی) در . «سلطان احمد» ده کوریلن شدت مرام و ثبات عزم احتمالکه سائقه شباب ایله اختیار ایدیلن حرکتلردندر . مع هذا تشبثده قوی قلبی اولدینی ده برایکی حادثه ایله آکلاشیلیور :

۱۰۱۴ رمضانده یکچریلر علوفه و چوقه آله مدق سوزینی آزیندقلری کبی ایرته سی کونده سپاهیله علوفه و خراج دفترلی بهانه سیله قالدیشه رق دیوانه کیرمیز ، چوربا ایچمه یز . جلوه لری میدان آلدی و آغالرینی طاشلا یوب دفترداره ده سوکوب صایمش اولدقلری طویولدی . پادشاه علی السحر قرمزی روبالر کیه رك سلطان بایزید کوشکنده وزرا ایله بلوک آغالرینی و کاتبلیله اختیارلرینی چاغیره رق برچهره غضب ناک ایله :

« بن سزه خط کوندروب تحصیله کیدن دفتردارم برقاچ کونه دک

تصدیق ایذن (شیخ محمد درزی) نامنده بریدرکه اهالی مرقومک اوزرینه هجوم ایله قتل ایتملردر . ایشته (درزی) اسمی بوندن مأخوذدر . بعده (حمزه بن علی) نامنده بری ظهور ایدرک خانلی (حاکم بامرالله) ک عبادتنه دعوت و قبول ایدنلره مصرده کیزلیجه عبادته مباشرت ایله مشدر . درزیلر (حمزه بن علی) نی حاکم پیغمبری بیلیرلر .

بر مدت صکره اهل اسلام درزیلری مصردن طرد ایتملیله آنلرده (شام) و (حلب) و (حوران) طرفلرینه کیتدیله . و کیت کیده تکثر ایتدیله . درزیلر پیغمبرلی انکار و اهل اسلام ایله خرسیتیان و موسویله حقتنده طعن و تشنیع ایندرلر . عندلرنده صوم ایله صلوات یرینه (صدق لسان) و (حفظ اخوان) فرض اولوب فقط صداقته و صیانتیه رعایتلی آنجق کندی ملتلی ایچوندر . قرآن کریم او قورلر سه ده کندی اعتقادلرینه کوره تأویل ایدرلر . (تناسخ) .

دینلن پاپاسلرک رئیسلیرى دکرزه آتیلهرق درت جزویت یدی قلهده حبس اولندی . حتی پادشاه بیله کیجه شهرى دوره حیقدى . فقط بونک بر روایت کاذبه اولدیغی آکلاشیلهرق سفیر تخلیه و حضوره قبول ایدلدى . ایمپراطور طرفندن کتیردیکی اللى بیک « فیلورین » قیمتنده کی هدیه یی تقدیم ایتدی . اللى ماده دن عبارت ایلک بر تجارت معاهده سنی تصدیق ایتدیردى .

سلطان احمد « زیده واطوروق » معاهده سنک تجدید ایدلدیکی اثناده بر روایت کوره شیرنچه دن و بر روایت کوره معده خسته لکندن وفات ایلهمشدر (۱۰۲۶) . ۲۸ یاشنده ایدی .

مشهور اولدیغی اوزره اون دردنجی پادشاه اولهرق ۱۴ یاشنده تخته حیقدى ، ۱۴ سنه حکومت ایلدی . آت میداننده « احمد پاشا » و « محمد پاشا » سرایلرینی اشترا ایده رک معمار شهر « محمد » انشا ایتدیردیکی جامع شریف آئی مناره لی اولوب شرفلری مجموعی ایه یینه اون درتدر .

شرع وعقله صیغماز و بر بریله اویاز اطوار و حرکاتی سبب قتلی اولمشدر . درزبیل ایه (حاکم بامرالله) ک برکیجه (قصبة الخلوان) دنیلن (برکه زرقا) یه کیدوب اورادن سایه عروج ایتدیکنه منتقددرلر . صحیحی بودرکه : (حاکم بامرالله) بیاض اشکه بیندرک کزوب طولاشمق معتدی ایدی . برکون بووجهله (میسر) دن خروج ایله (برکه انزرقا) ناحیه سنه متوجه اولدقده اهل اسلامدن مترصد فرصت اولان برقاچ کشی بفته اوزرینه هجوم وکندیسنی قتل ایله بر قویوبه القا ایتملر اثنابخی - دوکه لری ایلکیلی اولدیغی حالده - اشکنک یاننده بر اقوب کیتمشلر و شهره کلوب اهل اسلامه منتظر اولدقلری وقمه تک وقوعنی خبر ویرمشلر اما (حاکم بامرالله) ک اتباعی و معتقدلری - که (بطانیون) تسمیه اولنورلر - حاکمک عودتی تأخر ایلدکده ایزینی تعقیب ایده رک اثناب و اشکندن ماعدا بر اثر کورده مکلرندن سایه عروج ایلدی زعمنده بولنملردن . (حاکم بامرالله) ک الهلق دعواسنی ابتدا

اولجه عقدایدیان « زیده واطورق » معاهده سی احکامنده اختلاف ظهور ایتمش ایدی. بوکره (ویانه) به اعزام ایدیان عثمانی هیئت اوراده مکالمه به کیریشه رک معاهده مذکور نك ینه یکر می سنه مدته تجدیدی وعقد معاهده دنبری ایکی طرفدن مجارستانده بنا ایدیان استحکاماتک هدمی و طرفین اسیرلر نك اعاده سی و باب عالینک ادعا ایتدیکی آتمش سکز قریه نك ویرکو ویرملری و قونسوسلر تعیینی حقنده یکر می ماده اوزرینه بر معاهده دها تنظیم ایدیله رک تصدیق ایدلشدر .

آوستریا سفیر جدیدی « قزرینن » یوز اللی کشی ایله کله رک خارج شهرده چاوش باشی و معیتی طرفدن قارشیلانمش، سفیرده او آنه قدر استانبولجه کوروله مش اولدینی اوزره آئی سفارت سوارسی، بش ترومپتچی و بوریزن، بر طرفنده صلیب اوزرنده حضرت عیسانک و دیگر طرفنده قرتال قوشی ترسیم ایدلش بایراقه گیرمش. بو حال هیجانی موجب اوله رق سفیر نظارت آلتیه آئدی. خرسیتیان خانه لرنده تحریات اجرا ایدلدی. بالخاصه غلطه ده « فرانسیسکن »

۱۴۲ — فأنده

درزیلر

درزیلر ۲۹۷ سنه هجریه سندن ۵۶۷ سنه سنه قدر مصرده حکومت ایدن فاطمیه سلاله سنندن (حاکم بامر الله) نام کیمسه نك الله اولدیفنه معتقد درلر . (حاکم بامر الله) ک اصل اسمی (منصور عیدی) اولوب الوهیت دعواسی ایتکله عنواننک صوکننده کی (الله) لفظ شریفنی حذف ایدوب کنندی کندیسنه (حاکم بامر) لقبی ویرمشدر . حتی منبرلرده (بسم الله الرحمن الرحیم) یرینه (بسم الحاکم المحی المیت) دیه او قونسنی خطیبلره امر ایله مش و برطاقم

اسکندر پاشاده تاتارلرک تجاوزلرینه نهایت ویریله جکنی تعهد ایدهرک
تأمین صلح ایدلدی .

(۱۰۲۶) سنه سنده بعض وقایع محلیه واردر : استانبولده بولنان
(جزویت) پاپاسلرک روم بطریق وکیلنی الده ایدهرک نابولی قرالیله
پایاه کندی حقلرنده مکتوب یازدیدقلری خبر آلتنجه جمله سی
حبس و وکیل صلب اولندی . فرانسز سفیری اوتوز بیک دوقة
ویره رک کوچ حال ایله محبوسینی قورتاردی .

(۱۰۰۲) تاریخده خرستیانلرله یهودیلرک کؤک و صاری رنکده
دلند صارمه لری منع ایدیلهرک سیاه و قرمزى چوقه دن طاقیه کیمه لری
فرمان اولنق کبی بر عجبیه رعیت پروری میدانه قونولمش ایدی .
(۱۰۲۶) ده دخی غلطه قاضیسی یهودیلرک قالپاقلری و خرستیانلرک
سرپوشلری علیهنه براعلام ویره رک دفتردار (باقی پاشا) نامنده بریله
برابرسفارات اجنییه خدمتده بولنسون بولنسون شاپقه کین فرنکلردن
وایلچیلر فامیلارندن بیله جزیه آلتسنه قالقیشمش ایسه لرده شکایت
اوزرینه قاضینک اعلامی فسخ ایدلشدر .

منسوب اولوب اورادن علوفه آلیرلدی . علوفه توزیعنک ایرته سی کونی پان شاه
یکچیری آغاسی قیافتنده و قرناسی دخی حربه جی هیئتنده اوله رق برنجی اورته
قیشله سنه کیدرلر و دائره مخصوصده (که شهزاده باشنده واقع عثمان بابا تر به سنک
اوستی ایتمش) علوفه لرینی آلیرلدی .

درکاه عالی سپاهیلری یعنی سپاه ، سلحدار ، علوفه جیان یمین و یسار
وغربای یمین و یسار باب عالیده دیوان یرنده صدراعظم ، دفتردار و سائر ارکان
دیوان ایله اوجاقلر آغلاری و کاتب و چاوشلری حاضر اولدقلری حالده سرکی فرشیله
ایکی اوچ کون توزیع ایدیلر و بقیه سی آغلرک قوناقلرنده طویجی ، جبه جی ،
خبره جی ، قایونجی ، بوستانجی و سائر اوجاقلر ککی دخی طوپدن ویریلوب قیشله
لرنده توزیع اولتوردی .

عجم ایاجیسی (یدی قله) به حبس ایدلدی . (خلیل پاشا)
 (دیاربکر) ده قیشلابوب تاتار خانی (جانبک کرای) دخی قرق بیک
 عسکرله (کفه) دن قارشیه کچهرک (کنجه، ننجوان، جلهما)
 طرفلرینی یغما ایتدی . بیک قدر اسیر و آکا کوره مواشی آلهرق
 کلدی . خانه مرصع قایج ، غداره ، مرصع رخت و اکر ایله آت
 وبش بیک آلتون خرچلق ویریلدی .

بغدانلور قازاقلرله اتحاد ایدهرک وویوده (تهتین تومزا) بی
 قوغدقلرندن روم ایلی بودین و قنیزه عسکری داری (اسکندرپاشا)
 روم ایلدن مقدار کافی قوتله کچهرک اختلال سرکرده لرله بش یوز
 قزاقی اسیر اولهرق استانبوله یوللادی و مطرود وویوده بی ینه مقامنه
 کچیردی . بوقازاقلر مسئله سی آزیشهرق (طورله) نهری کنارنده
 (بودیله) نام پالاقهده (له) ولایتی خطمانی (استانیسلاس) ایله وقوع
 بولان مکلمده خطمان ، قزاق اشقیاسنک اوزی صویندن قره دکزه
 انیمه جکلرینی واردل ایله افلاق و بغداد طرفلرینه ایلدیشلمیه جکنی ،

و بونلرده حمایه ایتیوب تسلیم ایلمهش اوللریله شهزاده اعدام اولندیفی ایچون لغتنامه
 ایدیلوب سرحده سورولمش ایمش . بر روایتدهده بو اورته نك افرادندن بری
 سلطان عثمان ثانینک خلعی زماننده آراهه ایله اورته جامعدن یدی قله به کوتو -
 ریلورکن ایله وجودینه طوقوندیفی جهته مذکور اورته کلیاً لغو ایدلمش ایمش)
 و اوچ کره تکرار اولنور . اوچنجی دفعهده یوقدر جوانی ویریلنجه چاغیران
 ضابط طرفندن (یوق اولسون) دینیلوب آلتش آلتنجی به کچیلهرک بو وجهله
 توزیعات اکل ایدیلردی .

کسسلر قیشله ره کیتدیعی سرکی سریلیر و نفرات ایله نامنه اولان ایرادجیلردن
 حین توزیعهده (طاس پاره سی) دیه یوزده اوچ وبش غروش آلتوب (اورته
 صندوقته) قونیلور ایدی که «دبوی» دیکلدره . اورته ، بریره مأمور اولدیعی
 خرج راه ، قیشله تزیناتی ، ضابطلرینک کوموش چپراستلری ، نفراتک ایام
 رسمیهده کیدکلری البسه بواره ایله تسویه اولنوردی . پادشاهر برنجی بلوکه

بو آرائی شہت (قاسمک) نامندہ برایلیجی سرعته (روان) شہرینہ
کلدی ایسده پادشاه بر غضب المرستز ایلیکندن سفیر در سعادتہ
واصل اولتجه اتفاقات ایلیوب بریرہ قونولدی .

(۱۰۲۵) ده وزیر اعظم حلبدن حرکتہ (ارضروم) و اووردن
(قرص) و واردی . قلعهسنی باشعمیر شاہک بولندیفی (نخجوان) ی
طویلرہ دوکدی . وان بکیر بکی تکلی (محمد پاشا) ده (اریوان)
قلعهسنی محاصرہ ایدرک ایریلیری مغلوب ایتمش ایسده «نخجوان» مقدا
(صوح پاشا) ایله عقد ایدین معاہدہ صالحیہک اقباسی و فقط اییک
ویرکونک نصفہ تزیی شرطیہ تسلیم اولدی . اردو ، قیشک تقریبی
حسیہ عودت ایدرک (صوغانی) ییلاسنده شدید صفوقلرہ طوتولدی .
پنک جوق تلفات ویرمککہ برابر (روان) کچی برطووراق قلعه دخی ضبط
ایدمدی . بونجه مصارفہ و تلف ذخائرہ بدل اوکوز (محمد پاشا)
سردارلقدن عزل ایدیلرک قبودان دریا سابق (خلیل پاشا) صدر
اعظم اولدی .

مقدار کفایہ جوربا و بلاوزردہ حاضر لایوب (باب السعاده) پیشکاهنہ وضع وقبہ
آلندہ . نوان قول کتخداسی رقت معنی حلول ایدنجه لایس اولدیفی اونینفورمہ تک
اتکیہ اشارت ایدردی . درحال اورتہ قبودہ منتظر اولان یکیچیریلر سکیردوب
اطعمہ مذکورہنی اخذ و سرای میدانندہ اکل ایدرل و درحال قربانلر کسلیلرہ زیر
بعض مطالبہ بولنہرق یمنکی آلمدقلری جوربانی یمدکلری وقوع بولشدر .

طعام بیتدکن صکرہ ینہ نفرات اورتہ قبویہ چکیلوب طوررل ، بدمہ
ضابطاندن بر مأمور مخصوص بلند آواز ایله : برنجینک آغا بلوکی دیہ چاغیردقمہ
درحال او بولک نفرائی سکیردوب کیسلری یوکلنہرک قبیلہلرینہ کوتوررل ،
صیرہسیلہ ایکنجی و اوچنجی و تا آلتمش دردنجی اورتہ یہ قدر دعوت و علوفہلری
اعطا قلنور . آلتمش بشنجی یہ کلنجه کیمسہ دعوتہ اجابت ایتز . (بر روایتدہ
کویا سلطان محمد نائیک اعدام ایلدیکی شہزادہ سلطان محمود بو بلوکه فرار ایتمش

دوقه قیمتند که هر طرلوسی اینجی و اولفندار قد مسکوکات و آلتون کوموش
قالانمش و ذی قیمت قاشار ایله مرصع بیک اون سکر قبضه سیف که یوزدن
المن ایله مرصع اولان برصدیبه لئی بیک دوقه قیمت تخمین اولتمش ایدی .
مقارنار طرلوسی محم و همسر حاجیری و صیرمه لئی قاشار و احلس و قطفه و دوت
یوز رأس اسبل قیمراق اولقی اوزوره بیک یوز رأس آت و دوت یوز جفت
آلتون اوزسکی و اون سکر بیک دوه و دوت بیک رأس بزرگیه و آلتی بیک ایسک
و اوکوز و شس یوز بیک قویون بولدی .

اولجه اوکوز (محمد پاشا) ایکن صکره پادشاهه صهرتی مناسبتیه
داماد (محمد پاشا) اولان ذات صدراعظم اولدی . و شیخ الاسلام (محمد)
افندی دخی بو آرائق وقت ایدوب برادری (اسعد) افندی — (تاج
التواریخ) صاحبی — مقام مشیخته گیدی .

ایران — (نصوح پاشا) ایله برابر کلن عجم ایلیجیدی (قاضی خان)
(۱۰۲۱) ده ایرانه غودستنده بزازینه درگاه عالی چاوشلردن مشهور
(انجیلی مصطفی چاوش) و برلمش ایدی . اوزماندن بری ایکی سنه
کجدیکی حالده نه چاوش و نه ده ویزکو اولان ایکی یوز یوک ایسک
کجدیکندن صدراعظم ایران سفرینه مأموراً حلبه کیتدی . هر نه قدر

۱۴۱ — فأنده

علوفه توزیمی

علوفه چیمه جی کیرن دیوان عقد اولنور . صدر اعظم و ارکان دولت قبه
آئنده بولنور ، پادشاهده قفس آرقه سندن نظارت ایدردی . هر اوچانک
علوفه سی مشوب کبهار ایتمده اولدی ای حالده باشقه باشقه آیرادقدن ماعدا یکبچیری
اوچانک هر اورتنه سنه و پله چک کبسه لرده تفریق ایدیلیر ، هر اورتنه تک قرانی
ضابطلرله طاقم طاقم سرایده کی اورتنه قویوه کلوب طور لرردی . مطبوع عامره دن

بوللانونوب قوناغنده بوغديرلدى (۱۰۲۴). پاشانك ظلم وشدتى ايله برابر ارتكاب و رشوتى اولدينى كچي آدملرينك دخى ياپتادقلىرى سيئات و جنبايات قالماديني وحتى نشانجيلق و يرديكى (خضر) افندي نامنده برينك طوغرى برسوزندن رنجيده اوله رق لمصلحه اناطوليه كوندرديكى و آرقه سندن ده آدم كوندروب قتل ايلديكى حالده مرحومك خدمتلىرىنى تعداد ايدنلره :

— بزده آنى رتبه شهادته ايرديرديك . جهان فانينك زحمتندن قورتاردق . بزم يوزمزدن جنته كيره جك ، فناى ايتدك ؟ صورتنده اكلنير بر غدار اولدينى تاريخلر مزده محرردر . (نعما تاريخي) دخى : قتل انسان ياننده طاووق كسمكدن اهون و جام قيرمقدن اسهل واحسن كورونوردى ديهرك طبع جانپانه سنى تعريف ايلر . بونلرى سزه يازمقدن مقصدم او زمان اخلاق و طباعنك بر جزئى آكلا تمقدر .

تاريخ سياسى ديوركه :

پاشانك اخناق مضايقه ماليه نك دفته مدار اولدى . مخالفتانده بر مليون

ايدى كه او آدم فيا بعد هيچ بردارنده ايچ آخالنى ايدم ميوب باشقه صنمته سلوكه مجبور اولوردى .

رابعا : وزرا دائره لرنده بر (تفنكچي باشى) و بر (دلى باشى) بولنوب بونلرك رفاقتنده يوزر ، يوزاليشر نفر عسكر بولنوردى كه تفنكچي طاقى پياده و دلى كرومى سوارى ايدى . (ارضروم) و (ديار بكر) و (موصل) و (بغداد) و (شام) و (حلب) مثللو ايالتلر و ايلرينك اوچر بشر تفنكچي و دلى باشيليرى بولنق مقتضى اولغله ايچلرندن برينه (سرچشمه) اطلاق اولنوب بيكباشى حكمنده و ديكر تفنكچي و دلى باشيلر يوزباشى مقامنده طوتيلور و دلى باشيلر ميمترلنده ملازم كچي اولان ضابطه دخى (كوكلى آغاسى) دينايلردى . دلى پيشدار مناسبه اولان (دليل) ايكن سكوره لرى بالتحريرف دلى اولشدر . [نتايج الوقوعات]

ایله، مثلا (نصوح پاشا) نك مقصدی تحت سلطنتدر ویاخود (سلطان احمد) ادرنهده شکارده ایکن قریم خاننك برادری محمد کرایک عهده سنه خانغی آلیویرمک ایچون مومی الیهی ادرنهیه دعوت ایتدیکندن دایما دولتک باشنه برر بلا کسيلمش اولان مقربینك: افندم، (نصوح پاشا) چنکیز خاندانندن برینی بورایه جاب ایتسی تحتہ چیقارمق ایچوندر طرزنده کی تلقینات و تسویلاتی ایله کوزدن دوشدی . بو حالره : پاشانك آغالرندن برینك ساداتن برینك حرمنی اغوا ایتسی اوزرینه جامعه سیدك عدالت ایسترم دیه باغیرمی ده انضمام ایدنجه فکر شاهانه بتون بتون علیهنه چویرلدی . پاشا برکون حضورده : (یاطوغریدن طوغری به معروضاتمک و یاخود استغفامک قبولی ایسترم . بن کنیدی زهرلیوب هلاک ایدرم) طرزنده سویله نجه پادشاهده :

— سنی خان سنی ، دیمك (مراد پاشا) لالامی سن زهرله دک .
دییه جواب ویره رک برجمه کونی بستانجی باشی ایله یوز بستانجی

رلری و (قوغوش اوشاق) لری و (سلیس) لری اولفله بونلر دخی سکان ، یوز کشی به بالغ اولورایدی . بر آدم دفعة ایچ آغاسی اوله میوب اولا (ظوبو) اولق و بعدالتربیه (ایچ آغا) لری سلکنه ادخال قلمق تعاملری اقتضاسندن ایدی . آغالردن بری (ظوبو) سنی چراغ ایدمک اولدینی حالدہ لازم کلن آت والبهینی اعظا و برضیافت ترتیب ایدوب خزینہ اوطنه سنده کدکلی آغالر حضورنده دعا اوله رق و باشنه قاووق کیدیریلرک آغالر سلکنه ادخال قنوردی . حتی وزرا و امرا کوله لرنده بیله بوقاعده اجرا اولمدرجه ایچ آغاسی قاووغی کیمک قابل دکل ایدی . کدک ایچ آغالرندن برینك سرقت و ساثره مثللو جنایت عظیمه سی ظهور ایلدکده ینه بالاجتماع باشندن قاووغی آلتوب آغالق سلکندن اخراج اولنقدن صکره تربیه سی وریلور و بوکا اصطلاحلرنجه (کجه کلاه) ایدلدی دینیلور

(صیدا) و (بیروت) طرفلرینه کیتدی. (جانپولاد) اوغلی متفقلرندن (معن) اوغلی ایمانه کتیره رک دولته ویرمکده اولدینی اموالی معز یازده آلدی. عودتده (سیسام) بوغازنده طقوز پاره کیمیزی قورسانلره قایدیرمقله معز اوله رق (خلیل پاشا) ایکنجی دفعه قپودان دریا تعیین ایدلدی. مشارالیه بودفعه قرق بش پاره سفینه حربیه ایله آق دکزه چیقهرق (مالطه) جزیره سنی اوردی. بورادن طرابلس غربه کیده رک (سفر دانی) نامیله تورمین برمتعلی باقتوا قاعه قپوسی اوکنه آصدی. فقط قره دکز دونامادن عاری اولمقله قازاقلر قاییقلریله کئهرک (سینوب) ی یغما ایتدیلر، یاقیدیلر، ییقیدیلر ایسه ده طونه و قره دکز سواحلی محافظی (ششقی ابراهیم پاشا) آلتش شایقه ایله بونلره (دون) نهری منصبده ایریشدی. قازاقلر غصب ایتدکلری اموالی براقوب تاتارلردخی یتیشمکله اکثریسی مققول واسیر دوشدی. بووقعه یی پادشاهدن کیزله مسی و پادشاهک اون اوچ یاشنده کی قیزیه ازدواج مضممنی چکه مین شیخ الاسلام افندی ایله معلم سلطانی وقیزلر آغاسنک القاتی و (دور استبداد) ده اولدینی کپی او زمانلرده دخی دینه و پادشاهک نفسنه طوقوندیر مقدن عبارت اولان مفتریات

کشیدن عبارت اولوب قوس طاشیرلر و پاشارک یاننده یاور مثللو بولنورلر ایدی. بر درجه یه قدر منزخانلر قدیم اولدینی حالده منتظم پوسته ترتیب اولنماش اولدیفتندن محرات تاتارلر واسطه سیله کوندریلور و بوجهتله هر وزیر دائره سننده بر تاتار آغاسی و بر تاتار اوطنه باشیسی تحت اداره لرنده اوله رق قرق اللی تاتار بولنوردی. بوخدمتی بنیجیاکنده ماهر اولان تاتارلر ایفا ایده کلشکلر ایکن . مؤخرأ هر صنفدن کیمسلر داخل اولمقله جمله سنه تاتار دینیلمشدر . وزرانک طقوز قات یعنی طقوز طاوول ، طقوز سورنا ، طقوز بوری ، طقوز دوه لک مهترخانلری اولوب ایکندی و یاتسو عقبنده ایکی نوبت چالنور و بر محله عزیزمتنده طوغلرک بری برکون اول (توقناجی) ایله کوندریلوب دیکرلری پاشانک اوکنده چکیلوردی. ثلثاً : (کدکلی ایچ آغا) لرینک (ظوبو) تعمیر اولنور اوچر بشرخدمتکله

براز صکره مسکراتک منعی مقصدیله (امانت خمر) نامیله موجود اولان شراب کمرکنی رفع ایلدی .

۱۰۲۱ ده شهزاده (سلطان مراد) تولد ایلدی .

دونانما — قبودان دریا (خلیل پاشا) ۱۰۱۹ ده (ساقیز)ه کیتدی . آلتی قورصان سفینه سنی تعقیب ایدرک بش یوز اسیر، یوز آلتمش طوپ و ایکی بیک تفک و درت قالیون آلدی . بونلر آره سنده (قره جهنم) دیه غایتله بیوک بر سفینه واردی . بونک اوزرینه (خلیل پاشا) یه التفات اولوب خلعت ویریلرک (۱۰۲۰) ده ینه (آق دکنز)ه چیقدی . قبودان (محمد) بک مالطه لی (کورقبودان) نامنده کی قورصانک قالیونتی ضبط ایله (ردوس)ه کتیردی . لالا (جعفر بک) نامنده کی بر قبودانیز ایکی قالیون و درت قالیته ضبط ایله ترسانه یه عودت ایتدی . (خلیل پاشا) دخی یوز اسیر ایله درسعادته کلهرک بک چوق خدمتی مسبوق ایکن مصر والیسی سابق (محمد پاشا) قبودان دریا نصب ایدیلدی . یکی قبودان پاشا دخی (۱۰۲۱) ده

چوقدار آغا ، ایچ اوغلان باش چاوشی ، وچاشور آغا (لری که وزرانک اک زیاده محرمی اولوب اکثریا کوله لرندن ایدیلر . دها صکره (وکیل خرج ، آناختار آغاسی ، سنجاقدار ، طوغجی باشی ، توتونجی باشی ، ابریقدار ، کیلارجی باشی ، معجون آغاسی ، مفرمه جی باشی ، سفره جی باشی ، میر آخور ، سجاده جی باشی ، پشکیر آغاسی ، قوه جی باشی) کدک صاحبی اولوب هر برینک دخی اوچر یاماغی بولندیفنندن بوجاعت سکسان ، یوز کشی به ودها زیاده به بالغ اولوردی .

نایاً : قواص ، تاتار ، مهترخانه طاقی ، ساییس ، عکام ، مشعله جی ، آشچی سرایداریکی تمه دائره دخی لاقول یوزاللی آدمه بالغ اوله کلشدر . صکره لری وزرا دائره لرنده (قواص) صنی تکثر ایتمش ایسه ده فی الاصل بونلر درت ویا آلتی

ایدی. عریضه سی بورادن مراد پاشایه یوللانیدی. سردار، (نصوح پاشا) نی چاغیره رق قرق بیک آتون ایله عسکرک ذخیره سنی جمع و تقدیم ایله منسی امر ایتدی. (نصوح پاشا) بالمجبوریه جمع و تقدیم ایله دی. فقط سردار قوه کله ایله ایران اوزرینه حاضر لانتقمده ایکن عازم آخرت اولدی (۱۰۲۰).

(نصوح پاشا) مرادینه ایره رک صدر اعظم اولدی. (شاه عباس) بو مناسبتله دخی تکالیف صلحیه ده بولنه رق ضبط اولنان. برلر ایچون ایکی یوز یوک حریر ویرلمسنه موافقت ایله مش اولغله بوصورت سردارجه مناسب کوریلهرک ایلیچیری و برسنه لک ایپکی آلوب استانبوله کلدی. بوراده عقد ایدیلن صورت صلحیه ده وقتیه. سلطان (سلیمان قانونی) ایله شاه (طهماسب) آره سنده تحدید ایدیلن سینور باقی قالمق وهرسنه ایکی یوز یوک ایپک ویرکو ویرمک شرطری قبول ایدلدی.

(سلطان احمد) آو مراقیه (ادرنه) (کلیبولی) به کیتدی. عودتدن

۱۴۰ - فائده

اورته حاللی بر وزیر دائره سی

اولا: (کتخدا)، (دیوان افندیسی - مکتوبچی) و کتخدا کاتبی ایله خزینه کاتبری و امام و حرم کتخداسی مثللو متحیزاندن باشقه اوله رق هر وزیرک ایچ آغلارندن یکریمی درت کدکلیسی بولنق و بولنرک جمله سنک رئیس و ضابطی (سلحدار آغا) اولق اصول مرعیه ایجابندن ایدی. سلحدار لر دائما پاشانک یاننده بولنور و (سلام آغاسی) ایله (قپوچیلر کتخداسی) تشریفاتیجلق وظیفه سنی ایفا ایدرلر. ایدی. بولنردن صکره (خزینه دار، مهردار، دواندار، خفتان آغاسی،

استردادى شرطيله عتمد مصالحه املنده ايدى. ايرتمى سنه (شاه عباس) ينه خبرلر كوندردى ايسه ده آلديرمادى. دياربكر بلكر بكيى (نصوح پاشا) مراد پاشايى عزل ايتديرمك و كنديسى يرينه چكك شرطيله خزينه جليله يه قرق بيك آلتون اعطا و سفر ائناسنده عساكرى مالندن اداره ايدو جكنى مشعر پادشاهه كيزلى برعريضة تقديم اتمش

اوزره آرانوب كيتدكن صكره بردخى بوغاز حصارنده آرانويه و دريا يوزنده دوناتما و غيرى كيملر فرانسه، كيملر ينه راست كلدكده برى برلرى ايله دوستلق ايدوب كندى رضاليله بزمقدار هديه ويرمينجه جبراً برنسنه آلمهار ...

[نعيمًا تاريخى]

بز بوقدر امتيازي فرانسه يه ويرديكمز حالده كندى تاريخلرينك روايتلرله دخى مصدق اولديغى اوزره دردنجه « هازرى » شرقه استيلا اتمك پوليته سنى كودمكده و حتى اردومزك آوستريا اردوسنه و دوناتمازك اسپانيا دوناتماسنه مقابل بولنديغى جهته فرانسه نك ايسنه ديكى كې حركت اتمكده حرقاله جغنى سويله مكده ايدى .

اولدقده هيچ كيمسه نك عسكره ادخال قلنه مامسنه فوق الغايه اقدام و اعتنا اتمكده بتون اوجاقلر خلقنى اللى اللى بش بيك مرتبه سنه قدر تزييل ايلدى .
حتى يكي چرى كاتبي (عثمان) افندى يه تبديل قيافته بر آدم كوندروب يوز آلتون رشوت عرضيله بيچرى يازلسنى طلب ايتيردى . عثمان افندى دفعه اولاده حريقى رد اتمشيكن حريف تكرر كلوب :

— بيم صدراعظم دائره سنده بريلديكم واردر ، آنك واسطه سيله نائل مطلب اوله جنم ، سن بو آلتونلرى آلامقده قاليرسك .

ديمكده مومى ايه مبتلاى دام طمع اوله رق مبلغ مزبورى اخذ و حريقى دفتر عسكرى يه قيد ايلديكى خاقان مشاراليه واصل اولديغى آنده دفترى و عثمان افندى نى حضورينه جلب ايدوب انكار و تاويله دخى مجال و محل اولماقده بيجاره نك بوينى اورديردى .

[تاريخ عثمانى نمونه لرندن — نتايج الوقوعات]

ایران سفری — (مراد پاشا) ایلك بهارده طوغریجه ایران
سفرینه عزیمتله (تبریز) ه یوردی . تخریب ایدرهك قیش مناسبتیه
چکیلدی . (شاه عباس) ، جدی (طهماسب) زماننده یعنی عهد سلیمان
قانونیده عقدایدیلن معاهده موجنبجه تحدید حدوده رضا کوستریوردی .
مراد پاشا ایسه (مراد ثالث) زماننده خطبه پادشاهی او قونان یرلرک

وقونسولسرینه عائد اولان روسوی و یروب نزاعلری آنلر معرفتیه فصل اولنه .
کسنه تعرض ایتیه وقونسولسریله دعواسی اولانلر آستانده کوره . فرانسه
ایلچیلری دیوان هایونه کلدکده و وزیریه واردقده اسپانیا و سائر قراللرک
ایلچیلری اوزرینه تقدم و تصدر ایلدله . و فرانسه دن اسیر بولنوب وقونسولسر
فرانسه لودر دیو تعیین ایدرلرسه صاحب یاخود وکیلی ایله در دولت کوندریلوب
قضیه سی کوریله . فرانسه لو و آ کا تابع یرلردن ممالک محروسه ده تمکن ایدنلردن
خراج طلب اولتیه و اسکله لرده قونسولس تعییننه کیسه مانع اولیه و تکالیفدن
معاف اوله . و فرانسه تجاری ایله نزاعی اولان قاضیه واردقده ترجمانلری
حاضر بولمازسه قاضی دعوالرینی استماع ایلیمه و فرانسه کیلری استانبولده قانون

۱۳۹ — فائده

اون برنجی عصرده اداره عسکریه و مالیه

بیک تاریخنندن صکره واقع اولان (نمجه) و (ایران) سفرلری سببیه هر
سنه بیکدن عسکر یازیله کلدیکندن ماعدا (۱۰۳۱) ده حادث اولان عثمان خان
ثانی وقعه سندن صکره اون سنه قدر شورش احوال ممتد و اداره دولت بر
همزده هرج مرج اولمغله سپاه اشقیاسی (ولدش) نامیه اولاد واقربالرینی و صدر
اعظم و سردار اکرم اولانلر دخی توابع و منسوبتلرینی عساکر عثمانیه سلکنه
ادخال ایلدکلرندن وظیفه یومیه ایله و مؤظف اولان عساکر دولت بوز بیک نفری
تجاوز ایتدی و علوفه لرینک تدارک و اعطاسی دخی حللی مشکل بر معما حکمنه کیردی .
مؤخرأ سلطان مراد رابع حضرتلری عصاة عسکریه نك تأدیپ و تنکیلنه موفق

ینک مهارتلیله تجدیدایدیلدی ، انکلزلر (۱۰۰۸) تاریخنده کندی
سنجاقلریله شرق اسکلهرینه یناشمق رخصتی آلمشردی. [۱].

[۱] وندیکلو و انکاتره طائفه سندن ماعدا جنویز و پورتقال و قاتالان
تجاری سغلیا، آقنونا، اسپانیا و فلورستان فرانسه قرالی نامی و سنجاغی ایله
ممالک عثمانیه به کلوب کیتمه رخصت و یریلنر کماکان کلوب کیدوب فرانسه
سنجاغی نصب ایایه . بندرلده فرانسه قونسولسرینه مراجعت ایدهله . و رعایا-
سندن قدس شریف زیارته واروب کلنره و «قامه» ده یعنی (حضرت عیسانک
مدفن اولان کلباسده متمکن اولان رهبانلره دخل و تعرض اولتیه . پاموق و پاموق
ایلیکی و سختیان وبال مومی و کون کبی ممنوع اولان اشیان و یرلیه . کتیر-
دکلری غروشدن آله کلدیکی اوزره رسم آله و فرانسه کیلری حربی ولایتلردن
ذخیره آلوب حربی ولایتلره کیدرکن اسلام کیلری طرفندن طوتولیه . کتور-
دکلری متاعدن قانون اوزره کمرک آلتوب یکی ایجاد اولنان (مصدریه) (قصابیه)
(رفت) و (باج) (بساطیلق) و اوچ یوز آقچه دن زیاده (سلامتک) رسمی طلب اولتیه .
فرانسه لولر جزایر و تونس قییلرنده مرجان و بالقی صیدایدهله و سفارت ترجمانلری
خراجدن و قصابیه دن و سائر تکالیفدن معاف اولهله . فرانسه تبعه سی ایلیجیلرینه

صیره لده اسکی علوفه لرینه اوچر بشر آقچه ضم ایله خدمت محافظه ده
بولندی یریلن یکیچری ترقی مکافات ایدی .

تصحیح بدرگاه = (یوقلامه) معنا سنه دره . اساساً یری قولی نفرانک مقداری
و علوفه لری معین و محدود ایکن صکره لری شهریلر دخی جاغه صاتمق
و عسکرک امتیازانندن استفاده ایتمک مقصدیله کندیاریخی بلاعلوفه یعنی
فخری یکیچری یازدیروب منسوب اولدقلری اورته نک نشان و علامتی
قولارینه و باجقلرینه دو کدیرلر و شیمدیکی عساکر ردیفه حکمنده بولنور-
لردی . محاربه آچیلنجه اوجاق ضابطلرندن آلتنجی درجه ده اولوب عاداتا
فریق ویا لوا پایه سینده بولنان طور ناجی باشیار اعزام اولنهرق بیاقلر
آچیلیر و بو مثللو نفرلر طاقم طاقم اردویه کتیریلوب یوقلامه لری اجرا
ایدیلردی که ایشته بو یوقلامه به (تصحیح بدرگاه) دینردی .

کوتوک = اصل دفتر عسکری .

(بوچقایی) وفات ایتدی . بوجهته متوفایه خانف تعیینی مسئله سی ینه دولت ایله آوستریا آره سنده بادی اختلاف اولدی . آوستریا (استرغون) (قنیزه) و (یانق قاعه) اعاده اولنورسه ایکی یوز بیک دو قنک ارسال اولنه جغنی بیلیدر دیکندن رد ایدلدی . بعده (اویوار) ده عقد ایتدکلری بر مقاوله موجنبجه ایلچیلر ایکی یوز بیک آلتونی ویره رک و باب عالیجه اصلاح و تعدیل ایدیان عهدنامه بی دخی آله رق دوندیلر .

(مراد پاشا) (ایران) سفرینه حاضر لانیر کن شق موصالی چاوشی قره مان بکلر بکی تعیین ایده رک سلفی (ذوالفقار پاشا) واسطه سیله طوزاغه دوشوروب قتل و دیکر شق (یوسف پاشا) بی دخی شویله یویله تأمینات ایله استانبوله کتیره رک اعدام ایله دی .

زمانزده وزمانزدن اولده باشمزده بیوک برغائله حکمنده اولان (قابی تولاسیون) نامیله معروف «عهد عتیقه» فرانسه قرالی دردنچی هازینک (ساواری دو بره و) Savary de brèves و (ژان دوغونظوبی روو) Jean de Gontaut-Biron ناملرنده کی مرخصلر .

چالق = علوفه سی کیلیمش ، اسمی دفتردن سیلیمش عسکر .

قبویه چیقمه = وقتیه سرای آغالردن و قپوچی ، بستانچی کبی خده نک و عجمی اوغلانلری قیشله لرنده تربیه اولنان دیوشیرمه چوققلرینک معین زمانرده ویاخود لزوم کورندکجه سواری و پیاده اوجاقرینه چیقمه لری چیقمه بر مکافات ایدنی .

قول اوغلی = هر هانکی بر قلمده بر سننه خدمت محافظه ده بولمق و بعده سواری و پیاده اوجاقرینه الحاق قیلنق شرطیه یازیلان نفرات جدیده .

ولدش = سپاهی لرک سلطان عثمانک قتلدن صکره نظام موضوعی خارجنده اوله رق اوجاغه یازدیره غه باشلادقاری اولاد واقربالرینه ویریلن نام .

ترقیلو = صلح منعقد اولیوبده قلمه یه دشمن تسلطی و قوعی ماحوظ اولدینی

آت اوزرنده آلتی کون یدی کیجه سورهرک (قره حسن کدیکی) نام دربنده یتیشوب محو و پریشان ایلدی. (میمون) دخی قلندر اوغلی یولنی طودی. (مراد) خانلور نامنده کی اوچ شقی دخی بوآره تمیزلندی.

(مراد پاشا) آنا طولیده مقدری آلتمش ایله یوزیک آره سنده شقی تپه لیدی. مشارالیه محارباتده قویور قازدره رق لاشه لری اورالره طولدرتدینی جهته عنوانی (قویوجی) قالمشدر.

استانبوله عودتنده اوزرلرنده جلالی زوربالرینک اسملری یازیلی درت یوز قدر باراغی باش آشاغی ایندیره رک قصر پادشاهی اوکندن کچمش و کندیسنه ک زیاده التفات واکرام اولنه رق ایکی قات خلعت ایله سرغوج و سائر هدایا ویرلشدر. مشارالیه ک تنکیل اشقیاده اظهار ایلدیکی شدتی چوق کورنر اولدینی کبی ظلمه میلنی دخی تصدیق ایدنلر واریسه ده اکثریت تدابیر شدید سنی تحسین ایتمکده متفقدر. (زیدوه طوروق) معاهده سنندن قرق اللی کون کچدکن صکره

درونه اللی محارب آلیر، بیوکه بر نوع قایق ایدی. روس و قازاقلر طرفندن اوزی نهرنده قولانیلیدی.

قازاق — اسلاوجه ده (کچی) معناسنه اولان Koza (قوزا) کله سنندن مرتبدر. بعضلر بونک تاتارجه اولدینی ادعا ایدرلر. لهستان قرالی برنجی (سیکیزموند) حدودینک هر طرفنده مختلف دشمنلرله محاربه به مجبور اولدینی جهته اجنبی اردولرینک ایلك هجوملرینه مقابله ایتک اوزره ۱۵۱۶ سنه میلادیه سنده دائمی سواری آلایلری تشکیل ایدره رک بونلری Cosaques Zaporogues نامیه دینیپر صونک چاغلیانلرینه یقین سواحل اوزرینه یرلشدرمش ایدی. خطمان — قازاق سرداری دیمکدر. ایلك خطمان (لان قرونوسکی) نامنده بریدر.

کور محمود) کبی همپالریله مشورت ایدهرک (مراد پاشا) اوزرینه وارمق و مغلوب ایدهرک اسکداردن اعتباراً آناتولی بی ضبط ایتک. خلیاسنده بولندی. (مصلی چاوش) یدیه برابرینه آموق ایستدی ایسهده. پاشا دهها اول طاورانهرق چاوشه ایچ ایل سنجاغنی ویردی. (قلندر اوغلی) یکریمی بیک پیاده سواری ایله (کوکسون) دربندی آغزنده. طوردی. (مراد پاشا) مرقومک اوزرینه بالهجوم کلیاً منهزم ایدهرک تعقیبه اون بیک سواری تعیین ایلدی. قلندر اوغلی عونیه سی یوللرده، کویلرده قیریله قیریله تا (روان) ه قدر قاچهرق شاه (عباس) سردارلرندن (امیرکونه) خانه التجا ایتدیلر. حتی صقاللرینی تراش و احباب کرامدن بعضیرینه سب ایتک صورتیه مذهب شیعی بی قبول ایلدکلرندن شاه بونلری یوزر، ایکیشریوزر مملکتی داخانه طاغیتدی. صیره طویل (محمودک) برادری (میمون) ه کلشیدی. (مراد پاشا) طقسان یاشلرنده برپیر فانی اولدینی حالدیه سیواسدن قالقهرق

۱۳۸ — فأنده

کلمات تاریخچه

- باطرونه — لاتینجه (Patronus) باطرونوس کلمه سندن مأخوذدر. ویس
 آمیرال یعنی بحریه فریق، درجه سنده رتبه صاحبی.
 ریاله — قونتر آمیرال، بحریه لواسی.
 قپودانه — Capitana شورای بحریه رئیسکی. ترسانه عامره جه بیوک بر
 مقام ایدی.
 شایقه — Tshaika آلتی دوز و اکلی اولوب اوچ خفیف طوب چکر،

قلندر اوغلی ، مراد پاشانک حلبده بولمه سندن بالاستفاده بروسه اوزرینه یوریه رک « قتالی اوغلی » نامنده کی شقی ایله برلشدی . جانپولاد زاده « علی پاشا » بو آراق کفن بردوش اسکی شهر قربنه کلش واستانبوله « حیدربک » نامنده کی اختیار عموجه سنی راجاچی یوللامش ایدی . قلندر اوغلی « علی پاشا » نک ورودنی طویجه : بنده مقصدم طلب عفو ایدی دیه رک معیتله یانه چاغیردی و پاشا مرقومک مضمربنی آکلانجه برکیجه اوطوردینی یرک دیوارینی دلهرک استانبوله طوغری قاچدی . فقط برابرنده کی لوندلر قلندر اوغلی ایله برابر قالدی . شقی بروسه بی احراق وغارت ایلدی . استانبولدن کوندریلن نقاش (حسن پاشا) نک ورودی اوزرینه (میخالیج) طرفلینه قاجوب سلستره متصرفی طالیج (احمد پاشا) بی مغلوب و مقتول ایدی . بعده (صاروخان ، حمیدایی ، قرمان) حدودینه صالدره رق (آغاچدن پیری) نام شقیله برلشوب آنطاکه به کیتدی .

قلندر اوغلی (قره سعید ، کوبنکلی خلیل ، کور حسین ، کج محمد ، آغاچدن پیری ، کوسه احمد ، کدوسلی اقدارمی ، لاز حسین ، کافر مراد ، شقلوز احمد ، طاغیر دلیسی ، تکرری بیلمز ، بالدیری قیصه ،

یالدرز آلتونی — سلیمان ثانی زماننده وندیك و مجار دوقه لیه تام العیار اولان

عثمانی آلتونلرینه ویریلن نام ایدی .

یوزلک — سلیم ثالث زماننده کسيلمش ایدی .

یازیلی محمودیه — جدید رومی آلتونی .

یکرمیلک آلتون — محمودیه آلتونی . اجنبی اخذ واعطالزنده معاملاته اساس

اتخاذ اولندیفندن لسان رسمیده و خلق آره سنده یکرمیلک آلتون ديه

شایع اولشدر .

وهمتیله جانپولادك هجوملرینی دفع و اوکون یکرمی آتی بیک شقی قتل ایلدی . سبردارك اوتاغی اوکنده یکرمی قدر جلاد بولنمقده و اشقیادن دردست ایدیئلری طورمامهجهسنه کسمکده ایدیئر . والحاصل جانپولاد هزیمت کلیه یه اوغرادی . طوغریجه مسقط رأسی اولان « کلیس » قاچدی ایسه ده اوراده دخی دیکیش طوتدیره میهرق « حلب » ه کیتدی و شهری یغما ایتدی . « حلب » دن دخی کیجه لین فرار ایدرکن اهالی طاملردن باشنه قازورات و چرکاب دوکدیئر . شهرده مختفی اولان بیکدن زیاده طرفدارینی دخی یاقه لایوب کسدیئر . معن اوغلی « فخرالدین » دخی جانپولاد ایله برابر قاچرق « شقیف » قلعه سنه التجا ایتش ایدی . حابده قلعه ده قپانان سکبانلری دخی برر برر قتل ایلدی .

مراد پاشا « حلب » ده قیشلادی . هرکون طوتولان یوز ایکی یوز شقی بی قتل ایده رک طویل احمد اوغلی « محمد » نام شقی نک برادری « مصطفی » « بغداد » ده اعلان عصیان ایتکله جغاله زاده « سنان پاشا » نک اوغلی « محمد پاشا » بی مأمور ایتدی . محمد پاشا ، شقی بی مغلوب و بغداده قپانمغه مجبور ایده رک شهری دخی ضبط ایلدی .

بش ، ایکی بچق (یوزلک) برغروشلق ایله غروشک اقسامندن اوله رق یکرمی و اون پاره لکدن عبارت ایدی . بو عیار اوج سنه صکره بیکده یوز یتمشدن یتش قدر تنزیل اوله رق ایکنجی ترتیب اولق و مجموعنک متمداری ایلک باصیلانلرک مجموعندن بر مثل زیاده بولمق اوزره اوج یوز آلتش ملیون غروشلق ضرب ایدلش و عیاری ده ا دون اولان بوا یکنجیلرک برنجیلردن تفریق اولنمی ایچون قوردله لری دوکومنک همان آلتنه بر نقطه قونولمشدر . بوسبیله صرافلر آره سننده برنجیلره (نقطه سز) و ایکنجیلره (نقطه لی) ناملری ویرلشیدی .

[۱۰۱۶] روم ایلی بکلبکلیکی « تیریاکی حسن » پاشایه و آناتولی بکلبکلیکی دخی « ماریول حسین » پاشایه و یریلدی . بروسه محافظی « مصطفی پاشا » بی ده قائم مقام براقدی .

اسکنداردن حرکتنده « آنقره » طرفنده بولنان شقی قلندر اوغلی اردونک مرورینه مانع اولماسی ایچون اولاتلطیف ، « قونیه » یه وصولنده اشقیادن منقرجی کبی اشراپی قتل و سراج زاده « احمد بک » کبی اوتوز بیک عونیه مالک برزوریایی اعدام ایله قویوبه القا ، « سلفکه » ده مصلی چاوشی و آظنده « جمشید » عونیه سنی بریشان و کندیلرینی مجبور فرار ، « آنقره » ده بلده مذکور قاضیمی ولدان زاده « احمد افندی » نک تدایر عاقلانه و جسورانه سی و تکرلی « محمد پاشا » ایله کوندردیکی عسکر واسطه سیله « قلندر اوغلی » منهزم ایتدکن صکره اصل مقصودی اولان « جانپولاد اوغلی » اوزرینه یوریه رک مرقومک یکریمی بیک پیاده و یکریمی بیک آتلو ایله « بقراض » دینیلن محله خندقلر و مترسلر قازه رق یولی قبادیغنی آکلانجه کوکر جینلک صحرا سنه کچدی . « اوروج » اووایی نام محله جانپولاد اوغلی ایله محاربه یه کیریشه رک روم ایلی والیسی وزیر شهیر « تیریاکی حسن پاشا » غیرت

ممدوحیه — سلطان عبدالمجید خانک بدایت جلوسنده ضرب ایدیلن یکریمی غروشاق آلتون .

نصفیه — سلطان محمد خان رابع اواخر سلطنتنده طرابلس غربده کسینلن سلطانی آلتونلرک نصف مضروب اولانیدر .

متالک — ۱۲۴۴ سنه سنده ضربخانه صندوقکاری بولنان مشهور (غزاز آرتین) معرفتیه میدان تداوله وضع اولمشدر . بوسکدرک ابتدا عیاری بیکده ایکی یوز یکریمیدن ایکی یوز یکریمی بشه قدر اولوب انواعی ایسه

یازمچی بله سنی متعاقب « دلی حسن » ظهور ایتش ایدی. بوا یکسندن ماعدا « قلندر اوغلی محمد ، قره سعید ، سکیان طویل ، یوسف پاشا ، دلی درویش ، بکزاده ، آرن اوود حسین ، قوم قپولی احمد بک ، کدوسلی علی ، قونیه لی طویل مصطفی چلبی ، کرزدواتدار ، آرن اوود سلیمان ، تپه سی توپلی دلی آرسلان ، دلی قیلان ، کور حسین ، قره میر آخور ، بیوک خلیل ، یاغ مور » نام لرنده بر طاقم اشقیاء دخی یر یر طولاشمقده ایدیلر. فقط جانپولاد اوغلی « علی بک » جمله سندن زیاده کؤک صالمش ایدی. حتی جبل لبنان دیگر شقی درزی « فخر الدین » ایله برلشهرک شام والیسی « امیر یوسف » ی شامده محاصره و آنی دخی اتفاهه مجبور ایدهرک اعلان استقلال ایتدکن ماعدا! نامنه خطبه قرائت ، سکه ضرب ایتدیرمک ، طوسقانه غران دو قه سیله عقد معاهده ایلمک ، دیگر اوروپا دولتریلده عین وجهه معاهده یه طالب اولمق کبی حرکاته ده قالدیشمش ایدی .

مراد پاشا ، نیچهدن بدل صلح نامنه کلن اموالی کتیرن ایلمچیلری برابرینه آلهرق استانبوله کلدکن صکره تأدیباشقیایه مأمورا ولدی.

مانغر — بوکله مغول لساننده (نقد) معناسنه اولان (مونکون) لفظندن محر فدر. سلطان اورخان و یا مراد اول زماننده مانغیر دینلن و آقچه عثمانیک کسورا. تندن بولنش اولان باقیر سکه ایدی. بر آراق سلطان مصطفای ثانی و آندن صکره کلن بعض پادشاهر زماننده پرنجدن کسین سکه لره ده (قزیل مانغیر) دنیلمشدی. اون ایکنجی عصر او اسطنده بوکله متروک قاهره بقمر مسکوکانه (باقیر یاره) (نحاس آقچه) و (سکه نحاسیه) دنیلمشدر .

محمودیه آلتونی — یکر میلک آلتون دیه شهرت آلمشیدی. سلطان محمود ثانیکن یکر می آلتنجی سنه سنده ضرب اولنش . کنار لرنده دائراً مادار چیچکل ی صو وار ایدی .

مصرف چوق اولدی پاشا بنی محو ایدر قورقوسی ایله — آچدیر-
دیفنی خبر ویردیکی دهلیز، پادشاهه سؤقصدی واردیه تفسیر اولنه رق
برکون حضورده بوغدیرلدی.

نعیمه دیورکه : بوغولدقن براز صکره آیاغنی تحریک ایتمکه
پادشاه خنجر ایله بوغازینی کسدیلر !

مهر صدارت « بلغراد » ده بولنان سردار شهیر « مراد پاشا » یه
ویریلدی . مشارایه درحال « بودین » ه کیده رک نمچه لیلر طرفندن
ایدیلن صلح تکلیفی قبول ایله مکلمه یه بودین بکلر بکیسی قاضی زاده
« علی پاشا » ایله بودین قاضیسی « هاییل افندی » بی وسائره بی مأمور
ایلدی . « قومران » ایله « استرغون » آره سنده کی « زیدوه » بوغازنده
نمچه و محار و کیلر ایله بولوشوب قایقاره بینه رک طونه اوزرنده قونو-
شولدی . یکر می سنه مدته بر معاهده صلحیه عقدر ایدلدی .

— ۳ —

آناطولی تأدیباتی — اون بش سنه دنبری آناطولیده آسایش
مختل اوله رق بر قصبه دن دیکرینه کیتمک عادتاً محال اولمشیدی . قره

(بریحق فدیق) و (چفته فدیق) کبی اسمله یاد اولنه کلشدر . کرک سلطان
محمود اول و کرک احمد ناک زمانیه آندن صکره کلن سنه لرده کیلین کبیر
آلتونلر الحاله هذه ممالک عثمانیه، آفریقا و هندسته ناک بعض شهرلرنده
حلیات و تزیناتده مستعمل و پک مقبول و قیمتدار اولوب ابی حالده محافظه
ایدلش اولانلرینک بهر درهمی بر عثمانلی آلتونه قدر غلی فیأله صانیلور .
فدیق آلتونی نامی مصطفای ناک زماننده در سعادتده زبازد اولمشدر .

فیلوری — ۸۸۳ ده یعنی فاتح زماننده ۱ درهم ۱ قیراط وزننده و ۴۰ آچقه
قیمتنده اجنبی آلتونی ایدی . درهنک قیمتی ۴۷ غروش ۳۰ پاره در .
بوکا (بالدیزی آلتونی) دخی دیرلردی .

دخی آوستریا اوزرینه « مراد پاشا » قومانداسیله کیده جک عسکرک امورینه نظارت ایتمک مأمور قلمش ایدی . بعده بوستانجی باشی درویش پاشا حیله سیله ایران سردارلغنه نصب ایدیلهرک اسکداره کچمک اوزره ایکن مفلوجاً وفات ایتدی . غریبدرکه خسته لکی طوغریمیدر دیه عیادتنه یوللانیلان قپو آغاسی پاشانک حال احتضارده اولدیغنی آکلاتدیغنی زمان سلطان احمد کمال اهلیت پروریسندن :

— اوکیدرسه بری دها یرینه کلیر ، دیمشدر .

« درویش پاشا » بدنهاد و غدار بر آدم ایدی . مهر صدارت ویرلدیکی کون اوغلنک قباحتندن طولایی متقاعد براختیارک بوینی اوردیردی . بوپاشا هر درلو جوروظلمندن ماعدا استانبول اهالیسندن هر شهنشین باشنه بیکر آقچه آلمق کبی بوکون اوروپاده کی پنجره ویرکوسنی آکدیرر معاملات تضیقیه یه ده باشلامش ایدی . فقط چوق سورمه دی . تیمورقپو حداسنده یاپدیرمقده اولدیغنی سرایدن سرای هایون دیواری آلتنه — کندیسنک مصرف امینی بریهودینک

سکه در . سلطان مراد رابع ایران سفرینه عزیمتنده مصر والیسی میر آخور احمد پاشایه فلوس ضربی ایچون ۱۲۰۰۰ قنطار باقر یولایوب بوکا مقابل درسمادته اوج یوز بیک آلتون کوندرمسنی امر ایتمش ایدی .

فندق ویا فندقی — (جدید زراستانبول) نامنده کی آلتونلرک مسمره نقلنده ناملری اولا (زنجیرلی) و صکره لری (فندق) و یاخود (فندق) یه تبدیل اولتمشدر . بونلره (فندق) دنیلرسی اطراف کنارلرینه دائراً وضع اولنان نقطه و تعبیر دیکرله جبهلرک فندقه تشبیه ایدلمش اولسیدرکه پای تختنده بونلره (مصر زنجیرلیسی) دینیردی . علی الاکثر (سلطان احمد ثالث) ایله بوندن صکره کسین آلتونلره (فندق) تسمیه اولنوب (سلطان محمود اول) زماننده کسین بیوک قطعه ده کبار دخی قاچر عددلک ایسه آکا کوره بش (فندق)

طرفلرینه « قنیزه » بکار بکیسی « سرخوش ابراهیم پاشا » یی و پوچقانی سردارلرندن برینی یوللایه رق تخریبات و منهوباتده بولندی .

جغاله زاده نك ایرانده مغلوبیتی اوزرینه « بلغراد » ده بولنان وزیر اعظم « محمد پاشا » استانبوله دعوت ایدلدی . مشارالیه « قنیزه » قهرمانی « تیریاکی حسن پاشا » یی وکیل براقه رق عودت ایتدی . بوسنه اهالیسنك شکایتلی و محق عداوتلی اوزرینه « طمشوار » ه کوندریلن « دلی حسن » ك اوزرینه طمشوار لیلر هجوم ایده رك اتباعنی قتل ایتدیلر « دلی حسن » بورادن یاقه یی صیروب « بلغراد » ه کلنجه « حسن پاشا » مر قومی قاعه یه حبس ایله استانبولدن آلدیغی فتوا اوزرینه کندیسسی ایله قرنداشی اوغلی کوچك بکی قتل ایلدی .

توتون واستعمالی بوسنه ظهور و تعمم اتمکله باشلادی .

صدر اعظم « محمد پاشا » استانبولده قاهره بر طرفدن « نصح پاشا » قومانداسیله ایرانه سوق اولنان اردونك و دیگر طرفدن

۱۳۷ — فائده

مسکوکات عثمانیه

— ۲ —

غروش — سلطان سلیمان ثانی دوری ، مسکوکات عثمانیه تاریخنده بر دور تجدددر . دور مذکورده اوروپانك کنیش قطرلی سکه لر نی تقلیداً بیوک کوش سکه لر باصیلدی . بونلر (۸۳۲) عیارنده ۶ درهم وزننده و ۴۰ میلیمتره قطرنده ایدی . اسمنده اجنبی برکله اولان غروش دنیلدی . (۱۰۹۹) .

فلوس — ۸۰۶ سنه هجریه سنده مصر حکمداری (برقوق) ك کسیدردیکی باقر

مصالحه‌یه مجبور ایدیوردی . « لالا محمد پاشا » [۱۰۱۴] ده بلغراد
 عزیمتده « استرغون » محاصره‌سنه میل ایتمش واولا « ویشغراد » ایله
 « دیرونی » ی ضبط و « پشته » ده « اردل » پرستی « پوچقای » ی
 قبول ایله باشنه اوچ بیک آتونلق بر « قورونه » تاج وضع و بر مرصع
 قلیج اهدا ایله برابر طرف شاهانه‌دن ججار قرالغنک کندیسنه
 ویریلدیکنی تبشیر ایلدی . بزده « پوچقایی » و اجنبی تاریخ‌نویسده
 Boeskey « بوسکئی » دیه معروف اولان بو پرنس دولته اون بیک
 لیرا دوقة آتونلی ویره‌جک ایدی . پاشا بوسفرده « استرغون »
 « اویوار » و سائره‌نی فتح ایدرک « بلغراد » ه عودتنده نهمچه‌لیلر
 — اردل و افلاق ایله بغداد‌دن امیدلری زائل اولمغله — صلحه میل
 ایتدیلر . « لالا محمد پاشا » « بلغراد » ده مقدمات صالحیه مذاکره‌سیله
 مشغول اوله‌رق موقت برمتارکه عقد ایلهدی .
 پاشا هنوز « بلغراد » ده ایکن « خرواستان » ایله « ایستیری »

جزایه دوچار ایدرلر و اوارینی ییقارلردی . معماره دخی جزا ویرلردی)
 کراسته‌جیار (۹۹۹ دکان ۱۰۰۰ نفر) بیجتیجی ، صیواجی ، جاجی ، آلچبجی
 خراسانجی ، کیرچبجی ، یاغلی کیرچبجی ، مرمرجی ، طاش کیرچبجی ، لوکونجی ،
 صویولجی ، کیره‌میدجی ، کریبجی ، تخته قورشونجی ، قورشون اورتیجی ،
 قالدیرجی ، قیاغانجی ، طاشجی ، بادانه‌جی ، ایوب اویونجاقیلری ، عرب‌بایجی ،
 پیش تخته‌جیار ، اسکمله‌جیلر ، فراشجی ، تابوتجی ، کرکفجی ، چرخه‌دستکا-
 هیمجی ، تخت‌روانجی ، محفه‌جی ، بورمه اشکنجه‌جی ، صودولابری چرخجیسی
 فرون یاییجی ، قیوجی ، ایزغاد ، انمجی ، خواننده ، مطرب (سازنده) ،
 رقاد و سائره کچمه‌شاردر . اویونجاقیلر آلایده قاش بورولر ، طرلر ، فیرلاقلر
 کوچک دف ، دنبک ، کمان ، فاره ، قوش کبی اویونجاقیلرله ، آرابه‌جیار ادرنه
 وقوچی آرابه‌لری وچکی ، اشک وایری صامصون کوپکارینه چکیدر دکلری کوچک
 آرابه‌لرله کچمه‌شاردر .

تعهد ايدرز « ديمش و بونك اوزرينه تعهدلى قبول ايدلمش ايدى .
 فى الحقيقه « بوجقايى » نجه ليلرى برقاچ برده بوزهرق « وارات » ي
 « طوقاى » ي رسائر برقاچ محلى ضبط ايتمش و امداد رجاسيله برابر
 اسير بگزاده لر و هديه لر ارسال ايله مشدر .

سلطان احمد ، هنوز اون ياشنده ايكن « سلطان عثمان » نامنده بر
 شهزاده سى دنيايه كلدى . آناطولى احوالى كسب و خامت ايدهر ك جلاليلر
 چوغالمش ، « قلندر اوغلى » ، « قره سعيد » كې شقيلر « آيدين »
 و « صاروخان » طرفلرني تخريب ايتمكده و « طويل خليل » ايله
 « صاحلى » نام شقى دنخى « قرمان » و آناطولى ولايتلرني برباد ايدهر ك
 دولتى خيلى اشغال ايتمكده بولنمش ايدى . آناطولى بكار بكيسى كتر دهان
 « على پاشا » اشقيا اوزرينه مأمور ايديله رك « نصوح پاشا » فرقه سيه
 برابر « بولادين » ده وقوع بولان محاربه ده « نصوح پاشا » فرار
 ايتديكى حالده « على پاشا » ي فرار تهمتيله قتل ايدلى . ايسته بودرلو
 احواله منضم اولان « ايران » بوزغونلغى دنخى دولتى آوستريا ايله

صوفجيلر ، سپاه بازاری ، بُت بازاری ، عورت بازاری ، میانجیان بازاری
 اصنافی - يكي بدستان (كه ايكللى لر و آغيز البسه لر ساتيلردى .) بدستان
 خواجه كيلرى (۱۰۰۰ قدر وارايش . صلحادن و غايته زنكين آدملر)
 آينه جيلر و بوياجيلر (الوان بز و قاش يا انلر) بوياجى طوقاچيلرى (اوزمانلرده
 بزلى طوقاقله دو كرك دوزلردى) غلظه بدستانى اصنافى (چوقه ، قاش ،
 ساقيز ، كمخاس ، ساقيز ديمسى ، جزائر احراملىر صاتيوردى) زبادجيلر
 (مسك يا نجيارى) طوغرامه جيلر ، صدفكارلر ، چيتريقجيلر ، هلاجيار ، قاشيقجيار
 قوطوجيلر ، وارياجيلر ، نلينيچيار ، زردسته جيار (كه دكانلرنده مطرق ، لوبود
 عصا ، چوكان وساژه يابارلردى) نجاران اصنافى (۴۰۰ نفر اولوب بونلر
 بيوك برصنفايدى . بونلر ك تخدا و چاوشلرى استانبولده طولاشوب عرصه سى
 حدودندن طيشارى يه ، يول اوزرينه ، غريب و فقير خانه سته حواله لى بنا يابانلرى

معاملاتدن صوك درجه دلكير اوله رق يولده خسته لندي . « باغراد » ه
وصولده آخرته سفر ايلدي .

(باغراد) ده بولنان (لالا محمد پاشا) رتبهٔ صدارتله برابر سردارلغه
نائل اوله رق (بودين) ه كيدوب « استرغون » ي محاصره ايتمش ايسه ده .
قيشك ورودي اوزرينه ينه « باغراد » ه عودت ايلدي [۱۰۱۳] .
استانبولده ايسه « يكي شهر » ده بولنان قائم مقام سابق « قاسم پاشا » .
وايكي دفعه عودتي حقنده ويريلن امر پادشاهي ي ديكله مدي ديه رك
ينه معلم سلطاني و « صنع الله » افدينك تحريكيله كتبخدا صارقجي .
« مصطفى پاشا » قتل ايدليلر .

سرحدده دخي مهم بر تحول وار ايلدي : مجار اصيلزادكانندن
« پوچقايي » مجارلك نجه ايلردن كوردكلري اذا وجفايه و حقارته
بناءً سرداره يوللاديني برعريضه ده « پادشاهك دوسته دوست
ودشمننه دشمن اولوب زير جناح حمايتلرينه دخول ايله قديمي اعدامن
نجه علمنه قالقه جغمزي و پادشاهه جان و باش ايله خدمت ايله جكمزي

صاتارلردى) زردوز نقاشلر (وزرايه و كلايه صيرمه لي ياصدقلر مقعد و پرده لر
غنايلر، اكرلر، تكتيلر واطلس اوزرينه جينلكلر ايشلرلردى) ياغلقجي نقاشلري
(كه زمانزده قلمكار دينيور بز اوزرينه سياه قلم ايله رسم چيزلردى) اسكي بدستان
اصنافي) بدستانده سفره كيدنرك، وزرا و اعيانك مانلري و پاره اري طورردى . فائض
و يرمه ين بيوك برناقته ايلدي . فاتح سلطان محمد بناسيدر . صاحدن اوكله وقتنه
قدر آچيلردى . بكجيلري و حاللري ، ايچ بدستان و طيش بدستان دلاللري .
وارايدى كه ايچ بدستان دلالي ايجري و طيش بدستان دلالي طيش ايله چايشيرلردى .
چوخه جي اهل صنايعي ، اطلاعاتچيلر ، ديباچيلر ، قطينه چيلر ، داراچيلر
(دارائي برنوع قاش ايلدي) اييك خلعتچيلر ، مخمچيلر (قرمزي و سائر رنگدم
قوشاق ياپارلردى) . تيره جي و شام آلاجه چيلري ، پشتالچيلر ، كمخاچيلر ،
ديمچيلر ، بزچيلر ، بزطوقويجي تاجرلري (بزاز)، خاليچيلر ، عباچيلر ، كه چيلر

سوزینه اینانهرق میدان حربه کلیوب اوده (وان) ه چکیلمش ایدی . سردارک وانه مواصلتنده استقبالنه چیقهرق عذرلر دینلهمش ایسهده دیکله میوب اعدام ایلدی . فقط اوتوز بیک قدر اتباعی حلبه عودت وقرداشی (علی بک) ایله (خضر بک) رفع لوای عصیان ایتدیلر . پاشا (دیاربکر) ه کلدیکنده کدرندن وفات ایتدی .

— ۲ —

آوستریا سفری — صدر اعظم یاووز (علی پاشا) اردو ایله (ادرنه) یه مواصلتنده استانبولده خواجه پادشاهینک مداخله سیله ابو-المیامن (مصطفی افندی) مشیختدن عزل ایدیلهرک (صنع الله افندی) تکرار شیخ الاسلام تعیین ایدلیکی کبی پاشانک بالذات قائممقام نصب ایتدیردیکی (صوفی سنان پاشا) دخی عین مداخله ایله عزل اولنهرق (حافظ پاشا) قائممقام صدارت نصب ایدلمشیدی . سردار بو درلو

آفیونه دائربرماده) اسپنجیارلر (که اوت بولیجیلر دیه مشهور ایدیلر) . اوتجیلر (که شیمدی کوجیلر دینلیور نبات کولگری صانارلردی) قهوه صاتیجیلر، یهودی عطارلر بربرلر ، سنتجیلر ، اسطوره چرخجیلری، اسطوره قویروچجیلری ، صاریقجیلر ، حمامجیلر ، دلاکیر ، ناطرلر ، چاشیرجیلر ، لکه جیلر ، نوره جی ویاخرزمه جیلر ، نقاشلر ، آلتون دوکوجیلر ، مذهبلر (کتابلری تذهیب ایدنلر) مجدلر ، صحافلر کاغدجیلر ، مقواچی ، قبورجی ، مرکیجی ، نقاشان مصوران (که رسام دیک اوله جق . ۴ دکان و ۴۰ نفر ایدی) اویمه جیلر ، نخلجیلر ، آلجی بلجیلر (بونلر رمضان کونلرنده ، بایراملرده یشیل بلومندن یا پاغان جنسندن طوطیلر و بیاض مومدن قومریلر یا پهرق : علیجکم ، بلجق دیه صانارلردی) یا صدق باصمه جیلری (که کونا کون بویالره منقش یا صدقلر ، سفره لر ، پردلر ، سطرانج بزلی باصوب صانارلردی .) چیت باصمه جیلر (رسمی یورغان یوزلری ، چارشافلر و پردلر

(عادلجواز) ه قاجدی و اورادن دخی آت سورهرک (ارضروم) ه ایریشدی (۱۰۱۳).

(۱۰۱۴) ده شاهک چرخه جیلرینی مغلوب ایتدی ایسه ده (تبریز) کولی طرفلرنده کوسه (سفرپاشا) مشورتسز و تدبیرسز جه حرکتله (تبریز) بکلر بکی (تکلی پاشا) پی و سائر اون آلتی بکلر بکنی کندیسنه اویدیره رق و سردارک عجله ایتمسون دیه یوللادینی امر لری دیکله میهرک (الله ویردی) خان آلای اوزرینه آتیلدی . بو آلايله برابر (ذوالفقار خان) آلاینی دخی مغلوب ایدهرک شاهی مضطر بر حالده براقدی . لکن تعقیب ده پک زیاده ایلری به کیده رک خط رجعتی کسیدردی . ایرانیلرک هجومی اوزرینه یورغون عسکر یله تکرار حربه باشلادی ایسه ده مجروحاً اسیر دوشدی . شاه حضورینه کوتورلده کده لسان شتم ایله جواب ویردیکندن طولای قتل ایدلدی . جغاله زاده بو مغلوبیت اوزرینه (وان) ه دوندی . (حلب) بکلر بکیسی جانپولاد زاده (حسین پاشا) دخی حلب عسکر یله کلیرکن فرار یلرک : سردار مغلوب اولدی

ادمان ایتدیرلر و کندیلری ده صالیورمزار ایش . (۷۰۰) دباغخانه و (۳۰۰۰) عملی وار ایش (صاغر جیلر (دباغ یماقلری) کودریجی لر ، تیرشه جیلر ، کچه جیلر ، مویتاشر ، میشینجیلر ، کواساله جیلر ، پاروجیان دینیلن خرده میشین و کواساله صاتانلر ، سراجار (۱۰۸۴) دکان ۵۰۰۰ نفر) قالتاجیلر ترکشجیلر ، کده لجیلر ، تکلتی جیلر ، دبه جیلر ، سفره جیلر ، سپت صندوچجیلر ، بالانجیلر ، بابوججیلر ، پاشانجیلر (بابوج ، چیزمه ، پاشماق ، الوان طوماق ، ترک صاتان اصناف) یا نماجی پشی اصنافی ، عطارلر ، مستجیلر ، تراکجیلر ، اسکیجی لر ، پنبه دوزان (وقتیه هر جام قپوسی اوکنده بر پنبه دوز اوطور رهش . بونلر اسکیجی اصنافندن و فقرادن ایشلر) . خفاف دلالری ، عنبرجیلر ، بخورجیلر ، کینتجیلر ، چوملکجیلر ، چوملکچی عملی ، کبرنجیلر ، کبریت یانجیلری ، شیشه جیلر ، سیار عطارلر ، آفیونجیلر ، بنکجیان (بنک دینیلن

قلعه) و (قارص) ی دخی تسخیر ایله دی . سردار لرندن (امیر کونه)
خان (آچقه قلعه) ده قتل عام اجرا ایتدیکی کبی ارمنی رعایاسنی دخی
سورروب (اصفهان)ه یوللادی . بو طرف آلا ی بکی (کنغان) بکی اسیر
ایده رک شاهه کوندرمکله اودخی بیچاره بی طوبک آغزینه باغلا یه رق
(روان) ه طوغری آتدیردی .

ایران سفرینه مأمور اولان جغاله زاده یولده عسکر طویلامق
کبی تاخری موجب مانعه لرله آنجق قیش زمانی (قارص) ه وار ه بیلدی .
(شاه عباس) ایسه (تبریز) اوزرینه چکیلمش واهالیسی اولجه طاغیدلمش
اولمغله ذخیره خصوصنده پک زیاده مضایقه یه اوغرامش ایدی . جغاله
زاده قیش بهانه سیله شاه ی تعقیب ایتدیکی کبی (حلب ، دیار بکر)
طرف لرنده قیشلامغه دخی رضا کوسترمیه رک (وان) ه قپاندی . کرد
بک لرینی دعوت ایدوب شهرده درنک ایتکده ایکن (شاه عباس)
(الله ویردی) خان قومانداسیله عسکر کونده ره رک (وان) ی
محاصره ایلدی . (سنان پاشا) وان کولنده برکمی یه یینه رک

دکان لرینی سور ، وشق ، زرداوا ، صانصار ، سنجاب ، سمور پاچه سی ، سمور
قفاسی ، قاقم ، اوردک ، قوغو ، سقا ، تلکی بوغازی کورک لرله تزین ایدره رک
کچمشلردر . بو آلایده محمود پاشا چارشوسنده کی روم کورکچیلری دخی ترس
کورک کیه ره ک باشلرینه آبی پوستلرندن کلاهلر یاهه رق قپلان ، آرسلان ، قورد
دریلرینه صارینشلردر) . سمور قالباقچیلر و سمور بازرکانلری (ترقوس کولنده
آولادقلری قوغو ، سقا ، یشیل باش اوردک و ساژنه نک بوغازلرینی کورکچی باشی
وقنادلرینی اوقچی باشی یه ویریرلدی) . قوش آوچیلری ، پارسچیلر (پادشاهک
پارس دینلن قپلان جنسندن حیوانلرینی آلتون و کوموش زنجیرلره چکهرک -
آرسلانچی کتخداسی اصنافی (اللهی عدد آرسلانچی آرسلان ، قپلان ،
آبی ، قورد ، اندیق ، صبرتلان لرله کچمشلردر) . دباغلر (بونلر ایچلرینه دوشن
برقانی ویاخرسزی حاکمه تسلیم ایتوب دباغت ایچون قولانیلان کوبک نجسی

صدر اعظم (ياوز علي پاشا) آوستريا وجفاله زاده (سنان پاشا) دخی ايران سفرينه مأمور اولدیلر .

ایران سفری — (شاه عباس) آلتی آیدنبری (روان) ی محاصره ایلوردی . محصورلرک تاب وتوانی کسيلمش و ایچریده آنجق بش یوز جنک اری قلمش ایدی . (شریف پاشا) مستحفظلرک سالماً چیقوب کیتلمری شرطیه قلعه بی تسلیم ایلدی . فقط شاه مشارالیهی قتل ایتدی .

(شاه عباس) اولجه آلدینی اسیرلر میاننده بولنان علمای بی :

-- سز قیزلباش طائفه سندن برینک قتلی یتمش کافرقتنه معادلدر دیه فتوا ویرنلر سکرز ، سوزیله خصیه لرینی و جکرلرینی یاره رق قتل ایله مشدی . (روان) ی ضبط ایتدکن صکره (شماخی) و (شروان) ی ده آلدی . (شیخلو) قریه سی اهالیسی سنی المذهب اولملریله جمله سنی قتل ایتدی و کوچک چوجقلمری خرمنلرده کی (دوکن) لر آلتنده ازهرک اولدوردی . شاه قارشوسنده قوت اولدینی جهتله ایلریله رک (آچه

آصمه دکمه ، صالمه ، صائق ، چارطوپ ، شش طوپ دیدکلمری کرزلی باشلرنده چویره رک پهلو انلر شیراز ، کسه بند ، ترس کچه ، پیش قبضه ، یان باشه ، جزائر صارمه سی ، بوغمه ، قره قوش اسملرینی ویردکلمری کوروش او یونلرینی یاپه رق یکمشلردر) آوجیلر ، یلپازه جیلر ، سورغو جیلر ، (کوکرچین بسله ینار) طاووجیلر ، قوشبازلر ، بابل جیلر ، ایچیلر ، دوله جیلر (دولامه برنوع یکچیری روباسی ایدی که اتکلرینی بللرینه دولادقلرندن ناشی دولامه دینلمه شیدی) . قیاه جیلر (اناری ، خرقة و امثالی روبا) حلاجلر ، تاقیه جیلر ، قاووجیلر ، کله پوشجیلر ، یورغانجیلر ، زنجف اوتوجیلری (زنجف اویه نی دیدکلمری علما خلعتی یاپانلر) کوملکجیلر ، دلبندجیلر ، یاغلقجیلر ، اوروجیلر ، چولخلر ، ایپلکجیلر غزازلر (ایپکجیلر) ، ابریشم جیلر ، ایپک دوکمه جیلر ، چادر جیلر ، طنابجیلر ، قولاهنجیلر ، کورکجیلر (۵۰۰ دکان و ۲۰۰۰ نفر . بونلر آلایده تحت روان اوزرنده

— سن که (قاسم پاشا) سک. بایام الله اسریله وفات ایلدی. و بن تحت سلطنته جلوس ایلدم. شهری محکم ضبط ایله سک. برفساد اولورسه سنک باشکی کسرم. (قاسم پاشا) شاشیردی و دارالسعاده آغاسنه بزی امتحامی ایدیور. سکنز، یوقسه باشقه بر مقصدی وار مألنده بر تذکره یازدی. بونک اوزرینه (قاسم پاشا) عرض اوپه سنه دعوت ایلدی. اوپه یه کیردیکنده (سلطان احمد) ی تحت عثمانی یه جالس اولمش کوردی. علامت ماتم اوله رق سیاه شمله صارمشیدی.

برادر پادشاهی — کرک شعوری محدود اولسی و کرک والده سلطانک شفاعتی سایه سنده — قتل ایدلمکدن قورتولدی. ایچ خزینه دن عسکره یدی یوز بیک آلتون عطیه ویریلدی. (سلطان احمد) هنوز سنت ایدلمه مش ایدی. جلوسندن برآی صکره سلیمانیه جامعنده جمعه نمازینی قیلدی. کچیسه سی رسم ختان اجرا ایدیلوب شنگلکر اجرا ایلدی.

تجارت ایدن اصناف) — قفسداران اصنافی (برنج تل قفسلر یاپارلردی) الماسجیار، حکاکلر، مهرجیلر (مهرجیلرک بر نوعی دها واریمش که بونلر تعلیق نسیخ، رقعه وریحانی طلسمار یازار و قازارلر ایمش) — قیوچی قلمکارلری، صیرمه کشلر، دمیر تاجیلر، پوته جیلر، بوره جیلر (قیوچی اهم جیلری ایدی. بوره کیرج کی بر معدن اولوب کوموش و آلنون ا کله مکده استعمال ایدیلردی) جیودجیلر، دواتجیلر (دبوجیلر)، تنکه جیلر، بیچاقجیلر، دوکه جیلر، (۱۰۰۰ دکان ۱۳۰۰ نفر) کوسره جیلر (که قورشون وزه پاره دن اسطوره بیچاق و ساژه بیله مک ایچون کوسره یاپارلردی) بیچیلر (۲۰۰ دکان و ۳۰۰ نفر) زهرکچیلر صپانجیلر، کانکشار، تیرانداز اصنافی (بونلرک دکانلری یوقدر. تعلیمخانه لری کارخانه لری واردر.) زهکیرجی (بونلر دکانلرینی دکر آرسلانی، بالی دیشی، صیغیر قوچ بوینوزی، قنوس برونی، کرکدن بوینوزی ایله دوناته رق کچمشلردر) مطراقچی، کرزجی پهلوانلر (بونلر مطراق اوناته رق، کرزبازلر، اورته چکمه،

برنجی سلطان احمد

پاشا تذکره بی اوقوبه-
مادی. چونکه حر فلر،
کله لر نقطه سز ایدی .
حتی بابام تعیری کوزینه
ایلیشنجه :

— بویازی پادشا.
همزك یازیبی دکادر.
الفاظ و عباراتی اوقو-
نمور . ایچنده اولان
بابام تعیری پادشاهمزك
ایسه حیاطده بابالری
یوقدر. دیدی وحسن
بک زاده نامیله معروف

برنجی چاغیروب اوقوتدی . مکر تذکره نك مفهومی شو ایمش .

خانلرده اوطور لرلر مش. هندوستان الماسی ، لعل بدخشان ، نیشاپور فیروزه سی ،
سودان عین السبکی ، سیلان یاقوتی ، سرجان و سائره صاتارلر مش) - اینجی جیلر
(موسوی)، زرکران اصنافی (قاقه جیلر)، ساعتچی اصنافی (اوزمان معتبر اولان.
ساعتلر: آلمان، اسپانیا، فرانسه، جان پترو، قشپر، بلبل، یوسف چلبی ناملرنده کی.
ساعتلر ایدی.) تمغاجی باشی اصنافی: (قیوجیلرله نظارت ایدر، ایشلرینی تمغالر .
تمغاسی سکه تمغاسی کبی دکادر. « اهل خبره »: برکشی اولوب آلتون و کوموش.
اوانی به فیثات ویرر . رسمی مأموردر) کوموش خانه جیلر (رمادجی دینلن.
اصنافک قیوجی و ساعتچی دکانلرینی سوپوره رک صاندقاری سوپروتینی اریدوب
کوموش چیقاریرلردی) تیزابجی اصنافی (کزابجی دینیردی . تیزاب دینلن.
مایع ایله باقیرده ، قورشونده بولنان کوموش ، کوموشده کی آلتونی اریدوب

اون بشنجی باب

برنجی سطاہ احمد

- ۱ -

۱۰۱۲ دە عثمانی تختہ جالس اولدی. هنوز اون دزت یاشلرندە
ایدی .

محمد ثالث خسته لکی خارجه طویولامش ایدی . صدر اعظم
(یاووز علی پاشا) مصرده اولدینی جهتله قائم مقام (قاسم پاشا) صباح
نامزدن صکره دیوانه کلدی . بوضروده قوجیلر کتخداسی باب
السعاده آغاسنک ویردیکی بر دستماله ملفوف تذکره بی کتیردی .

ایمش . شبهه ابتدکلرینک کیسه لرینی یوقلایوب قلب آچمه بولدقلرنده حاکمه
کوتوروب کیمدن آلدک ديه صورارلر ، جرم تحقق ایدنجه ایبی الی کسوب
آصارلر ایمش) - چوقه انباری امانتی (اوزمانلرده سکسان بیک یکجیری ایچون
سلانیکدن ماوی چوقه کلیر و بوانباره قونورمش . انبار ليله قدرده آچیلیر
وقول کتخداسی، اوجاق آغالری، انبار امینی وانبار چورباچیسى حاضر اولدقلری
حالده یوز آلمش ایکی اوطله یکجیر بسنه اوز آرشون چوقه و آستار ، صاریق
وکوماک ویریلیر ایمش) - بغدادی امینی اصنافی (اوزمان استانبوله کستدیره
قولون، بش تیه ودوبریجه دن بغدادی کلیردی) - آریه انباری امینی، کیلارامینی
اودون انباری امینی ، اوتلق انباری امینی ، طاووق امینی (مطبخ عامره
ایچون طاووق تدارک ایدرمش) ، شهر امینی (ابنیه امیریه تعمیراته نظارت
ایدردی) چارداق امینی اصنافی ، قیوجی اصنافی (یاوز سلطان سلیم ایله
سلطان سلیمان قیوجیقلق بیلیرلرمش) جواهرجیلر (۶۰۰ کشی اولوب .

اك بارز علامتندن معدود بولمشدرد. (شاه عباس) غايلهسى صوك زمانه
مصادقدر .

(سلطان سليم ، سلطان محمود ، سلطان احمد) ناملرنده اوج
شهرزادهسى دنيايه كلشيدي . سليم (۱۰۵۵) تاريخنده وفات ايتمش ،
(محمود) (۱۰۱۱) تاريخنده بر شيخك تحت سلطنته چيقه جقسك ديه
پايديني وفق ايله آرملرنده تعايطي ايديلن مکتوبلردن طولاني دارالسعاده
آغاسي مزور (عبدالرزاق) كه اهانتيله مقتول اولمش ايدى . دقت ايديله جك
اولورسه قتل الاخ ، قتل الاولاد ، قتل الوزرا كبي كوياسياست زمانه نك
اجابات مبرمه سندن معدود اولان اجرا آتك عهدنده اجتماع ايلديكي
كوريلور . اكرى يه عزيتنده و خاچ اووا محاربه سنده كوستردىكي
ترددلر كنديسنك جسور اولديغنى بيلديرر .

(محمد) ثالثك شعره انتسابى و (عدلى) تخلص ايلديكى ده يازان
ومشهور تاريخ صاحبي اولان وقعه نويس «نعيم» بودورده يتيشمشدر .

اوطورر وصايتلان كوله و باجاريه دن عشر آلير ايمش ؛ اسيرجى بازركانلرى ايكي
بيك قدر اولوب كوزجستان ، قفقاسياده منفردلى ، دادجان ، آبازه و چركس
وقريمدن غزاملى اوله رق كوله و جاريه كتيرلر مش) — طوز امانتى اصنافى ،
باروتخانه امانتى ، ضربخانه امانتى اصنافى (كه او زمانلر ضربخانه بايزيده
ايدى . بوراسى بر مناسترايكن فاتح بيقيديروب ضربخانه يامش ايمش . امانته اكثريا
قبه وزراسندن برى تميم اولنوردى . جلوس زمانلرنده يوميه اون قنطار كوموش
وبرقنطار آلتون وعادى زمانلرده يومى برقنطار كوموش و اون قنطار مانغر
كسيلير ايمش) قالجى ، كهله جى اصنافى (بونلر سكه ضربى ايچون چكيلمش تلى
پارچه پارچه كسدكلى ايچون كهله جى دنيلمش . ضربخانه اصنافندن برندن بر
خطا صادر اولورسه امين اولان ذات امان و يرميوب اللرينى كسر ، ضربخانه
قبوسى اوكنه بر اقمش) . كومش آرايچيلر (كه بونلر يكيچرى اوجاغندن اولوب
اللرنده حيزران دكنكلر بولنور ، اون كشي ايله برابر كزن ۳۰۰ قدر آدم

سلطان (محمد) ثالث بوآراق منحرف المزاج اوله رق وفات ایله دی (۱۰۱۲). اوتوز سکز یاشلر نده ای دی . طقوز سنه ایکی آی سلطنت ایتمشدر .

دور حکومتده وکلا ووزرانک اللرندن زمام حکومتی آله رق اداره ذاتیه مسلکنه کیتمه سی کن دیسندن زیاده والده سلطانک تشویقاتنه حکم ای دیله بیلیر . (اکری) فتحیله (خاچ اووا) مظفریتنده غیرت واقدامک کیملرک ثبات و متانتیله ثمره دار اولدیغی معلوم کزدرد . پدرلرینک نعشی هنوز کوزلری اوکنده بولنان اون طقوز برادری غیر معقول برقانونه اتباعاً قتل ای تدر مکنده کی حسیت و حساسیت زمانمزک تفسیر ایده میه جکی اجرا آتندرد !

زماننده (آوستریا ، بحار ، افلاق ، بغداد) احوالی دیگر کون اولدیغی کبی آناتولی دخی خیلیدن خیلیه بوزولمش و (دلی حسن) کبی برشقینک بوسنه بکلر بکینکی ایله اردوی عثمانی یه دخولی ضعف اداره نک

بکلک مانده لری بکلر ایش (آرسلاخانانه اصنافی) ۱۰۰ نفر اولوب اللرنده جیلان انندن آفونلی و داریلی معجونلر ، بغداد قارغیسی عصاره ، بوغازلرنده پرائفه قالینلغنده درت زنجیر بولنان اون آرسلان ، بش بیر ، اون ایکی قپلان ، قورد ، صیرتلان ، تلکی ، چقال « حیوانات باغچه سی دیمک » ایله کچمشدردر . بونلر بر آرسلان غضبه کلویده هجوم ایده جک اولورسه النده کی داریلی جیلان اتی بورننه صونه رق بایلیدرلر مش (آیحیلر (قبطی) باشجیلر ، جب اصنافی ، صغیر پاصدیر - مهجیلری (پاصدیرمه امینی . پاصدیرمه ناچی وار ای دی . امین باج آلیر ، نائب دعوالرینی دیگر ایش) کیریشجی ، طوقالجی ، اسیرخانه اماتی اصنافی (که بونلرک بر آغاسی و ۴۰۰ نفری کتخداسی ، شیخی ، چاوشلری دلاللری وار ای دی . بونلر رؤس هایون ایله کتخدا و شیخ اولورلردی . بوامانت سنوی یوز کیسه یه التزامه ویریلیر مش . استانبولده طاووق بازارنده حالاسیر بازاری دینیلن محله تحتاتر و فوقانی اوج یوز حجره لی بر محل اولوب امین اولان کیمسه دمیر کلیدلی قپوسنک اوکنده

مع هذا عسکر آره سنه شاهک اردوسنک ازدحامی روایت نردن طولای
 قورقو کیرمش ایدی . حتی (نخجوان) محافظلری قلعه یی ترک ایله
 (روان) ه قاچدیله . بو ائنده شاهدن کلن بر نامه ده مقصدینک
 (روان) ی دخی فتح ایتدکن صکره (آذربایجان) ه استیلا و (کنجه)
 ایله (شروان) ی ده آله رق قیشی (قره باغ) ده امرار ایتمک اولدیغی
 بیلدیرمش ایدی . نامه استانبوله کوندرلدی . فی الواقع شاه (نخجوان) ی
 آلدی . اورادن (روان) اوزرینه یوریه رک ایکی اوج کون امتداد
 ایدن محاربه ده استحصال موفقیت ایده مینجه ینه اعمال حیل و حتی
 (بخشی) چاوش نامنده بریله قلعه محصورینک متانت و جسارتنه ایقاع
 خلل ایتمک ایسته دی ایسه ده عسکر (بخشی) چاوشی پاره دیله .
 شاه ایرانک نقض عهد ایله یکی استانبوله خبر آئیر آلتماز عقد
 مجلس ایدیلر رک طرزونده منفی بولنان ساعتجی (حسن پاشا) ایران
 سفری سردار لغنه تعیین ایدلدی . ولایاته سفراچون امرلر ویریلدی .

صاری زعفرانلر نقش ، بوینوزلری آلتون و کوش ورقلره تزیین ایدره رک پرنج
 کفه لی ترازولریله وزن ایدره رک (سلحخانه جیلر، صغیر قصابلری، یهودی قصاب-
 بلری، ماندیره جیلر، چققلک اصنافی (که استانبول اطرافنده ۱۰۶۰ چفتلک
 وار ایش) آغیلجیلر (استانبول اطرافنده ایکی بیک آغیل وار ایش . تازه
 پنبیره قایماق کوله مزه، یفورت، کسمیک، آغز، تله پنبیری، تره یاغی یاپارلر ایش)
 اکرک جیلر (استانبول جوارنده سکزیوز اکرک موجود ایدی . «اکرک» : طاغلو و
 اورمانلر ایچنده صغیر، کچی و قویون یاقلری دیمکدر) چوبانلر، سودجیلر، پنبیرجیلر،
 قایماقجیلر، یوغوردجی باشی، یوغورتجیلر، تله مه جیلر، موجیلر، بلومجیلر (دوکل-
 کلری موملری شمه خانه امینی مهرلر ایش . مهرسزلرینه ساخته نظریله باقیلیر
 و جزا ویریلر مش) آت میدان قصابلری (که یکچیری اوطه لرینه قیون اتی
 ویریرلر بو اوطه لره «سکر دم» اوطه لر دیرلردی .) یدی قله ، باغچه قپوسی
 فنارجیلری ، اسقطجیلر ، یکچیری ماندیره جی اصنافی (که اصطرا نجه طاغلرنده

(شاه عباس) بوغالییت اوزرینه (تبریز) ه کیتدی. عسکرینک زپاده لکنی و تسخیر ایتدیکی تقدیرده ایچریده کیلرک جمله سنی قتل ایده جکنی الده ایتدیکی آدملری واسطه سیله اشاعه ایتمش و قلعه یی تسلیم ایتدکلری حالده مال و منال لرینه و عرض و عیال لرینه طوقونیه جغنی بیلدیرمش ایدی. محصورین دخی اینانه رق قلعه یی تسلیم ایتمش ایسه لرده شاه سوزنده طور میوب یغما ایتدیردی و عرضه تسلط کبی جنایات فاحشه یه میدان و یردی. بعده (نخجوان) ایله (اریوان) اوزرینه یوریدنی. بوصیره ده (قصاب حاجی) و (بایندر) نامنده براییکی سر کرده دخی (اردو باد) ی و (چراق سلطان) نامنده دیگر برشقی دخی (چلهها) موقعی تسخیر ایتدیلر. (النجه) و (جوان شیر) قلعه لری دخی ایرانیلر اله دوشدی. فقط (وان) و الیسی (شریف پاشا)، خضر پاشا زاده (محمد پاشا) ایله یوللادیغی عسکرله قصاب حاجی یی (اردو باد) ده باصدیروب رفیقی (بایندری) ایله قتل و عونونه سنی تدمیر ایتدیردی.

و قره مرسل و ۲۷۰۰۰ نفر وار ایدی دییور. آق دکز و پرده و قاپق مرانفوزلری ایله ماونه جی (۸۰۰)، قایقچی (۷۰۰۰)، پرده جی (۷۱۳)، مصر و سواحل بحرسفید تجار اصنافی: (که بونلر ایچنده بال قپاننده حاجی قاسم، داهیه حاجی انوار، فرهاد نعمة الله کبی ملیونر، اونر قلیونه، بشرخان صاحبی یجه ارباب تجارت بولندیغی و هریرینک هند، یمن، عربستان. عجم و اورو باده اور. تاقلری اولدیغی متواتردر. بونلر سمور لباچهره مستغرق اوله رق قرق اللی خدمتکار لریله، تخت روان اوزرنده دکانلرینی لعل، یاقوت، مرصع جواهرله تزین ایدهرک مجوهر بجره، بخوردان ایچلرنده عود و عنبر یاقه رق کچمشلردر. یرنج جی، مرجک جی، حنا جی، حصیر جی، کتن جی، شکر و قهوه جیلر، وزرایه، علمایه، منلاره پولیچه جییک ایدوب تجاره قاریشان (شاه بندر)، بازرکان باشی اصنافی، بعده قصابلر (۹۹۹ دکان ۱۷۰۰ نفر اولوب بونلر تحت روانلر اوزرنده قرق الیشر قیه کلیر قره مان، ترکان، میخالیج، بورسده عثمانجق قویونلرینی کله و پاچهلریله یوزوب اوستلرینه بیاض یاغ اوزرینه لعل کون کلر،

قاچدی. دروننده کیلرده بر ایی کون مدافعه دن صکره قاعه یی تسلیم
ایستدیلر .

غازی ، (شاه عباس) ه (اصفهان) ده ملاقی اولدی . شاه ،
غازینک (تبریز) ک ضبطی حقه ده کی تلقیناته بناء معیتده کی بر قاچ
بیگ عسکرله حرکت و یولده التزام سرعت ایدره ک یکر می کونک
یولی طقوز کونده قطع ایلدی . یولده (تولنکی) و (کوک طوق)
اشقیاسیله (اردبیل) حاکمی (ذوالفقار) خان عسکرینی آلهرق اون
بش بیگ کشی ایله (صوفیان) قریه سنه کلدی . وقوعه کلن محاربه ده
عثمانی عسکرینک آزلتی سبب مغلوبیت اولدی . حتی (نخبجوان)
بکلبکی (محمود) و (آخسته) بکلبکی (خلیلی پاشا) لر شهید و (تبریز)
والیسی (علی پاشا) اثنای جدالده پک چوق آثار جسارت و شجاعت
کوستردیکی حالده اک صوکنده (نخبجوان) لیلرک عدم معاوتی یوزندن
مجروحاً اسیر اولدی .

(قبله نماجیلر) ، قوم - اعتجیلر ، خریطه جیلر : (که بر قاچ لسانه و علی الخصوص لاتینجیه
آشنا ایملر ، بونار حکمای سالفه نک علم هیئت تألیفانندن اولان « اطلس مینور
جغرافیا ، پایا مونتا » کبی کتابی اوقویهرق خریطه یاپارلر و کیجیلره ساتارلر
ایمش) — طالعجیلر ، کون باشی آغاری (کبی تملیصیه هیئتلری ایمش . ۵۰۰
نفر) ، بغدادی و آرپه نولونجیلری ، قره دکز بازرگانلری ، بحر سفید رئیسلی
(بونلرده اسلام و روم قاریشق اولوب کیلری دردر بشر قات انبارلی ، ایکیشر
یاتیرمه طوبلو ، بشر قات پلاوره قیچلی قراوانلر اولوب قیچلرنده باغچه ، حمام
وال دکرمی وار ایمش . سرای بورننده اوچ یایلیم طوب آتهرق سکز بیگ قدر
طال سلاح جزایر تفنکیلیسی ، قرمز قشلقچی ، یلکنجی ، دولکچی ، چوردجکی ،
ایلچی ، قازلیچی ، استنقاجی ، غوماناجی ، قومانیاجی دایسلر ایله کچمشلر آلا
کوشکی اوکنده کویا دشمن کیلرینه تصادف ایتمش کبی طوب آتهرق محاربه
تقلیدی پامشلردر . چلی دییورکه : ۳۰۰۰ قپودان ، ۶۰۰ قالیون ۲۰۰۰ شایقه

غران دو قلعنه و باپایه سفیرلر یوللایه رق جمله سنی دولت عثمانیه علیه
 چویرمکه اقدام ایله مش ای دیسه ده موفق اوله ماش ای دی . فقط
 (تبریز) ده بولنان عسا کر مستحفظه مرده راحت طور میوب اطرافه
 صارقیند یلق ایتمکدن و اونه ده بریده یغما کر لکدن خالی قالبورلردی .
 حتی کرد بکلرندن (سلماس) حاکمی (غازی) بکه دخی تعرض ایده رک
 اموالی غضب ای تدی لر . (غازی بک) دخی (شاه عباس) ه التجا ایلدی .
 شاه کندیسنه خانلق ویرمکه برابر (تاج و تیغ و کمر) یوللادی .
 بوخبر (تبریز) ایلری بتون بتون غضبه کتیروب (روان) والیسی
 (شریف پاشا) تسکین فتنه و هیجانه چالیشدی ایسه ده مشر اولمادی .
 النهایه کتخدا (عثمان آغا) پی سردار نصب ایلدی . (عثمان آغا)
 (نججوان) ه کلدکده (غازی بک) ی سفیر ارسالله دائره اطاعته
 دعوت ایلدی . بک دیکله میوب (قارنی یاریق) دینیلن قاعه یه
 قیاندی . حصار محاصره ای دلدی کی ائشاده سورندن آتلایه رق خراسانه

اوجنده کاغد خانه طاغیرینک سپورکه فونده سی اولدی فی حالده کچمشلردر .
 مرانقوزلر (غلطه ، طوپخانه ، قاسم پاشاده کی لونجه یرلنده ایشله ین کمی
 اوسته لری اولوب ۳۰۰۰ نفردر . بوندره اسلام ، روم ، فرنک قاریشیدر .
 اللرنده کسر ، اوستره ، حزار ، چیریلرله قیزاقلر اوزرنده کمی یاهرق کچمشلردر .
 - اورغانجیلر (غلطه خندق ، ترسانه آردی ، اوق میدانی کی یرلده ساکن
 ۵۰۰ نفر اولوب : جان قورتاران ، غومنه ، پالامار ، خورمالیق ، کندیردن
 اصبارجنه ، مرسل خللاط کی قطرانلی ایلری و سفر ایچون طوب پالاماری
 بوکرلر مش - کندیرجیلر : کندیر ایی و کندیر کتنی ، یلکنجیلر : مایصیره ،
 چنبر ، البوراتا ، ترنکته ، چکله یییمی دیدکلی یلکنلر بیچرک ، زفتجیلر ،
 قطرانجیلر : زفت ، ریچنه ، چام ساقزی ، قطران ، سرنجیلر : سرن ، دیرک ،
 کورک اکه کی ، تخته ، بودوسلامه ، پره چولیا ، قاین ، قوروش ، مزریه کی
 کراسته لر صانه رق ، طلومبه جیلر (کیلره طولان صوی چکنلر) ، بوصله جیلر

آغالنه تعین ایدیلن (ترك احمد آغا) نك تدبیری و علمانك نصیحتیه
 واز کچدیله. وقعه دن اون کون صکره دخی بوستانجی باشی سو دلیجه یه
 کوندریله رك (حسن پاشا) خندان آغا باغچه سی دینان محله اعدام
 قیلندی. مهر صدارت مصر والیسی (یاوز علی پاشا) یه ویریلدی .
 (بلغراد) ده بولنان قریم خانی (دلی حسن) ك اورایه ورودی
 اوزرینه : بن اشقیالقدن کله گروه ایله برسناجاق آلتده محاربه ایده م
 دیه قریمه چکیلدی کیتدی .

— ۳ —

ایران سفری — (شاه عباس) انکلیز اصیلزاده سی (روبرت
 شرله ی) ك تعلیم ایتدیکی دیپلوماسی درسنی ایجه آلدقن صکره
 فرانسه قرالیله وندیك جمهورینه و آوستریا ایمپراطوریه (طوسقانه)

باشی، ایچ اوغلانلریله یکچیری سقا باشیسی، خنکار باشیسی، پکساتجی باشی، طوز
 امینی، پکسات امینی، اتمکچیلر کتخداسی، شیخلری، نقیبلری، چاوشلری، ییکیت
 باشیلری ایچ اوغلانلری الرنده یدیشر بوغوم بصره قارغیسی و حربه و مزارقلر
 اولدیغی حالده ، بولردن صکره آل عثمانک اون ایکی قات مهترخانه سی، یکرمی چفت
 بیاض دوه اوزرنده سکسان عدد کوس خاقانی چالهرق کچمشلردر — قره دکز
 کیجیاری (مراد رابع عصرنده ۹۰۰۰ قره دکز کیجیسی وار ایش . بونلر
 شایقه ، قره مرسل ، زربنا ، چکه لوه ، منکسله اسملرنده کی کیملره قره دکزده
 کز لر دی . آلائی کونندن اول برقاچ کیمی (قازاق کیمی) شکلنه قویوب قره دکزه
 کوندرمشلر، بعده کندیلری کیدوب اوکیلری یدکه آلهرق آلائی کوشکی قربنده
 آنلره جنک تقلیدی یامشلردر — قلفاتجیلر (۳۰۰ دکان ۱۰۰۰) یرسلاح،
 قیزاقلر اوزرنده کیملر قلفات ایده رك الرنده طوقاقلر، مالالر، مالاھطالر، آرقه لرنده
 زفت و قطران بولاشیق البسه ، باشلرنده کنویر دستار و دمیر چنکال حربلری

کتخداسنی استانبوله یوللادی . استعفای قصور ایتدی . مرقومه بوسنه ایالتی ویریله رک رفقاسندن (طورناجی باشی) ایله کتخداسی (شاه ویردی) یه طبل و علم و خاعت یوللانندی . (دلی حسن) اشقیایی طاغیده رق و (کلیبولی) دن کچهرک (باغراد) ده سردار (لالا محمد پاشا) معیتنه کیتدی .

صدر اعظم ، برآز اول سویلدیکمز اوزره هر کون بر درلو معامله غریبه ایله اظهار ایدهرک شیخ الاسلام (ابوالیامن) افندی ایله یکیچری و قیزلر آغالریله ده آره سی آچیلدی . بالآخره قیزلر آغاسی (عبدالرزاق آغا) حضورده (حسن پاشا) نك فعل مستبدانه سنی آکلته رق مقصدی والده سلطانی اخراج و تبعید ایتمکدر دیدی ، پادشاه دخی ذاتا پاشانک اطوار و اوضاعندن بیقمش اولمغله بر دیوان کونی عزل ایدلدی . پاشا سودلیجه ده کی سراینه چکیلدی . فقط بودفعه ده یکیچریلر آیاقلانه رق ابقاسنی ایسته دیلر ایسه ده یکیچری

بولنان، اوزری سیاه کعبه اورتوسی ایله صیرمه ایشلمه لی بر محل اولوب کوتورن دوهر قینه لی؛ اوزرلری آلتون ایله دونامش . دیزکینلری کوموش ؛ باشلری تالی ایتمش . محاکم ایچنده بر جوجق سگاه مقامندن «فتح شریف» اوقور و درت کوشه سی چاریار کزین و سائر اصحاب کرامک قلیچلریله دونادلمش ، دوه نك دیزکینی عکام و مشعلجیلرک النده بولنورمش . (عکاملر) ۵۰۰۰ راده سننده اولوب اللرنده (قدوسه) و (مقرفه) چالهرق ، ال چیره رق ، ماوال اوقویه رق ، محل شریف یاننده (الله ینصر السلطان) دیهرک ، مشعلجیلر کونا کون سنبل ، ارغوان ، لاله ، ریحان طولو و صاپلری صاری اطلسلی مشعلله محل شریفک آردی . صره الله الله دیهرک کچمشلدر .

سز بو آلایه اوننجی اون برنجی حتی اون ایکنجی عصرک حیاتی نظرله باقوب بر فکر آلك . بولنردن صکره (شاطر) لر اللرنده (تبره سلمی) لرله کچمشلدر . ۱۰۶۰ نفر ایتمشله . چلبی دیورکه : بولنردن صکره ده (اتمکچی باشی) ، طور شوچی

(تپه کوز رضوان، غزاز علی، بورناز محمد، حسین خلیفه) نامبرنده کی اوک آیاقلر برر برر اعدام ایلدی. فقط یکچیری ایله سپاهی آرسنه بیوک برخصومت کیردی. یکدیگری تها بولدقلرنده قتل ایدیورلر ایدی. وزیر اعظم یمشجی (حسن پاشا) ایسه بتون بتون قامتی آزدیره رق، شماره رق سابق یکچیری آغلرندن (علی) آغایی اخناق و طرناجی (حسن پاشا) کبی بر وزیر مدبری باب السعاده سققی آلتنده اعدام، قائممقام سابق ساعتجی (حسن پاشا) پی طربزونه نفی، طواشی (حافظ پاشا) پی یدی قلهیه حبس ایلدی. باخصوص قپودان دریا جغاله زاده نك مسند صدارته اعتلاسندن قورقه رق: پاشا زوربالرله متفقدر وواجب الازاله در دیه تلخیصلر ویردی ایسه ده پادشاه آلدیرمادی. اسکی دوستلریله ده بوزوشوب «تجار آچمسی» نامیله فقرادن و «رسم برات» دیه علمادن پارلر آلدی.

بوآراق قره حصارده بولنان جلالی سرکرده سی (دلی حسن)

اونجیلر (۴۰۰ دکان ۶۰۰ نفر. بونلر کاملاً خرستیان اولوب شاپقه کیمشدره. — اوز الکجیلری (۳۰۰۰ قدر اولوب دکرمنلرده، فرونلرده چالیشیرلر مش) — چالقاییجیلر (بونلرده آتمک فرونلرنده دکرمنلرده چالیشان ممره لاجلری ایمش. ۳۰۰۰ نفر، برقلبورده کی بغدادی، آریه پی، مرچکی، باقلا پی، پرنجی، داری پی برر برر آیرد ایدرلر مش. بونلر سفرلرده بادشاهک و سائرلرک آتلی نیک یملر نی چالقاییوب پاک ایدرلر مش.) — قالبورجیلر، الکجیلر، نشاسته جیلر، کلا جیلر، پکساتجیلر، پکسات امینی و آتمکچی باشی: بیکلر جه طبله خاص و بیاض آتمک، اوزون چام صیریلرله دیزلش حلقه لر، اوستی بادملی خشخاش و آیسونلی چورک اوتیلی، زعفرانی رمضان پیده لر، هر یوکی اوز صیریق حملی چکر کونجیلی، یومورطه لی چورکلر، صنعی فرونلر ایله کچمشدر.

محل شریف (که صره امینلرنده طورور. درت کوشه لی، قبه سی سیوری، درت کوشه طوپ علملی، صراحی آلتون یالیزلی، درت کوشه سنده یالیزلی طویلر

زوربا عسکرک قارشیسنده تصدیق ایتدیره رک پادشاهه یوللامش ایدی . (محمود پاشا) ، اگر سردار قتل ایدلرسه فساد عظیم ظهور ایده جکئی ده بیلدیرمش ایسه ده پاشانک عسکره اوتوز بیگ فیلوری ویره رک بویله برقیامه سبب اولدیغی آکلاشیله رق قپوجیلر کتخداسی . قاسم آغا قتله مأمور قیلنمش ایدی ، فقط اونده بولنه مادی . دیگر طرفدن وزیر اعظم (حسن پاشا) زوربارک کندی قوناغی باصهرق قتله اقدام ایده جکلرینی بیلدیگی جهتله کیجه لین تبدیل قیافتله قوناغدن چیقهرق یکچیری آغاسی قپوسنه کلهرک اورادن پادشاهه بر نلخیص یوللادی . بونده مفتی صنع الله افندینک قتلی و اوله مدیغی تقدیرده ردوسه نفیی عرض ایدلمشیدی . والحاصل یکچیری و اهالی بر طرف ، سپاهیلر بر طرف اولهرق سپاهیلرک مغلوبیتی و (پوراز عثمان) ایله (اوکوز محمد) کبی باشلرینک قتلله مسئله عصیان باصدیر . یلدی . صنع الله افندی ردوسه سورولدی . بعده تظہیراته باشلانیه رق

آتلر اوزرنده تلاتین مشکای (؟) تلاتین قوغه لریله کلوب آتلرینک یله لرینی قویروقلرینی قینالایوب زیلر ، چنراقلر ، باشلرینه بیاض آبلق سورغوجلر قویدقلمی ، سقار سیاه چیزمه ، سیاه مشک طولاملر ، باشلرنده طورنه قوشی جیغاری ایله مزین اولدیغی حالد ماطرملر ، صوماقلرله صوویره رک ، (سییل الله شهیدان دشت کر بلا ارواحلرچون سییل) دهرک کچمشلردر . استانبولده ۹۹۹۹ چشمه اولوب ۱۴۰۰ قدر آتلی سقا وار ایدی) — سوقاق سقاری ۸۰۰۰ نفر اولوب آرقه لرنده تلاتین قره ، سیاه مشک طولاملر ، اللرنده تختاب جام ، بلور ، نجف طاس و کاسه لرله کچرلرکن بعضلری (سییل ، سییل ، ایچنه رحمت سییل) بعضلری : (ایچن دلتشنه فیض آلور خدادن ، حسین کر بلا عشقنه الماء) ، بعضلری (وسیقهم رهم شراباً طهوراً) و بعضلری ده (انا اعطیناک الکوثر) و (من الماء کل شیء) آتلیرینی اوقویهرق صو ویرلردی . — دکر منجیلر (آت ایله چویریلیر دکر منلرک عددی ۹۲۵ اولوب ۹۸۰۰ دکر منجی واریدی) —

مترسلرنده باصیدردیلر . طوپلرینی چیویلدیلر . بونک اوزرینه دشمن (استرغون) ه طوغری فرار ایلدی .

مع هذا آناتولی احوالی پک زیاده کسب وخامت ایتش ایدی . (کوسه سفر پاشا) نامنده کی حریفک سکیانلریله لوندلری ، ارضروم آلاجه آتلوسی نامیله معروف (احمد پاشا) زوربارلی سیواس ، (دلی حسن) ، (قرمان طویل) و (قره سعید) ده مرزیفون ، قسطنیونی ، کنگری سنجاقلرینی پایمال ایتشلردی ، بووقه لر استانبولده کی عساکری آیانه قالدیردی . پادشاهی سر ایندن چاغیردیلر . قپو آغاسی (غضنفر) ایله دارالسعاده آغاسی (عثمان آغا) نك باشلری اوریلوب عسکر طاغیدلدی .

— سردار اکر مک استانبوله عودتی ائسانسده استانبولجه بیوجک بر فتنه نك اساسی قوزیلوردی . قائم مقام صدارت (کوزلجه محمود پاشا) حیلله ایله مفتی صنع الله افندی دن سردارک قتلنه دائر فتوا آلمش و صورت فتوایی قاضی عسکر لری جلب ایله ذاتاً طوپلانمش اولان

آتش یاقه رق آغیر آغیر بیشیرلر مش . دکانلرنده رمضان پیده لری ، صومونلر ، لواشه ، یوققه اتمکلری بولنورمش — یکیچریلر اتمکچیلری (برکارخانه سنده ۳۰۰ نفر بولنوب جمله سی ده عجمی اوغلانلری اعمش . یکیچری اوچاغندن ماعداسنه تعیین ویرمزلر اعمش . فقرايه سیاه فظوره (فودله اولسه کرک) ویریرلر مش . — طوزجیلر (طوز اتمک حقیچون) دیهرک یکمشلردر — چورکچیلر ، بورکچیلر ، کورکچیلر ، کاهیمان غراییه حیلر . سمیت چیلر آرابه تکرلکی قدر سمیدلر ، قطاءنجیلر ، شعریه جیلر ، لقمه جیلر ، ففوری و مرتبانی طباقلرده حلقه لی ، باللی لقمه لر طاغیده رق کوزله مه جیلر برصیره اوله رق یکمشلردر . لقمه جی وکوزله مه جی دکانلرنده یهودیلر دن برر دیده بان وار اعمش . یهودیلر شیروغن (شیرلاغان) یاغندن ماعدا یاغ یمزلر . مسلمانلر ایسه صاری یاغ یرلر . شاید صاری یاغ قویارلر سه یهودیلر اودکاندن آلازلر ویمزلر . ایشته اودیده بان هانکی یاغ ایله یاییلدیغنی آکلامق ایچوندر (— یکیچری سقاری (۱۶ عدد یکیچری اوپه سنک ۷۰۰ سقاسی وار ایدی .

ایتالیا قیلبیخی اوردی. فرانسه، جزایر حیدودلرندن شکایت ایدهرک آنلرک غصب ایتدکلری ماللری بادفتر باب عالییه بیلدیرمش و باب عالیدن دخی ایلک دفعه اوله رق اجنبی بر دولتک رد مفصوباتی طلبنه مساعده ایدیله زک جزایر بکلر بکیلکنه اوامر مخصوصه ویرلمشدر.

ایرتمی سنه بهارنده (۱۰۱۱) سردار حسن پاشا (استونی بلغراد)ی آلدینی کبی اردونک (اردل) ه دونه رک (طمشوار) اوزرینه کیتدیکی انشاده نیمچهلیر بفته (بودین) اوکنده ظهور ایتدیلر، شهری محاصره ایلهرک تصدیقه باشلادیلر. حتی (یشته) پی ضبط ایله (کرز ایلاس) دینلن موقعده کی پالانغه پی آلدیلر. بو خبر سرداره وارنجه درحال امداد یوللادینی کبی اردویی دخی یولدن چویره رک (بودین) ه عودت ایلدی. نیمچه اردوسی هم قوتلی، همده اهمیتلی وضعیت آلمش ایدی. فقط (بودین) محافظی (محمد پاشا) نک رأی ایله بر صباح عموم عثمانلی عسکری قلعه دن طیشارییه خروج ایدهرک نیمچهلیری

قوت ویر «دهرک»، غریب تاج کلاهلری اوزرنده درلو درلو چیچکلر، خلقه چیچک آتهرق کچمشلردر. — آشیجیلر (۵۰۰ نفر. بونلر میوولی آغاجلری آشیلایان اصنافدر. براوزوم آصمه سنه یکریمی درلو اوزوم برطوته سکز درلو طوت آشیلارلر ایتمش. باشلرنده طبله طبله میوه، لاندی بیچتیلر، کسرلر وسائر آتلا اولدینی حالدی کچمشلردر) — سبزوانجیلر (۵۰۰ نفر، ۵۰۰ طبله اوزرینه مایدانوز، کروزه، خیبار، پاطلیجان، طورپ، شالغام، قباق، قزل آغاج، تره، پراضه قویهرق کچمشلردر) — آتمکجیلر (۹۹۹ دکان ۱۰۰۰۰ نفر. بونلر عربیه اوزرنده آتمکچی دکان یاپدتلری، کیمی خیرکارلق، کیمی پیشیرجیلک ایتدیکی، اوستی چورک اوتلی، خاص و بیاض، حمام قبه سی قدر آتمکدن سیرجیلره آتمک پارچه سی ویردکلری حالدی عربهلر، تحت روانلر، قیزاقلره کچمشلردر. آتمکلرک هربری اللی قنطار کلیرمش، قیزاقلر اوزرنده کی آتمکلری ینش سکسان چفت ماندا چکیورمش. بوتامکلری یرده خندق یاپوب اوستنه کول دوکهرک، درت طرفنه

اردوسنی پریشان برحالدہ فرارہ مجبور ایدہرک محاربات عثمانیہ میانہ
پک شانلی مظفریت علاوہ سنہ حسن موفق اولدی .

آنان غنائم شونلر ایدی : ۴۲ پاره طوپ و شاهی ضربن ۱۴,۰۰۰
ایتالیان تفنکی ، ۱۴,۰۰۰ کولنک ، کورهک ، زرین تپسیلر ، صحنلر ، سیمین
اوانی ، لکن ، الیدن زیاده اوتاغ ۱۰,۰۰۰ چادر ، طبل ، کوس ، نفیر ،
ناقوس ، صندوق ، فوجی ، عربہ ، باروت ، جبخانہ ، اطعمہ ، مشروبات ،
ادویہ ، (فردیناند) ک غایتہ قیمتدار مجوہر و مزیں تختی و سائرہ .

(قنیڑہ) موفقیت شمشعہ دارینک خبری سردار اکرم (حسن پاشا) یه
(شقلوش) ده واصل اولدی . براز صکرہ (تیریاکی حسن پاشا) دخی کلہرک
حقتده پک چوق رعایتلر ایدلدی . استانبولدن غازی نامدارہ رتبہ وزارت ایله
اوج خلعت فاخرہ ، مرصع قلیج و اوج مزیں آت کوندرلدی . (قنیڑہ) دن
آنان طوپلر اون بیک کشی ایله چکیلہرک (بلغراد) . نقل اولندی .

دولت روم ایلی طرفندہ آوستریالیلر و مجارلر و آناتولیدہ جلالی
اشقیاسی ایله اوغراشمقدہ ایکن اسپانیا ، مالطہ ، فلورانسہ دوناتملری
دخی جزایر سواحلندہ کورومشلر ایدی . فقط قبودان جغاله زاده

و ۵۷۰۰۰ چفتجی تخمین اولنشدرد . آیاقلرنده چاریقلر ، اوموزلرنده عبا ، قبا ،
طولامہ ، کوناگون پشمینہ خرقة ، باشلرنده اوزرلری تللی تاج کلاہلر ، پک چوق
صغیر و ماندہرک بوینوزلرینی آلتون ورق ایله یالذیلدقلری ، ہراوکوزک بلندہ
قوشاقلر ، سیاہ آطلس چوللر ، بوینودروق کچیروب چیفته چیفته صبانہ ، پوللوغہ
قوشدقلری ، اللرنده نودول ، اوکندیرہ ، دکرن ، شوذولہ ، کرہبی ، رغا مشلو
آلتلر اولدیغی حالده صبان سوررکچی سورؤب «اکک بندن ، برکت سندن ،
ویر اللهم ویر» دیہرک کچمشلردی . باغچیلر : درت مولویتده ۴۳۹۵ باغ ،
باغچہ ، بستان تحریر ایدلشدرد . ہرباغدہ برآدم اولسہ ، ۴۳۹۵۰ باغچی ایدرہ .
کچنلر ترکہجی معرفتیلہ آیرلمش قرق بیک کشی ایمش . پرسلاح اولدقلری حالده
اللرنده درلودرلو قازمہلر ، چاپار ، یابار ، بل و باشلرنده تللر ، چاپاطرائلر ، دسترلر ،
کسرلر ، درلودرلو باغ آلتلری ، بوستان دولابریخی چویرمکہ مخصوص صغیرلری
دونانہرق : اوہا ، دی ہا بابام ، اللہ اللہ رحمت ویر ، یا مولی برکت ویر ، یامولی

دیوار لری ایندی. طایبه کبی ساده طوپراق بیغینی قالدی. باروتک آزلی ظاهر اولنجه عجمی اوغلانلردن (اوزون احمد) نامنده بری قلعه نك طیشاریسندہ کی سکودلردن کموریاہرق قلعه دہ بولنان کھرچلہ و کبریتدن باروت اعمالہ موفق اولدی. ایچریدہ درت بیک کشی موجود ایدی. فقط اللہ اللہ ندرالینک شدت و قوتندن نیچہ اردوسی ارکانی اوتوز قرق بیک کشی تخمین ایلوردی. محاصرہ یتمش کونہ واردینی حالده سردار اکرمدن امداد کلدی. بو آرهلق دهشتلی بر پویراز اورتہ لغی طوکدیردی. اوچ کون اوچ کیجہ یاغان قار انسان بلنہ قدر یوکسلدی. دشمن اردوسندن فرار ایدنلرک عددی چوغالدی. باخصوص سردار اکر مک (سکتوار) ہ کلدیکی خبری بتون بتون قورقو و یردی. حجار عسکری ذاتاً صاووشمش و طوپ بارکیرلینی آلوب کوتورمش ایدی. پاشا بر طوک کیجہ سی ایتدیکی هجومک آردینی بر اقیہرق ایرتسی کون اجرا ایتدیردیکی ماہرانہ مانورہ لرلہ قوجہ دشمن

میدانچقده، غلطہ دہ ساکن اولورلردی. لسان نور، ہندباہ، کوکنار، نانہ، زعفر کبی نباتاتک روحنی چیقاروب رنگلی شیشہ لہرہ قویدقلمی حالده کچمشلردر) - کلابجیان (کل صوجیلری، ۴۱ دکان، ۷۰ نفر. بعضلری قوجہ مان بر قاطر اوزرندہ کوپ قدر باقیر قازغانلر ایچندہ کل صوبی صانار ادرنہ لی خاتونلرایدی. برقسیدہ دکانلردہ بخور صوبی، ماء کادی، کلاب، ماء عنبر، عسلیند، ماء یاسمن مثللو عطریات صاتارلر. بونلر ایکی طرفہ کل صوبی صاچہرق کچمشلردر. - ادہان ادویہ اصنافی (یاغلی علاجلر صاتان اصناف. ۸ دکان ۱۲ نفر. بادمدن، سروی قوزالاعندن، جوزدن، فندقدن یاغلر چیقاریرلردی. آلایدہ خلقہ یاسمین سنبل، کل، ریحان، قلمسک یاغلی و برہرک کچمشلردر) - بیمارخانہ جیلر (او زمان استانبولده موجود بش بیمارخانہ دہ کی ایکی یوز بیمارخانہ جی اوچ یوزی متجاوز دیلیری آلتون و کوموش یالذلی دمیر زنجیرلہ کچیرمشلردر) - خستہ خانہ خدمہ سی - چفتجیلر (درت مولویت یردہ یکریمی آلتی بیک تارلا تخریر ایدلمش

یولادینی استمدادنامه لره جواب موافق آله میوردی . فقط قلعه خلقنی قاندره جق ، تشجیع ایده جک مکتوبلر یازوب سرداردن ککش کبی اوقیور ، عسکره قوت قلب ویره جک نطقلر سویلیور ، درلو درلو حیلہ حریبه ایله دشمن اردوسی ، قوماندانلرینی شاشیر- دیوردی . یکچیری سرداری (سفر) ، طوچی باشی (قره احمد) آغارکده بیوک بیوک یارارلقلری کورولدی . « قنیزه » اوکنده بولنان دشمن اردوسی (روما ، اسپانیا ، فرانسه ، مجار) وسائرهدن مرکب ایدی . پاشا ، عقل وتدبیری سایه سنده دشمن اردوسنه براقیدرینی برمکتوب ایله قرال (فردیناند) ی مجارلردن شهه لندیردی . دشمن هر هجومنده مردانه مدافع لره تصادف ایده رک بوزیلیوردی . حتی پاپانک قرداشی اولوب ایتالیان عسکرینه قوماندا ایدن سرداریله مقتول اولدی . کونده قلعه یه ایکشربیک کولله آتیلدینی خالده محصورینک جسارتلرینه خلل کله میوردی . قلعه نک بتون

کالان (۴۰ دکان ۸۰ عدد . تخت روان اوزرنده کحل (سورمه) قوطو- لری ، میللر ایله کوزلری آغریقلی آدملره علاج ویره رک کچمشلردر) - توتیاچیان (۱۰۰ نفر . قوطولر ایچنده قوروق توتیاسی ، چیچک توتیاسی ، پیغمبر سورمه سی کز دیره رک کچمشلردر . بولرده کوز خسته لقلرینی توتیا ایله اینی ایتک زعمنده ایدیلر) - معجونچیان (۳۰۰ دکان ، ۵۰۰ عدد . تخت روان اوزرنده معجونلر ، حقه لر دیزه رک ، یاماقلری هاوانلر ایچنده « بسباسه » « کبابه » « دارچین » « دارلفل » « قاقوله » « حویلجان » « عودالقهر » « زنجبیل » کبی بهارات دوکهرک ، کوموش حقه لره وضع ایده رک کچمشلردر . - جراحان (۴۰۰ دکان ۷۰۰ عدد . پرسلاح ، تخت روان اوزرلرنده ، دیش چیقاره جق کلپه دان ، منکنه ، کوسکو ، دستره . اره ، منشار ، ملقط و دها سائر آلات جراحیه یی دیزوب ، بعض کیمسه لره قوللرینی ، باشلرینی تیمار ایده رک کچمشلردر) - علاج شریجیلری (۵۰۰ دکان ۶۰۰ نفر . سلطان بازیدده ، خواجه پاشا قربنده .

قنیزه محاصره سی — (تیریاکی حسن پاشا) (قنیزه) پی تحکیم
 ایتدیکی کبی (بلغراد) دن دخی امداد ایسته مش ایدی . (استونی
 بلغراد) ک ضبطی اوزرینه سردار اکرم (حسن پاشا) نجه اردوسی
 اوزرینه یوریدی . (چوقه بوغازی) دینلن محله بر از محاربه ایدلدی .
 نجه لیلرک چکیلمه سی اوزرینه بز میکیلده دوندیله . فقط (قنیزه)
 محاصره یه کیرمش ایدی . (تیریاکی حسن پاشا) عسکرینک آزلفی
 ومهماتک نقصانی عرفان وفطانتی ومهارت حربیه سی ایله جبر واکال
 ایدیوردی . قرال (فردیناند) متفقلری وعسکر یله برابر (طبل، کوس،
 نفیر ، ناقوس) چالهرق کلدی . (حسن پاشا) بو آنه قدر طوپ
 آتیوردی . قلعه ده ایسه یوز قدر طوپ وار ایدی . قرال اردوسی
 قورار قورماز یوز طوپه بردن آتش ویریلهرک اورته لغه دهشت
 صاحیلدی . دشمن هر کون قلعه یه بیکدن زیاده کولله آتیوردی .
 (حسن پاشا) (قره پنجه) نامنده لسان آشنا چویک بر آدمیله سرداره

کجه کلاهلری اوزرینه رنک رنک چیچک طاقوب، اللرنده کتب شرعه دن (قدوری)
 (ملتق الابحر) (کشاف) (قاضی بیضاوی) تفسیرلری ، بلرنده قلیج ، صپان ،
 کیریشلی یای، اوق اولدیغی حالده اشعار وادیات اوقویه رق جمله سی پیاده وکر
 باشیلری سواری اولدقلری حالده آلائی کوشکی دیدنده (وجاهد وافی سیل الله حق
 جهاده) آیت کریمه سنی تفسیر ایتشدر در - سادات کرام (۱۷۰۰ نفر اولوب
 باشلرنده دستار رسول الله اولدقلری حالده کچمشدر در . بونلری کورنر (اللهم صل
 علی محمد) دیمشدر . بونلر یعنی شرفا کچدکدن صکره (نقیب الاشراف) دخی یشیل
 عمامه سی ایله سواری اولهرق کچمشدر .

حکیم باشی (عرف دستار، سنجاقلی عبایی ، محضاری ، خندکار قیوجیسی ،
 یکی چری چوقداری ، یوز عدد ایچ خدای ایله کچمشدر) - حکیم (۷۰۰)
 دکانلری اولوب بیک عدد ایدیلر، تحت روان اوزرنده آلات واشربه حقه لری ،
 کونا کون حب شیشه لرینی دیزدکلری حالده بعض خسته لارک نبضلرنی طوته رق کچدیله .

تیریاکی حسن پاشا

مقام صدارت و سرداری به
کمکله در حال (بلغراد) ه عزیمت ایتدی . تمچه لیلر بواشاده (استونی
بلغراد) ی طقوز کون محاصره دن صکره ضبط ایتدیلر .

بکی و بیک نفر تفک انداز
سکبان ایله (استرغون) ه
کونده رلدی . اردو (زمین)
عمر اسنده ایدی . وزیر اعظم
(قنیزه) ایالتی (تیریاکی
حسن پاشا) به ویرمش
ایدی . (مراد پاشا) دها
(اوسک) ه وارمه دن
(ابراهیم پاشا) خسته لهرک
وفات ایتدی .
یمشچی (حسن پاشا)

مقام صدارت و سرداری به

باشلرنده حصیر و خرما لیفندن دستار اولدیغی حالده (یا فتح) دیهرک، اعمار
بربرینک اوموزینه یایشوب، کیمی طوپال، کیمی اعرج، کیمی قنبر، کیمی
مفاج، کیمی مصروع (صرعلی)، کیمی السنز، کیمی آیاقیز، کیمی چیللق،
کیمی بریان (؟) کیمی اشکه سوار اوله رق نیجه بیک باراق آره سننده (جرار)
شیخنی اورته به آله رق شیخ دعا ایتدجه یدی بیکی بر آغزندن (الله، الله، آمین)
دیهرک کچمشلر . شیخ، آلائی کوشکی دیننده طوروب دعا ایله مش، احسان ویرلش .
(دقت ایتملی . بونلر بزم معیشتیزی کوستر شیلردر) - شیخ العرصات اصناف (؟)
(۱۵ نفر ایش . صادقلری صاریغی باشلری کوتوره مز ایش، او قدر بیوک
ایش . هر برینک دستارینی اونر آدم طیانوب کتوررلر، کیمی مرکبه بینمش،
کیمی پیاده کیمی چندره سوار اولوب صاریغی باشقه بر آته یوکتمش اولدقاری
خالده کچمشلر - طالب علم (طالبا علوم که عددی ۱۲۰۰۰ ایش . کونا کون

بر قطعه طوپ و یکرمی بش قطعه ضربزن آندی . بووقعهده اك
 زیاده شایان دقت اولان ماده، قاعه بی ترك ایله کیدن (قنیزه) اهلایسندن
 عسکرک بدل ایله اشیاصاتون آلوب دوستانه معامله لرده بولمه لیدر . مؤده
 فتح استانبوله ایصال ایديلنجه اوچ کون شنك ایديلدی . پادشاه
 (ابراهیم پاشا) یه خاعت، کمر، خنجر و تیغ مجوهر ایله مزین و مکلف
 براوتاغ احسان ایلدیکی کبی مسند صدارتی ده قید حیات ایله ویردی .
 افلاق اوزرینه وزیر (محمود پاشا) قومانداسیله اجرا ایديلن
 حرکات عسکریه ده دخی موفقیت کورولدی . (میخال) ک اردوسی ایکی
 دفعه بوزولدی . (یرکوکی) استحقاقات تعمیر ایلدی . (بکرش)
 و (ترغویشته) جوارنده کی مظفریتده (قیرچوه) بانی یعنی بیکی (قلیظه)
 مقتول اوله رق آلتون باشلی علملری، طبیل و نقاره لری آندی .
 اوستریا سفربنک هر ایکی طرفه ویردیکی مضایقه نو پریشانی
 اوزرینه کچن سنه وزیر (ابراهیم پاشا) مصالحه یه میل ایله مشیدی .
 (۱۰۱۰) بهارنده وزیر (مراد پاشا) و (محمد کتخدا) و (سمندر)

صیدان مکتبی خواجه لری (عدداری ۱۹۹۳ و مکتبلرده ۱۹۹۳ ایدی .
 دیمک که هر مکتبه برخواجه وار ایمش . چلبی ، تحصیل اوزره اولان صیدانک
 تعدادینی حساب غیر ممکن دیبور . آلایده چوجقلر کاغددن کلاه کیندکاری ،
 دومبه لک چالقلری، هر مکتب چوجفی آری آری کیندکاری حالد شاقه لر ایده رک
 بعضلری (الله ینصر السلطان) و بعضلری :

غزا ایلك الهی حرم تیچون

دخی بیك بر صفاتی حرم تیچون

دیهرک کچمشلر . چوجقلر آمین دیمشلر . بر قسمی ده باشلارنده کی شب کلاهلری درلو
 درلو جیقلرله (؟) تزین ایدوب اللرنده دف ، قدوم و ایوب دبلکاری اولدینی
 حالد (الله ینصر السلطان) دیهرک ال چیره رق کچمشلر - دیلنجیلر شیخاری :
 (۷۰۰۰ نفر ایملر . آرقه لرنده بشمینه خرقلر ، اللرنده درلو درلو بایرقلر

(قنیزه) نك ضبطی — (۱۰۰۷) سنه سی ایلك بهارنده وزیر اعظم (ابراهیم پاشا) تدارکات سفریه به باشلا یوب تانار خانى دخی ککله (استرغون) فتحی نیتیه اردو (بلغراد) دن حرکت ایتدی . حرکت اثناسنده اوتهدن بری شقاوتله مشتهر اولان و بودفعه (پورنوار) پالانغه سنی یاقوب تخریب ایدن (قنیزه) Kanicha اهالیسی اوزرینه سابق (بودین) بکلربیجی (حسن پاشا) کیده رک تأدیب و تنکیل ایله دی . (اوسک) ده سردار ایله ملاقی اوله رق مشارالیهی (استرغون) دن اول (قنیزه) فتحنه سوق ایلدی . یولده (شقلوش) (بو یوفچه) حصارلری آلدقدن صکره (قنیزه) به حرکت ایدیلرک محاصره ایلدی . اثنای محاصره ده ایمپراطور (فردیناند) یوز قدر طوب و قرق بیك قدر پیاده سواری ایله امداده کله رک برقاچ کون دوام ایدن شدتلی محاربه دن صکره نیچه لیلر بوزولدی لر . بوهزیمت قاعده ده کیلرک دخی متانتنی محو ایتدی و ذاتاً جیخانه لری پاتلامش اولمغله هر درلو اسباب مقاومت قیریله رق ویره ایله تسلیم اولدی لر . (قنیزه) دن اللی

طالع، قرعه و رمل تحت لری نی قویدق لری و «طالع سعد میمون»، «طالع منجوس مقصد و مراملر می کوره لم» دیه کچمشلر - اهل صنایع نقیبلری (۳۰۰ نفر) - اهل صنایع رئیساری (۹۰۰ نفر) - اهل صنایع شیخلری (۱۰۵ نفر) - اهل صنایع چاوشلری (۴۱۵ نفر) - اهل صنایع و اهل طریق فراشلری (۳۰۰ نفر) اولوب اللرنده سپورکه لری، فراشخانه لری، سومبکی آطه سی سونکرلی، بوغازلرنده ویده لری ایله کچمشلر) - جنازه پیکرلی و اولو ییقایجیلار (۴۰۰ نفر اولوب جمله سی پرسلح و سواری اولدق لری حالده سفره دائر قصیده لر اوقویه رق کچمشلر . اوزمانک عادتق اوزره استانبولده سلاطین و وزرا جامعلرنک اماملری، خطیب لری، مؤذن لری، اردو اماملری له مؤذن لری نه، معرفلرینه، نعت خوانلره ، حافظ قرآنلره، جنازه پیکرینه برآیتق علوفه لری نی و یروب امداد ایدرلردی . بونلر ده سفره کیدرلردی) .

وفات ایتش و آتشه یاقسونلر دیه جسدینک هر پارچه سنی بریره
 گومدیرمشدر. مرقومک یرینه برادری «دلی حسن» کچهرک «شاه
 ویردی» «یولارقصدی» و «طویل» ناملرنده کی اشقیاسر کرده لریله
 «حسن پاشا» بی «توقاد» ده صیقیشدیردی. پاشایی کونک برنده او-
 طور دینی یرده قورشون ایله اوردیروب اولدوردی. دیاربکر بکر
 بکی وزیر «خسروپاشا» یه «شام و حلب و مرعش» ایالتلری عسکری
 تعیین اولمش ایکن کیمسه اطاعت ایتمه دی و «سیواس» ده جمله سی
 طاغیلدی. «دلی حسن» بونی طوینجه آناتولی محافظی «حافظ پاشا»
 اوزرینه یوریه رک پاشایی «کوتاهیه» ده قاپاندی. قیشلامق اوزره
 «قره حصار» ه کیتدی.

بو آراق یتندن ایی خبرلر کلدی. مهدی یم دیه ظهور ایدن
 شقی طوتولوب اعدام ایدلیدی کی «کوبان» و «مخا» حاکمیری ده عرض
 اطاعت ایتدیلر.

بولنورلرمش) - صحافان (که کتابچیلر، ۵۰ دکان و ۳۰۰ نفر ایملر) - شاعران
 (۸۰۰ عدد ایتش. قاضی عسکر آلاینه قصیده او قویهرق کچمشلر) - سلطان،
 وزرا و اعیان مداحلری (که ۸۰ نفر ایملر. تحت روانلر اوزرنده، اللرنده
 چوکان، بللرنده مجموعهلر اولدیفی حالده قصیده خوان اوله رق کچمشلر. اولیا چلی
 بزه بو ایکی صنف حقنده تنصیلات ویرمیدی ایچون بیوک برفانده دن محروم
 قالدق) - خوانندکان ۳۰۰ نفر ایملر، بونلر عادی خواننده لر دکلردر. سفره
 متعلق الیهلر او قورلردی. بعضلی آلایده (اللهم یا هادی، آسان ایله یولز)
 الیه سنی او قویهرق کچمشلر - الیه جیلر - منجملر (۷۰ نفر اولوب تحت ران
 اوزرینه اضرا بلرنی، قبله نالرنی (پوصله)، میقارینی، تقویم، زیج کتابلرنی
 دیزدیجری حالده کچمشلر. منجم باشی عرفی دستار و سنجاقلی عبایدی ایله
 قاضیه سکرله آت باشی برابر کچمش) - رمالان (۳۰۰ نفر ایملر. رمز آمان
 اصنافدر. علما تیافتنده اوله رق قاضیه سکر آلابی ایله تحت روانلر اوزرنده

ایکن « سیواس » بکلربیکی « محمود پاشا » یازیجی لهنه شهادت و کفالت ایتمکله چوروم سنجانغی ویریلدی . محمود پاشا ابله برابر « ایچ ایل » ده ظهور ایدن سوخته و سائر اشقیا تأدینه مأمور ایدلدی . بو کیفیت عفوده (چلبی قاضی) نامنده رجال علمادن برینک یازیجیدن مال فراوان آلدیغنی « نعیا » حسن بکزاده تاریخندن نقل ایلدور .

قره یازیجی راحت طورماز و فکرندن دوغمز صویدن اولدیغی جهته بر مدت صکره ینه عصیان ایده رک سابق « حلب » بکلربیکی « حاجی ابراهیم پاشا » تنکیلنه مأمور اولمش ایسه ده جلالی اشقیاسی یکر می بیگ راده سننده اولمغله پاشا مغلوب اولدی . بونک اوزرینه یازیجی ایشی آزیده رق حاکانه فرمانلر ، حکملر ویرمه کالقیشدی . فقط اوزرینه سرادر نصب ایدیلن بفسداد بکلربیکی « حسن پاشا » « آلبستان » یایلاغنده شقی به یتیشه رک جلالیلردن یکر می بیکنی قتل و یازیجی بی « جانیک » سنجانغنه فراره مجبور ایلدی . یازیجی بورالرده

بونلردن صکره سزه حقتنه معلومات ویرلسی لازم اولان اصناف یازه جفم و دیگر لرینی اسماً ذکر ایده جکم .

۱ — علمداران و سنجاقداران — ۲ — ساعیلر (که سفرلرده عسکرک مکتوب لرینی مملکت لرینه کوتورورلی . اردو بوسته جیلری دیمک ایدی . اللرنده حربیه ، باشلرنده (آفتابه) اوزرنده تلر ، بللرنده تنوره لر ، صایان (طاش ایچون مستعمل اولان آلت) ، زیل اولدیغی حالده کچه شلردر . ۳ — قاضیه بکلرک اوکلرنده اللرنده عصا ایله کچن محضرلر ، ۴ — وزرا ، میرمیران ، اعیان اماملری — خطیلر — قاضی ملالر — شیخلر — واعظلر ، ناصحلر و مفسرین — محدثین — مؤذنلر — قاضی عسکر یاراغی آلتنده توحیده مأمور (صوفیون) — متوایلر — بوابلر — محکمه شرعیه مقیدلری (۲۰۰۰ ایمش) — معرفان جوامع — نعت خوانلر (۴۰۰۰ ایمش) — حافظلر (۶۰۰۰ ایمش) — یازیجیان (که بزم شیمدی عرضحالچی دیدیکمز اصناف) ۴۰۰ دکان و ۵۰۰ نفر ایمشلر . اردو و بازاریده صدراعظم قپوسنده

زیرینه کیدن قرمان متسلمی « محمد چاوش » « آقسرای » قوربنده مغلوب اوله رق قونیه یه دونمش و بونک اوزرینه اوچنجی وزیر سنان پاشا زاده « محمد پاشا » تشکیل اشقیایه مأمور ایدیلهرک « حسین پاشا » قورقوسندن قاره یازیجی به التجا ایتمش ایسه ده « محمد پاشا » ایکینسی دخی عین قاعده ده محاضره ایده رک قاره یازیجی به « حسین پاشا » نک تسلیمی شرطیله سنجاق بکلکی وعد ایتدیکندن یازیجی « حسین پاشا » بی قلعهدن آشاغی آتدیر مشدر . فی الواقع قره یازیجی آماسیه سنجانغی بکلکنه تعیین ایدلدی . حسین پاشا دخی استانبوله کتیریلهرک دیوانده الی آیاغی قیریلدقدن صکره بر بار کیره بیندیریلهرک سوقاق سوقاق کزدیرلدکن صکره « اودون قپو » سنده چنکاله آصیلدی . فقط یازیجی تکرار عصیان ایتدی . « محمد پاشا » ده تکرار اوزرینه کیده رک مغلوب ایتدیسه ده شقی « سیواس » طاغیرینه قاچدی . ایره سی بهار محمد پاشا « دیار بکر » دن قالفه رق یازیجی بی آرمقده

۱۵ — مکاری اصنافی یعنی کراجیلر : تجار وسائر سفراهلی کیرالغ بارکیرلی ایله شهر دن شهره کوتورن اصناف . بزم شیمدیکی کیرا بارکیرلی بونلردن قالمه در . (۳۰۰۰) نفر ایش . آتلینک سمرلینی درلو درلو چیچکلر (دیبا ، شیب ، زریاف) دینیلن قاشلرله تزین ایتکلری حاله ذیل ، چاک چالهرق کچمشلردر .

۱۶ — استانبول بکجیلری . (۱۲۰۰۰) نفر اولوب بونلرک اوچ یوز نفری بوستان عتیق وجدید بکجیلری ایش . بکجیلک کدیکل و علوفه لی ایدی . بونلرده صوباشی به تابع برصنفا ایدی . آلایده اللرنده درلو درلو یاغش فانوسلر ، اوچی دمیرلی صوبالار ، بلارنده قلیج و تیرکچنلرله آرقه لرنده (پلاس) دن البسه ، باشلرنده مخوف ، عجیب تاجلر ، کونا کون سیوری کلاهلر اولدیغی حاله صوبالری یرله اوره رق ، خیرسز قاچیرمش شکننده : — (بره قومه قاچدی ها ، واردی ها) نمره لیه کچمشلردر .

محافظہ سبندہ بولتان تانار خانہ « ساسترہ » ایالتی آرہلق طریقہ ویردیکنی خانک آغاسندن خبر آلمش و بونی فرصت اتحاد ایدہرک پادشاهہ کوندردیکی عریضہدہ بوخطای تصریح ایلہ برابر خانک ساطورجی ایلہ متفق اولوب ایکسنکدہ قاجق احتمالی بیلدیرہرک پاشایی « بلغراد » دہ اعدام ایتدیرمشدر .

جلالی اشقیاسنک ظہوری -- آوستریا سفربنک اون بش سنہ امتداد ایتدیکنی خبر ویرمش ایدک . بوسفر طویل حسیلہ آناتولی ربط و ضبطدن محروم قالدی . بونی فرصت بیان سکبان بلوک باشیلرندن و «خاچ اووا» محاربه سندن فرار ایتلمی حسیلہ جغالہ زادہنک قتلیرینی امر ایتدیکنی کیمسہلردن (قارہ یازیجی) نامیہ معروف « عبد الحامیم » « اورفہ » طرفلرنده عصیان و ۱۰۰۷ تاریخندہ آناتولی تفتیشنه مأمور اولان « حسین پاشا » دخی رعایایہ ظلم ایدہرک وخامت عاقبتدن طولای طغیان ایش ایدی . « حسین پاشا » او .

۱۳ — یان کسجی ، قرہ خرسز ، زنجبکان ، کیدیان ، مفلسان کچمشلر . بونلر (عسس باشی) و (صوباشی) یہ ویرکو ویرر . استانبولک غلبہلک یرلرنده طولاشیر ، خیرسزلق ایدرلرمش .

بونلر میانندہ بردہ (قاسم پاشا مقدملری) نامیہ برصنصف دہا وارکہ کرلرینہ یوزہ ، یوز اللیشر غروش قویوب کوزی باغلی ، خیرسزہ یول بیلمز آدملری بوزہ خانہ ، میخانہ وسائر فحش خانہلرہ کوندرلر ، صکرہ : سن میری مالندن بوقدر بیدک . دیہرک کورکہ یولالزلر ایش ، اورادہ آلتی آی قدرچالیشدیرلر ، اللرینہ بیک آتچہ ویروب صالیویرلردی . بونلر سرسریلری طوبلایوب ترسانہدہ کورک چکدیرن برنوع کار اہلی ایدیلر . (نعیم) تار . یخندہدہ بونلر حقدہ برقرہ واردر .

۱۴ — ساییلر : حجاز مقامندن آغنی ایدہرک وال اورہرق ، وزرا ساییس باشیلری آت اوزرنده ، یانلرنده عرب دلیقانلیلری اولدقلری حالہ کچمشلر .

چکيلور، حيوانلر هلاک اوليور، صغوق زياده لشدیکی جهته خسته لک آرتيوردي. ذخيره يوق، طوبلر، صولردن پالامارلره چکيليوردي. اولجه «کوله» دينلن موقعدن «ارات» ه اوچ کونده کلنمش ايکن اون ايکی کونده کوچ حال ايله واريلدی. «صولتوق» ده براتک برآلتونه آندی. عسکر آچلقدن آياقلاندى. سردارک اوتاغنی باشنه ييقديلز. سردار فرار ايدرکن باشنی ياروب طاش ايله بازوسنی برملديلز. مطبخنی، کيلارینی يغما ايتديلر. ضابطلر ايريشمسه پارچه ليه جقلردی. عصيان پک زياده کوجلکله باصديريلدی. برکت ویرسون که «سکدين» ده ذخيره بولوندى.

بووقعه لر اوزرينه «ساتورجی» ايله صدر اعظم «جراح محمد پاشا» معزول اولديلر. «ابراهيم پاشا» تکرار مقام صدرته کچوب نيچه سفرينه سردار نصب ايدلدى.

اويوار سفری — «ابراهيم پاشا» اردوايله «قلبه» يه کلديکنده «ساتورجی محمد پاشا» نک «صونبور» و «سکدين» طرفلری

۱۲ — جلادلر: (اولجاچلي) مشهور جلاد (قره علی) بی بوراده شويله توصيف ايدیور: بازولرینی صیغامش، تیغنی کرينه باغلامش، اشکنجه، قره بند، نقش بند، کر بند، زنار بند ایده جک اوجی آشيقلی، باغلی کئندلری کرينه آصمش ایدی. اشکنجه آلاتندن اولان (کلپه دان، بورغو، جیوی، بخور قئیل (!)، سمین سونکر، تلمان (?)، یقه کارت (?)، دی یوزه جک تن تراش، پولاد طاس، درلو درلو زهرلی آلتلر، ال وآیق قیرمنه مخصوص بالطه لری ایکی یانتیه طاقيشديرمش، معاونلری ده يديش پارہ آت ايله کرلیننه زينت ویروب يالین قلیج کچدیلر. اما نعوذ بالله هیچ برینک چهره سنده نور قلامش آدملردر). بوآريغه ائی دقت ایدک. تاريخچه اهمیتی واردر. هله معیشت و اخلاق نقطه نظرندن پک زياده مهم اولان آشاغی سطرلرده دقت ایدک.

«پانقصوا» دینلین صحرا ده قرق بش کون تاتار خانی بکله دی. دشمن طرفندن «تاتا» نك ضبط و «پولاتا» نك محاصره ایدلدیکی خبری آندی. «غازی کرای» قرق الی بیك تاتار عسکر بله کلدی. اول امرده «ارات» قلعه سنك ضبطه قرار ویریلهرك «بلغراد» دن حرکتدن ایکی آی صکره حر به باشلانوب «چناد» «آراد» حصار لری آندی. «ارات» ده محاصره ایدیلدی ایسه ده یاغور لرك کثرت نزولدن ناشی برایش کور بله مدی. دشمنك «بودین» ی شدتله صار دیغی و «افلاق» بکی «میخال» ك طونه یی کپهرك «نیکبولی» ده «حافظ پاشا» یی باصوب قاچیر دیغی، «تاتا» ایله «بسپر» و «پاپا» قاعه لزینك ده دوشدیکی خبر لری ساطور جی ایله برابر اردوی ده حیرتده بر اقدی. «تیس» و «طونه» نهر لری طاشمش اولمغله سردار یالکز تاتار خانی «پشته» یه اعزام ایدوب عسکری «بلغراد» ه دوندوردی.

فقط نصل؟ دره لر طاشمش، کوپری یوق. صالرله، بیك محتله

۹ — لغمجی باشی پیلدران و تبردارانی — مروره مانع اولان تپه لری دوز لمتك قلعه لرك فتحنده مشکلات کوریلنجه تملرینی آچق ایله مأمور طاش قیران عسکر صنفی. (۱۰۰۰) نفر اولوب اللرنده قازمه، کوسکو، وادیه، قاه، کورهك، کوفه، بلرنده تبر اولدق لری حالد کچمشلر.

۱۰ — عسس باشی عسکری: سلطان فاتح زماننده احداث اولنمش بر صنف عسکر اولوب اللرنده عصا، باشلرنده محتمم اسکوف اولدیغی حالد یولك ایکی طرفنده طوروب تماشاچیلری آچهرق کچمشلردر.

۱۱ — شهر صوباشیی اصنافی: برنوع ضابطه ایدی. آلایده ۲۰۰ نفر صوبالی اوله رق کچمش. عسس ثانی دیه (۲۰۲) نفر دها کچمش. (اولیا چلی) بونلرا ایچون طومه، قابمه، اورمه، قوغمه، آصمه، باصمه و قید و بند آدم لردر. یکدی کرندن ظالم آدم لردر. دیورکه بزم (ترهیب و تدبیش) پولتیقه مزده خیلی ایته یارامشلردر.

دیدیلر . بو ائشاده آغاج طوبی ده یاناشدیروب نوجی قوجی به خبر ویرهیم دیه کیتدیکنده فوغه ایتدیله . قپو پارچه لاندی . « پاللی » عسکرله کیره رک محافظلری قتل ایله دی . یکچیری آغاسی اوله جق خانی دیری یانه کتیر دکلرنده « پاللی » یکر می بیگ قدر آلتونی اولدیغنی کورنجه :

— بو آلتونلری نیه صاقلاردک . قاعه محافظه سنه صرف ایتسه ک اولمازمی ایدی . بویله قلعهمی بگله نور دیه باشنی کسیدردی و برکوندره صاپلایه رق : قلعه محافظه سنده اهل ایدنک حالی بودر . دیه منادیله ره کزدیردی . وطننه یارامیانک دشمن ده دشمنیدر .

« ۱۰۰۶ » سنه سی اواخرنده ده سردار قالان « ساطورجی » اجمال تدارک ایلیه رک « اردل » و ووده سنک « لیپوه ، یانوه ، وارات ، چناد » موقعلرینی آلمی حسیله « اردل » اوزرینه حرکت ایددی . « طاش بورون » دینلن موقعدن طونه اوزرینه « ۱۸۵۰ » آرشون طولنده کوپری قورولدی . اردو بورادن کچدکن صکره « پانچوه » ویا

(۲۰۰۸) نفر اولوب اللرنده قازمه ، کوره رک ، دیلارنده (سبحان الله) اولدیغنی حالده کچمشلر .

۷ — لغجیلر : اثنای محاربه ده قاعه لر ایچون لغم یاپان و آتان صنف . اکثری قیصری ارمیلرندن ایمش . (۵۰۰۰) نفر اولوب بیوک بال فیجیلرینی درلو درلو یشیللکر ایله تزین ایتشلر ، صیریلرله اوموزلرنده کوتوروب اللرنده قازمه کورک ، میدان سپورکسی ، کردلر اولدیغنی حالده یولری سپوره رک ، سپورندی بی کردلره و فچیلره طولیدره رق کچمشلر .

۸ — صلاحوران : سفرلرده اورمانلری ، چالیلقلری آچهرق ، باتاق یولری طولیدره رق عسکرک و طولیلرک مرورینه یول آچان صنف عسکر . (۹۰۰۰) نفر اولوب اللرنده قازمه کورک ، دیر کوسکو ، بالغه ، کولونکلر اولدیغنی حالده کچمشلر .

پاشا « نك قتانه فرمان آلهرق یدی قلهده حبس وبش آلتی کون صکره اعدام ایتدیردی (۱۰۰۶) .

« جراح محمد پاشا » صدر اعظم اولمشیدی .

(یانق) قاهه نك استیلاسی — قلهده یکیچری آغاسی اولان عیاش ، یوک یوک شراب کتیرتیر و محافظلرله برابر ایچردی . بوجهته قاهه نك بدنلری ، قپولری انضباطدن عاری ایدی . آغا قلهه نك متاندنه کووه نیر وبکلربکی « محمود پاشا » نك سوزینی دیکله مزدی . برکیجه « قومران » Comorn موقعی قوماندانی اولان « پالی » نامنده بر قپودان بر قاق بیك پیاده و براییکی بیك سواری ایله بر آغاج طوپ پیدا ایدهرک قلهه یه طوغری کیتدی . نوبجیلر بر قاق چام تخته سی ایله یایلمش قپوسنی قیامشیر و فقط چکمه کوپریسنی قالدیرمه مشلردی . کیجه یاریسی « پالی » نك بر قاق آدمی نوبجی دیه باغیروب :

— « پچوی » دن ذخیره ایله کلیوردق . یولده دشمن راست کلدی . قاجدق . آراهلر آرقه مزدن کلیور ، آچک قپوی ، ذخیره بی آلك

۵ — آرایجیلر : بونلر چوبلك صوباشیسی اداره سنده برصنف اولوب استانبولده ، خانلرده ، یوللرده نه قدر سوپرندی وار ایسه زنبیللرله طاشیرلر ، دکنر قیسنده تکنه لره قویوب بیقارلر ، بوسپورندیلر آره سنده آچقه ، مانغیر ، چپوی و بعضاً صورغوج ، تاج ، جواهرلی قوشاق . قیمتی یوزوکلر بولورلر ، صوناشیلرینه آلمش بیك آچقه عواند و برلرمش .

۵۰۰ نفر اولوب ناقصیقلمینه قدر بطل سیاه چیزمه ، اوزرلینه قیرمزی ، و سیاه میشین خفنان ، باشلرینه (تکه) و (حمید) ایلی کلاهلری کیمشله ، اوموزلرینه اوزون صیریقلم اوجنده (چابا) (تیمور قازمه) ، آرقه لرینه مدور آغاج (تکنه) ، اللرینه (قازمه) آلمشله ، بعضلری اللرنده سپورکه ، کوره ک ، اوموزلرنده زنبیل ، غرار ، سپورندی سپدلری بولندیرمشله .

۶ — کور قازانلر : محاربه زنده شهیدای دفن ایدن قبرجیلر ، مزارجیلر .

هایونک برایش کوره‌مدیکنی پادشاهه عرض ایتدی . « محمد ثالث » ذاتاً « فتح کرای » ک عاقبت فحیمه‌سندن طولای « ابراهیم پاشا » دن یوز چویرمش ایدی . بونک اوزرینه عزل ایده‌رک مقام صدارته « خادم حسن پاشا » بی تعیین ایلدی . نعیا دییورکه :

« حسن پاشا بهر هفته باشنده والده سلطان « صفیه » حضرتلرینه مبالغه عظیمه وهدایای وافره ویرمک شرطیله نائل رتبه صدارت اولشیدی . اول سبیدن زمان صدارتنده مناصب آچمه ایله صاقوب حددن زیاده رشوت آلوب عالمی بربرینه قادی . مناصب طالبلرینه : سزدن آلدیغم مبلغی کیمه تسلیم ایدیورم بیلیمیسکر دیه صفیه سلطانیه ناسه دوشوردکن ماعدا « غضنفر آغا » ایله حسن زندکانی ایللیوب کوندن کونه تحاسد و معادات زیاده بولدی . »

بوسوزلر ، بوروایتلر والده سلطانه قدر واردی . « خواجه سعدالدین » مقام مشیخته تعیین ایدینجه ذاتاً « حسن پاشا » ایله آرهلری آچیق اولدیغندن دارالسعاده آغاسی « غضنفر آغا » ویکچیری آغاسی طرفقی « حسن آغا » ایله اتفاق ایتدی . بوش بوغاز « حسن

آلایک ترتیبی :

۱ — آلای چاشلری : اللرنده « چوکان » دیلرنده ورد داودی (؟) اولدیغی حالده آتلینی آلتیش پاره یانجقلمر، یومری ضاسلر، کونا کون زیلار ، کمر رخت و غدارلره سوسلیوب یول اوزرنده طوره‌رق ، یا (سبحان) صداسیله عسکری آلایه سوق ایدرلردی .

۲ — ظاهر صوباشی : تنظیمات مأموری ایسه‌ده ضابطه خدمتی‌ده کورر بر مأمور ایدی .

۳ — خدامان غلمان : صوباشی دن و سائر خاصه غلمانندن صکره زردپوش اوله‌رق کچمشر .

۴ — محمی اوغلانلری : عددلری بیک قدر ایمش . مطروش، کچه کلاهی ، پرسلاح اولوب اللرنده سپورکه و کوره‌کلر اولدیغی حالده یوللری تمیزیه تمیزیه کچمشر .

چکدیکندن بری (بودین) دائمی برتهلمکه ایچنده قالمشیدی. دیگر طرفدن دخی (اردل) برنسک (طمشوار) ی محاصره ایلدیکی (تیریاکی حسن پاشا) طرفدن بیلدیرلدی. آوستریالیلرده (استرغون) دن قالفه رق (بودین) ک قربنده کائن (واج) Vaitzen نام موقعه کلدیله. بوراده وقوعه کلن محاصره ده کرچه دشمن (واج) ی تخلیه ایتدی ایسه ده بزم عسکرده چکیلدی و (طمشوار) محاصره سی امدادینه سیواس بکاربکی (محمود پاشا) تعیین ایلدی. قیشک حولی سردارک (بلغراد) ه عودتی ایجاب ایده رک عسکره اذن ویریلدی. ساطورجی بوئانده «واج» ه «قوجه مراد پاشا» ایله «بودین» قاضیسی «هابل افندی» وقاضی زاده «علی پاشا» دن مرکب بر هیئت مرخصه کوندره رک صاحب و متارکه طلبنده بولندی. فقط آوستریالیلرک «بورنی هواده اولغله» او پوشیه مادی.

سردار، تاتار خاننک «بلغراد» ه کلدیکندن طولانی اردوی

یعنی قانون اوتهدن بری بزده جاریدر. اصناف، بیوک دوکونلرده و سائر مناسبتلرده بویله چکرلدی. او زمان صدر اعظم (پیرام) پاشا ایدی. پای تخت (استانبول) (ایوب) (غلطه) و (اسکدار) مولویتری نامیله درت مولویته، یعنی قاضیلنه آیرلش ایدی. بلدیله اولمدیغی جهتله عادنا ضابطه شرعیه اداره سی تقسیماتیدر. چلبینک تعریفنه کوره بودرت مولویته بولنان ارباب صنایع (۵۷) فصل اولوب عمومی (۱۱۰۰) صنف ایمش. بونلری وزرا و وکلا چاوشلری دینیلن برنوع پولیس جمع ایده رک حضور پادشاهیدن چکیرمشلدر. اصنافک او زمانه عائد قیافت و معیشتلری حقنده ولو نقطه قییلندن اولسون جزئی معلومات آلمق تاریخ درس لرندن آله چفکر فائده لرک اک مهملرندندر: فقط دقت ایدیله چک دیگر بر ماده ده وارکه اوده (چلی) نک صایدیغی اصناف آره سنده شهرک ضابطه سنه عائد یان کسیجی، خیرسز و امثالی اخلاق سرلرک دخی مذکور اولماسیدر. دیمک که او عصرده بونلر عادتاً دیگر اهالیدن آیری ایملر.

آوستریا، اردل، افلاق احوالی — (اکری) و (خاج اووا) مظفریتلری اوزرینه مجارستانک بیوک بر اردو ایله اشغالی مقتضی ایکن پادشاهک استانبوله عودتده استعجالی و مجارستانه سردار اولان صوقوللو زاده (حسن پاشا)، صدر اعظم ابراهیم پاشا تزویراتیه عزل اولنهرق بو خدمت مهمه نك (ساطورجی محمد) پاشا کبی اهلیت ولیاقتدن محروم برینه تودیعی (۱۰۰۶) و (۱۰۰۷) وقوعات حربیه سنی همان تمامیه علممزه، مغلوبیتمزه چویرمکه سبب اولمشدر.

سردار ساطورجی (محمد پاشا) نه یایه جغتئ بیلیمه رك (بلغراد) دن (سرم) Sirmie حراسنه چیقمش و براز دها بر جالادقتن صکره (یانق قلعه) نك (ماقسیملیهن) طرفندن قرق اللی بیک عسکرله محاصره ایدلدیکنی خبر آلمشدر. سردار پاشا استانبولدن (سرم) حراسنه اوچ آیده وارمش ایدی. اردو، یواش یواش ایلیلیه رك (ناتا) قلعه سنی استرداد ایلدی. فقط (استرغون) ك نجه لیلرک انه

۱۳۶ — فأنده

اون برنجی عصرده اصناف

(اولیا چلی) نامیه مشهور بر عثمانی سیاحنك یازمش اولدیغی تاریخده (سلطان مراد رابع) ك (بغداد) فتحه کیتمه دن اول شوپله بر اراده سی وار : (بوغزاده حسبة الله اردوی هایونمه استانبولک بیوک، کوچوک بالجه اصنافی چیقارمجه. نه قدر عسکر، نه قدر دکان صاحبی وار ایسه هپسی قانون قدیملری اوزره (نقیب) لری، (پیر) لری، (شیخ) لری، (کتخدال) ی، (آغال) ی، (یکیت باشی) لری، (چاوش) لری ایله آتلی، پیاده گروه گروه، سکر قات مهتر-خانه لرینی چالهرق آلای کوشمک دپندن کچه جکلر. دائره وساز وسوز ایله عبور ایتسونلر). بواراده اصنافه بر رسم کچید اجراسنی آمردرکه بو عادت

بدنده کی مقررنامه نك طغرای اولمدینی جهته تقلید اوله بیله جکی احتمالنه حکم ایلدی. بناءً ایه تاتار لر (غازی کرای) ی طانی دیلر. بونک اوزرینه فتح کرای عرض اطاعت ایتک و بیوک برادرینک النی اوپک ایچون (غازی کرای) حضورینه یوللادیلر ایسه ده بیچاره چیقارکن (غازی کرای) طرفدارلرندن بری باشنه بر کولنک، دیکرلری ده قلیج اوره رق پاره پاره ایلدیلر. بونکله ده اکتفا ایتیه رک جنکیز قانونی موجنبجه: (عاصینک خانانی صوک اعضاسنه قدر قتل اولنور) حکمنی یرینه کتیره رک مده کی اولادینه وارنجه جمله سنی اولدیروب اوجاغنی سوندر دیلر. (خندان آغا) کمال نشاطندن آغیزلری قولاغنده اولدینی حالده استانبوله عودتله ماجرای بیلدیردی. نعیما دیورکه: محمد نالک دخی زیاده بی حضور اولوب مصلحت وقته بناءً کتم ایلدیلر. نه بی؟

ویوقاری مجارستان قرالی اعلان ایتدی. ایشته (پوچقای) بو ائتاده سردار (لالا محمد پاشا) ایله اویشمشیدی. فقط بزم تاریخلر منک (هرسک ماتپاش) دیدیکی (آرشیدوق ماتپاش) (رودولف) ه مجارلره مذاکره کیره شمکی و کیریشمدیکی تقدیرده نیچه حکومتک مضمحل اولق احتمالی بولندیغنی بیلدیردی. (ویانه) معاهده سی نامیله بر معاهده عقد ایلدی که ایشته (پوچقای) بونک اوزرینه عثمانیلردن یوز چویره رک نیچه لیلرله برلشدی. (ویانه) معاهده سی (بوقسکی) ه (اردل) ویوقاری مجارستان قرالغنی ویرمکه برابر بلاولد وقاتی حالنده ملکک ایمبراطورلغه الحاقنی متضمن ایدی. بوندن ماعدا مجارستانده آوستریا طرفندن (هرسک ماتپاش) کبی بر آرشیدوقک اقامت ایتمه سی، «پالاتن» Palatin عنوانیله بیوک بر مأمور ملینک انتخاب ایدلمه سی و بیوک مأموریتلرک یریلره احاله سی کبی ماده لرده وار ایدی. غریب دکلی؟ بو آنده (بوقسکی) ک تحت اداره سنده بولنان محللر عثمانیلر و آوستریایلر ائنده بولنان محللردن دهلا زیاده ایدی. (بوقسکی) مسموماً وفات ایتدی. یرینه (ماتپاش) قرال اوله رق (رودولف) ی (بوهمیا) ده کاش (پراغ) ده اوطورمغه مجبور قیلدی.

پاشا خانلی (فتح کرای) دن آلق ایچون بر مجلس عقد ایتدی . نتیجه ده ایکی درلو خانلق مقرر نامه سی یازدیردی . متفرقه آغاسی (خندان) آغا نامنده برینه هانکیسی تاتار لرجه مقبول ومنتخب ایسه آنک مقرر نامه سنک اعطاسی تنبیهله ویریلوب یوللانندی . بومسئله ده استانبول متردد، خانلق مشوش اولدیغندن حل مسئله (خندان) آغانک درایتنه قالمش دیمک ایدی . آغا کال اهلیتیه (!) ایشه کیریشه رک (کفه) یه وصولنده (غازی کرای) ک استانبوله متوجهاً حرکتی کورنجه حقوق سابقه سنه رعایتله فرمانی تسلیم ودرلو درلو حیلهر تعلیم ایلدی . (غازی کرای) سفینه دن چیقوب فرمانی کوستردی . (فتح کرای) دخی اولجه استانبولدن بالتقریب آلدینی فرمانی چیقاردی . تاتارلر ایکی فرقه اوله رق اجرا ایدیلن مذاکره ده (کفه) مفتیسی مولا (ازاقی) غازی کرای، یدنده کی مقرر نامه نک مقبولیتنه و (فتح کرای)

۱۳۵ — فائده

نُه تیه ن بوقسکه ی Etienne Bocskaý

ایمپراطور (رودولف) ک - که ایکنچی (مافیمیلیین) دن صکره آوستریا ایمپراطوری اولمشیدی - زماننده مجارلره آرمسی پک زیاده آچیلدی . نمچه لیلر پک زیاده معاملات مفرطیه صابه رق (اردل) ده غایتله شدید آثار ناخشنودی حصوله کتیرمشر ایدی . رودولف ذاتاً امور حکومتده ضعیف ایدی . ۱۶۰۴ ده یعنی ۱۰۱۳ تاریخلر نده عقد ایدیلن (دی بت) مجلسنده مجار اعیانندن (نُه تیه ن استرهازی) مملکتک سفالتنی ونمچه عسکرینک مظالمی تعداد و انتخابات مسئله سنده (ویانه) سراینک حیلهرینی علناً بیان ایله مکله برابر (رودولف) ده موجب تهییج بر صورتده اداره کلام ایله دی . بو آرائق بزم (بوچقانی) دیدیکمز بوقسکه ی ایکی مجارستانک سرکرده عصیانی اوله رق ظهور ایلدی وکندیسنی (اردل)

(پجوی) اکری محاربه سنی پک ابی کورمش و نتیجه سنی پک کوزل

تقدیر ایله مش اولمغله دیورکه :

اکر او قیش پادشاه (بودین) ده و یاخود (بلغراد) ده قالدوده ایلك بهارده تکزار هجوم ایدلسه ایدی (ویانه) نك تسخیری و ایستهنلیدیکی کپی مصالحه عقدی ممکن ایدی . نه چاره که عقیب غزاده استانبوله دونولدی و امور کوشک طوتیه لرق دشمنه تدارکات حریبه سنی اکل ایچون میدان و زمان ویریلدی .

استانبوله . (شاه عباس) طرفندن جلوس تبریکی و شاهک اوزبکلر اوزرینه وقوع بولان غلبه سنک تبلیغی ضمننده گلش اولان سفیر اردبیل خانی (ذوالفقار) ایله فاس حکمداری ، و ندیک جمهوری طرفلرندن کلن ایلیچیلر حضوره قبول ایدیلرک بواشاده فرانسه سفیری مغریلره معاونت مقصدیله اسپانیا علینه براتفاق بحری تکلیف ایتدی .

جغاله زاده قریم خانلغی (فتح کرای) ک امتناعه رغماً کندیسنه قبول ایتدیرمش و (غازی کرای) ک عزلته کیتمش ایدی . (ابراهیم)

یری تغلباً ضبط ایدوب و (بصره و لحسا) والیس دخی طوائف ملوک شکنه کیروب و (۱۰۰۵) تاریخندن بری جماعاً ممالک اسلامیه دن اون طقوز ایالت یر الدن کیتدی .

باقی قالان مملکتلری دخی کندی ظلمه مز یاقوب رعایا و برایا پریشان اولدی . بو مصیبت نه مصیبتدر ؟ و الحاصل سلطنت علیه نك شوکت و قدرتی عسکر ایله و عسکرک بقاسی خزینه ایله در . و خزینه نك تحصیل رعایا ایله در . و رعایانک بقاسی عدل و داد ایله در . حالا عالم خراب و رعایا پریشان و خزینه نقصان اوزره و ارباب سیف بو حاله در . بر طرفدن ممالک اسلامیه دن کیتمه ده ینه تدبیری کورولمز و علاجی صورولماز . انواع سفاهت اکسیلمز . بو غفلت نه غفلتدر ؟

[قوچی پک رساله سی]

قادین روبا سی کییدیره رك ترذیل ایلدی. قریم خانی (غازی کرای) ی بالذات سفره کلدی دیهرك عزل ایدوب قرداشی (فتح کرای) خانی نصب ایتدی و بویوزدن قریمه اختلال چیقهرق (فتح کرای) ك مقتول اولسنه سبیت ویردی .

پادشاه (اکری) دن (صولنوق) (سکدین) (وارادین) طریقله (بلغراد) ه کلدی و بورادنده استانبوله دوندی .

ادرنه یه قریب خرمنلی موقعنده (قیلی دیلسز) نامیله معروف سلیمان آغا والده سلطان طرفندن تبریک غزا ایله برابر برطاقم مکتوبلر کتیردی . یولده پادشاهك آرابه سنه یناشهرق ایله برشیلر آکلادتدی. بونك اوزرینه پادشاه درحال جغاله زاده دن مهر صدارتی آلوب (ابراهیم پاشا) یه ویردی . جغاله زاده نك (آقشهر) ه نفی ایدلسنی و (خواجه سعدالدین) ی دخی خواجه لکدن عزله برابر امور سیاسی و توجهات علمیه یه قاریشمیهرق خانه سنده اقامت ایلسنی امر ایلدی. ایشته بووجهله والده سلطانك آرزولرینی یرینه کتیردکن صکره (فاتح اکری) عنوانیله سور استانبولدن کمال دبدبه ایله کیردی.

اولماغله روم ایلی حصارینه قریب بر محله کلوب یکی کوی و نیجه باغچهرلی احراق بالنار و اموال مسلمینی غارت و خسارت ایلدی. و شر و شورلری دفع ایتمک ایچون بوغازده قلعهلر یاپیلوب استانبول اطراقی محافظه اولنقی لازم کلدی. و شاه عجم دخی بر نیجه ایالتلر آلدیغندن غیری (بغداد) کبی بر حصن حصینی المزدن آلوب و امامز و مقتدای دین حضرت امام اعظم ابوحنیفه مکر مک مرقد منورخی ضبط ایدوب نیجه اهانتلر ایلدی. بو نیجه زماندر اوزرینه سفر اولور و نی شمار بیت المال تلف اولور. قطعاً مفید اولیوب لندن ایکی خانه لو برقریه آلمادی. بو عصرک عسکر یله آلتقی احتمالی دخی یوقدر. مکر پادشاه کندی کیده و لطفه مظهر دوشه. مملکت ین دخی دن چیقوب امام دیدکلری شخصک قبضه تصرفنه کیروب و (معن) اوغلی دخی صورت اطاعتله برعاصی اولوب مملکتدن بر بکلر بکیک

— بوقتجه قولکز سبب اولدی .

دیبه مفتخرانه سوزلر سویلدیکی کبی (خواجه سعدالدین) دخی طرفنی التزام ایتمکله مهر صدارت مومی ایله ویریلدی .

جغاله زاده پادشاهک جییندن چاقی دوشورر کبی ویریدیکی مهر صدارتی آنجه زعما و تیمارلیلرله قپو قولی عسکرینی یوقلامه ایدهرک اوتوز بیکنن متجاوز نفرک فرار ایتمکلیرینی آکلادی و بونلرک دیرلکلرینی کسهرک قتللرینی امر ایلدیکی کبی دونلری دخی حبس و اعدام ایتمکدن چکینمه دی . حین محاربه ده پادشاهک چادرینه التجا ایتمدیکي متفرقه آغامی (یونس) آغایی دخی کسدیروب لزومسز و افراط درجه ده شدت کوستردی . فراریلرک اموال و املاکنی قبض و ضبط ایدهرک آناتولی یه برسوری آج و ایشمز کوجسز کیمسه لرک طولسنه سبب اولدی که بالآخره بونلردن (جلالی) طائفه سی ظهور ایدهرک دولتک باشنه بیوک برغاله چیقدی . (بلغراد) ه عودتنده حبس ایالتدن منفصل (سهراب) پاشا ایله (جاهی) نامنده کی متفرقه یه

سفر ایلدی . آنجق ایکی قلعه و درت پلنقه آلتوب قرال ایسه سرحد ممالک اسلامیهدن اوتوز مقدراری قلعه و پلنقه آلوب الآن اللارنده در . ومقدما آناتولی وایلتلرنده (جلالی) اشقیاسی ۱۰۰۴ تاریخنده ظهور ایدوب آناتولی وقرمان و سیواس و مرعش و حلب و شام و اورفه و دیاربکر و ارضروم و وان و موصل ایالتلرنده اولان قرا و قصباتی غارت و یغما ایدوب نیجه مملکتلر خراب و بیاب اولدی . حتی پایتخت قدیم اولان محروسه (بروسه) دخی یغمالنوب نیجه محلاتی احراق بالنار اولندی . عربان و ترکآن طائفه سی دخی اطاعتدن چیقوب رعایا ققراسنه ظلم و تمهدی بی حددن افزون ایتمکله اول جهتن دخی نیجه کویلر خراب اولدی . و قره دکز طرفندن دخی قزاق ظهور ایدوب هر سنه ساحل بجرده اولان قرا و قصباتی غارت و یغما و اصحابنی اسیر و کرفقار ایدوب مقابله ایدر کسنه

خدمتکاران اللرینه (بالطه و نجاق) آلهرق اوزرلرینه صالدریلر . اکثریسی قتل وقالانلری تعقیب ایدهرك او آرهلق دشمن بوزولدی آوازی اوزرینه جمله به غیرت کلدی . (نعیم) نك روایت صحیحه دیدیکنه کوره دشمنك مقدار تلفاتی یوزبیک در . پجوی ابراهیم افندی بووقعه دن بحث ایتدیکی صرهده دیورکه :

(اللی بیکدن متجاوز کافر قلنچدن کچوب نیجهسی بشاقره باتوب آنده باشلری کسیلدی . وزیر جفاله زاده (سنان پاشا) یاننده اولانلر ایله اردوی هایونك صاغ جانبه کلن یکریمی بیک قدر کافر آتلوسنی بچق ساعتده غدای شیر شمشیر ایلیوب نیجهسنی دخی صویه دوکدی . جان حقیرلرین خلاص ایدنلر قراری فراره تبدیل ایلدکلرنده (فتح کرای) عسکر تاتار ایله برطرفدن یوریوب قیره قیره طابورلرینه دوکوب کفره چادرلرنده تحصن ایتکی مراد ایتدکلرنده آنده دخی فراره مجال بولیوب چادرلرین و جمله اشیا ومهماتی براقوب بیکتا باشلرینه طاغله دوشدیلر . اوزر بیک فلوریک طقسان یدی پاره اعلا طویلری وخبره وبی نظیر شاهی ضربزلری ومکمل جیخانهلری ضبط اولندی (۱۰۰۵) .

بومحاربه مجارلره مهاج محاربه سابقهسنی خاطر لایتمش ایدی .

ختم محاربهده (جفاله زاده) ، ابراهیم پاشادن اول حضوره کیرهرك :

۱۳۴ — فأنده

اون برنجی عصرک نصف اولنده

۹۹۰ تاریخندن بری مناصب پادشاهی (مأموریتلر) رشوت ایله نااهلنه ویریلیر اولدی وارباب مقاتله حق اولان زعامت وتیمار سپدره کیروب اربابی پایمال اولدی . اوللری روم ایلی بکار بکیسی یالکز ایالتی عسکر یله نمچه قرالی کچی برعظیم دشمنه جواب ویروب نیجه دفعه بوزمش ویوز آقلفی ایتمشیکن (۱۰۰۰) تاریخندن بری اون بش سنه علی التوالی نمچه قرالی اوزرینه سردار اعظم بونجه طنطنه وشوکت ایله

خسارات و تلفاتی موجب اوله رق حتی برکولله سی پادشاهک اوزرندن کچمکله ذات شاهانه بی متفرقه آغاسی (یونس) آغانک چادرینه نقل ایجاب ایله دی . جغاله زاده (سنان پاشا) بو محاربه ده قوردیغی بر پوصودن چیقهرق چرخه جیلریله خیلی تلفات ویردیردیکی کبی تاتارلر دخی فراریلردن پک چوق اسیر آلدیلر . ایکنجی کون ایکندیدن صکره وقوع بولان محاربه عادتا بزم مغلوبیتمزله نتیجه نیور ایدی . دشمن عسکرلری اردو چادرلرینه قدر یغمایه باشلادقلری کبی (حسن پاشا) قومانداسنده کی روم ایلی عسکری دخی بوزیله رق عسکرک بر قسمی ده بونلره باقوب (بودین) و (بلغراد) طرفلرینه قاچدیلر . سلطان مصطفی مشکل بر موقعه قالدی . (خرقه نبوی) پی کیهرک لوای شریف یاننده طورییور و (خواجه سعدالدین) ک صبر و ثبات حقنده کی کلماتیه کندیسنده جسارت بولیوردی . دشمن عسکری بو آره لق بی پروا چادرلره هجوم ایله یغمایه باشلانجه اردوده کی (آت اوغلانلری، آشچی، خربنده، دوه جی، ساییس، اردوجی مقوله سی)

۲۱ — ترسانه کتخداسی: قاسم پاشا سمتنده بر مجرم بولدیغی جرمنه کوره تأدیپ و اعدام دخی ایده بیلردی .

۲۲ — اوق میداننده کی یکپجری اوجاغندن تعلیم خانه جی باشی وقوروجیلر : اوق میداننده قول طولاشوب بر مجرمی طوتدقلرنده آشچی باشی یه کوتو-رلردی . اوراده جرمنه کوره جزا ویریلردی . یایلرک چیله سیله آغاجه آصدقلری ده اولوردی . بونلرک فاتحدن فرمانلری وار ایدی . اگر مجرم عسکردن ایسه درحال بر آغاجه آصارلردی .

والخاصل استانبول ایالتنک درت مولویتنده قاضیق و صو باشیق اوله رق ۱۲۰۰ حاکم موجود ایمش . بونلردن بشقه ۱۵۰ اصنافک ده ضابط و حاکملری وار ایمش .

عودت ایدہ بیلماشدی. (خواجہ سعدالدین)، ارکان دولتدن بعضلرینک محاربه ایتمک فکرنده بولندقلربی کورنجه :

— اعدای دینه مقابله واجیبر. جمله من اولنجه به قدر مقاتله به اقدام ایتمک اوزرمزه فرضدر. ذاتاً بز آنلرک اوزرینه کیتمز ایسهک آنلر بزى تعقیب ایدہ جکلردر. خصوصاً بودولت علیه ده بر پادشاه عثمانی دشمندن بلاسب قوی یوز چوردیکی ایشیدلمه مشدر.

دیدیکی کی حضورده دخی بوکا بکزر سوزلر سویله دی. پادشاهی دشمن اوزرینه سوقه موفق اوله رق اردونک خاچ اووایه عزیزیتی حقنده امر ویردردی. (محمد ثالث) اثنای راهده عودت تکرار آرزوسنده بولنش ایسه ده وزیر اعظمک تدبیری ایله عودت ایدہ میوب پشدار تانار خانی (فتح کرای) ک آلدینی آلتمش اوچ اسیرک استنطاقی وقتلی ایله کچیشدیردی. ذات شاهانه اورته ده، وزرا صاغ وقاضی عسکر صول جناحده و خواجہ سعدالدین اوکده اولدینی حالده اوواده محاربه به باشلاندى و برنجی کون دشمنک اوزاق آتار اوزون طوپلری ایجه

یکچیری آغاسی قیوسنه یعنی دائره سنه یولایوب صکره ایجاب ایدن جزایی ویرلردی.

۱۴ — اربعین (یعنی قرق) دینلن حاکم اولوب استانبولک دوت مولویت یرنده قرق محکمه وار ایدی. بونلرکده فلقه لری، حبسخانه لری وار ایدی.

۱۵ — شیخ الاسلام مهم دعوالره باقارلر ایدی.

۱۶ — آناتولی قاضی عسکری « « « «

۱۷ — روم ایلی قاضی عسکری « « « «

۱۸ — یدی قله محافظی (دزداری) - یدی قله حبسخانه سی ناظری که زمانزده کی حبسخانه عمومی مدیری آنجق بوکا معادل اوله بیلیر.

۱۹ — معمار باشی : استانبول ایچنده بنا یایمق ایچون بوندن اذن آلنیردی.

۲۰ — قپودان پاشا : کیجه ، کوندوز دکنز ضابطه سی باش مأموری ایدی .

مباشرت ایدر وبکا وعسکریمه قارشو طوب و تفنك و خمیره آتارسه كز صكره سزی الله ورسول الله حقیچون قتل عام ایدوب بریکزی صاغ براقام .
 قلعه ده کیلر بویسانامه بی کوتورن آدمی جاسوسدر ذیه حبس ایدوب حربه حاضر اولدقلرینی بیلدیردیلر . یگرمی کون امتدادایدن محاصره دن صكره فتور کتیره رك استپان ایتدیلر . لکن مال و جانلرینه طوقونیمیه جنی عهدایدلمشیکن سرحد عسکرى ایله تاتارلر نیچه لیلرك (خطوان) اهالیسنه ایتدكلى قتل عامی بهانه ایده رك جمله سنی كسدیلر .
 خاچ اوواسی محاربه سی — اوروپا تاریخلرنده Keresztes (کهرهچ) محاربه سی دیه مشهوردر . اكرى قلعه سنك ضبطنی متعاقب كرك جاسوسلرك و كرك اسیرلرك ویردكلى خبرلردن آرشیدوق (ماقسیمیلین) ایله (اردل) وویوده سی (سیکیزموند زاپولای) ك آلمان ، ایتالیان و مجار عسکريله یوریمكده اولدقلری آكلاشیلدی .
 یونك اوزرینه (طواشی جعفر) پاشا استكشافه کوندریلوب مشارالیه دشمنه (خاچ اووا) ده تصادفله کیجه یه قدر چاریشمش وعسکرى آز اولغله برابر اكریزی دخی شهید دوشدیکندن کیجه لین اردوگاهه

- ۸ — احتساب آغاسی : بتون ارباب صنایعه حاکم ایدی . آیش ویریشلره باقار ، خلقی اضرار ایدنلری فلقه یه بیقار ، حبس ایدردی .
 بونلرده فلقه و دکنك اولیوب قیرباچ وار ایدی .
 ۹ — عسس باشی } سوژن ایتدكلى اشخاصی قید و بند ایدرلر و محکمه
 ۱۰ — صو باشی } نایبله برابر شبهلی کوردكلى خانه لری باصارلر ، اعدا ملرینه اذن شرعی اولانلری اعدام ایلرلردی .
 ۱۱ — استانبول آغاسی } بونلر هر کیجه استانبول دریا اوزرنده گی قری وقصباتی
 ۱۲ — بوستانچی باشی } دور ایدوب هر صاحب جرمی جرمنه کوره تعزیر و تکدیر ایدرلردی .
 ۱۳ — چورباچیلر : هر کیجه صباحه قدر اون ایکی یکچیری چورباچیی بشره ، اللبشره ، یوزر توابعیه قول طولاشور ، متهلمری طونوب قید و بند ایله

(خطوان)ك محاصره سى نىمچه ليلر طرفدن تشديد وضبط ايديله رك چولق چوجق جمله سنك قتل ايدلدىكى خبرى آندى. عسكره (لذذ) علوفه سى يعنى شوال، ذى القعدة، ذى الحجه وظيفه لرى طاغيدىلدى. (صولتوق) قىربنه قدر كىرپلن (اژدردهن) و (مارتن) ناملرنده كى طوپلرله جىخانه (اكرى) يه كوتورولمك اوزره كميلردن چيقاريلوب اوكوز تدارك ايدلدى. اودون قىزاقلر ياييلوب ياغلانوب طوپلر بونلرله (اكرى) يه طوغرى چكىلدى .

اكرى محاصره سى (۱۰۰۵) سنه سى محرمك يكرمى سىكزپنه مصادفدر . محمد نالك (اكرى) محافظلريله اهايسنه قارشى شو مألده برباننامه كوندردى :

(اى اكرى ايچنده اولان بىلر وساثر اهالى. بيلمىش اولكز كه شو كىتاه عزيمتم اكرى فتحيدر . ايمدى الله تعالانك امر شريفى ايله سزى دىغزه دعوت ايدرز . اكر مسلمان اولور سه كز سزه ضرر من طوقونمىوب حالكز اوزره اموال و املاك كزى كچاكان تصرف ايدوب آسوده اولك و اكر دينه كلز سه كز قلعه يى براقوب مملكتلر كزه كىديكز . بود دعوتك برىنى قبول ايتىوب چنكه

اسكله سى چارداغنده (كومروك ديمكدر) جمله اصنافى ديوان ايدوب ، اورادن دىخى سبزه خانه، سلخخانه يه كلوب سبزه يه، اته نرخ وىردى . ايكىنجى انضباط مأمورى « سىكبان باشى » اولوب يالكز فلقه ، دىكنكى وارىدى . جلادى بوق ايدى .

اوپىنجى ، استانبول ملاسى ايدى . بونكده فلقه دىكنكى وفضله اوله رق بورجلى نى حبس ايتك صلاحيتى وار ايدى . دردىنجى حاكم ، ايوب مىنلاسى اولوب تعزير (يعنى فلقه دىكنكه دوكتك) وحبس صلاحيتى حائز ايدى .

بىشنجى حاكم، غلظه و آلتىنجى حاكم اسكدار ملارى اولوب بونلر كده تعزير وحبس ايتك صلاحيتلى وار ايدى .

۷ — آياق ناچى . جانب شرعدن اهل حرفه نرخ وىرمكه و ثرازو مسئله لرنده فلقه و دىكنك وحبس جزا لرىنى اجرايه مآدون ايدى .

قلبه) طریقوله (بلغراد) قربنده کی (خنکار تپه) سنه (بارکاه هایون) یاییلوب طوپلر، تفنکر انداختی صورتیله شنکر اجرا ایدلدی. بوئاتده (استرغون) قلعهسنی حسن محافظه ایدمه مدیکندن طولایی سنان پاشا زاده (محمد پاشا) (بلغراد) قلعهسنه حبس و اموالی قبض اولندی. فقط بر آز صکره عفو اولنوب عهدهسنه وزارت ویریلهرک مالی، ملکی آلتش اولمقله (بلغراد) محافظهسنه مأمور اولدی.

(بلغراد) دن صکره (صاوا) نهری کچیلوب (اسلانقمن) جوارنده امرا و رجال صدراعظم اوتاغنده بر مجلس حرب عقد ایدیلهرک (نمچه) ایله (اردل) آرهسنده حد فاصل و اطرافنده کی معدنریله مشهور اولان (اکری) Erlau قلعهسنک فتحی قرار لاشدیرلدی. (طونه) اوزرینه درت کونده بر کوپری یاییلهرق (تتل)، (وارادین) طریقوله (سکدین) صحراسنه و برکون صکرهده قلعهسی اوکنه اردو قورولدی.

(سکدین) ده ایکن روم ایلی امیرالامراسی (حسن پاشا) روم ایلی عسکریله کلهرک آلای کوستردی. (ویدین) دن قلعه طوپلرینی طونه کیلرینه بالارکاب (تیس) دینیلن نهردن کتیرمشیدی.

۱۳۳ - فائده

اصول انضباط

اوتهدن بریدن شویله بویله طوپلادیغیز روایتلره کوره فتح قسطنطنیهی متعاقب وزیر اعظم محمود پاشا چهارشنبه کونی قوله یعنی شهری دوره چیقدی. معیتنده قباحتیلره جزا ویرمک ایچون فلقه ایله دکنک طاشیان مأمورلری، بیکچری افرادی، محضر آغا، سپاه کتخداسی، جیهجی، طوپچی، عذب چاوشلر، بر بوستانچی اوپه باشیسی، بریکچری تفنکجیسی، بر مطرهجی وار ایدی. مشارالیه اوکون اون قباننده کی (اهل حرف) دیوانخانهسنه کلدی. آندن یمش

زمانلری خاطر لاتدی . خواجه (سعدالدین) زکابه مأمور اوله رق (جراح محمد پاشا) یه ذخیره اشتراسی ایچون خزینه دن یوز اللی بیک آلتون ویریلوب (بلغراد) ه پوللاندی . کوپریلر ، کیلر ، طونبازلر و سائر مهماتک حاضر ایداسی لازم کلنلره امر ایدیلدی . تدارکات عظیمه اجراسنه باشلانیلدی . فقط (سنان پاشا) املنک حصولنی کوره میوب (فرهاد پاشا) نك قتلندن برسنه یه قریب بر زمان کچدیکی حالده وفات ایتدی . (۱۰۰۴)

— ۳ —

اکری محاربه هی — سنان پاشانک جنازه نمازی آیاصوفیه ده قلمق اوزره ایکن مهر صدارت (ابراهیم پاشا) یه ویریلدی . رمضانک اون بشی و موسم بهار ایدی . توغلر دیکیلدی (که سفره عزیمت معناسنهدر) . آتله چایردن کلدی . اوتاغ هایون (داود پاشا) صحراسنه قورولدی . شوالک بشنجی کونی حرکت اولتوب (ادرنه ،

زاده ۱۲ - بهجتی ۱۵ - سلیمان ملا ۱۶ - طربزونی اور ۱۷ ادیب ۱۸ - اندرونی نوری ۱۹ - رئیس الکتاب واصف ۲۰ - پرتو ۲۱ - عامر بک ۲۲ - عینتابی عاصم ۲۳ - شانی زاده ۲۴ - اسعد افندی ۲۵ - رجائی افندی ۲۶ - کاکف پاشازاده نائل بک ۲۷ - جودت پاشا ۲۸ - لطفی افندی ۲۹ - عبدالرحمن شرف افندی .

۱۰۱۰ تاریخنده اکری فاتحی سلطان محمد طرفندن حکمی افندی یه ویریلن منشورده وقعه نویس اوله جق ذواتک نظم و نثرده و املا و انشاده و حسن خط ایله ادای تحریرده صاحب اهلیت اولسی ، معیتده کاتبلر ، مصورلر (رسام) و مذهبیلر (یایله جق کتابک جلدینی ، ایچریسنی آلتون ایله سوسله یین) بولنسی بیان ایدلش و او زمان دخی وقعه نویسره (شهنامه جی) و (شهنامه کوی) لقبلی ویرلمشدر .

--- بنم ایچون پادشاهمه عمل مانده دیمشلمر . بوسوزی سویلین
(ابراهیم پاشا) ایسه کلسون سرای میداننده کنندیسیله صیریقلاشلم ،
مزراق اوینایهلم دیهرک (ابراهیم پاشا) نک اتکنی چکمشیدی . (نعیا)
یوزمان ایچون دیورکه :

(بووقتلرده جهان، برقته و کدورت و حقد و حسد دن درونلرده
خشیت و خشونت اکابر و اصاغری بی راحت ایتمشیدی .)

سنان پاشا ، خواجه سلطانی (سعدالدین) افندی ایله آغیز برلکی
ایدهرک پادشاهی، بالذات آوستریا سفرینه کیتمهک تشویق و بالآخره
اقناع ایتدی . ذاتاً یکیچری ده پادشاه حربه کیتمزسه بزده کیتمه یز
دیمکه باشلامشیدی . دقت ایدیلنجه آ کلاشیلیرکه سلطان سلیمان قانونینک
(سکتوار) ه عزیزیتدن بوآنه قدر وقوعه کلن سفرلرده نه سلیم ثانی،
نه مراد ثالث ونه ده محمد ثالث بولنمامشلردی . سرای عالی ، ذوقی ،
صفاسی اوچنی ده گوشه نشین ذوق ایتش ایدی . محمد ثالث سفره
عزیمتی، خلق و عسکر آره سنده حسن تاثیر اویندیردی ، اسکی

وقایعه مأمور اولان ایراندن هجرتله خدمت عثمانیه کیروب (۹۶۰) سنه سنده
وفات ایدن (فتح الله) افندی نامنده برذاتدر. قانونی سلطان سلیمانک محارباتنه
دائر ترکیه و فارسی منظوم تاریخلری واردر. بوندن صکره (لقمان) (کاتب
محمد) و (حکمی) افندی ناملریله ده برطاقم شهنامه خوانلر کلشلمسه ده اثرلی
بولنه میور. بوندن صکره کیلره (وقعه نویس) دنیلیمشدر : زمانزه قدر وقعه
نویس اولان ذاتلرکه - شو اووقودیفمز تاریخک اک مهم مأخذلرینی یازمشلردر -
شو ذاتلردر :

- ۱ - شهری نشانچی وزیر عبدالرحمن پاشا ۲ - حلبلی نعیا ۳ - راشد
- ۴ - شیخ الاسلام چلبی عاصم ۵ - سایی ۶ - شاکر ۷ - صبجی، ۸ - عزیمی،
- ۹ - شفیق ۱۰ - قریمی رحیمی ۱۱ - حاکم ۱۲ - چشمی زاده ۱۳ - موسی

حصاريني ده آلمشردى . (سنان پاشا) نك سؤتديرى واوغلى (بودين) بگلر بكي (محمد پاشا) نك قورقاقلى حسييله ظهوره كلن بومصيت اوزرينه پاشا صدرتدن عزل اولتوب تکرار (معلقره) يه نفى ايدلدى . يرينه (لالا محمد پاشا) تعين قلندى ايسه ده لالا پاشا ذاتاً مريض اولغله بر کره ديوانه کلوب شيرنجه دن ياتدى واونجى کونى وفات ايتدى .

(تاريخ سياسى) بوراده نه کوزل سويليور: (کويا مسند صدارت حله يه قومئش ايدى . ينه مهرهايون بشنجى دفعه اوله رق (سنان پاشا) يه ويريلدى . چونکه (فرهاد پاشا) نك قتانه (ابراهيم پاشا) نك سبب اولديغى نزد پادشاهيده آکلاشيلمئش وپک زياده موجب اضطراب اولمشيدى .) فقط نه يه يارار دگلى ؟ آنک ايچون (محمد ثالث) (ابراهيم پاشا) يه دلکير ايدى . بوئانده ايسه سنان پاشا طرفدارلرى اطرافى آلهرق: — پادشاهم سنان پاشا قولک بر امورديده پير و فن وزارتده مهارت تحصيل ايتمش وزيردر . ديه رک پادشاهى قانديرديلر . سنان پاشا على العجله (معلقره) دن کلدى . مقام صدارته کچدى . فقط بودفعه (ابراهيم پاشا) ايله آرهلرى آچيق ايدى . حتى بر کون حضورده قوجه اختيار :

۱۳۲ — فائده

وقعه نويسلر

هر دولته اولديغى کي بزده دخى پادشاهلرک اجرا آئنى، دولتك وقايمنى بر يره قيد ايله تاريخى وجوده کتيرمک فائدهسى آکلاشيله رق (وقعه نويسلک) مأموريتى احداث ايدلمشدر . وقايع دولتى يازمق غايتله کوچ بر معرفتدر . وقتيله ۱۰۰۰ تاريخلرينه قدر وقايع عثمانيه يى يازانلر موزه (شهنامه خوان) دنيليردى که عجم شاهلرينک وقعه نويسلرى لقبيدر . بو عنوان ايله دولت عليه ده ابتدا ضبط

محارستانده دخی آثارهزیمت بزم طرفده کورینیوردی. سردار
 سنان پاشا زاده (محمد پاشا) نك سؤ تدبیریلر نجه لیلر (استرغون) ی
 محاصره ایتدیلر. (محمد پاشا) اکتساب جرات ایچون عشرت ایدرهك
 آت اوزرنده استفراغ ایدر وکندیسنندن امر آلمغه کلن چاوشلمره
 یوریسونلر امرندن باشقه برشی سویله مزایدی. (استرغون) یداعدایه
 دوشدی. سردار پاشا طونه قیسنده یکی طایبه محاربهسنده طوپ
 تفنك آتیايرکن عسکر بوزولدی ظنیه (بودین) ه فرار ایلدی.
 (سککتوار) بکلربکی (تیریاکی حسن پاشا) اردویه کلهرك چادرلری
 بوزدیروب آغرقلری آرابه لره قویدی و سلطان سلیمانك یادکاری
 اولان وارادین طوپنی اوکوزلره قوشدیروب (بودین) ه یوللادی.
 والحاصل بابا اوغل ایکی طرفلی بوزولدیلر .

هر ایکی طرفده وقوع بولان مغلوبیت آستانبولده پك زیاده سؤ
 تأثیری موجب اولدی. آوستریالیلر (استرغون) جوارندهکی (ویشغراد)

عقد اولنهرق اولان (انکلتره) (آوستریا) (ساردنیا) (اسوچ) وپانآخره
 (سجلیین) (طوسقانه) (فلمنك) (بلجیقا) (روسیا) (اسپانیا) ودها صکره (روسیه)
 حکومتلری اشترك ایدوب آیری آیری تعرفلر تنظیم ایدلمشدر. بومعا هده یکریمی
 سکز سنه مدتی حائز و (ترانسیت) یعنی تجار اشیا وامتعهسنك برشردن ،
 برالنکادن کومروك رسمی ویرمکسزین دیگر مملکته کچمی حق داخل اولوب
 یوزلك آلتون یوزغروش اعتباریله کومروك رسمی آلمسی شرط اتخاذا قلمش
 ایدی. کومروکلرمنك تاریخی پك قاریشقدیر. ساده تاریخی دکل آلان معامله
 لریده قاریشقدیر. (رسومات امانتی) یعنی کومروکلرک ایلك تنظیمی تشبثی ۱۲۷۸
 سنهسنده در. ایلك رسومات امینی (کافی پاشا) نامنده بر وزیردر. مشارالیه
 بزده رسومات مسئله اتمهاندیه منی ابتدا و اک صاغلام اولهرق آکلامش برذات
 ایدی. ۱۳۱۶ سنهسنده داخلی کومروکلر قالدی و (تجهیزات عسکریه) رسمی
 نامیله یالکز یوزده ایکی رسم آلمسی قرارکیر اولدی ایدی .

تهلکینی آکلانجه کیجه لین کندیسنی طونه نك بری طرفنه آتدی . ایرته سی صباح یکچیریلر طوپلرله جبخانه نك بر مقدارینی آلهرق کچدیلسده سائر آغرلقلر هنوز (برکوک) ده بولنیوردی . دشمن بو آغرلقلر اوزرینه هجوم ایدهرک یغما ایلدی . بر فرقه سی طونه کنارندن یوریه رک طوپله کوپری بی ییقدی . عسکرلر ، آغرلقلر طونه ده دوکولدی . کوپری بی کچه میوب قالانرک جمله سی مقتول دوشدیلر . آقینجی عسکرندن بر فرد قورتوله مادی . بوندن صکره دنجی آقینجی عسکری انقراض بولدی . طوپلرله جبخانه نك اکثری دشمن النده قالدی . میخال (برکوک) واروشنی یاقدی . والحاصل برهزیمت کلیه یه اوغرانیلدی (۱۰۰۴) . (برکوک) حصاری ایچنده بولنان عسکر وخلق اوچ کون طوپله دوکهرک قتل عام ایلدی . ابرائیل ، آق کرمان ، کیلی وسائره استیلا ایدلمشیدی .

اولنیوردی . ینه وقتیه یاغ ، بال ، اون ، ارزاق ، حیوانات ، قهوه ، توتون ، انفییه ، ایپک پاموق بولندردن مصنوع قاش وسائر منسوجات ادخالی ایچون (قیان) (میزان) (چارطاق) (منکنه) ناملریله داخلده وساحلده مخصوصاً جسیم جسیم آیری آیری امینلر ، ناشلر ، کاتبلر ، مبصرلر تعیین ایدلمشیدی . محصولات داخلیه دن اولوب حاصل اولدیغی محلدن طشریه چیققیه رق اوراده صرف اولنان امتعه و ارزاقدن او زمانلر کومروک آلمانزدی ، فقط (احتساب رسمی) (قنظاراجرتی) کبی اسکی بلدییه رسومی آلنیر وبغدا ی ایله آرپه بر بلدییه داخل اولدیمی (آدییه) وبر بلده دن چیقدیمی (رفیه) نامیله احتساب رسمی آلمانزدی . فقط ایپک وایپک قوزه سی کبی زینت اشیا سندن قهوه ، توتون ، انفییه کبی مکیفاتدن هم کومروک رسمی ، هم میزان رسمی ، هم دهه (رخصتییه) و (اعمالیه) ناملریله ده آیریجه بر (رسم منضم) آلنیردی .

۱۲۵۴ سنه سنده فرانسه ایله عقد ایدیلان ایپک تجارت معاهده سی یدنی سنه مدتی حائز ایدی . ۱۲۷۷ سنه سنده دهه مکمل ، دهه ساده دیگر بر معاهده

فقط میخال بر آرزکره (اردل) حدودندن دونهرك (ترغویشته) پی بالمحاصره ضبط ایدهرك دروننده بولنان اوچ بیک بش یوز عسکری قتل وقوماندانلری (علی پاشا) ایله (قوچی بک) ی وسائر اعیانی شیشه کپیروب آتشد کباب ایلدی . وزیر اعظم (بکرش) ده بولنیوردی . عسکرك قوه معنویه سی بوزولمش ایدی . پاشا شهرده کی طوپلری چکدیردی ، یاییلان اخشاب حصار ی یاقدی . کیجه یاریسی شهردن چیقهرق کوپری استقامته طوغری یوریدی . سرعتی حرکتله بوغازی کچوب (یرکوکی) یه کلدی . اوئانده بیله سوء تدبیری ظهور اییدی . عسکر (اردل) طرفلرینه آقین ایتدکلرنده ایچه غنائم المشلر ایدی . پاشا غنائم مذکورهدن شو صرهدده خمس شرعی آلمق داعیه سنه دوشهرك کوپری یه امین وکاتب اوطورتدی . بالطبع اردونک مروری تأخر ایدیوردی . میخال بو آراق اردوسيله یتیشدی . سردار ،

بو سنه یه قدر ، ممالک عثمانیه محصولانندن اولان پاموق ایلیکی ، میشین ، قورشون ، بلومی ، سختیان ، طوک یاغی ، کون ، قویون دریسی ، زفت ، کوکرت ، اییک ، پیاغی ، زیتون یاغی ، باقیر ، کراسته و سفینه ناک ممالک اجنیه یه اخراجی و صاتیلمسی ممنوع ایدی . (۱۰۶۰) تاریخنده انکلیزلرک (حلب) دن آلدقلری خام بزه ، سختیان ، خراسان هندی دنکلرندن ایکیشر بچق ریال ، پاموق ایلیکی دنکلندن بر ریال غروش و بر ربع ، مازی دنکلندن بر ربع ، اییک هر دنکلندن بر عثمانی ، راوند وسائر تفاریق دنکلندن یوزغروش و بوللق زماننده ازمیر ، سلانیک وسائر اسکله لردن آلتان اینجیر و اوزومدن یوزده اوچ کومروک آلمسی ، بروسه و استانبولدن آلدقلری ایپکدن ماعدا عجم و کرجه ستانندن آلدقلری ایپکدن قدیمدن بری اولدیغی اوزره کومروک و میزان رسمی آلمامسی کبی قرارلرده واردر . اوللری ، بغداد ، بصره ، یمن ، جد کبی ایالتلردن و پورتلق و اوجاقلق وجهله اداره اولنان سنجاقلردن ماعدا اولان محللرک کومروکلری (مفروز القلم) و (مقطوع القلم) نامیله و بر طاقم امینلر واسطه سیله اداره

ساطورجی (محمد پاشا) مجروح اولوب (سنان پاشا) دخی قاچارکن بر بطاغه دوشدی . بطاغک برندن قورتولوب دیکرینه کومرملکده ایکن حسن نامنده برروم ایلی نفری آرقه سنه آلهرق قورتاردی . مرقومک آدی بالآخره (بطاچی حسن) قالمشدر .

اوله جق بو یا ، اوکیجه طویلردن برینک فیتیل وزنه سنه آتش ویریلهرک جوارنده کی باروت مهماتی ده طوتوشمش و بوکورولتی اوزرینه دشمنک باصقین ایتدیکنه ذهاب حاصل اولهرق عسکر الله الله دیه باغریشنجه افلاق اردوسی ده عثمانیلر بزى باصدیلر قورقوسی ایله فراره باشلامشدر . وویوده (میخال) اوتلاشله (بکرش) ه قدر فیرلادی . حتی بر ایکی کون صکره بکرشی ده تخلیه ایدهرک (ترغو- یشته) یه ، اورادنده (اردل) حدودینه قاچدی . (سنان پاشا) اسرا واسطه سیله آلدیغی خبر اوزرینه اردو ایله دربندی کچهرک بکرشه داخل اولدی . کلیسالرینی جامعه تحویل ایتدی . شهره استحقاق ویردی و (ترغویشته) اطرافه اخشاب سدلر چکدی .

عثمانیه معمولاتندن اولوب داخله صرف اولنه جق اشیای تجاریه نیک رایج قیمتلرندن یوزده اوچ ، آخر محله کوندریان اشیادن یوزده درت ، اجنبی مالندن یوزده بش آلمقده ایمش . (توقاد) داخلی کومروکی نمونه سنندن دخی عادتاً یوک اعتباریله مختلف حساب و آنچه لره بهر یوکن درنده بر ، اوچده بر ، یارم ، تام غروشدن اون غروشه قدر کومروک آلدیغی آکلاشیلمشدر .

اشیای اجنبیه دن کومروک آلمسی دوات علیه نیک ایلیک زمانلرنده بر (مساعده فرمانی ویا امتیازی) براتی شکلنده ویرلمش اولان رسمی تههدلره واقع اولمشدر . بو مساعده فرماننک اک اسکیمی فاتح سلطان محمدک وندیکیلمره ویردیکیدر . (۱۰۸۰) تاریخنده بو امتیاز تجدید ایدلمشدر . بزده ایلیک تجارت معاهده سی ۱۲۵۴ سنه سنده فرانسه ایله عقد ایدلمشدر . تعرفه دینیلن کومروک تحصیل دفتلری ده او زمان ایجاد ایدلمشدر .

او قجی زاده قلمیله عرض ایتدیکی تلخیص موجنبجه اراده سی چیقهرق چاوش باشی (چوبان سلیمان) آغا یدیله محبسنده کمنده اوریلهرق بوغولدی. عییا نه انصاف و مرحمترکه (سلطان محمد ثالث) (فرهاد پاشا) نك ایران سفرنده سبق ایدن بونجه خدماتی بیلیرکن قتلنی اراده ایتدی؟

— ۲ —

یاشنك زیاده لکندن طولایی (قوجه سنان) دیه معروف اولان صدرلاحق روسجغه مواصلته اكمال ایدیلن کوپریدن طونه یی کچدی. (ساطورجی محمد، حیدر، حسین، مصطفی) پاشالرده کندیسنه التحاق ایتدی. اطرافی اورمان و بطاقلق ایله محدود بر کچیده (میخال) وویوده نك عسکر یله محاربه یه طوتوشدی. درجنك اول (میخال) بوزیلهرق اون ایکی طوپ ترکنه مجبور اولدیسده بالآخره عسکر من بطاقلغه دوشدی. (حسین، حیدر، و مصطفی) پاشالر بطاقلرده بوغولدیلر.

۱۳۱ — فأنده

کومروکلر من

کومروك لفظی لاینجه «مبادله» و «تجارت» معناسنه كان Commercium (قومر چیوم) کلمه سندن مأخوذدرکه تجارت امتعه و اموالندن آلتان ویرکودیمکدره. بزده کومروکلرک نه صورته تأسیس ایدلدیکنه دائر مکمل معلومات یوقدر. یالکزاسکی اولهرق ۱۱۲۱ سنه هجریه سی ۲۳ ربیع الاولی تاریخیله بر (طر بزون) ساحل کومروکی و برده (توقاد) قره کومروکی نمونه لری واردر. بونگونه لره کوره طر بزون اسکله سی کومروکی «احتساب» و «باج عبور» ویرکولریله اداره اولنور مستقل برمقاطمه اولوب برکونا تعرفه سی یوقدر: ممالک

پاشا سیویشدی . (اسطرانجه) طاغری اوزرندن آشورق (لیتروز) قریه‌سنده کی چفتلکنه قیاندی .

بورادن خفياً والده سلطانی الده ایده‌رك نقود و جواهرینی ویردی ، مژدهٔ عفو ایله مسرور اولدی . فقط صدارت قائمقامی اولان (ابراهیم پاشا) خصم جانی اولغله «آلمان اوغلی» دینکله مشهور (سالامون) اسمنده بریهودی و ساطیبه پاشادن بر مرصع خنجر آلدی و جرمی عفو اولندی ، آرتق صاقلا نسون ، ایستر چفتلکنده ، ایستر ایسه باشقه بر یرده اوطورسون مآئنده بر خط هایون یوللادی . زواللی (فرهاد پاشا) (نعیم) نك دیدیکی کبی (اول خطی برات امان بیلوب خط هایون و کلام ملوکده خلاف مقتضای عدل و انصاف) برشی بولماز اعتقادیه میدانه چیقدی ، چفتلکده احباسیه کوروشور اولدی ایدی . فقط بر صباح بوستانجی باشی (فرهاد آغا) بر چوق معیتی ایله کیره‌رك پاشایی اخذ ویدی قله‌یه حبس ایتدی . ۱۰۰۴ سنه‌سی صفرینک بشنجی کونی بعد‌الغروب (ابراهیم پاشا) نك

و میشه کوتوکلرندن یاپیلمش شرانپولر ایله محاط موقع مستحکم . وقتیه صریه و بلغارستانده استحکامات عاده‌دن ایدی .

خدمت — سباهیلک (خدمت) دیدکلی عادتاً ملتزمک ایدی . سلیمان قانونی سفره کیتدکجه سواری بولکلرندن (ملازم) نامیله اوچ یوز کشی آیریر و دائرةٔ هایون محافظه‌سیله یاورلکده قوللانیر ، سفردن عودتنده بونزه بعض سلاطین تولتیرینی وجسیم مقاطعات میریه‌نک بر سنه‌لك اداره‌سنی ، خرستیانلردن جزیه طولامق کبی ایشلری ویرردی . بوقاعده کیت کیده قانون حکمنی آلدی . باخصوص بیک تاریخندن صکره سفر اولسون ، اولسون هر سنه بونلردن پك چوق کشی ملازم یازیلیرلر و (خدمت) نامیله بالجه ملکیه دیوان خدمتلیرنه کندیلرینی نامزد بیلیرلردی .

(طونه) یالیرنده (فرهاد پاشا) یه شکایتجیلر کیش، دیمشکرکه: اهل و عیلمزی کافر اسیر ایتدی. بوندن ماعدا مجلسلرنده قاریلر مزه قرح ویریورلر، غیرت اسلام یوقیدر؟ پاشاده بونک اوزرینه کمال غفله: — یاسز آنلرک عورتلری اسیر ایتدیکنز خوشمیدر؟ جوانی ویرمش ایتمش.

پاشانک قتلنه فرمان چیقدیغنی آدملرندن برقاچی سریع نطاوانه رق خبر ویردیلر. فرمان قتل قوجیلر کتخداسی (احمد آغا) نامنده بریله کلیوردی. بیچاره درحال طاورانهرق و طرف دولته عاجلاً کیتمک ایجاب ایتدی دیهرک اوچ بیک قدر معتی ایله قالقدی. مهری و مهمات سفریه ایله آلات و ادوات حریه بی ساطورجی (محمد پاشا) یه تسلیم ایدوب قوجیلر کتخداسنه تصادف ایتیه جک بر طریقندن درسعاده طوغری سرعتله قطع مراحل ایتدی. (سنان پاشا) استانبولدن اوزرینه شام عسکرینی سلحدار آغاسی رضوان آغا ایله یوللامشیدی. یولده (فرهاد پاشا) بونلره راست کلدی. برقاچ کیسه کوموش و آلتون سرپه رک عسکرلر بونلری قایشمقله مشغول ایکن

مقاطعات میریه — بیک تاریخندن صکره جسم زعامت و تیمارلر محلول اولدقجه ارباب استحقاقه ویرلیوب خزینه به مال و سنه بسنه ملتزملره ویریلهرک الزام بدلی خزینه به ایراد قید ایدلدی. ایشته بونلره (مقاطعات میریه) نامی ویرلدی.

قلم رجالی — مأمورین دولت نامنه موجود درت طریق مأموریننک اوچنچیبی اولوب منسوبینی بالآخره نشانجی، دفتردار، رئیس الکتاب، دفتر امینی، شق ثانی و ثلک دفترداری اولورلردی. (مناصب سته اربابی). . . پالانغه — پلنغه — Palangue. اطراق خندقلی عادی طوپراق متریس

ایالت اعلان ایده رک بغداده سابق شروان بکربیکی (جعفر پاشا) بی
 وافلاقه دخی ساطورجی (محمد پاشا) بی نصب ایله مشیدی .
 (فرهاد پاشا) (روسحق) ه مواصلت ایدر ایتمز کوپری بناسنه
 باشلادی . طوتیلان براسیردن (میخال) وویوده نک (بکرش) ده
 اولدینی و (اردل) ایله (مجار) دن یتمش بیک قدر امداد کلدیکی
 آکلاشیلدی . برآز صکره روم ایلی بکربیکی (حسن پاشا) بش یوز
 قدر اسیر ، درت بیک قدر باش ایله کله رک آایلر کوستردی یعنی
 رسم کجید یابه رق اردویه التحاق ایتدی . فقط روسحقده کوپری
 یتمک اوزره ایکن استانبولده ابراهیم پاشا ایله سنان پاشا طرفدارلرینک
 قازدینی قویویه (فرهاد پاشا) دوشدی . (سنان پاشا) (معلقره) دن
 درسعاده کلوبده مقام صدارته اوطورنجه (فرهاد پاشا) نک (میخال)
 ایله متفق اولدینی بالیان قتلنه فرمان حیقاردی . شیخ الاسلام
 (بوستان زاده) گویا شویله بروقه اوزرینه فتوا ویرمش ایدی :

۱۳۰ — فائده

کلمات تاریخیه

مقطوعه مربوط ایالتلر ویا میریلی ایالات — مصر ، بغداد ، بصره کبی
 حاصلاتی خزینه لرنده بریکدیریله رک «ارسایه» نامه سنوی برمبلغ ویرن
 و ذخائر دن بعض مرتباتی اولان ایالتلر .

بدل جزیه — وقتیه افلاق و بغداد بکریله دویره وندیک جمهوریتلرینک
 ویردکلی ویرکو .

رکابیه ، عیدیه — وویوده رک بدل جزیه دن ماعدا کندی ناملرینه اوله رق
 بادشاهه تقدیم ایتدکلی ایکی نوع ویرکو .

پادشاهك صافلغندن ، ساده روحلغندن ، بجر كمزلكندن استيفاده
ايدهرك :

— پادشاهم، عسگر فرهاد پاشايي سومز . آنك سردارلغنده
مطلوب وجهله ايش كورمز لر ، آكا اعتبار ايتمز لر ، بايراغی آلتنده
طورماز لر . طرزنده تحريكاتده بولنوردی . حتی شیخ الاسلام
بوستان زاده ایله جراح محمد پاشايي ، جغاله زاده یی ، شاعر باقی یی
دخی کندیسنه اویدوروب هپ برآغزدن سویلکه باشلادیلر . ابراهیم
پاشا: کندیسنك مقام صدارتده وسردارلقده كوزی اولیوب دین ودولته
خدمت اقدم مقاصدی اولدیغنی غرضی آكلاشیلمسون ایچون فرصت
دوشدكجه حضورده سویلر و سنان پاشانك رشوتیله پادشاه یاننده
مسموع اولانلری ده ارضا ایدهرك (سنان پاشا) یی ایلری سورردی .
دولت افلاق سفرینه ابتدا ایتمكله برابر (بغدان) و (افلاق) ی

درت و ادناسندن اون ایکی درهم كوموش آلینیر ایدی . بو جهته ممالك
عثمانیه نك هر طرفنده اعلا جزیه دن درت ، اوسطندن ایکی ، ادناسندن . آلتون
آلتق قانونه ربط ایدلدی . فقط ۱۲۷۲ سنه سنده جزیه آدی الفا ایدلدی .
خرستیانلر داخل اسنان اولدقلری جهته (بدل عسگری) نامه تبدیل اولنهرق
اعلاسندن آلتمش ، اوسطندن اوتوز و ادناسندن اون بش غروش آلتمی تقرر
ایتدی . فقط بوبدل یالكز اركلردن آلتیردی . پاپاسلرله صیاندن و خدمات
دولته بولمش عائله لر ، اختیارلر ، براتلر و امرا و وزرا امرلیله عفو ایدلش
كسه لردن آلتمازدی . مشروطیتك اعلائی متعاقب خرستیان و طنداشلر مزده عسکره
داخل اولدقلرندن (بدل عسگری) ده الفا ایدلدی .

هر قضانك جزیه اوراق خزینه مالیه ده تنظیم و بوغجه لره وضع ایدیلهرك
مهرلندكدن صكره جزیه دار دینیلن مأمورلره تسلیماً محللرینه یوللانیر ، محرم
آنی كلنجه محكمه ده مهری فك ایدیلهرك توزیع ایدیلیر ، باشقه آیلرده جزیه آلتماز
ایدی . وقتیه جزیه حاصلاتی بر میلیون ایکی یوزبیک لیرا قدر طوتارمش .

داود پاشا اردوگاهی

— دشمن بکرش اوکلرنده مهیا طورییور ، بزده روسجغه
واردق ایسهده عسکرمنز قلیل و بولنانلرده علیدلر . دشمن حقندن
کلمک ایچون قوه کلیه ایستر. دیه اعلام حال ایتدکجه (ابراهیم پاشا) ده

جزیه اولجه ادنا، اوسط، اعلی اعتباریله اهالی خرسیانیه نك هر برندن
اون، یکریمی، اوتوز آقچه آنیردی. مراد ناک زماننده واردات دولت تزید
ایدلدیکی صیره لرده مسکراته دخی رسم وضع ایدلدی . بونک اوزرینه رعایا
شکایت ایدهرک بورسک جزیه به ضم ایدلسنی استدا ایتدیلر . ادنادن اون
یرینه اون بش ، اوسطدن اوتوز واعلادن قرق بش آقچه آلمغه باشلاندی .
عصر مذکورده یوز درهم کوشدن سکز یوز آقچه قطع اولمشدی . تخمیناً بر
آقچه نك اوزمانده اوتوز ایله قرق پاره قیمتی وار ایدی .
(نتایج الوقوعات) ه کوره :

جزیه به ضم هریرده متسای صورتده دکل ایدی . مسکوکات فیثاقی دائم
تنزل ایدهرک امور مالیه من قاریشدیغی جهله هر یرده ویریلن فتوال موجبنجه
واقع اولوردی . کوپرلی زاده مصطفی پاشا صدارتنده ینه اعلی ، اوسط ، ادنا
اعتباریله اوج درجه ترتیب اولنهرق اعلاستدن قرق سکز ، اوسطندن یکریمی

مدخللری اولدینی آکلاشیلدی . سنان پاشا معلقره یه ، جغاله زاده قزه حصاره ، سیاوش پاشاده قونیه یه نفی ایدلایلر .

فرهاد پاشانک قتلی — بونی سزه مفصلاً یازیشم زمانک اخلاق و سیئاتی آکلایوب دورکلمزی نه کبی وقوعاتک یاردیمله غائب ایتدیکمزه ونه کبی مساوی ایله اوغراشمغه باشلادیغمزه ذهتکزک مطلع اولسی ایچوندر .

فرهاد پاشا وویوده (میخال) ک ارتکاب ایتدیکی قتل عام اوزرینه افلاقه مأمور اولمشیددی . ۱۰۰۳ سنه سی شعبانک اون یدیسنده آلائی ایله استانبولدن چیقهرق (داود پاشا) یه اردو قوردی . وزیر ثانی (ابراهیم پاشا) ده صدر اعظم قائمقامی اولدی . پادشاه سفره کیتدیکی ایچون یکیچری آغاسی استانبولده قالدی و زغرچی باشی اون بیگ نفرله معیته ویریلدی . (طونه) و (روسجق) ه اون قطعه قادیرغه ایله طوب یوللاندى . قائمقام (ابراهیم پاشا) (فرهاد پاشا) یه خصم اولدینی جهتله سلطان محمدده رجا نامه لر کوندروب :

۱۲۹ — فائده

جزیه

دور استیلامزده و آندن صکرده خرستیان اهالیدن آلتان ویرکونک نام شرعی و رسمیی در .

بدایت ظهورمزدن یعنی عثمانلیق بر دوات حالنه کیردیکی زماندن اعتباراً دولتک وارداتی اشبو جزیه شرعیه ایله (وندیک ، صرپ ، راغوزه) کبی خرستیان حکومترلینک اعطا ایتدکبری مقطوع ویرکولردن و پادشاه حاصلرینک اعشاریه کمرکلر و طوزله لر حاصلاندن و برده غنائمک بشده برندن (خمس شرعی - پنجک) عبارت ایدی .

شاعر شهیر «باقی» ایله ابوالسعود زاده منلاییده دیکه میوب فرهاد پاشانک باشی دیه آپق دیره دیلر. والحاصل فرهاد پاشا حضوره چیقدی. پادشاهه:

— بن اولوالامرہ اطاعت ایتمه مک دینه ضرردر. دیدم.
بوسوزده نه خطا واردر. بوقولکز دنیادن کیتمکه پادشاهه وزیر اکسیک اولماز اما بونلرکده مرادلرینه مساعده ایدیلیرسه بردها کم آمازلر. یکچیری آغاسنه تنیه بیورلسون. اوطلرندن زیاده جه یکچیری کتیرسون. بوستانجی باشی قوللریده مأمور اولسونلر. اشارت عالی به انتظار ایتسونلر. زوربالر وزیرایه هجوم ایدرلیرسه اورته لاسونلر دیه عرض ایتدی. فی الحقیقه عرضی وجهله معامله ایدیلرک بر آنده حزینلری طاغیتدیلر.

وقعهده سنان پاشا هوادارلریله جغاله زاده و سیاوش پاشانک

اسلاورده آسیانک ادرته لردن کهرک (بالطیق) دکزیله (طونه) نهری آرهنده طولاشمشلر واقوام (تورانیه) ایله اوغراشمشلردر.

اسلاورک تکثرینی موجب سیلرک برنجیسی ضبط ایتدکلی برلرده بولدقلری اقوامی اسلاولاشدیرمغه اوغراشدقلیدر. عثمانیلرده وقتیه دیوشیرمه اصولیه بوقاعدهیه رعایت ایتلیرسهده خرسنیلر اقوامی اسلام ایتمکه اوغراشامشلردر. (بوسنه) و (هرسک) (قرمطاغ) و (دالماسیا) جهتلرنده اسلاورل (آرناوود) لرله قاریشمشلردر. (بلغار) لر اساساً تانار جنسنه منسوب ایکن صکره دن اسلاو اولمشلردر. روسلرده تاتار، فینوا و سائر اقوام تورانیه تک اسلاو اولسندن باشته برشی دکلردر. اهلیر ایله چهلیر خالص اسلاو قالمش ایکن آنلرده بالآخره آلمانلر، مجارلر و روسلرله قاریشمشلردر. بونلرک برقسیمی (اورتو-دوقس) و برقسیمی (قائولیک) در. اسلاو افرادی آرهنده برمیلیونه قریب مسلمانده واردر. بوسنه اسلاملریله بلغارستان و روم ایلیده بولنان پوماقلر بونلردندر.

آستانہ دفترینہ کچیریلوب علوفہ لرمز در دولتدن ویرلسون. بکله مکدن
 حلمز خراب اولدی. دیدیلر. فرهاد پاشاده آنلره:
 — سزک وظیفه لرکزک (کنجه) و (تبریز) خزینه سندن ویرلمک
 فرمان اولمشدر، نیچون امره اطاعت ایتیموب، فتنه چیقارییور.
 سکز. اولوالامرہ اطاعت ایتمینلر کافر و عورتلری بوش اولور.
 دیهرک عطفله معامله ایتدی. فقط ایش بیودی، بیودلدی. پاشا بزى
 اوچ سنه خدمت محافظده بولندق دیه اکفارا ایتدی. بویله سرداردن
 نه اومولور دیهرک سپاهییلر و سلحدارلرله و باخسوس صدر سابق
 سنان پاشانک طرفدارلریله برلشوب ایرته سی کون:
 — فرهاد پاشانک باشی کسيلمه نیجه علوفه آلمایز. دیدیلر.
 آغالر، وزیرلر، چاوش باشیلر، قپوچیلر کتخدالری نصیحت ویردیلر.
 تأثیر ایتدی. وزرای صاغ براقایز دیمکه باشلادیلر. قاضی عسکر

۱۲۸ — فأنده

اسلاولر

(وندیک) حدودندن (اورال) طاغلرینه و آسیانک شمال واورته لرینه یایلمش
 بر قومدر. هند اوروپائی نسلندندر. فقط بونلرده ملزدر. بر عرق دکلدر.
 (Slave) ک ظفر و یا کلام معناسنه کلن برکله دن چیقیدی ظن ایدیلیور.
 تواریح قدیمده بونامده بر قوم ذکر ایدیلیور: اک مشهور اسلاو عائله لری
 روسلر، کوچک روسلر، روتنلر، لهیلر، چهلر، اسلوواقلر، صربلر، اسلووه نلر،
 صرب - خرواتلر، بلقارلردر. بونلر یتش بش میلیون نفوسه قریبدرلر. قرق
 یدی قرق سکز میلیونی روسیه ده، اون یدی میلیونی آوستریاده، یدی سکز
 میلیونی بالقان شبه جزیره سننده، ایکی میلیونی روسیاده و ایکی یوز بیک
 قدری ده (ساقس) نامنده کی آلمانیا حکومتلردن بری داخلنده در.

ویریلدی . وکلابه و وزیرایه قیشلق کورکر احسان ایدیلدی .
ایکی سنه دئیری متروک اولان جمعه سلامغنی سکرنجی کونی اجرا
ایدوب خایل پاشایی جغاله زاده نك یرینه قپودان پاشا و فرهاد پاشایی
دخی سنان پاشا یرینه صدر اعظم و سردار اکرم تعیین ایتدی .
(سنان پاشا) ینه معلقمرده اقامته مأمور اولدی .

جلوس عقینده عسکرک برفته چیقارمه سی عادت حکمنه کیرمش
ایدی . بودغه دخی عادت یرینی بولدی . (فرهاد پاشا) سفر تدارکاتیه
مشغول ایکن دیواندن سرایه کیتدیکی بر کونده مقدا (کنجه)
قلعه سنده اوچ سنه محافظه ده بولتوب بومدتدن صکره سپاهی بلوکلرینه
ملحق اولمق شرطیه ادای خدمت ایتمش اولان اون بیک قدر قول
اوغللری دیوان قپوسنده سلامه طور دیلر و پاشایه :

— بز محافظه خدمتی ایفا ایلدک . شرطمز موجبنجه اسامیلرمن

(فره دریق) ایله اہستانده حکم ایدن (یا کهلون) سلاله سی دخی مجارلری بو
خدمته قوللا مشلردر . یا کهلونلردن ایکنجی (لوتی) سلطان سلیمان قانونی ایله
ایتدیکی «مهاج» محاربه سنده ترف اولمشیدی .

هابسبورغ خاندانندن فردیناند — که بوهمیا قرالی ایدی . — (اردل
مارغراف) ی (ژان زاپولای) دن مجارستانی آلدی . مشهور (شارل کن) ،
اوغلی (ایکنجی فالپ) ، آوستریا و مجارستاندن آنجق اراضی خارجیه بی میراث
براقبیلدشدر .

آوستریا و مجارستان شکل حاضرینک اینک حکمداری (شارل کن) ک کوچک
برادری (فردیناند) اولوب اوچ یوز اللی ایکی سنه اول (بوهمیا - مجارستان)
قرالی عنوانی حائز ایدی . ایشته بزم اون دینجی و اون سکرنجی عصر میلادیده
مجارستان و (اردل) ایله اوغراشدیفم زائالرده آوستریا حکمدارلغنده بوفردیناندک
ساله سی بولنیوردی .

وانسانیتک بوجایتلره نه دیمش و نه دیمکده اولدیغی تعیین و تصریح خصوصنده هنوز حیرتدهیم. [۱]

جلوسک اوچنچی کونی وکلا مانم لباسلرینی چیقاروب سرور لباسلری کیدیلر. عسکره بهر کیسه سی اوز بیک دوقة اولق اوزره یوز اوتوز کیسه یعنی بر ملیون اوچ یوز بیک دوقة آلتونی عطیه

[۱] اول اوان قیامت نشانده سرای هایون ایچنده اولان اون طقوز شهزاده بلا استحقاق شهدا زمره سته الحاق اولنوب بونلرایدی که تعیین اولندی :

سلطان مصطفی ، عثمان ، بایزید ، سلیم ، جهانگیر ، عبدالله ، عبدالرحمن ، حسن ، احمد ، یعقوب ، شاه شاه ، یوسف ، حسین ، قورقود ، علی ، اسحق ، عمر ، علاءالدین ، داود .

سلطان مرادک ابراهیم پاشا حلیله سی عائشه و خلیل پاشا منکوحه سی فاطمه سلطانن ماعدا یکر می درت قیزی قالمشیدی . بوزوالیلر اسکی سراهه کوندریلوب هر اوچ آیده بر والددلیله کوریشیورلردی . ۱۰۰۶ تاریخنده کی طاعونده اکثریسی وفات ایتشدر .
[صولاتی زاده]

ایتدیلر . بونلرده (طونه) ایله (تیس) نهرلری اووالرنده اوطوروب اوزمانلرده موجود اولان (موراویا) حکومتی محوایدیلر . اوستریاده بوانان اسلاولر : شالده (چهلر ، موراولر ، پولونیا لیلر ، روتنلر ، سلوواقلر) و جنوبده (اسقلاوون ، خروات و صرب) دیدکلر من ایدی . ایشته آوستریا حکومتی بو اسلاولرله مجارلر و قارپات طاغریتنک غربنده اوطوران رومانیا لیلردن تشکل ایتشدر .

بونلرده (مارغراف) نامرلیله سرکرده لر ، بکلر وار ایدی . شرق ولایتی یعنی آوستریا مارغرافلردن اولوب مشهور (هابسبورغ) خانداننه منسوب اولان (رودولف) اون اوچنچی عصر میلادی اوائلنده (بوهیمیا) و (مجارستان) قرالی ایدی . بعده بوایکی مملکت آیرلندی . مستقل اولدیلر . فقط (آوستریا مارغراف) ای امپراطورلقدن آیریلوردی . کندیسینی امپراطور طایتیق ایسته یوردی . بوهیمیا ایله مجارلر بر آرائق برلشدیلر . (بوهیمیا) لوکسانبورغلری مجارلری ایلك دفعه اولارق ترکار علیهنه قوللاندیلر . مشهور (سیکیزموند) ک دامادی اوچنچی

اعدام ایدیله جک بر قاق کشی بی قتل ایتدیروب قولر کزدیردی .
 بوندن مقصد اوزمانک داخلی سیاستی مقتضاسنجه خلقی قورقوتوق
 ایدی .

محمد ثالث ، (مدانیه) دن بر قادیرغیه بینه رک (سان پاشا)
 قصرینه موصلتله سیاه شمله و ماتم لباسی کینمش اولان والده لر یله
 کوروشدی . سرایده آه و فغان درام ایتمکده و مراد ثالث جنازه
 نمازی قیلنمقده ایکن ویردیکی امر اوزرینه یوز اون ایکی قرداشدن
 متباقی اون طقوز برادرینی برر برر قتل ایتدیردی (!) . دیانت

موقع اجرایه قوتولوق اوزره ایکن پولونیا قرالی اولان فرانسه، نااهل (هاری
 دو والوا) طرفندن مماشات ایدلمدی .

۱۲۷ — فائده

آوستریا — نمچه

اسکی زمانلرده موجود بر حکومت دکلدرد . اسکی رومالیلر شیمدیکی (آوستریا -
 مجارستان) ک یرلینی ضبط ایتمشردی . بورالده اولا (اسلاو) لر اوطورمشر،
 بعده (مرفول) جنسندن اولان (آوار) لر ایچ اووالزنده یرلشمشردی .
 (شارل مان) نامنده (فرائق) قومنک و شیمدیکی فرانسه نك حکمداری اولوب
 (اندلس) عربلریله محاربه سنده مغنوب اولان و بیک یوز قرق ایکی سنه اول .
 عموم غرب ایمراطوری طانیلان ذات اسلاولرله آوارلردن کندی حکومتی
 محافظه ایچون طونه اوزرنده (شرق ولایتی) نامیله بر ولایت تشکیل ایله مشیدی .
 بو ولایت (اوستریخ Oesterreich) یعنی آوستریادر . ترک نسلندن اولان
 مجارلر اون بر عمر اول روسیه نك جنوب شرقیسنده بولنیورلردی . (جرمانیا)
 یعنی (آلمانیا) قرالریله استانبول ایمراطورلغی بولنری بلغارلره قارشى دعوت

اوچنجی سلطان محمد

جلوسه دعوت ایچون
 یوللادی. فقط (ابرا-
 هیم یاشا) ایله بر آز
 صکره صدارت قائمقا.
 ملغنده بولنان (فرهاد
 پاشا) کیفیت وفاندن
 آگاه اولدیله. پاشا
 صوک دیوانده ایکی
 تلخیص عرض ایتدی.
 تلخیصک موجینجه
 اجراسی ایچون یازیلان
 یازینک تقلید اولدیغنی
 آکلادی. او کون

ایدی. (سلطان سلیمان) ک محمود بکی فرانسه قرالی (طقوزنجی شارل) ک
 کوندره رک اردل پرنسی (زان سیکیزموند) ک ترالک همشیره سی (مارکیت) ی
 ایسته سی، لهستان قرالی (سیکیزموند اوغوسنت) ک وفاتی حالنده لهستان
 قرالغنه آتی کچیره رک بو طریقه آوستریایه قارشى بر اتفاق مثلث حاضرلامق
 فکرینه مبنی ایدی. صوقولونک بحر سیاه ایله بحر حزر آره سنده قنال حفری
 تصویری دخی قره دکزه طوغری ایلرله مک استعدادنده بولنان روسله قارشى
 برسد چکمک ایدی. چار دردنجی (ایوان واسیله ویمج) بونی آکلادی وچویردیکی
 انترقیه لره قریم خانی (دولت کرا) نی بو تصور علیه چویره رک صوقولونک فکرینه
 ممانعت ایتیردی. او قوجه تصورده هم عثمانیلر، هم ده تانار علیه بوشه
 کیتدی. روسله یارادی.

عثمانی - له - فرانسه اتفاق سلیم ثانی زمانده فرانسه سفیری طرفندن

اون دردنجی باب

اوزی سلطان محمد

- ۱ -

۱۰۰۳ سنه سنده عثمانلی تخته چقمشدر . ۲۹ یاشلرنده ایدی .
حکومت عثمانیه بو تاریخده اوجنجی عصر تأسسنی اکمال ایدوب
دردنجیسنه کیرمشیدی .
مراد ثالث و فاتنده (مغیسا) ده بولنیوردی . دارالسعاده آغاسی
وزرادن کیمسه یه خبر ویرمکسزین بوستانجی باشی (فرهاد) آغای

ایکنجی براردو درت آی صکره تکرار اوزی صویندن آشهرق (هالیچ)
(زیداقره ف) (صونبور) (دروهو بیچ) و سائرینی ضبط ایلدی ایسه ده شدتلی
صفوقدن طولایی تلفات کثیره ویره رک عودت ایتدی . بووقه لر اوزرینه (ژان
آلبر) برادرلری مجارستان قرالی (لادیسلاس) و (لی نوآنی) دووقه سی (آلکسادر)
ایله عقد اتفاق ایدره رک بو دفعه بغداد و بووده سی (نه تیه ن) یدده آلدیلر . فقط
حریدن اول (قره قویا) ده متارکه و معاهده اولدی .

عهدقانونیده لهستان ایله مناسبآمزده عادنا بردوستاق کوریلور . (روقسلان)
یعنی خرمقادرین پولونیالی اولغله سلطان سلیمان، قرال (سیکیزموند) . یازمش اولدیفنی
برنامه یه (سفریک «اوپالندسکی» سکا ریفقم همشیره کلک نه درجه مسعود و صرفه
اولدیفنی سویله جکدره) . جمله سنی درج ایتمش وحتی ایران سفری غالبیتی ایله تصورات
آتیه سنی بیله قراله بیلدیرمش ایدی . (ایاخ) معاهده سیله آوستریا ایمپراطوری
ایکنجی (ماقسیمیایه ن) اوتوز بیسک دووقه جزیه ویرمه ک راضی اولمش ایدی .
(ماقسیمیایه ن) او ائناده (عثمانلی - له - فرانسیز) اتفاقندن قورقیوردی .
بوننده آکلاشیلورکه او دورده بو اوج دولت آره سنده مناسبات مهمه وار

(سنان پاشا) نك، ايران سفرى غالى (فرهاد پاشا) نك شان وشهرتى چكهميهرك آچدينى آوستريا سفرى ايسه بوزمانك حيات مملكته اك زياده طوقونان بيله لرنندن ايدى. (۱۰۰۱) سنه سنده ظهور ايدن بو حرب آشاغيلرده كوريله چكى اوزره (۱۰۱۵) سنه سنده يعنى اون درت سنه صكره سلطان احمد اول زماننده (زيدوه طوروق) معاهده سيله ختام بولمشر. ۱۶ سنه سورن ايران محاربه سنى متعاقب بويه بر سفر مديك آچيلمسى ايسه هيچ بر حكومت ايچون مفيد اوله ميه جنى آشكاردر. ايشته وطن و دولت منافعى نامنه چاليشيلمى بوده هپ نفس ايچون و شان و شهرت قازانمق ايچون اوغراشمه نك نه بيوك خطا، نه بيوك جنيت اولدينى بومثال ايله ده پك كوزل آكلاشيلير.

باشى قطع ايديلهرك مزراق اوجنه نصب ايدلديكنى بيلورز. (له) قرالغى بو محاربه ده اوراق مهمه حكومتى غائب ايتك صورتيله بيوك بر ضرر معنى يوده اوغرامش و (لاديسلاس) ك نامى (وارنهلى) قالمشر.

۱۸۹۹ سنه لرينه طوغرى پولونيا قرالى وارنهلى لاديسلاسك يكنى (زان آلبر) قاربات طاغلرنده كاش. (لقوجه) ده قوم شوسى بولنان بعض خرسيتيان پرنسلىرى دعوت ايدهرك عثمانلى اردوسنك استيلاى محتلمنه قارشى اخاذ تدابيره قالقيشدى. ايكي سنه تدارك كورديلر. بغداد و بواده سى (تهيه ن) ده اتفاقه داخل اولدى. فقط حين محاربه ده آيرلدى. لهيلر (بو قوروين) ده دوچار هزيمت اولهرق (بايزيد ثانى) طرفندن ويريلن امر اوزرينه (مالقوچ زاده على بك) قرق بيك كشى ايله طونه يي بلرور افلاق عسكريله برابر (دينستر) يعنى اوزى صوبنى كچوب (بودوليا) يه كيرديلر. (چارنقوف) (قولوغورى) (غله ميانى) ضبط ايتدكلرى كچى (له نوپول) و (سان دمير) شهرلرينى ده جزيه يه باغلاديلر. (رادوم) جوارنده طورهرق (برزه زينى) يى تخريب و (وارشوه) يى قسماً يغما ايتديلر. عودت لرنده (ويستول) نهرى اوزرنده لهيلرك انشا ايتدكلرى استحكامانه تصادفه وقوعه كلن محاربه ده ينه غالب چيقهرق (آفكرمان) ده طورديلر.

ایشیدلمه مش درجه‌یه واردی . پادشاه نامه اجرا ایدیان جاریه بیع و شرایی استانبولک بونوع پیاسه‌سنی یوزقات بهاندیردی . افراط ز نپرستانه‌سندن طولایی صرع‌لی اولدی .

بودورده قادینلرک نفوذی سرای دیوارلرندن آشدی . (نوربانو) معاصری اولان فرانسه قرالی ایکنجی (هانری) نك زوجه‌سی و ایکنجی (فرانسوا) نك والده‌سی (قاترین دومه‌دیچی) پی آکدیرر . (۱۵۷۹) ده فرانسه‌نك درسعات سفیری اولان موسیو (دو ژرمینی) M. de Germigy موسی‌الیه‌یه یازدیغی برنامه‌ده دییورکه :

(بوایم‌پراطورلقده قادینلرک، والده سلطانک پک بیوک مدخللری حتی پاشالرک مظهر تلطیفات و توجیبات اولملرنده بیله اللری واردر . (قوچی‌بک) رساله‌سنی مطالعه‌ایدنلر (نوربانو) سلطانک مداخلات واقعه‌سیله دولتک انقراض معنوی ومالیسنک ابتدا ایلدیکنی آکلارلر . (صفیه) سلطان ایسه کرک قادین‌افندیلکننده و کرک والده سنط‌المغنده مسقط رأسی اولان (وندیك) ك منافعی التزام ایله مشدر .)

سکره تاتارلره مناسبانه کیردیگی کبی بالآخره حدود عثمانیه‌نك قره‌دکیز جهتندن لهستانه اتصالی حسیله عثمانلرله دخی طوغریدن طوغری به مناسبات باشلامشدر . فقط ایلك مناسبات‌مهمه حکمدارلرندن (لادیسلاس یاکلون) ایله (سلطان مراد) ثانی زماننده در . (ژان هونیاد) (پولونیا) یه تابع ایدی . لهستان تاریخلرنده مقید اولدیغی حالده بزده سکوت ایله کچشدیریلن وقعۀ آتیه‌نی یازم :

۸۴۸ سنه‌سی ربیع‌الآخرنده (سکدین)‌ده (سنطان مراد ثانی) نك آدم‌لریله پولونیا و مجارستان قرالی (لادیسلاس یاکلون) آره‌سندن عقد ایدیلن معاهده عربیه‌نك قرال (ژورژ براهوویچ) ه اعاده‌سی ، افلاکک مجارستانه الحاق و دولت عثمانیه‌نك (قونویچا) محاربه‌سندن اسیر دوشن داماد (محمود چلبی) نك تخلیصی ایچون ۷۰۰۰۰ دوقه یعنی (۸۰۵۰۰۰) فرائق اعطا ایتسی شرط قلمشیدی . (لادیسلاس) ك (وارنه) محامه کبراسنده اختیار یکیکچری قوجه (خضر) طرفندن

سلطان محمد و سلیمان قانونی عصر لرنده کی (ارکان اربعه دولت) ك نامی بیله قالمادی. بونلرك یرینه درت قادینك نفوذی قائم اولدی که آنلرده و آلدهسی (نوربانو)، همشیرهسی و صوقولونك زوجتهسی (اسما سلطان) کندیسنك ایلک زوجتهسی و ونديك اصیلزادكانندن (بافو) لر نامیله معروف خاندانه منسوب (صفیه سلطان) و و آلدهسی (نوربانو) سلطانك وفاتندن صكره یرینه قائم اولان حرم هایون كهیاسی (جان فدا) خاتوندر.

بدايهٔ (نوربانو) ايله (صفیه سلطان) آره لرنده کی اختلاف هم حرم هایونی همده حكومتی قارمه قاریشیق ایتدی. نوربانو، صفیه سلطانك نفوذینی قیرمق ایچون آکا بر طاقم رقیه لر بولوب چیقاریر ایدی. بوسیله سلطان مراد ثالث مبتلای ذوق و صفا اولدی. نوربانو سلطان وفات ایتدکن و پادشاهك دخی (صفیه) سلطانه میلی آزالدقن صكره اورته یه كهیا قادین چیقدی. مرقومه نك نفوذی

۱۲۶ — فأنده

لهستان — (پولونیا)

تاریخ میلادك ۶۰۰ ايله ۷۰۰ نجی سنه لری آره سنده (له) ویا (لخ) نامنده بر قوم لهستانك بولندیغی طرفلره كلدرك یرلشمش و بورال اووالق اولق حسینله کندی لسانلری اوزره (پولن) ویا (پولونه) دیمشدر. حکمدارلرندن برنجی (میسسیلاس) ۹۶۶ تاریخنده خرستیانلغی قبول ایدهرک بو مناسبتله (آلمانیا و روما) یعنی پاپالق ايله مناسباته کیریشهرک اوروپاده بر حکومت اولق اوزره طانیلمشدر. ۱۰۵۰ سنه سنه طوغری (چنکیز) بورالده صالدره رق ایچه تخزیباته سبب اولمشدر. ایشته لهستان بوتاریخدن

— ۵ —

سلطان مراد ثالث ۱۰۰۳ سنه سنده ارتحال داربقا ایلدی .
 ۲۰ سنه سکز آی سلطنت ایله مش واللی یاشنه وارمش ایدی .
 اورته بویلو، کوز وقاشلری مدور ، قمرال صاحلی و صقاللی
 ایدی .

علما وشعرايه لطف ایله معامله ایدوب بالذات تصوف وشعر ایله
 اشتغال ایلر ؛ حتی (فتوحات صیام) نامیله برکتآب تالیف ایلدیکی کبی
 (مرادی) مخلصی ایله عربی، فارسی، ترکی شعر سویلر ایتمش .

مهم بر اجنبی تاریخنده دینیلیورکه :

(قادینلره قارشی حس ایتدیکی ضعف سببیه تن پرور
 پادشاهلردن ایکنجیسی اولمشدر . (برنجیسی سلیم ثانی ایتمش) . فاتح

و (کنجه) و (روان) و (بغداد) مملکتلرنده اولان خواص هایون قریه لری الدن
 چیقوب دشمن انه کیردی . و بر بلوکی دخی خلاف شرع تملیک و وقف و پاشمقلق
 اولدی . و بر بلوکی خرابه مشرف اولدی . و بر بلوکی وزرا خواصی اولدی . حالا
 موجود اولان خواص هایون قریه لردن یوز یوک آقجه آنجق داخل خزینه
 اولوب ماعدادن نام و نشان قالدی . والحاصل شیمدیکی حالده رعایا فقراسنه
 اولان ظلم و تعدی بر تاریخنده و بر اقلیمده و بر پادشاه مملکتنده اولما مشدر . ممالک
 اسلامیهدن بر مملکتده ذره قدر بر فرده ظلم اولسه روز جزاده ملوکدن سؤال
 اولنور . و کلادن صور و ملاز و آنلره سپارش ایتدم دیمک حضور رب العالمینده
 جواب اولماز . آمه سرد مظلومان خانمانلر خراب ایدر . اشک چشم درد مندان
 دنیایی غرقاب فنا ایدر . «کفر ایله دنیا طورور ظلمله طوررماس» . عدالت طول
 عمره سببدر و انتظام احوال فقرا پادشاهلره موجب جنتدر . بو دیدکلرم کلام
 بنم دکلدر . علما و مشایخ قولیدر . اعتماد بیور ملازسه آنلردن سؤال اولنه .

[قوچی بک رساله سی]

اوستریا سفرینک بدایتنده احوال عمومی سیاسیة نك نه مرکزده اولدیغی کوسترن شو برقاچ سطری دقتله اوقوبک :

ایمپراطور، درحال پایا ایله اتفاق آرادیلر . فقط اورویای غریده (دین) غوغالی تشدد ایلدیکندن برمتفق بوله مادیلر . بونک اوزرینه شرقه دوندیلر . (موسقوا) چارینه ، (له) قرالنه ، بونلردن صکره (اردل) پرنسی (سیکیزموند باطوری) یه ، بغداد بکی (آرون) ه ، افلاق بکی (میخال) ه مراجعت ایتدیلر ایسه افلاقده اوج سنه ایچنده اوج وویوده تبدیل ایددیکندن شیمدیکنک نه قیراطده آدم اولدیغی بیسنیموردی . حتی پایا کنندی سفیرینه یازدیغی امر نامهده اتفاق کی اهمیت برسر سیاسی بی آجغه کلز دیمشدی . فقط اتفاق آرایانلرک طالعه (میخال) کنندی کندیسنه بویله برتکلیفده بولندی . (اردل) وویوده سی (سیکیزموند باطوری) میخالک بومیلندن استفاده ایدرک زیر تابعیتنه کیرمک شرطیه قبول ایلدی و بر معاهده ایله میخالک نفوذ و حکومتی یدینه کچردی . (باطوری) ده ترکر علیه اتفاق ایدرسه اوستریا خاندانندن بر (آرشی دوشس) آله حق ایدی . ایشته بوجهت (باطوری) پی خیاله دوشوره رک آتیده قان پدیری اوله جو ایمپراطوره معیتنده برطاقم پرنسلرله کورونک ایستوردی . بو ائشاده ایسه عثمانیلر (استرغون) ی ضبط ایدیورلر و (یانق قلعه) یی آله رق (پایا) حصارینی فتح ایله (ویانه) یولی اوزرنده بولنیورلردی .

مقدما قرقر ، اللشر آچه آنان خانه عوارضی ایله جزیه دن شیمدی یالکز میری ایچون هر برنلردن ایکیشریوز قرقر آچه وهرخانه عوارضندن اوچر یوز آچه وهرقویون باشنه بر آچه تعیین اولنوب و آتی بلوک خلقی (سیاهیلر) برقاچ سنه در تحصیل مال پادشاهی بی کندولره خدمت ایدوب وکلای سلطنتدن جمله دقتلری تغلباً آلوب علی ملاء الناس سلطان محمد خان جامع شریفی حرمنده مراد ایدوب برر ، بلکه برریچق غروش غلامیه ایله زید و عمره و صاتوب آلانلر دخی برر غروش قانع اولمیوب ممالک اسلامیه دن یدیشر ، سکزر یوز آچه جزیه و عوارض جمع اولمغه باشلادی . وهر قویوندن یدیشر سکزر آچه آنوب آناتولی و لا-ولایتلرنده قویون باشنه یکر میشر اوتوزر آچه آلور اولدیلیا . بو ظلمه رعایا نیجه طاقت کتورسون؟ و خلق عالم بوجوری نیجه کچیرسون؟ خواص هایون حالی ده دیکر کون اولمدر . درت یوز سکسان درت یوک آچه یازوسی اولان (کورجستان)

اولان (براغ) شهرنده عقد ايديلن بر معاهدهده (زاپولای) با وارث وفات ايدرسه (اردل) ی ایمراطوره ترك ايتمکی تعهد ايتمش وافلاق وويوده سی (ميخال) Michel le Brave ايله (بغدان) وويوده سی (آرون) Aron دخی آوستريايه التحاق ايله مشیدی. حتی (بغدان) وويوده سی براقچ بيك عسکرله (بغدان) ه مأمور اولان سابق (مرعش) بکلبی (مصطفی پاشا) یی (روسجق) دن (یرکوکی) یه کچرکن باصديروب پاشایي و براقچ بيك کشي یی شهید واسیر ايله - مشیدی . (افلاق) وويوده سی (ميخال) دخی — ۱۱۳ نومرولی فائده مزده کورلديکی وجهه — آله جقيليرینی قتل ايدوب (براغ) معاهده سنه اولان رعایتي کوستردی . (ميخال) بو قتل عام اوزرينه (بکرش) ده طوره ميه رق (کیلی) (آق کرمان) و (قورسوه) طرفلرينه قاچدی . (روسجق) اهالیسی دخی قورقولرندن بالقانلره و اطرافه طاغیدیلر .

۱۲۵ — فائده

اون برنجی عصرده رعایا فقراسی

۹۹۰ تاریخنه کلنجه، رعایا فقراسندن هر برنفر باشنه قرقر آچقه والیشر آچقه (جزیه) وقرقر آچقه خانه عوارضی وایکی قویوندن برآچقه رسم غم آلنوب زیاده آلمانزدی. آنجق مباشر (تحصیلدار) اولانلر جزیه دن و خانه عوارضندن ایکیشر و اوچر و غایبی بشر آچقه (غلامیه) نامیله آلوب تجوزه کسه نک جرأتی یوق ایدی. و خواص هایون یازوسی (ایکی بيك درت یوز قرقر بریوک) آچقه ایدی. حالا علوفه لی قول طائفه سی زیاده اولوب، قول زیاده اولدجه مصرف زیاده اولوب، مصرف زیاده اولدجه رعایا به تعدی زیاده اولوب، عالم خراب اولشدرد.

صدر اعظم بلغراد قیشلاغنده ایکن یکچیری آغاسی ایله امداد کلدیکی کبی قریم خان (غازی کرای) دخی قرق بیك آتلو ایله حرکت ایله مشیدی . فقط آوستریالیلر (خطوان) ی آدقلمری کبی (استرغون) ی دخی محاصره ایتدیلر . درسعادتدن (لالا محمد آغا) ایله کلن یکچیری ، امداد عسکری کلدکن صکره (Raab را آب) دینیلوب سلیمان قانونی زماننده احراق ایدلدیکندن طولای (یانق قلعه) دینیلن موقع مستحکم یکرمی کونده ضبط ایدلدی . غازی کرای دخی (پاپا) قلعه سنی آلدی . بو حرب اثناسنده مصر فتحندن بری (شام) ده محفوظ بولنان لوای شریف نبوی سوریه یکچیریلی و داعیتیه استانبوله کتیر یله رک اردویه یوللاندى .

(اردل) ، (بغدان) ، (افلاق) و و یوده لقلری دولت علیه دن برر بر آیریلدیلر . آوستریا ایمپراطور لرینک بر مدت اقامتکاهی

حضور درسلی نظامی : رمضان شریفده رقت بولندبجه هر کون وسائر کونلرده اراده ایله علمادن اکثر کیمسه لر پادشاه حضورنده طولانلر ق قرآن کریمدن بعض سورهلر تفسیر ایدیلر و احکام دینه حقتده سؤاللر و حوابلر واقع اولور و بوکا حضور درسی دینیر . بو درس لر عثمان غازی زماننده باشلامش و اورخان غازی ایله مراد خان اول دورلنده بک زیاده اهمیت ویرلمش ایدی . اوچنچی سلطان مصطفی بو درسلی عادتا بر قانونه باغلامشدر . مشارایه هر رمضانک برنجی کونندن اوننجی کونته قدر بر (مقرر) ایله برقاچ (مخاطب) دن عبارت اولق اوزره بر هیئت علما جمع ایدرهک (تفسیر شریف) و (قاضی بیضاوی) کبی کتب حلیله دن آیات کریمه تفسیر ایتدیرمشدر . بو درس لر سبیله (حلب) (شام) (مصر) (خادم) (قیصریه) (قرمان) کبی علما یتیشدیرمکه معروف شهرلردن ، (ایران) (توران) (خراسان) (طاغستان) و (هندوستان) کبی ممالک بعیده دن بک چوق علما درسعادتله کلیرلردی .

[تاریخ عطا]

اوزرینه مراد ثالثی اقتاع ایده رک ، و بو تصورک علیهنده و لنانلری اکفاره قدر کیده رک درساعات آوستریا ایلیجیسنی حبس و توقیف ایله آوستریایه سفر اعلان ایلدی . اون بش کون ایچنده تدارک کوردی . پادشاه حربه کیتمه نیجه دفترخانه و یکیچری آغاسی بحسب - القانون کیده مزلدی . بو جهته اون ایکی بیگ یکیچری ایله کتخدا معینه مأمور اولدی وسائر صنوف عسکریه دن بر اردو تنظیم ایدیله رک بلغراد طریقله (اوسک) صحرا سنه وار ایلدی . اول امرده (پسپریم) و (بولاته) دینیلن قلعه لر آلدی . (بودین) بکلر بکی حسن پاشا (استونی بلغراد) ک امدادینه یتیشدی ایسه ده ۱۲ بیگ کشی ایله ۴۷ طوپ غائب ایدوب کندیسی ده مجروحاً رجعت ایلدی . بونک اوزرینه آوستریالیلر بعض مواقع صغیره ایله (نوی غراد) Novigrad (فیلک) ، (صوته) کبی طقوز قلعه ضبط ایتدیله .

۱۲۴ - فائده

بعض مراسم

بشیک آلابی رسمی : بر شهزاده طوغدیفته خزینه هایون کتخداسی معرفتیه ضربانده کوموش قباره لی و مزین بر بشیک اعمال اولنور و بوشیک کتخدا اوکده اولدیغی حالده باش افندی ، باش قوللقچی ، نوبتچی باشی ، چانطه جی ، حفتانچی ، دینیلن سرای مأمورلیله اندرون وقوغوش آغالندن بر قاج کشی اللرنده کال تعظیم ایله طوته رق حرم دائره سنک دیوان یرینه متصل قپوسنه قدر ایصال ایدرله اورادن ده دارالسماعه آغاسی ، خزینه دار آغا ، خزینه وکیلی ، باش قپو غلامی و نوبتچی بونان دیگر آغالر استقبال ایده رک حرم هایونه کتوررلدی . ایرتسی کون جمله سنه عطیه و هدیه لر ویریلدی .

مصالحه نك تجديدي جهته كيتمش ايدي . (حسن پاشا) اوصرده ده بوسنه طرفلارنده (بهاج) ، (غورا) كچي مواعقي ضبط و (سيسقه) ده Sissek سپاهيلري حيله ايله ايجري به آلهرق باروت فوجيلرينه باغلايوب برهوا ايدن اوستريا قوماندانندن انتقام آلق بهانه سيله نجه ليلردن بيك نفر اسير واون ايكي طوپ اخذ ايلديكي كچي اسرادن اوچ يوزيني سائر غنايم حريمه ايله برابر استانبوله كوندرمش و بوراده دخي اسرا اوستريا سفارتخانه سي او كندن كچيرلمشيدى .

ديكر طرفدن (سنان پاشا) ده مجارستانه اعلان حرب ايجون شان و شهرته عائد بر حرص وار ايدي . (حسن پاشا) نك مغلوبيتي

آچه	اسامى	آچه	اسامى
۱۰۰۰	شاگردان احكام ماليه به	۱۰۰۰	شاگردان احكام ديوان
۵۰۰	شاگردان خزينه به (علوفه سز)	۱۰۰۰	شاگردان خزينه (علوفه لى)
۷۰۰۰	رئيس كتابه	۵۰۰۰	دفتر خاقاني امينه
۶۰۰۰	استانبول آغاسنه (عجميان)	۲۰۰۰۰	يكيچرى آغاسنه
۵۰۰۰	آناطولى آغاسنه	۶۰۰۰	كليولى آغاسنه
۶۰۰۰	بوستانجى باشي به	۵۰۰۰	روم ايلي آغاسنه
۳۰۰۰	سكبان باشي به	۵۰۰۰	ادرنه بوستانجى باشيسنه
۲۰۰۰	بوستانجىلر كتخداسنه	۹۰۰۰	يكيچرى كاتبلىنه
۲۰۰۰	يكيچرى كتخداسنه	۱۵۰۰	ادرنه بوستانجىلر كتخداسنه
	بهر نفر يكيچريان (عددلرى		
۳۰۰۰	(۲۶۶۰۰ ايدي)	۲۰۰۰	عجمي اوغلانلارنه

(سكبان و سوارى به يوز قرق آچه ويرلك قانون قديمدر . يكيچرى و عجمي بايا باشيلرى اوچ بيكدن غيرى دردر يوز آچه دخي خلمت بهاسى آلديلر . زغرچيله يوز آتمش آچه ويرلدى) .

[عين على افندى تذكرة سى]

مجار بکریله، (اردل) ک انتریکه جی وویوده لری یوزندن تمادی آسایش قابل اوله میوردی. (سلطان مراد ثالث) ک ۱۰۰۱ تاریخیلرینه تصادف ایدن زماننده ایسه بو حاللر دها زیاده لشدی. بوسنه سرحد محافظی (حسن پاشا) او جهندن حدودی تجاوزله ایکی قلعه بنا ایتمش ایدی. بر آرزو صکره (قوپه) نهری اوزرنده نجه لیلرله ایتدیکی محاربه ده کندیس، سردار لرندن غازی (قوجه محمد)، کلیس بکریکی سلطان زاده (مصطفی پاشا) شهید دوشدیکی کبی (قنیزه) قوماندانی (زرین اوغلی) بزم (ایزورنیق، اوسک، نوه) آیلرینی بوزدی. کوپری بی بیقهرق سکز بیک عسکر مزی غرق ایتدی.

فقط بو وقعه دن اول اوستریا، سنوی ویرکوسی اولان او توییک دو قه آلتونی کوندرمش و حتی بو ویرکویه بر کموش سفره طاقی علاوه سیله

آقچه	اسامی	آقچه	اسامی
	رکاب آغالرینک بهرینه	۱۵۰۰۰	قوجیلرکتخداسنه (مع خلعت)
۱۰۰۰۰	(خلعت ایله)	۲۰۰۰	بهر متفرقه
۱۰۰۰	بهر نفر جیه جی	۱۰۰۰	بهر نفر سپاهی
۱۰۰۰	بهر نفر سراجان خاصه	۱۰۰۰	بهر نفر طوبجی
۵۰۰	بهر نفر ارباب حرف	۵۰۰	بهر نفر شاگردان سراج
	روزنامه چة اول و ثانی یه (میر)	۱۰۰۰	خزیننه دارلردن بهرینه
۴۰۰۰	آخور جامه سیله برابر	۵۰۰۰	محاسبه جی اوله (جامه ایله)
۱۰۰۰	اوقاف محاسبه جیسنه (جامه ایله)		آناطولی و خراج محاسبه
۳۰۰۰	مقاطعه جیلره (جامه ایله)	۳۰۰۰	جیلرینه (جامه ایله)
۲۰۰۰	موقوفاتیجی یه (»)	۲۰۰۰	قلاع تذکره جیسنه (»)
۲۰۰۰	بهر نفر موجوداتیان	۲۰۰۰	بهر نفر وارداتیان
۳۰۰۰	صدراعظم روزنامه جیسنه	۲۰۰۰	بهر نفر تسلیاتیان
۱۰۰۰	کاتبان مالیه یه	۳۰۰۰	کاتبان احکام (اراده کاتبلی)

قوناغنه عودتسده قپوجیلر کتخداسی کلهرک مهری لندن آلدی .
سبب عزلی ینه مقربلرک :

— پادشاهم، بوآدمک قدمنده خیر یوق . زمان صدارتنده ایکی دفعه در عسکر عصیان ایذیور . دیملری ایدی . کندیسنه تقاعد . علوفهسی تعیین ایلدیکی کبی مهر صدارت دخی اولجه (معلقره) یه . نقی ایلمش اولان (سنان پاشا) یه ویریلدی . صدارتن معزول . (فرهاد پاشا) وزیر ثانی، (ابراهیم پاشا) ثالث، جغاله زاده (سنان پاشا)، رابع ، (جراح محمد پاشا) خامس، (بویالی محمد پاشا) سادس و (خضر پاشا) ده سابع وزیر اولدیلر . وقتیله دیوانده درت وزیره قدر تعدد کورلیدیکی حالده شمدی یدی وزیره حیقمش ایدی .

بوآئنده نجه حدودنده بر (حسن پاشا) وقعهسی ظهور ایتدی . ذاتاً سلیم ثانی زماننده عقد ایذیلن معاهدهٔ صالحیه احکامی آرهده صرهده اخلال ایذیلوردی . سرحد بکلریله آوستریا والیلری راحت طور میورلردی . بر طاقم سرسریلرده آقینلردن خالی دکلزدی .

۱۲۳ — فائده

سلطان محمدخان ثالثک جلوسنده ارکان دولته ویریلن بخشش

اسامی	آچه	اسامی	آچه
صدر اعظم	۳۰۰۰۰	شیخ الاسلام (صوف ایله)	۳۰۰۰۰
بهر وزیر	۲۰۰۰۰	برابر	
بهر قاضی عسکر (مع صوف)	۲۰۰۰۰	معزول ملالردن بهرینه	۹۵۰۰۰
کبار مدرسیندن بهرینه	۵۰۰۰	صغار مدرسیندن بهرینه	۳۰۰۰
بعض مشایخه	۱۰۰۰	بهر دقتداره	۲۰۰۰۰
نشانی به	۳۰۰۰۰	چاوش باشی به (خلعت ایله)	۹۵۰۰۰

آوستریا سفری : (سیاوش پاشا) خلعت فاخره بی کیوب ایرته سی
کون دخی کمال دبدبه ایله سوار اوله رق شهری کزدی ، چارشسو ،
بازار واصناف حاله دقت ایده رک صدر اعظم لغنی کوستردی ایسه ده

شاطر : اهایدن یولسز حرکتلیله مستحق
جزا کوریلنلر بونلر واسطه سیله
توقیف و ایجاب ایدن محله اعزام
اولنوردی. پولیس نفری دیه کدر .

صولاق : وقت حضرده وسفرده عثمانلی

پادشاهلرینک محافظه نفسلرینه مأموراً
پیاده اوله رق ایکی طرفنده کیدرلر
وتهلکلی محالردن مرور اتناسنده
پادشاهک آتی دیزکیندن طوتوب
یدرلردی. بونلر (۱۰۰) کشی ایدیلر .

یکچیری اوجاغنک ۶۰ ، ۶۱ ،
۶۳ ، ۶۴ نجی جماعت اورته لردن
آلتیرلردی . یکچیری اوجاغی لغو
ایدلرکن صکره صولاقلرک قیافتی
تبدیل ایدیلرک باشلرینه قطیفه لی
و چکه قوردونلی ، اوستی مختلف
رنکده اوزون واکلی توکلر طاقیلش
برر قالپاق و آرقلرینه ده غایت مزین
ستره و پانظالون کیدیرلشیدی .
صولاقلر سلطان حمید ثانیکن قلیج
آلابی مراسمده وار ایدی .

صولاق

ایکندی وقتی قپوچیلر یوقاریده بولنان سیرجیلری و شکایتجیلری
چیقاریرلرکن :

— بره اورک .

دیه برصدا ایشیدیلدی . بو صدا اوزرینه پادشاه فرمان بیوردی
ظن ایدلدی . دیوان خدمه سیله مطبخ عامره خدمتکارلرندن بعضلری
الکرینه برر اودون ، بعضلری مطبخ آلاتی ، باغچه پارمقلنی آلهرق
سپاهیله اوزرینه یوریدیلر . صوپالر اینوب قالمغه باشلادی . بوسره ده
سرای مطبخنه اودون کتورن آرابه لرده اورته قپویی قپادی .
فراریلر بربرلرینی چیکنه دیلر . تمام اوچ یوز اللی یدی کشی آیاق
آلتنده فوت اولدی . پادشاه کمال ممنونیتدن (سیاوش پاشا) یه خلعت
ویردی . سپاهیله علوفه سنی . کیسه لر یله طاغیت دیلر . فقط دفتر دارلرک
اوچی ده عزل ایدلدی .

اورته لرندن ۲۸ نجی بلوکک چور باجیسی ایدی . صلب و اعدام وقوعنده
بلوکیله محل سیاستده بولنور وانضباطه باقاردی .

بو جک باشی : بوده ضابطه مأموری ایدی . یا قالدینی اصحاب جرایمی
یکچیری آغاسنک اقامتگاهنه (آغا قپوسی) ویا احتساب ناظرینک قوناغنه
ویاخود (بابا جعفر) زنداننه کوندریر ، ایشلدکلری جنایتله کوره کیمنک
النی ، کیمنک قولنی ، کیمنک قولاغنی کس دیروب سابقه سی ظهور ایدنلری ده
صلب و اعدام ایلردی . معیتنده قالدین خفیه لرده وار ایدی . آدم لری خیر سزلقدن
ویان کس یجیلرکن کله توبه کارلردن اولغله اشیای مسروقه نک میدانه چیقارلمسند
هان دائما موفق اولوردی .

جیوه لک : یکی چری مطبخلرنده آشچی باشی معیتنده استخدام اولنوردی .
بونلر نادراً سوقاغه چیقار و کیسه ایلش مسون دیه یوزلرینه بچه طاقارلردی .

قاضی عسکرلری قوغدیلر . خط هایونی دیکه مدیلر . وزرای ده
 طاشلادیلر . سلیمانیه ، کوچک آیاصوفیه واعظلری نصیحت ایتدیلر .
 فائده ویرمدی . سادات کرامدن یکرمی قدر ذات میدانه چیقهرق :
 — دفتردار آل رسولنددر . بی کناه نصل قتل اولنور؟ دیدکلرنده
 آنلرکده باشلرینه طاش ، قیا پارچهلری آتدیلر . (بویالی محمد پاشا)
 نامنده بروزیرک دفترداره خصومتی وار ایش . (سیاوش پاشا) یه :
 — بوشخصی نه ایچون صیانت ایدیورسکز ؟ کچنده قوس قوجه
 وزیر (محمد پاشا) یی ویردیکز . بوایشه بردفترداردر . ویروب قته بی
 دفع ایدک . دیدی ایسهده قاضیعسکر بستان زاده :
 — بوراسی دیوان یزید دکلدر . بوراده آل رسولدن کیمسه نک
 باشی یووارلانه ماز .

جوابیله مرقومی اسکات ایتدی . یکیکجری آغاسی دیوانه
 چاغیرلدی . سرای بتون اسافل واجلاف ایله خنجاختنج طولش ،
 یایا باشیلر ، یکیکجری چاوشلری ، نفرلری چارشولره چیقمشلردی .

بولار ، منع فحشه مأمور و عادتا سیویل باش خفیه ایدی . معیتنده کی
 نفراتهده (صالمه) دینیردی .

سکبان باشی : ۳۴ اورتهدن عبارت اولان « سکبان » بلوکلرینک و بر روایت
 کورهده بتون یکیکجریلرک آغاسی ایدی . بالآخره یکیکجری آغاسی اردو ایله
 برسفره کیتدیکنده استانبولده « آغا قائمقامی » عنوانیله وکیل قالیردی .
 صو باشی : کوندولری قول کزهرک چارشو ، بازارلرک ، محله آرالرینک نظافتنه دقت
 ایتک ، بوزولش قالدیرملری تعمیرایتدیرمک ، مائل انهدام بنالری معمارباشی یه
 خبر ویرمک وکیجهلری دخی عسس باشی کی قول کزهرک اویفونسز طاقنی
 تویف ایلک وظیفه سیله مؤظف ایدی . بلدیله سرمه تیشی ده دنیه بیلیر .
 عسس باشی : پولیس مدیری ویا ضبطیه ناظری مقامنده ایدی . یکیکجری .

فریادیله دیوانه هجوم ایتدیلر . باش دفتردار (امیر پاشا) نك
کله سنی ایسته دیلر . یکچیریلر ایستیوب (محمد پاشا) یی کسدر دیلر آ .
بونلر نه دن کسدر مسونلر ؟

کیفیت پادشاهه بیلدیریلنجه ایچ خزینه دن در حال یوز یوک آچقه
ویریلدی . آلمادیلر . الا که باش دفتردارک باشنی ایسترز دیهرک
نصیحته کلن چاوش باشنی ، قپو حیلر کتخداسنی طاشه طوتدیلر .

قول کتخداسی

اوطه باشی : چور باجی معاونی . اورته
افرادینک نظام و انتظامنه بقار ،
سفرده اورته یه مخصوص چادیرک
دیگی یاننده اوطورر ، یکچیریلر ده
عادترلی اوزره بونک اطرافنده حلقه
تشکیل ایدرلردی .

قول کتخداسی : کتخدا بکده دینر .
یکچیری آغاسنک معاونی ایدی .

اورته چاوش : باش چاوش معیتنده
بولنان ایکی چاوشدن بری ایدی .
جزایه محکوم اولان نفراتی تأدیپ
ایدر و یکچیریلر آلایده یورورکن
یورویش نظامنه بقار ایدی .

صالمه چوققداری : کیجه و کوندوز
مختلف قیافتلرله تبدیل کزهرک قهورر .
خانه و بربر دکانلرنده قار و بوکامامل
اویونلری اوینایانلری تکدیر ایدر ،
اذان اوقونجه جامه کیتنه ین اصنافی
وساثره یی قامچی ایله دوکارک جامعه

یکچری رذالترینه ۱۰۰۱ تاریخده برده (سپاهیلر) رذالتی منضم اولدی : (سیاوش پاشا) نك بدایت صدارتنده عسکره معاش (علوفه) اعطاسنه باشلامش ایسده آچه یتشمه مش و (ایچ خزینه) دیدکلری سرای خزینه سندن ده امداد ایدله مش . یالکز یکچری تماماً آمش . سپاهیلر ده تدریجاً اکمال ایدله جکی سویلتمش ایدی .
سپاهیلر :
— بز علوفه آماز .

۱۲۲ — فأنده

کلمات تاریخیه

آغا یماغی : یکچری آغاسنک معیتنده امر چاوشی .

باش چاوش : یکچری اوچاغنک باشلیجه ضابطانندن اولوب بشنجی جماعت اور-ته سنک چور باجیسی و آغا دیوانک تشر-یفاتیجیسی ایدی .

آغا دیوانی : یکچری آغاسنک ریاستنده انعقاد ایدن مجلس .

قول اوغلی باش چاوشی : سلطان مراد اول زماننده آلتان اسرادن بشده بری (پنجکلی قول) عنوانیه برعسکر تشکیل ایدلمش ایدی . بو عسکرک انضباط مأموری ایدی . پنجکلی قولی فسخ ایدلدکن صکرده یته بو درلو خدمتارده قوللا-نیلردی .

قول اوغلی باش چاوشی

یکچریلر یوز بولدقلری جهته ایکی اوج دفعه دها قیام ایتدیلر.
 هر قیام صدراعظم و یکچری آغاسی تبدیلیه تسکین ایدلدی.
 حتی برنده ارضروم اهلینسک شکیتلری اوزرینه اوراده قیشلایان
 نوجی یکچریلرینک استانبوله کله لری حقنده صدراعظم (فرهادپاشا)
 امر کوندرمش ایدی. بونک اوزرینه ارضروم اهلینسک شماره رق
 یکچریلره هجوم ایتدکلری بوراجه طویولدی. فرهادپاشایی دیوانه
 کیدرکن تحقیر ایتدیلر. چوربا میدیلر [۱]. فقط ادارهٔ مصلحت اچون
 پادشاهه آغالرندن شکیتلری وار ایش دین (فرهاد پاشا) بالآخره
 یالان سویلدیکندن طولایی عزل اولنوب یرینه اوجنچی دفعه اوله رق
 (سیاوش پاشا) وزیراعظم نصب ایدلدی.

[۱] هفته ده درت کون دیوان عظیم اولوردی. علی الصباح یکچری به اوج
 بیک طاس بغدادی چورباسی چیتاردی. یکچریلر پادشاهه دلکیر اولدیلری چوربا
 میزلدی.

۱۹ — تصحیح و تجدید سکه	۲۷ — عسکری نشان تعلیملرینه
مدالیه سی (۱۲۵۹)	مخصوص (۱۲۸۰)
۲۰ — آیاصوفیه تعمیری مدالیه سی	در سعادتده آچیلان عمومی
(۱۲۶۵)	سرکی به مخصوص
۲۱ — تنظیمات خیریه مدالیه سی	۲۶ — زراعت و صناعت مدالیه لری
(۱۲۷۰)	(۱۲۷۹)
۲۲ — سینوب خیریه مدالیه سی	۲۷ — حرفت، صنعت و تجارت (۱۲۷۹)
(۱۲۷۰)	۲۸ — امتیاز (۱۳۰۰)
۲۳ — بحر سیاه و طونه مدالیه سی	۲۹ — صنایع
(۱۲۷۱)	۳۰ — روسیه محاربه سی (۱۲۹۴)
۲۴ — اتفاق دول ثلثه مدالیه سی	۳۱ — بلونه (۱۲۹۴)
(۱۲۷۱)	۳۲ — لیاقت
۲۵ — قره طاغ مدالیه سی (۱۲۷۷)	۳۳ — یونان
۲۶ — کرید مدالیه سی (۱۲۸۵)	۳۴ — حجاز تیمور یولی

ذوق و صفا ایله اشتغال ریدر . بوندن بویله کوره جگمز وقوعات بوسوزمزی تأیید ایده جکدر .

مصرده ظهور ایدن عصیان عسکری دخی پک زیاده کوجالکله باصدیریلدی . (بودین) ده بولنان مستحفظ عسکری آلی آیلق وظیفه لرینی آله مدقلرندن طولایی اورا بکلربکنی قتل ایتدیله . (تبریز) ده کی عسکر دخی استانبولده عیاری تغییر ایدیلن معهودیهودی آچه سنی قبول ایتیموب خزینه بی یغما و کندی آغالرندن برینی اوزر لرینه وزیر نصب ایتدیله . فقط (تبریز) بکلربکی (جعفر پاشا) قاعه لری یوقلامق بهانه سیله شهر دن چیقه رق کورد بکلریله اویوشدی و عودتده عسکر استقباله چیقنجه کردلر بوصولردن اوغرایوب بیك بش یوز عاصی بی قتل ایتدیردی .

- ۱ — هلال . انگلیز لک فرانز دونانماسنی «ابوقیر» اوکنده مغلوب ایتلمی اوزرینه ۱۲۱۶ سنه سننده ضرب ایدیله رک عسا کر عثمانیه ایله انکلتزه دولتی امرا و ضابطان و فرات بریه و بحریه سنه توزیع اولمش ایلك مدالیه در اوزرنده (۱۸۰۱) تاریخ میلادیسی اولدیفته کوره ضرب ایدیله لی (۱۰۹) سنه اولمش دیمکدر . آلتون و کوش اوله رق ایکی نوع ایدی .
- ۲ — اشقودره مدالیه سی (نشان افتخار) ۱۱ — یمن مدالیه سی (۱۲۶۳)
- ۳ — روسیه (۱۲۴۹) ۱۲ — کردستان مدالیه سی (۱۲۶۳)
- ۴ — افتخار (تاریخمیز ، سلطان ۱۳ — بوسنه مدالیه سی (۱۲۶۶)
- ۵ — افتخار نشانی (۱۲۷۰) ۱۴ — سیواس قبول مدالیه سی (۱۲۷۱)
- ۶ — افتخار نشانی (۱۲۷۵) ۱۵ — قریم مدالیه سی (۱۲۷۱)
- ۷ — تقدیر هنر مدالیه سی (تاریخمیز) ۱۶ — سلستره مدالیه سی (۱۲۷۱)
- ۹ — تملیصیه مدالیه سی (تاریخمیز) ۱۷ — دیگر سلستره مدالیه سی (۱۲۷۱)
- ۱۰ — عکا و بریه الشام مدالیه سی (۱۲۷۱)
- ۱۸ — قارص مدالیه سی (۱۲۷۲)

وزیر ثانیك (نشانجی محمد پاشا) یه وروم ایلی بکلبکی کی ده (یوسف پاشا) نامنده برینه توجیه اولندی . بستانی زاده مقام مشیخته کچدی . فقط یکچریلر شهرده یانغین چیقارمقدمه و آزغینلق کوسترمکده اولدقلرندن آغالری عزل اولوب برینه میر علم (محمود آغا) تعیین ایدلی .

تاریخ دیورکه :

(دولت علییه نك بدایت ظهورندن بوآنه قدر کچن اوچ یوز سنه دن صکره تفوذ حکومت یکچریلرک الیه کچدی و بوکیفیت برمصیبت اولوب بوندن صکره کچن ایام ظرفنده ده شدتیلیری کورولدی) .

بونلره سبب بتون سرای طاقنک و مقربلرک سیئاتی ، اداره حکومتی اله آلهیم دیه پادشاهلر مزک اهل و ارباب دولتی استخدام ایتموب یانلرندن دفع ویا اعدام ایملری وسرایلرده منافع عامه دن زیاده

۱۲۱ - فائده

مدالیه لر

عثمانی دولتنده ایلك مدالیه (سلطان محمود) اول زماننده ضرب ایدلشدر . بومدالیه مستطیل شکلنده ، تاریخسز و آلتون اولوب بر طرفنه (طغرا) و دیگر طرفنده (قالله خیر حافظاً و هوا رحم الرحین) آیت کریمه سی یازلشدر . وزنی ۱۲ درهم بر بچق قیراطدر . قطعه سی ۶۷ × ۴۴ میلیمتره در . (۱۱۶۸) ده سلطان عثمان خان ثالث زماننده مسکوکات جدیده قطع و ضربنه نشانه اولوق اوزره بیضی و آلتون بر مدالیه ده ضرب ایدلشدر که بونک بر طرفنده ینه (طغرا) و دیگر طرفنده ده (سکه جدیده ضرب فی اسلامبول . ۱۱۶۸) یازیلیدر . وزنی ۸ درهم - ۲ قیراط اولوب قطعه سی دخی ۳۹ × ۲۷ میلیمتره در . شیمدی یه قدر دولتجه ضرب اولنان مدالیه لردن بعضلری شونلردر :

مراد نالت یکیچریلی پاره ایله اطماع ایتمک ایسته مش ایسه ده ارباب عصیان هرکیم یاره آلیسه بکلر بکی ایله دفتردارک قتلندن اول آنی اولدیره جکلرینه یین ایتمک لرندن کیمسه ال اوزاده مادی وسرایده: — بکلر بکی ایله دفترداری بزه ویریگز، یوقسه پادشاهه قدر یولمز اچقدر .

دیه باغریش ایتمک لرندن پادشاه اندرون آغالی ایله سرای بکجیلرینک ، بوستانچی ، بالطه جی ، وقوجیلرک سلاحلارینی امر ایتمدی . فقط بو ائشاده عقد ایملن دیوان مضطه سی اوزرینه عسکرک ارضا ایلمسی حقنده اراده چیمقله (محمود پاشا) ایله دفتردارک بویونلری اورولدی .

صدر اعظم سیوش پاشا ایله وزیر ثانی داماد ابراهیم پاشا وزیر نالت (جراح محمد پاشا) عزل اولنهرق صدارت (سنان پاشا) یه ،

تمام مرتبه استغنا کلدکه توابع و متعلقاته پک چوق تیمار وزعامت لر یابدیردیله . وکلای دولت دخی دوشن محولاتک کزیده لرینی کندی اطراف و متعلقاته ویرمهک باشلادیله . بوجهته باشلوجه تیمار وزعامت لری کیمی آرپه اتی کیمی یاشمقلق (ایاق قابی زعامتی که عین علی افندی تذکره سنده : مرحومه خاصکی سلطان خرم قادین جامع شریف بنا ایلدکه عجمی اوغلانلری زیاده خدمته بولنقله مومی الیهانک رجاسته مبنی مرحوم سلطان سلیمان خان زماننده آیده بش آنچه پاپوش آنچه سی ویرلک فرمان اولمشدر . دیه یازلیدر) وکی خواص هایونه ملحق وکی بدنی صحتده اولانلره (!) تقاعیده اولمشیدی .

برطاقی دخی اکابر سپدینه کیروب نام مستمار ایله تصرف اولنوب دیلمزلر ، جوجهلر وسائر ندما و اوجاق آغالی نیک متنفلدی ووزرا آغالی و بکلر بکیلر و سنجاق بکلری و بعض کتاب یدلرنده نیجه تیمارلر بولنهرق کیمی خدمتکارلری وکی کوله لری اوزرینه برات ایتمیرمش اولدقلرندن نام آنلرک و محصول کندیلرینک اولوردی .

[جودت پاشا تاریخی]

یکچری قانونه ده خلل کشیدی. ییدی سیه ده بز استبدال اولان سوارى بلوکرى منحلته یکچری، اجنه جی و طوچی اوجا قلرندن افراد آلمق اصولدن ایکن یوقلعه نویه رعایت لایدله مکده و تیمارلر اربانه ویرلیوب اوجاغه یباجیلر و جبراً شو بو قید ایدیلرک قاعده موضوعه اخلال قلمقده ایدی. دیگر طرفدن یرقیه کموشک میدان تداوله قیمتی بش یوز آچه اولدیغی حالده سیک آچمه چقمیش و مسکوکاتک رواج و تداولی یهودیلر نده قالدوق حتی بونلاردن بری و زنی خفیف دکر سز بر آچه نک عسکره ویرمک اوزر ققوی ایچون ا ندماى پادشاهیدن روم ایلی بکار بکی طوغانجی (محمد پاشا) یه ایکن یوز ا بیک آچه ویرمشدر. کیفیت عسکر طرفندن طوپولرینی اکی (محمد پاشا) یه خصم اولان (سنان) و داماد (ابراهیم) پاشالوک رخی انبویه لر یه خشنود سزلی آرتدیره رق یکچریلر سرای هایونی باصوب بکار بکی (محمد پاشا) ایله دفتر دار (محمد افندی) نک کنه لرینی ایسته دیلر.

— بوکون سلطان مراد حضرتلرینه بیوجک بر رشوت قبول ایشدردم. بعدما بولدت دماغ سلاطینه مستقر اولور و انتظام دولتک انحلالی ایجاب ائده رفته بو صورتله بن دخی اجدادک انتقامی آلمش اولورم) دیشدر.

[کنه الاخبار]

تیمار و زعامت اصحابی دیرلکریک بولدیغی سنجاق داخنده متوطن اولوق قانونلری اقتضاسندن ایکن سلطان مراد ناک عمر نده خلاف قانون قدیم اوله رق وزرا امکدارلرینه تیمارلر توجیه اولمغه بلشایوب بوايه سؤ امثال اوله رق رفته رفته شهر اهالیسندن ورعایا صنفندن نیجه فرومایه لر و نیجه مجهول الاحوال شخصلر آتیه بنوب و قلیج قوشانوب ارباب تیمار و زعامت ایچنه قاریشدیلر.

سلطان مراد ناک عصر نده برمنوال سابق ندما و مقربین پادشاهی زیاده سیله یوز بولمش اولدقلرندن غزات مسلمینک حق اولان قرا و تارلارک برر تقریبه کیمیسنی بوجه آرپهلق و کیمیسنی تملیک صورتیه عهده لرینه کچوروب کندیلرینه

۷۵۷ (صوقولو محمد پاشا) ننگ و فائیدن یعنی اون سنه دنبري احوال
 عمومیته ادولتده بر طاقم فناقلار حادث اولمغه باشلادی. پادشاهه مقرب
 و نذیم اولانلر ایسته دکاری زمانلرده حضوره کیرمکده و امور حکومته
 قاریشلمقیده ، در چالك آره ققلری کسوب کندیلرینه مال ایتمکده ،
 تجارلرای شوکا اوکا تو حیه ایتدیرمکده و اهرابه نوا اولدقلری بلیسر
 کیمیللری قبول ایلمکده ایلری واردقلری کی پای تختیده ظلم و غدر
 بلجوطالهرق طشیرامیه خنی صهر ایتمه ایلکره بکیملر و دفتردارلر) خبر و اخذ
 مذمومت یولله زمکین اولمقده ایدیلر ، حتی قدیس صنجاق یکی اولان
 بر مرتکب اولد شریانی پایاسی لیک در اولو اذیتله قتل ایله وک کلیستایینی
 جامعه تحویل و بونمونه دن قورقان دیگر درت نفر مناستر راهینی دخی
 تهدید ایله آنردن اون ایکی بیک دو قه اخذ ایلدیکی کبی استانبولده
 بیله روم بطریقخانه سگ کلیسائی جامعه قلب ایداشدر .

۱۲۰ - فائده

سلطان (مراد ثالث) حقیقده بعضی شهادات تاریخیه

مراد ثالث حضرتلری ناز و نعم ایچنده نشوونما اولمقده سفره دکل سرای
 مایوندن طشره بیله چیقیب بر طاقم شعرا و ندما و مضحک و جوجه و خواننده
 و سازنده ایله امرار زمان ایله مشلدره . معافیله تصوفه مائل و حقه قائل ، منیات
 و سفک دماغدن مجتنب (مورخ بش برادری بر آنده قتل ایتدیردیکی اونو -
 دیبور) اولوب فقط جمع مال و اشتهای هدایای غیر معتاده (و زرا و سارنه ک
 ویردکاری رشوتلر اوله حق) ایله مشتهر ایدیلر . [نتایج الوقعات]

وقتیله قسطنطنی حکمدارلری اولان آل اشفتدیار سلاله سندن مصاحب
 شهزبازی اولان (شمسی پاشا) برکونی یالینسه غایت بشاشته کلوب سببی سؤال
 اولندقمه :

قتل، قادینک اموالی ضبط و جاریه لرك عرضلرینه دخل ایتدکن صکره جمله سنی اعدام ایله مش فقط و ندیک حکومتی و خامت مسئله یی آکلادینی جهته (امو) یی قتل و مومی الیهانک سفینه سی ایله اموالی اعاده و اتلاف ایدیلن کوله لره بدل دیکر دوت یوزاسیر تقدیم ایلدی .

بن والیسی (حسن پاشا) شیخ (مطهر) ک وفاتندن صکره (طمطران) حاکمی اولان محدودی ایله عم زاده سی (علی یحیسا) یی برر حیله ایله طوته رق در سعادتیه یوللادی و بونک اوزرینه زیدیلر اعلان استقلال ایلیه رک حوالی مذکورہ بیوک براغتاش ایچنده قالدی .

— ۳ —

بکیچری و سپاهی عصیانلری

ایران ایله مصالحه عقد ایدلدیکی (۹۹۸) سنه سنده استانبولده بروجعه مهمه ظهوره کلشدر :

سالیانه : . وقتیه (خاص) و (زعامت) و (تیمار) صورتیه تفریق و تقسیم اولنمان و حاصلات عشریه و عرفیه سی خزینة دولته عائد بولنان بعض ولایتلر حاصلاتندن میرمیرانلر ایله میرلوالره و یرلی قوی دینلن اویرلر عسکرینه و یریلن مین علفویه دینیردی . بغداد ، بصره ، مصر ، یمن ، حبش ، لحسا ایالتلریله بحر سفید و حلب ایالتلرنده بعض سنجاقلر (سالیانه) لی ایدی .

یچیک : خمس شرعی دیمکدر .

طابور : اسکی تاریخلر زده مان هر محاربه تهریفنده تصادف ایدیلیر برکله درکه بیلدیکمز بر بیکباشی قوماداسنده کی عسکر مجموعی دکلدر . طایبه و تحصنکاه معناسنه ایدی . اردو اطرافنی خندق چویره رک و یا بشقه بر صورتیه تهرضدن مصون بولندیره رق حربیه مهیا اولغه ده (طابورقورمق) دینلیردی .

هدنه : عهد ، معااهده معناسنه در . نقض هدنه ، نقض عهد دیمکدر .

وفات ایتمش ایدی . له قرالغنده دخی قرال اتخابی اهالی ایله اجرا ایدلدیکندن اردل وویودهسی صدر اعظمه قرق بیك و دیگر وزیریه اوز بیك و (فلورانس) غران دوقه سی دخی باب عالی یه بر میلیون دوقه تکلیف ایتمش رسده اورا جه منتخب اسوج پرنسزندن (سیکیزموند) ك حكومتی تصدیق ایدلدی .

روسیه دن ، انکلتزهدن سفیرلر ورود ایتدی ، (افلاق و بغداد) وویوده لری تبدیل اولنه رق (بغدان) وویوده سی (پترو برقلوس) مراد ناله ایکی یوز و صدراعظمه آلتمش بیك دوقه ویره رك اوغلك خلف اولسی امتیازینی ساتون آلدی (۹۹۷) .

(طرابلس غرب) بکلربیکی (رمضان پاشا) یی یکچریلر عصیان ایدره رك قتل ایللریله حرمی سکزیوز بیك دوقه قیمتده اولان اموالی ایله درت یوز کوله و قرق قدر جاریه سنی آله رق کمی ایله استانبوله کلکده ایکن وندیك بحریه قوماندانی (امو) بالتصادف کمی طائفه لرینی

اولنورسه سرعسکرلر معیتده بولمقدن عبارت اولان اراضی یه دینیردی که بولردن منحل وقوعنده دیرلکری اوغلرینه اوغل یوق ایسه اوغائله دن مناسبنه توجیه قیلنوردی .

(نتایج الوقعات) بزده قدیمأ موجود اولان اداره اراضی قانونی بروجه آتی پك كوزل شرح ایله مشدر :

فتح ممالک واقع اولدقه اراضیسی تحریر ایتدیریلوب هر قریه نك مقدار حاصلات عشریه سی ونفوسی وقاچ خانه دن عبارت اولدیغی و هر قضانك مستقلاً و یاخود مشترکاً استعمال ایلدکری اورمان و صرعی ثبت و ترقیم اولنوب مثلاً بر سنجانك یوز یوک آقچه حاصلات عشریه سی اولوبده دیرلکك هر نوعی دخی بولمق فرض اولندیغی تقدیرده یکرمی یوکى (خاص) . اون یوکى زعامت ، قرق یوکى (تبار) ، یکرمی یوکى (اوقاف) اون یوکى ده اوچاقلق و بورتلق اولمق اوزره تقسیم اولنوردی .

دوقه ویرمهک مجبور ایتدیکی کبی اون طقوز کوبنی دخی یاقه رق
اتباعندن اوچ یوز کشی بی اعدام ایلشدر. بو آراق دوناماده یتشه رک
سواحلی تخریب ایتدی. پاشا (لبنان) امارتنه (ابن خرفوش) نامنده
بریخی نصب ایله (بیروت) ه عودتنده (طرابلس شام) و (بیروت) مقاطعات
ملتزمی (ابن منصور) ی دخی اله کچیردی. مرقومی (شرف الدین)
ایله برابر دونامایه آله رق درسعادته کتیردی.

(ابراهیم پاشا) نک مصر دن کتیردیکی هدیه ایکی ملیون دوقه
قیمتنده ایدی. یقین زمانلره قدر پادشاهلر مزک جلوسلرنده قوللا-
نیلان تخت دخی (ابراهیم پاشا) نک بو ائنده تقدیم ایتدیکی یالکز
آلتونی سکسان بیک دوقه قیمتنده مصرکاری، مصنع و مرصع تحتدر.
مومی الیهک بوسره ده (عائشه سلطان) ایله ازدواجی سوری اجرا
ایدیلدی (۹۹۴).

(۹۹۶) ده له قرالغی استانبولده مزایده یه چیقدی. قران (آتیه)

۱۱۹ - فائده

کلمات تاریخیه

اوجاقلق : بوتعبیر ترسانه مصارفه و یا خود برعله مستحفظلرینک و یا برشهرک یرلی
نفراتنک یومیه علوفه لرینه قارشولق اوله رق تخصیص قیلمش برقاچ کوی
و یا قضا حاصلات عشریه و عرفیه سی ذیک ایدی. فقط اوجاقلق اعشاره
منعنه رک ایدی. جزیه، میزان خیر و کزک کبی زسوماتندن ده تخصیص
اوتوردی.

یورتلق و اوجاقلق : واردات عشریه و عرفیه سی و امرحکومتی متصرفلرینه عائد
و متصرفلرینک خدمتلی دخی حدودی محافظه ایتک و او طرفلره اردوسوق

(حسن پاشا) نك یرینه مصر والیسی اولان (ابراهیم پاشا) اون سکز آی دوام ایدن مأموریتی اثناسنده دور قانونیده کی (ابراهیم پاشا) کبی جمع ثروت ایلهرک عودتنده جبل لبنانه اوغرامش و (معان اوغلی) نامیله توره یوب (صیدا) دن (عکا) یه قدر بتون سواحلی ضبط ایتش اولان درزی بکی اوزرینه یوریه رک درزیلردن (شرف الدین) ی اسیر و معان اوغلی ایکی دفعه تفنک، چووالرله ایپک والیشربیک

۱۱۸ — فائده

چورباجی

چورباجی

یکچیری صنفنده بلوک باشی اولوب « یوز باشی » دیمک ایدی . هر اورتده یعنی یکچیری بلوکنده آمر و قوماندان اولق اوزره بر چورباجی بولنوردی . فقط چورباجی چوربا پیشین ضابط دیمک دکلدر . یکچیربلر پادشاهلرک نان و نعمتلیخی تحذیر مقصدیله کنندی هیئتلیرینه (اوجاق) و یاخود (اوجاغ عامره) دیدکلری کبی ضابطرینه ده (چورباجی) و (آشچی اوسته) نامنی ویرمشلردی . حتی قازانلرینه (قزغان شریف) دیرلر و آکاسنجاقدن زیاده حرمت ایدرلردی . عصیانلرنده قزغان قالد . یرمق عصیان یاراغی چکمک قیلندن ایدی .

چورباجی ، باشنه قرمزنی ویکچیری آغلی قلفاتندن دها مدور بر (قلفات) کیرر و اوزرینه بیاض برصاریق صاراردی . آرقه سنه ده قرمزنی

چوقه دن اوزون قوللو برجیه ، آلتنه اوزون برانتاری ، باجاغنه قرمزنی شلوار اکتسا ایدوب بلنه شال قوشاق یاغلار و آیاغنده صاری مست و پا بوچ بولنوردی .

یحانک (شروان ، کرجستان ، لورستان ، شهرزور) طرفلری دولت علیهده قالیوردی . بر ماده دها وارایدی که اوده اصحاب کرام حقنده بعدما سب و شتم ایدلمهسی و کرک زوجه مطهره بیغمبری حضرت عائشه ایله پدري ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حقلرنده مهزازه ایدلیوب بالعموم سنیلر علمهندهده لغت خوان اولمقدن امتناع ایدلمسنى ناطق ایدی .

آت میداننده قرق کون قرق کیجه شنک ایدیلهرک ولی عهد سلطنت سلطان (محمد خان) ک سور ختانی اجرا ایدلمش ایسهده صوکنده یکیچریلره سپاهیلر آرهسنده او یغونسزلق ظهور ایتشدر . اولجه مصر والیسی اولان صدر اسبق خادم (مسیح پاشا) مصرده والی ایکن آتی سنهده بیک کشی ایدام ایتدیکی ایچون عزل ایدلمشیدی (!). مرقومی استخلاف ایدن خزینه دار (حسن پاشا) نک دخی جمع ثروت جهتنه سلوک ایتدیکی آکلاشیلهرق استانبوله جاب ایله یدی قلهیه آتیلدی . والده جامعنک وضع اساسی اجرا ایدلدی (۹۹۱).

(اجداد عظام ارواحیچون جمله کزی قتل ایدردم . لکن خلق عالمه فاتح حرمین انشرفین سلطان سلیم خان بر بازرکانک مالنه طمع ایدوب بهانه ایله قتل ایش و قراچ وزیر و دفتر دارینی دخی بی کنانه ایدام ایلمش دیو شایع اولور . آندن قاچارم . یوقسه جمله کزی طعمه شمشیر غضب ایدردم . تیز ، بازرکانک مالنی ویرک و بومقوله مکروهی من بعد بکا تلخیص ایتمهک . ایچیکزدن هرکیم بنم پاک قوللامه (یکیکچری) اجنبی ادخال ایتمهک سعی ایدرسه دنیادن عقبا به ایمانسز کیدوب نار جهنمدن فلاح بولسون) دیو بدعا ایدوب اول بازرکانک آتیش بیک فیلوری سیله اول آن رد ایتدیردی . شیمدی آتیش بیک دکل آتی فیلوری به آتی جبهجی ایدرلر . یا عالم نیجه آبادان اولسون؟ یا مال و خزائن نیجه وفا ایتسون؟ عسکر ابا عن جد عسکر اولانلردر . و او جاق و او جاق زاده لردر . بقال ، چقال ایله ایش بیتمز . [قوچی بک رساله سی]

جغاله زاده ایسه (نہاوند) طرفلرنده (همدان) حاکمی اسیر و (لورستان) حاکمی تسلیمه مجبور ایدرک اصلاحات اجرایی مقصدیه (بغداد) چکیلدی .

ایران شرقاً اوزبک و غرباً عثمانیلر آرسنده قلمشیدی . (شاه خدابنده) حمزه میرزا زاده (حیدر میرزا) بی درسعادتہ یوللامغه و (کنجه) ایله (قرهباغ) ی ترکه راضی اولمش ایسه ده ایرانیلر مخالفت ایتملیله (فرهاد پاشا) (بغداد) جهتده ایرانک اون بش بیک کشیک اردوسنی محو و پریشان ایلدی . (۹۹۶) ده (فرهاد) و شروان بکی (جعفر) پاشالر (کنجه) ایله ولایتی کاملاً ضبط ایتملیله (خدابنده) نک یرینه جالس تخت ایران اولان (شاه عباس) باباسنک تصمیمی و جهله (حیدر میرزا) بی درت خان و بیک قدر ایرانلی ایله درسعادتہ یوللادی . استانبولده حققرنده فوق العاده اکراماتده بوللیدی . ۹۹۸ سنه سی نوروزنده برمعاهده عقد ایلدی . (تبریز) ایله آذربا .

ادا ایدیجک درزی اولان درزیلکننه ، بقال اولان بقانغنه ، عطار اولان عطارلغنه کیدوب هربری صنعتلیله مشغول اولورلر ایدی . لکن بومقوله عسکره ، عسکر دکلدیر . حتی مرحوم و مغفورله سلطان سلیم خان حضرتلری (یاوز) حلب رشام و مصر قاهره نی فتح ایتمکرنده اثنای سفرده اطراف و اکنافدن خزینه یتیشیموب برمقدار مضایقه اولدغه دفتردار مال اولان کسنه بر بازرکاندن آلتش بیک سکه حسنه استقراض ایدوب ، آنکله دفع مضایقه ایلوب ، بعده اطراف ممالکدن مال و خزیه کلدکده دین مرحومک اداسیچون بازرکانی دعوت ایدوب آلتش بیک (فیلوری) بی دفعه تسلیم ایتمکده بازرکان فتح کلام ایدوب (دولت علیہ پادشاهیده مال و منالم افزوندر و دار فناده براوغلمدن غیری کیمسه م یوقدر . ویردیکم آلتش بیک فیلوری جمله میرینک اولسون . همان اوغلمه دولت پادشاهیده ایکی آتجه جبه جینک احسان اولسون) دیو تضرع و نیاز ایدیجک بازرکانک بو رجاسی سده دولت پناهه عرض اولدقده فرمان قضا جریان پادشاهی شویله صادر اولدی که :

(عثمان پاشا) حین وفاتنده جغاله زاده بی سرعسکر لکه وصیت ایتمکه ایکنجی بر محاربه ده (حمزه میرزا) منہزم اولمشدر . خبر وفات استانبوله عکس ایدنجہ (مسیح پاشا) نامندہ طقسانلق بر پیر مسند صدارتہ کچدی . پادشاہ (عثمان پاشا) نک وصیت کردہ سی اولان جغاله زاده ایله مقربلرینک توصیه ایتدیکی (فرهاد) پاشادن هانکیسنی ایرانه سردار ایدہ جکنده شاشیره رق النہایہ ایکیسنکده سردار لغنی ارادہ ایتمش و بوجہتہ (فرهاد پاشا) اردو ایله درسعادتنن قالمشدر . (ارضروم) ہ مواصلتنده ایرانیلرک (جعفر پاشا) بی تبریزده محاصرہ ایتدکلرینی و (حمزه میرزا) نک (سلماس، روان) طرفلرینی اوروب کرجستان پرئسی (سیمون) ک دخی (تفلیس) ی تضییق ایتدیکنی خبر آلمشدر . بونک اوزرینہ (فرهاد پاشا) ، ایران اردوسندہ بولنان ترکمنلری الدہ ایدہ رک (تفلیس) ی قورناردینی کبی ایران اختلال داخلیسی آرہ سندہ (حمزه میرزا) دخی قتل ایدملکہ دشمنک بیوکنندن قور تولمشدر .

غروشترین آلوب و تہمتی ثابت اولمیان نیچہ امکدار ایش کورمش آدملری بیوجہ قالدیروب ، احوال بیلمز ، روزکار کورمہ مش ، عالمک کرم و سردینی چکمہ مش نیچہ تازہ لری یرلرینہ کتیروب ، اوجاغی خراب و بیاب ایتدیلر . بالجلہ ہر زمہرہ یہ تاریخ مزبور دن بری ملت و مذہبی نامعلوم شہر اوغلانی و ترک و چنگانہ و تاتار و کورد واجنی و لاز و یوروک و قاطیرجی و دوهجی و جمال و آغدہجی و قطاع طریق ویان کسچیجی و سائر اجناس مختلفہ ملحق اولوب آیین و ارکان بوزولدی . و قانون و قاعدہ قالدی . اول جہتنن شر و شور و فتنہ و فساد عالمن اکسیک اولوب نظام و انتظام برطرف اولدی . اگر بوکونہ درتی عسکر ایله لایقی دین و دولت بر مصلحت کورمک ممکن اولہ ایدی سلاطین سلف (انارالله تعالی براہینہم) مناصب و زعامت و تیاری مستحقنہ احسان ایتزلر و قول طائفہ سنہ سنوی بونچہ خزینہ ویرمزلردی . آنجق سفر ہایون واقع اولدقدہ اجناس مختلفہ دین براییکی یوز بیک مقداری عسکر پیدا و تدارک ایدرلردی . و خدمتلرن

(اوز تیمور عثمان پاشا) استانبوله عودتنده مراد ثالثك پك بیوك توجهنه نائل اولمش و اوچ هفته صكره عهده سنه ایران سفری سردارلنی علاوه مأموریت اولمق اوزره مسند صدارت توجیه قیلنمشدر .

بوندن صوكره کی ایران سفرینك ده خلاصه سی بودر: (ازز تیمور عثمان پاشا) ۱۴۰ بیك كشی ایله حرکت ایدرك اولا (تبریز) ی محاصره ایتمش و عقیب فتحده برحامده عسكردن برقاچك مقتول بولنسی حسیله هیجان حاصل اوله رق اوچ کون اوچ کیجه شیعیلری قایلجدن کچیردکلی کبی شهر دخی یغما ایدلمشدر . (عثمان پاشا) نك مزاجی متغیر اولمشیدی . (تبریز) ك اطرافنه (۱۲۷۰۰) مترو طولنده بر دیوار چکیله رك عودتده (شب غازان) موقعنه مواصلت ایدیلیر ایدلمز (حمزه میرزا) یکر می سکر بیك سواری ایله هجوم ایتمش و پاشا خسته خسته محاربه ایدرك مغلوب اولمغله اوکون کدرندن ارتحال ایتمشدر .

اوجاغنه قویدیلر . اوجاغك رونق و حسنی کیتدی . ایچلرنده جاری اولان قانون باندی . هرج و مرج اولدی . پیر و عمل مانده اولاندن غیری (اتراق) (مقاعد دیمکدر) اولمق قانونه مخالف ایکن حالا نازه و قوت بدن صاحب لرندن اون بیکنن زیاده قوریجی و اتراق حاصل اولدی . و بیت المال مسلمین بو طریقله ضایع و تلف اولدی . و چاوشلر قدیمی اوچ نفر ایکن حالا قرق الی نفر مقداری چاوش پیدا اولوب و (سراسر) قوشانان طائفه موجبان یوزدن زیاده اولوب هریری اوطه طلبنده دره بوسیدن هر سنه ایکی دونه سلسله اولوب ، روز کار دیده و محاربه احوالندن خبردار اولوب و آلایلر و طابوری بوزوب قلعه لر فتح ایله این کتخداری متقاعد ایدیلر . و الحاصل لاشه دنیا ایچون کیمی عزل و کیمی نصب اولنوب و نتیجه مستحق لری اتراق ایدوب ، نامستحق لری کتوروب ایچلرنده تبدیل و تغیرا کسک اولماز اولدی . برینی یا با باشی و یا خود بلوک باشی اینتکارنده بیکر و ایکیشر بیك

کرای) کندیسنه خلف اولمشیدی . محمد سمیز (شروان) ده اسیر
 دوشه رك وفات ایدن (عادل کرای) ی «قالغای» ولی عهد اتخاذا ایتدی .
 بعده کوچك برادری (سعادت کرای) ی قالغای نصب ایتك ایسته مش
 وبونك جنکیز قانونه مخالفتی حسیبله برادرلرینك الك بیوکی اولان
 (آلب کرای) ی قالغای و (سعادت کرای) ی دخی (نورالدین) عنوانیه
 ایکنجی وارث تعیین ایله مشیدی . بوحال ایله برابر (دربند) ده (عثمان
 پاشا) یه معاوتنده بولنمه ییشی در سعادتیه بیلدیرلمکله عزل ایدلمش و خان
 دخی قرق بیك سواری ایله قالقه رق پاشایی درت بش بیك کشی ایله
 (کفه) ده محاصره ایتمشدر . بونك اوزرینه قبودان دریا (قلیچ علی
 پاشا) دونانما ایله حرکت ایدرهك (قونیه) ده مقیم (اسلام کرای) خان
 دخی قریم خانلغیله ترفیق ایدلمش و بوخبر قریمده پك بیوك تاثیر
 حصوله کتیره رك (محمد کرای) ك آدملری طاغیلدینی کبی (اسلام کرای)
 دخی مومی الیهی طوته رق اوغللریله برابر قتل ایله مشدر (۹۹۲) .

اولنق لازم کلدکده جمله سی یکیکچریلك ایستیوب، غیری سنه ایله متدی اولیچق
 طرف سلطنت علیه لرندن مرادلرینه مساعده بیوریلوب، اول تاریخده یکیکچری آغایی
 اولان فرهاد آغایه امر اولندقده آغای مشارالیه دخی اوجاق ضابطلریله مشورت
 ایدوب، جمله سنك رأی بونك اوزرینه اولدی که « بویله اولورسه اوجانمزده اجنبی
 و بیکانه دخول ایدر . اوجاقده جاری اولان قانون وقاعده الدن کیدر . دولت
 علیه بونك ضرری واردر » دیوراضی اولمادیلر . بالآخره عاقبت اندیش اولیان
 بعض ندما ومقربانك پادشاه حضرتلرینه الحاح ورجالریله طرف سلطنت علیه دن
 تکرار مراد اولنوب، آغای مشارالیه قبول ایتوب، عزلی اختیار ایلدی . یرینه
 آغا اولان (یوسف آغا) طائفه مزبوریه یی (آغا چراغی) نامیله اوجانیه ادخال
 ایدوب بر بدعت احداث ایله دی . بعده (آقسرائی محمد) افندی نام یکیکچری
 کاتبی (فرزند سپاهی) و ۱۰۳۰ تاریخده یکیکچری آغایی اولان مصطفی
 پاشا دخی (بجایش) ناملریله بر بدعت دخی ایجاد ایدوب بو طریق ایله یکیکچری

(اوز تیمور پاشا) ایله کنجه حاکمی (ایمان قولی) خان آره سنده وقوعه کلن محاربه خونریزانه درکه علی السحر باشلامش و کیجه اولدینی حالدیه مشعله لر یاقیله رق تمدید ایدلشیدی . ایرانیلر بومحاربه ده یدی بیک بش یوزی مقتول و اوچ بیک نفری اسیر اولمق اوزره اون بیک کشی بی متجاوز ضایعاته اوغرادیلر (۹۹۱) .

اوز تیمور پاشا (طاغستان) ی تحت اطاعته آلدقندن صکره (تدرک) نهری کنارنده اردونک خزینه سنی غضب ایتک نیتیه پوصو قوران روسلری منهزم ایده رک (قوبان) نهری بی بوزلر اوزرندن کجوب (کفه) به واصل اولدی .

قریم خانی (دولت کرای) که — اوچ دفعه روسلر اوزرینه یوریوب (موسقوا) بی احراق ایتش ایدی — جلوس پادشا- هینک اوچنجی سنه سی وفات ایده رک بیوک اوغلی (محمد سمیز

۱۱۷ — فائده

(یکچیری) نظامنه خلل کله سی

یکچیری اوچاغنه اجنبی دخولی ۹۰۹ تاریخندن بری اولوب سببی بواولمش درکه: تاریخ مزبورده جدامجدری سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینک سور هایونلری واقع اولوب و ایکی آی مقداری شب و روز متمادی اولوب، اطراف واکتافدن بی حد و بیشمار خلایق جمع اولوب ازدحام ناس بر مرتبه یه واردی که نیجه آدملر هلاک اولدی. دفعنه چاره اولیوب بذر یاغیه یاغلامش طولوملر پیدا ایدوب بالاخره خلقی مزاحمه دن منع ایچون اول طولوملرله خلقه هجوم ایتدیکه خلق برمقدار آره لانوب . سور هایون تمامه واروب ، طائفه مزبوریه رعایت

(ارضروم) قیشلاغنه چکیلیر چکیلمز بویکیسی قوماندالرنده بولنان اردو ایله (شیروان) ی ضبط و (اوز تیمور عثمان) پاشایی (در بند) اوزرینه ربعته مجبور ایده رک (تفلیس) ی محاصره ایتدیلهر. عین زمانده (بغداد) ایله (ارضروم) ی تهدیده باشلادیلهر. (لالا مصطفی) پاشا در سعادتده دعوت ایدیله رک یرینه یمن فاتحی (سنان پاشا) سر عسکر تعیین ایدلدی. (سنان پاشا) (لالا مصطفی پاشا) نك باشلادیغی (قارص) استحکاماتی اجمال، (تفلیس) ی محاصره دن تخلیص، (تبریز) ی تهدید ایدنجه شاه ایران طلب صلح ایچون آدملر بوللادی. محاربه بو طرفدن بر آرز یاراشلادی ایسه ممالک جدیده دن اولان کورجستان ایله چرکستانده عصیان و اختلال بردوام ایدی. بو طرف جبالیی تحت محاصره ده بولندرمق ایچون (قارص، اریوان، تومانس، لوری، و صوری) مواقع مستحکمه حالنه قونلش ایدی. محاربات متوالیه آره سنده اک زیاده جالب دقت اولان (صامور) نهری اوزرنده

امرا و بندگان : امرا و بندگان :

۳۱۹ — خاص و خلعت درزیلیری	۲۱ — اطبا
۹۴۷ — خدمه اهل حرف	۴۳۲۲ — بیوک و کوچک آخوردده
۱۹۲۵ — درگاه عالی قیوچیلیری	بولنان سراج و خدمه
۴۱۷ — باب هایون قیوچیلیری	

سرایده بولنان خدام و ساژه : سرایده بولنان خدام و ساژه :

۷۰۹ — اندرون غلاملری	۱۰۰۹ — تبردازان خاصه
آغالریله برار	۴۳۳ — درگاه عالی متفرقه لری
۳۲۴ — درگاه عالی چاوشلری	۲۷۱ — چاقیرچیلر
۲۷۶ — شاهینچیلر	۴۵ — آهجه چیلر

بولنرک مجموعی (۱۲۸۶۰) کشی ایدی .

(داوید) مقاومت کو ستردیکندن اوزرینه واریلوب طرد ایدلدی .
بتون (کرجستان) درت ولایت آریلوب (شیروان)، اوز تیمور عثمان
پاشایه ، (تفلیس) محمد پاشایه ویریلدی . (شیروان) ده ایران شاهی
نامنه عائد اولان یکرمی بش ملیون ایکی یوز بیک آچهلک واردات
سنویه نام پادشاهی به تصحیح ایدلدیکی کبی طاغستان امیزی (شمخال)
عرض اطاعت ایتمله عهدسنه (شاپوران) سنجانغی و برادری (برهان
ملک الدین) ه (اوختی) سنجاقلری تفویض اولندی .

ایران سفری اون ایکی سنه امتداد ایتمشدر. بو ائناده (شاه طهماسب) ک
اک کوچک اوغلی (محمد خدا بنده) شاه ایدی. مومی الیه کور دینه جک
درجده آز کوروردی . هله قابلیت اداره سی هیچ یوق ایدی .
فقط زوجہ سی اردولره قوماند ایدر بر شجیعہ و اوغلی (حمزہ میرزا)
دخی جنک اور لکله نامور ایدی. سر عسکر (لالا مصطفی پاشا) عسکر یله

امرا و بندکان :	امرا و بندکان :
۷ — اوزنکی آغالق لرندن	۱ — جبه جی باشی
معزول بولنانلر	۲۵ — مخادیم وزرا و علما و امرا
۳۲ — آغایان متقاعدین	و دقتداران و آغایان
۱۳ — بندان و افلاق و یوده لرینک	۵ — آغایان اهل حرف
قیو کتخداری	۲۴ — دیوان هایون کاتبلی
۱۳۳ — خزینہ عامره شاگردلی	۱۶ — خزینہ عامره کاتبلی
۲۵ — مشاهره خواران	۲۰ — احکام مالیه کاتبلی
۴۱ — اطبای یہود	۵ — شاگردان منجمان
۲۲۸ — مهتران علم	۸۳۳ — مهتران خیمه
۴۴ — معمارلر	۱۹ — طیش خزینہ دارلری
۳۶ — سقارلر	۱۵ — مؤذنلر
۱۱۲۹ — مطبخ عامره و کیلار خلقی	۵۷ — شاطرلر

عصیانہ دعوت ایتمکله برابر ایران حدودی اوزرنده یوز اون بیک کشیک براردو جمعنده مأمور ایدی (۹۸۶) .

(وان) بکلربیکی (خسرو پاشا) ابتدا حرکات تعرضیه باشلایه رقی پاشانک (اردهان) ه وصولنده خبر موفقیتی کلدی. پاشا دخی (ابلیس قلعه) دینیلن (چیلدیر قلعه) سی اوکنده ایران سرعسکری اولوب برایکی سنه اول (شاه طهماسب) طرفندن تبریک جلوس ایچون انواع هدایا ایله استانبوله سفیر گلش اولان (طوقاق) خان یوزدی. (آچه قلعه، یکی قلعه، چیلدیر) ضبط اولنوب ایرانک بری (قناق) و دیگری (قور) نهرلری اوزرنده تصادف ایدیلن ایکی دیگر اردوسی ده فنا حاده مغلوب ایدلی. (جکی، دربند، شیروان) آلدی. اوز تیمور پاشا (شاهی) حاکمی (آراس) خان ایله اوچ کون اوچ کیجه متمادیاً حرب ایدرک ایرانیلره اون بیک تلفات و مجروح ویردیردیکی کبی خان یایراق و چادرلریله برابر اخذ و ضبط ایله دی .

(کرجستان) ذاتاً داخلاً قاریشیق ایدی . پرنس (آلتون) ایله دیگر ایکی پرنس عرض اطاعت ایتدیلر . فقط (تفلیس) امیری

۱۱۶ - فائده

عصر سلطان مراد نالنده یومیه آلان امرای و بندکان

امرا و بندکان :	امرا و بندکان :
۱ - میر عالم	۱ - یکچیری آغالی
۳ - بیوک کوچک میر آخور	۱۰ - قیوجی باشیلر
و چاشنکیر باشی	۱ - چاقرجی باشی
۲ - چاوش باشی و قپوجیلر	۶ - سپاه ، سلحدار ، علوفه جیلر
کتخداسی	یمین ویدارغرای یمین آغالی

حدود افزون کنیسی تخته چیقاران همشیره سی (پریجان) ک بیه
 نقرتی موجب اولدی . حتی برادر زاده لری (حمزه) و (عباس)
 میرزایی ده اعدام ایتمک املنده ایکن (پریجان) ک اون بش جلادی
 قادین قیافته صوقه رق اسماعیل میرزایی اخناق ایتدیردیکی مرویدر .
 اسماعیل میرزا بریچق سنه سلطنت ایتمشدر . بو بریچق سنه ایرانک
 اک قاریشیق زمانلردن بری اولغله (وان) بکلربیکی (خسرو پاشا) نک
 انهاسی و (لالا مصطفی پاشا) نک تشویقی اوزرینه ایران علیهنه اعلان
 حرب اولندی . صوقوللو هنور صاغ ایدی . بوسفردن دولت ایچون
 فائده دن زیاده مضرت و مصرف حاصل اوله جغنی سویلیدی ایسه ده
 اسماع ایده مدی .

قبریس فاتحی، (لالا مصطفی پاشا) سر عسکر تعیین اولندی . پاشا
 کورجی، چرکس، منغره لی، شیروان، طاغستان بکلربی ایران علیهنه

زر قمرتاب : سلطان مصطفای ناک زماننده کسلیمش سکه دن ایدی . محرمیه
 وسائر عطایایه مخصوص ایدی .

سلطانی : طرابلس، تونس و جزایر ضربخانه لرنده ضرب اولمش عثمانلی آلتونلرینک
 نام قدیمی .

شاهی : سلیم اولک شاه عنوانیه مضروب بر سکه سیدر . بیک تاریخلرینه یقین
 زمانلرده دخی آقچه لره مخصوص اولق اوزره کذلک (شاهی) نای قوللا .
 نیلشدر .

طغرالی (مصر طغرالیسی) : مهر ضربخانه سننده کسلین اشرفیله دور
 سلطان احمد خان ناکده وریلن اسم .

عدلی آلتونی : ۱۲۲۳ سنه سننده ضرب ایدیلن آلتون اولوب بونلرده سلطان
 محمود نان طغراستک صاغنده (عدلی) مخدای یازیلیدر . عتیق عدلی وجدید
 عدلی ناملرنده ایکی نوعی واردر .

قتل ایدلی . چرکسار (طهماسب) ك صلبندن كلن اون شهزاده دن برینی تحتہ اقعاد ایتك ایستور لر دی . (شمخال) ایله (بریحان) ، یکر می سنه دن بریدر مقتول حیدر ك برادرینك تحتہ وراثتی تأمین مقصدیله طهماسبك (الحمود) طاغنده کی قلعه ده حبس ایتدیکی (اسماعیل میرزا) بی خاطر لادیلر . (بریحان) ، بو چرکس قیزی بر آته یینه رك طوغریجه قلعه یه کیتدی و برادرینی تخلیص ایدوب (قزوین) ده کتیردی .

اسماعیل ده (آسایش عامه و استراحت خلقی تأمین) بهانه سیله سکرز قرداشیله رجال حکومتدن اون سکرز کشی بی اعدام ایتدیردی . آنا ، بابا بر برادری (خدابنده) ایله اولادینی بر اقدی .

شاه جدید ، مدت مدیده سورن اسارتنده آفیونه و بالخاصه (نجین) یعنی بنك دینیلن زهرلی مکیفه زیاده سیله مبتلا ایدی . بو جهتله خشونت و عنف و شدت صاحبی اولمشیدی . ظلم و جور ی

لهستاندن كلش و تاریخلمزده (زولته ، ذولته ، ذولته ، زولوطه ، زولوطه)

زولته

شکلزنده محرر بولمشدر . غروشك اوقاقلقلزندن ایدی . مصطفی خان ثانی زماننده تداوله باشلاش و برنجی عبدالحمید زماننه قدر دوام ایتمشدر . (۳۰) پاره قیمتنده ایدی . اون بش پاره قیمتنده (یازم زولته) دخی وار ایدی . برده برنجی عبدالحمید خان عصرندن صکره (چفته زولته) ضرب ایدلشددر . ۱۱۳۸ تاریخلمزده

تنظیم اولنان بر ترفنده اسکی کوش زولته یه ۸۸ آچقه فیأت قونولشدی .

زر استانبول : ۱۱۲۸ تاریخنده تام الوزن وخالص العیار اوله رق یوز عددی یوز درهم كلن كتاری زنجیرلی وداژه سنك اطرافی رومی نقشلی ، اورته سی مصیقل ، وسطی طفرالی و آرقه طرفنك اورته سنده دخی (ضرب فی اسلامبول) یازیلی بر آتون ایدی .

— ۲ —

ایران سفری

ایران ۹۸۶ تاریخبرینه طوغری آنی براختلاه اوغرادى . اللی
سنه دن بری ایران تختنده بولنان (شاه طهماسب) ، کندیسنه ولی عهد
ایدیندیکی بشنجی اوغلی (حیدر میرزا) نك والدهسى طرفندن زهرانوب
۶۴ یاشنده وفات ایتش ایدی . (حیدر میرزا) نك والدهسى کورجی
اولوب اوغلنك برآن اول تحتہ چیقمنسی التزام ایدیوردی . فقط
چرکس بروالده دن طوغمه اولوب حیدرک همشیره سی اولان (پریجان)
طایسی (شمخال) خانه وقوع حالی بیلدیردی . اوزمانلر ایران شاهلری
(قزوین) ده اوطوریورلردی . چرکس و کورجی بکلری پای تحتہ
قوشوشدیلر . (شمخال) قوه مسلحه ایله سرایه کیردی : شاه حیدر
قادین لباسی کیهرک قاقچق ایستهدی ایسه ده یاقه بی اله و یروب خنجرايه

دار الخلافه آلتونی : سلطان محمود ناینک یالکز اون بش و اون آلتنجی
سنه جلوسنده کیلوب برنده (دار الخلافه العلیه) و دیگرنده (دار الخلافه
السنیه) یازلمشدر . بونلره بین الناس (صره آلتونی) دینیردی .

رومی آلتونی : (عتیق رومی) دینلن آلتون که سلطان محمود ناینک طقوزنجی
سنه جلوسندن اون اوچنجی سنه جلوسنه قدر درت سنه ضرب اولتمشدر .
برده (جدید رومی آلتونی) واردرکه بوده طقوزنجی سنه جلوسندن اون
بشنجی سنه جلوسنه قدر ضرب اولتمشیدی . بونلره بین الناس (یازولو
محمودیه) دینیردی .

زولته : (اسلاو) لساننده غروش معناسنه اولوب اسلاوجه (زولوطا
Zolota) دره . (له) لساننده (زلوتی Złoty) کوموش غروشله علم
اولشدر . روسجه ده (زولوطو Zoloto) آلتون معناسنه در . بولکه بزه

(۹۸۷) سنه سی . بر کون صوقوللو ، ایکندی وقتی قوناغنده مصالح عامه ایله اوغراشورکن درویش قیافتده بری عرضحال ویره جک ایمش کبی یاقلاشوب قلبنه برخنجر صاپلادی . مشارایله متأثراً ارتحال ایتدی . تاریخلردن بعضلری قاتلی مجذوب دیه یازارلر . حقیقهٔ مجذوب ایمش . چونکه وزیر اعظمی قتل ایدنی البته قتل ایده جکله . فقط بر کوسترش اولمق اوزره بو دیوانه نك هر بر ایله آیاغنی برر بارکیره باغلایهرق حیوانلری سوروب پارچه پارچه ایتدیرمک کبی بر خجیعه ده ایشلندی . خلق آره سنه بر طاقم روایتلر نشر ایدیلدی . قاتل بوسنه لی ایمش ، تیماری آزالدمش ، آنک ایچون انتقام آلمش ایمش ، (لالا مصطفی پاشا) اوردیرمش ایمش . فقط بزجه سی صوقوللو طوغریدن طوغری یه اون درت سنه ک صدرتنک وبالخاصه کفایت و اهلیتک انظار اهلیت ناشناسانده حاصل ایتدیکی غرض واسترقاب شهیدی اولمشدر .
(رحمة الله علیه)

جدید زر استانبول : ۱۱۲۸ تاریخنده ضرب و اخراج اولنان بر آلتون ک بوکا زنجیرلی ذخی دنیلیردی .

جدید زنجیرکلو : زنجیرک کوچک زنجیر دیمکدر . شیمیکی آلتونلرده اولان (طریل) ه وقتیه زنجیر دینیردی . جدید زنجیرکلو ۱۱۳۸ تاریخنده (تبریز) ایله (تفیس) و (روان) ضربخانه لرنده سلطان احمد خان ثالث نامنه ضرب اولمش آلتون سکه . بونلردن هبرری یکریمی درت عیارنده خالص آلتون ایدی .

جهادیه : سلطان محمود ثانی زماننده مصارف حربیه یه فارسی ضرب ایندیش بش غروشلق .

خیره آلتونی : سلطان محمود ثانی نیک یکریمی برنجی سنهٔ جلوسندن بدأ ایله یالکز ایکی سنه ضرب ایدلمشدر . لسان عوامده (غازی) و (صندوقلی) آلتونی نامیه یاد اولنوزدی .

(مدرسه ثمانیه) دن معلم زاده (محمود چلبی) تعیین قیابندی که اصوله مغایر ایدی . نانیاً : پاشانك كتخداسی قتل و عموجه سی اولان (بودین) بککر بکی (مصطفی پاشا) ، (بودین) جیخانه لکنه ییلدیرم اینهرك یانديغندن طولای اعدام ایدلدی (فسبحان الله). خرم قادین افندی بختنده سویلدیگمز وجهه حرم هایون ایچون امور دولته قاریشقم برمودا اولمشیدی . والده سلطان (نورباتو) دخی پادشاهی : اداره دولتی سن کندی الکه آل . ديه تشویق ایدیوردی . بالطبع (شمسی پاشا) ونیجه تسویلات قدیمه سیله معروف اولان (لالا مصطفی پاشا) ده بویولده تحریکاتده بولتیورلردی . پاشانك رفیقلرندن شیخ الاسلام (حامد) افندی ایله قپودان دریا (بیاله پاشا) ده وفات ایتدیلر . (قبریس) قرالغنی قوران و آطه نك فتحندن صکره وارداتی صدارت معاشاته مقابل کوسترلدیکندن طولای پاشایه عداوتیله اشتهار ایدن معهود موسوی (ژوزف نصی) ده کبردی .

دها بیوك قطعه ده اوله رق پاره کیسلمشدر . بوپاره عثمانلی غروشلرینك ظهوریله برابر آنلرك كسری یعنی اوقافلغی اولمشدر .

ثمن : (۱۰۴۰) تاریخلرنده کلیتله منتشر اولان اجنبی غروش اقسامندن برنوع

زر محبوب

سکه در . بوسکه (مارسیلیا) تجارینك بش (صو) قیمتده کی فرانز سکه لرینی کلیتله نقل ایدرهك كوچك وشكل وقضه . لری ظریف اولغله عثمانلیلر رغبت ایتشلر وبونی ریالك سکزده

بری ظن ایدرهك سکز عددینی بر (نه کو) یعنی بریال مقابلی اوله رق اخذ وقبول ایتشلردر . (ثمن یعنی سکزده بر) تسمیه سی بوندندر .

ایدلی . (مولی احمد) شکرانه اولق اوزره سلطان مراد ناله هدیه لر ، سفیرلر یوللادی (۹۸۶) .

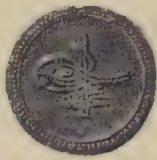
صوقوللونک قتلی — مراد ناک ، حکومتک استناد ایتدیکی دالردن برینی ، زیاده کولکه ویریور بهانه سیله کسمکه نیت ایتمش ایدی . ذاتاً برملتک انحطاطی مقدمه لری بودرلو یولسزقلر ، جنایتلره ظهور ایدر . ییلدیرم بایزید برادر اولدورمه سنی ، فاتح ده صدراعظم قتلی ایجاد ایتمشلرایدی . تاریخ هیچ برزمان بولکه لری اونوده ماز . سز باشقه تاریخلرک تبصصلرینه ، بولدقلری بهانه لره باقیک . قتل ، قتلدر .

صوقوللونک قتلی طولاماج برطر یقندن وقوعه کمشدر . اولاً : مشهور (منشآت) صاحبی وپاشانک محرم اسراری اولان نشانجی (فریدون) بک بلغراد سنجاق بکلکنه نقل ایدیلدی . حتی آنک رینه فاتحده کی

باربوط آلتونی : ۲ قیراط وزنده اسکی بر آلتون سکه که یوزک عثمانلی آلتونی حسابله ۳ غروش ۳ پاره قیمتنده ایدی .

بشک : سلطان محمود ثانی دورنده کسیمشدر . جهادیه ، یکی بشک و دیگر یکی بشک زملزله اوج نوعدر .

پاره : ۸۱۸ تاریخنده مصر مملوکی (ملک مؤید) ک نامنه نسبتله (مؤیدی) دیه برسه کسیمش ایدی . ایشه بوسکه یه (۱۰۴۵) تاریخلرینه طوغری

زر استانبول

پاره دنیمشدر . آلتونک کسرینی تشکیل ایتک ایچون مستعمل اولان آچه ناک مقدار معینی علی-الدوام تخلف و تزیید ایله مسندن ناشی یکی برکسر اخراجنه احتیاج کورلش و بونک اوزرینه آچه دن

اقدام و غیرتله (عبدالملك) ی تحتہ او طور تدی . عبدالملك ، (رمضان) پاشا واسطہ سیلہ سلطان مرادہ ایکی یوزبیک دو قہ کوندردی . فقط یوزتکیز قرالی (سباستیان) ، (مستنصر) ی املنہ دہا زیادہ موافق یولدینی ایچون (مستنصر) ہ اون بیک سواری ویتش بیک پیادہ واوچ یوز آلمش طویلہ مجھز بیوک براردو ویرہرک فاسہ یوللادی . بواردو (وادی السبیل) نام موقعہ (رمضان) پاشا اردوسیہ ملاقی اولہرق وقوعہ کلن محاربہدہ یوزتکیز لیلر فنا حالہدہ یوزولدیلر . یکرمی بیک یوزتکیز عسکری تلف اولدی . حتی قرال ایلہ (مستنصر) دہ مقتول دوشدیلر . قرق بیک یوزتکیزلی اسیر طوتولوب یکرمی بیکی کوچ حال ایلہ کیلرہ بینہرک قاچہ بیلیدیلر . نہ فائدہ کہ بومظفریت (عبدالملك) بیچارہ سنی سوینج اولومنہ مبتلا ایلدی ، اوچ حکمدارک وفاتنہ سببیت ویردی . طرف دولتدن (مستنصر) ک اوغلی (مولی احمد) فاس تحتہ اقعاد

اولنان آلتون سکہ لدر . بوکا طفرالی آلتون دخی دینیردی . میردہ بو آلتونلرہ (زر محبوب) نامی ویرلمشیدی .

اسدی : (نہ کودولیشن) دینیلن غروشلرہ غروش بختندہ معلومات ویریلہ جکدرہ . آیینہلی : اوچنجی سلطان مصطفی زمانندہ کسيلمش بعض بیوک قطعہدہ کی آلتونلرہ لسان عوامدہ ویریلن نام . بو آلتونلرک کنارلری منقش اولیوب طفرایلہ یازیلرک اطرافندہ سادہ ویانقطہلی ایکیشرہ اوچر دکرمی چیز کیلر موجود اولدیغندن آیینہ یہ تشبیہ اولمشدر .

آلتمشلق : سلطان مصطفای ناک زمانندہ آلمش پارہ قیمتندہ مضروب جفتہ زولتہ .

اللیلک : سلیم ناک زمانندہ کسيلمشدر .

آلتیلق : سلطان محمود ثانی دورندہ ۱۲۴۹ تاریخندہ اقسامیلہ برابر ضرب ابدلش سکہ .

سز برارده زمانك تربيه سنه باقك كه (ونديك) ايدچيسي ده پادشاهه
اللي بيك و صدراعظمه درت بيك دوقة التوني ويره رك مجارستان
دولت عليه به كچمزدن اول (دالماجيا) جهتنده ونديكك ، مجار قراليله
عقدابتديكي معاهده ده مصرح اولديني وجهله تحديد حدود ايدلسنه
موفق اولدى .

وادي السبيل محاربه سي — آفريقاي شماليده يالكز (فاس)
قطعه سي دولتك دائره نفوذندن خارج بولنيور كي ايدى . بو آراق
فاس ومراكش سلطاني (شريف عبدالله) وفات ايتمش واوغلي (محمد
مستصر) تحته چيقمش ايسه ده عموجه سي (شريف عبدالملك) دعواي
سلطنتله (سلطان مراد ثالث) دن يارديم ايسه مش وديكر طرفدن
پورتكيز حكومتى ده (مستصر) حمايه به قالمش ايدى . بونك اوزرينه
جزاير غرب بلكر بكي (رمضان) پاشايه امر كوندردلى . مشاراليه ده

اولان حكمدارك نامنه نسبت ايتك عادت اولديغندن سلطان سليمه مغلوب
اولش اولان مصر ملوكى تحته جلوس زماننده اجداديتك اثرينه اتباعاً
(ملك اشرف) عنوانى طاقينمش اولمسيه بو نامله كسيلمش اولان
آلتونلره (اشرفي) اطلاق اولمشيدي . سلطان سليم دخي برابرنده بر مقدار
آلتون وكوش مسكوكات بولنديغي حاليده عودت ايلدكن صكره عثمانلي
آلتونلري (اشرفي ، شرافي ، شريف) اسملريله ياز ايلدكده باشلامشدر .
حتي اجنبي آلتونلري بيله آره صره بونام ايله ذكر ايدلمشدر . بو آلتونلر
يالكز بر ايكي سنه ضرب ايدلمش

وبعده اورارده كسيلن آلتونلر
نارده بر معتاد كسوة عثمانيه
تحويل ايدلمشدر .

برده (جديد اشرفي) واردركه
سلطان مصطفى خان ثاني زماننده
ايك دفعه ظفرالى اوله رق ضرب

فتح قسطنطينيه دن صكره ايلك
كسيلن آلتون سكلردن

دوقه آلتونی	۱۲۰۰۰	سنوی	راغوزه جمهوری
»	»	»	افلاق ووبودلنی
»	»	»	بغدان ووبودلنی

اوستریا ایمپراطوری (رودولف) معتاد اولان هدیه لری ارساله مسارعتله حدود بکارینک کندی طوبراغنده جولان ایتملرندن شکایت ایتمش ومع مافیہ سکز سنه مدتله تجدید معاهده به موفق اولمشدر. زمانک منفعت خصوصنده کوستردیکی جلوه لره باقک که دهه برسنه اول متوفی (ماقسیمیلیهن) تجدید معاهده ایچون کموش ساعتلر و آلتون بارداقلره برابر آلتی بیک دوقه یوللامش واکرامیه اوله رق صدراعظمه ۹۰۰۰، وزیر ثانی به ۲۰۰۰ و دیگر وزرایه بیکر آلتون و دیوان هایون ترجمانی و سائر رجاله ویردیکی هدیه لرله برابر جمله سنک قیمتی اوتوز بیک دوقه به بالغ اولمش ایدی. بودفعه ایسه (رودولف) ده آریجه هدیه لر یوللادی.

۱۱۵ - فائده

عثمانی سکه لری

اشرفی: سلیم اول مصری فتح ایبتدکن سکره (۹۲۳) تاریخی ونامنه اوله رق اوراده آلتون سکه کسدرمش وبونلرک اوزرنده یالکز (سلطان) عنوانی

درجیله اکتفا ایتمشدر. اوزرنده شاه عنوانی بولنیمان اشبو آلتونلر ایله دیگر امثالنه مصرده (سلطانی) دنیلدیکی کبی (اشرفی) دخی دینیر ایدی. سائر ممالکده اولدیغی کبی مصرده دخی مسکوکاتی صاحب سکه

آقچه — اورخان غازی

(باطوری) لهلیلر طرفندن قرال اتحاب ایدلدیکندن کیفیت اتحابی اراده سینه ایله تصدیق ایدیلهرک صدراعظمک لهستانه اجرا ایدیلی و صایا اوزرینه قراللقده ابقا و بو حکومت دخی دیگر افلاق و بغداد کبی دولته تابع حکومتلر میانه ادخال ایدلدی. حتی (ماقسیمیلهن) ک وفاتی اوزرینه آوستریا تختنه چیقان ایتراطور (رودولف) ه یازیلان نامه هایونده طرف شاهانه دن (له) قرالغنه اجلاس قیلنان (باطوری) به تعرض ایدلمه سی و لهستان حمایه عثمانیه ده بولندیجی جهتله لهلیلر حقنده دخی تبعه عثمانیه مثللو معامله اولنسی بیلدیرلمشدر .

شو ائاده دولته خراجکدار اولان حکومت و بکلکر ایله بونلرک مقدار خراجلری بروجه آتیدر :

دوقه آلتونی	سنوی	۳۰۰۰۰	آوستریا حکومتی
»	»	۵۰۰۰	اردل و ویوده لنی
»	»	۳۰۰۰	زانه نك تصرفدن طولای و ندیک

و کیمنی تمیک ایتدیروب و کندولره استغنا کلرکن صکره هر بری توابعنه نیجه تیمارلر و زعامتلر ایتدیروب ارباب سینه ک دیرالکری قطع ایتدیلر . و بیت المال مسلمینی اضاعت ایدوب عالی بوشکله قویدیلر . بوندن صکره ینه قناعت ایتوب باب ارتشایی کشاده قیلوب سنجاقلره و بکلر بکیلکه وسائر مناصب پادشاهی به مدانه به باشلادیلر . بر آلائی نا اهل و نا مستحقک لاشه رشوته طمع ایدوب و کیمنه بکلر بکلک آلیوروب ارباب استحقاق اولان بر آلائی کاردیده و امکدار یارار و شجاعت شعار قوللر کوشه مذاتده بی نام و نشان قالب بایمال فقر و فنا اولدیلر . و ارباب تیمار و زعامت بالکلیه یوق اولدی . فتح و نصرت بر طرف اولدی . ضبط و ربط عالمدن قالدی . علوفه لی قول دنیا بی طوتدی . و سپاهی گروهنی باصدیردی . و نامدارلری و کلایه تابع اولوب هر نه قدر فتنه و فساد ظهور ایتدیه بو مقوله لردن اولدی و حرم هایونه ترک و یوروک و چنکانه و یهودی و بی دین و بی مذهب نیجه قلاش و عیاش شهر اوغلانلری کیر اولدی .

[۱۰۴۱ ده یازیش قوچی بک رساله سی]

بالطبع بومشرب و طبعته اولان بر حکمدار (صوقولو محمدپاشا) کبی عقلی ، حکیم بر وزیر ی چکه مز . دها ایلک کونلرنده صوقو-
للوک حائز اولدینی نفوذ و حیثیتی اخلاسه تشبث ایله مشدر : جلوس
ایچون استانبوله کلدیکنده انشته سی اولان صوقولو محمد پاشا فنارلرله
کله رک یالی کوشکنده استقبال ایتدی . کندیس ی در حال انه صاریلوب
اوپنک ایسته دی ایسه ده مشارالیه پاشا در حال آیاقلرینه قپانه رق
عرض عبودیت ایله دی . فقط مراد ثالث بو تنزنه صکره دن نادم
اولدی و صدر مشارالیه ی تحمیر و استئقال ایتکه باشلادی . تاریخمزمک
جان الهجق نقطه لری بو کبی رقاب و مؤسسه اولدینی ایچون فوق العاده
دقت ایتمیدر . ایلروده کوره جکمز وجهله دولت بر صوقولونک
ضیاعندن اوده نیلمز زیانلره اوغرا مشدر .

دولتلرله تجدید معاهده ایدلدی . (اردل) و و یوده سی اولان

ایدوب روم ایلی بکلر بکیسی (قره محمد پاشا) یی و باب السعاده آغاسی (غضنفر)
آغاسی ایسته میز دیو قتل ایتدیروب و یجه اهل عرضه تعرض ورعایا و براییه ظلم
وتعدی اوزره اولوب برفرد دفعه چاره بولیوب ، مرحوم عسجی (حسن پاشا)
حسن تدبیر ورأی جمیلی ایله یکیکچری اوچاغنی قوله آلوب علی الفظه استانبول
قپولرین قپادوب ، طائفه مزبوره نک اشقیا و اشارینی بر آنده طعمه شمشیر قهر
ایدوب ، حقلرندن کلشکن آنی دخی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه بی جرم و کناه
غمز ایدوب بالاخره قتل ایتدیردیلر . و (درویش محمد پاشا) و (نصوح پاشا)
کبی دلیر و دلاور ، مرد بهادر نیجه صادق وزیرلری بعض اصحاب اغراض نیجه
افتراق ایدوب حاشا ثم حاشا سلطنت علیه سه سؤ قصدی واردر دیو مظهر غضب
پادشاهی ایتدیلر . آنلردن صکره کلن وززاده بالضروره ایچ خلقتنه (سرای خلقتی)
متابعت و هوالرینه موافقت ایدوب هر نه مراد ایتسه لر درینغ ایتمز اولدیلر . آنلر
دخی نیجه اموره مداخله به باشلایوب غزوات و مقاتله حقلری اولان نیجه یوزیل
مقدم فتح اولنش قرا و مزارعی بر طریق ایله کینی (پاشمقتی) و کینی (آرپه لقی)

اوچنجی سلطان مراد

بش شهزاده بی
کناهی پدرلرینک الم
ماتمی آرہستده قتل
ایله کویا راحت عامہ یه
و آسایش عالمه خدمت
ایتمش اعتقادنده بولنان
(مراد نالک)، جلوه
سنک اوچنجی کونی
عسکره انعام عواندی
اوله رق (بر ملیون
یوزینک دوقه) آلتونی
ویردیگی کبی ایرتہسی
کون دخی وزرا ایله
ارباب حکومتہ عطیہ لر

و هدیه لر ویرمش [*] و بر از صکره تقلید سیف آلابنی ایوبده اجرا
ایده رک اجدادینک تر به لرینی زیارت ایله مشدر .

[*] صدراعظمه: آلتی بیک دوقه آلتونی وبری بیاض اطلس قابلی سمور

و ایکیبی سراسر دینیلن بر نوع صیرمه ایشلمه لی قاش

ایله قابلی اوج عدد کورک و بر مرصع قلیج .

دیگر بش وزیرہ : دردر بیک یتشر دوقه آلتونی ایله ایکیشر خلعت .

نشانجیلر ایله دقتدارلرہ : بشر یوز دوقه آلتونی .

و حساد بدکویاندن بعضیلری (ابراہیم پاشا، ستان پاشا و ساژد) مشارالیه حقندہ
نیجه افتراقلر ایدوب بلاخرہ بی کنہ قتل ایتدیردیلر . و مقدهما سلطان مراد خان
(نالک) و سلطان محمد خان غازی (نالک) حضرتلرینک زمان سلطنت علیہ لرندہ
طاائفہ سپاہی سمت اطاعتدن انحراف کوستروب و کلای دولته زور باندہ معامله سنی

اون اوچنجی باب

اوچنجی سلطان مراد

- ۱ -

۹۸۲ ده سریر سلطنته جالس اولمشدر . ۲۸ یاشلرنده ایدی .

پدری سایم ناینک وفاتی خبرینی (مغنيسا) ده آلمش ودرحال سلحدار ، چوقدار ، رکابدار و خواجه لرینی استصحاب ایدهرک (مدانیه) یه کلدی . اورادن دخی بر چکدیری یه یینه رک آقشام اوزری سرای هایونه داخل اولور اولماز برادرلری بش شهزاده نک قتلی امر ایله دی . [*]

[*] امر بیعت تمام اولدقدن صکره مومی الیه سلطان جنت مقامک نمشنی واول لیل پرویلده شهید قیلنان بش نفر شهزاده سعید نیشلری ایله بیله (برابر دیمکدر) چیقاریلوب نمازلری حرم دیوان آسمان عنوانده ادا اولنوب آندن آیاصوفیه جامعی قربنده حفر واحضار ایلدکلری کلزار مزارلرینه دفن ایلدیلر . اول کون انواع تصدقاته قیام واطعام اراامل وایتام اولندی .
(رحمة الله علیه . وعلی اولاد هم)

مصراعی تمام تاریخ وفاتلری اولور . [صولاق زاده]

بونجه تفاریق کران بها ایله مخیم بارگاه پاشای مشارالیه کوندروب تضرع و نیاز ایدینجه پاشای مشارالیه دخی مرادینه مساعدده ایدوب :

(فتح و نصرت بریمین و بخت دولت بر یسار)

آستانه سعادت مدار طرفنه عزیمت ایدوب برادر زاده شاهی بیله سنجه (برابرنده) سده دولت پناهه کتوروب تسلیم ایتدی . بونجه خدمتله مقابله سنده طرف سلطنت علیه دن التفاتلر و نوازشلر وانعاملر مأمول ایکن ندما و مقربان

ترجمه ایتمشدر در دور سلیم ثانیه نظر دفته چارپان بر حال دها کوریلیرکه اوده (دوراستیلا) مزك برنوع تردد ایچنده قاهره موقت برمد و جزره گرفتار اولدیغنی اخطار ایلر . فاتحك زمان جلوسنده برآز زیاده جه میدانه چیقان یکیچریلرک جلوس بخششی ایسته مک سرکشلکری سلیم ثانی جلوس کونلرنده بر قات دها سویه سنی یوکستمشدر .

۱۱۴ - فائده

ندیملر و مقر بلرک سیئاتی

(۱۱ نجی عصر هجریده امور دولتده کوریلن تغیرات و سیئاتک تاریخچه سی اولمله بوفائده به پک زیاده دقت لازمدر)

۹۸۲ تاریخنه کلنجه وزرای عظامده استقلال نام اوزره اولوب وزارت عظمی صدرنده اولانلرک مورینه بر فرد مداخله به قادر دکلدی . عزل و نصب اللرنده اولوب پادشاه ایله بیننده اولان معاهلانه کیمسه واقف دکل ایدی و بر مصلحته مداخله به کیمسه نک زهره سی یوق ایدی . تاریخ مزبور دن بری ندما وسائر مقریان حضور پادشاهیده حیز ورتبه لر بولوب (امور سلطنته مداخله ایدر اولدیلر) . وزیر اعظم اوکلرنده نیجه نامعقول تکلیفات ایدر اولدیلر . وزیر اعظم بونلرک مرادلرینه مساعدده ایتملر سه جمله سی یک دل و یک جهت اوله رق حضور مایونده فرصت بولدجه حق لرنده نیجه افتراق ایدوب تحریک سلسله غضب پادشاهی ایتمکله بی گناه کیمینی (قتل) و کیمینی (نقی) و کینک مال و منالی آلدیروب کلی حقارتلر ایتدی بر لر . جمله دن بری مقدما ممالک عجم اوزرینه سردار تعیین اولنان (فرهاد پاشا) طریق غزا و جهاده کمر بند اجتهاد اولوب یمن دولت علیه ده بونجه خدمتلر وجوده کتوروب عرصه مملکت عجمدن اون ایکی ایالت بری قبضه تصرفه کتوروب ممالک پادشاهی به الحاق ایتدکده شاه کمره :

(الامان ای آصف عالی هم صاحبقران)

دیو طالب صلح و امان اولوب قرداشی اوغلی (حیدر میرزا) بر نیجه تحف و هدایا

اورتہ بویلو، یاصصی یغرئی، قومرال صقاللی، صاریشین، آچیق
آلئی، کوک الا کوزلو، لکنت آمیز سوزلو ایدی. اوق آتمقده مهارت
تامہسی وارایمش. صوقوللو محمد پاشا دامادیدر. والدہسی (خرم)
سلطان عن اصل روس اسیرلرندن ایدی. خرم سلطان عہد سلیمان
قانونیدہ فوق العادہ برنقوذہ مالک اولہرق حرم ہایونک امور دولتہ
مداخلہسی اساسنی قورمش و اودوردہ ابراہیم و احمد پاشارک اعدامنہ
سبب اولمشیدی. حتی سلطان سلیم نیک بیوک اوغلی سلطان مصطفائی
دخی خفیاً قتل ایتدیرمکلہ مظنوندر.

خرم قادین افندی اوروپالیرجہ (روقسلان) Roxelane نامیلہ
معروفدر. (خرم) گلہسنی دہ کولیحی معاسنہ اولہرق Rieuse دیہ

ایتدیرر. کندی کاتیلرینہ دخی یازدیرر. اون یوکنن آشاغی اولنلری بونلر
جزئیدر دیہ حسابہ داخل ایتز بووجہلہ دیونی آلتی بیک یوک آچہیہ ایتدیرر.
منہبور (علی جان) دن منقولدرکہ: طشرہ چیقمد. اسکیدن آشنا برکافر
یانہ کلوب:

— علی جان خواجہ یکرئی ییللق دوستم سین. بوساعت چیقوب ایکندی بہ
قالہ. یرکوک دیہ بیلہ طورمیوب (روسجق) جان آتہ کور. ایش ایشدن کچدی
دیوب کیتدی. واقعا شہردہ (بکرش) خلاف عادہ حرکت و بیکانہ کفار
کروہنک گوشہ گوشہ جمعیتلرین کوروب فی الحال قوچی بہ (عربہ) بنوب عاجلاً
یرکوک یہ کلدکدہ قاضی بی آکاہ ایدوب قالقنچہ مکر اول ملاعین اول ساعت
جلہ داینلری و آندہ بولنان مسلمانلری قتل عام ایدوب کردہ ایلہ کلوب یرکوک
باصدیلر. غیری چارہ اولیوب شناور اولغلہ یوزدرک طونہ بی قارشویہ کچدم.
بر آدم دخی کچدی، فقط ایکیمز خلاص اولوب عموماً یرکوک دہ اولان درت
بیکن زیادہ اہل اسلامی ارکک و عورت اکثریسی قتل و بچہسنی اسیر ایدوب
آتشہ اوردیلر (۱۰۰۲ جمادی الاولی)

[نعماً — جلد اول]

مع هذا عهد حكومتده وقوعه كلن محارباتك هيچ برنده اثبات وجود ايتمهرك اجدادينك ائرينه اتباع ايله مديكي كبي عيش و صفايه انهما كيلده شهرت قازانمشدر . صوقوللودن ماعدا عهد پدردن انتقال ايدن مفتي انام ابوالسعود ، ناشنجي محمد ، قبودان دريا پياله ، قليچ علي كبي مهام شناسان زمانك دخي خدمات بر كزيده سي سبقت ايله مشدر .

حامده قايوب دوشمه سني سكرينه و مرض موتني سوي معديه عطف ايدنلر واردر . (نتايح الوقوعات) نام تاريخ كزين روش و رفتاريني ييلديرم بايزيدك بيوك اوغلي سليمان چلبه يه شديه اولديغني درميان ايليور .

(ميخال) جاننه كار ايدوب بركون بونلري دعوت و نصيحت يوزندن برقاچ سوز ايله اظهار مهوت ايليوب :

— بي قتل ايتسه كز مالكز ضايع اولور . كلك سوزيمه تابع اولوب افلاق مملكتي نواحيسنه تعيين اولنان آدمير ايله واروب تحصيل اولنان مالي كتورك و ايچندن آچقه كزي آلك ديدكده نيجه تردد و عناددن صكره راضي اولورلر . لکن تحصيل ايدوب كتوردكاري مال جمله ديوننه وفا ايتيوب مراحه لري استرلر . حسابلري كورلمكه (يركوكي) قاضيسني دعوت ايدر . خسته بولمغه نايبي (علي جان) انندي وارير . زيرا افلاقده اهل اسلام ايله بر دعوي لازم كلسه يركوكي قاضيلري واروب فصل ايتمه مأمورلردر . علي جان حسابلرين كورر مثلا آلتش يوك آچقه دعوي ايدن آدم تمسك ابراز ايدر . ميخال ، كرچك تمسك بنم اما بكا نه ويردك اجناس و بهاسيله بيان ايله ديدكده نيجه ابرام و نزاعدن صكره بيانه راضي اولور . مثلا نقد اون يوك آچقه بر مرصع خنجر يكرمي يوك آچقه ، پررخت بش يوك جمله آلتش يوكه چينار . ايمدي مسلمان ويرديكك اشيايي ربي بهاسنه آل . بش يوكه ويرديكك شيئي بر يوكه آلي ويره يم ديه هزار نراع و مجادله دن صكره آلتش يوكي اوتوز يوكه راضي ايدر . وقاضي يه سجل و قيمت

— ۳ —

سلیم ثانی (۹۸۲) سرای هایون دروننده کی حامده ایغی قایه رق
مرمرلر اوزرینه دو شمش و قضای مذکور دن خسته لهرک اون برنجی
کونی عزم بقا ایله مشدر .

حین ارتحانده اللی اوچ یاشارنده ایدی . سکز سنه بش آی
سلطنت سور مشدر . کندیبی زمان حکمداریسنده امور دولتی همان
(صوقوللو محمد پاشا) کبی بروزیر حکیمک ید فطانتنه ترک ایدهرک
(شمس پاشا) ، (جلال بک) و شاعر شهیر (باقی) افندی مرحوم
ایله بوغاز ایچنده جبوقلی و سلطانیه میسرهلرنده امرارایام نشاط ایله مش
و پاشانک همت حمیت مندانه سی سایه سنده حکومتک شان و شرفی
وسطوت و شوکتی حسن محافظه ایدلمشدر .

۱۱۳ — فأنده

عثمانی تاریخلری نمونه لری — خبر عصیان میخال و یوده افلاق

(افلاق) مملکتنده قویون و صغیر و عسل و نمک چوق اولوب و یوده لر
تجدید اولدنجه استانبول تجاری و اغنیایی آقچه و یروب واروب آقچه لرینه
رعایادن قویون و عسل و روغن جمع ایدرلر ایدی و زیاده مراحجه مقابلنده بو اشیایی
طلب ایتدیکه نیجه نزاع واقع اولودی . حتی معامله جیلر آقچه ایستیوب بکلره
سب و لعن ایله جفا ایدرلر ایدی . مزبور (میخال) ک دارالاماره سی اولان
(بکرش) ده درت بیکنن زیاده داینلری که اکثری یکچیریلر و اکابر قولی
رباخوارلر ایدی . هرکون اوزرینه هجوم ایدوب سرانی طاشلا یوب اللرینه کیرن
اشیایی آلوب قپوسنده بولان آدملری دوکرلر ایدی . جفا و اذیتلری ماعونک

اسپانیول قوماندانلری و ایکی بیک نفر اسیر ایدیلهرک تونس ایله اوراده کی کول آره سنده یکی انشا ایدلمش قاعه دخی تسخیر قیلندی (۹۸۲).

(ایوان) نامنده کی افلاق و و یوده سی عصیان ایتمکله اوزرینه اردو سوق ایدیلهرک اله کچیریلوب قتل ایدیلدی. و و یوده لق (بغدان) و و یو-ده سنک اوغلی (پترو) یه توجیه اولندی .

(اردل) و و یوده سی (زاپولیا) وفات ایتمکله اوراچه انتخاب ایدیلن (باطوری) نك مأموریتی بارات تصدیق و کندیسنه بایراق ایله چوماق کوندریلدی . آوستریا حکومتی ایله ده اولجه عقد ایدیلن معاهده نك انقصاصنه ایکی سنه قالمغله کلن ایلچیلریله سکز سنه ده ا تمدید قیلندی.

سفرینی عرض و بیانہ بدأ ایله (آراس) خانک مغلوبیتی ماددسنه کلدکده ذات شاهاه سوزینی کهرک کندی باشنده کی توغی چیقاروب عثمان پاشانک باشنه طاقشدر . پاشای مشارالیه حکایه سنه دوام ایله (جزه میرزا) نك مغلوبیتی وقعه سنک ثمر یفنده ینه خونکار سوزینی کهرک :

— بونک ثمره سنی کوررسک .

بیوره رق کندی مرصع خنجرینی عثمان پاشانک بلنه طاقدینی کبی متعاقباً (ایمان قولی) خانک بوزغونلغی کیفیتک استماعنده دخی اولکندن ده ا اعلا برتوغ ایله پاشای مشارالیهک سرعبودیتی تزین بیورمشدر . الحاصل عثمان پاشا (کنه) ده ناتارلرک محاصره سی تحتنده اوچ درت بیک عسکرله نه وجهله مقاومت ایلدیکی. و خانک نصل قتل و اعدام اولدینغی تفصیلاتیه حکایه سنه ختام ویردکده سلطان مراد حضرتلری مبارک اللینی قالدیروب برچوق دعادن صکره شرف واقع اولان اشارت سفیه اوزرینه عثمان پاشا دیگر براوطیه آلتوب البسه هایوندن کندوسنه برقات کوه فاخره اکسایه ده تعطفات و عنایات مباهات آیات شهشاهییه غرق ایدلمش و اوچ هفته صکره ایران سفری سردارلغنک انضمامیله مسند صدارت عهدۀ لیاقتنه توجیه بیورمشدر .

تدقیق ایدیله جک اولورسه اینه بختی محاربه سنی عثمانلیلرک قازاندیغی
ظنی حاصل اولور .

تونس فتحی — اسپانیا قرالی و (شارل کن) ک ولد معنویسی
اولان (دون ، ژووان ، دوتریش) قبریس فتحی اثناسنده (قلیج علی)
پاشانک آلدینی تونس اوزرینه طقسان کمی ایله کیدرک ضبط ایله مش
و سابق امیر (مولی حسن) ک ایکنجی اوغلنی تونس حکمدارلنی
و کالته تعیین ایتمش ایدی . (قلیج علی پاشا) ۲۶۰ قادیرغه و اوتوز
قالیون و (سنان پاشا) قومانداسنده اوله رق قرق بیك کشی ایله حرکت
ایده رک (تونس) ی و (حلق الواد) ی ضبط ایتدی . بو محاریبه ده ایکی
یوز طوب ، اوتوز اوچ بایراق آلدینی کبی (مولی محمد) ایله برابر

۱۱۲ — فأنده

التفات شاهانه — مآثر عبودیت

اوز تیمور عثمان پاشا ایران سفرندن (کفه) یه مواصاته اورادن در سعاده
عودتنده صورت مخصوصه ده استقبال اولنه رق عواطف جلیله ملوکانه یه مستفرق
اولدی . مشارالیه بوغاز ایچنده کائن (یالی کوشک) نده سده سنیه شهر یاری یه
جهه سای رقیت اولدیغنده خلاف معتاد اوله رق :
— خوش کلدک عثمان ، اوطور .

دیه خطاب بیورملری اوزرینه عثمان پاشا زمین و دامن بوس اولوب اراده
شاهانه یه منتظر اولدقده یته :
— اوطور .

امرینه بناء عثمان پاشا اوطوروب تکرار قاتمیش و الحاصل اوچ دفعه
اراده سنیه یه امتثالاً اوطوروب تعظیماً یته قالدقدن صکره دردنجی دفعه ده
اوطوروب محاربه لرینی نقل ایلسی فرمان بیورلسی اوزرینه عثمان پاشا صوک

- ۳ — زانطه نك تصرفدن طولای دولت علیه ویرمکده اولان سنوی بش یوز دوقه آلتونی بیک بش یوز دوقه به ابلاغ اولنه جق .
- ۴ — سلطان سلیمان قانونی زماننده عقد اولنوب عهد شاهانده تجدید قیلنمش اولان معاهده یه طرف بادشاهیدن رعایت بیوریله جق .
- ۵ — ونیدک جمهوریتنک قبریس ایچون ویرمکده اولدیغی سنوی سکنز بیک دوقه بدمما ویرلیه جک .
- ۶ — دولت علیه ایله ویدیک آرناوودلقده ودمالماچیاده متصرف اولدقلمی مواقع حدود قدیمه لرینه ارجاع ایدیله جک .
- ۷ — طرفین عاقیدن تجاری انشای محاربه ده ضبط و مصادره اولنان امتعه وسفینه لرندن طولای تضمین اولنه جقلم .
- مشهور مؤرخ هامر، تاریخنده دییورکه : (بومعاهده نك شرائطی

(شرلی) شاه عباسی اوروپا پولتیقه سنده اماله ایتدی . حتی عثمانیلر علیه برانفاق دولی وجوده کتیرمک مقصدیله شاهک آدملمی (موسقوا) (ویانه) و (لوندره) ایله سائر اوروپا سرائر مهمه سنی طولاشدیلم . آره سی چوق کچمه دن سرائی شاهیه (موسقوا) دن ، (فرانسه) دن ، (هولاندا) دن ، (اسپانیا) دن ، (غران مغول) دن و (آلمنیا) ایمپراطورلغندن سفیرلر کلادی . ۱۶۲۶ سنه میلادیسنده ده انکلتزه حکومتی طرفندن (دود مور قوتون Dodmore Cotton) نامنده برابلی و رود ایلدی . عباس ، داخل حکومتنده تجارت ایتکه کلن اوروپا تاجرلینه امتیازات مختلفه ویردی . کلن انشا ایتلمینه و درونلرنده پاپاس بولندیر . ملرنه مساعدله ایلدی . (اصفهان) ی پایتخت اتخا ایدوب کرجی خرستیان ارباب صنایعک مهجری اولان (جلفه) واروشنی توسیع ، بیوک جامعی تزین ایتدیلمی کبی (چترستون) و (چارباغ) سرائیلرله (زنده رود) کوپرستی احیا ایلدی . (مازندران) ده (مرداب) دینلن بطاقلر حسیلله اردو ایچون بیوک برشوسه پایدیروب (فرح آباد) ده سائر نامرله قصرلر انشا ایتدیرمشدر .

شاه عباسک ظلم وشدتی ده وارایدی . بیوک اوغلی (صوفی میرزا) بی اعدام ایتدیلمی کبی دیگر ایکی اوغلنک ده کوزلرینه میل چکدیرمشدر . فقط اولنجه یه قدر (صوفی میرزا) بی قتل ایتدیردیکنه ندامت ایله مشدر . نه یه یارار

دکلی ؟

(چریغو) ده طوران متفقین دوناماسنی یرندن قیمیلدایه میه جق حاله کتیرمشدر. بتون یاز (متون) و (ناوارین) لیا نلرنده بولندی. قیشین یینه استانبوله عودت ایتدی.

اتفاق مقدس، بودفعه دخی و ندیکلیری یالکز براقدی. بونک اوزرینه درسعادته بولان سفیری (آنطونیو باربارو) عقد مصالحه ایچون امر آلهرق آتیده کی یدی ماده لک بر معاهده صلحیه بی امضالادی: (۹۸۱):

- ۱ — دولت علیه نك قبریس سفری مصارفی اولان اوچ یوز بیک دوقه آلتوننی و ندیک جمهوریتی اوچ سنه ده اوده یه جک .
- ۲ — (صوبوتو) موقعی طوبلریله دولت علیه یه اعاده ایدیله جک .

مشهور اولان (بحرین) آطه لری قارشیسنده کی (غومبون) لیا تئی اشغال ایددرک بوراسنی (بندر عباس) تسمیه ایلدی. ایلروده کوره جکمز وجهله ایکنجی ایران سفرنده (آذربایجان) (کرجستان) (شروان) و سائر قفقاس مواقیله (بغداد) و (دیاربکر) ی ضبط و تسخیر ایلدیکی انئاده ایران دولتی (سند) نهرندن (فرات) قدرامتداد ایتش و برجه تندن قفقاس و بحر حزره طوقونه رق (حیحون) نهرینی تجاوز ایتک اوزره بولنمشیدی. شاه (عباس) ایرانک بعد الاسلام ائک بیوک حکمداریدر. مع هذا اوروپا تاریخلرینک نقلیاتنه کوره مشارالیه فکر تمدن و ترقی بی و یرن ایکی انکلیز اصیلزاده سیدر. ۱۵۹۷ ده یعنی ۹۹۷ تاریخنده (آنطونی Antony) و (روبرت شرله ی Robert Sherløy) ناملرنده اولان بویکی انکلیز برابرلرنده ۲۶ سواری اولدیفی حالده (قزوين) ده عباسه ملاق اولدیلر. کندیسنه عرض خدمت ایتدیلر. بونلر عثمانلی بیکچریلرینه مقابل شاهک (غلامان شاه) نامیله تأسیس ایتدیکی پیاده نظام عسکرینه معلم اولدیلر. شاه عباس اوزمان ایرانک یکانه قوقی اولان زعما عساکرینی اده ایتک تصورنده بولنیوردی. ایرانده شاهه مطیع اوله رق تشکیل ایدیلن ایلک اردو ایشه بواردودر. بوانکلیزلر ایران طوبحیلفنی تأسیس ایدوب آرزمان ایچنده بش یوز طوب و آلتش بیک «آلای بوزان» دینیلن قتیلی قنک تدارک ایلدیلر.

صلح اولوب اولدیغنی آکلامق ایچون آغیز آرادینی ائناده دخی ینه
مشارالیه پاشا، ایلیچی به :

— باشمزه کلن قضا اوزرینه غیرتمزک نه مرکزده اولدیغنی
آکلامغه کلمش اولمالیسکز . سزک ضایعاتکزله بزمکی آره سنده فرق
عظیم واردر . بز سزدن بر مملکت آلهرق بر قولکزی کسمش اولدق ،
سز ایسه دونامامزی اورمق ایله صقالمزی تراش ایتمکدن باشقه برشی
یایمش اولمادیکز . کسین قول ایسه بردها بیتمز ، فقط تراش ایدلمش
صقال اولکندن دها زیاده قوتلی بیتر .

دیهرک سفیرک چشم دقتی برقات دها آچشدر . فی الواقع قیشک
حتمنی متعاقب حزیران آبی ائالرنده (قلیج علی پاشا) قومانداسنده
ایکی یوز اللی سفینه حربیه اولدینی حالده آق دکزه روان اولهرق

ایدهرک اوراده نه قدر ایرانی وارسه جمله سنی ده قتل ایله مشلردی . عین قتل عام
(نیشاپور) (سبزوار) (اسفراین) وسائر شهرلرده اجرا ایدلمشدر .

شاه عباس ایرانک ایکی طرفله اوغراشه جق حالی اولدیغنی بیلدیکی جهته
اول امرده عثمانیلر ایله عقد مصالحه ایلدی . فقط عباس بودرلو بر مصالحه به
مدت مدیده سرفرو ایده جک آدم دکل ایدی . روی رضا کوستریشی اوزبکری
تیمزله مک ، اختلالات داخلیه بی تسکین ایتمک وسوء استعمالاتی اورته دن قالدیرمق
امنه مبتنی ایدی . بعد المصلحه (کیلان) (مازندران) و (بورستان) ی ارباب
تغلب یدندن استرداد ایده رک (هرات) قربنده اوزبکری مغلوب ایتدی
(خراسان) ایالتندن چیقاردی . ۱۰۰۰ تاریخلرنده ده اوزبکر خانی (عبد
المؤمن) ایله چارپیشمق اوزره اولا (نیشاپور) ، بعده (دامغانه) نه کیروب
(سبزوار) و (اسفراین) ی آلوب ینه (قزوین) ، دوندی . حتی اوزبکر اراضینه
دخی تجاوز ایده رک (بلخ) شهرینی آلدی . (قندهار) ک ضبطی اوزرینه بتون
افغانستانه حاکم اولدی . اوزمانلر هندوستانده بولنان (هند شرقی) نام انکلیز
قومانیاسنک یاردیمله پورته کیزلرک لندن (هرمز) ی آلدی واینجی صیدیه

انسانده یوز اللی قادیرغه وسکز بیوک سفینه انشاسنه موفق اوله رق دهشتلی بردوناما وجوده کتیر مشدر . برکون علی پاشا :

— بوقیش یوز اللی کمی انشا اولنه بیایر اما عجیا تیمور و مالزومه سائره تدارک اولنه بیله جکمی ؟
دینجه صدر مشارالیه :

— پاشا ، پاشا ، دولت عالیه اودرجه ثروت و قدرته مالکدرکه لدی الحاجه کمی تیمور لرینی کموشدن ، خلاطلرینی ایپکدن و یلکنلرینی اطلسدن یاپدیره بیایر . دیمش و قبریسیک قتی انشاسنده درسعادته موقوف اولان وندیك ایلچسی «لانت» مغلوبیتی اوزرینه دولتک مائل

۱۱۱ — فائده

شاه عباس

شاه عباس (۹۹۵) سنه .
سنه پدري (خدا بنده) نك
یرینه جبراً ایران تخته جالس
اولشدر . (جزه میرزا) نك
قتلنده ذی مدخل اولدیغی
مظنوندر . هنوز یکریمی سکر
یاشلرنده ایدی . حین جلوسنده
برطرفدن عثمانیلر و برطرفدن
دخی اوز بکر خانی اولان
(عبدالله) ایله اوغراشمغه
مجبور اولدی . اوز بکر
(هرات) ی استیلا ایدوب
شیعیلری قلیجدن کچیرمشلر و (خراسان) ایالتی
چیکنه یوب (مشهد) یده استیلا

شاه عباس

متفقین بوغلبه مشعشعه دن نصل استفاده ایتدیلر؟ بعضلر یونانستانک حتی استانبولک ضبطی بیله خلیا ایتدیلر سده قادر غه لردن پک چوغی رخنه دار اولدیغدن (ایاماورا) و (قورفو) آطه لرینه کیتدیلر. بر فورطنه بوقوجه دونانمایا ایتالیا ساحلری اوزرنده طارمه طغان ایتدی. روماده، وندیکده دعالر اوقوندی، آینلر اجرا ایدلدی. شعرلر یاپیلدی، هیکلر رکزی دوشوندی. اینه بختی مظفرتی ایشه یالکز شونتجه لری ویره بیلدی.

(اولج علی پاشا) درسعادته مواصلتده غیرت واقعه سنه مکافاة عهده سنه (قپودان پاشالق) توجیه اولنوب (اولج) مخلصی دخی (قلیج) ه تبدیل ایدلدی.

صوقوللو محمد پاشانک همتی — (لپانت) بوزغونلغی اوزرینه صدر اعظم (صوقوللو محمد پاشا) (قلیج علی پاشا) نک غیرتیه برقیش

بداية هر یوز سنه ده برتحریر عمومی اجرا ایدیلردی. فقط سلطان سلیم ثانی زماننده کی تحریردن صکره بویله بر معامله یاپیله مدیغدن اداره اراضی قاربشهرق ائ صکره براتلرده یازیلی اولان آقچهلر بر امر اعتباری اولمشیدی. برسنجاق ویا ایالتک اشکنجهی زعما و ارباب تیماری سفره مأمور اولدقمه هم محافظه وطن وهمده آرقداشلرینک دیرلکری امورینی تسویه ایتمک ایچون بولردن اونده بری مملکتلرنده (قوروجی) نامیله قالیرلر و دیکرلری سرعسکرک معینه وصولارنده (یوقلامه) اولنوب کرک دیرلک صاحبی و کرک جبه لولری آیری آیری دفتره یازیلرک فلان سپاهی یا فلان جبه لو (فلانجه پاشانک دفترلر سیدر) دینیلیر ایدی که سفرده اثبات وجود ایتمش دیمک ایدی. حدود بویلرنده قیشلامق ایجاب ایدنجه هرسنجاق سپاهسی ایچلرندن بشر اوزر آدم انتخاب ایدوب مملکتلرینه یولارلر ایدی. بونلره (خرجلقچی) نامی ویریلردی. بونلر مملکتلرینه کیدوب حدودده قالانلره تیمارلرندن خرچلق کتیریرلردی. [نتایج الوقوعات]

پاشا ابراز ایتدیگی مهارت فوق العاده ایله کندی مقابلهده کی دشمن فرقه‌سی مضمحل ایدرک چکه‌سی صودن قورتارمشدر [۱].

[۱] (اولج علی پاشا) نك مانورسی حقیقه (ارنس لایس) و (آلفرد رامبو) نام ایکی فرانسیز تاریخ شناسنك زیر اداره‌سنده تحریر ایدلش اولان (تاریخ عمومی) ده تفصیلات آتیله ویریلور:

(خرستیان دونانمانسك صاغ جناحه قوماندا ایدن (دوریا) ماہرمانوره‌جی جلوسیه (اولج علی) نك موره ساحلنه طوغری تمایل ایدرک، کندیسی بورده دن دوشوردیکنی بهانه ایدرک اوده اولستقامته آقش و فقط کندی فیلسیه خرستیان هیئت محاربه‌سی آره‌سی آچیق براقدیغی کورده‌مش ایدی. اولج علی (دوریا) دن پک‌زیاده ماہر مانوره‌جی اولدیغندن برن بره کندی ایزی اوزرینه دونرک متفقین مرکیزی آرقه‌دن چویرمش و آچیق مسافه‌ینی طولدرمه کلن (قاردونا) نك قادیرغله‌ینی محو ایدرک دوریانی آرقه‌دن باصدیروب مالطه قانیر- غه‌لی ده داخل اولدیغی حالده صول جناحی کاملًا بائیرمشدر. بوحریده مالطه لیلرک بیوک بایراغی آلمش و علی پاشا خرستیانلرک مرکزده قازاندقلرینی کورنجه کورکلره طیانهرق اوج قادیرغه ایله انکینه آچلمشدر.

(بو محاربه خرستیانلره چوغه مال اولمشدر: ۱۲ قادیرغه ایله (۷۵۰۰) کشی حرب ایدمه‌جک حاله کلش، اونیدی وندیک قیودانی ایله مالطه لیلرک آلمش شوالیه‌سی مقتول اولمشدر. ترکلرک اون بش قادیرغه‌سی غرق اولوب ۱۷۷ قادیرغه‌لی ضبط ایدلش و یکریمی اوتوز بیک کشی تلف اولدیغی کبی عثمانلیلر النده اسیر اولان اون ایکی اون بش بیک خرستیان کورکچی ده قورتارلمشدر.

قادر اولنجه‌یه قدر — جبه‌لو کوندرمک شرطیله — عهدسه‌نه توجیه اولنور و بلاولد وفات ایدن تیمار و یازعات صاحبنک دیرلکی جبه‌لوردن مستحق اولانه ویرلک اوزره بکلر بیکلر تذکره اعطا ایدوب بعده درسعادتدن برات ایله تفویض اولنوردی. فقط محمول اولان مثلا اون بش بیک آچمه‌ک تیمار و اوتوز قرق بیک آچمه‌ک زعامت ایسه ایجابنه کوره تیمارک اوج بش بیکی وزعامتک یکریمی یکریمی بش بیکی مستحق اولان جبه‌لویه اعطا اولنوب اوست طرفی شایان مکافات کوریلن سائر دیرلک ساحبلرینه (ترقی) نامیله تقسیم اولنور و بویله ترقیلره برسیاهینک تیماری یکریمی بیک آچمه‌ینی تجاوز ایدرسه زعامت طانیلردی.

سبته عقد ایدیلن مجلس حربده (قلیج علی پاشا) عثمانلی قوتنک دشمن قوتیه چارپیشه حق درجهده اولمدیغنی ایلری به سور دیسهده مؤذن زاده (علی پاشا) ایله (حسن پاشا) حرکات تعرضیه اجراسی خصوصده اصرار کوستردیلر . فی الواقع هیئت متفقہ دوناماسی پک زیاده قوتلی و ماہر کیجیلرله دو منجیلر ، قپودانلرلنده بولنیور و محافظه لی و سپرلی اولدیغنی کبی طائفه لرده قاسکدر ، زرهلرله مجهز اولوب غایتله مؤثر (آرکه بوز) لرله مسلح ایدیلر .

اینه بختی (له پانت) آچیق لرنده ابتدا ایدیلن محاربه نك بدایتنده عثمانیلر احراز موفقیت ایدرکبی اولمشلر سده قپودان دریا (علی پاشا) شهید دوشمش و صباحدن آقشامه قدر دوام ایدن بوجنک خونریزاندهده ایکی یوز عثمانلی کیسی مع ضابطان ضایع اوله رق یالکز (اوج علی)

۱۱۰ - فائده

تیمارلر و اداره اراضی

تیمارلر اوج نوع ایدی: برنجیسی و کیتلیسی (اشکنجی تیماری) ایدی که متصرفلری (آلالی بکی) بایراغی آلتنده حربه و یاسفره کیدرلردی . ایکنجیسی (مستحفظ تیماری) ایدی که حدودده بوانان جامعلر اماملغی و خطیبلیکی ایله سرایلر خدمتکارانه مخصوص ایدی . حتی سرای پادشاهی به سنوی اوتوز بیک سنبل صوغانی کتیرمک و (چاقیر) ، (شاهین) دینیلن قوشلری تدارک و تقدیم ایتمک ودها بوکبی ایشلری کورمک ایچونده مخصوص تیمارلر و ارایدی . پادشاهلر امکدار سپاهیلردن بعضیینهده متصرف اولدقلى تیمارلری ماک اوله رق و یرمشلر ایدی که ورثه یهده قالیر ایدی .

بو تیمار و یازعامت صاحبی وفات ایدوبده محلول قالدقده متوفانک حرب و ضربه قادر اولادی و ارایسه آکا و یریلیردی . اگر ولدی صبی ایسه ایفای خدمته

و (سانتا کروز) Santa - Cruz واریدی. بوناردن وندیک اعیانی ایله اسپانیول، ناپولی و روما اسیلزادکانی وایتالیا خاندان حکمداریسینه منسوب بالمله پرنسارله مالطه شوالیه لرندن مشهور Romegas (رومه غاس) دخی بولنیوردی.

له پانت یعنی (اینه بختی) کورفرزنده بولنان عثمانی دوناماسی ایسه بیکی قپودان دریا (علی پاشا) قومانداسنده اولوب قادیرغه و قالیون و سائر اوله رق اوچ یوز سفینه دن عبارت ایدی. جزایر بکاربکی (اولج علی پاشا)، طرابلس غرب بکاربکی (جعفر پاشا) و خیرالدین پاشا زاده (حسن پاشا) ایله صالح رئیس زاده (محمد بک)، اسکندریه بکاربکی، قره مان بکی و عساکر بریه قوماندانی (پرتو پاشا) و سائر موجود ایدیلر. بو کیلرده ایشه یارار آنجق ایکی بیگ بش یوز یکچیری بولوب متباقی یکریمی ایکی بیگ کشی (موره) دن و سائر محللردن قادیریلان محاربات بحریه یه یاراماز سپاهی لردن مرکب ایدی. بومنا.

اولمشدر. ۱۵۴۸ ده (۹۴۰) ایران علیه نه آچیلان سفرك مروجه سی ایدی. بالآخره شاه (طهماسب) ك كوزده سی سلطان ایله شایان دقت مخبر اتده بولمش وهرایی قادین طرفندن شرق اسلوب بیانی اوزره یكدیكره مدحیلر یوللاشمشدر. روقسه لان، جداً برایمپراطور یچه ایدی. اوروپاده هرکس قوت و نفوذنی اوکرمش ایدی. پولونیا اعیانی برنجی (سیکیزموند) ك سفیری (اوپالانسکی) معرفتله مشارالیه یاه بروننداشه یوللانیرجه سنه برتربیکنامه تقدیم ایله مشلردر. نشاط و نشسته سی آره سننده برحرص نامحدود، خطر انکیز بر فکر احتیال و بر روح انتقام پرور کیزی طوروردی. چرکی طردایتدی دکن صکره مطروده نك اوغلی ولی عهد سلطنت شهزاده مصطفی علیه نه قالدیشدی. بعده وزیر اعظم ابراهیم پاشا علیه نه دونوب هرایی کیسنده محو ایتدی. ابراهیم پاشانك قتلندن صکره امور حکومت بتون بتون الیه کچمش ایدی. (شهزاده مصطفی، ابراهیم پاشا و شهزاده بایزید ایله سلطان سلیم وقایعی کتابتزده مندرجدر)

بو اتفاق مقدس عثمانلیلرک بدایت ظهورندن بری پاپالرک تشکیل ایتدکلری اتفاقلرک اون اوچنجیسی ایدی . (اسپانیا) ایله (وندیک) عثمانلیلر اوزرینه کیده جک بویوک دونانمانک قوماندانی تعیین خصو-صده مناقشاته کیره رک نهایته پاپا یکر می ایکی یاشلرنده اولوب بر بریلر ومغرب قورصانلری اوزرنده غلبت متعدده قازانمش اولان آوستریالی (دون ژوان) Don Juan ی تکلیف ایدهرک منازعه یی حل ایتدی . حربک نصف مصارفی اسپانیا ودیکر نصفی ده پاپا ایله وندیک جمهوریتی اوده یه جک ایدی . بو اتفاق مقدسک عثمانلی دونانماسی اوزرینه سوردیکی قوت ۲۰۰ قادیرغه ، یوز سفینه ایله اللی بیک پیاده ودرت بیک بش یوز بارکیردن مرکب اولوب قپودانلری میاننده وندیکلر (آغوستی نو بارباریغو) Agostino Barbarigo و مشهور (ژان آندره آ دوریا) Jean - Andréa Doria ، (قاردونا) Cardona

— بنم آرتق افندمک حضورینه چیقه حق یوزم قالمادی . بن صاتون آلمش ات پارچه سی ایشم . یوزم کوزم بیتریق ، صاچلم قویوق . نظر هامونی رنجیده ایتمکدن قورقارم . جوابی یوللادی . پادشاه اصرار ایدوب جلب ایتدی . روقسه لان کوز یاشلری دوکهرک ماجرایی نقل ایتدی . چرکس ، پادشاهک تمکیرانه :

— بودها آز . او ، بوندن بترینه لایقدر . بو امیر بتون حرم هامون ارکاننک حضورنده سرفرو ایتلرینی بیننه قویمش . جوابیله غضب سلطانی بی علیه چویردی . چرکسک سوزلری پاشاهی اودرجه حدنلندیردی که بردها یوزینه بلقاز اولدی .

روقسه لان « خصکی سلطان » اولدی . وندیک سفیری بومناسبتله حکومت متبوعه سنه یازدیغی کاغده « ذات شاهانه اجدادینک خلاف عاداتی اوله رق روقسه لاتی تحت نکاحنه آلوب قادین افندی اتناذ ایله دی . دیمشدر . مشارالها یالکز سلطان سلیمانک مقربه سی دکل سوزی اک زیاده مسموع بر مشاوره سی ده

قبریس فتحی ائناسنده (پیاله پاشا) (ردوس) صولرنده طولاشمش و (قلیج علی پاشا) (تونس) ی اسپانیولردن آلوب امیری طرد ایله مش اولدیفی کبی درت مالطه کمپنی دخی طومش ایدی. (ماغوسه) محاصره سی ائناسنده دخی کمپلر مز قپودان (علی) و (قلیج علی پاشا) قوماندالریله (کرید، سریفو «چوقه آطه سی»، زانطه، کفالونیه) ساحلرینه ارددیلر و (دالماسیا) ساحلنده (اولکون) ی ضبط ایدهدک بر ایکی (وندیک) سفینه حریه سنی اله کچیردیلر.

مع هذا (۹۷۹) ده پاپا بشنچی (پی) نک ریاستی تحتده اولوق و (اسپانیا، وندیک، مالطه) قوتلردن مرکب بولنوق اوزره براتفاق مقدس عقد ایدلمش و بو اتفاقه بالآخره (طوسقانه غران دو قه سی، جنویز، صاووا، مانطو، پارم، لوق، فهران) حکومتلری دخی التحاق ایتمش ایدی.

ایتدکاری آقینلرک برنده (روغاتیو Rogatino) نامنده برپاپاسک قیزی اسپر ایتمشلردی. بوقیز حرم سلطانی ایچون صاتون آلدی. احتمالکه کوزلکندن زیاده لطافت یال و بالی، حدت ذکاسی، طبع شوخانسی ایله سرایده بولنان سائر قادینلری — برآز صکره — کولکده بر اقدی. بوقیزک نامی (خرم) یا خود روقه لان (احتمالکه: روس دیمکدر) ایدی. سلطان سلیمانک، اردونک، اهالینک فوق العاده سودیکی بر قادین اولوب شهزاده مصطفانک والده سی اولان بر چرکس خصکی سلطان. خرمک نائل اولدیفی توجه ناما مولی صوک درجه ده قیصه اندی بویکی کوزده علمیه قالدیشدی ایسه ده. ظفر یاب انتقام اوله میوب مغلوب دوشدی. (برناردو ناوازه ری) شویله بر حکایه نقل ایله مشدر:

برکون بوا یکی قادین غوغایه طوتوشدیلر. چرکس، روس قیزی نه:

— ای خانته! ای صایتلمشات! سنی بمله رقابت ایده جکسک! دیدکدن صکره طر ناقلریله بوزینی بیرتدی. بو ائتاده پادشاه ده روقه لانی چاغیرتمش ایدی. روقه لان کیتمیوب:

دو کولوب (لقتاری) قلعه‌سی آندی . بعده (لفقوشه) ضبط اولنهرق (وندیک) عسکرله اهلیدن یکریمی بیگ کشی تلف اولدی . وقیشک تقریبی حسیبله جزیره‌نک کاملاً فتحی ایلیک بهاره ترک ایدیلهرک ایلیک بهارک وروندنه (ماغوسه) قلعه‌سی برسنه محاصره دن صکره آندی [۰] . بو حربه عثمانیلر اللی بیگ عسکر غائب ایتشلردر .

[*] ایکندی وقتی (ماغوسه) مدافعی (براقادینو) البسه مخصوصه‌سنی لابس اولهرق رفقاسی اولان رؤسا وبرطاقم ضابطان وقرق نفر عسکر دن مرکب بر معیتله اسب سوار اولهرق والنده آل برشمسیه طوتار اولدیغی حاله، اردو کاهه مواصلتنده لالا مصطفی پاشا طرفندن صانکه نازکانه قبول ایله بونرله محاصره‌نک وقوعاتنه دائر بر آرز صحتدن صوکره تسلیم مقاوله نامه‌سی مرجینجه کریده (ماغوسه) ده‌کی عسکری نقل ایدیه‌جک اولان عثمانلی کیلرینک سالماً عودت لرینه دائر نه‌کی تأمینات ویرمجکرینی بالسؤال بوکا دائر متاوله‌ده بر قید اولدیغی جوابنه مقابل: اوله ایسه رؤسادن (آنطوان کرینی) نک رهن اولهرق براقیلسی تکلیف اولنمسیله (براقادینو) اولکی جوانی بر طور درشت ایله تکرار ایلمسی اوؤزینه باشاده حقارتله بالمقابله حجاج مسلمیندن اللی کشینک طرفلرندن ذبح ایدلدکلری بیانیله بونلری اتهام ایدوب براقادینو ایله برابرنده بولنان رؤسادن اوچنی همان باغلاتدیروب چادر دن طیشاری یه چکدک رؤسانی اعدام وقوماندان براقادینونک بورتنی قولاق لرینی کسدیروب قلعه‌نک منهدم اولان برجنی تعمیر ایچون اون کوفه ایله طوبراق طاشیتدیردقدن صکره درلو اشکنجه ایله دیری دیری درینتی یوزدیره‌رک قتل ایلدی). نه وحشت!

(تاریخ سیاسی)

۱۰۹ — فائده

(خرم) قادین افندی

براجنی تاریخ عومیسندن مأخوذدر :

عهد سلیمان خان قانونیده بالخاصه براقادین ترکیانک ادبار استقبالی موجب اوله‌جق بیوک بررول اوینامشدر . تانارلرک (قرمزی روسیه) داخلنده اجرا

حدودك تخطی، (سوریه) ساحلیله اسلام تاجر و حاجیرینه تعرض ایدلدیکی، دکز حیدودلرینک (قبریس) ه التجا ایتدکاری بهانه لرله (قبریس) ك ترکی دوام صالح ایچون شرط قوشولدی. تکلیف واقع جمهوریتجه رد ایدیلنجه اعلان حرب ایدلدی. (لالا مصطفی پاشا) قریه چیقاریله حق عسکره باشبوغ، (پیاله پاشا) دونانمایه برنجی (مؤذن علی زاده) ایکنجی قوماندان تعیین ایدیلرک معیتلرینه آناتولی بکلربیکی (اسکندر)، (ذوالقدر) و (سیواس) سنجاق بکلربکلری (حسن و بهرام) پاشالره دیکریدی سنجاق بی ده ویرلدی. اول امرده (مراد رئیس) قومانداسیله ۲۵، ثانیاً (پیاله پاشا) قومانداسیله ۶۵ و (علی زاده) قومانداسیله ۵۵ کمی ایله حرکت ایتدی. بونلره ۴۰ عدد نقلیه ترفیق ایدلمشیدی. والحاصل آق دکره ۳۶۰ پاره سفینه چیقدی. بوقوه کلیه (قبریس) ه وارنجه (لیسون) اسکله سنه عسکر

بولان دونانمای هایون ایتالیاك (طوسقانه) صولزنده کورینهرك (پیوم بی نو Piombino) موقعنه هجوم ایتدی. بده مشارالیه پاشا فرانسه دونانماسیله برلشهرک (قورسینقا) دهکی (قالوی) شهری محاصره سنه یاردیم و (باستیا) موقعنده کی نمایش بحری به اشتراك ایلدی.

(شارلکن) ك موقعی کسب وخامت ایتش ایددی. ایکنجی هازی ایله (ووچل) ده امضا ایتدیکی متارکه ایمراطورلقدن استعفا سی مقدمه سی ایددی. بو مناسبتله ایمراطور (فردیناند) ه عثمانیلرله بهمه حال عقد مصالحه ایلسنی توصیه ایتدی.

(ووچل) متارکه سنه سلطان سلیمان اینی کوزله باقادی. بونك اوزرینه ایکنجی هازی برناه یازهرق (شارلکن) ك استعفا به مجبور قاله جفنی واوغلی ذوق و صنایه مبتلا اولقله برابر محارب دخی اولمدیغی جهته بعدما بونکله اوغرا- شیه جفنی بیلدیردی. دیکر طرفند ده سفیری (قودینباق) واسطه سیله آوستریا ایله عقد مصالحه ایدلمه سی اسبابنی احضار ایلدی.

ایریشمه سی ایله برابر (سلطان سلیم) ك تا كوتاهییه وایلکی اثناسنده
مقربى اولوب یهودی ایکن نصرانی اولمش و صکره دن برعلاقه سببیه
ینه دین قدیمه عودت ایلمش اولان (ژوزف نصی) نامنده برندیك
لقا آتی دولتی وندیکیلر انده بولنان (قبریس) ك فتحنه سوق ایلدی.
حتی سلیم ثانی كونك برنده (ژوزف نصی) یه :

— بنم مرادم اولور ایسه سن ده (قبریس) قرالی اولورسك ،
دیش ، مرقومده بر (قبریس آرمه سیله ، قبریس قرالی ژوزف)
عباره سنی حاوی بر لوحه یاپدیره رق اوینه آصمش ایدی . تصادفه
باقك كه بو آراق (وندیک) ترسانه سنده ده بیوك بر حریق ظهور ایدره ك
وقعه (ژوزف نصی) نك مهارت خفیه سنه اسناد اولندی . بونك
اوزرینه ظرف دولتدن (وندیک) جمهوریتی رئیسنه دیوان هایون
ترجمانی و قوباد چاوش نامنده بری یوللانیه رق (دالماسیا) طرفندن

(آماسیه) ده بر معاهده امضا ایتدیردی . آوستریا ایمپراطوری (فردیناند) ك
شهر مذكوره اعزام ایتدیگی (وهرانی یوس Vérantius) (زای Zay)
و عالم شهیر (Busbecq بوسبك) دن مركب هیئت سفارت ایسه آنجق بر
متاركیه نائل اوله بیلدیله . بو متاركده (شارل كن) ایله متفقلی داخل دكل
ایدی . ایكنجی هانزی (طورغود) ی ناپولی قرالغی علیه صالدرتمق ایسته دی
ایسه ده (طورغود) میعادنده یتیشه مه دی . بونك اوزرینه فرانسزلر (قورسیقا)
ده کی (قورت) موقعی غائب ایتدیله .

ایكنجی هانزی سلیمان قانونی یه یازدیغی نامه لده (محب اعز و اخیم)
ترکیبنی قوللانیردی . حتی ۹۶۱ ، ۹۶۲ تاریخلرنده یازدیغی بر نامه ده ایتالیا ،
ناپولی ، سجلیا ، اسپانیا و فلاندر اهایلینك و هندلیلر ك اغیر ویركولره تكالیف
و مظالم عسكریه آلتنده قاهره عصیانه مهیا اولدقلری جهته بوراری قولایلقه
ضبط ایدیله بیله جكنی و ایمپراطور (فردیناند) ایلمجیلرینك تكلیفات جعلیه وریاكارا
نه سنه آلدیرامسنى بیلدیره شیدی . تاریخ مذكوره ده (بیاله) پاشا قومانداسنده

یوریدی و (عدن) ی محاصره ایچون بحر احمر فیلوسنی یوللادی .
 کندیسسی دخی (قاهره) پی آلوب (عثمان پاشا) پی عزل ایله دی . (سنان
 پاشا) (تعز) ده ایکن (عدن) ک تکرار ضبطی خبرنی آلمغه (صنعا) اوزرینه
 کیده رک (۹۷۷) ده تسخیر ایتدی . بعده (قولان) و (شیبان) قلعه لرینی
 اله کچیردی . (کوکبان) ی محاصره ایتدی . بو ائناده (امام مطهر) بر
 اختلال عمومی دها چیقارته رق (صنعا) پی تکرار آلدی . فقط (سنان
 پاشا) (کوکبان) محافظی (محمد بن شمس الدین) ایله او یوشه رق مومی الیهی
 سنوی آتی یوز بیک آچه ایله (کوکبان) سنجاغنه مأمور ایدنجه (امام
 مطهر) دخی صلحه یناشهرق بتون یمن قطعه سنده نام شاهانه یه خطبه
 قرائتی ، سکه ضربی و دولتک مالک اولدینی یرلرک ترکی شرطیله عقد
 مصالحه ایتدی . (۹۷۸) ده بکلر بکی (بهرام پاشا) دخی (حاب) قلعه سننی
 آلهرق یمن کاملاً عثمانلی اداره سنه کچدی .
 قبریس سفری — آوستریا مصالحه سی و یمن ایشلرینک ختامه

روایتلری شایع اولدی . (شارل کن) تونسده (آفریقا) و (موناستیر)
 موقعلرینی آلدیغندن طورغود بالمقابله مالطه شووالرینه تابع اولان (طرابلس
 غرب) ی آلدی ، سجلیایی تخریب ایتدی . فقط مالطه ده موفق اوله مادی .
 یته بوسنه (ایکنجی هازی) ایتالیا محاربه سنه باشلادی .

(طورغود) ک مشهور (آندره آ دوریا) پی (ناپولی) صولرنده مغلوب
 ایتدکن صکره فرانسه آمیرالی (پولین دولاغارد) ایله برلشهرک جنوزایلر
 النده بولنان (قورسیقا) آطه سنک بتون موافع بحر یه سننی ضبط ایتدیکی معلومدر .
 بو وقعه لردن صکره اسپانیا ولی عهدینک ، اون ایکنجی (لوتی) نک قاریسی
 اولوب فرانسه قرایجه لئنده بولنمش اولان (ماری دانقلاتر) ایله ازدواجی مسئله .
 سنده فرانسه ، عمالیرک معاونتنه محتاج قالمشدر . سلطان سلیمان ایکنجی ایران
 سفرنده بولنیوردی . بو جهته فرانسه حکومتی (قودیناق Codignac)
 نامنده بر سفیر یوللایوب عثمانلی عسکرینک اروپا قطعه سننده بولنسی حقنده

اداره ولایتی (نشار مصطفی پاشا) یه ترك ایله درسعادتہ كمش و بورادن دخی (سودان) فتحنه مأمور اوله رق (غوبی) به و (سودان) ایچریلرینه قدر یوریه رك نهایت (دواروا) ده وفات ایله مشدر .

یمنه والی اولان (محمود پاشا) (تعز) ی مقرر حكومت و بو ائشاده (حاب) قلعه سنی محاصره ایده رك صاحبی (نظاری) عائله سی رئیسینی حیله ایله قتل ایله مكله یمنجه بتون بتون خشنود سزلق آرتمش و برار صكره امام (مطهر) تشویقیله براختلال عمومی ظهور ایده رك امام (صنعا) بی ضبط و کنديسینی امیر المؤمنین اعلان ایده رك نامنه خطبه قرائت ایتدی رمش (۹۵۷) ، بو قوعاتی متعاقب (تعز، حاب، عدن) دخی الدن چیقمش و یمنده عثمانلی اداره سنده (زید) دن باشقه محل قلامشیدی .

والحاصل مصر والیسی (سنان) پاشا یمنه مأمور ایدیله رك اولجه یمنه کیتمش اولان مشهور اوز تیمور زاده (عثمان پاشا) (تعز) ی ضبط ایله (۹۷۶) ده (سنان پاشا) دخی (ینبع ، مکه ، جازان) طریقله

آرورپاده مرازنه سیاسیة سنك محافظه سی ایچون (انكلتره) نه كووه نیلمك جائز اوله میوردی . چونكه قرال یدنجی (هازی) اولش ویرینه بر چوقق جالس تحت اولمش ایدی . شارل كن (۱۵۴۷) ده یعنی (۹۵۲) سنه هجریه ده (مولبرغ) ده آلمانیا پروتستانلرینی مضمحل ایتمش و (جنوه) ده ظهور ایدن برا-تلال ایله برابر (پایا اوچنجی پول) ك اوغلی (پهر لوئیجی) نك (پارم) دو قه سنی قتل ایتدی اوزرینه ایتالیا حقدنكی اهل استیلاجویانه سی میدانه چیقمش ایدی . اوچنجی (پول) بك زیاده مكدر بولندیغی جهتله عثمانلیلری ایتالیا یه دعوت ایده جكنی سوله مش ایدی . بو آرائق (ناپولی) ده براختلال چیقدی . فقط سلطان سلیمان آسیاده ایدی . خیرالدین پاشا دخی ارتحال ایله مشیدی . ایکنجی هازری ، خیرالدینك -نیرالحنفی (طورغود) ایله خفياً مذاکره ایده رك اسپانیا ولی عهدی (ایكنجی فلیپ) ی آشیرمق ایچون تعلیمات مقتضیه ویردی . (طورغود) ك فرانسه خدمتته کبردیکی و (مارسیلیا) لیاننك آنك ایچون مهمات و ذخائر ده پوسی انخاذا قیلندیغی

زيدى امامى (شرف الدين) ك ايكي اوغلى آره سنده كى خصوصتدن استفاده ايدهرك (تعز) قصبه سنى اله كچير مشيدى . (ويسى پاشا) عسكره كوسترديكى شدتك قربانى اولمش ، چركس (اوز تيمور پاشا) هم (ويسى پاشا) نك انتقامنى همده (صنعا) يى آلمشدر . (ويسى پاشا) نك يرينه تعيين ايديلن بگلربكى (فرهاد پاشا) (عدن) اختلالنى باصديرمش و (جبال) ايله (تهامه) يى مظهر آسايش ايدهرك استانبوله عودتى امر ايدلمسى اوزرينه ينى (اوز تيمور) پاشايه توديع ايتمش ، مشاراليه يمنده دعواى امامت ايدن امير (مطهر) ايله قبيله سنك ازاله وجودلرى اچون استانبوله مراجعت ايتمكله (نشار مصطفى پاشا) قوماند سيله مصر واليسى (داود) پاشا طرفندن كنديسنه عسكركوندرلمش ، امير مطهرى (تالا) قلعه سنده محاصره ايتمش ايسه ده (مصطفى پاشا) مآذونيتندن بالاستفاده مطهرى سنجاق بكى عنوانيله حكومتنده ابقا ايدهرك برات دى و يرمش ايدى . (اوز تيمور پاشا) يمنده يدى سنه نظر قتده يدى قلعه آلهرق بالاخره

آره سنده عقد ايديلن مصالحه ، فرانسه اتفاقنك صاغلانملى حقتده سلهين قانونى به ايجه شبهه و يرمش ، حتى مشاراليه اوج سنه صكره استانبوله (شارل كن) ايله بر معاهده بيله عقد ايله مش ايدى . بو معاهده عادتاً بش سنه لك برمتاركه اولوب (حال حاضر) ك محافظه سى يعنى حدود طرفينك عين حالده قالمه سى شرطيله آوستريانك سنوى اوتوز بيك دوقة آلتونى و يرمه سى مشروط ايدى . آوستريا بو خراجدن ، بوذلك مجبوريه دن برچق عصر صكره (قارلوفچه معاهده سى زماننده) قورتولدى . مع هذا بومتاركه مدتدن اول بوزولدى . فرانسه قرالى ايكنجى هانزى تركلر ايله اولان مناسباتنده دهها زياده ثبات و تماميت كوسترهرك پديرينك عقدينه چاليشديغى بومتاركه يى منع ايتمك ايسته مش و آدملردن (دارامون d'Armon) ي سلطان سليانك ايران سفرنده مشاراليه ك ياننده بولنق اوزره يوللامش ايدى كه مقصدى فرانسه نك غائب ايتديكى نفوذى اعاده اكتساب ايتمك ايدى .

۹۷۶ دە ایران ولهستان ایله تجدید معاهده ایدلدی. ایرتسی سنه آوستریا ایلیچیری سنوی ویرکو اولان اوتوزبیک دوقة ایله وزیریه مخصوص هدایایی کتیردیلر . بوسنه استانبولده بیوک بریانقین ظهور ایدرک اوتوزبیک قدر خانه یاندی . ایران شاهنک وفاتی حسیله حدوده عسکر یوللانیدی .

(صوقوللو محمد پاشا) (وولغا) نهریله (دون) نهری آرهنده برقتال حفری تصورنده بولنهرق حتی (کفه) سنجانغی بکی (قاسم) بکی برچوق عسکرله مأمور ایتمش ایسهده روسلرک حیله کارانه مداخلهسی وقریم خانی (دولت کرای) ک عسکری اغواسیله موفق اوله مامش وعربستانده چیقان غابله ایسه بتون بتون مانع اولمشدر .

ین فتحی — ۹۴۵ تاریخنده (خادم سلیمان پاشا) هند سفرینه عزیزمتنده یمن ساحلنده کائن (زید) و (عدن) موقعلرینی ضبط ایله مشدر . (۹۵۱) سنه سندهده (ویسی پاشا) نامنده بر بکلر بکی یمن

ملك اعظم : یالكز فاتح سلطان (محمد) ك عبارهلری روجه اولهرق ضرب ایتیردیکی سکلر اوزرنده مندرجدر .

ملك الدولة العثمانیه والمستند بتوفیقات الربانیه : سلطان (عبدالعزیز) خانك بعض مدالیهلرله شیمیدیکی امتیاز مدالیهلری اوزرنده و آرمه عثمانینك مرکزنده منقوشدر . [تقویم مسكوكات عثمانیه]

۱۰۸ — فائده

سلطان سلیمان قانونی و فرانسه قرالی ایکنجی هانری

۱۵۴۴ سنه میلادیده (یعنی ۹۵۰ و ۹۵۱ سنه لری) فرانسه نك (قره بی) شهرنده فرانسه قرالی برنجی فرانسوا ایله آلمانیا ایمپراطوری (شارل کن)

تاتارلرک نجه داخنده تخریباتده بولمسی واسباب سائره اوزرینه ایمپراطور (ماقسیمیلین) طرفندن درسعاده اوچ ایلچی کوندریله رک یدی آی امتداد ایدن مدت مکلمده اون درت دفعه بالاجتماع سکر سنه مدته بر معاهده صلحیه عقد ایدلی . بومعاهده صلحیه یکر می بش ماده بی محتوی ایدی (۹۷۵) . [*]

[*] صلح مکلمسی ضمننده (ماقسیمیلین) طرفندن اوچ ایلچی کوندریلوب بونلر باب عالی زدننده مظهر حسن قبول اولق ایچون صدر اعظمه (۴۰۰۰) دوقة ایله درت کوموش قوپه و بر ساعت و معاهده قدیمه موجبنجه بشقهجه سنوی ایکی بیک دوقة و (هدیه مقتخره) دیو خاکپای شاهانه یه اوتوز بیک دوقة ایله اوتوز عدد یالیزی قوپه و اوچ عدد ساعت تقدیمته مأمور اولدقلمی مثللو کذلک سنوی اولق اوزره وزیر ثانی یه ایکی بیک دوقة ، ایکی عدد یالیزی قوپه و بر ساعت و وزیر ثالثه بیک دوقة و ایکی کوش قوپه و دیگر اوچ وزیره بیکر دوقة ایفاسی و دیوان هایون ترجمان اولی ابراهیم پاشایه بش یوز و ثانیسنه اوچ یوز دوقة اعطاسی خصوصلرینه مأذون اولدقلمدن ایلچیلر اول وجهله ایفای مأموریتله شرف ملاقات سیمیه نائل اولدیلر .

سلطان البرین و خاقان البحرین السلطان ابن السلطان : بوعنوان ابتدا (بایزید ثانی) دورنده کسبان آلتون سکرله درج ایدلمشدر .

شاه و شهنشاه : یاوز سلطان سلیمک ایرانه غلبه سی اوزرینه بوعنوانلر، سائر القاب شاهانه یه ضمیمه ایدلمشدر . سلطان (سلیمان قانونی) ایله (سلیم ثانی) یه و سلطان (مراد خان) ثالثه منسوب سکرلرده (شاه) عنوانی واردر . سلطان سلیم اولک آلتونلری اوزرنده (شاه) کله سنک بولمسندن طولای او وقتلر ایرانده کی مالک عثمانیه ایله (عربستان) و (مصر) ده بو آلتونلره (شاهی) دینیردی . (۱۰۰۰) تاریخنه یقین زمانلره قدر آچقرله مخصوص اولق اوزره دخی (شاهی) نامی قوللانیلیردی .

ضارب النصر صاحب العز والنصر فی البر و البحرین : (۸۵۵) سنه سنندن (۱۱۷۱) سنه سنه قدر باصیلان بعض سکرلرک اوزرنده یازیلیر .

قارشیسنده کائن (چشمه) اوکنده دمیرله مش ایدی. اوزمانلر جزیره ده اون ایکی وندیك بکی حکم ایدیوردی. دونانمانك ورودینی کورنجه هدیه لر احضار ایدوب قایقلرله یوللادیلر. (بیاله پاشا): عثمانی قبودان دریاسنه عرض حرمت بکلرک وظیفه سیدر آدم یوللامق حقارتدر. دیهرک رد ایلدی. بونک اوزرینه بکلر قورقولرندن کندیلری قایقلره یینرک دونانمایه کلدیلر. پاشا جمله سنی اخذ وتوقیف وجزیره یی بوصورتله قولایجه تسخیر ایدرک دروننه کافی عسکر و دزدار ومستحفظ تعیین ایلدی. بعده بکلری صالیوروب آنلرده اوروپا به کیتدیلر. خبر ظفر قانونی به ایریشه مدی. سلطان سلیم ثانی به نصیب اولدی. پادشاه، (بیاله پاشا) یی استانبوله عودتنده وزارتله ارکان دولت میانه ادخال ایتدی.

نچه مصالحه سی — (سکتوار) فتحندن صکره وزیر ثانی (برتو) پاشانک (جیولا) یی ضبط ایله (اردل) ویووده سی امدادینه کوندریلن

(مالک الحرمین الشریفین) دیه نامنی یاد ایدر ایتمز درحال یرندن قالقهرق:

(حرمینک مالکی اولق نهده حدمدر. بن حرمینک خدمتکاری اولقله افتخار ایدرم) دیهرک بیوک براتر تواضع کوسترمشیدی. بو عنوان ابتدا (حله) شهرنده کسپان سکلره ضرب اولمشدر.

سلطان: سلطان (اورخان) ایله سلطان (مراد اول) و (بیلیدیرم بازید) زمانلرنده کسپان آقچهره عنوان قونولامش ایدی. چلی سلطان محمد ایلك دفعه اوله رق سکلرینه سلطان عنواتی یازدیرمشدر. الده بولنان بعض سکلرده (سلطان بن سلطان) و صوک سنلرده دخی (السلطان ابن السلطان) یازیلیدر. سلطان سلیم اولک (۹۲۳) ده (مصر) ده کسدیر. دیکی سکلر اوزرنده ده (سلطان) عنواتی مندرجدر. حتی بو آلتونلره (سلطانی) دینیردی.

خزینہ نك آچینی ولایتلردن و سفرای اجنیه طرفلردن تقدیم اولنان جلوس هدیه لری ایله ساقیز ضبطه کیدن (پیاله) و (اردل) ده پک چوق موفقیات قازانان (رتو) پاشالرك کتیرمش اولدقلری غنایم حربیه قپاشمدر. [*]

ساقیز اطه سنك فتحی ۹۷۳ سنه سی صوکلرینه یعنی سلطان سلیمانك (سکتوار) فتحه عزیمتی اتناسنه مصارفدر. قپودان دریا (پیاله پاشا) یتمش پاره چکدیری ایله آق دکره چیقمش و جزیره نك

[*] سلطان سلیمان قانونی زماننده دخی زینه ده آچیق کورلمشیدی. مرحوم مشارالیه (سکتوار) سفرینه عزیمتنده سرایده بولنان آلتون و کوموش اوایدن برقمسی ضربخانه یه یوللایوب سکه ضرب ایتدیرمشدر. (نعیم) تاریخیله (عین علی افندی) رساله سنده کورلدیکی اوزره اوسنه واردات دولت ۱۸۳ میلیون ۰۸۸,۰۰۰ و مصارف ۱۸۹,۶۵۷,۰۰۰ آچه اولغله آلتی بیچی میلیون آچه آچیق قالمشدر. صوقوللو محمد پاشانك وفاتندن صکره اسرافانك تزایدی حسیه بیک ناریملرنده خزینه نك آچینی یتمش میلیون آچه یه بالغ اولمشدر.

۱۰۷ — فائده

القاب — عنوان

امیر : ییلدیریم بایزیدك بیوک شهزاده سی (چلبی سلیمان) بکک سکه لرنده بو عنوان وارددر. باشقه عثمانلی سکه لرنده یوقدر.

خان : (چلبی سلطان محمد) زماننده (سلطان احمد ثالث) عصرینه قدر باد. شاهلرمزك یالکز پدرلری نامنه علاوه استعمال ایدلمشدر. مسکوکاته (خان) و (سلطان) عنوانلرینی وضع ایتدیرن چلبی سلطان محمددر.

خادم الحرمین الشریفین : سلطان سلیم (حلب) ی فتح ایتدیکي هفته نك جمعه نمازینی (ملك ظاهر) جامعنده ادا ایتمش ایدی. خطیب، خطبه ده

— عادت قدیمه بی اقرار ایله .

دیه باغریشدیلر . سلطان سلیم ده صدر اعظمک اصراری اوزرینه :

— انعام و علوفه کز بکا اجدامدن انتقال ایدن عادت موجنبجه

احسان اولندی .

دیدی . مقصوده حاصل اولدی . ایشته کوریایورکه عسکر

اطاعت و انضباطدن کلیاً محروم . بوایسه بر دولت ایچون هر زمان

اک بیوک بر مخاطره در .

اداره سزک یوزندن دولتک اک شانلی ، اک عظمتلی زماننده

اوغرا دیغمز شو رذالتلردن عبرت آلمالیدر .

سلیم ثانی علمایه دخی جلوس عطیه سی احسانتی ایجاد ایدهرک

خزینه بی بوشالتمش و بوآره (سپاهی) و (علوفه جیان) دخی بخشش

ایسته مکه قالدیشوق و زرانک یوللرینی بکلیوب طاشه طوتمش لرسده

(صوقوللو محمد پاشا) آغالرینی عزل و اوک آیق اولانلرینی اعدام

ایله مشدر .

تاریخ دییورکه :

ایدی . لکن درت بش یوز عبد مشتری (کوله) و آکا کوره جبه خانه سی

وار ایدی . ساثر وزرا دخی بومنوال اوزره قبولری (معیتی عسکر و خلقی)

مکمل اولوب هر بری چفتلکرنده یوز قطار قاطیر ریوز قطار دوه بسلرلردی .

بر یره سفر اوآنسه فرمان کلده کده برآت و بر دوه اشترا ایلیوب اوچنچی کون

روجه استعجال مأمور اولدینی یره توجه ایدوب قپو دوزمکه احتیاجی اولماز

ایدی . شیمدی ایسه عسکری و اهل مناصب وغیری عانده لرینی اولره و باغله

و کوشکاره و سموره ملوطله ره و زینته و پرپرلر . سفر لازم کلسه ایکی خده تکار

ایله چیقمه قادر اوله مازلر . شهرت آفتدر دیملره . فی الحقیقه عظیم آفتدر .

[قوچی بک رساله سی]

— سن کندیکی (جیولا) ده می ظن ایدیورسک ؟

دیه برضربه ایله آتدن آشاغی دوشوردیلر . قبودان پاشایی ایسه :

— سن نه ایسترسک زو کورد کیچی ؟

حقارتیله آتدن ایندیردیلر . بونک اوزرینه صوقوللو وزیر

ایله احمد پاشا آتون سر بهرک طاتلی دیل ، طاتلی سوز ایله آلائی

یوروتمکه موفق اولدیلر . هله بوینه مندیلی طولایوب بن سزک

الکزدهم ایسترسه کز شوباغی صیقوب بنی اولدیریکز ، فقط بر آز

دیکیلکز دینن یکیچری اغاسنه :

— سن بزه صویرینه شکرلی پکسات ویرمک ایسترسه ک سن

آلدانیرسک . اگر بوبه لکه پادشاهک و صدر اعظمک خزینه لرینی

قورتارمق املنده بولنیورسه ک سن ده المزدن قورتوله مازسک . اوت

آرابه سنک دیورلدیکنی سکاده کوستیررز .

تهدیدیه ایلر اولدیلر . سرایک برنجی حولیسنه کیره رک قبولری

قبادیلر . وزرای آتلرندن ایندیردیلر . یاقه لرندن طوته رق ، خصکی

سلطان حمامنه یاقلاشمش اولان پادشاهک یاننه کیده رک :

کیروب مقاطعات و خاص هایون قریه لرک کسرینه و خراب اولسنه بادی اولدی .

بشنجی سبب بودرکه : مرحوم ومغفورله حضرتلری قولک (عسکرک) کال

قوتنی و خزینه نک و فرتی کوروب زینت و شهرتی آرتدیروب ، وزرا دخی آنلره

تابع اولوب ، بعده (والناس علی دین ملوکهم) مضمونیه عامل اولوب جمله عالم

خالقی زینت و شهرته دوشوندی . کیده رک بر مرتبه به واردی که منصب اهلنک

محصولی و قول طائفه سنک وظیفه سی یالکز آتمک آچمه سنه یتیشمیوب ضروری

تعدی و تجاوززه محتاج اولدیلر . تعدی و تجاوز ایله عالم خراب اولدی . هیچ بو

دولت علیه ده (شهرت وزینت کبی ضرر ساری) بر بدعت یوقدر . رستم پاشا

دامادی احمد پاشاک (سکتوار) سفرنده دردنبی وزیر ایدی . صکره وزیر

اعظم اولدی . ابتدا وزیر اولدیغنده اسباب احتشامدن آنجق ایکی کورکی وار

برکروه مشعله لر اطرافنده بر مجلس قوردیلر . آرتق یابه جقلری ایشی
تأخیر ایتمک قابل دکل ایدی . صباحلین قائم مقام و قبودان پاشا لر ایله
شیخ الاسلام و علما و مدرسین استقباله کلدیلر . آلا ی یوله دوزولدی .
استانبول اهالیسی آلا یی سیر ایچون سوقاقلره دوکولمشردی . اوکده
بولنان ییکیچریلر صفلی صیقلاشدیردی لر . ایلری یه کچمک ایسته ینلری
چویریورلردی . شهزاده جامعنه یقین کلنجه اوکده کی صف طوردی .
بالطبع کیروده کیلرده طوردی لر . پادشاه ادرنه قپوسنه قریب بر میدانده
تام برساعت بکله دی . نیه طورییورسکز ؟ دیه سؤال ایدن وزرابه
یکیچریلر :

— اوکده براوت آرابه سی وار ، بزی حرکتنن آلیقویایور .
دیه جواب ویردی لر که بوسوز عصیان اماره سی ایدی . بر آرمق
ایکنجی وزیر (پرتو) پاشا یکیچریلره تقربله :
— ییکیتلر بوحرکتکز یاقدشیقسزدر .
دید ی . مشارالیه :

اوجنجی سبب بودر که : کریمه مکرمه لری مه رماه سلطانی (رستم پاشا) یه
ویروب وزیر اعظم ایلدی . کمال مرتبه نظری اولمقین مرادینه مساعده ایلیوب
اجدادی زماننده فتح اولنش ممالکدن اول قدر قریه لر تملیک ایلدی که ملوک
طواغدن بر پادشاهه خزینه اولغه کفایت ایدردی . آنلر دخی بعض خیرات
یاپوب اولادینه وقف ایلدی لر . حالا بهر سنه اول اوقافدن یوز یوک قدر آچقه
کلور . اول مقوله سلطانلرک فوت اولدقده خواصی میری یه آنورکن صکره
کلنلر دخی وقف ایتمک باشلادی لر . خلاف شرع بیت المال مسلمین اولان
بوخاصلر ضایع و تلف اولدی . ثواب اعتقادینه وبالله کیردی لر .
دردنجی سبب بودر که : خواص هایون و مقاطعات که بیت المال مسلمیندر .
وزیر اعظم رستم پاشا سعی کوسترمک ایچون خلاف شرع شریف التزامه ویروب
(الترای اهل عرض امینلر قبول ایتمکله) بی عرض و فاسق یهودی امینلر انه

کیتدجه آرمش وعسکر معیت شاهانه کلنره شتم ودشنام وجنتمکان حقنده دخی بددعایه قیام ایتملی اوزرینه لالا حسین پاشا جنازه نك کیزلیجه استانبوله نقلی امر ایتمش ونهایت الامر ذات شاهانه بومثالو تهید آمیز نمایشلره برصورت ویرمک ایچون ضابطان عسکری بی حضوره قبول ایله عسکره دخی بش کون ظرفنده انعام وترقیلرینی بدرجهیه قدر احسان ایلمش اولدقلرندن سانکه اسکات اولنان اشبو عساکر ایله استانبوله متوجهاً یوله دوام اولنش ایدی .

جنازه نك دفن ایلدیکی (ادرنه) ده خبر آندی . پادشاهک سراینه کیرنجیه قدر سواقلرده وقوعه کلن شو حاللری ایجه مطالعه ایدوب اموردولته خواجه ، لالا ، مصاحب کبی اشخاصک قاریشمه . سندن نه درلو فناقلر وقوعه کلدیکنی ذهنأ موازنه ایدک . (عبدالمحید) خان ثانی زماننده ده بز بونک نیجه نمونه لرینی کوردک ازیلمش ودولتک حیاتندن امیدمزنی کسمش ایدک .

« استانبوله یاقلاشلمدقه آلائی ترتیبی اکمال ایدیله بیلمک ایچون کیجه (حلقه لی) کوینده کی قصرده آرام ایلدی . کیجه لین یکچریلردن

۱۰۶ - فائده

سلطان سلیمان قانونی حقنده

سلطان سلیمان خان زمان شریفلرنده اختلال عالمه باعث اولان ماده لرك اولکیسی بودرکه : بنفسه دیوان ایلیکی رفع ایلدی . کیده رك شوپله اولدی که ارباب سیفی دکل ، بکلر و بکلر بکیملر بیله پادشاهه بیلمه دن قالدی . ایکنجی سبب بودرکه : خاص خدامندن سلحداری اولان (ابراهیم) پاشایی دفعهً وزیر اعظم ایدوب اولکی قاعدینی کوزتمه دی . کیده رك هر پادشاه مخصوص بنده لرینی ایلمو چکوب آرزمانده وزیر اعظم ایتمکله اول مقوله لرك احوال عالمه وقوفلری اولیوب تازه لکه والتفات پادشاهییه مغرور اولغله وقوفی اولانلره دخی سؤال ایتمکله تنزل ایلیوب غفلتلی کلدده اولغین عالمک انظمای بوزلدی .

(عطاء الله افندی) جنازه نمازی قیلدیردی . بعدالصلوات ذات شاهانه جمله یه سلام ویره رکینه اوتاغ هایونه چکیلدی . (تاریخ سیاسی) بوراده اووقتک عسکرینک احوال روحیه سنی معرف اوله رق دیورکه :
(ایشته بوآنده برغلغله پیدا اولوب عسکر فریاد ایدره رک :

— عادتہ رعایت اولمادی . بزه اعطاسی واجب اولان انعامک اصلاً بحی ییله اولمادی . وزیرلر نه ایچون بویله ایتدیکر؟ صوچولور ایچدن قورتوله مبه جقدر . بزپادشاهی ده ادرنه قپوسنده یاخود سرای تپرسنده اوت آرابه سنک قبتنده بولوروز .

سوزلری هر طرفده ایشیدلمک باشلادی . وزرا اولخالده بر انتتلاک قریب الوقوع اولدیغی کوره رک جنازه نک استانبوله تعلقن بالتمجیل دیگر ذوات ایله برابر وزیر احمد پاشا بوخصوصه مأمور ایدلمکله برابر ارکان ورجال دولت بالاجتماع حضور هایونده مراسم دست بوسی ایفا قلندقدن صکره صدر اعظم سابقا اردو دفتر داری جلال بک ایله نزد شاهانه ده قالب بواننده ایسه غلغله

ایدیسه ده نجه او بوویله ایله (بودین) ی تسخیر ایتک سوداسنه دوشد . یکنندن قلعه مذکوره عثمانی والیرلی ید محافظه سنه تودیع ویاکیز اردل قرالغی (اتفان) ه توجیه ایدلمش ایدی . اردل قرالغی ۱۱۰۰ تاریخنه قدر تابعیت سلطنت عثمانیه ده قالمشدی .

(اردل) قرالیرینک تشریفات و معاملاتجه (افلاق) و (بغدان) وویوده لرندن برقاچ وجهله فرق و امتیازلری اولوب ازلا : لقب و منشورلرده برزمانلر (ملکیتین) دینیلن افلاق و بغدان بکلیینه (وویوده) و اردل حکمدارلرینه (قرال) تعبیر و تسطیر اولنوردی . ثانیاً : حین نصبلرنده ملکیتین بکلیینه (قوقه) تعبیر قلنان و قول کتخدالرینه مخصوص اولان (قلنسره) کیدیریلوب اردل قرالیرینه ایسه (قورونه) دینیلن ناع اعطا اولنه کلشدر . ثالثاً : ملکیتینده بولنان قلعه لر اسرای عثمانیه دست محافظه لرنده اوله رق اردل قتلای ایسه قرالره مودوع بولنوردی . رابعاً : ملکیتین امارت لری صکره لری روملردن خدمت دولتمده اولان بعض ذوانه توجیه اولنه کلوب اردل قرالغی ایسه دائماً اهلینک انتخاب ایلدکاری کبرایه تفویض اولنور ایدی .

ایسته مز. قول طائفه سی ایسه لابد جلوس سلطنتلرنده بالذات بادشاهلرک کلاملرینی
ایشیده کلشدر. هم خواه و ناخواه سویلدرلر. بوسرده (عمد لالا) نیجه مدارا
ایلسون. همان الله تعالی خیرلر ویره .

ذیر . فریدون بک شوحالی پادشاهه یازم دیه کاغد قلمی انه آیرسهده
وزیر مشارالیه :

— بز بیلدیکمزی سویلدک . جائزکه بنم یریمه دیلدیکنی نصب و تعیین
ایلر. پادشاهلره خطاب ایلک اولماز. دیه رک منع ایلر .

ایرته سی کون اردو (متروویچه) دن قالدی . ارکان دولت سیاه
شمه لر صارمش ، صولاقلر ، پیکلر صورغوجلرینی چیقاروب
بورکلری اوسته پشماللر طولامش ایدلر . (بلغراد) اهالیسی ده ماتم
روبالری کیمش اولدقلری حالده کورپی نی کچوب اردویی قارشیلادیلر.
عربه ایچنده تابوت ایله صورغوجلی مجوزه بولنیوردی . اوتاق هایونه
یاقلاشنجه آرابه نك اورتوسی قالدیرلدی . سلطان سلیم (مشکی اطلس
جامه و سیاه جوقة سلیمی نیتن کیوب باشنه شمله صارمش) ایدی .

عساکر غیر منتظمه معلوم دکل ایسه ده سالف الذکر سلطان و میرزالر
ایله امرای تبار کندیلرینه منسوب قبائل خلیقه خان اردوسنه واصل
واجتماع حاصل اولدقده اوتوز قرق بیک و بلکه دها زیاده حنکاوره رسیده
اولدقلری ثابتدر .

افلاق و بغداد امارتلرینه راغوزه جمهوریتی: بونلر اوزرنده دخی حقوق
دولت کوندن کرنه کسب متانت ایتمش و (طورله) ایله (طونه) نهرلری
ساحلارنده اولان قاهرلر یکیدن یکیه تحکیم و امرای و عساکر محافظه اقامه سیله
حقوق مذکوره تأیید ایدلش ایدی .

اردل قرالغی : سلطان سلیمان مرحوم مجارستانی فتح ایتدیکنده (اردل) حاکمی
بولان (یانوش) ی (بودین) تمنتنه اصماد و سکز اون سنه مرورنده وقوع
وقاته مبنی اوغلی (استفان) ی پدری مقامنه اقعاد ایتشیدی . لکن
«استفان» هنوز مه امر برچوجق اولوب والدهسی وکالت و نیابت ایتمش

سلطان سليم عريضه معلومه بي خواجه عطاء الله افندي به كوستيرير . عطاء الله افندي ده صدر مشاراليهك كسر نفوذى مقصديه :

— ذات شاهانه كز استانبولده جلوس بيورد بكنز . بونك رسماً تكرارينه حاجت يوقدر . بوتكليف حاكي محكوم ايتمكدر . دير ، فقط پادشاه قانع اولماز . لالا حسين پاشادن صورار . اوده عقلى ايره بيلديكي قدر :

— بز استانبولدن بلغراده كله مش اولسه ايديك اردو نه يابه جق ايدي ؟ بومراسم جديده نه يه يارابه جق ؟ تنزل بيورميكنز . جواني ويرير . پادشاه مصاحب جلال چلي دن ده استعمالم ايلر . مرقوم ده :

— ملك سلطنت وارث واحده منحـ سرايكن بودرلو تصوراته وجود ويريناز . جواني ويرير .

بواننده قيوجي (سنان آغا) اوتاق هايوني (خنكار) تپه سنه قورار . (سلطان سليم) ده آنه راكبا اوتاغه كيدر . اوتاقچى باشى كيفيتي صدر اعظمه بيلديرر . پاشا محرم اسراري اولان (فريدون بك) :

— صداقتله ايفاي خدمت ايدين بر صدر اعظم امور ملكه عائد احرايى خاكيلى شاهانه به عرض ايدرده اوده غيريلرك راي ايله حركت ايدر سه نظامه اختلان كله سندن غافل بولنور . پادشاهمز غايتله مستغنى ، كيمسه به --وز سويليك

و وزيرايه و مدينه منوره شيخ الحر ملكي مأمورتي دخي دار السعاده آغايى معزوللرينه تفويض اولنه كله شريفلك ايشلري شرفايه نظارت و بدوى عربانه حكومت ايتمكه منحصر قالدى . مع مافيه طرف دولت عليه دن علوشـ انلرينه احترامده قصور اولتمدوب هر سنه صره هايون امينلر يله اينجو و الماس ايله مرصع خلعت و نامه هايون ارسال اولنوب امارت توجيبي دخي امانشور و تشريفات اجرا ايدلمكده در .

قريم خانلى : خانلر (باغچه سراي) ده ، وزير اول ، وثايق حكمنده اولان و اكثريا سرعسكرلك وظيفه سنى ايفا ايدين (قلغاي) و (نورالدين) سلطانلرله سائر ميزالردن هر برى قريم شهرلردن برنده اقامت و اجراي حكومت ايدوب خانلرك برجانبه سفرى وقوعنده دائره لرى خلعتي و اهل ايدن حرب و ضربه قادر اولانلرى جمع ايدوب موكب خانى به التحاق ايدرلردى . طرف دولت عليه دن خدمت خاننده بولنان بونك قدر عسكردن ماعدا

قرآن عظیم الشانہ ایمان ایدہ رک کیدہ لم « دیوب ایرتسی صباح « سرم » صحراسنہ ، بعد الصلات عربہ یا بنجہ حافظر تلاوت قرآن ایلیہ رک « متروویچہ » یہ مواصلت ایدیلدی . وزیر اعظم بورادنہ حضور پادشاهی بہ مفصل برعریضہ تقدیم ایتدی . مالی شوایدی .

(جنازہ ایلہ اردو بلغرادہ مواصلت ایلدکدہ نصب اولنہ حق اوطاق ہمایون اوکندہ جنتکمانک بوسفرده برابر کتیرمش اولدیغی تحت زرین اوزرینہ جلوس بیوریلہ حق ، بالجلہ اعیان و نندکان پایۂ سریر سلطنتہ یوز سورسون . قول طائفہ سی قانون قدیم و جہلہ انعام و ترقیلرینی لسان شاہانہ لرندن ایشیتہ لری آره لرنده مقرر اولغلہ بونلرک ہیسی ویریلسون ، مقبولدر دیہ ارادہ بیورلسون . باخصوص یکچیجری طائفہ سی ال قالدیروب چاوشلری آل عثمان بادشاہلرینہ و اوجاقدن کچن یولداشلرینہ دعالر ایلیوب جہلہ طرفندن آمین دینیلمی عادات قدیمہ لرندن اولغلہ بوکا مساعده ایدلسون . بعدہ جنازہ نمازی قیلنسون . فرداسی کوندہ ارکان دولت تہنیۂ سلطنت معرضندہ سریر عزتہ تکرار یوزلر سورددکلرنده خلعتلر ویرلسون .

بتون برسربست اداره استحصال ایلدیلر . واقعا بونلرک معاہدہ لری دو - لتلرجه مرعی اولان قیود و شروط سیاسیہ نی حاوی اولیوب ترک محاربه دن عبارت و برنوع متارکہ دیمک ایدیسہ دہ بومأذونیت آتیدہ دولتہ بیوک مشکلاتی دعوت ایتشدلر .

دولت علیہہ تابع حکومت

شرافت حجاز : یاوز سلطان سلیمک مہم فتحندن صکرہ شریف (ابوالبرکات) مکہ تک آناختارلریلہ امانات مقدسہ دن بعضلرینی یولایہ رق سلطنت عثمانیہ نی طائیش ایدی . برآز صکرہ لری (یمن) و (حبش) طرفلرنده کوندن کونہ عساکر عثمانیہ تکثر ایدہ رک ۹۴۴ سنہ سنندہ حرمین شریفینہ طرف دولتدن قاضی نصب وارسال وستان پاشانک یمن سفردن عوددندہ جدہ کمرکنک نصف حاصلاتی شریف بولنان ذواتہ تخصیص قیلندی . دہا صکرہ لری لوای (جدہ) وایالت حبش وشیخ الحرمک خدمت جلیلہ سی برلشدیریلوب میرمیران

مؤثری ایشیدلدی . عسکر سراپا متأثر اوله رق بر فغان عمومی حاصل اولدی . وزرا وعلما وفات سلیمانینک اشاعه سی وقتی دکل ایدی رأینده بولندقلری صروده صدر اعظم عسکره خطاباً شویله برنطق ایراد ایله دی :

قرنداشلر، یولداشلر نه ایچون طورییورسکز؟ یوریهلم . بونجه بیلق اسلام پادشاهنه توحید و تهلیل ایله نیچون تعظیم و تکریم ایتمهلم؟ غزالر ایلمه رک انکروس ولایتی دار اسلام ایله دی . وجه مزنی نعمت و احسان ایله بسلدی . عوض بومیدرکه جسد مبارکنی باشمزده کوتورمیهلم . خصوصاً اوغلی سلطان سلیم حضرتلری حالا پادشاهزدر . اون یدی کوندن بریدر بلغرادده سزه منتظر و پدرینک وصیتی اوزره بالجه انعام و ترقی ماماشانکیزی اعطا و اجرایه حاضردر . خاطر یکیزی خوش طوئک . همان حافظلر تلاوته مشغول اولسونلر ، بزده چکیلوب کیدهلم ، طوره جق یر دکلدرد .

بونک اوزرینه اردو یوریدی . عسکر : « دردمزه درمان قرآندر .

اوله رق رجعت قهقری یه مجبور اولمشلردی . کیدرک مذکور اوجانلرده عصبیت عسکریه حاصل و بونلر فی الاصل یکیکچری ایکن (دایی) تمبیری ایله کمی قپودانلری و صاحب نفوذ ضبطان حادث اولمغه بکلر بکیرلرک چوقلق حکمی قالیوب حل وقوعنده ایچلرندن آخاب ایدر اولدیلر . وجاب سلطنت سنیه دن دخی تصدیق و توجیه اولمغه باشلاندی . ایکی اوج سنه ده برکره طرف دولت علیه هیده تقدیم ایدرلر و ترسانه عامرهدن دخی کندیلرینه سفینه وادوات حربیه اعطا اولنوز ایدی .

آناتولی و آق دکز جزیره لری اها ایسنک اشپهرلی و برجانیته متهم اولوب حکام طرفندن آرانیلانلر غرب اوجاقلرینه فرار ایدرلر و بعضاً دخی مذکور اوجاقلردن مخصوص مأمورکلوب (ازمیر) وسائر یرلرده بایراقلر آچهرق : (صولومه دن جان ویرمک و ترله مهن مال قازانق ایسته ینلر بایراغمز آلتنه کلسونلر) دیه دلالره ندا ایتدیروب عسکر یازارلر ایدی . دها صکرده لری مذکور اوجاقلر خلقنه اورویا دولترلرله عقد معاهده ایتمکه جانب دولت علیه دن رخصت اعطا اولمغه و بعضاً دخی اجبار قیلمغه بتون

کبی طبل و نقاره ، سورنا ، نغیر لر چالتمقده بولمش ایدی . صولاق زاده دیورکه :

(آلتنجی قوناقده مقدا بایلان نهر « صاوا » اوستنده کی جسر عظیمدن کچیلوب رزیر صاحب تدبیر یولارده مرحوم خداوندکارک میتنی گاه لباس حیاتله نمایان ایدر وکندیسی بعض امور عرض اتمک اسلوبنده عربه نك یانجه سولینهرک کیدر ایدی) .

مشارالیه بلغراده درت منزل قانجه بر قاج حافظ ایسته دی . حافظلر عربه نك ایکی طرفنده ذکر اللهه باشلا ینجه هر کس وفات جناب سلیمان انتقال ایلدی . بوکیجه ایله تمام قرق سکز کون اولیوردی . نعشی مسک و عنبر ایله تخنیط ایدلش و مشمعلره صاریلوب فضلاتی « سکتوار » قارشوسنده بر محله خفیاً دفن ایدلش ایدی . بر صباح اردوی هایونک قومش اولدینی محله « روحیچون فاتحه » ندای

طرابلس غرب ، تونس ، جزایر ایالتلری : (بونلره غرب اوجاقلری) اطلاق اولوردی .

اسر اداره لری بتون بتون باشقه حالده ایدی . شویله که : بو ایاتلر فتح اولندقجه (برلی قوی) نامیه سکزر اونر بیک ترک عسکری بر ایلوردی . اسپانیوللرک اندلسده بولنان عربلر حقنده متجاسر اولدقلری حرکات غدارانه سببیه ملت اسلامیه ایله اسپانیالورلر بیننده مخصوصاً قویه حادث اولدیغنه دولت علیه نك ایسه اسپانیا دولتیه اصلا معاهده سی سبقت ایتدیکنه مبنی ذکر اولنان اوجانلر خان تدارک ایلدکلری سفن حریمه ایله علی الدوام اسپانیاساحل و جزیره لرینی غارت و تجار سفینه لرینی اخذ و ضبط ایدر و ایجاب ایتدیگجه دوناتلای هایون مینته جلب اولنه رق خدمات سفیره ده بولنورلردی . برده اول عرده (ماطله) قورصانلری اسلام تجار سفینه لرینی آلامق ایله مشغول و مأوف بولندقلرندن غرب اوجاقلری دخی دولت علیه جه آنلره مقابل طوتولشدی . اسپانیولر بو اوجاقلرک اک قوتایی و کندیلرینه اک قریبی بولنان (جزایر) د دفغانله هجوم ایلدیلر ایدیسه ده کلی ضایعانه کفتار

کفایت مقداری آنچه یوقدر . ذاتاً سفر بیتمش ، قیش ایریشمش و «سکتوار» قلعه سنک تعمیری قوه قریبه به کشدر . اوچ کونه عودت مأمولدر . بلغرادی تشریف بیوریلهرق اوراده بکله نیلسون) مآئده ایدی . سلطان سلیم تنسیب ایده رک «بلغراد» ه عودت ایله دی . صوقوللو ، ربیع الآخرک اوچنجی کونی عسکره علوفه لرینی ویردی . روم ایلی و آناتولی بکلبکیلرینه اوامر لازمه کوندره رک روز قاسم کچمه نیجه فتح اولنان یرلرک محافظه سی و عسکره اذن ویرله مسنی تأکید ایلدی . شهر مذکورک آلتنجی کونی ده قانون قدیم اوزره رایات اسلام آچیلهرق ارکان و اعیان دولت دروننده سلطان سلیمانک نعشی بولنان مزین و مکمل بر عربنه نک اوکنجه یوریدیلر . عربنه نک اطرافنی صولاقلر آلمش و چاوشلر آقیشلامقده بولندقلری

(جده) سنجاغی مرکز ولایت آنخاذاولنوب ایالت حبش دخی الحاقاً توجیه اولنور اولدی . سالیانه سی اون بریوک سکسان بیک آنچه ایدی .

مصر ایالتی : (جرجه ، ابریم ، الواحات ، منفلوط ، سیوط ، بهنسا ، شرقیه ، غریبه ، منوفیه ، منصوریه ، قلیوبیه ، بحیره ، اسکندریه ، دمياط ، رشید) سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکلکنک درت یوزسکسان یدی کیسه سالیانه سی وار ایدی .

مصر و بغداد کبی اوزاق اولان ایالتلرک الویه ملحقه سنه بکلر بکی اولان ذاتلر میروالر تعیین ایدرلردی . دولت چراکسه بقایاسندن اولهرق مصرده برطاقم (کوله من) بکلری موجود ایدی . بونلره مخصوص مناصب و کویلر وار ایدی که بکلر بکیلر تفویض و توجیه مآذون ایدیلر . (اسکندریه ، دمياط ، و رشید) سنجاقلری ساحلده بولنمق تقریبیله اکثریا ترسانه عامره امراسنه خاص اولهرق توجیه اولنور و بونلر طرفلرندن برمتسلم کوندروب اداره ایدرلردی .

سلطنتی اعلان ایدلمشدر . سرایده مهرماه سلطان ایله ملاقات ایلدکن صکره شیخ الاسلام « ابوالسعود » افندی ، « اسکندر پاشا » و استانبول قاضیمی قاضی زاده « احمد » افندی ، دفتردار « حسن چلبی » و بالجه علماء و مدرسین کلرک ال اویدیلر و بیعت ایتدیلر . سلطان مشارالیه مراسم مذکورهدن صکره تربۀ ابایوبی و مرقد سلیم اولی زیارت و هر برنده فقرایه اوتوزر بیک آچمه عطیه احسان ایدرک ایکی کون صکره سیر سریع ایله حدوده عزیمتله اونجی کونی « بلغراد » و بر آرز صکره « وقواره » مواصلت ایلدی . بورادم صدر اعظمندن برعریضه وارد اولدی . بو عریضه : (اردوی هایوبی تشریف بیورلدینی تقدیرده قول طائفه سی اجداد عظامکز قانونی اوزره جلوس بخششی ایسته یه جکلر در . حال بوکه اردو خزینه سنده

لحسا ایالتی : بودخی بغداد فتحندن صکره حوزه حکومت عثمانیه داخل اولوب سکنر یوز سکسان بیک آچمه سالیانه ایله میرمیران کوندزلیبرکن مؤخرأ عربان تسلطنه کرهتار اولمغله بغداد والیرینک اقتداریلیری بر درجه به قدر تنفیذ حکومت ایدرلر ایدی .

بمن ایالتی : (سایمان پاشا) و (سنان پاشا) سفیرلندن صکره بمنک اکثر مواقعی تحت حکومت دولته داخل اولوب (مخا ، زبید ، صنعا ، تعز ، صهله ، کوبکان ، طویله ، معارب ، و عدن) لوالری تشکیل قیلمش و بکلر بکیلر خلیجه آثار بر اقرب بر آراتق (عدن) آیروحه بکلر بکیلک اتماذ اولنیشکن (۱۰۰۰) تاریخندن صکره اورالره بقیلمغه زمان مساعد اولدیغندن اکثر محللی اماملرک دست تصرفه کچمشدر .

حبش ایالتی : (مصوع) ایله (سواکن) سنجاقلرندن عبارت اولوب فقط (اوز تیور اوغلی عثمان پاشا) حبش بکلر بکیسی ایکن حبشیلر ایله عظیم جنکلر ایدوب توسیع دائره حکومت ایله مش ایدی . مؤخرأ ایالت منورمه بر طاقم نا اهلاره توجیه اولنمغه شیرازه حکومت بوزولدی . دها صکره

ایکینچی سلطان سلیم

آلہرق اوچ کونده
 قاضی کوبنہ مواصلت
 و بورادن اسکدارہ
 عزیزتله همشیره سی
 «مہرماہ» سلطان
 سراینہ نزول ایلہ -
 مشدر. بعدہ تخصیص
 ایدیلن بر چکدیری
 ایلہ اسکداردن سرای
 ہایونہ کیدیش واقع
 اولش و قیز قلعہ سی
 اوکندن مروری
 اثنادہ طویلر آتیلہرق

بغداد ایالتی: (بغداد، حلہ، زنگی آباد، جوارزہ، رماحیہ، چنکولہ، قرہ طاغ،
 درتک، سماوات، بیات، درنہ، دہ بالا، واسط، کرد، تیورقپو،
 قزانہ، کیلان، ال صالح، عمادیہ) سنجاق و حکومتلرنی حاوی ایدی.
 بغداد بکلر بکلکنک برمایون درت یوز بیک آچہ سنہ لکی اولوب الویۃ
 ملحقہ تک بعضیسنہ خاص امرادخی وار ایدیسندہ اکثریمی سالیانہ ایلہ
 موظف ایدی .

بصرہ ایالتی: عصر سلطان سایان خانیدہ بغداد فتح اولندقدہ بصرہ امیری
 (راشد) عرض اطاعت ایتمکله بروجہ حکومت کنڈیسندہ تفویض اولنوب
 برمدت مومی الیہک اولادی تحت ادارہ سندہ قالدقدن صکرہ جانب دولتدن
 میرمیران کوندرا مکه باشلانیدی. والتزام صورتیلہ بکلر بکیزرہ توجیہ اولندی.
 حاصلاتی اون یوک آچہ یہ بالغ اولوردی .

اون ایکنجی باب

ایکنجی سلطان سلیم

— ۱ —

۹۷۴ ده عثمانلی تختته حیتمشدر . ۴۴ یاشلرنده ایدی .
صدر اعظم (صوقوللو محمد پاشا) نك یازدینی عریضه بی کوتورن
« حسن چاوش » سکتواردن انفکا کنک سکزنجی کونی (کوتاهیه) به
واصل اوله رق تسلیم ایله دی . سلطان سلیم در حال خواجه (عطاءالله)
افندی ایله (لالا حسین پاشا) بی و مصاحب « جلال چلبی » بی یاننه

برنك ، چاچور ، چرمیک (سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر کینسك برملیون
ایکی یوز بیک و میرالرینك یوز بیک آقهدن بشیوز بیک آقچه به قدر
خاصلری وار ایدی . بو سنجاقلرک سکزینه کرد بکلری (یوردلق)
و (اوجاقلق) وجهه متصرف اولدقلری مثللو درت یوزدن متجاوز عشائر
اکراد بکلری دخی وار ایدی که میرلواکی صاحب توغ و علم اولیوب
زعما حکمنده ایدیلر . بوایلنده قرق ایکی زعامت و آلتی یوز سکسان سکز
تیار اولغله قوه عسکریه سی جبه اولریله برابر سکز یوز و اکراد عسکریله
معاً طقوز بیک سواری به بانغ اولور ایدی .

وان ایالتی : (وان ، عاندجواز ، ارجیش ، موش ، بارکیری ، کارکار ، کسان ،
اسیارد ، اغاکس ، اکراد بی قطور ، قلعه بازید ، بردع ، اووه جق)
سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکینسك سنوی برملیون اوتوز ایکی بیک
و میرالرینك ایکی یوز بیک آقهدن درت یوز المی بیک آقچه لکه قدر
خاصلری وار ایدی . بوایلنده یوز طقسان طقوز زعامت و طقوز یوز اون
آلتی تیار اولغله قوه عسکریه سی ده بونستده اولقی اقتضا ایدر .

ایله مشدره رابعاً « کال پاشا زاده » و « ابوالسعود » افندی کی تشکیل دولته قادر فضالایه و « خیرالدین پاشا » و « طورغود پاشا » مثللو مجاهدینه مقارن اولمشدره. کندیلری دخی اوائل سلطنتلرنده اجداد عظاملری کی بالذات اداره امور دولت ایدوب اون اوچ دفعه تلم افزاز سفر اولمش ایسه ده ۹۵۰ تاریخندن صکره اولکی همت و مساعیسنه نسبتله نوعما کسل طاری اولدی. حتی ذکر اولنان اون سفردن طقوزینک سلطنتلرینک نصف اولنده ویا لکیز دردینک نصف اخیرنده بولنسی و عجم شاهنه النجا ایدن شهزاده سلطان بیزیدی شاه عجمی تهید ایدرهک حیا آلتی شان سلطنتی ایجابندن ایکن خلاف مأمول آقچه و بوغچهلر اعطاسیله میتاً آلمغه راضی اولسی بوقضیه نی مؤبددر .

طربزون ایالتی : (طربزون ، باطوم و کونیه) سنجاقلردن عبارت اولوب بکلر بکینسنگ سنوی یدی یوز اوتوز درت بیک سکر یوز اللی طقوز آقچه لک خاصه وار ایدی . بوایلنده الی آلتی زعامت و درت یوز طقسان سکر تیمار اولغله جبه لولرله برابر قوه عسکریه سی بیک یدی یوز اللی سواری ایدی .

کفه ایالتی : بوایالت برسنجاقلدن عبارت و قریم شبه جزیره سننگ (آزاق) دکیزی جابنده واقع برقاچ قنعه یی حاوی اولوب بکلر بکینسنگ آلتی یوز یتمش طقوز بیک آقچه لک خاصه وار ایدی . قریم خانلرینه اعطا اولان یومیه بیکر آقچه جیب خرجلی کفه مقاطعه سندن محول ایدی . مع مافیه بش یوز اللی درت تیمار وزعامتی حاوی ایدی .

موصل ایالتی : پاشا سنجاغی اولان (موصل) سنجاغیه (باجوانلو ، تکریت ، اسکی موصل ، هورن ، بانه) لرالریخی حاوی اولوب بکلر بکینسنگ سنوی آلتی یوز سکیان بیک و میرلورلرینک ایکی یوز بیک آقچه لکدن ایکی یوز یکری بیک آقچه لک قدر حاصلری و ارایدی و ایکی یوز یتمش درت زعامت و تیماری حاوی ایدی .

دیاربکر ایالتی : پاشا سنجاغی اولان (آمد) یعنی (دیاربکر) اواسیله (خرپوط ، ارغنی ، سیورک ، نصیبین ، حسنکیف ، چشکیزک ، سورد ، مفارقین ، آقچه قلعه ، سنجاره ، خابور ، صفمان ، قلوب ، مهران ، ترجیل ، اوتاق ،

سیاه کیریکیلی، الا کوزلو، طوغان بورونلو، یاصی یغرلی، اوزون بویلو، سیرک دیشلی، وقار ایله آهسته یوریشلی « مؤید و موفق، نزاکت شانی و ظرافت عرفانی محقق، عاقل و عادل و فضلا و حکما و شعرانک تربیتنه مایل برشهریار باوقار ایدی » .

(سلطان سایم، مصطفی، محمد، بایزید، جهانگیر، مراد، محمود، عبدالله) ناملرنده شهزاده لری دنیایه کیشدر .

(نتایج الوقوعات) دیورکه :

(سلاطین عثمانیه ده سلطان، سلیمان خان کی بختیار بر پادشاه کلدیکی مراد آتیه ایله ثابت اولورکه اولاً : اوان جوانیده یعنی یکریمی آلتی یاشنده جلوس ایدوب قرق سکز سنه سلطنت سورمشدر . ثانیاً صدف سلطنتک در تیمی اولغله ورثه سلطنت منازعات و مقابلاتدن مصون قالمشدر . ثالثاً پدر جنت مقرلری شرق و غربی سیف سطوتیه لرزان و ارکان دولت و افراد عسکریه نی بروجه آم ترییه ایتمکله قدر و منزلتی واصل مرتبه عال العال اولمش بر تمنت عالی بته جلوس

قارص ایالتی : (قارص، رجوان، زار، شاد، کچوان، قفرمان مع شوره کل) سنجاملرندن مرتب اولوب بکار بکیسنک سکز یوز یکریمی و میرلوالرینک ایکی یوز بیک آتجه لکدن درت یوز بیک آتجه لکه قدر حاصلری وار ایدی . بوایلنده بیک ایکی یوز آلتی زعامت و تیمار اولغله قوه عسکریه سی بونستیده اولتی اقتضا ایدر .

چلدر ایالتی : (چلدر، اولتی، خرنوش، اردتوج، اردهان، حجک، بوسخوه، ماخجیل، اجاره، پنک، برتکک، لوانه، نصف لوانه، شوشاد) سنجافلرینی حاوی اولوب بکار بکیسنک طقوز یوز یکریمی بش بیک و میرلوالرینک ایکی یوز بیک آتجه لکدن آلتی یوز بیک آتجه لکه قدر حاصلری وار ایدی . (برتکک، لوانه، نصف لوانه، شوشاد) یورتلق و او جاقلق وجهله تصرف اولنور و طقسان یدی زعامت و بش یوز الی طقوز تیماری اولغله قوه عسکریه سی جبه لولریله برابر بیک سکز یوز سواری به رسیده اولوردی .

اوزره (بودین) بکار بکنه یوللاندى . (زیرنی) نك ایچ قاعده ده ادخار ایتدیکی باروت ده بر آره آتش آلهرق اوچ بیك عثمانلی بی شهید ایلدی .

صدراعظم ، پادشاهك نزله سی اولدیغندن بختله حقیقه میه جغنی و (سکتوار) جامعنك بناسی تام اولنجه ایلک جمعه تازی نی اوراده ادا ایده جکنی عسکر آرسنه یایدی . بوصورته (سلطان سلیمان) ك وغانی اوچ هفته صاقلا یوب بوئانده کوتاهییه ده بولتان ولی عهد سلطنت (سلطان سلیم ثانی) یه خبر یوللادی .

۴۸ سنه سلطنت سورمشدر . حین وفاتنده ۷۴ یاشنده ایدی . زمانی عثمانلی دور استیلا سنك منتها سیدر . مدور و طولانی یوزلو ،

اون بیك آقچه لكدن ارچ یوز طفسان بیك آقچه لکه قدر حاصلری وار ایدی . آتمش اوچ زعامت و بش یوز یتمش بر تیماری اولمغه جبه لورلیله برابر قوه عسکریه سی بیك درت یوز سواری یه بالغ اولور ایدی .

حلب ایالتی : (حلب ، آطنه ، ارادکلیس ، بیرهك ، عزیز ، معره ، ترکان حلب ، عناز ، و متیج مع مضیق) سنجاقلر نی حاوی اولوب بکار کیسنگ سنوی سکر یوز اون یدی بیك و میرلوالقرینك ایکی یوز بیك آقچه لكدن بش یوز بیك آقچه لکه قدر حاصلری وار ایدی . بوایالتده درت یوز زعامت ویدی یوز طفسان طقوز تیمار موجود اولمغه قوه عسکریه سی جبه لورلیله برابر ایکی بیك بش یوز سواری یه بالغ اولور ایدی .

رقه ایالتی : پاشا سنجاغی اولان (اورفه) سنجاغیله (جاسه ، خابور ، دیرهبه ، نبی ربیعه ، سروج ، عنه) سنجاقلر نی حاوی اولوب بکار کیسنگ سنوی آلتی یوز سگسان بیك و میرلوالقرینك یوز بیك آقچه لكدن ایکی یوز سگسان بیك آقچه لکه قدر حاصلری وار ایدی . بوایالتده اوتوز یدی زعامت و آلتی یوز اون آلتی تیمار اولمغه جبه لورلیله برابر قوه عسکریه سی بیك آلتی یوز سواری یه بالغ اولور ایدی .

ایدی . بکار بکیرک نفوذی شمالده پک زیاده جاری ایدی . فقط جنوبه طوغری آزالیردی . قباثلدن یالکز عسکرک سلامت سیر وسفری ایله خفیف برویرکو طلب اولتوردی .

— ۱۰ —

سلطان سلیمانک ارتحالی ، صدراعظم صوقوللو محمدپاشا کیزلدی . بو ائشاده (جیولا) قلعه سنکده فتحی خبری کلدی . (زیرینی) ایچ قلعه نیک یانمقده اولمی حسییه کمال یأس ایله شاپقه سنی کیوب ، قلینجی قوشانه رق آلتی یوز نفر معیتله عسکر اوزرینه صالدیردی ، فقط مقتول دوشهرک سرمقطوعی ایمراطورک اردوکاهنه ارسال ایدلمک

ماصروان) سنجاقلرینی شامل اولوب بکار بکیسنک سنوی بر ملیون ایکی یوز اون درت بیک ومیرالورینک یوز بیک آتجه لکدن اوج یوز یکرمی بیک آتجه لکه قدر حاصلری وار ایدی . یوز یکرمی زعامت ویش بیک یوز الی طقوز تیار اولغله قوه عسکریه سی جبه اولرله برابر یدی بیک سکز یوز سواری به بالغ اولور ایدی .

شام ایالتی : (دمشق ، قدس شریف ، غزه ، صفد ، نابلس ، مجلون ، لجون بقاع ، عکا ، تدمر ، صیدا مع بیروت ، کورک مع شویک) سنجاقلرینی حاوی اولوب بکار بکیسنک سنوی بر ملیون ومیرالورینک ایکی یوز بیک آتجه لکدن اوج یوز آتمش بیک آتجه لکه قدر حاصلری وار ایدی . یوز یکرمی سکز زعامت وسکز یوز آتمش سکز تیار اولغله جبه اولرله برابر قوه عسکریه سی ایکی بیک آلتی یوز مقدارى سواری به رسیده اولور ایدی .

طرابلس شام ایالتی : (طرابلس ، حما ، حمص ، سلمیه ، جبلیه) سنجاقلرندن عبارت اولوب بکار بکیسنک سنوی سکز بوک آتجه ومیرالورینک ایکی یوز

آیاغی آلتنده ازیلدی. والحاصل (حسن پاشا) (بنی عباس) ی مغلوب ایدهرک (عبدالعزیز) ک برادری (مقرانی) کندیسنه اطاعت ایتدی. آندن صوکره قبائل بردوره سکونه کیردی. حسن پاشا (اوران) هده هجوم ایتمش ایسهده موفق اوله مامش و (طورغود) ایله برابر (مالطه) محاصره سنده بولندقدن صکره قپودان دریا تعیین ایدیلهرک استانبوله دوشدر.

آفریقای عثمانی اداره سی طرف دولتدن منصوب اولان بکلر بکلرک آلتنده ایددی. اوائلرده نه (قسطنطین) والیدی، نه (تونس) قانیدی ونهده (تلمسان) حاکمی طوغریدن طوغری به استانبول ایله مخابره ایدمهزلر ایدی. بوراده بولنان عساگر یکچیریلرله غربا و قبائل افرادندن عبارت اولوب بولردن ماعدا قورصان طائفه لری وسائر دهخی موجود

ذوالقدریه ایالتی: (مرعش، ملاطیه، عینتاب، قارص، ذوالقدریه، صمصاد) سنجانلردن عبارت اولوب بکلر بکیسنک آلتی یوک یکریمی سکز بیک درت یوز اللی و میرالوالقرینک اوج یوز بیک آچهلکدن بش یوز بیک آچهلکه قدر خاصلری وار ایدی. بوایالت یکیمی طقوز زعامت وایکی بیک یوز قرق تیاری حاوی اولمغه قوه عسکریه سی جبهه لولریله برابر بش بیک بش یوز سواری به بالغ اولوردی.

رومیة صغری ایالتی: پاشا سنجاغی اولان (سیواس) سنجاغیله (آماسیه، چوروم، بوزوق، دیوریک، جانیک، عربکیر) اولرینی حاوی ایدی. بکلر بکیسنک طقوز یوک و میرالوالرینک ایکی یوز بیک آچهلکدن اوج یوز اللی بیک آچهلکه قدر خاصلری وار ایدی. یکیمی طقوز زعامتی و اوج بیک یکیمی تیاری اولمغه جبهه لولریله برابر قوه عسکریه سی طقوز بیک مقداری سواری به رسیده اولور ایدی.

ارضروم ایالتی: (ارضروم، قره حصار شرق، کیفی، خنس، پاسین علیا، ملازگرد، تکمان، قوزی جان، اسپر، طرطوم، پاسین سفلا،

ایکی محاربه دن صکره پای تحتنه کیردی . یغما ایلدی . بعده (غولت) بلده سی اوزرینه صالدردی . اسپانیول والیسی (آلونسو دو بهرلتا) تسلیم اولدی . بیچاره بی ایره سی سنه اسپانیوللر (والادولیه) ده آصدیلر . (صالح رئیس) (اوران) ی آلمایجه (فاس) ه حاکم اوله میه جغنی اکلا . دیغندن استانبولدن امداد ایسته دی . فقط عمری وفا ایتموب بو ائشاده وفات ایتدی .

(حسن پاشا) ایکنجی دفعه اوله رق جزایر بکلر بکی تعیین ایدیلنجه فاس حاکمی (شریف مولی محمد) علینه یوریه رک تأمین غالبیت ایتدی ایسه ده اسپانیوللر طرفندن خط رجعتک کسپله چکی قورقوسپله عودت ایتدی . فی الواقع (اوران) والیسی (قونت دال قانند) ایکنجی دفعه اوله رق حر به باشلامش ایدی . مومی الیه (مازاغران) ایله (مستغم) آره سنده مغلوب اولدی . کندی عسکر لرینک آتلی

ایالتده یوز یکر می آلتی زعامت و بیک درت یوز طقسان ایکی تیمار بولمغله قوه عسکر یه سی جبه لولریله برابر درت بیک بش یوز نفره بالغ اولور و بونلره (دریا قلمی) اطلاق اولنوب دریا سفر لرینه کیدر لردی . میرلوالری دخی ایکیشر کمی ایله دونائمای همایون مییننده خدمت ایدر لردی . (صفله) یعنی (ازمیر) سنجاغی ترسانه کتخدالرینک خاص ایدی .

قبریس ایالتی : پاشا سنجاغی اولان (لقوشه) ایله (ایچ ایل، سیس، علائیه، طرسوس) سنجاقلرینی و سالیانه ایله تصرف اولنان (کرینه ، باف، ماغوسه) لوالرینی شامل اولوب بکلر بکیسنک سنوی آلتی یوک و سنجاق بکلرینک ایکی یوز بیک آچهلکدن ایکی یوز قرق بیک آچهلکه قدر خاصلری وار ایدی . بو ایالتده اوتوز سکز زعامت و بیک آلتی یوز یکر می یدی تیمار اولمغله قوه عسکر یه سی جبه لولریله برابر درت بیک بش یوز کشتی به بالغ اولور و قبریس بکلر بکیلری برکمی و بر یدک ایله دریا سفرینه کیتک اوزره مأمور بولنوردی .

هجومرہ تاب آور اولہ میہرق قلعہ بی یاقدی و ایچ قلعہ یہ چکیلدی .
 بیوک طایبہ یہ وضع ایدیلن لغم بر صباح دہشتلہ پاتلادی . اوکونک
 کیجہ سی دە جناب سلیمان ارتحال ایلدی (۹۷۴ صفر ۲۱) .
 ایشتہ بوائنارلدہ ایدی کہ (طورغود) تونسده کی (المدحیہ) بی
 ضبط وقپودان دریا (سنان پاشا) نک معاوتیلہ (طرابلس غرب) ی
 استیلا ایلدی . (حسن پاشا) نک یرینہ تعین ایدیلن (صالح رئیس)
 آفریقانک (طوغور) و (وارغلا) جہتلینی فتح ایتدی . (بنی عباس)
 قبیلہ سنک رئیس (عبدالغزیز) ک یاردیمیلہ صحرا لردن عسکرینی ،
 طوپلرینی کوتوردی . فقط بالآخرہ (عبدالغزیز) لہ بوزوشدی .
 (وادئ ساحل) دە ایکی دفعہ اوزرینہ هجوم ایتدی . اک صوکرہ
 عسکری محو اولدی . فقط (صالح رئیس) کبی صاحب عزم اولانلر
 طوررلمی ؟ بر مدت صکرہ (فاس) حا کمنہ اعلان حرب ایدہ رک

قرہ مان ایالتی : پاشا سنجاغ اولان (قونیه) دن ماعدا (نیکدہ ، آقمرای ،
 بکشہری ، قیر شہری ، قیصریہ ، آق شہر) سنجاقلردن مرکب اولوب
 بکلر بکیستنک سنوی آلتی یوک آلتش بش بیک و میروالقترینک
 یوز طقسان بیک آچہ لکدن اوچ یوز اللی بیک آچہ لکہ قدر خاصلری
 وار ایدی . بوائالتدہ یوز اون آلتی زعامت و بیک بش یوز درت تیمار
 موجود اولقلہ جبہ لولریلہ برابر قوہ عسکریہ سی درت بیک آلتی یوز
 سواری بہ رسیدہ اولوردی .

جزایر بحر سفید ایالتی : (کیبولی ، آغریبوز ، اینہ بنتی ، قارلی ایلی ،
 مسسترہ ، ردوس ، مدیلی ، قونجہ ایلی ، بیغا ، وصفلہ) سنجاقلرینی
 وسالیانہ ایلہ تصرف اولنان (ساقیز ، نقشہ ، مہدیہ) لوالرینی حاوی ایدی .
 بوائالت قپودان پاشالغہ مربوط اولوب بکلر بکیستنک یعنی قپودان پاشانک
 سنوی سکز یوز سکسان بش بیک و میروالقترینک ایکی یوز بیک آچہ -
 لکدن درت یوز قرق بیک آچہ لکہ قدر خاصلری وار ایدی . اشبو

بر شیئه احتیاجی اولورسه طرف شاهانه دن اکمال ایدیه جکی وعد ایدلدی. فرانسه طرفدن مبعوث سفیر (کیلیوم دوب) Guillaume d'Aube دخی کنه رک قرال طقوزنجی (شارل) ک اخلاص مخصوصنی بیلدردی .

قره مان بکاربکی (سلیمان پاشا) (بودین) ه اعزام اولندی. اردوی هایون (اکری) قلعه سنه طوغری یول آلرکن (سکت وار) محافظی قونت (نیقوله زرینی) نک (سیقلوش) موقعنده (ترحاله) سنجا ق بیکی (محمد) بیکی باصوب اوغلیله برابر قتل و اردوکاهی یغما ایتدیکی طوبولدی. بونک اوزرینه (سلطان سلیمان) (سکتوار) ه دوندی .

(زرینی)، قلعه نک اورته سنه جسم برصلیب رکز ایتش و مترسلی قیرمزی چوقه لر، بیوک قله بی ده کوموش لوحه لرله ستر ایده رک ورود پادشاهی بی برطوپ انداختیله استقبال ایتشد. فقط وقوع بولان

ترق اوله رق صکره دن الحاق واعطا اولان ماحقات (قلیج) تمبیردن خارج قایر و محلول و قوعنده قلیجی مجدداً برینه و ملحقاتی ترق اوله رق دیرلک اصحابنک مستحق مکافات اولانلرینه علاوه توجیه قلدور ایدی .

(بغداد ، عمر ، بودین) ایالتلری و قتیله (دارالسلطنه) اولدقلرندن میرمیرانلرینه قوچیلی قایمه . بینک ورکابنده (صولاق) (بیک) یوروتک و بر درجه یه قدر توجهاته مآدون اولق کبی بعض امتیازات ویرلش ایدی .

آناتولی ایالتی : پاشا سنجاغی اولان (کوتاهیه) ایله (صاروخان ، آیدین ، خداوندکر ، قسطنونی ، منتشا ، بولی ، آقره ، کنغری ، قره حصار صاحب ، تکه ایلی ، سلطان اوکی ، بالیکسری) سنجاقلرینی حاوی اولوب بکلر بکیسنک اون یوک و میرلورینک ایکی یوکدن آلتی یوک آقچه لکه قدر خاصلری و ارایدی . بو ایالتده یوزطقسان بش زعامت ویدی بیک یوز آلتش آلتی تیمار اولمغله جبهه لورلیله برابر قوه عسکریمسی اونیدی بیک سواری یه بالغ اولور ایدی .

سفر بوراجه برایش کوردمیه رك (ویانه) به عودت ایله مش
و آوستریا ایله مناسبات سیاسی خیلدن خیل به بوزوله رق علیه اعلان
حربه قرار ویرلشدر. (صوقوللو محمد پاشا) نك تدبیری اوزرینه
جناب پادشاهكده اردوایله برابر بولنمی قرار کیرولمش و بوسفر خاقان
مشارالیهك اون اوچنجی سفری بولنمشدر (۹۷۳).

بو، اون اوچ سفر (بلغراد، ردوس، مهاج، ویانه، کون، بغداد
قورفو، سوکزاوا، بودین، غران، تبریز، ننجوان) سفرلیدر.
اردوی سلیمانی (صوفیه - بلغراد) طریقله (سملین) مواصلتده
قربان بایرامی حلول ایتش ایدی. رسم معایده ایفا و امرا ایله عسکره
عیدیه اعطا قیلندی. بواننده (اردل) بکی (زاپولای) هدیه لرله کله رك
عرض عبودیت ایلدی. مجارستان تحت قرالیسنه اقعاد ایدلمدکجه ترك سلاح
ایدلیه جکی وهان عسکر، باروت، قورشون، آچه تدارک ایدوب دها

و تیمارلک حاصلات متیده لری سکسان بش یوک کسور آچه اولوب عسکری
دخی ایکی بیک سواری به بلغ اولور ایدی.
بودین ایالتی: (بودین، سمندر، پجوی، استونی، بلغراد، اوسهک،
مهاج، استرغون، سرم، شمونظورینه، سکسار، اکری، قانیزه،
صولنوق، سکدین، نطوان، فولک، سجان، سکتوار، قوبان،
نویفرد) سنجاقلرینی شامل اولدیغی حالد مؤخرأ (اکری قانیزه)
سنجاقلرینه یدیشر لوا الحاقیه مستقل ایالت اتماذ اولدیغی مثللو (ایوار)
فتحندن صکره کدک بیدی سنجاقل تشکیایله بریالت دها ترتیب اولنمشدر.
بکاربکیسنک سنوی (سکز یوک سکسان بیک) وملحقاق بولنان میرلوالقنلرک
ایکی یوز اون بیک آچه لکدن یدییوز قرق بیک آچه لکه قدر حاصلری
اولوب مجموع ایالتده ایکی بیک یدییوز بکری ایکی قلیج زعامت و تیمار
وار ایدی. (قلیج) تعبیری: دفتر خاقانی اصطلاحانندن اولوب ارباب حربه
مخصرص اولان زعامت و تیمارلک اصل باش قلمنه یعنی اساسنه اطلاق اولنغله

دینی آلتی بیک عسکر
ایله اردله کیتدیکی کبی
(طمشوار) بککر بکی
(حسن پاشا) دخی (بان)
قونا) شهرینی آلدی.
ایمپراطور (هدایت)
چارشی توقیف ایدهرک
(چرنویچ) ی تکرار
استانبوله یوللادی.
بو ائناده (علی پاشا)
وفات ایدهرک وزیر
نامدار (صوقوللو محمد
پاشا) صدر اعظم
اولدی (۹۷۲).

صوتوالو محمد پاشا

یوزاللی بیک آچمهک و میرلوازینک یوز ینش بیک آچمه لکدن آلتی یوز
قرق بیک آچمه که قدر حاصلری وار ایدی . بوایالتده ۳۸۹ زعامت و تیمار
اولدینی حالده عمومک حاصلات مقیاسی (اون ایکی ملیون ایکی یوز بیک)
آچمه بلغ و توره عسکریه سی جبهه لولریله برابر اوج بیک سواری به رسیده
اولوردی .

طمشوار ایالتی : (طمشوار ، کوله ، موروه ، جنات ، یانوه) سنجاقلری
حاری اولوب صکره دن فتح اولنان (شهبش ، لغوش ، قاجاص ، واراد ،
یشاک) لوالرینک الحاقیه اون بر سنجاغه ابلاغ اولنمشیکن مؤخرأ
(یانوه) ویرقاج سنجاق ده برلشدیریلهرک (واراد) ایالتی تشکیل قیلنمش
ایدی . (طمشوار) بککر بکسنک سنوی (سکز مایون آلتی بیک یدی یوز
طقسان بش) والویه ملحقه میرلوازینک یوز طقسان بیک آچمه لکدن اوج
یوز بیک آچمه که قدر حاصلری وار ایدی . و عموماً خاص وزعامت

- ۱۰ -

سکتوار سفری

(ماقسیمیاین) ایکی سنهك ویرکو اولان آلتش بیک دو قه آلتونی ایله وزرایه موعودبولان (!) ارتوز بیک دو قه بی استانبوله یوللا بهرقینه سکر سنه مدته تجدید معاهده ایله دی . فقط (اردل) یعنی ترانسیلوانیا پر نی اولان (زاپولای) آوستریانك (زاتمار) شهرینی ضبط ایتمکله ایپراطور بر موجب معاهده بونك اعاده ایتدیرلسنی دولتدن طب و عین زمانده عسکرطوپلا بهرق (طوقای) و (سهره نك) شهرلرینی ضبط ایتمکله یدی سنجاق عسکر یله (زاپولای) ه معاونت ایدلسی (بودین) و (طمشوار) بگلر بگلرینه امر اولندی . کیفیت آوستریا ایله چیسسی (چرنویچ) ه و (ویانه) به کوندربان (هدایت چاوش) معرفتیه ایپراطوره بیلدیرلدی و (بودین) بگلر بکی (آرسلان پاشا)

آلاجه حصار ، پرزرین ، پرشته ، سلاستره ، نیکبول ، چرمن ، و رزه ، قرق کلیسا ، بندر ، آق کیمان (سنجاقلرینی حاوی ایدی . بگلر بکیسنك یعنی والیسنك سنوی بر ملیون یوز بیک آقچه نك و میرلوالرینك دخی ایکی یوز بیک آقچه لکدن بش یوز بیک آقچه لکه قدر خالصری و ار ایدی . بو ایالتده ۹۱۴ زعامت و (۱۲۶۰) تیار ازلنله بلچله حاصلات ممتیده (انلی آلتی ملیون سکر یوز بیک) کسور آقچه به بالغ وقوه عسکر یه بی دیرك اصحابنك جبه لولریله برابر اوتوز اوچ بیک قدر سواری به رسیده اولوردی .

(سلاستره) دن صکره محرر اولان سنجاقلره مؤخرأ (اوزی ، قیلبرون ، کیلی) لوالری الحاق اولانهرق (سلاستره ایالتی) تشکیل ازلنله بی کبی (موره) دخی آلتی سنجاغه بلتقسیم مستقل ایالت انخاذا اولمشیدی .

بوسنه ایالتی : (سرای بوسنه ، کلیس ، هر سک ، ایزورنیک ، بوزغه ، راجته ، کر قه ، راهویچه) سنجاقلرندن عبارت اولوب بگلر بکیسنك سنوی آلتی

قاجدیلر . فقط (سیدی رئیس) ده بیوجک فورطنه لره طوتیله رق بلوجستان ساحلنه دوشدی . اورادن (بندر کواری) ه طوغریله رق بورانک حاکمی مک (جلال الدین ابن دینار) دن معاونت انسانیتکارانه یه مظهر اولدی . (بصره) یه عودت فیکریله قلاغوزلر آلوب دکزه آچیلدیغنده (مونسونی) ویا (طوفان فیل) دینیلن شدید قاصرغه یه اوغرایه رق کوچ حال (کجرات) ه واره بیلیدی . دونامای بی بوراده «کجرات» بندری ناظری (خداوند خان) ه تسلیم و کنیدیسی یتش قدر آدمیله قره دن درت سنه ده (ادرنه) یه کلهرک اثنای سیاحتنده اوغرایدینی ممالک حاکم لردن آلدینی یکریمی قدر نامه بی پادشاهه تقدیم ایلدی . (سیدی علی رئیس) ک (مرآت ممالک) و (محیط) نام لرنده ایکی اثر نفیسی واردر .

آوستریا ایمپراطوری (فردیناند) وفات ایدوب یرینه (ماقسیمیلین) ایمپراطور اوامشیدی .

۱۰۵ - فأنده

ایالات

اوتنجی عرجه ریی اواخرنده که - دور استیلامزک نهایت بولدیغی زماندر - ممالک عثمانیه تک منقسم اولدیغی ایالاتی بیلمک بوندنصکره کوره جکمز دورلرده کی وقوف واطحطامزک آکلاشیلده سی ایچون الزمدر . بناء علیه دفتر اماناسندن عین علی افندی تامنده برذاتک (قوانین آل عثمان در خلاصه مضامین دیوان) نام اثرندن اقتباس ایدیلن تفصیلاتی همان عیناً درج ایلیورم :

روم ایلی ایالتی : پاشا سنجاغی یعنی مرکز ایالت اولان (مناستر و صوفیه) لواریله (موره ، اشقودره ، یانیه ، تراله ، کوستندیل ، اوخری ، دوقة کن ، آولونیه ، ایلبسان ، سلانیک ، دلونیه ، اسکوب ، ویدین ،

حرب ایتش و کیجه لین ظلمتدن بالاستفاده (بصره) یه عودت ایتک ایسته مش ایسه ده یولده برقاچ کمیسی دها خساره اوغرامشدر .
 بعده کاتبی نامیله معروف (سیدی علی رئیس) بحر احمر و هند فیلوسی قوماندانلغنه تعیین اولنه رق مومی الیه (بصره) یه وصولنده موجود کیلری دوناتمش و ۱۵ کمی ایله آجیله رق (لحسا) ساحلی اوزرنده کی (قطیف) ه اوغرایوب (هرمز) بوغازینی کچنجه (عمان) ساحلنده (خورفکان) شهری جوارنده غایتله قوتلی بر پورتکیز دوناتمانسه تصادفله حربه باشلامشدر . دشمن دوناتمانسی (۲۵) سفینه حربیه دن مرکب ایدی . (سید علی رئیس) مهارت ملاحانه سیله دشمنک ایکی قالیون وایکی قالیته سنی ضبط ایتدی بر قالیونخنده قره یه دوشورتدی . اون آلتی کون صکره دخی (مسقط) اوکنده ایکنجی برپورتکیز دوناتمانسه تصادفله ینه صباحدن یاتسویه قدرحرب ایتدی واکصوکنده هر ایکی طرف خسارات و تلفات کلیه یه اوغرا دینی حاده غلبه عثمانیلیرده قاهره پورتکیزلیر هند صولرینه طوغری

اولدقلری مثلاً (عیدیه) و (نوروزیه) نامیله (هدایای رسیمیه) تقدیمی دخی معتاد حکمنه کیرمشدر .

صدر اعظم «رستم پاشا» رشوتسز منصب توجیه ایتزایدیسه ده انصافی دخی الدن براقاز ایدی دیرلر . حتی بعض مورخین انصافی بیان صدندنه : بر دفعه ارضروم بکر بکیسی طرفندن بش بیک آلتون تقدیم اولندقدنه ارضروم منصبک بوقدر آلتونه تحمیلی یوقدر دیو اوچ بیک آلتونی آلوب ایکی بیک آلتونی اعاده ایلدیکنی یازارلر (!) . بوندن استدلال اولنورکه اخذ رشوت اولوقترده ممنوعیت قویه تحتندن چیقمشدر . صوقوللی محمد پاشا صدارتنده بوداد وستد معلونه فی الجمله کسل کلشیکن مشارالیهک وفاتندن صکره اول درجه ایلریلدی که تقسیم و انواعی بیان عیدم الامکاندر .

[نتایج الوقعات]

سلمانینک نهایته ایرمک اوزره اولدیغی بوندن تقال ایتمک جائزدر .
ذاتاً بک زیاده اختیارلامش و چوکمش ایدی . حتی ۹۶۰ تاریخندن
بری سفرلرده کیده میوردی .

بجر احمدده (پیری رئیس) نامنده بر قپودانمز (سویش) قنالندن
دونانمای آلهرق (عدن) ی پورتکیزلیردن حرباً استرداد
و (۹۵۹) ده ۳۰ قطعه قالته ، قادرغه و باشتارده و قالیوندن عبارت
دونانمایله بجر محیط هندی به کیده رک (مسقط) ساحلریله (بحرین)
آطه لرینی ضبط ایتدی ایسه ده (هرمز) بوغازی آچیلرنده قوتلی بر
پورتکیز دونانماسنک و رودی خبری اوزرینه (پیری رئیس) دونانمای
(بصره) ده ترک ایدرک ایکی قادرغه ایله (سویش) ه کلدی . مومی
ایهک بوحرکتی اهانتکارانه کورملکه اعدام ایدلی .

بونک اوزرینه (مراد رئیس) نامنده بر قپودانمز ۵ قادرغه و ۴
پارچه دن عبارت بر دونانمایله (هرمز) بوغازینه قدر کیده رک اوراده
تصادف ایتدیکی قوتلی بر پورتکیز دونانماسیله صباحدن آقشامه قدر

عودتی و اموال غنایم قیدی بر طرف اولوب استانبوله کلن وزرا و بکر بکیله
هدیه تقدیم ایدر اولدیلر . حتی سلحدارلقدن مصر والیسی اولان «ابراهیم پاشا»
قبه وزارتیه استانبوله دعوت اولدوقده تقدیم ایلدیکی هدایایه (یکرمی کره یوز
بیک) آلتون قیمت تقدیر اولمشدرکه عصرمز حسابنه کوره برمایون لیرا دیمک
اولور . مذکور هدایانک سکان بیک مئقال آلتوندن مصنوع مرصع برتینت
و آلتون و مجوهرات ایله آراسته اسلحه و آت طاقلری و اشیای ساثره و برقاچ یوز
حیواندن عبارت اولدیغی توارینه مند مسطوردر . صدر اعظم «سنان پاشا» دخی
وزرای عددرک اغنیاسندن اولغله سلطان مراد ثالث حضرتلری ایچون (کلخانه) ده
واقع اولوب حالا آناری بقی اولان (انجیلی) کوشکی بنا ایتدکه عظیم بر
ضیافت ترتیبیله عرض و کلیتو مرصعات دخی تقدیم ایلشدر . و اول عصرده
(اونجی عصر) وزرا و امرانک جمله سی حالرینه کوره هدایا اعطاسنه مجبور (!)

طورغود رئیسك مالنه محاربه‌سنده شهادتی

شومحاربه آره‌سنده تاریخچه بر مناسبت معنویه کورنلر وارد. دور

یتیشمش ایسه‌ده قیش
تقرب ایتمش و اردودن
یکرمی بیکی متجاوز و فیات
وقوعه کله‌رک درت آی
صکره عودت و محاصره‌یی
فک ایتمکة مجبوریت حاصل
اولمشدر .

(سلیمان قانونی) نک
یدایت سلطنتده «ردوس»
شوالیه‌لری اوزرینه احراز
ایتدیکی غلبه ایله اواخر
حکومتده (مالطه) شوالیه-
لریتسه قارشی قازانه‌مادیعی

۱۰۴ - فأنده

هدیه‌لر - رشوت قیولری

مقدملری برجانبه سردار اوله‌رق کوندریلن وزرا و امرا فتوحاتلری غنا-
یمندن پادشاه عصره هدیه تقدیم ایتمک قاعده دولدن ایدی . حتی قیودان دریا
غازی خیرالدین پاشا بردفعه سفر عودتنده ، اوموزلرنده برر پستال چوقه ایله
ایکی بیک اسیر و کندک اوموزلرنده برر کیسه آنچه ایله ایکی یوز غلام والرنده
کومش تپسی ایچنده اطلس کیسه‌لر ایله بیکر آلتونی حامل دفعه یوزغلام وینه
الرنده آلتون تپسیلر ایچنده اینجو وصرجان تسیدجلر وکردنلکلر و آلتون قدحلر
وسائر اشیاى نئیسینی شامل ایکی یوز جاریه تقدیم ایلشیدی . کیدرک سفر

قلعه‌ی ضبط ایده‌رک بر کمی‌یه را کباً فرار ایدن اسپانیا جزالی (آلوارو) بی‌یاقه‌لامش، متعاقباً اسپانیوللرک (آفریقا) ساحلنده (غومر) و (نبون) شهرلری ضبط ایتشدرد. مالطه کیجیلرینک حرم‌هایونه متعلقه اشیایی حامل بر سفینه‌ی یغما ایتدکلی خبری اوتنه‌دنبری دولتجه (مالطه) آطه‌سنک تسخیری فکرینی قوتلندیرمش اولمغله (۹۷۲) ده (بیاله پاشا) ایکی یوز اون قطعه‌کی و بشنجی وزیر (مصطفی پاشا) قومانداسنده اوله‌رق اوتوز ایکی بیکی متجاوز قره‌عسکرلیه حرکت ایده‌رک (مالطه) اولکلرینه کش و هر نه‌قدر (طورغود) ک و رودینه انتظار ایتکی بیاله، (مصطفی پاشا) یه سویله‌مش ایسه‌ده مومی‌الیه دیکه‌میوب همان قره‌یه یکر می بیک عسکر چیقارمشدر. چیقان عسکر (سنت‌آلم) دینیان پالانغه‌ی طوبه‌طوتش و برقاچ کون‌سکره اوتوز بر کمی ایله کلن (طورغود)، پاشانک خطاسنی کوروب تأسف ایتشدرد. بو ائانده (مالطه) نک (سنت‌آئرولو) قلعه‌سندن آتیلان بر کولله بر قیایه تصادفله طاغیتدینی پارچه‌لردن بری (طورغود) ی شهید ایله‌مشدر. بو محاصره‌یه جزایر بکلربیکی (حسن پاشا) دخی

اولنوب اجله درمان ایچون بر قطره شراب بولنق محال ایدی. شعرادن بر خوش طبع پاکیزه بو بیت زیبایی اول محلرده سویله‌مشدر:

خمر شکسته، جام تهی، یوق وجودی
قیلدک اسیر قهوه بزلی می زمانه می

(ظهور کثرت قهوه در روم) : ۹۶۹ تاریخنده روم بهجت رسومده ظهور ایدوب کیتدکجه اشتهار و بین‌العوام اعتبار بولمش ایدی. جمله آلتون بوکوش اوانی بی‌قالدیروب فغفوری و چینی ظرفلردن اکل و طعام و هر وجهه فرق حلال و حرام ایدرلر ایدی.

[صولاق زاده تاریخی]

مالك ایدی. طورغود ایله برابر ایتالیا ساحلی اوره رق (زجیو) شهرنی ضبط و اهلینسی اسیر ایتدیکی کبی آفریقا ساحلنده دخی (اوران) و (بنه زرت) شهرلینی تسخیر ایتمشدر. (پیاله) نك در سعادتده بولمسنی فرصت اتخاذا ایله ین (اسپانیا، جنویز، پاپا؛ فلورانس، مالطه، سبجیلیا و نابولی، موناکو) حکومتلری مشهور قپودان (آندره آدوریا) نك قومانداسنه ایکی یوز پاره سفینه ویره رك (جربه) آطه سنی محاصره و اسپانیا جنرالی، جزیره امیری ایله مخابره ایده رك سنوی آلتی بیك آلتون ویرکو ایله درت دوه قوشی، درت جیلان، درت آت و بردوه ویرمك اوزره امیره عرض تسلیمیت ایتدیرمشلردر. کیفیتنی (طورغود) استانبوله بیلدیرمش و بونك اوزرینه (پیاله پاشا) یوزیکرمی سفینه ایله حرکت ایده رك، یولده براوقدر دها سفینه آلدقندن صکره (جربه) آطه سی اوکنه واره رق (آندره آدوریا) نك ۴۷ کیسنی غرق و احراق، برقسمنی اسیر و برقسمنی ده مجبور فرار ایله مشدر. طراباس بککر بکی اولان (طورغود) ده بوآره لق یتیشه رك و آطه ده کی یکی

(قوت دال قوتد) ك اوزرینه یوریه رك مغلوب ایتدی. فاس حاکمی اوزرینه دخی صالدره رق فنا خالده زده لدی. فقط در سعادتده فرانسه سفیری اولان (دارامون) ك اصراری اوزرینه حسن پاشا استانبوله جب ایددی.

۱۰۳ - فائده

منع مسکرات و قهوندك ظهوری

مرحوم پادشاه جنت مکان سلطان سلیمان خان حضرتلری اوخر عمرلنده بالکلیه منهیاتدن اجتناب ایدوب لباس حریری ترك و بنیان صلاح رتقوانی برک ایتمشلر ایدی. حتی شهر استانبول میخانه لرندن برینی قومیوب و خمر امینی رفع

حاجیلرینک ممالک عثمانیه دن سر بستانه مرور لریله پدرینک بقیه عمرینی (قدس) ده امرارینه و ترکمانلره اوز بکلرک تادیبی خصوصنده ایران دولته معاونت ایدلسنه و (بتلیس) خاننک بغداده التجا ایدن درت اوغلنک اعاده سنه دائر تکالیفده بولنمش و درت طلبندن اوچی رد اولنوب شهزاده (بازید) ک رد و اعاده سندن طولایی متقابل بر معامله اولمق اوزره بتلیس خاننک درت اوغلنک اعاده سی قبول ایدلمشدر! (۹۷۰).

— ۹ —

عثمانی دوناناسی بودورده آق دکزی ، بحر احمری ، بحر محیط هندی بی جولانکاه اتخا ایله مشیدی . (سنان پاشا) نک وفاتی متعاقب قپودان دریالق مشهور « بیاله پاشا » عهده سنه احاله اولنمشیدی . « بیاله پاشا » معیتده (طورغود) و (صالح رئیس) کبی ایکی ملاح بی نظیره

— ایکی ساعت . دیدی . ایرته سی صباح فورطنه دها زیاده آزدی . هجوم ده ایتالیا نلر بوزولدیلر . مالطه شوواییلری شهره کیره جکلری انشاده فراریلره قاریشدیله . (شارل کن) اوج آلمان آلیله ترکلری و عربلری بوزدی . ایسه ده استحکامات اوکنده توقف ایتدی . اوکون غائب اولدی ، عین زمانده قادرغهرکده دمیرلری قوپدی . (آندره آدوریا) دونانامی (ماتی فو) لیمانه قالدیردی . بعده (شارل کن) ک امریله آچیلدی . ایتالیا نلر ، آلمانلر ، اسپا . نیوللر رجعت ایتدیله . قویی درت کونده آنجق طولاشه بیلوب بوله بیلدکلری کیلره بئیدیله . فورطنه حالا دوام ایدیوردی . (شارل کن) ی کونورن قادرغه . (بوزی) لیمانه دوشدی . قره ده برطاقم آلایلر قالدی . بونلر او حال یأس ایله جزایره دونهرک سلاحرینی آتوب اهتدا ایلدیله .

آفریقای عثمانی محاربات و فتوحاننده خیرالدین پاشانک اوغلی (حسن) پاشا ایله (صالح رئیس) و (اوروج علی) نک ناملری اونودی باز وقایع ایله مشحوندر . حسن پاشا پدرینک وفاتی اوزرینه جزایر بکلر بکیسی اولنجه (اوران) والیسی

عفو عمومی اعلان ایده جک ایدی. ایمپراطور (فردیناند) بومعاهده‌ی
(پراغ) شهرنده امضالامشدر. متن معاهده‌ده بوندن باشقه هر ایکی
طرف قوماندانلرندن هر هانکی بری بر موقع ضبط ایده جک اولورسه
اعدام ایدیله جکی وموقعک در حال ردواعاده اولنه جنی ده محررایدی.
اشنای مذاکرانده (علی پاشا) اوستریا سفیرینه :

(اختیار افندمک محتاج استراحت اولدیغنی بیلیم. فقط ایمپرا-
طورکده آندن آز محتاج استراحت اولدیغنی معلومدر. او یومش آرسلائی
مخاربه یه چاغیرمه نك لزومی یوقدر) دیمشدر.

(فرانسه) ایله (اسپانیا) آوه سنده (قاپو-قامبره زی) ده عقد ایدیان
معاهده دولت عثمانیه ایله فرانسه آره سنی صوغوتمش ایسه ده دشمن
اوله جق قدر سوء تأثیر حاصل ایتهمش و (ایکنجی هانری) نك
اوغلی ایکنجی (فرانسوا) دائرة ایتلاف داخلنده طاورامشدر.
بو آره لق ایراندن کلن ایلیجی، (مکه مکرمه) یه کیده جک ایران

جزایرلی مغربی، رفاچ مایورقه‌لی حشرات ودمیر اوقلرله مجهز جزئی اندلسلی
وار ایدی. آلتان خبردن برآی کچدکن صکره ایمپراطورک دونانماسی جزایر
قوبنه کیردی. (آراخ) نه‌ری منصبه‌سکر دوکدی. ایتالیا نلر صول جناحده،
آلمانلر مرکزده و اسپانیوللر صاغ جناحده اولدقلری حالحه شهری محاصره ایتدیله.
(حسن) مدافعه و محاربه یه حاضرلانندی. فقط سما بردن بره قاراردی. پوراز
دکزی قبارتدی. سمان سیلر آندی. اسپانیا اردوسنک چادری، ییه جکی
اولدیغندن مدهش برکیجه کچیردی. عینی زمانده نقلیه سفائی طائفه‌له دهر
طارایه‌رق ساحله دوشدی. عربله، طائفه‌لر اوزرینه هجوم ایدره ک یغما یه باشلا-
دیلر. دمیر اوزرنده بولنان قادرغله بیله آنجق کورک قوتیله طوره بیلورلردی.
شارل کن صورتی :

— دهانه قدر طوره بیلیرز ؟

قلاغوزک بری :

بووقه نك ختامنى متعاقب شاهه (سلطان سليمان) طرفدن اوچ يوزبيك و (سلطان سليم) طرفندن ده يوز بيك دووقه آلتونى كوندرلمشدر كه بيوجك بر ذل ایدی .

زوالميلرك نعلشرى سيواسه كوندريلوب دفن ايدلدى . سز انصافه باقك كه (بايزيد) ك بروسه ده بولنان هنوز اوچ ياشنده كي بشنجى اوغلى دخى از لجه بوغدیرلمش ایدی .

(رستم پاشا) نك وفاتنده يرينه دالماجيالى (سميز على پاشا) وزير اعظم تعين ايدلمشدر . (على پاشا) نك برنجى سنه صدارتنده آوستريا سفيرى اولوب موقوف بولنان (بوس بك Busbecq) ايله سكر سنه مدتله معاهده امضا ايدلمشدر . بومعاهده موجنبجه آوستريا دولت عليه هر سنه ۳۰ بيك دووقه آلتونى ويركو ويره جك، (ترانسيلوانيا) ده بولنان كافه مواقعدن واز كچه جك، (مجارستان) قلعه و حصارلرى حقنده قراليچه (ايزابللا) ايله عقد ايتلاف و مجار بك و بكراده لرينه

(خادم حسن) ه توديع ايدلى . حسن بعضاً (تلسان) ه ، بعضاً ده تاجنوبه طوغرى اينهرك (بيسقارا) طرفلرنده محاربه ايدردى .

مع هذا (شارل كن) اوروپاده بارباروسى محو وتباه ايدمك كنى اعلان ايتمكدن كرى طور ميوردى . بركون ايتاليا ده (اسپچيا) لياننده ۶۵ قادرغه و ۴۵۱ نقايه سفينه سنك حاضر لاندیغى و بونلره مالطه شوواليه لرى ده داخل اولمق اوزره آلمان ، ايتاليان ، اسپانيول جنكاورلرندن يكرمى طقوز بيك كشيئك اركاب ايدلدىكي و طائفه مى مجموعيه برابر بو قوتك ۳۶،۲۵۰ نفره بلغ اولديغى ايشيد . يلنجه جزايرى دهشت آلدى . بو دوناتما هيئتى ايچنده (آندره آ دوربا)، (دوق دالب)، (فرنان قورتهز) ايله ايكي اوغلى موجود اولوب ايمپراطورك اداره سنده وسجيا خديوى (دون فرناندو دو غوزاكو) قومانداسنده بولنيور و همان ايمپراطورلك اصيلازداكندن مركب بر اكثريت ده برابر كليوردى .

حسن آغا بك ايسه قومانداسى آلتنده آنجق سكر يوز ترك ، بش بيك

تسلیمندن صکره حل ایدیله جکنی بیلدیردیکی کبی شاه ده ذاتاً بایزیدی تسلیمه قرار ویرمش و شاهک بندکانندن بری ده ذهنه و سوسه القا ایله مش ایدی. بونک اوزرینه بایزیدی برضیا فته کیدرکن طوندیردی و بیک نفر قدر اتباعی قتل ایتدیروب فقط شهزاده پی پدرینه تسلیم ایتمه مکه عهد ایتدیکی جهتله ایران مجتهد لرینک تاویلله برادری (سلطان سلیم) ه تسلیمه موافقت ایله دی. طرف پادشاهیدن یوللانان ایلچیلرله برابر (سلطان سلیم) طرفندن ده ایلچی و جلاد صفتیله چاوش باشی (علی آغا) تعیین ایدیله رک یوللاندى. بونلر (تبریز) ه وصوللرنده (سلطان بایزید) ک صاحی، صقالی تراش ایدیله رک و آرقه سنه اسکی بر عبا و خفتان کیدیریلوب ایپ قوشادیله رق درت اولادیله برابر علی آغایه تسلیم ایدلدى. چاوش باشی دخی پیماره پی درت چوجغیله برابر (قزوین) ده قتل ایله وظیفه سنی ایفا ایتمش اولدی (۹۶۹).

خیرالدین پاشا استانبولدن ۸۰ چکدیرمه و سکنز بیک عسکرله حرکت ایدرک تونس و ارمشیدی. (مولی حسن) طیانه میرب عربابه التجا ایتدی. تونس یغما ایدلدى. بعده ساحلده بولان شهرلرک جهه سی تسلیم اولدیلر. حتی (قسطنطین) ولایتک تا جنوب طرفلرنده بولان اک قوتلی قبائل بیله (باربا-روس) ه روی اطاعت کوستردیلر.

فقط ایکی سنه صکره (شارل کن) درت یوزکمی و اوتوز بیک عسکرله کلهرک اسکی (قارتاجیا) قربنده واقع اولان محاربه ده خیرالدین پاشا بوزولدی. (شارل کن) تونس کیردی. روایتله نظراً یتمش بیک چورلق چوجق، قالدین تلف اولمشیدی. (مایورقه) آطه سنی یغما ایده رک کیلر طولوسی اسیرکتیردی. (تونس) ک ضبطی مناسبتیله (روما) ده شنلکلر، ضیافتلر و یریلیرکن بو خبر صاعقه بلاکی ایریشدی.

خیرالدین پاشا عثمانی دوناتاسی قوماندانی اولدینی کبی بعضاً ده فرانسه نک بحر سفید دوناتاسنه قوماندا ایدردی. جزایر و الیلکنی (حسن آغا) و یا

قبول ایدوب ملوک ایرانیه عاتلری وجهه باشندن اوتوز قاب طولوسی آتون و کوموش مسکوکات ایله اینجو و قیمتلی طاشلر دوکدی، کرانها رختلره برابر طقوزآت هدیه ایله دی. (سلطان بایزید) دخی بالمقابه شاهک کندیسنی زیارتنده کذرکاهنه اطلس و قطفه دوشه دی، اللی رأس ترکان آتی ایله اون ایکی طاقم رخت و یردی .

والحاصل شاه (طهماسب) ، (سلطان بایزید) ک ایرانده بولیشندن سیاستاً استفاده ایتکی دوشوندی. حتی حین مخابراتده (سلطان بایزید) ک تسلیمنه مقابل اولاد بغداد ولایتی ایسته مش و بوصولت رد ایدیلنجه (کر بلا) و (مشهد) ده کائن ایران خیراتنه نظارت ایتک اوزره امام علی و امام حسین حضر اتنک مرقدلرنده طرفندن بر مأمور بولندیرلمسنه و اغللرندن برینک ویا ایکسنگ ممالک عثمانیه ده برر سنجاک بکلکیله تلطیفلرینی اوکه سور مش ایدی. ذات شاهانه بوکی مسائلک ، بایزیدک

تأمین ایله مشدر . خیرالدینک جزایر بکار بکلکنه تعیینی شمالی آفریقانک بتون بتون عثمانلی استیلاسنه . معروضیتی دیک ایدی . (جزایر) لیانی اک زیاده سریع السیر سفائن مکله ایله طولمشیدی . عینی زمانده داخلده دخی فتوحانه دوام اولندی . اک مهم یوللری محافظه ایچون قره غوللر ، پوستلر تأسیس ایدلدی . یکیکچریلر شدتلی بر اطاعت عسکریه آلتنه آلتندی . خیرالدین پاشا بو میانده آرتاورد ، روم واسقلاوولردن سکیز بیک قدر عسکر یازدی . کندی معیتنده اسپانیا حشراتندن مرکب بر محافظ آلایینی وار ایدی .

قپودان دریا تعیین ایدلرکدن صکره (نجی حفص) اوزرینه یوریدی . او ائتاده (نجی حفص) دن (مولی حسن) نامنده بری تونسنده حکومت ایدیوردی . مومی ایله سلطان حمید ثانی کی باغچه سنه بیله چیقمه قورقوردی . عربان صحراالرده بولنیوردی . شهره پک یقین اولان (جبل رصاص) طرفنده بر حکومت صغیره موجود اولوب (قیروان) و (قسطنطین) شهرلری ده برحاکمک اداره سنده ایدی .

تعقیب ایدر . ایران حدودینه قریب (ساعت چوقوری) نام محله
یتشیر . بایزیدک عسکرلرینی فراره مجبور قیلار .
(ارضروم) بکلربکی (ایاس) پاشا سلطان بایزیدی استقبال
ایدهرک فرارینی تمهیل ایلدیکندن طولایی اعدام ایدلشدر .

صدر اعظم (رستم پاشا) ، (لالا مصطفی) نك حيله لرینه واقف
اوله رق پادشاهه عرض ایتدی . برسناجاق بکلکیله تبعیدینه اراده سینه
صادر اولدیسده (سلطان سلیم) ك شفاعتیله (وان) سنجاچ بکلکنه
نصب اولندی . (سلطان سلیمان) ایران شاهنه سلطان بایزیدک قبول
ایدلمه مسنی و ایکی دولت آرهنده کی مناسبتک بویوزدن بوزولماسنی
بیلدیردی . فقط شاه (طهماسب) برادری (القاص میرزا) حقنده اولجه
دولت علیه طرفدن یاییلان معامله یی خاطر لایوب سلطان بایزیدک
استقبانه مهماندارلر یوللادی . کمال دبدبه وحشمت ایله (تبریز) ده

یره توکورمک و اوکسورکن مندیلقی آغزی اوکنه کتیره مک والبه یی جزئی
لکله مک کبی شیلر دخی حققرنده داعی مجازات اولور ایدی . مجازات تکدیر
وتوبیخ و فلقه ایله ضرب جزالندن عبارت اولوب ضرب جزاسی قباحته
درجه سنه کوره یامستلی و یاخود چیپلاق آباق اوزرینه اجرا اولنور ایدی .

[تشکیلات و قیافت عسکریه]

۱۰۲ — فأنده

آفریقای عثمانی

مصرك استیلاسیله برابر غازی نامدار «خیرالدین پاشا» نك خدمت دواته
دخالتی عثمانیلرک آفریقای شمالیده صیردصیره مستملکات تأسیسنه موقیتلرینی

واخطار دیکله مز. مأموراوان وزیر (پرتو) پاشایه قارشى ترك و ترکان و سوریه‌لی اوله‌رق یکریمی بیك عسکر طوپلار. عدم اطاعتی آکلاشینجه (آناطولی، قره‌مان، و آطنه) بکار بکیلرینه عسکرلریله (قونیه) اوزرینه کیتلمری امرایدیلیر، (صوقوللو محمد) پاشا دخی یکیچری، سپاهی، سلحدار و طوپچی عسکريله یوللانیر. (قونیه) صحراالرنده وقوع بولان محاربه‌ده سلطان بایزید فنا حالده مغلوب اولوب (آماسیه) یه قاچار، اورادن برعریضه یازارق عفونیی استرحام ایلمسه‌ده عریضه‌سی بولده ینه لالمصطفانک آدملری طرفندن اله کچیریلیر. ذات شاهانه سلطان بایزیددن امنیتیی منسلب اوله‌رق اسکداره کچر. سلطان بایزیده اون ایکی بیك قدر عسکر جمع واهالیدن اون سکز بیك دوقه آلتونی تحصیل ایله برابر (سیواس) سنجاق بکنندن ده اوتوز بیك دوقه آلتونی استقراض ایده‌رک درت اوغلیله عسکرینی آله‌رق ایران طرفنه یورور. صوقوللی محمد پاشا، سلطان سلیم ایله برابر

اندرون مکتبنده اول امرده قرآن عظیم الشان تلاوتیه علم حال، تجوید، بیرکوی، حلپی، قدوری کچی عقائد دینه و فرائض اسلامیه یه دائر کتب فقهیه تدریس و عربی و فارسی ایله حسن خط تعلیم ایدیلوب بوندن باشقه قفوشلرینک نامی (کوچک اوطنه) دن (سفرلی) یه منقلب اولدقدن صکره سفیرلره طبل زنلک، صاریق صارمه اصولی، بربلک و تطهیر اشیای ملوکانه کچی صنعتلر وکیلرلیره نفس هایونه مخصوص مأكولات و مشروباتک طبخ و تهیه‌سی اصولی و خزینه ایلمه‌البسه پادشاهی بی و مفروشات سرای‌هایونی اصول مخصوصه‌سی وجهله دیوشیروب قانلامق اسلوبی کوستریلور وکیلار و خزینه قفوشلری منسوبینه سوق طبیعیلرینه کوره او قویوب یازمق، کانکشلک، جنبدیلک، تفنک اندازلق کچی فن سلاحشوری و فروسیت و علم موسیقی دخی تعلیم اولنور ایدی.

شاگردانه قوشلق وایکندی و یاتسو و قتلری کونده اوچ کره طعام ویریلور و طهارت و نظافتلرینه و حسن آداب اوزره معاشرلرینه فوق العاده دقت اولنوب

قالدی راسی قولای اولدیغنی کیزلیجه بیلدیرر . (سلطان بایزید) ده جواب موافقت یازار ، یوللار . لالا مصطفی بوجوابی (سلطان سلیم) ه کوستریر . عین زمانده سلطان بایزیده ایکنجی برعبودیت نامهدها یازار . بوندهده سلطان سلیمه تحقیر آمیز سوزلر یازلسنی توصیه ایلر . سلطان بایزید بوفتهکاره او یار . محقرانه بر مکتوب ایله برقادرین روباسی ارسال ایدر . سلطان سلیم برادرینک مکتوبیله روبایی حضور پادشاهی به تقدیم ایلر . سلطان سلیمان ، اوغلی بایزیدی توینجا برنامه یوللار . فقط لالا مصطفی یوله آدملر قویوب نامه هایونی کوتورن چاوشلری قتل و نامه بی احراق ایدر . بو حال سلطان بایزیددن بیلنیر . پادشاه ، سلطان بایزیدی (قره مان) والیکندن (آماسیه) به و سلطان سلیمی ده (صاروخان) والیکندن (کوتاهیه) به تبدیل ایلر . سلطان سلیم (بروسه) به کلیرسه ده سلطان بایزید (قونیه) دن قیمیداماز ، نصیحت

کیر و بلرینه صوم صرمه کر باغلارلر ایدی . انتاری و خفتان ایله شلوارک رنک و نوعی موسمه کوره تبدل ایدر و قغوشلرده یالیزلی تاکیه کیوب ایکی طرفدن بر زلف صارقیدرلر ایدی .

دیوشیره قانونی صرعی الاجرا اولدیغنی مدتجه عجمی اوغلانلری میاننده ذکا و استعداد و حسن اندام و قیافتجه اک منتخب اولانلری اندرون مکتبی شاگردانی سلکنه قبول اولنور و مکتب مذکورک هر قغوشنده بر قاج سنه اعتباریله عمومنده مدت تحصیل ۱۴ سنه دن عبارت بولنوردی . دیوشیرمه قانونی منفسخ اولدقدن صکره مکتبک شاگردانی کولهردن عبارت قالش ایسه ده شا - گردانک استقبالی پک پارلاق اولوب مناصب دولت علیه مان عمومأ بورادن چیقانلره توجیه اولنه کلدیکندن رجال دولت میاننده مخدوملرینی کولهدر دیرک اندرونه ویرنلر پک چوق کورلش و صکره لری او مثالورک اولادی طوغریدن طوغری به مکتبه قبول ایدلکه باشلامشدر . بو اوچ قغوش شاگردانی (آغا) عنوانی حائز بولنورلر ایدی .

— (رستم) پاشا مانع اولیه ایدی سز اکبر اولاد پادشاهی اولدیغکز جهتله تحتہ کچہ بیلہ جک ایدیگز . فقط (رستم) پاشا سزی حظوظات نفسانیہ کزہ مبتلا و حکومتہ غیر مقتدر اولمق اوزره پادشاهه بیایدیریور . اکر بنده کزہ بر اقیسه کز بن ایشک رنگی دیکشدریرم . دیر . بونک اوزرینه (سلطان سلیم) ده کندیسنه مآذونیت ویریر و صدارتله نائل مکافات اوله جغنی اشراب ایدر . (لالا مصطفی) ایشه باشلار . (سلطان بایزید) ه بر عبودیت نامه یازار . بونده تحت سلطنته جلوسلرینه برادرلری (سلطان سلیم) ک مانع ومع هذا اورتهدن

۱۰۱ — فائده

اندرون مکتبی شاگردانی

فاتح سلطان محمد خان حضرت تلیشک دور سلطنتلرنده تأسیس قیامشدی . مکتب مذکور شاگردانی (قفوش) اعتبارله اوج صنف اوزره مرتب اولوب دیگر ایکی صنف ایچون مخرج اولان صنف ابتدائیسنه (سفرلی قفوش) و آندن صکره کی صنفه (کیلار قفوشی) و صنف منتهییه (خزینسه قفوشی) دینیر و سلطان احمد خان اول زمان سلطنتلرینه قدر سفرلی قفوشنه (کوچک اوپله) نامی ویریلیر ایدی . اندرون مکتبی قدیماً دولتک مکتب حربیه سی مقامنده ایدی . شاگردانی باشلرینه (قاووق) و آرقه لرینه (انتاری) اوستنه کوکسی دوکمه لی (خفتان) و باقارلرینه آل (چاقشیر) و آیاقلرینه صنفلرینه کوره قرمزلی و یا صاری رنگده اوله رق مذکور چاقشیره دیکلیمش (مست)

اندرون شاگردی

مصالحه ، متارکه عقد ایدلدیکی حالدہ ینہ (بودین) و (بوسنہ) بکتر بکیلیریله مجار لر آره سنده مجادله، محاربه ا کسک اولیوردی. فرانسه برنجی (فرانسوا) وفات ایدرک یرینه کچن ایکنجی (هانزی) پدری قرالی کبی متلون و متردد طاور انیوب عثمانیلرک فرانسه یه متعدد دفعه لر مردانه کوستردکاری دوستلک قیمتی تقدیر ایدیوردی .

ایکنجی هانزی

— ۸ —

۹۶۶ تاریخی شهزاده (سلطان سلیم) ایله (سلطان بایزید) آره سنه کیرن خصومتک نتیجه سیئه سیله مشهوردر . (کدیک احمد) پاشا یتشدرمه لرندن بایزیدلی (لالامصطفی) پاشایی صدر اعظم (رستم) پاشا میرآخورلقدن چاشنکیر باشیلغه ایندیرمش و بر آره لوق «صفد» سنجاغنده آتمش ایسه ده بالآخره شهزاده (سلطان سلیم)ه لالا تعیین ایتشدر . (مصطفی) پاشا حیلہ کار بر آدم اولدینی جهتله اول امرده سلطان سلیمه تقربله :

دوقه آلتونی .	۷۸۰۰۰
آقچه قیمتندہ اوتوز ایکی عدد جواهر و بیک استر بوکی یعنی .	۱۱۲۰۰۰۰۰
(ایکی میلیون دوقه آلتونی دیمکدر) نقد آقچہ نی شامل ایدی . حال بوکه رستم پاشا حال حیاتندہ ثروتک بر قسمی تاسیسات خیریه یه صرف ایله (استانبول) (روسجق) و (حما) ده پرر جامع و برفدرینه و برعمارت انشا ایتش ایدی .	۱۰۰۰۰۰۰۰۰

[تاریخ سیاسی]

ترتیباً صدر اعظم (قره احمد) پاشایه عطف اوله روق (احمد پاشا) قتل و (رستم) پاشا ایکنجی دفعه صدر اعظم اولمشدر .

(صوقوللو محمد) پاشا وزارتہ اعلا ایدلدی. قریم خانی (صاحب کرای) مقتول اوله روق جنکیز نسلندن اولان قیچاق خانلری سلاله سی منقرض اولمش و روسلر (قازان) ایله (ازدرهان) ی آلوب حکمدارلری (ایوان واسیلی) کندیسنه (چار) عنواتی ویرمشدر .

سلیمانیه جامعنک انشا آتی ختام بولمش (۹۶۳)، و ایران طرفندن تبریک ایچون ایلیچی کلشدر. خصکی سلطان نامیله معروف اولان (خرم قادین) افندی ده (۹۶۵) ده وفات ایتمشدر. (تاریخ سیاسی) دیورکه:

(مشارالها ایکی صدر اعظم ایله برشزاده نک اعداملرینه و دیگر ایکی شهزاده (شهزاده بایزید ایله شهزاده سلیم) آره سنده منازعه و خصومت چیقارده روق بوندن بویله شهزاده لرك سرایده قاهره خارجه اختلاطدن ممنوع بر حالده یا شام لرینه و بوندن چیقان و خیم نیجه لره سبب اولقله مؤرخلر طرفندن طعن و تشنیع ایدیله کلشدر .)

آت	۲۹۰۰
دوه	۱۱۰۶
کوموشلو اکر	۱۰۰
آلتون و ذی قیمت اجار ایله دونادلمش اکر	۵۰۰
زره	۲۰۰۰
کوموش قابلی بختاق	۱۵۰۰
چفت آلتون اوزنکی	۱۳۰
مرصع قلیج	۷۶۰
کوموشله دونادلمش مزراق	۱۰۰۰
یوز اوتوز عددی جلدی اولق اوزره مصحف شریف	۸۰۰
عدد کتب مختلفه — والحاصل بیکرجه خلعت و ساثر ذی قیمت	۵۰۰۰
اشیادن باشقه نقد اوله روق :	

عزيمتله يولده بيوك شهزاده (مصطفى خان) ي قونيه (اركلي) سنده بوغديردي . فقط يكيچريلر عصيان ايله ملريله (رستم پاشا) ايله وزير (حيدر پاشا) عزل و بحار حدودينه مأمور اولان وزير ناني (قره احمد) پاشا صدر اعظم تعيين ايدلدي . اردوي هايون ايرانده (نخجوان) و (قره باغ) طرفلرنده كورينه رك (ارضروم) ه عودتده متاركة عقد و ايرتھسي سنه شاه طرفندن براييلچي كهرك شاهك حرمت و تعظيمي ييلدير مكله مصالحه اولنه رق ايران حجاجنك حمايه سي و ايرانيلى طرفندن اخلال ايدلمد كچه صلحك ادامھسي وعد و تامين قلندي . دولت عايه ايله ايران آره سنده ايلك معاھدھ صلحيه بودر (۹۶۲) .

پادشاه ايرانده ايكن (سلانيك) طرفلرنده مقتول (سلطان مصطفى) بنم ديھرك برشقي توره مش ايسه ده شهزاده (سلطان بايزيد) بوشخصي ياقه لايوب اعدام ايتمش و بونك ظھوري ينه (خرم قادين) افدينك

۱۰۰ - فائده

اسكي وزرا ز نكينلكي

صدر اعظم رستم پاشا عت استسقادن وفات ايتمش ايدى . سلطان سايمان قانوني دورنده (ابراهيم پاشا) دن صكره دولته اك زياده خدمت ايدن رستم پاشادر . مدت مأموري تي اولان اون بش سنه ظرفنده اموال خرائن شاهانه نك تزبيدينه خيلي خدمت ايتمش و مع مافيه كندى نفسى ايچون دخى اكتساب ثروت و ساماندن كيرو طور مامشدر . وفاتنده ترك ايلديكي اموال فراوان اسلافندن هيچ برينك نائل اوله مديني درجده اوله رق روم ايلي و آنا طوليده :

چفتك ۸۱۵

صودكرمني ۴۷۶

كوله ۱۷۰۰

ضبط و (اکری) قلعه‌سی محاصره ایدلشدر . دیگر طرفدن ایرانیلر (اخلاط) قلعه‌سنه کیره‌رک چولق چوجنی قتل و (ارضروم) ده قوماندان (اسکندر) پاشایی مغلوب ایتدیلر . وزیر اعظم (رستم) پاشا ایران سفرینه مأمور اولمش ایسه‌ده درسعاده کلن سپاه آغاسی شهزاده (سلطان مصطفی) علیهنه اوله‌رق (یکچریلرک: پادشاه آرتق اختیار اولدی، رستم پاشانک باشنی کسمه‌لی، سلطان مصطفایی تحته کجیرملی، پادشاهی‌ده (دیمتوقه) یه کوندرملی) کبی بیاناده بولندقلرینی خبرویرمکله صدراعظم درسعاده جلب ایدلدی و پادشاهک بهارده بالذات ایران سفرینه کیده‌جکی اعلان اولندی . بویاناده‌ده (خرم قادین) افدینک کندی شهزاده‌سی (سلطان سلیم) ی وارث تحت ایتک مقصدیله الی اولدیغی مظلوندر . ذات شاهانه ایرته‌سی سنه آغستوسده ایران سفرینه

دور سایمیدن صکره بزده برمدت بوکبی سفائن جسیمه‌نک استعالمیری ترک اولمش ایسه‌ده ینه حاصل اولان احتیاجه مینی ۱۰۵۴ تاریخلرینه طوغری (بورتون) تعبیر اولنان (۴۰) و (۴۵) عدد طوپ چکر قالیونلر استعمال اولمش و نهایت (۱۰۶۱) تاریخندن اعتباراً بو وسائر نوع قالیونلرک استعمال و تکثیرلرینه دوام اوله‌رق

(۱۰۹۳) تاریخنده دخی سکساز یازه طوپ چکر (قیاق) لرله یوز اونر یازه طویلری حامل اولان اوچ (انبارلی) قالیونلر انشاسنه باشلانیشدر . [بونلردن (محمودیه) و (سلیمیه) ناملرنده اولانلری یقین زمانه قدر موجود ایدی.]

بورتون

[اسفار بحریه عثمانیه]

پاشا کرجستانی چیکنه دی . اردونک ایران حدودندن آچیلمسنی متعاقب (شاه طهماسب) میدانه چیقمش ایسه ده (چرکس عثمان) پاشا نامنده کی وزیرمز ، بر دسیسه حریبه ایله ایران عسکرینی بربرینه قیردردی . (القاص میرزا) یه دخی عسکر ویریلهرک مومی ایله «کشان» ی «اصفهان» ی اورمش ایسه ده بالآخره دسیسه سی آکلا-شیلوب نظردن دوشمش وطوتولوب (طهماسب) ه تسایم ایداشدر .

۹۵۷ ده ینه فردینانک (اردل) ی آوستریایه الحاق ایچون چالیشدینی وحتی راهب (غره غوار) دینلن برپاسک حیله سیله مجار احوالی دیکشیدیکی جهته (صوقوللو محمد) پاشایه روم ایلی بکر بکیلیکی ویریلهرک مجارستانه اردو سوق ایدلش وراهب (غره غوار) مقتول دوشهرک ایرته سی ایکنجی سنه وزیر ثانی (قره احمد) پاشانک سردارلغنده (طمشوار) آلمشدر . متعاقباً (لیپوه ، صولتق ، بسپریم ، فیلک) و سائر قاعله ر

ضربه .أمور نفرات بولنوردی . (قالیون) اساساً بردن زیاده کوکرتیه سی اولوب باشلیجه یلکنله قوللانیلان بیوک سفینه لره تعبیر اولنوردی . بونلرک (قاراقا) (بارچه) (قاراولا) (پولاقا) (پورتون) و سائر کبی مختلف توعلری بولنوردی .

پولاقا

دولت عثمانیه بحریه سنده ایلک دفعه اوله رق قالیون انواعندن سفائن حریبه «سلطان بایزید ثانی» دورنده قوللانیلوب «کوکه» ، «کروه» نامیله توسیم اولنمشدر . سلطان سایمان قانونی دورنده دخی (۱۵۰۰) دن (۲۰۰۰) طونیلایه قدر حمله استیعابنه کافی و (قاراقا) انواعندن سفائن جسیمه حریبه قوللانیدینی تاریخلرده مضبوطدر .

ایله سلطان بایزید و سلیمک والده لری اولوب روسیه دن آلتان اسپر لردن ایکن زوجه پادشاهی اولان و برروایتده (خرم) و برروایتده (رخسار- آل) قادین افندی نامیله آکیلان سلطانک بوبابده اثر تشویقی اولدیغی مرویدر . خرم قادین افدینک دولتک سیاست معظمه سنه مداخله سی دخی (سلطان سلیمان) ک مومی الهایه مفتونیتی ایجابنه عطف ایدیلیر . باخصوص (رستم) پاشا (مهرماه سلطان) ک زوجی یعنی کندیسنک دامادی اولغله پادشاهی ایران سفربنه تشویقی دامادینک مهارت عسکریه سنی کوسترتنک املنه مبتنی ایمش . اعلان حربی متعاقب ذات شاهانه (سلطان سلیم) ی روم ایلی امورینه باقق اوزره (ادرنه) یه اعزام ایتدکن صکره کندیسی (ارضروم) طریقله (عادلجواز) ه وقرمان بکاربکی (پیری) پاشا ایله (اولامه) پاشایی (وان) محاصره سنه مأمور ایدهرک (تبریز) ه تکرار کیردی . وزیر ثانی (قره احمد)

مذکورک (۱۰۵۰۰) نفری کورکچی ، (۵۳۰۰) نفری جنکچی عسکر دن

قاراوولا

عبارت بولنوردی . فقط دونامانک « اینجه فیلو » قسمتی تشکیل ایتک اوزره رفاقتنده ۲۰ قطعه ده (بک کیلری) بولندرمق اصول موضوعه اقتضاسدن اولمله سفائن مذکوره ناک بهرنده دخی یوزر نفر جنکاور بولنه جفتدن بو دنجساره (۶۷) پاره سفائندن عبارت بر عثمانلی اسنه دونامنده (۷۰۰۰) قدر حرب و

قوپه هدیله لریله برابر مصالحه ایچون یولادینی سفیری کتھرک اون آی مذاکره دن صکره مجارستانده ضبط ایدیان ممالک ، دولت علیه ده قالمق و آوستریا درلتی سنوی اوتوز بیک آلتون ویرمک شرطیله عقد متارکه ایدلدی . بومعاهدیه فرانسه قرالی، ونیدیک جمهوریتی ایله پاپا ده داخل ایدیلر .

ایران سفری — (شاه طهماسب) ک برادری (القاص میرزا) دولته النجا ایتمش و (ادرنه) ده بکلندیریلهرک اوزمانک دبدبه وسلطنتی شهر مذکورده مومی ایله موکب همایونک منظره سیله کوسترلمش ، ییچاره (القاص) طوبیجی باشی، جبه جی باشی وسلحدار آغالرک زیتلرندن آنلری بیله پادشاه ظن ایده جک درجه ده آینه رق اک صکره «بختاقلر، صورغوجلر، آلتون سرپوشلر، آلتون یالدیزلری مزراقلر» آرهدندن (سلطان سلیمان) ک کمال وقارومهابتله کچدیکنی کورنجه بسبترن شاشیرمشدر. ذاتا دولتجه ایران علیه فکر موجود ایددی. حتی بوفکرک (مهرماه) سلطان

اوزره ایکی دانه انشا اولمشدر . بورایه قدر ذکر اولمان سفانک کافه سی چکدیرمه انواعنددر .

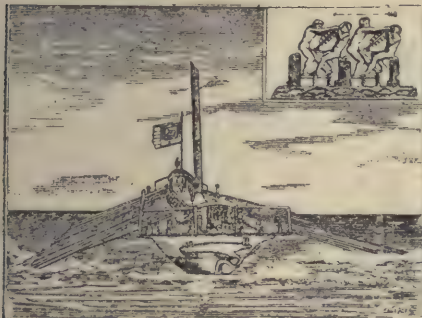
بارچه

حساب وسطی ایله بر ماونه موجودی (۶۰۰) ، بر باشتارده موجودی (۸۰۰) بر (قادرغه) موجودی دخی (۳۰۰) نفراعتبار اولنور وعادته (۴۰) قادرنه (۶) قطعه ماونه وبرقطعه (باشتارده) دن عبارت اولقی اوزرم (۴۷) پاره سفن حریبه به بردونانما نامی ویریلیر ایدی که بو دونانماک موجودی (۱۶۴۰۰) نفر اولوب مقدار

اون درت قادیرغهمی تلف و یوز اوتوز کیمسی نابدید اوله رق رجعت ایتمش و بویوک دونانمانک بقیه سی ده یولده فورطنه کچیردکن صکره آنجق عودت ایده بیلمشدر .
فرانسه نك (طولون) لیانی برآرملق عثمانلی کیلرینه مر سا اولمشدر .
(خیرالدین) پاشانک صوگ سفری بودر .

(خادم سلیمان) پاشانک یرینه (رستم) پاشا صدر اعظم و علمای مشهورددن (ابوالسعود) ائندی شیخ الاسلام اولدی .
سلیمانیه جامع شریفنک وضع اساسی اجرا ایدیله رک انشاسی (معمار سنان) . تودیع ایلدی .
۹۵۴ سنه سنده (شارلکن) ایله (فردیناند) ک آلتون و کوموش

۲۶ اوطوراقدن ۳۶ ارطوراغه قدر اولانلرینه (پاستاره) یاخود (باشتارده) .
وبالحاصه (۳۶) اوطوراقلیسنه (پاشا پاستاوده سی) ویا (باشتارده) سی تعبیر اولنوردی .
بونوع برسفینه نك قیچ طرفی مدور اولور وهرکورکی بشره آلتیشر

باشتارده

یاخود یدیشر آدم طرفدن
چکیلیر ، تکنه سی دخی
یوکسک وکنیش اوله رق
انشا اولنمش بولنور ایسه
آکاده (ماونه) نامی ویریلیر
ایدی .

اکر کینک کوکرته -
سندن باشقه برده طوب
انباری بولنور یعنی آلتی
(ماونه) اوستی (قالیون)

یایسنده اولور ایسه آکا دخی (کوکه) دیرلردی . بونوع سفانندن (سلطان
یایزید ثانی) زماننده بردفعه بهری ایکیشر بیک بشر یوز طونیلانه لق اولق.

چوق قلعه لر آلدی. (سلیمان پاشا) دن صکره (بالی پاشا) و آندن صکره دخی (محمد پاشا) بودین والیسی تعیین اولندی. محارستان اون ایکی سنجاغه آریله رق دفتردار (خلیل چلبی) واسطه سیله تحریر املاک اجرا ایدلدی. بعده سلطان سلیمان ینه در سعاده عودت ایتدی.

(شارل کن) قره دن زیاده دکزده حرب طرفداری اولوب فرانسه قرالی ده دولتی بوجهته میل ایتدیردیکندن (خیرالدین پاشا) سجلیاده (ره کجیو) شهرینی ضبط ایتدکن صکره (مارسیلیا) یه کیده رک فرانسه آمیرالی (انکیه ن) ی دوناماسیله برابرینه آلدی. (نیس) شهرینی طوپه طوتدی. (شارل کن) دها اول جزایری ضبط ایچون (انتوس) لیاننده لنگر انداز اولمش ایسه ده ظهور ایدن بیوک بر فورطنده

زمان ایله (وندیک) سفائ حربیه سنه تقلیداً بونلرک جسامتلی تزیید و شکلری تبدیل اولنه رق اون متجاوز انواعی میدانه چیقارلمش و هر برلرینه باشقه باشقه اسلمر و یریلرک صنوف متعدده یه تفریق اولمشدر. بوسفینه لر هم یلکن و هم ده کورکله متحرک خفیف تکنهلر ایدی. بونلرک هانکی صنفه منسوب اولدقلى سهولته آکلاشیلق ایچون عثمانلی بحریونی میاننده (اوطوراق عددی) مقیاس اعزاز اولمشیدی :

عثمانلی قادرغسی

۱۰ اوطوراق دن ۱۷

اوطوراقه قدر اولانلرینه

(فرقه) دینیار و کورکلی

۲ یاخود ۳ نفر معرفتیله

چکیلوب بوصف کبیرک اک

کوچکله یته ده (قیرلانج)

نامی و یریلردی .

۱۸ ویا ۱۹ اوطوراقلی

اولانسه (پرکنده) نامی و یریلوب (۲۰ الی ۲۴) اوطوراقلیسنه (قالیته) ، ۲۵ اوطوراقلیسنه (قادرغه) دینیردی. بونلر (اینجه دوناما) نامنی محرز ایدی.

۱ — (فردیناند) ك اداره سنده قالان .

۲ — (ایزابالا) ایله اوغلنه ویریان (اردل ویا ترانسیلوانیا)

۳ — طوغریدن طوغری به زیر حکومت عثمانیه ده بولنان

(بودین) بکیر بکیلیکی سابق بغداد والیسی مجاری (سلیمان پاشا) به،
قاضیلنی (خیرالدین) افندی نامنده برینه ویریلدی . (۹۵۰) ده (پشته) نك
تکرار محاصره سیله اختیار ایدیلن دیگر سفرده (خیرالدین پاشا) بحرأ
(شارلکن) اوزرینه یوللانیدینی حالده پادشاه اك منتظم بر اردو ایله
یوریهرك (والپو ، شیقوس ، استرغون ، استونی بلغراد ، ویشغراد ،
نویغراد ، خطوان) قلعه لری وسائر عثمانی مجارستانه الحاق ایدلدی .
بومناسبتلرله مجارستان طوغریدن طوغری به دولت علیه نك بر ایالتی
اولدی . ایرته سی سنه (اسقلانیا) و (خرواتستان) طرفلرنده پك

قپودان پاشا ایله برابر حضوره کیرر ، حضورده قپودان پاشایه خلعت کیدیرر -
یلردی . بو ائشاده دونامنا ترسانه دن قیام ایدرک سفینه لر طوپ قپو سرائی
اوکنه کلدیجه طوپ و تفنگ آترق رسم سلاهی ایفا ایدرلر و بشکطاش جهته
توجه ایلرلردی .

دونامناك آرقه سی آلتنجه قپودان پاشاده سرائدن چیقوب بکرمی درت
کورکلی قایق ایله دونامنا به کیدردی .
[قیافت عسکریه]

۹۹ — فائده

عثمانی دونامناسی

عثمانیلرک دکزده ایلك کورینشلی (قره مرسل) تعبیر اولنان چکدیره -
زلله اولوب بونلر عاددا زمانعزده نقلیات تجاریه ایچون قوللانمقده اولان بریحق
دیدرکلی مرمره قایق لری طرزنده وکوکرته سز صغیر تیکنه لر ایدی . فقط مرور

(بودین) دن مفارقتدن صکره پادشاه شهره کیره رک (سنت ماری)
 کلیسایی جامعہ بالتحویل نماز قیلدی (۹۴۸).
 بوقتح والحاق اوزرینه مجارستان اوچ پارچه یه آیریلدی :

۹۸ — فائده

قیودان پاشا

قیودان پاشا

باشنه یالکز صاغ طرفی صیرمهلی
 شریک ایله مزین (قلاوی) و آرفه
 یشیل آطلاس اوزرینه سبور قابلی درت
 یکللی کورک کییوب بلنه مجوهرلی خنچر
 طاقار، حضور شاهانده ورسم تشریفانده
 صدراعظمک آت وسائر وزرانک اوست
 طرفنده بولوردی . ابتدالرده هرکمی بز
 (رئیس) ک و درناتما هیئت میروا رتبه .
 سنده بر (باشبوغ) ک قومانداننده سیر
 ایدردی . صکره لری رئیسله ایتالیا بجه دن
 مأخوذ (قیودن) و دوناتما باش بوغنده
 (قیودان دریا) نامی ویریلدی . قیودان
 دریالغه وزرادنده تعیین ایدلمک باشلا بجه
 (قیودان پاشا) دنیلش و بارباروس
 خیرالدین پاشانک قیودان دریالغندن صکره
 بو مسند کسب اهمیت ایله مشدر . دوناتما
 حرکت ایتمه دن اول صدراعظم برابرنده
 رجالدن بهضری اولدینی حالده ترسانه یه
 کیده رک تفتیش ایدر و سفینه قیودانلرخی
 برر برر استجواب ایدرک هر برینه رتبه
 و موقعنه کوره خلعتلر اعطا ایلر ، بعده

برقرال اولدیفنه دائر بربرات احسان ایدهرک (لاسکی) بی حبس ایله روم ایلی بکلربیکی (خسرو) پاشا ایله اوچنجی وزیر (محمد) پاشایی بودین اوزرینه اعزام ایلدی. (لطفی) پاشا عزل ایدیلهرک (خادم سنان) پاشا صدراعظم اولدی و (ایران) حدودینه مأمور ایدیلدی. تدارکات عسکریه مز (شارل کن) ی، (فردیناند) ی دوشوندیردی. وندیکیلیری ده تلاشه دوشوردی. پادشاه حزیرانده مجارستان اوزرینه دردنچی سفره ابتدا ایلدی. بلغراد موصلتده (فردیناند) ک (بودین) اوکنده مغلوبیتی خبرینی آلدی. (سلطان سلیمان) (بودین) ه موصلتده قرالک بریاشنده اولسی حسینله بیودکده قرالغی اعاده ایدلمک اوزره شیمدیلك ترانسیلوانیا (اردل) ولایتندن بر سنجاق ویریلهرک والده. سنیه اعزام ایلدی. (بودین) دولت علیه الحاق ایدیلهرک اهالیسنک مال وجانی محافظه ایدیله جکی اعلان اولندی. قرالیچه (ایزابلا) نک

۹۷ - فائده

آیاق قابیری

وقتیه یکبچری ضابطلری صاری ونفرلر قرمزلی رنکده آیاق قابی کیرلردی. حائی آیاق قابی تلمایه مخصوص ایدی. بونلرده اوکجه یوق ایدی. ضابطلر مست ویا پاووج ویا چیزمه پاووج کیوب مست اوزرینه (پاووج یرینه) چیزمه دخی کیرلردی.

بیاده صنفی عمومأ قوندیره شککنده اوکجه سز (یعنی) و محاربه زماننده یاندن قویجه لانیر (سرحلق آیاق قابی) نامنده اوزون قونجلی بر قوندیره کیرلردی. سواری چیزمه لری مهموز سز ایدی. فقط مهموز قوللانیرلردی. حتی بر اوقه نقلتنده مهموزلر استعمال ایدلیکی روایت ایدلمکده در.

آمش ایدی. فقط بوائنده (زاپولای) یعنی (قرال یانوش) وفات ایتدی
 وزوجه سی قرالیچه (ایزابلا) دن هنوز اون بش کونلک برچوجق
 براقدی. بوچوجفک اسمی (سکیزموند) اولوب طرف شاهانه دن
 کوندریلن برچاوش کیفیتی تحقیقه مأمور ایدلدی. ایزابلا چوجنی
 چاوشه کوستردی وقارشینده مه ویردی. بونک اوزرینه چاوشده
 مأموریتی وجهله بوچوجفک مجارستان قرالی اوله جغنی تبشیرایتدی.
 آوستریا ایمراطوری (فردیناند) مجارستانده کی امللرندن آیريله مادینی
 جهته براردو ایله (بودین) ی محاصره یه قالمیشدی. (ایزابلا)
 دخی ایکی سنه ک ویرکواولان اوتوزیک دوقة آلتونی ایله برفریادجی
 یوللادی. (فردیناند) ایسه مشهور (لاسکی) یی سفیر یوللا یه رق بودینه
 تجاوزی ممالک شاهانه لرینه اولیوب (زاپولای) مملکتته اولدیغنی مقام
 معذرتده بیلدیردی. فقط پادشاه (زاپولای) زاده نک دولت علیه تابعی

۱ — بدایت سلطنتدن پایزید ثانی عصرینه قدر : بروسا

۲ — علی الاکثر : بروسه

۳ — سلیم اول زماننده : بروسه

۴ — صکره لری : بروسه

رها — روهما = (اورفه) شهرینک اسکی اسمی.

سیروز = اسکی مسکوکات اوزرنده (سرز) و (سروز) یازیلیدر.

قسطنطینه = فتحدن ایکی یوز سنه صکره یه قدر بر یا ایله (قسطنطینه).

وسطان محمد رابع ایله سلطان سلیمان ثانی زمانلرنده مسکوکات تجدید ایدلمکله
 برابر ایکی یا ایله (قسطنطینه) یازلمشدر.

دار الخلافه = بونامده ایکی نوع آلتون سکه من واردر. سلطان محمود

ثانینک یالکز اون بش واون آلتنجی سنه لرنده کسیلوب برنده (دار الخلافه العالمیه).

ودیکرنده (دار الخلافه السنیه) یازیلی ایدی که اهای بونلره (صره آلتونی).

دیردی.

وفات ایده‌رک یرینه (لطفی) پاشا [°] وزیر اعظم اولمش و بیوک بریانغین
استانبوله کلی ضرر ویرمشد (۹۴۶).

— V —

وندیکله مصالحه — وندیکلرله (دالماسیا) ساحلنده (قاتارو) نه‌ری
آغزنده‌کی (نوی) قلعه‌سی ضبطیه اوغراشلمش و اک صکره وندیکک
(موره) و (دالماسیا) ساحلنده‌کی قاعه‌لریله (خیرالدین) پاشانک آطه‌لر
دکزنده ضبط ایتدیکی آطه‌لر دولته قالمق و وندیک طرفه اوچ یوز
بیک دوقة آتونی تضمینات و یرلک اوزره معاهده صلحیه عقد
ایدلمشدر. بومصالحه‌ده فرانسزلرک توسطی سبقت ایتشدر.

(زاپولای) ک وفاتی و مجارستانه سفر — (زاپولای) ایله (فردیناند)
آرسند عقد ایدیلن معاهده خفیه حقنده (سلطان سلیمان) معلومات

[*] (آصفنامه) نامیله بر اثری وارد.

۹۶ — فأنده

کلمات تاریخیه

آباسلوغ یا خود آباساق = اسکی سکلر اوزرنده (ایاتاق) یازیلیدر.
آنقره = سلطان مراد ثانی زماننده باصیلان سکلر اوزرنده (انکوره)
یازلشدرکه اصل املاسی بودر. صکره‌لری آنقره اولشدر.
اسلامبول = سلطان احمد ثاک زماننده باصیلان سکلره استانبول بو
املاده یازلمش و سلطان سلیم ثاک دورینه قدر سکلرک برقسمنه و مشارایه زماننده
کافه‌سنه بواسم ضرب اولمشدر. حتی (۱۸۲۸) ده کسلوب (زر استانبول)
دینین آلتونلرک برطرفنه (ضرب فی اسلامبول) یازیلی ایدی.
بروسه = مسکوکات عثمانیه اوزرنده درت درلو یازیلیدر:

مصر والیسی (خادم سلیمان پاشا) دخی (سویس) لیاننده سکسان قطعه سفینه انشا ایدرک (عدن) ی ضبط و امیرینی قتل ایدرک بوراسنی برسناق حانه قویمش ایدی . ینه سنه مذکورده مغول حکمداری (هایونشاه) دن شکایت ایچون هندوستانده کی (دهلی) حاکمک اوغلی ایله (کچرات) حاکمی (بھادر) خانک سفیری درسعادته کلشر و (خادم سلیمان پاشا) یه ویریان امر اوزرینه مشارالیه دونانما ایله هندوستانه کیتمش اینسهده (پورتکیز) لیلز بھادر خانی قتل ایتمشردی . بھادر خانک مکده محفوظ بولنان اوچ یوز صندوق طولوسی آلتون و کوموشی استانبوله یوللاشمشدر . (سایمان پاشا) هندوستانه مواصلتنده (پورتکیز) لیلرک النده بولنان (دی یو Diu) قلعهسنی محاصره ایتمش ، (بھادرخان) کیرینه حاکم اولان (محمدشاه) ک معاونت ایتمهسی اوزرینه ذخیرهسی توکنرک دویمش ، عودتده (یمن) ولایتنی بیقلی محمد پاشا زاده (مصطفی) بکه توجیه ایدرک کندیسبی استانبوله کلشدر .

(ابراهیم پاشا) نکیرینه وزیر اعظم اولان (ایاس) پاشا وبادن

نامیاه بریاغورلق دخی وار ایدی . بویاغورلقرک (برنوس) نامنده برنوعی دها وار ایدی که شیمدیکی پلهرینلره بکزر و براتکی اوموزه آتیلیدی .

حضر و سفر زمانلرنده ضابطانک خدمتلینی تقدیراً جانب پادشاهیدن «خلعت» لر احسان اولنوردی . بوخلعتلر بالاده کی البسه دن عبارت اولوب (خاص الخاص) (خاص) (فوشلق) (اعلا) (بالا) (الوان) و (ثوب) ناملرنده مختلف صورتده و متعدد درجه لره اعمال اولنور و بولنردن هر هاتکی پیرینه اثبات لیاقت ایدن ضابطه آمرینک قارشیسنده کیدیریلیدی .

[قیافت عسکریه]

(بارباروس) ك (پروزه) محاربه سی

و (هند دگری) ده نفوذمن آئنده ایدی. حتی (پروزه) محاربه سندن اون ایکی سنه اول (سایمان رئیس) نامنده بر قپودانمز بحر احمر ساحانده بر فیلو ایله کزینهرک عرب قورصانلرینی تشکیل ایتدیکی کبی (۹۴۵) ده

آستارسز بر انتاری ایدی. چاقشیر آل ویا مائی رنگده اینجه بر قاشدن معمول و اوچلرینه برر مست دیکیلور بر شالواردن عبارت اولوب جبهه تک ایچنه قیشین کورک قابلانیردی. جبهه انتاریدن قیصه اولوب قوللری دیرسکه قدر کایردی. پاش، آیاقلره قدر کلوب قوللری اوزون وینلری صارقیق بوانوردی. کوچک رتبهده اولانلر یالکیز انتاری، خنتان نالوار کیر و خفتانک اوستدن بللرینه قوشاق باغلارلر ایدی. یکپچری نفرلری یورومکده سهوات اولقی اوزره خفتانلرینک اتکلرینی بللرینه طولارلردی. بوندن طولای بونوع خفتانلره (طولامه) دینیردی. سائر عسکری صنفلرده (نیتن) منتان دخی مستعمل ایدی. زمانمزده (عونیه) نامیله استعمال اولنان یاغمور اقلره مشابهه بیجمده اوله رق (قاپوط)

دکز) نده (وندیک) ه منسوب یکر می بش آطه نك (شیرا) (استندیل)
 (آندروس) کبی مهملرندن اون ایکینسی ویرکویه باغلامش ، (اسقید-
 توس ، قارپاتوس) آطه لرینی آلوب (کرید) ده دخی ایکی شهر ایله
 سکسان کوی یاقش ، (استانکوی) جزیره سنه عودتنده (آندره آ دوریا)
 نك (پروزه) قربنده اولدیغی ایشتمکله همان اوزرینه یوریه رک کندی
 قوتی آزا اولدیغی حالده بلا پروا هجوم و مهارتی سایه سنده (آندره آ) پی
 مغلوب و کیجه لین قاچغه مجبور ایتمش ، بو محاربه ده (طورغود ، صالح
 و مراد) رئیس لر دخی بولنرق (خیرالدین پاشا) (آندره آ) دن (آق
 دکز) حاکم کنی جبراً آلمشدر (۹۴۵) .

بحراحر ، هندوستان — بغداد سفری دولتک (شطالعرب)
 و (بصره) اوزرنده کی موقعنی تحکیم ایتمکه برابر دیگر طرفدن
 مصرده کی (سویش) لیهانی ده المزده اولدیغندن بحراحر و بصره کورفرزی

ترقی = نظاماً عسکره ویریلن یومیه دن ماعدا اجرا ایدیلن ضم . ضم معاش
 اصول تحلیف = صداقت یمینی ایتدیرمک معناسنه در . وقتیه عسکر
 آره سنده معروف اولان اصول شو ایدی . برتپسی اوزرینه طوز و آتمک ایله
 قلیچ و مصحف شریف قویوب هر برینه عهد و پیمانلرنده طوره جقلرینه دائر
 بونلر اوزرنده یمین ایتدیریلوردی .

۹۵ — فائده

قیافت عسکریه دن : البسه

بیوک ضابطان طون و کوماک اوستنه برانتاری و بونک اوستنه برختان
 کیوب خفتانک اوستندن بلرینه برقوشاق باغلارلر و بونک اوستنده جبه و آیقلرینه
 چاقشیر کییرلردی . جبه نك اوستنه (بنش) دخی کینلر بولنور ایدی . خفتان

(شارل کن) (مولی حسن) ك ریجسی و (مائله) شوالیه لریك مراجعتی اوزرینه آمیرال (آندره آ دوریا) قومانداسنده بش یوز کمیک بردوناما ایله (تونس) اوزرینه یوریه رك (خیرالدین پاشا) نك ترسانه سی اولان (حاق الوادی) محاصره و (تونس) ی ضیطایله اوتوزیك كشی بی قتل و جامعلره مدرسه لری واسکی، نفیس کتابلری احراق ایله مش، (مولی حسن) ی ویرکویه باغلابوب (تونس) ده بیك نفر اسپانیول عسکری و اون سفینه براقدقن صکره چکیلمش ایدی که بووقه لر پادشاهک (تبریز) ده بولندیغی زمانه تصادف ایدر (۹۴۱).

۹۴۳ ده (سلطان سلیمان) اردوی هایوته (آولونیه) یه کیده رك (خیرالدین پاشا) دخی دوناما ایله حرکت ایتمشدر. اورالده طولاً شمقده اولان آمیرال (دوریا) (مسینا) لیانه نه صاووشمش ایسه ده پاشا (ایتالیا) و (آرناوودلق) ساحلنده براقج موقیته برابر (ایتالیا) نك (پولیه) ساحلی اورمش، (قورفو) بی محاصره ایتمش، بعده (آطه لر

سراسر = اینجه صیرمه دن معمول وظایته مقبول بر قاش .

خطمان = قازاق طائفه سی سرکرده سی .

قبایچه = اکثر پادشاهلر مذك کییدکلری بر نوع مزین اوست روباسی .

سردار اکرم = وقتیه بیوک سفرلده عساکر عثمانیه باش قوماندانلرینه

دینردی . سردار اکرم لر صلاحیت تامه بی حائز ایدیلر . اردوده سرعسکر

وسائر قوماندانلری نصب و عزل حتی اعدام بیله ایدزلدی . سردار اکرم لر همان

عمومیتله صدر اعضملردن تعیین اولنوردی . سردار اکرم نصب اولنان ذات

عظیم برآلای ایله اوتاغ هایونه کیدر . بوراده پادشاه سردارک بلنه مرصع ویا

قیمتدار بر قلیج باغلار، دستاری اوزرینه (اکثریا سلیمی) مجوهر بر سرغوج

قویوب برده سمور کورک کییدبردکن صکره سنجاق شریفی تسلیم ایلردی .

اورته = یکچیریلده بوکونکی عسکری بلوک و طابورلر مئه معادل بلوک

چورباجی باشی = هر اورته قوماندانی ویا بلوک باشی .

برادرینی قتل ایله (تونس) ده عیش و ذوق ایچنده حکومت سورن (بنی حفص) سلاسه سندن (مولی حسن) ك الندن (تونس) ی اخذایدهرک (شازل کن) ك تابعیتده کی (مالطه) بی معطل براقشدر . (ردوس) ك فتحی اوزرینه (آق دکن) ك شرق حوضه سی المزه کچدیکی کبی (تونس) و (جزایر) ك ضبطیله دخی غرب حوضه سی دوناتامزه بر جولانگاه اوله رق دولتک سطوت بحریه سی (وندیک) ی کولکده براقش و بو کونکی انکلتره نفوذینی بیله حائز بولمش ایدی .

ایران سفری اثناسنده (سلطان سلیمان) دها (بغداد) ه کیرمه دن اول برنجی (فرانسوا) نك (لا قوره) نامنده برسفری اردوگاهه کله رک دولت علیه ایله فرانسه آره سنده بری تجارته و دیگری تدافعی و تجاروزی براتفاقه دائر ایکی معاهده عقد اولمشدرکه (عهود عتیقه) Capitulations دینیلن شیمدیکی امتیازات اجنبیه نك مبدئی ایشته بوتجارت معاهده سیدر .

۹۴ - فائده

اصطلاحات تاریخیه

اوتاغ = پادشاه ویا وزرانک خارجه اقامت ابتدکاری ائشارده قوریلان چادرلرکه پادشاهککنه (اوتاغ هایون) وصدراعظمککنه (اوتاغ آصفی) تعبیر اولنوردی .

اسدی = بونله ارسلانی دخی دیرلردی . اوزرنده آرسلان رسمی بولنان قلمنک دولاری (پارمسی) .

دیرلکاری چالئق = معاشرلی قطع اولئق . تخصیصاتلری کسيلمک .
آلای کوسترمک = رسم کچید یاہق .

اعظم (ابراهیم پاشا) یديله
جزایر بکار بکیلکنی آلهرق
در سعادتہ عودت و ترسانہ ایله
دونامانک تنظیمه همت ایده رک
پادشاهک (ایران) سفیرینه
حرکتی ایله برابر قوماندان
سنده سکسان درت کمی به
بالغ اولان دونامای همیون
و کندیسنک اون سکز قدر غه سی

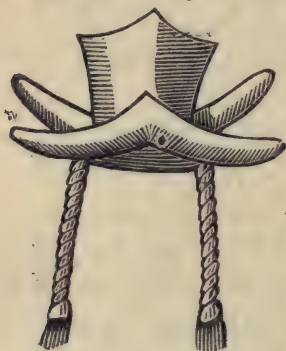
بارباروس خیرالدین پاشا

کیتمشدر . بو ائناده فرانسه یه بر مأمور کوندرلمش و (خیرالدین
پاشا) (مسینا) بوغازینی محاصره ، (قوزون) ی تکرار ضبط و قرق

واوست طرفی رتبه یه کوره شکل و عددی دکیشن صورغوج ایله مزین بر نوع
کلاه کیرلردی . قیو قرلریله خبره جیلره مخصوص قاروقلرده وار ایدی .
لغجیلر (قالیاق) و طوبجیلر ایله ترسانه قالیونجیلری (پوشی) زرهلی
عساکر باشلیرینه (زرین کلاه) معدنی مقرر و معیت شاهانده بولسان
(صولاقلر) له (پیکر) ده (طاس) نامنده بر کسوه ، ایالت عسکری
کندی مملکتلرنده کی باش کسوه لرینی ، (دلیل) و (لوند) سوازیلری ده قالیاق
کیرلردی . صورغوجلره کانجه پادشاهلرمن و قیو قولی ضابطانندن بعضلری ده
رتبه علامت فارقه سی اولمق اوزره طاقارلردی . ایکی نوع اولوب بری قوش
توبندن و دیگرکی ده یالیزی باقیه ویا آلتون تلردن اعمال اولنوردی . بالاده کی
سرپوشلردن ماعدا (عرف) ، (یوسفی) (دوز قاش) (قلنسوه) (سردنکچدی)
(زعیمی) (سلحشوری) (داردغان) (چتال) وینه اسکی و قتلرده غلطه سراپی
آغالرینک کیدیکلری هلال شکلنده (یلکن) ، شهر امینی و احتساب آغالرینک
کیدیکلری (آرپه دیکیشلی) و (کچه) ناملرنده سرپوشلر وار ایدی . (فس)
سلطان محمود ثانی زماننده کسوه عمومی اولمشدر .

الفی اعلان ایتمش، پاییه (سجلیتین) یعنی (ناپولی و سجلیا آطه سی) حکمدار الفی ده تصدیق ایتدیره رک (فلورانسه) بی اله کچیرمش، (ردوس) شوایله لرینی (مالطه) به یرلشدرمش، فرانسه قرالی (فرانسوا) ده بو حالردن مشکلات حس ایدره رک انکاتره قرالی یدنجی هانری به مراجعت ایله مش ایدی. (سلطان سلیمان) ایسه (فردیناند) ایله مصالحه ایتمکله برابر میدان حربی (طونه) صحورالردن (بجر سفید) ساحل لرینه نقل ایدره رک (نمچه) دوناماسنک بورالرده بر ضرر ویره مه مسی ایچون مشهور (بارباروس خیرالدین) ی استانبوله چاغیرمش، مشار ایله ده (ابراهیم پاشا) نک ایرانه عزیزمتدن بر از صکره اون سنکز قدرغه ایله کله رک طرف شاهانه دن التفاته مظهر اولمشیدی، (خیرالدین پاشا) برابرنده کی قبودانلرله بر آراق حلبه کیدوب وزیر

یکچیری بورک لری، بیاض چوقه دن ویا کچه دن اعمال اولنوب آلت طرفی شریت شکنده صیرمه ایله ایشله نیر و اوک طرفنه صاری تنکدن بر (قاشیلق) علاوه اولنوردی. قاشیق یولداشلنک یکچیریلر عنندنه بیوک اهمیتی اولدیجی جهته بو قاشیقلغه بر قاشیق صوقارلردی. ضابطانه مخصوص اولان بورکرده (اسکوف) دینردی. یکچیری ضابطانندن بعضیسی آلت طرفی صیرمه لی شریت

خبره چی کسومه

مدور مفر

یکچیری ضابطانی کلامی

یتاغنده بوغولمش اولدینی حالده بولمیشدر. رومدن دونمه و پادشاهک بیوتهمسی اولوب شهزاده لکنندن بری یاننده ایدی. ایران سفرنده امضاسنی (سر عسکر سلطان) عنوانیله آتمهسی و (آوستریا) مصالحه سنده بالا پروازانه سوزلر سویله مسی، ایران سفرنده اردو دفتر داری اولان (اسکندر چلبی) پی غرضله (بغداد) ده آصدیروب. مقتول پادشاهک رؤیاسنه کیرمکه تومم ایدلسی قتلک سبیلری اولق اوزره کوستریلیور.

— ۶ —

— (ایران) و (بغداد) سفرلرینه مباشرت ایدلمکه برابر (آق دکز) وقوعاننده اهمیت ویریلدی. ذات شاهانه (فردیناند) ایله مصالحه ایتمش ایدیسده (شارلکن) حقنده بر تعهدی یوق ایدی. (شارلکن) بر آزاول ایتالیا قرالی تاجنی کیمش، روماده ایمپراطور.

قاووقلمده (قلفات) دیرلردی. عسکریدن طیش آغالری رتبه لینه کوره (سلیمی) مجوزه) (قفس) (خراسانی) (پاشایی) و (کاتبی) ناملرنده کلاه قاووقلر کیرلردی.

بورک

سلیمی، یارز سلطان سلیمک ایجاد کرده سی بر کلاه اولوب بر اندازه طولنده ایدی. اوزرینه بیاض دلبند صاریلیردی. مجوزه، سلیمی کلاه کبی ایدیسده اوج طرفنه فس کبی قرمز ی برشی علاوه اولنوردی.

یکچیری ضابطانک قاووقی

یکچیری قاووقی

حسن و حسین) حضرتك مزار لرینی زیارت ایله مش ، (امام اعظم)
 حضرت لرینك (بغداد) ده شیعیلرک بیقدقلری تربهلرینی یکیدن
 یاپدیرمشدر .

ذات شاهانه (دیاربکر) سنجاق بکی (سلیمان پاشا) پی (بغداد) ه
 والی نصب ایددرک (شاه طهماسب) ك (آذربایجان) ده کورونه سی
 اوزرینه کردستان طریقیه (تبریز) ه کیتمشدر . یولده فرانسه سفیری
 کهرک تبریکاتده بولتمشدر . پادشاه (تبریز) ده اون بش کون اقامت
 ایتدکن صکره درسعادته عودت ایتشدر . بوسفر آلتی آی
 سورمشدر . (۹۴۲)

وزیر اعظم (ابراهیم پاشا) اون درت سنه صدارت ایددرک
 (آوستریا) و (ایران) سفر لرنده بولندقدن صکره بوسنه رمضانده سرایه
 افطاره دعوت ایدلمش وبعده کندی سرایه عودت ایتش ایسه ده صباحلین

۹۳ — فأنده

سرپوشلر — صورغوچلر

اسکی عثمانلی اردوسنده سرپوشلرک انواعی قولانیلشدر . صدر اعظم لره
 وزیرلر (قلائی) (قفس) (قلنات) (پاشانی) (کآبی) و (ملائی) ناملرنده
 تاج و قاووقلر کیرلردی . قلائی ، یارم اندازه دن اوزونجه اولوب اوستنه غایت
 اینجه (هند دلبنده) ی صارلدقدن صکره ضاعدن صوله طوغری درت پارمق
 قالینلغنده صیرمه خرج ایله تزین اولوردی . شکلی چادره بکزدی . اکی
 زیاده ، اوزونلی آز اولوب اطرافنه برقاچ پارمق عرضنده صاریق صاریلان
 سرپوشلره (قاووق) دینیر . قفس : چوقه دن یاپیلیر و درونه بر اوقه دن زیاده
 پاموق قونوب آلت طرفنه قفس طرزنده بیاض دلبنده صاریلیر بر قاووق ایدی .
 آشاغینسی طار و یوقارسی کنیش اولوب طیشنه بر برینه موازی دیلملر دیکلی

وزیر اعظم (ابراهیم پاشا) (میر شرف) اوزرینه یوریش ایدی. پاشا، قیشی (حلب) ده کچیردکن صکره (وان)، (ارجیش)، (عادلجواز) و (اخلاط) قلعه لرینی واک صکره (تبریز) ی دخی ضبط ایدهرک (آذر-بایجان) ی کاملاً استیلا ایتش و (سلطان سلیمان) دخی اردو ایله (تبریز) - کله رک (کیلان) حاکمی (شاه ملک مظفر) ایله (شیروان) حاکمی اوغلنک عبودیت لرینی قبول ایله مشدر. شاه (طهماسب) میدانده اولدیغندن اردو (بغداد) اوزرینه توجه ایتش و ایکی بیجق آی صکره شهره کیرمشدر (۹۴۱). یولده (الوند) طاغرنده پک زیاده صیقندی چکیله رک حتی ایرویه کوتور یله مین یوز طوپ یرلره کومولشدر. (سلطان سلیمان) بوراده درت آی اوطورمش، تحریر املاک اصولی اجرا، تیمار قاعده سنی وضع ایدهرک (کربلا) و (نجف) شهر لرینه عزیمتله (امام

۹۲ - فائده

قیافت وجهیه

وقتیه نفرله، ضابطلر سموه، باشلرینی تراش ایدوب یا لکز تپه لرنده برطوتام صاج بر اقیبلر، بیقلرینی بر اقوب آنجق دوداق اوستنه صارقان قسمی قیر پارلر ایدی. یکچیری نفرلرینک صقال، صالیویرمه منلری قانوندن ایدی. ضابطان ایله متقاعدلر صقال صالیویرمک ممنوع دکلدی. بونلره مساعده ایدلمی صقاله حرمت ایدلمسندن ایلری کلوردی. بوقاعده سائر قیو قولی او جاقلرنده جاری ایدی. صقالیلر، صقاللرینی اوزاتمه و هرکون بیقایوب طارانه رق تمیز سارتمه و (عود) ایله ده بخورلامغه دقت ایدرلردی. تیمار وزعات صاحب لری کنده ی مملکتلرینک خاندانلرندن و کبار زاده آدملر اولدقلری جهته حیثیت و اعتبارلری ایجا نجه اکثریت اوزره صقال صالیویرلردی. بوقیافت وجهیه عثمانی اردوسنک بدایت تأسسی اولان (۷۳۰) تاریخندن (۱۲۴۱) سنه سنه قدر اصلا دیکشمشدر.

شاه طهماسب

پادشاه (ویانه) سفرنده
ایکن طرف دولتدن
(بتلیس) حاکمی اولان
(میر شرف) ایرانه و
(آذر بایجان) والیسی
(اولامه) خان دولته التجا
ایتمشردی. بوندن ماعدا
شاهک (بغداد) والیسی
(ذوالفقار) خان دخی
(بغداد) ک آناختار لرینی
(سلطان سایمان) ه تقدیم
ایله مش اولدیغندن ایکی

حکومتک آره سی آچیلمش

ایدی. (آوستریا) مصالحه سندن صکره (ایران) ه اعلان حرب ایدیلهرک

حضرت عثمانک کندی ال یازیسیله قرآن کریم نسخه شریفه سی — امام علی
حضرت لرینک ال یازیسیله قرآن کریم نسخه شریفه سی — اصحابدن زین الدابدین
حضرت لرینک ال یازیسیله قرآن کریم نسخه شریفه سی و سائر ه .
خرقه سعادت ، کوموش صندوق دروننده اولهرق اندزون هابونده تخت
اوطه سنده محفوظ اولدینی کبی دیگر امانات مبارکه دخی بنده کوموش قوطیلر
ایچنده اولهرق بو اوطه تک راف وجوارلنده حفظ ایدلکه دره . هر رمضان
شریفده و علی الاکثر اون بشنده یاز شاهلرینک طوقیو سراینه آلایله کیده رک
زیارت ایتکلری خرقه سعادت بودر . (کعب بن زهیر) نامنده کی صحابه معززه
حضرت پیغمبره برقصیده تقدیم ایله مش و بوقصیده فوق العاده ممنونیت رسالتینا
هی بی موجب اولمقله مبارک خرقه لرینی مشارایله احسان ایتمشیدی. ایشته زده کی
خرقه سعادت ، بودر . خرقه سعادت دائره سی، سلطان سلیم اول بنا ایله مشدره .

(حجار) قرالیله عقد ایده جکی ایستلا فلرک ذات شاهانه طرفندن تصدیق ایلمسی قرار کیر اولمش و سلطان سلیمان ترجمان (یونس) بک واسطه . سیله سفیر لره :

(بوندن اول کلمش اولان آلتی ایلیچینک نائل اوله مدقلری صلحی سزه احسان بیوریوروم . و بونی سزه یدی سنه ایچون دکلی یکر می سنه ، یوز ، ایکی ، اوج عصر ایچون ، الحاصل بو صلحی سز اخلال ایتمدکجه دائمی صورته احسان بیوریوروم) دیمشدر . آنلرده ال اتک اوپه رک چکیلمش لردر .

— ۵ —

ایران سفری — (شاه اسماعیل) ، یاوز سلطان سلیمک ایراندن عودتدن صکره (تبریز) ی آلدینی کبی (آذر بایجان) . دخی مسلط اولمشیدی . اوغلی (طهماسب) استانبوله سفیر یوللامش ای دیسه ده

پیغمبر حضرت یوسفک کوملکی	پیغمبر حضرت ابراهیمک قزغانی
مکه مکرمه تک آناختاری	پیغمبر حضرت داودک قلیجی
مکه مکرمه ده (باب التوبه) دینلین	مکه مکرمه ده آلتون اولوق
قیونک قنادی	مکه مکرمه ده (مقام ابراهیم) ک
بر پارچه بالچق .	کوموش قباغی
چار یار کزین حضرت اتک سنجاقلری	غسل نبوی صوبی
چار یار کزین حضرت اتک تسیحلری	چار یار کزین حضرت اتک عمامه لری
عشره مبشره حضرت اتک آلتی عدد قلیج	چار یار کزین حضرت اتک قلیج لری
قبضه لری	اصحابدن جعفر طیار حضرت تلیرنک قلیجی .
اصحابدن معاذ بن جبل حضرت تلیرنک قلیجی	اصحابدن خالد بن زید حضرت تلیرنک قلیجی
حضرت حسن و حسینک سنجاقلری	اصحابدن شرجیل بن حسن حضرت تلیرنک
ویس القرنی حضرت تلیرنک تاجی	قلیجی .

آندره آ دوریا

مع هذا (فردیناند) طرفدن در سعادته ایلچیله
 کلهرک یدی هفته امتداد ایدن مذاکره دن صکره
 برنجی مصالحه عقد ایلدی. بومصالحه ده (آوستریا)
 ایمپراطورینه ابراهیم پاشا برادرم دیمشدرکه شوخالده
 ایمپراطور (فردیناند) دولت علیه وزیرلری مرتبه سنده
 کورولمش دیکدر. بومصالحه یی عقد ایتدیرن ایکی سبب وار ایدی :
 بری سلطان سلیمان (ایران) اوزرینه سفر ایتک ایستور ، دیکری
 (شارل کن) اوروپا طرفنده یتین و مدهش مشکلات ظهور ایده .
 جکنی کوریوردی . بوجهتله (شارل کن) برادری (فردیناند) ی
 عثمانیلرله عقد صلحه مجبور ایتشیدی . بومصالحه ده (آندره آ دوریا) نک
 (موره) ده ضبط ایتدیکی (قورون) ک اعاده سی ، (فردیناند) ک (مجا
 رستان) ده مالک اولدینی اراضی به صاحب اولسی ، ینه (فردیناند) ک

۹۱ - فائده

امانات مبارکه

امیرمه (سید برکات) ک اوغلی شریف (ابونعی) وداعتیله سلطان سلیم
 اوله کوندیرلن امانات مبارکه دن بعضلری :
 حضرت پیغمبرک بر عدد دیشی
 حضرت پیغمبرک ایکی نعلینی
 حضرت پیغمبرک خرقة سعادت
 ابوبکر الصدیق حضرتلرینک سجاده سی
 حضرت پیغمبرک بر قلیج قبضه سی
 حضرت پیغمبرک بر اوقی
 پیغمبر حضرت نوحک تجیه سی
 اوزرنده قدم سعادت نشانه سی بولنان بر
 طاش
 حضرت پیغمبرک سجاده سی
 حضرت پیغمبرک لوای سعادت احتواسی .
 سنجاغ شریف
 بری انیادان شعیب علیه السلامک ایکی
 عصای شریف

نهایت مجروح اولدی . مومی الیه اردویه دعوت ایدیلهرک کندیسنه التفات اولندی . خلعت وعطیه ویرلدی . متعاقباً (آلتن بورغ) [۱] آلتدی . (آوستریا) نک (ایستیریا) ولایتی آلت اوست ایدلدی . (فردیناند) ک ایلچیلری صالیویریلوب (شارل کن) میدان محاربه یه کلزسه بتون آوستریانک تخریب ایدیلهجکی جواباً بیلدیرلدی . فقط (شارل کن) کورونمهدی . اون ایکی بیک آقینجی عسکری ینه (قاسم) بک قومانداسیله ایکی یه آریلوب مملکته دهشت ویردیلرسده (قاسم) بک شهید اولدی . بوسفر یدی آی سوردی . (ایستیری) ولایتندن ماعدا (اسقلاوونیا) ایالتی دخی تخریب اولنهرق یوز بیکی متجاوز اسیر آلتدی . اردوی هایون استانبوله عودتده بش کون بش کیجه شنک ایدلدی .

فقط (شارل کن) ک آمیرالی (آندره آدوریا *Andréa Doria*) (موره) طرفنده (قورون) ، (پاتراس) و (اینه بختی) طرفلرینی اوروب آق دکز بوغازنده دخی ایکی قلعه ضبط ایلدی .

[۱] بعضی ترجه آئارده (آلتون اریق) یازیلیدر .

محاربه ومصالحه وثروت دولت هرشی بنم المدهدره . سزه بونی سویلدیکم سربستانه ایضاح مرام ایتمکزه جسارت ویرمک ایچوندر (دیدیکی کچی شایان دقت اوله رق ایکنجی مذاکره ده دخی :

— بن نه یایارسم اولور . بر سایی پاشا ایده بیلورم . افندمدن هیچده صورمقسنزین الکا و ممالکی ایسته دیکمه ویره بیلورم . اگر افندم برشی امر ایدرده بن تصدیق ایتمز ایسه اراده سی اجراسز قالور . وبالعکس امر ایدن بن اولوبده افندم تصدیق ایتمز ایسه بنم مقرراتم اجرا اولنور . صلح ایله حرب بنم المدهدر . خزان دولت بنم تصرفدهدر . افندمک البسه سی بتمکندن اعلی تکلدر)

[تاریخ سیاسی دولت علیه]

ایسه‌ده موفق اوله میوب چکیلمشدر. ذات شاهانه بووقه نك خبرینی آلمش و (۹۳۸) سنه سی بهارنده آلمانیا ایمراطوری (شارل کن) علینه ایکی یوز الی بیک عسکر و اوچ یوز پاره طوبله حرکت ایتمشدر . (نیش) ده فردیناندک ایلچیلری مصالحه طلب ایچون کلدیله . بو ائناده فرانسزلردن ده برایلچی ذات شاهانه بی سفردن واز کچیرمک . تشبثنده بولنش ایسه‌ده موفق اوله مامشدر . تاریخلمزده بوسفره . (آلمان سفری) دینیر . (ویانه) محاصره سنده موفق اوله میشمز بیوک طوبلری کوتورمدیکمزدن ایدی . بوسفرده ده کوتورولمه مشدر . مقصد (شارل کن) ک اردوسنی آرایوب آنکله بیوک بر میدان محاربه سی . ایتک ایدی .

تاتار خانی (اسلام کرای) ک برادری (صاحب کرای) اون بش . بیک ، بوسنه بکلربی (خسرو) بک ده یوزبیک عسکرله کلوب اردویه التحاق ایتدیله . بوسفرده (غونس) ویاخود (کون) قلمه سی محاصره ایدلدی . قوماندانی (نیقولا) اوچ هفته شجیعانه مدافعه ده بولندی .

۹۰ - فائده

ابراهیم پاشانک آوستریا سفیرلرینه خطابی

مشارالیه (آت میدانی) نده کائن سراینده آوستریا ایلچیلرینی او طور دینی حالده قبول ایله برمدت آیاقده طور دقندن واتک او بیدردکن صکره :

— اشبو ممالک واسمه یه حکم ایدن بن ایم . بنم یایدیم قالور . زیرا بتون قوت بنده در . مناصبی توجیه و ایالاتی تفویض ایدرم . بنم ویرکیم ویرکیدر . ویرمدیکمی ده ویرم . پادشاه معظم برشی بخش ایتک ایسته سه ویاخود بخش ایتش اولسه بیله قرارینی بن تصدیق ایتزسه کائنم یکن حکمنده قالور . زیرا

(لوتر) اولجه پاپا ارتجی (لئون) ك اهل صلیب تشکیلی فکری علیهنده بولورکن بوحاصره اوزرینه بزم علیهمزه یازدی. اوروپاده خرستیانلر آره سنده کی منازع لرك قالدیریلوب هر طرفجه باریشلمسی تکلیف لری قوت بولدی. دوستمز فرانسه قرالی برنجی (فرانسوا) بیله بزه سفیر بولایه ماز اولدی .

شهنزاده سلطان مصطفی ، محمد وسلم خانلرك سنت دوکونلری شنلک لری آت میداننده اوج هفته کیجه لی کوندوزلی دوام ایتدی .
 آوستریا ایپراطوری (فردیناند) طرفدن ایکنجی دفعه کوندریلن ایلچیلره مجارستانک اعاده ایدیله مه جکی و (زاپولای) ك مجارستان قرالی طانیلدیغی بیلدیریلره ك رد ایدلمشدر . سفیرلر استانبولده ایکن (فردیناند) آکلاشیلماز برتدیر ایله (بودین) ی محاصره ایتمش

صکره هرکس یرلی یرینه کیتدی . پیری پاشا سلطان سلیمان پدر عالیشانک ارتخالنی وکندیسنک صاحب سلطنت اولدیغنی یازوب عجله یتشمه لرنی بیلدیردی . ایرتی کون ینه دیوان قورولوب طیبیلره حلعتلر کییدرلدی . پادشاهک اعاده کافیت مزدهسی یریلره ك جمله سی استانبوله بوللانندی . برکون ایکندی وقتی سلطان سلیمانک استانبوله واصل اولدیغنی خبرینی چاوشلر کتیردیلر . بونک اوزرینه وزرا دیوانه حاضر اولدیلر . وزیر اعظم پیری پاشا برابرنده صولاقلر کتخدالری و اوطنه باشیلری اولدیغنی خالده جمله به خطاب ایدره ك :

— یولداشلر ، امر وفرمان حضرت رب العالمیتکدر . سلطان سلیم خان آخرنه انتقال ایتدی . حالا پادشاه عالمیناه سلطان سلیمان خان زمان حضرتلری سعادت واقبال ایله استانبوله تمته جلوس ایتدیلر . وارک آنده بولک . دیدیکی کبی بیچاره لر همان (اوسکوفر) نی یره اوروب باشلرینه طوپراقلر صاچدیلر . اردو و اوایلا و فریاد ایچنده قالدی . آن واحده چادرلر بیقیدلی . استانبوله کیدن کیدنه اولدی . پیری پاشاده خزینه عامره بی مهرلهدی . آفتام نمازندن صکره پای تمته عودت ایلدی .

والحاصل ۲۵ ایلولده باشلایان محاصره ۱۴ تشرین اوله قدر امتداد ایتدی. شهرک ضبطی ممکن اوله مادی. قیش دخی گلش اولمغله پادشاه اردونک عودتی ایچون امر ووردی. عودتده آوستریالیلر مشکلات کو سترمکه باشلاد قلدن حدود محافظلرندن (قاسم بک) اون ایکی بیک آقینجی ایله آلمانیا حدودینه، (ایستیریا) طاغرینه طوغری آقینلر پابه رق دشمنی طور دیردی. بو آقینلر بک جسورانه ایدی. تاریخ حربلرده همان امثالنه تصادف ایدیلر. بو آقینجیلر تا آلمانیا ایچلرینه قدر کیردیلر. حتی (راتیسبون) شهرینه قدر کیتدیلر. (موراویا) قطعه سنه ده کیره رک (برون) شهرینی یاقدیلر. سلطان سلیمان، (بودین) عودت و (بودین) دن بلغراد طریقله یکریمی ایکی کون صکره در سعاده مواصلت ایله دی. فقط ویانه محاصره سی آلمانیا ده حسیات ملیه پی او یاندیردینی کبی اوروپانک سائر یرلرنده خرستیانلق حسنی او یاندیردی. پروتستان مذهبک مؤسس

۸۹ — فائده

پادشاهک وفاتی نصل اعلان او اندی ؟

سلیم اول وفات ایدر ایتمز خدمت خصوصیه بنده بولانلر آغلامغه ، صبر لامغه باشلادیلر . خزینه دار باشی اولان سلیمان آغا (که صکره وزیر اعظم اولمشدر) وقعینی بکیچریلر طویه حق اولورلر سه خزینه نی یفا ایدرلر دیره رک آغلا یانلری یالواره یالواره صوصدیردی . ایرتسی صباح کئی السابق دیوان قورولدی . پیری پاشا ایچری به کیرنجه حاله واقف اولوب قان آغلارجه سنه محزون اولدی . شهزاده سایمانک ورودینه قدر کیمسه به خبر ویرله مکه قرار ویرله رک او کون یته دولت ایشلریله اشتغال ایددی، منصبلر ویرلدی ، طیبیلره خلعتلر کیدیرلدی . مرحومک تجویز و تکفینی تدارکی کورولدی . غسلدن صکره فعشی اوتاغ هایونه کورولدی . وزرا غایتله کتومانه طاورانیدیلر . دیوانندن

اردو ۱۴ ایلولده (بودین) دن حرکتیه (استرغون)، (راآب — یعنی — یانق قلعه)، (ویشغراد) قلعه لرینی آلهرق (لاتیا) نهرینی چکدکن صکره (ابراهیم پاشا) فرقه سی (ویانه) اوکنه کلدی. جناب پادشاه (لاثربرغ) دینیلن موقعه اوتاق هایوتی قوردوردی. (۹۳۶ سنه ۲۳ محرم).

(ویانه) پی یوز یکرمی بیک عثمانی محاصره ایدیوردی. (فردیناند) مملکتک یوقاری طرفلرینه، (لنچ) شهرینه چکیلش ایدی. ویانه ده مدافعه قوماندانی (نیقلاس زالم) نامنده اسکی برعسکر ایدی. بو آرالق عثمانی دوناتماسی (طونه) دن یوریه رک کورپریلری یاقدی. ویانه نک ایچنده اللی بیک پیاده ایکی بیک سکز یوز قدر سواری، ۷۶ طوپ وار ایدی. بعض عثمانی تاریخلرنده سکسان بیک نفر دینیلیور.

۸۸ — فأنده

سلطان سلیمک خصوصیت احوالی (مابعد)

مصر سفرینه کیمه دن اول برکون پیری پاشانی چاغیروب مقصدینی آکلاتیر. پاشا (جنکیز) و (تیمور) ک بیه چولی کچمکلرینی ایلری به سوره رک پک زیاده مشکلات چکه جکلرینی سویلر. بونک اوزرینه غضب پادشاهی به اوغرار. مصر فتحندن صکره یته پیری پاشایه دیرکه :

— ایشته بن کیتدم، مصری فتح ایتدم .

پاشا قصورینک عفوینی دیلر. بونک اوزرینه :

— یوق پاشا . سنک ملاحظاتک حاله ، احتیاطه موافق ایدی . فقط خلق بکا باباسنی ، قرداشلرینی اولدوردی . دیه طعن ایتمکده درلر . دولته فوق العاده یر خدمت ایدرک بو تهمتی اونوتدیرمغه مجبور اولدیغمدن او مخاطره لری کوزه آلدیردم . جوابی ویریر .

او واسه واردی . (زاپولای) آلتی بیک سواری ایله کنه رک عرض عبودیت ایلدی . سلطان سلیمان مومی الیهی غایتله مکلف و مزین بر چادرده (اوتاق هایون) مراسم فوق العاده اجراسیله تخت نشین اولدینی خالده قبول ایتدی . قرال تقرب ایدنجه اوچ آدیم یورو به رک الی و یروب او پدوردی . صاغ طرفنه او طور تدی .

اردوی هایون (ابراهیم پاشا) قومانداسنده اوله رق ایلولک او چنجی کونی (بودین) ه مواصلته محاصره و آز مدت صکره ضبط ایلدی . برهفته صکرده (زاپولای) ک قرالنی اعلان ایلدی . بواره (پشته) تکرار آندی .

(اوراق پریشان) دیورکه :
 (جهانگیرلکه کلنجه ، اوت ، سلطان سیم کره زمین بازیمه کبی ید غالبه سنده تدویر اتمکه نفسنده اقتدار کورم شیدی . حتی برکون حضورینه کتیریلن خریطه عالمه نظر ایدرکن :
 — دنیا بر پادشاهه کتایت ایدرک قدر واسع دکال ایش . دیدیکی مشهوردر .)

سلطان سلیم طوغریلی دخی مشهوردر : ممر سمرنده پاره به احتیاج شدید حاصل اولقله بر تاجردن بر قاج بیک لیرا استقراض ایشیدی . او ائاده تاجر وفات ایدر . پک چوق مال ایله ایکی یتیم بر اقریر . دفتردار اولان ذات بونی فرصت بیلرک سلطان سلیمه یارانق مقصدیله ناجرک وقتتی ، بر اقدینی اموالک زیاده لکیله برابر اولادینک احتیاجدن بری اولدیغنی بالیان ترکه تک بر مقدارینی مصادره ایچون امر ایستر .

سلطان سلیم بوتقریری کورنجه باش طرفنه :
 (متوفایه رحمت ، مالنه برکت ، اولادینه عافیت ، غمازه لعنت) یازوب رد ایلر .

سلطان سلیم صقالنی دائما طراش ایدر ایدی . پک زیاده حدتلی اولقله برابر شرعه و طوغری سوزلره پک زیاده رعایت ایلردی .

آوستریا ایمپراطوری (فردیناند) دخی بر آراق مجارستاندن آلمان شهرلرک اعاده سی ایچون برسفارت هیئتی یوللامش ایسه ده حضرت پادشاه بو هیئتی (جنبرلی طاش) قارشیننده کی ایلچی خاننده طقوز آی حبس و طقوز آیدن صکره هر برینه بشر یوز دوقة آلتونی احسان ایدوب :

— متبوعکزه او یله سویله ییکزکه زیارت مزه حاضر اولسون .

دیدى .

سلطان سلیمان (۹۳۵) سنه سی مایسنده ایکی یوز ائلی بیک کشیک بر اردو و اوچ یوز طویله درسعادتدن حرکت ایتدی . (ادرنه) (فلبه) (صوفیه) (نیش) (آلاجه حصار) طریقیه (صاوا) صوینی کچهرک (بلغراد) و اووراده اکال تدارکات ایلدکن صکره برقاچ یرده کوپر یلر قوره رق (اوسک) ایله (پرنوار) دن (مهاج)

۸۷ — فائده

سلطان سلیمک خصوصیت حالی

« خاندان عثمانی اعضاسنک معارفه اکی بیوکلرینه معادل وادیانده جمله سنه فائق اوله حق درجه ده تحصیل کول ایله مشدر . » ترکیه ، فارسی ، عربی شعرلی واردر . کیجه لری اویقوسی اوچ ساعته منحصر قالمشیدی . اویومادیفی زمانلر کتاب مطالعه سیله وقت کچیریدی . بعضاً ندیملری اوقور، کندیس دیکر ایدی . (تاریخ سیانی) دیورکه :

تزییناته اصلا رغبت بیورمازلر ایدی . بعض محرم لری سیندن سؤال ایتدکه :

— وکلا و امرانک البسه رسمیه کیمه لری پادشاهلرینه تعظیماً در . بزکیعی تعظیمه مجبورزکه اختیار کافت ایده لم . بیورمشلدر .

رهن قون) Antonio Rineon نامنده برینی بو مملکتلر قراللیله
(ژان زاپولای) ه بیه یوللادی .

مجارستانه تفرقه دوشمشیدی : (زاپولای) و یاخود بزم قرال
(یانوش) دیدیکمز ذات کندیسک اردل بکری و مجارستانک شرقی
اصیلزادکانی طرفلردن مجارستان قرالغنه انتخاب ایدلیکنی ادعا
ایتدیکی حالده (پرسبورغ) شهرنده عقد ایدیلن (دییت) مجلسنده
بو ادعاسی رد ایدیلرک نتیجه یعنی آوستریا ایمپراطوری (فردیناند) ک
مجار قرالغی اعلان ایدلی . فردیتاند ، (زاپولای) ک اوزرینه
یوریهرک (طوقای) شهری قربنده وقوع بولان محاربهده غالب کلدی
و (بودین) ی ضبط ایدلی . زاپولای سالف الذکر (رهن قون) واسطه سیله
پولونیا قرالنه و (ژهروم لسکی) نامنده بری معرفتله ده سلطان (سلیمان) ه
مراجعت ایتدی . بو مراجعت قبول بیوریلهرق کندیسنه ساده مجار
قرالغی ویرایوب حمایه مخصوصهده دخی بولندیریله جنی بیلدیرلدی . حتی
قرالغی اعلان و (لسکی) واسطه سیله در سعادتده بر معاهده عقداولندی .

دیمکله مشارایه حقیقی ولو حضور سلطنتده اولش مدانه یه ترجیح
ایدن ارباب صداقتدن اولدیفی کبی خسته نکهده چهره سنده موت اماراتی مشاهده
ایدلیکندن :

— پانشاهم دنیا دغدغه سی انجامه ایریشدی . الله ایله اولاشه حق
بزماندر .

بولو جواب ویرنجه سلطان سلیم :

— یاسن بزی بونجه زماندر کیمکله بیایدک ؟

دیهرک دوستی بر ستمله تکدیر ایتدکن صکره سورده (یس) تلاوتی
ایله کندیده بر ابرقراوات ایتکده اولدیفی حالده قطعاً سکرات موته اوغرا-
مقزین تسلیم روح ایدلی . رحمة الله علیه

[تراجم احوال — کمال]

— ۴ —

ويانه محاصره سی

مجارستانك ضبطی و (زابولای) ك مجار قرالی تعیینی اوزرینه .
 آوستریا ایمپراطوری (فردیناند) مجار قرالغنی ادغایه باشلادی . (مهاج)
 غالبیتی فرانسه قرالی برنجی (فرانسوا) بی بیله قورقوتش ایدی .
 کرچه (فرانسوا) . سلطان (سلیمان) ك متفی اولدیغنی آچیقندن آجیغه .
 سویله میورایدی ، فقط رقیبی آلمانیا ایمپراطوری (شارلکن) فرانسوانك .
 اوزمانده کی خرستیانلق فکرینه بسبتون مغایر اوله رق ترکلره اتناق .
 ایتدیکنی بر جنایت اولق اوزره سائر آلمان حکومتلرینه بیلیدیوریور
 ایدی . دیگر طرفدن (فرانسوا) ده ، نظرنده خرستیانلرك مدار
 استنادی اولوب فرانسه نك دوستلری بولنان (بوهیمیا) ایله (پولونیا)
 قراللقلرینك عثمانیلرك اله دوشه جکندن قورقیوردی . حتی بو
 مقصدله اسپانیا فراریلردن و اک ماهر دینلوماسی مامورلردن (آنطونیو

— بز چلی دکلزکه بر چیبان ایله اطبایه مراجعت ایدلم .

دیهرک حمامه کوردی . و چیبانی دلاکه صیتدیردی . دیکن ظن اولنان ایله
 ایسه دهشتلی بر (شیرنچه) اولق جهتیله بتون بتون التهاب ایلش ایسه ده
 کندیسسی ایران سفری تدارکاتی اکال ایله برابر مجارستانك حرکتنه نظارت
 ایچون (ادرنه) یه عزیمتی امر ایلش اولدیغندن یاره سنك شدنه و اصداقاسنك
 نصیحتنه باقادی . استانبولدن حرکت ایلدی . نه غریبدرکه یول اوزرنده متدما
 پدرینك اردوسیه محاربه یه مجبور اولدیغنی موقعده بتون بتون حرکت اقتداردن
 قالمشدر . ۹۲۶ سنه سی شوالنك طقوزنجی جمع ایرتسی کیجه سی جریه سی ده
 شیتدیکندن ندیمنه خطاباً :

— حسن جان بو نه حالدر ؟

کوپری قوردیره رق (پشته) یه کچدی . بوراده مجار اسیلزادکانی قبول ایتدی . (ژان زاپولای) نامنده کی (اردل) یعنی (ترانسیلوانیا) حاکمنی مجارلره قرال نصب ایلدی . اون درت کون صکره عودت امری ویریلرک (سکدین) (موروت) (باج) شهرلری ده ضبط اولندی . یالکنر مجار قرالینی تاجنک محفوظ بولندی (ویشغراد) ایله (غران) یعنی (استرغون) قلعه لری مقاومت ایتدیلر . (مهاج) و (بودین) سفری یدی آی سوردی (۹۳۳) .

بوئانده یکریمی اوچ سنه دنبری شیخ الاسلام اولان مولانا (علی جمالی) وفات ایدرک یرینه (مفتی الثقایین) عنوانیه مشتهر علمان (ابن کمال احمد شمس الدین) افندی شیخ الاسلام اولدی .

مجار سفری هنکامنده آناطولیده (بوزاق) سنجاغنده (بابا خوالنون) ، (ویزه) طرفلرنده (طوموزاوغلان) ، (آطنه) ده ولی خلیفه) و (حاجی بکتاش اوغلی قلندر) و سائر ناملرده برطاقم جلالی اشقیاسی ظهور ایتشیدی . وزیر اعظم پاشا ایله سائرلری طرفلرندن اوزرلرینه واریلوب تارمار ایدلدیلر .

— احتمالدر . اراده بیوریلورسه بکره باقیم . یولور جواب ویرر . پادشاهک وجودی زیاده قیالی اولدیفندن (حسن جان) ایله برشی بوله میوب نهایت دوکمه لرینی چوزرک دقت ایدنجه زحمت ویرن یرده بر اوافق چیپانک وجودینی سر یله مکله پادشاه صیقه سنی امر ایتدی . حسن جان، ایله یوقلاینجه کوردی که چیپانک آلتنده قاتلاشمش بر بیوجک ماده وار :

— آمان پادشاهم هنوز چیپان اولمامش . جراحلره مراجعت بیوریکز . دیک ایسته دی . مکر حسن جان برقاچ کون اول بر چیپان چیقاردیفندن حضوره کلمه مش ایش .

سلطان سلیم آکا تعریض یوللو :

وقوعه ککن شدتلی بر محاربه دن صکره مجارلر مهزم و پریشان اولدیلر. یکریمی بیك پیاده ودرت بیك سواریلری مقتول دوشدی. کنج قرال ایکنجی (لوئی) مجروحاً فرار ایدرکن بطاقلقده قالدی. درت بیك ده اسیر آندی. مقتوللر آردسند سکز پسقپوس، برچوق اصیلزاده وار ایدی. اوتاغ هایون اوکنه ایکی بیك کله دن بر اهرام جسم یاییلدی. (مهاج) قصبه سی دننی آلنرق یاقیلدی.

بوموفقیتی متعاقب اردو (بودین) اوزرینه یوریدی. (بودین) قرینه مواصلت ایدنجه شهرک اعیان و اشرافی قلعه نك آناختارلرینی کتیروب تقدیم ایتدیلر. پادشاه عسکره یغما و غارتی منع ایلدی. (سلطان سلیمان) سرای قرالی یه کیروب او طوردی. قلعه نك طوپلرینی (بونلردن) ایکیسی سلطان فاتحک بلغراد ارکنده غائب ایتدیکی طوپلرایدی) و آثار عتیقه دن (هرکول) ایله (ویانه) و (آبولون) ک طونج هیکلرینی، خزینه قرالی پی و متوفی قرال (ماتياس قورزوهن) ک کتبخانه سنی استانبوله یوللادی.

(بودین) ایله قارشیسندگی (پشته) آردسند غایبه جسم بر

— بن کشورل ضبط ایتمک فکرنده ایم. سز بنی خیرسز قله سیله اوغرا- شدیرمغه چالیشیورسکیز. (ردوس) ک ضبطی موجودکزک ایکی قاتندن زیاده مهماته محتاجدر. جدم زمانده اولدینی کبی ینه آطه دن رذالته عودت ایتمکی مراد ایدرسکز؟ بنم بوندن صکره وجهه عزیمتم سفر آنترتدر.

سوزیله وزرانی حضورندن طرد ایتمش وغریبدرکه آردس چوق کچمدن بو اخطار وجدانینک حقیقی ظهور ایتمشدر. شوبله که :

برکون پادشاه، ندیمی اولان (حسن جان) ایله برابر ناچده کزرکن :

— اوموزلمک آردسند برشی آجیر، طورور. عجباً دیکنی کیرمش

اوله ؟

دیملکه حسن جان :

— ۳ —

آوستریا سفرلی

مهاج محاربه سی — (۹۳۲) سنه سی روز خضرنده ایدی. (سلطان سلیمان) ، صدراعظم (ابراهیم پاشا) معینده اولدینی حالده اوچ یوز بیك کشیک بر اردو و اوچ یوز پاره طوپ ایله « ادرنه » « فله » « صوفیه » « بلغراد » طریقله حرکت ایتدی. دکزدن و (طونه) دن سکنز یوز کمی و قایق ایله یکیچریلر ورود ایدرک نهره کوپری قوریلوب کچیلدی، (ابراهیم پاشا) (وارادین) ویا (پترواردن) قلعه سنی ضبط ایتدی کبی بوسنه طرفلرنده کی (سیرمی) (ایلوق) حصارلری دخی آلتدی. (اوسک) Essek شهری جوارنده (درارا) نهری اوزرینه ۲۹۴ ذراعک بر کوپری قوریلدی. بوانشاده سقر هایونک مجارستانک پای تختی (بودین) اوزرینه اولدینی اعلان ایدلدی. اردو (درارا) نهرینی کچدکن صکره بطاقلقی (مهاج) اوواسنده مجار اردوسنه تصادف ایتدی. دشمنک اک بیوک قوتی سواریلرنده ایدی. بوراده ایکی اردو آرسنده

۷۶ — فأنده

ارتحال سلیم

و کلا مهمات حربیه تزیایدتکجه ینه پادشاهک (ایران) سفرینه قیام ایده جکنی بیادکاری ایچون کندینی اوایلایمق نیتیه (ردوس) ک ملکه لزومنی و حاضر بو قدر دوناما موجود ایکن فتحنه عزمنک مناسبتنی ایراد ایتمک باشلادیلر. و: — درت آلیق مهماتر حاضر در. دیدیلر. سلطان سلیم بو سوزلردن فوق الغایه غضب ناک اوله رق :

دوقه اعطاسیله اختلافی دوزلتدی. ایشته بوئانده ایدی که در سعاده فرانسه دن بر ایلیجی کلدی .

بز بو ایلیچینک ورودینه زیاده سیله دقت ایتمه لی یز: فرانسه قرالی برنجی (فرانسوا)، آلمانیا ایپراطوری (شارل کن) ایله ایتمیاده (پاری) قلعه سی جوارنده برنجی فرانسوا ایتدیکی عماره ده مغلوب واسیر ارلمشیدی. بوجهته آلمانیا ده بولنان پروتستانلر (شارل کن) ده باش اکتکلی کبری کی ایتمیاده بولنان حکومتلر ده قییه یلده نه مامشیر، حتی انکلتزه قرالی (یدنجی هانری) بیله تبصیه باشلامش ایدی . برنجی فرانسوا (مادرید) ده محبوس ایکن والده سی (لویز) (سلطان سلیمان) ده بر مکتوب یوللادی. بو مکتوبی کتیرنی (نیچه لیلر) یعنی آوستریالیلر بوسنه طرفلر نده تاف ایتدیلر . بونک اوزرینه (ژان فران ژی پانی) نامنده بر محار اصیلزاده سی ایله یوللانان ایکنجی مکتوب کلدی . (فرانسوا) بو مکتوب بنده ، (سلطان سلیمان) دن امداد ایستیوردی . ذات شاهانه بو استمدادی قبول ایله دی .

شارل کن

محار قرالنه : اطلس کیسه ، کروش قوزه لاق
 ونديک بکلينه : سراسر کیسه ، آلتون قوزه لاق
 اسپانيا قرالنه : کذا
 فرانسه قرالنه : «
 پورتکیز قرالنه : «
 مسکو قرالنه : «
 بغداد و افلاق بکلينه : بز کیسه (بعضاً کیسه سز)

کیدرک عطیه طلب ایتشلردی. عصیانده داخل اولان یکیچری آغاسیه سپاهیله آغاسی وسائر برطاقم ضابطلر اعدام ایدلدی .

بوئانده (شاه اسماعیل صفوی) وفات ایتمش و (سلطان سلیمان) طرفندن کوندریلن تهدیدنامه ده الیه وارمه مش ایدی. اوغلی (طهماسب) تهدیدنامه بی آنجه اورویا به برایلچی کوندره رک حجار قرالیله آوستریا ایمپراطورینی اتقاقه دعوت ایتدی . بونک اوزرینه (سلطان سلیم) زمانندن بری کلیبولیده محبوس ایرانیلر قتل ایتدیرلدی .

دولت علیه بودفورده اورویا ایله مناسبات سیاسی سنی ایلری به واردیرمش اولمغله اول امرده (سلطان سلیمان) خانک اورویا قطعه سنده کی وقایعنی مطالعه ایدلم :

(سلطان سلیمان) بتون قیش کمی یاپدیرمق، طوپ دو کدورمک ایله مشغول اولدی. (افلاق) اوزرینه اجر ایدیلن بعض حرکات عسکریه نتیجه سنده ویرکوسی اون درت بیک دوته به چیقارلدیگی کبی وویوودلغنه ده یرلیدن (رادل) نامنده بر بک تعیین ایدلدی. لهستان قرالیله بش سنه مدتله معاهده تجدید اولندی. (راغوزه) جمهوریتی بش بیک بش یوز

بو کیسه لردن :

هند حکمدارینه : چاته قطیفه ، مرصع قوزه لاق

عجم شاهنه : کذا

مکه مکرمه شریفته : یشیل اطلس کیسه آلتون قوزه لاق

تاتار خاننه : قرمزنی اطلس کیسه « »

بیج (یعنی ویانه) حکمدارینه : سراسر دینلن قاش کیسه

آلتون قوزه لاق

لهستان قرالنه : کذا

پاپایه : کذا

میراث دعوالرینک ایلیچی واسطه سیله حلی، وندیكك (قبریس) آطه سی ایچون اون، (زانظه) آطه سی ایچون ده اون بش بیك دو قه آلتونی ویرکو ویرمه سی ماده لرینی حاوی ایدی .

وزیر اعظم (ابراهیم پاشا) ذات شاهانه نك همشیره سنی تزوج ایتدکن صکره دوناتما ایله مصره مأمور اولدی . یولده فورطنه دن (مرمریس) لیمانه چیقهرق قره دن (قاهره) یه پك زیاده دبده لی برآیله کیردی ، اوراده آثار عدالت کوستره رك مصرک مالیه سنی تنظیم و سنوی در سعادته سکسان بیك دو قه آلتونی یوللانسی تأمین ایتدکن صکره عودت ایلدی (۹۳۱) . (مصر) والیدکنه (شام) بیکار بیکی «سلیمان پاشا» تعیین اولندی . شهسوار زاده (علی بکک) قاتلی (فرهاد پاشا) ده ظلم و ارتکابی یوزندن قتل ایلدی .

(ابراهیم پاشا) مصرده ایکن پادشاهده (ادرنه) ده ایدی . پوئانده یکیچریلر، ینه آیاقلانه رق (ابراهیم پاشا) و (ایاس پاشا) ایله دفتردارک قوناغنی ، کمرکی ، یهودی محله سنی یغما وبر طاقی سرایه

فاتح بغداد ، صاحب العرب والعجم

سلطان مراد خان غازی

ابن احمد خان

المتوکل علی الله الملك المستعان

السلطان احمد خان بن

محمد خان

المؤید بتأيید الله الملك المنان

السلطان الغازی مراد خان

بن احمد خان

بو تله مهر باصیلمازدی . یالکز مصالحه عقدنده تمسک اولق ایچون یازیلان عهدنامه لره سیاه مرکب ایله مهر باصیلیر و خزینه ده «چاته» دینیلن قطیفه سی اعلی برقاش کیسه ایچنه قونور، بوکیسه یه آلتون قوزه لاق باغلانوب اوزری بالموی ایله مهر لیردی .

پاشایی حامده احاطه ایلهمش و پاشا فرار ایتمش ایسهده بر شیخ واسطه سیله در دست ایدیلهرک قتل اولمشدر (۹۳۰). مرحومه افترا ایدلیکی دخی مرویدر .

— ۲ —

(بلغراد) له (ردوس) ک فتحی دولتک غریبه طوغری هم قره دن. همده دکزدن ایلیلیه جک یه لریخی آجیق بر اتمش ، پادشاهک موقع حکمداریسنی بیولتمشیدی. فقط نظر دقت دائما آسیا جهته معطوف. ایدی. (بلغراد) فتحندن صکره روسیه سفیری کلهرک تانارلرک تعرضلر. ندن شکایت ایلدی. قریم خانلغنه امرلر ویریلدیکی کبی روسیه دخی سفیر یوللانیدی. وندیکیلر اسکی معاهده لریخی تجدید ایدرک اوتوز مادهلک بر معاهده عقد ایتدیلر . بومعاهده تجارتک امنیته اجراسی ، اوج سنه ده بر نصب اولنه جق وندیك ایچیلرینک در سعادتده اقامتلی ، جانیلرک هر ایکی طرفدن ردی ، وندیکیلرله اولان دعوالرده ترجانلرک محکمه لرده بولنمی ، بورچ ایچون وندیك ایچیلرینک حبس ایدیله می ،

۸۵ — فائده

امضای پادشاهی

وقتیله حکمدارلره یازیلان (نامه هایون) ک یعنی پادشاهلرمن طرفندن یوللانان مکتوبلرک کنارلرینه آلتون یالدر ایله امضا قونوردی . بو امضالرک بزم تاریخ مزجه اهمیتلی اولدیغی کبی نامه لک نه صورتله یوللاندیغی ده بیلمک فائدمدن خالی دکلمر . چونکه تاریخ یالکوز محاربه وقوعاتندن بحث ایتمز . برمتک هر درلو مراسم وعاداتندن ده بحث ایدر . ایشته سزه اوج درلو امضا صورتی :

(فرهادپاشا) بوسیره لرده افتراء شہسوار اوغلی (علی) بکی عالہ سیلہ برابر قتل ایدرک (ذوالقدریہ) حکومتی سلسلہ سنہ خاتمہ ویرمشردر .
 مصر والیسی (خیرمبای) وفات ایتمکله یرینه ردوس فاتح لرندن وزیر (مصطفی پاشا) تعیین ایدلدی . مژده فتح ولایتلرله قریم خانلغنه و مکہ امارتنه وسائر دولتلره بیلدیریلهرک ایران طرفندن تبریک ایچون آلتی یوز سواری ایله ایچی کلدی . روسیه چاری (واسیل) سفیر اعزرا . میله اتفاق عقدی تشبثده بولندیسده موق اوله مادی . وزیر ثانی (احمد پاشا) نک افتراسیلہ وزیر اعظم (پیری) پاشا عزل اولنهرق یرینه پادشاهک بنده سی خاص او طه باشیسی (ابراہیم اغا) تعیین ایدلدی . (احمد پاشا) ده مصره ولی اولدی . پاشا مصره واردیفنده مسند صدارتی احراز ایدمدم کینی ایله کوله منلری کندیسنه بند ایتمش و (سلطان سلیم) زماننده «قاہرہ» قلعه سنہ بر اقلان بش بیگ یکیکچری پی حیله ایله اعدام ایدرک نامنه سکه ضرب و خطبه قرائت ایتد . یرمشردر . فقط کندیسنه وزیر ایدیندیکی (محمد بک) نامنده بری

آلهرق مصره کیدوب اوزمان مندرده حکومت ایدن (ممایک بحریه) دن یعنی ترک غلاملری ساعا نلرندن (ملک ظاهر) دن پک زیادہ حرمتہ نائل اولمشر . حتی ملک ظاهر (مستصر) ک نامنه خطبه اوفوتمش وسکه کسدرمشردر . ایشته مصرده بیکیدن تأسس ایدن بو درلو پر خلافت عباسیہ دن اون درت خلیفہ دها گلش و اون دردنجیسی (متوکل علی الله) بولتمش ایدی . سلطان سلیم ، مشارالہی برابرینہ آلهرق استانبولہ ، کتیرمش و آیا صوقیہ جامعنده غایت مکمل بر مجلس عقد ایله مشردر . متوکل ، جامع شریفده منبره چیقوب سلطان سلیمک خلافتہ استعداد واستحقاقنی بیان ایدرک آرقہ سندہ کی رسمی فراجه نی چیقارمش و خلافتی رضاسیلہ ترک ایلدیکنی تبریحاً سلطان مشارالہه کیدیرمشردر . ایشته بووقہ دن صکرہ عثمانی پادشاهلری خلافت اسلامیه نی حائز اولمشردر .

بيك نفر اوسته ايشلدهرك دوناماي اوچ يوز قطعه يه چيقاردی. ديكر طرفدن ردوس شوالیهلری رئيسی (ويلهر) ه قلعه يي تسایم ايتدیکی حاده شوالیهلرک حریت و مالرینه طوقونلیه جغنی مشعر خبر کوندردی ایسه جواب رد ویریلدی. بونک اوزرینه (مصطفی پاشا) قومانداسنده اوچ يوز قطعه سفینه و اون بيك عسکر سوق ایدلدی. ذات شاهانده يوز بيك کشی ایله «مرمریس» طرفلرینه کیتدی. اورادن اون ایکیسی بیوک يوزطوب وکلی عسکرله جزیره يه کپهرك آلتی آی قدر محاصره دن صکره ضبطنه موفقیت الویردی (۹۲۸). شوالیهلر رئيسی هدیه لرله کنهرك ذات شاهانه ایله ملاقات ایلدی. (سلطان جم)ک قلعه ده بولنان اوغلی تبدیل قیافته شوالیه لرله برابر اورویایه قاچه جغنی خبر آلنه رق طوتولوب اوغلی ایله برابر اعدام و حرمیله ديكر اوغلی استانبوله اعزام ایدلدی. (ردوس) محاصره سنده یکریمی بش بيك عسکر من شهید اولشندر. یکیچریلر بوراده ده اطاه عتزلکده بولمشلردر.

خلافتنده وارتحال پیغمبریدن ۴۱ سنه صکره خلافت عربلر آره سنده (نجی امیه) دینیلن خاندان اولادندن (معاویه) یه کچدی وشامده (دولت امویه) زمیله براسلام حکومتی تشکل ایتدی. بو حکومت (۹۱) سنه قدر دوام ایتدکن صکره نوبت خلافت جناب پیغمبرک عموجهلری حضرت (عباس) سلاله سنه انتقال ایلدی. بو دولته دخی (دوات عباسیه) دنیلدی که پای تختی (بغداد) ایدی. خلافتک عباسیلره انتقالی وقت (سید المرسلین) دن ۱۳۲ سنه صکره در. دولت عباسیه (۵۰۸) سنه قدر دوام ایتش و ۳۷ خلیفه کلشدر. بولردن اک صوک خلیفه اولان (المستعیم بالله) زماننده مغول خانی مشهور (چنگیز)ک طورونی (هلاکو) خان بغدادی ضبط ایدهرك عباسیه خلافتنی نارمار ایله مش و (المستعیم بالله) نامنده باقی قالان برعباسی خلیفه، حضرت پیغمبرک امانت لرینی

ایلدیکندن وزرا پادشاهک غضبندن بالاستفاده جنکه تشویق ایتدیلر.
 روم ایلی بکلبکی (احمد پاشا) (شاباتز) Chabatz ی و صدر اعظم
 (پیری پاشا) متعاقباً (زملمین) Semlin ی ضبط ایتلمبله (بلغراد) ک
 اطراف محاصره یه آندی. محاصره ده (سلطان سلیمان) بالذات حاضر
 بولندی. لغملر آتق صورتیه قلعه فتح اولندی. بوفتح (سیرمی)
 (سلانقمن) (میتروویچه) (قارلووچه) Karlovitz، (اویلوک) Illok
 وسائر قلعه لک ضبطنی تمهیل ایتدی.
 (ردوس) حقیقه تاریخ دیورکه :

اهل صلیبه معاونته مشهور وخرستیانلرک آطه لر دکزنده کی قور-
 صانلق مرکزی اولان (ردوس) آطه سی (استانبول) دن (مصر) م
 کیدن یولی قیادینی کبی (سوریه) بی ده تهدید ایلدیکندن دولت علیه
 ایچون یا (بحر سفید) ده بر حکومت بحریه اولمقدن واز کچمک ویاخود
 بوراسنی ضبط ایتک ایجاب ایدیوردی. (سام اول) بو مقصده بناء
 ذاتاً یوزاللی کمی یابدیرمش و بک چوق مهمات بیریکدیرمش ایدی. بونلرک
 جمله سی (سلطان سلیمان) ک النده بولنیوردی. مشارالیه ده ترسانه ده

۸۴ — فائده

خلافت اسلامیة

جاب بیغمبرک حین وفاتنده دها جنازه سی دفن ایلده دن اسلامک بیوکلری
 اجتماع ایددرک اساسی مشورت واجتماع امته یعنی قرآن کریم ایله سنت نبویه دن
 اخذ اولنان حکملره مستند اولن اوزره خلافت اسلامیة بی تأسیس ایددرک
 حضرت (ابوبکر الصدیق) حضرتلرینی ده بیغمبر وکیلی (خلیفه) تعیین ایتدیلر.
 بعده حضرت (عمر)، حضرت (عثمان)، و حضرت (علی) خلیفه اولدیلر ایسه ده امام علی

(سلطان سليمان) جلوسنی ولایاتہ، مصرہ، مکہ امارتنہ، قریم خانلغہ بیلدیردی. (راغوزه) حکومتی ہدیہ لر تقدیمیلہ تبریکاتدہ بولندی. آناتولی وروم ایلیدہ صورت ظاہرہدہ سکون کورینورکن (شام) والیسی (جانبرد غزالی) اختلال ایچون (جبل لبنان)ہ، (مصر)ہ خبر کوندروب کندیسنگدہ یکریمی بش پیک کشیک قدر براردو ایلہ (استانبون) اوزرینہ یوریدیکی ایشیدلدی. اوچنجی وزیر (فرہادپاشا) ایلہ شہسوار زادہ (علی بک) تادیبنہ یولاندی. (شام) محاربہسندہ مغلوب و خزینہداری طرفندن مقتول اولدی. یکیچری آغاسی (ایاس پاشا) شام والیسی نصب ایدلدی. فقط (شاه اسماعیل) (جانبرد غزالی) نک قیامنی فرصت بیلہرک حدودہ عسکر یوللامقلہ فرہاد پاشا استانبولہ دونیوب (قیصریہ)دہ قالدی.

۹۲۷ سنہ سی ایکی مهم وقعہ ایلہ مشہوردر: بری روم ایلی حدود۔ دینک (صاوا) نہرینی آشوق (طونہ) و (دراوا) نہرلینہ ایریشمہسی، دیگریدی (ردوس)ک فتحیلہ دونانمانک (آق دکن)ہ تامیلہ یایلمہسیدر. (مجارستان)، بدایت جلوسدن بری تبریکہ سفیر کوندرمدیکی کبی ویرکو تحصیل ایچون کوندریلن (بہرام) چاوشی دخنی قرال قتل

ایدی. حق و عدل اوزرہ تحصیل ایتدکاری مالی مفردات دفتربلہ ارسال ایدرلردی. و ہرملکتی علمیلہ عامل ومستقیم و دیندار مفتشلرہ ویرپرلردی. آنلر اصلا قاضیکارندن عزل اولمازلردی. (آنلر دخنی خزینہنی مال ایتامدن بوظلم ایلہ تحصیل اولنان اموالدن صیانت ایدوب نہ بیت المال مسلمینی کیمسہیہ یدرلر و نہ کیمسہنک مانی بغیر حق بیت المالہ ادخال ایدرلردی). پادشاہلردہ و وکلادہ واریاب سیفدہ زینت و شہرت بوق ایدی. شرع شریفہ موافقت وقانون خدیم عثمانیہ کریکی کبی رعایت و بدعتدن زیادہ احتراز اولنوردی.

[قوچی بک رسالہسی]

(توتونیک) لری و
 (لیتوانیا) اوزریش
 دخی (قریم تاتار) لرینی
 صالدرمشلر ایدی .
 (موسقوا) تحتنده
 (واسیل ایوانوویچ)
 نام چار بولنیور ورو .
 سلرده بر فعالیت کوی .
 ریلیوردی . (لهستان)
 ده برنجی (سکیزموند)
 قزال بولنیور و بو
 حکومت کسب شعشه
 ایدیوردی . محارستان
 ایسه قرال (ماتیاس

سلطان سلیمان قانونی

قوروهن) ك وفاتسندن بری خارجی قراللره اداره اولوب داخللاً
 تفرقه به دوشمش ایدی .

کوروب احوال عالمه کینبعی وقوف تحصیل ایتدکن و آناتولی بکلر بکیسی وبعده
 روم ایلی بکلر بکیسی اولدقندن سکره وزیر اولوب وقبه آلتندده اوطوروب هراحوال دن
 خبردارلر ایدی . وزیر اعظم مستقل اولوب امور سلطنته کسنه مداخله ایتمز ایدی .
 وکریمه مکرملرینی حسب و نسب صاحبی ویاخود حرم محترملری پروردلرندن
 بر قابلیتلویه ووروب داماد پادشاه اولانلر آستانه ده اوطورمیوب احوال مملکتته
 وامور سلطنته قارشمقدن احتراز اولمغله طشرده اولوب قید حیات ایله برسنجاق
 احسان ایلیوب کونده ررلر ایدی . قوت و قدرت صاحبی اولوب ، واردینی برلری
 مهممورایدوب سرحدات منصوره ده نیجه هنرلی ظهوره کلوردی . بیت المال مسلمیندن
 اکر خواص واکر مقاطعا ندره ، دین و عرضی مکمل آدملره بوجه امانت و ررلر

اون برنجی باب سلطان سلیمان قانونی

— ۱ —

۹۲۶ سنه سنده تخمه جلوس ایتشدر . (یاوز سلطان سلیم) ك
یکانه شهزاده سی ایدی . ۲۶ یاشنده ایدی . اونجی عصر هجرینك
اولنده طوغمش ایدی .

لور

بیعتی متعاقب پدرینك جنازه سنی (ادرنه)
قبوسی طرفنده قارشیلادی . اوزمانلر (میرزا سرایی)
وشیمدی (سلطان سلیم) دینیلن محله دفن ایله دی .
جلوسنده (فرانسه) ده برنجی (فرانسوا) ، آلمانیا ده
(شارل کن) حکمدار اولوب «پاپا» لق مقامنده ده اونجی (لهئون) بولنیور
ایدی . بواننده پروتستان مذهبنك ناشری (لوتر) غربده وشیه مذهبنك
مروجی (شاه اسماعیل) شرقده اوغراشیورلردی . (آمریقا) کشف
ایدیله (۲۸) سنه اولمشیدی . روسلر (لهستان) قرالغی اوزرینه

۸۳ — فائده

یاووز سلطان سلیم حقنده

سلطان سلیم قهار (علیه رحمة السار) اسکی دیوانمانده بالذات دیوان
ایلیوب پادشاه قوللرینی، قوللرده پادشاهنی بیورلردی . اموردیده وکار آزما، دوت
وزیر روشن ضمیر وار ایدی وهر بری نیجه کره سنجاق بکی و بکر بکی اولوب
چیخه خانه وسائر دین و دولته لایق خدمت کوره جک وعهده سندن کله جک لوازم

ایدن خرستیانلر نامنه اولجه (مصر) و وریلن مبلغك دولت علیه یه اعطاسنی تکلیف ایلدی . ادرنه دن استانبوله عودتده دکزدن (مصر) یوخلیلغنك تأمینی ایچون یوز اللی قطعه کمی ده ا انشاسنی فرمان ایله مکه برابر ایرانه ایکنجی برسفر اجراسی ایچون آنا تولیده تدارکاته باشلادی . دونامای تقویه دن مقصدی (ردوس) آطه سنی ضبط ایتك ایدی . (حلب) دن صدر اعظم (پیری پاشا) قومانداسیله ایران اوزرینه یوللادینی اردو شاه ایرانی محاربه سز قاجغه مجبور ایتمش ایدی . (پیری پاشا) حدودجه ایجاب ایدن اصلاحاتی اجرادن صکره عودت ایتدی .

(طوقات) طرفلرنده (بوز اوق) اشقیاسندن (جلال) نامنده بر سرسری مهدیلك دعواسیله یکریمی بیك قدر عونہ طوپلامش ایدی . (فرهاد پاشا) ایله شہسوار اوغلی (علی بك) تآدیننه مأمور ایلدی . (علی بك) (جلال) و عونہ سنی پریشان ایتدی . بواسمه دقت ایدك . ایلریده «جلالی» دیه برطاقم اشقیا وقوعاتی کوره جکسکزدر .

(یاووز سلطان سلیم) ایکنجی ایران سفرینه حاضر لایمقده ایکن (ادرنه) یه عزیتی ائناسنده (چورلی) ایله (اوغراش) کوی آره سنده پدری (بازید ثانی) ایله حرب ایتدیکی محله شیرنجه عالتدن متأثراً وفات ایله دی (۹۲۶) .

۵۴ یاشنده ایدی . ۹ سنه پادشاهلق ایتشدر . (آماسیه) ده طوغمش ایدی . اوزونجه بویلو، کیمکاری قالین، اوموزلرینك آره سی غایت واسع ، کووده سی بلندن آشانغی قسمندن قیصه ، باشی بیوک ، قاشلری چاتیق، یوزی مدور وقرمزی، بیقلری پالا، آغزی ایری، چکه کیمکی واسع ایدی .

— باق (مصر) آرقه مزده قالدی. بزایسه یارین (غزه) یه واریرز دینجه پاشا ذاتاً علیهنده بولندی بی بو (مصر) سفری حقنده کی فکرینی سویله مک صیره سی کلدیکنی ایما ایچون :

— اوت اما بونجه مشقتدن نه حاصل اولدی ؟ اردونک یاریسی محاربه لرده ، قوملرده محو اولدی . شیمدی ده (مصر) خان بر چرکس النده قالدی . دیه سیله آنک ده بوینی اوردیردی . روایتی نظرأ (یونس پاشا) نک شاه عجم ایله مخبره سنی خبر آلمش و بوسوزینی وسیله عد ایله مش ایمش . یرینه (پیری پاشا) پی وزیر اعظم نصب ایلدی . شامه مواصلتنده فتح مصر نتایجندن اوله رق قبائل عربدن اطاعت ایتمیلر برر برر کلوب بیعت ایتمیلر . شامدن صکره حلبه کیتدی . اوراده ایکی آی قدر اقامت ایتمکدن صکره استانبوله عودت ایتمدی . (۹۲۴)

استانبولده اون کون اقامتدن صکره (ادرنه) یه کیتدی . بو ائشاده (منکلی کرای) ک اوغلی (محمد) کرای قوریم خانی نصب ایتمدی . اسپانیان کلن ایلمچی (قدس شریف) ده کائن (قمامه) کلیساسنی زیارت

قلری جهته آغیز آچه مادیلر . فقط زمانک مفتیسی مشهور (زنیلی علی) افندی یه مراجعت ایتمیلر .

مشارایه مفتی : فاتح روملره امان وفرمان ویرمشدر . بناءً علیه بوتکلیف شرعاً جائز اوله ماز . جوابنده بولمادی . وقتوا ویردی .
سلطان سلیم ایسه :

— فرمانی کوریم . دیدی . مکر فرمان بریانغینده یانمش ایمش . بونک اوزرینه علی افندی :

— اثبات ماده دخی کافیدر .

دیهرک اختیار یکچیریلردن ایکی مسلمک شهادتی حضورده اجرا ایلمدی بوسلطان سلیم علیهنه حکم ویردی .

سلطنت سینه آفریقا قطعه‌سند «مصر» کبی ثروت و معموریتیه
مشهور بر ایالته مالک اولمقله بر طرفدن خلافت اسلامییه بی و دیگر
طرفدن دخی اوج قطعه‌ده حکومت جسیمه‌بی حائز بیوک بر ایپرا -
طورلق تأسس ایلدی .

دونامای عثمانی «پیری پاشا» قومانداسنده اولدینی خالد (مصر)ک
استیلاسنده حاضر بولنه‌رق بحر سفید حاکمیتی نامنه اوله‌رق (اسکند -
ریه) ده گوروندی .

دولتک عربستان قطعه‌سی اوزرنده نفوذ سیاسی جریانه
باشلادی .

— ۴ —

(سلطان سلیم) مصرده اون هفته اقامت ایتدکن و (اسکندریه)یه
(پیری پاشا) قومانداسیله کلن دونامایی تاشا ایلدکن صکره (مصر)
قلعه‌سنه بش بیگ سواری و بش یوز پیاده براقدی . آلتون و کموشه
متعلق بیگ دوه یوکی مال غنیمتله (سوریه)یه کچدی . اثنای طریقده
صدر اعظم (یونس پاشا)یه :

۸۲ — فائده

اسلام علماسی و خرسیتیانلر

فاتح استانبولی ضبط ایتدیکی زمان اهاالیسنی قتل ایتمه‌مش و خرسیتیانلره
امور مذهبییه حقنده سربستی ویره‌رک حتی بالذات بطریق بیله نصب ایله‌مشیدی .
فقط برمدت صکره اسکی روم امراسندن بعضلری استانبولی یکیدن اله کچیرمک
خلیاسنه دوشه‌رک اوتاده بریده کیزی اتفاقلر ترتیب ایبلکده ایدلر . بو حاللر
بایزید ثانی زماننده بیله بیلینوردی . سلطان سلیم روملرک یا مسلمان اوللرخی
ویاخود استانبولدن چیقه‌لرخی امر ایلدی . وکلا، پادشاهدن پک زیاده قورقد -

ایلدی . بووقه مهمه عثمانی دولتک عندالاسلام اک بیوک موفقیت خیریه سیدر . سلطان سلیم ، مصرده اقامت ایدن خلیفه اوچنجی (متوکل علی الله) ی دخی برابرینه آلهرق — خلافتک شان و حیثیتی قدر ناشناس اللرده روحانی بر ریاست درجه سنه اینمش ایکن — مشار- الیه متوکلک رضاسیله کندی عهدۀ لیاقتنه توجیه و عثمانی خلافت اسلامیه سنی وضع ایله مشدر . (مصر) ده اقامت ایدن اک بیوک بحر یوندن (بارباروس خیرالدین) رئیس ، حضرت سلیمه عرض انقیاد ایلدیکندن خدمت دولته قبول ایلدی :

سوریه قطعہ سی کاملاً الحاق اولنهرق (شام) والیدکی (جانبرد غزالی) یه توجیه اولندی .

(مکہ مکرمه) یه ایکی یوز بیگ دووقه آلتونلق بر صره اعزام ایدیله رک سلطنت عثمانیه نک مواقع مبارکه ایله ارتباطی تحت تأمینہ آندی . (ونڈیک) جمهوریتنک (قبریس) آطه سی ایچون (مصر) سلطانلرینه ویرمکده اولدینی سکز بیگ دووقه آلتوننک بعدما دولت علیه یه ویریله جکنه دائر معاهده نامه سنه بر ماده علاوه قلندی .

ایران شاهی طرفندن ایچیلر کنه رک غایت قیمتی هدیه لرله عرض تبریکات ایلدی .

درلو اعتذار و وعد اطاعتله بو فتنه نک محرک لردن صاغ قلش اولان یکچیری آغاسی (اسکندر پاشا) و سکبان باشی (بال یز عثمان) ایله قاضی مسکر (جعفر چلی) یی خبر ویردیله .

پادشاه بونک اوزرینه (جعفر چلی) یی حضورینه جلب ایده رک « عساکر اسلامی افساد ایله تشبثات دولتی تعطیله سبب اولانلرک شرعاً جزاسی نه در ؟ دیمکله » اگر تحقق ایدرسه قلدر « جوابی ویرنجه سلطان سلیم « جعفر کندی فتواکی کندک ویردک » دهرک کرک آنک و کرک یکچیری آغاسیله سکبان پاشینک اعداملرینی فرمان ایلدی . [اوراق پریشان — کمال]

(جانبرد غزالی) بی تعیین ایتدیکی کبی امرای چراکسه دن (آلان بای) ایله (کرنبای) طوتولوب اعدام و (طومانبای) تکرار اوتهدن بزیدن طوپلادیفی درمه چاته عسکرله برقاچ محاربه ده ایتش ایسه ده یکچیری آغاسی طرفدن اسیر ایدیلهرک برقاچ کون صکره صلب اولندی. سببی: سلطان سلیم کندیبی پادشاه طانیلمق و (طومانبای) نامنه خطبه او قوتیق و پاره کسدرمکده مآذون اولمق اوزره (مصر) ایالتی توجیه ایتدیکی حالد سرکشانه معامله ده بولنسی و مصر لیلرک دیلندن (الله ینصر طومانبای) نداسنک اکسیک اولنا مسیله برابر (خیره بای) ایله (جانبرد غزالی) نک پادشاه نزدنده کی القا آتیدر. مشارالیه مصرده (سلطان غوری) نک کندی نفسی ایچون یابدردینی تر به یه دفن ایدلمش و سلطان سلیم جنازه سنی فوق العاده مشعشع قالدیره رق حتی روحیچون اوچ کون فقرا یه صدقه طاغیت مشدر.

مصر سفرینک سیاسی نتیجه لری: اوزمان امیر مکه مکرمه (شریف محمد ابوالبرکت) اوغلی (ابومئی) بی مبعوث یولایه رق تبریک ایلدیکی کبی کعبه معظمه نک آناختار لرینی ده بالتسایم (مصر) ک ننجی حسیله (خادم الحرمین الشریفین) عنوان عالینسه استحقاق شاهانه لرینی تصدیق

وندیم خاص الخاصی اولان (ابن کال) بی بیله حضورینه چاغیرماز اولمشیدی. حتی برقاچ کونلر صحرالرده یاکنز کزدردی. ایشته ترتیباتی بو عالم تنه ایدره قرارلاشیدر دفن صکره برکون بغته یکچیری اختیار لرینی حضورینه جلب ایدرک «مرادکنز بو اطاعت نزلکره دوام ایتکسه شیمیدی بکا خبر ویرک، نفسی حکومتدن خلع ایدیم، بن بوسطنتی مجرد اسلامه خدمت ایچون پدرمک لندن آلم و اصلاح عالم اغورینه برادر و برادرزاده لر می فدا ایلدم. ابتدا بیعت تکلیف ایتدم، قبول ایتدیکنز. بنده خواب و حضوری ترک ایله دین مینک تأییدینه اوغراشیورم.» یوللو خطاب و عتابه ابتدا ایتکله ایران سفرنده وقوع بولان حرکت لرینه جمله سی جان و دلدن نادام اوله رق آغلاشغه باشلا دیلر و بیک

پاشا) مصره کیتمک ایچون چولی کیمکده کی مخاطر اتدن بحث ایتمکله (چالديران) وقعه سنده کی (همدم پاشا) کبی بونی اورولدی. طالع سلیمه بو آرالقی یاغور لر نزول ایده رک اردو چولدن راحتجه کچدی. (طوملا-نبای) اردو سیله (رضانیه) ده وقوع بولان شدتلی محاربه ده مصر ایلمر مغلوب اولدی لر سه ده (سنان پاشا) کبی بروزر دلیز ایله (رمضان اوغلی محمود) بک و (عینتاب) والیسی (یونس) بک مقتول دوشدی لر. کوله منلر میدان محاربه ده یکر می بش بیک تلفات بر اقدیلر. ایرته سی کون اردو (مصر) ک قارشو سنده واقع (وسطانیه) اطه سنه نقل ایدی لر رک (قاهره) یه بر فرقه کوندر لدی.

حضرت یاوز بوراده: «مصری ضبط ایتمک اما سنان غائب اولدی. بر مملکت آکا بدل اوله ماز» دیه صدر مرحومک ارتخاله تأسف ایله مشدر.

(طومانبای) اوتهدن بریدن طویلادی نی عسکرله (قاهره) یه هجوم ایدرک شهر ایچنده اوچ کون اوچ کیجه محاربه دوام و بیکلرجه کشی هلاک اوله رق اک صوکنده (طومانبای) فرار ایتدی. بومقاتله غایتله فجیع ایدی. سلطان سایم وزیر اعظم لغه (یونس پاشا) نی و مصر و ایلیکنه

۸۱ - فائده

ادبیات تاریخیه نمونه سی

« ۳۱ مارت وقعه سی ایچون ۴۰۰ سنه اول ویریش فنوی »

وقتا که پادشاه اثنای طریقه ده برفساده (یکیکچریلرک آماسیه ده پیر محمد پاشا ایله خواجه سی حلیمی چلیینک خانلر نی یغما ایتلری وساتره) سبب اولانلردن (دوقه کین زاده) نی اعدام وهرسک اوغلی (احمد پاشا) نی عزاء و تحقیر ایدرک مرکز حکومته عودت ایلدی. شدت انفعالندن کیمسه یه بر سوز سویله من

الشریفین» عنوانی برابر ذکر ایله مشدرکه مشارالیهک بیوک بردولت اسلامیہ تشکیلی نیت معظمه سنک مقدمه خیره سی ایدی .

مصر سفرنده (شام) شهری عسکره قیشلاق اولدی . ذاتاً (حما ، حص ، طرابلس ، قدس) بیعت ایتدیکی کچی (غزه) ده حرباً آندی . اردو شامده قیشلادینی اثناسده (کوله منلر) یعنی مصر مملوکلری دخی مصرده (طومان بای) نامنده کچی امیری متوفی (قانسوغوری) نك رینه سلطان انتخاب ایتمشلردر . پادشاه ایلك بهار کلیر گلز (مصر) سفرینه قیام ایدهرک (طومانبای) ه ایکی ایلمچی یوللادی . ایلمچیلر ذات شاهانه بی حکمدار طایبق و فقط نامنه خطبه او قودوب سکه ضرب ایتک اوزره صالح تکلیفه مأمور ایدیلر . طومانبای ایلمچیره حسن معامله ایتدیکی حالده عودتلرنده (آلان بک) نامنده بری بونلره هجوم ایله قتل ایلدی . بونک اوزرینه اعلان حرب اولندی . (غزه) ایله (عریش) آره سنده کائن (خان یونس) ده وقوع بولان محاربه ده مصر لیلر پریشان اولدیلر . (غزه) و (رمله) ده عصیان ظهور ایتکله عاصیلر قتل ایلدی . سلطان سلیم برابرنده قرناسدن برقاچ کچی ایله (قدس) شریفه کیده رک شهری و تربهلری زیارت ایلدی . وزیر (سنان پاشا) به التفات ایتکله برابر وزیر (حسن

کوریلور . افلاقلیلر ایله بغدادلیلر تشکیلات اداره واجتماعیه لرینی بلغارلرک زیر حکمنده بولندقلری زمانلرده آنلردن اخذ ایتمشلردی . حتی سان رسمی و روحانیلری بلغارجه ایدی . (افلاق و بغداد) بلغار بویوندروغندن قور تولدقدن صکره و یووده لری (غوس بودار Gospodar) نامنی آلدیلر که صاحب و مستقل دیمکدره پرنس عسکری ، اداری ، مالکی ، حتی روحانی امورده بیله بالذات آمر ایدی . تبعه نك حیاتی و ثروت عمومیه النده ایدی . حتی افرادک اموالی — اسناد اهانتله انهام ایدهرک — مصادره ایلیه بیلردی . طبیعی بونوع اداره مستبده رعایانک رفاهنی مستلزم اوله ماز .

خزینہ بوانوب آندی. برروایتده بوخزینہ بر میلیون لیرا قیمتده ایدی. اردوی عثمانی، حلبه طوغری یوریرکن شهر اهالیسی استقبال و عرض بیعت ایله مشلدر. والیسی (خیردهای) دین موجود ایدی.

(سراج دابق) محاربه سی

سام اول (حلب) ده اون سکز کون او طور مشدر. جامع کیرده ادا ایتدیکی ایلك جمعه تازنده (خطیب)، نام عالیسنه «خادم الحرمین

۱۳۷۴ ده (بوغدان) ک سلسله سی ده منقرض اولدی. صووک پرنس (لاچکو) وفات ایدنجه (ایتراآنا) دن (ایلووا قوری یا توویچ) نامنده برنی پرنس ایتدیله. آنکده وفاتنده افلاقدن. (پیه موشات) نامنده بر پرنس بوله رق (موشات) سلسله سی وجوده کتیردیله، فقط (پیه) دن صکره باشلاوب (آکساندر لوبون) زمانه قدر امتداد ایدن ۳۲ سنه ظرفنده اختلالات داخله دن قورتوله مادیله. (لهستان) ایله (مجار) تابعنه کیروب چیققدن صکره (پیه آرون) زماننده عثمانیلرک تحت انقیادینه صوقولدیله. رومنلرک اعیان و اشرافنه (بویار Boiar) دینیردی که تاریخلر مزده اکثر

زمینده سلطان سلیم بر نامه یازدی :

پادشاه (بوجاق دره) موقعده ایکن ایلچیلر یتیشوب عرض
احوال ایتدیلر . نسان پاشا (ملاطیه) دن عربستان اوزرینه توجه
ایدهرک بتون اردونک یوزی قبله یه یعنی جنوبه دوندی . (عینتاب)
(ملاطیه) (دیوریک) (بهسنی) و (قلعه الروم) ضبط ایدیلهرک (حلب)
قربنده (مرج دابق) نامنده کی صحرا ده مصر اروسيله قازشیلایدی .
(عینتاب) حاکمی (یونس بک) مصر حکومتدن قاچهرق عثمانیلره
التجا ایتدی . بوصیره ده صالح تکلیفیه سلطان غورینک آدملی کلسکه
سلطان سلیم سفیرک آدملرینی قتل وسفیری (صاچنی، صقالی تراش
ایتدیره رک، هم او یوز هم ده طوپال بر مرکه بیندیره رک) کری کوندردی .
(مرج دابق) ده وقوعه کلن محاربه لرده عثمانلی طوپلرینک وانلردن
زیاده پادشاه دلیرک آواز تشجیحی مصر لیلری مغلوب ایتدی . (قانسو-
غوری) سکسانلک بر آدم اولوب قاچارکن نزول اصابتیه اولدی .
امراسندن (خیره بای) التجا ایدهرک قورتولدی . سلطان غورینک
چادرده ایکی یوز قنطار کموش ایله یوز قنطار آلتونی حاوی بر

اوغلی (ساس Sas) و حفیدی (باق Balk) دخی عین پولیتیه نین طوتدی .
(باق) ک زمانده (بوغدان Bogdan) نام وویوده مجارلره قارش عویان
ایدهرک (مولداوی) ده مستقل بر حکومت تاسیس ایتدی . (باق) ک
اوزرینه ده هجوم ایدوب مغلوب ایلدی . (بزم مولداوی یه ، بغدادن دیمکلمز
بو وویوده تک نامندن نشأت ایتدیر .)

فقط مجار قرالی بیوک (لوتی) بغدادلری راحت براقادی . مان هن سنه
هجوم ایدردی . (بوغدان) مقاومت ایدر ایدیه ده اک صوکنده (لهستان) ک
معاونتی ایسته دی . حکومت مذکورده متبوعیتینی طانتقی شرطیه معاونت ایده-
جکینی سلیدردی . افلاق کسب استقلال ایتدیکی ائتلارده بغداد، مجارلرک تابعیتندن
چیقوب لهستان تابعیتنه کیریوردی .

تاریخ بزمك روایتلرینه کوره سلطان سلیم — ظاهراً ایران و باطناً عربستان اوزرینه — سفر نیتله ۹۲۲ سنه سنك ایلک بهارنده وزیر اعظم (سنان پاشا) بی قرق بیك کشیک براردو ایله (دیار بکر) ه یوللادی . کندیسی دخی عسکر یله یورومک اوزره ایکن (سنان پاشا) دن مصر سلطاننک (سوریه) خدودینه براردو کوندرمش اولدینی خبری کلدی . در حال بر مجلس عقد ایده رک مصره اعلان حرب ایدلسنه قرار ویردیردی . فقط شرعی بر معامله اولق ایچون صلح مذاکره سی بهانه سیله (قرهجه پاشا) ایله روم ایلی قاضی عسکری مولانا (رکن الدین) ی ایلچي اوله رق اعزام ایتدی . کندیسی ده شهزاده سلطان سلیمانی (ادرنه) ده ، پیری پاشایی (استانبول) ده ، وهرسکلی زاده احمد پاشایی (بروسه) ده قائم مقام بر اقره رق (قونیه) ده ، اورادن ده (البستان) ه طوغری یوزیدی . مصر سلطانی (قانصوغوری) الی بیك عسکر له (حلب) ده بولنیوردی . کیدن سفیر لر مزی حبس و تحقیر ایلدی ، بعده محبسدن چقاره رق :

— مادامکه ایران اوزرینه سفر کنز واردر . دوناماکزی «اسکندریه» یه نه دن یوللادیکنز ؟

ایده رک آجیبنی چکدی . والحاصل افلاق (۱۳۷۷) ده (ایکینجی - رادو) زمانده کاملاً مستقل اولدی .

(رادو نفرو) نک خلفلری بلغار و صرب قرالایله صهریت پیدا ایده رک وقوع بولان استیلاره آنلرک معاونت یله مقاومت ایدرلردی .

عثمانلیرک افلاق عسکر یله ایلك مصادمه لر ی ۷۶۶ سنه سنده در . حاجی ایلی بکک (صرب صیندیجی) دینیلن محله باصفین ایتدیکی حکومات متفقه اردوسی میاننده اولاح ویا افلاق بکی برنجی (میرچه) ده داخل ایدی .

بفدان ویا مولداوی — (دراغوش Dragoche) نامنده بروو یوده ایله شمالی ترانسیلوانیاده کاش (ماراموروش) نامنده کی مجارولایتندن اینن رومنلر طرفندن تأسیس ایلدشدر . بو وویوده (رادو نفرو) کی مجار حکومتندن آیریلادی .

ایتمک تشبته ال آندی که یک طوغری برسیاست ایدی . چونکه متفرق اسلام حکومتلری یکدیگری علیه بولونیور، اوزمانلر اوروپاده بربری آرقه سنه ظهور ایدن اهل صلیب هجوملرینه مقابله ده جمله سی ایچون دائماً اندیشه حاصل اولیوردی . (شاه اسماعیل) شیعه لکی ترویج ایده رک ممالک عثمانیه ده عظیم برفته او یاندر دینی کبی عفو و صلح ایچون کوند . ردیکی ایلچیلری ده ایش کوره مدکلرندن مصر سلطانی (غوری)، شاهه برنامه ارسال ایتمش، سلطان سلیم بر کره دها هجوم ایده جک اولورسه (ایران) ی ضبط ایده جکنی و آندن صکره کندی علیه ده دونه جکنی بیلدیره رک بر جهتن دها علیه مزه حاضر لایتمش ایدی . فی الواقع تا فاتح زمانندن بری حکومت چرا کسه ایله حکومت عثمانیه نک آره سی آچیلیمش و سلطان بایزید ثانی زماننده دخی حرب وقوعه کلوب (تونس) امیرینک توسطیه یاتیشدیرلش ایدی . عهد سلطان سلیمده ایسه اسکی منافرت برقات دها میدانه چیقدی .

فقط شو نقطه یه دخی ایجه دقت ایدلسون که بواثنالرده دولت عثمانیه تاریخ عالمده بیوک بر مهارت حریبه و سیاسیه اجرا ایتمک اوزره ایدی .

Berlad واورته طرفندن (باش) Yassy برنسلکلی وارایدی . والحاصل بو ترانیسلوانیا مهاجرینی اوراده کی کوچک حکومتلری بر اشدیردیله .

افلاق و یووده لفی (رادو نفرو - Radu Negru) طرفندن تأسیس ایدلمش و قیزی صریه قرالی (استه فان میل یووتین) ه ویره رک موقعی تحکیم ایتدیکی کبی مجارستان قرالی (ولادیسلاو لوقومان) ک قتل اوزرینه ظهور ایدن اختلالا تندن دخی استفاده ایله مشدر . مجارستانده (آرباد) خاندانی محو اوله رق (۱۴۰۱) سنه میلادیه سنده تختنه نابولیلی (شارل - روبر) جالس اولنجه (رادو نفرو) نک تأسیس ایتدیکی حکومتی زیر دستنه آلتی ایستهدی . فقط نفرونک خلفلرندن (آلکساندر باصارابا) نک اوزرینه سوق ایتدیکی قوه عسکریه مغلوب اولدی . (شارل) ک خلفی بیوک (لوق) دخی عینی تجربه یی اجرا

بر مجلسه حاله سنی امر واردونك (اركان حربيه) سنی تشكيل ايتدی..
ترسانه بی «کلیولی» دن استانبوله نقل ایدرک «قاسم پاشا» طرفنده بیکی بر
ترسانه وجوده کتیردی. یوزلرجه سفینه انشاسنی تأمین ایله اوغراشدی..
بو آراق استانبوله بیوک بریانغین ظهور ایتمکله (ادرنه) به کیتدی ..

— ۳ —

مصر سفری

بو انه قدر کوردیکمز وقعهرک دالتیسه ظاهر اولیورکه عثمانلی
پادشاهلری «فکر تعقیب» ایله یعنی یکدیگرینک اثرینه اویهرق ایشلمش
برایشی تام اینک عزمیه بیوک براسیتلا پولتیقه سی قوللامشلردر.
سلطان سلیم روم ایلی حدودینک طبیعی بر چیزکیسی اولان (طونه)
ساحلندن ایلری به کچمکی تجویز ایتمه مکله برابر آناطولی حدو-
دینی صوکه قالان ایکی قوتلی دولتدن قورتارمق وکندیسنک حکومتی
اک بیوک اسلام حکومتی اولق حیثیتیه بتون اسلامیتی بر مرکز جمع

رومنلر - که اسکی روما یلرذن قالمه ظن ایدیور - قاریات طاغلرینک اک زیاده
صعب الوصول یرلنده اقامت ایدرلرکن اولا (اسلاو) لرک استیلاسنه اوغرا یوب
طاغلرندن ایندیلر و بلغارلرک (ترانسیلوانیا) ده بولندقلرندن صکره بلغار
قرالغته تابع اوله رق پارچه پارچه بر طاقم حکومتچکلر تشکیل ایتدیلر . بعده
مجارلرک استیلاسنه درچار اولوب مجارلر قاتولیک وکندیلری (اورتودوکس) اولد .
قلرندن بو یوزدن اوغرادقلری مظاره طابانه مادیلر . طونه وقره دکز اووالرینه
طوغری ایکی فرقه شکلنده اینوب (افلاق) Valachie ویا (اولاح) و (بقدان)
Moldavie (مولداوا) نامارله ایکی حکومته آیریلدیلر . رومنلرک کلدکلری
یرلرده اسلاورده وارایدی . بونلر وویوده (Voïevode) نامنده کی رئیسلی
اداره سنده بولنیورلردی . شیمدیکی (بقدان) قطعه سنک جنوبنده (برلاد).

ديش ایدی که بوسوزی عن قریب (مصر سلطانی) علیهنه حرب
 آچه جنی متضمن ایدی. (ایران) سفرینک آلدینی نتیجه ده شوایدی :
 (آسیا) جهته ده کی حدود عثمانیه (کردستان) ك اطاعتیه توسع
 ایدهرک «نصیین» و «اورفه» داخل اولدینی حالده (عراق عرب) ك
 شمال حوالیسنه قدر ایلیله دی . « موصل » دخی آلدی . جنوب
 حدودی ایسه سوریه نك شمال چوللرینه قدر آچیلهرق بر
 جهتن (بغداد) ی و دیگر جهتن دخی (مصر) حكومتك سوریه
 مستماكسندن (طرسوس ، آطنه ، آنطاكیه ، حلب) ی تهید آلتنه
 آلدی .

(سلطان سلیم) استانبوله عودتنده ایران سفری اثناسنده مکرراً
 ظهور ایدن قیام اوزرینه عسکرک اصلاحاتنه همت ایدی . بوقیاد
 ملرده ضابطلرک قیدسزلکلری کورولمش ایدی . یکچیری آغالغنک
 بوندن بویله اوجاقدن نشئت ایدنلره ویرایه رک سرایده اسکیمش صادق
 بندکانه توجیهی وانضباط عسکرینک (آغادیوانی) نامیله تشکیل ایدیلان

۸۰ - فائده

(افلاق - بغداد)

رومنلر

عثمانیلرک روم ایلی به مرورلری اثناسنده (طونه) نك شمال طرفنده یعنی عثمانلی
 استیلاسنك شمالده اخذ ایده جکی ایکی طریقك شرقده بولنانی اوزرنده ایکی یکی
 حكومت پیدا اولدی . بو ایکی حكومت Roumains دنیان قوم طرفندن
 تأسیس ایدلشیدی . قدیماً (داجی) ویا (داق) یعنی (تیس) (طونه) (دنیستر)
 نهرلیله قره دکز و (قاربات) طاغلری آردسندک قطعده ساکن اولان

بتلیس، سعرد، کرکوک، اردبیل، ارغنی، سنجار، پیره جک و محال
سائرہ ضبط ایدلمش، یالکز (ماردین) ایرانیلر النده قالمشدر (۹۲۳).
کوزیلورکه آناتولی اطراف و حدودنده بولسان کوچک
حکومتلر بسبتون اورتهدن قالدقهرق جنوباً امرای چراکسه النده
بولنان (مصر) حکومتیله طوغریدن طوغری به تماس حاصل اولمش،
شرقاً دخی «ایران دولت صفویه» سی حدودیله برلشلمشدر.

سلطان سلیمک (ذوالقدریه) اوغلی سایمان بکک سرمقطوغنی مصره
ارسالنده برغرضی وار ایش که اوده دولت علییه بی ازعاجه واسطه
ایدیندیکی بوکی آدملرک محوندن صکره صیره حکومت مصریه به
کلدیکنی افهام ایتمک ایش. حتی شہسوار بک زاده یه (قیصریه) و (بوزاق)
حکومتلرینک توجیحینی پروتستو ایتمک اوزره یوللادیغی سفیریله:
— ار ایسه مصرده خطبه او قوتیق، سکه کسمک حقی ایجه
محافظه ایتمکی دوشونسون.

اهالی سرائک، حرماک و اردونک مصارفنی ویر برلردی. مملوکلر، سواری اولوب
هم جسور همده آتلی، سلاحلری، طاقلری،
دوبالریله غایتله مستتنا و مزین ایدیلر.

کوله من

یکرمی درت قوماندانلری وار ایدی که بونلرک
سردارلرینه (امیرالکبیر) دینیردی. بو بکلردن ماعدا
اون ایکیسی مصره و اون ایکیسی سوریه به مخصوص اولوق
اوزره دیگر یکرمی درت والی بکلرده وار ایدی.
سلطانلردن اکثریسی حسن اداره یه مالک اولوب
علومه، فنونه، اشعاره و صنایعه میل ایتمشدرلر.
قاهرده دردنجی سلطان (الملاک المؤید شیخ محمودی
الظاهری) نک انشا ایتدیکی (جامع المؤید) ایله (ملاک اشرف) ک (جامع
الاشرفیه) و (قانسوه غوری) نک بنا کرده سی اولان (جامع الغوریه) شهر
مذکورک اک کوزل، اک صنعتکارانه یاپیش بنالرننددر.

بویونلری اوریلوب (ذوالقدریه) مملکتی الحاق ایدلدی. (علاءالدین) ک
باشی بر (نامه هایون) ایله مصر سلطانه یوللاندى .

(شاه اسماعیل) قیش ائناسنده آغیر هدیله لرله برابر درت ایلچی
کوندرمش و زوجیه سی تاجلی خانمک آزاد ایدلسنی استرحام ایله مش
ایسه ده پادشاه سفرایی حبس و قادینی اردو قاضی عسکری «جعفر
چلبی» یه تزویج ایتشدر . (سلطان سایم) ک بو معامله سی جدا غیر
لایق ایدی .

(ذوالقدریه) وقعه سنندن اول (کاخ) بلده سی آئمش و کردستانک
دخی فتحی مقصدیله امرادن بیقلی «محمد پاشا» ایله اوزمان دولتک
تاریخ عمومیه سی محرری اولوب بورالینک احوالنه واقف اولان فاضل
مشهور (منلا ادريس) یوللامش ایسه ده ایجه مشکلات ظهور ایتش
ایدی . مع هذا ایکی سنه قدر امتداد ایدن مدت سفری متعاقب (شاه
اسماعیل) ک کردستان امیری «قره خان» ، (قوج حصارده) ده
مغلوب ایدلیکی کبی کرد امراسی دخی دخالت ایدهرک (دیاربکر ،

۷۹ - فائده

ممالیک چراکسه

مصرده ۷۸۴ تاریخندن ۹۳۳ سنه حکومت ایتش بر هیئتدر . بونلردن
اول «ممالیک بحریه» نامنده ترک غلاملری حکومتی وار ایدی . بونلره «غلا-
مان چراکسه» و حکومتلرینه (دولت چراکسه) دینیر . بونلر قفقاسیادن
کتیریلن عسکری امراسندن اولوب مصرده اوتاریئلرده سلطانق امرانک انتخابیه
ایدی . بوجهتلر حکومت برساله ده قلامشدر . مئردن بشقه سوریه و حجاز
قطه لری ده اللرنده ایدی . بوسلطانلر مئری مالکانلری کبی قوللانیرلر ، یرلی

اردو ايله عودتده (نخجوان) و (روان) طريقي طوته رق يولده (مصطفى پاشا) يي وزارتدن عزل ايتدى. (قارص) طرفلرينه موصلتده كرجستان پرئسي عرض اطاعت ايدوب ذخيره كتيردى. (ارضروم) ده (بايبورد) قلعه سنك آناختارلرى كلدى. (بايزيد) قلعه سي ده آلمش ايدى. مع هذا يولده (سلطان سليم) وزرادن تشويقتاده بولنانلرى برر بهانه ايله جزا ديدده ايتدى. وزير اول (هرسكللى زاده احمد پاشا) عزل ايديله رك چالديران محاربه سنده فوق العاده يارارلنى كوريلن (خادم سنان پاشا) وزير اعظم اولدى. (آماسيه) يه وصولنده ظهور ايدن بر بيكچرى اويغونسزلنى اوزرينه (دوقه كين زاده احمد) پاشاده قتل ايدلدى.

(سلطان سليم) فعاليت فاتحانه يه مالك بر پادشاه اولدينى ايچون ايران عودتنى بوشه كچيرمه دي. (آماسيه) ده ايكن (ذوالقدريه) اميرى «سليمان» بكك (شاه اسماعيل) سفرينه عزيمتده كوسترديكى تعجيزاتى درخاطر ايدهر ك اقرباسندن (شهسوار اوغلى على) بكه (قيصريه) حكومتى ويره رك (سنان پاشا) ايله برابر اوزرينه يوللادى. (طورنه) طاعنى محاربه سنده (علاء الدين) مقتول اولدى واله كچن درت اوغانك

فقط كافة امرا سكوت حالنده بولنديلر. زمانك اصحاب حقيقتدن «عبد الله» نامنده بر بيكچرى بوخالى كورنجه :

— پادشاهم، نه طور رسك. الله اغوركى آچيق، قليچنى كسكين ايتسون بز كيتديكك يره كيدر، قالديفك يردده قابرز.

ديمكله امرادن كيمي اختياري كيمي اضطرارى هر كس «عبد الله» ه بيروك ايلديكندن پادشاه درحال ايران سفيرينى اعلان ايلدى و سفرى غيرته مكافاة بردن بزه سنجاق بكلكنه قدر اصعاد ايلدى.

[تراجم احوال — كمال]

آتی تقدیم ایله قاچیردیلر. صاغ جناحز اوزرینه هجوم ایدن (اوستاجلو اوغلی) محمد خان فرقه‌سی (سنان پاشا) ماهرانه مانورلرله و شدتلی طوپ آتشله مغلوب ایلدی. (محمد خان) و اولادی مقتول اولدی. ایران اردوسی صوگ درجده بوزوله‌رق طارمه طاغئق فراره باشلادی. شاهک اردوکاهی حتی زوجه‌سی تاجلی خانم، تخت و خزینه‌سی ایله برابر پک چوق اسیر اخذ ایلدی.

بومظفریت آذربایجانک فتحی و (تبریز)ک ضبطنی مؤدی اولدی. غالب عثمانیه شهزاده سلطان سلیمان، قریم خان، مصر سلطانه و ونديک جمهوریتنه نامه‌هایونلرله بیلدیرلدی. (سلطان سلیم) تبریزده برهفته طوردی. آنک فکر سیاستی ایران فتوحاتی ایلری کوتور-مکده ایدی. بونک ایچون قیشی «قرمباغ» قیشلاغنده کچیرمک ایستدی ایسه‌ده یکچیریلر و زرانک تشویقاتیله عودت ایتمک ایستیه‌رک حربه‌لرینه چاریقلرینی طاقوب طوردیلر. بونک اوزرینه عودته مجبور اولدی. (شاه اسماعیل) ک بر اقدینی خزینه‌لرله مجوهراتی و تبریز غنائمی آلهرق بوراده بولدینی ارباب صنعتک اک ایلرندن بیک قدر استادی مرفهاً استانبوله یوللادی.

۷۸ — فائده

ادبیات تاریخیه نمونه‌لری : اعلان حرب

سلطان سلیم ادرنده سفرائک قبولندن «صکره حضورنده عموم بر دیوان عقد ایدرک شاه اسماعیلک اسلامه ویردیکی تفرقه و اهل سنته ایلدیکی تعدییی بالنفس تعداد ایله مقاتله ایچون رأی ایسته‌مکله علما درحال فتوی ویردیلر.

صول جناحده روم ایلی عسکری ، مرکزده ذات شاهانه ایله برابر
یکچیری . یکچیری اوکنده عربله دوه لردن متشکل بر متریس
وار ایدی . هر ایکی جناحدهده طوپلر بولنیوردی .

(شاه اسماعیل)ک سوارلی عسکری بالخاصه قوتلی ایدی . طوپلری
و منتظم پیاده سی یوق ایدیسده زرهلی افراد پک چوق ایدی .
حربک ابتدالرنده ایران سوارلی سول جناح اوزرینه شدتلی هجوم
ایدهرک عزبلری بوزدی . صاغ جناحدهکی عزبلر مانورده لر یاهره
بر برلرینه زنجیرله باغلی اولان طوپلر منزی آچدیلر . بو ائنده مرکزدهکی
یکچیریلر متریس لردن چیه رق (شاه اسماعیل)ک بالذات قوماندا ایتدیکی
صول جناح طرفی اوزرینه شدتلی یایلم آتشنه کیریشدیلر . شاه آتدن
دوشدی . آزقالدی اسیر دوشیوردی . حتی یکچیریلر اوشوشدکلرنده
بنده لردن بری ، شاه بنم ! دیهرک کندیسنی تسلیم و دیکری دخی

بو صنفلرک آغالرینه یوز آتجه و سنوی اون آلتی الی اونیدی بیک
آتجهک آرپهلق ویریلیدی . آقینجیلر قرق بیک راده سنده ایدیلر . فقط
آغالری دیکر آغالر یانه داخل دکل ایدی .

طیش آغالرک ایکنجی صنفنی طوبجی باشی ، جبه جی باشی ، عربجه مهر باشی
تاملرندهکی دها درت بیوک آغا تشکیل ایدردی که اوته کیلرله برلشنجه ۱۲ آغا
ایدردی . بولردن ماعدا :

۱	میر علم
۲	قپوجی باشی (مابینجی)
۳	میر آخور (اصطلبل عامره مدیری)
۴	چاشنیکیر (کیلارجی باشی)
۵	طوغانجی
۶	باشیلرکه آوجی باشیلر دیمکدر .

ولر ایدی .

آت ایله براکر احسان ایلدی . تصادف بویا ، بو آرهلق کونشده طوتولدی . کونش ایرانک علامت و آرمه سی اولغله بوکسوفدن ایران اردوسنک مغلوب اوله جنی تفال ایلدی .

(چالدیران) ه مواصلت ایلدلکده (شاه اسماعیل) عسکرینک چادرلری کورولدی . ایرانیلر تپه لرده ایدیله . بزم اردو اووایه کیردی . عثمانیلر یوز یکرمی بیگ راده سنده ایدیله . (۹۲۰ سنه ۲ رجب ایرته سی کون حربه باشلاندى . عثمانی اردوسی شوینه بر ترتیب آمش ایدی :

صاغ جناحده آناتولی و قره مان عزب عسکريله سواری ،

فاتح زماننده دولتک سواریسی شو مقدارده ایدی :

سپاهی	۷,۲۰۳
سلحدار	۶,۲۴۴
علوفه جیان یمین	۴۱۰
علوفه جیان یسار	۳۱۲
غریبای یمین	۳۰۰
غریبای یسار	۴۰۰

۱۵۰۰۰

۱۱۰۶ سنه سنده دولتک سواریسی شو مقدارده ایدی :

سپاهی	۷,۰۰۰
سلحدار	۵,۰۰۰
علوفه جیان یمین	۱,۸۰۰
علوفه جیان یسار	۱,۵۰۰
غریبای یمین	۱,۰۰۰
غریبای یسار	۸۰۰

مجموع

۱۷,۰۰۰

اردونك پيشدارى اولان ميخال اوغلى (محمد بك) ايله شهبسوار زاده (على بك) دن كلن خبرلرده شاهك (تبريز) ك شال غريبسنده كائن (چالديران) اوواسنه كلك اوزره (خوى) طرفلرنده اولديني عرض ايدلدى . (سلطان سليم) مسرتدن بوخبرى كتيرنه اعلى بر

۷۷ — فأنده

طيش آغالرى

يكيچرى آغانك آرقهسى
صيره كيدوب مستحق جزا
اولانرى فلقه يه ييقوب دكنك
ايله ضرب ايدن . اهور

اركان دولت مياننده (طيش آغالرى) وار ايدى كه بونلر يكيچرى آغاسى ايله (عزب) (سياهى) (سلحدار) (علوفه جى) ، (غربا) و (آقنجى) دينلن عساكر آغالردن مركب ايدى . بونلر اك اهميتلىسى يكي چرى آغاسى ايدى . بو آغا فاتح دورندن برازسكره (سرعسكر) مرتبه سنه چيقمش ايدى . اركان دولتدن اولان قاضىعسكرلر درجه سنده ايدى . كونده بش يوز آقچه آلدقن ماعدا يوزلرجه ات بسليه جك (آرپهلق) دينلن تعينى وار ايدى كه ييلده آلتش بيك آقچه تخمين اولنيور . يكي چرى آغالرى روم ايلي بكار بكلكنه قيودان باشالغه مخرج اولديني كبي غضب پادشاهى يه اوغرادقلى زمانلرده يه (قسطنطين) كبي نيوكسنجاق بكلكلر يه آتيليرلدى . عزب آغاسى ، ايكنجى درجه ده قاليردى . فاتح زماننده عزب عسكرى ۳۰ بيك مقدارنده ايدى . سياهى ، سلحدار وعلوفه جيلرله غربا سوارى صندق اولوب علوفه جيلر و غربا يمين ويسار اعتبا- ييله درت وديكرلى ايكي آلاى تشكيل ايدرلدى .

عبرت اولدی. (ایران) پای تخی اولان (تبریز)ه قدر کیمکی قوردی. (قره دکز) و (طریزون) طرفندن ایسته دیکی ذخیره ده کلنجه حرکت ایدهرک یولده طوتیلان اسیرلردن بریله شاهه بر مکتوب و آنکه برابر قادین روباسی ولوازمی یوللادی. (فاتح سلطان محمد) ایله (اوزون حسن)ک حرب ایتدیکی (اسکی تپه) یه مواصاتنده (یانیه) بکی (یلامه مصطفی) «بایبورد» ی ضبط ایتدی. (سوگن) ده (کرجستان) حاکمی ذخیره وهدیه یوللایوب عرض عبودیت ایلدی. برقاچ منزل صکره یکچیریلرینه سویلمکه باشلادیلر. حتی عصیان علامتی کوستره رک اوتاغنه قورشون آتدیلر. پادشاه جسور اصلا آلدیرمیه رق شکا. یجیلره طوغرو یوردی. آنلره خطاب ایدهرک:

— بن بومشقتلرک چکیله جکنی سزه جلوسم زماننده سویلشدم. اووقت نیچون قبول ایتدیکز. شیمدی نیچون اطاعت ایتمزسکز. راحت ایسته ییلر قاریلرینک یانلرینه دونسونلر. ایچکردن کیمسه کیتمزسه بن یالکز کیدرم. دیدکن صکره آتی سوردی. یکچیریلرده ایستر ایسته مز تعقیب ایتدیلر.

ذات شاهانه نی کییدیرمک والبسه سی چیقارتمی خدمتی خاص او طه باشی کوردی. قلیجی محافظه ایدنه (ساحدار)، خفتانی کوتورونه (چوقه دار)، آنه بیترکن اوزنکی طوتانه (رکابدار) دینیر ایدی که بونلرده او هیئته منسوب ایدیلر. سرای پادشاهیده (قیوچیلر) و (بوستانچیلر) دیه ایکی صنف ده وار ایدی. قیوچیلر، قپوره، بوستانچیلرده باغچهره باقارلردی. بونلرک قیوچی باشی، قیوچیلر کتخداسی، بوستانچی باشی، بوستانچیلر کتخداسی ناملریله درت ضابطی وار ایدی. یو درت ضابطه شیمدی مابین مشیری دیدیکمز (چاوش باشی) نک اداره سنده ایدیلر.

حرم هایون قیزلر آغاسنک نظارتنده ایدی.

نامه هایونك دروننده کی غیر مناسب تعبیر اتدن طولای خوش کچینمک آرزوسنده اولدیغنی بیلدیریوردی . پادشاه نامه یی کتیرن (شاه قولی علی) یی قتل ایتدیردی . بر نامه هایون دها یوللایوب بونده نتیجه اوله رق (شاه اسماعیل) ک قورقدیغنی و ار ایسه میدانه کلی ایجاب ایده جکنی آچقندن آچیغه یازدی .

اردو (آذربایجان) ه کلدیکی حالد ه ینه شاه عسکرندن اثر کورلمدی . (شاه اسماعیل) کری چکیلیوردی . بو آره لق یکیچریلر آره سنه برفته کیردی . آیلردن بری سفری اولدقلری حالد ه دشمنه تصادف ایتمه ملرینی بهانه ایده رک سویلنمکه باشلادیلر . اردوده بولنان وزرا وامرانک ده بو فته ده اللری وارایدی . حتی پادشاهله تکلیفسز کوروشن (همدم پاشا) نامنده کی احقی قاندیروب ، کیفیتی پادشاهه آچمه وعودته میل ایتدیرمه ک تشویق ایتدیلر . پاشا ، حماقی سائقه سیله بو ایشه کیریشدی . (سلطان سلیم) عزمندن دونر بر پادشاه اولدیغنی کبی فته یی ده سرمش ایدی . بناء علیه (همدم پاشا) یی در حال اعدام ایتدی . بو اعدام سائرله

تسمیه اولنورلردی ، دیکرلرندن مرتبه جه بیوک و قپو آغاسنک ارکان مخصوصه - سندن ایدیلر .

۲ — خزینه دار باشی ، که آق آغاردن انتخاب اولنوردی . پادشاهک دستاری وسجاده سی بونک النده بولنوردی . خزینه هایون خدمه سنک ریسی ایدی .

۳ — کیلارجی باشی ، اولوب پادشاه ینک یرکن هر طباق قونیلنجیه قدر طباعک اوکی صیره کیدر ، شربت ، طاتلی یاپار ، سفره ادواتی محافظه ایدر وکیلارجیلره ریاست ایلردی .

۴ — سرای آغاسی ، اولوب مئینده قرق نفر آق آغا بولنور واندرن هایون نامنی آلان خاص ، بیوک ، کوچک اوطلرک محافظه سنه نظارت ایدردی .

(خادم سنان پاشا) بی آناتولی بکار یکی نصب ایتدی. روم ایلی بکار یکی ده «حسن پاشا» ایدی. اردر، (یکشهر، سید غازی، قونیه، قیصری) اوزرندن کچوب (آتقره) قرینده (حقیق اووا) ده طوردی. بوراده ذوالقدر اوغلی (علاء الدوله) نک خلافگیرلکی آکلاشیدی. وزرادن (دوقه کین زاده احمد پاشا) بی یکر می بیک قدر عسکرله (سیواس) طرفلرینه صالدردی. یولده عسکرک معاشنی آرتیردی. (سیواس) ده اختیار و بیوک حربه یاراماز طاقمدن قرق بیک نفری آیروب (سیواس) ایله (قیصری) آرسنده محافظه ایچون براقدی. بوراده دقت ایدیله جک بر شی. وار ایسه اوده (سلطان سلیم) ک دولتک پولتیقه سنی آسیا احواله چویرمش اولمه سیدر. مشار الیهک بو پولتیقه ایله آسیا ده بیوک بر اسلام حکومت و سیاستی وجوده. کتیرمک ایستدیکی محققدر. نظر تدقیق ده (اتحاد اسلام) مقصدینه معطوف ایدی.

«سیواس» دن صکره (یاصی چمن) ه واردی. بوراده (شاه اسماعیل) دن بر جواب آلدی. نامه ایله برابر برده معجون حقه سی وار ایدی. بو معجون آفیون ایدی. (شاه اسماعیل) بونکه اولکی

۷۶ — فائده

ایچ آغاری

سرای پادشاهی خدمت لرنده بولتان آغالدر. بونلر اساساً درت صنف ایدی. — ۱ — قپو آغاسی که باب هایونک اک بیوک ضابطی ایدی. آق آغالدرن. انتخاب اولنوردی. معینده (قپو اوغلانی) نامیه ۳۰ الی ۴۰ قپو اوغلانی بولنوردی. بو اوغلانلرک دردی که مفتاح، پیشکیر، شربت، ابریق اوغلانی

سلطان سلیم ایسه غریبه یعنی اوروپا حکومتلرینه حسن معامله ایدهرک (شاه اسماعیل) ک شیعیک ایله آناطولیده حاصل ایتدیکی نفوذی قیرمق عزمنه دوشدی :

۷۵ — فائده

تشکیلات عسکریه و مالیه

سنجاق کی «متصرف» ، بکار کی «والی» دیک ایدی . تیمار وزعامت صاحبلمری بونلرک قومانداسی آلتنده ایدی . دور فاتحده روم ایلی اوتوز آلتی سنجاغه تقسیم ایدلش ایدی . آناطولینک دخی بو قدر سنجاغه تقسیم ایدلدیکی ظن ایدیلیور . عساکر عمومیه شو وجهله ایدی :

یکچری	۱۲,۰۰۰
عزب	۳۰,۰۰۰
سپاهی	۷,۰۰۰
ساحدار	۵,۰۰۰
علوفه جیان یمن	۱,۸۰۰
غریبای یمن	۱,۰۰۰
علوفه جیان یسار	۱,۸۰۰
غریبای یسار	۸۰۰
	۵۹,۴۰۰
آقینچی	۲۰,۰۰۰
روم ایلی تیاری وزعامی	۱۴,۰۰۰
آناطولی تیاری وزعامی	۱۴,۰۰۰
مجموع	۱۲۷,۴۰۰

م
ب
ا

سنوی واردات — ویرکو ، باج ، کومروک ، معدنلردن و خرچکندار حکومتلردن آلتان مبالغ ایله ۲ میلیون ۳ یوز بیک دوقة آلترننه بالغ اولمشیدی . (منصل) دیورکه :

امر ابتدیی، حتی کندیسی طوتوب کتیرن اون بش ترکمانی ده بونک اوزرینه قتل ایلدیکی حالده ساطان احمدی ده مغلوب ایتدکن صکره اعدام ایله مه سی داخلده کی فتنه یی باصدیروب خارجدن (شاه اسماعیل) طرفدن کلدیکنی کوردیکی فتنه دیکری بلا اندیشه تنکیه قدرت یاب اوله بیلمسی تأمین ایچون ایدی .

آناتولیدن ادرنه به عودتنده (افلاق و بغداد) بکاربنک، (راغوزه)، جمهوریتنک عبودیت عرض ایتک و ویرکولرینی ویرمک ایچون کلن مأمورلریله (وندیک، بحار، مصر، روس) ایلچیلرینی قبول ایتدی (۹۲۰). (شاه اسماعیل) دن ایسه کلن کیدن یوق ایدی .

فقط جلوسندن ارل سویلدیکی خط سیاستکده تعقیب ایدیله . جک زمانی کیوردی . چونکه (شاه اسماعیل) مملکتک شرق طرفلرنده بولنان ولایتلرنده مذهب شیعی یی نشره چالشمقابه برابر (سلطان احمد) شهزاده لرینی قبول ایتک تدبیرسزلکنده بولنش و حتی (مصر) سلطانی (قاصوغوری) ایله ده دولت عثمانیه علیه اتفاق ایتش ایدی .

اولوم اری اولق = اسکی محاربه لده عسکر بربریله حلالاشوب یا شهید ویا غازی اولق قیدینه دوشمک .

لذذ عوفه سی = شوال، ذی القعدة، ذی الحجه معاشرلی، شوالدن (ل) دیگر ایکیسندن ده ذالر آله رق یا بیلمشدر .

مصر عوفه سی = محرم ، صفر، ربیع الاول معاشرلی .
 ربیع عوفه سی = ربیع الآخر، جمادی الاولی، جمادی الآخر معاشرلی .
 رشن عوفه سی = رجب ، شعبان ، رمضان معاشرلی .

ضربن
 شاهی
 قله کوب
 قولونبورنه
 = اسکیدن اردولر مزده قوللانیلان طوبلر اسماییسی .

(سلطان احمد) ایسه یکر می بیک عسکرله (بروسه) یه طوغری یوریوردی. (سلطان سلیم) استانبولدن برمقدار عسکر جلب ایدهرک مقابله اوزرینه واردی. (میر آخور محمد اغا) قومانداسنده بولنان پیشداری ایلك مصادمهده بوزولدی واردونك قوته خلل کلدی ایسهده دنیاده نادر یارادملشردن اولدینی ایچون ینه او آز عسکرینه آردهده کی چایی یوزه رک کچیرتدی. (سلطان احمدی) مکرر هجوملره یوزدی. حتی (سلطان احمد) فرار ایدرکن حیوانی قپانهرق بومانعه ایله کندیسنی تعقیب ایدن (احمد پاشا) نك انه دوشوب برادری (قورقود) ی قتل ایدن جلاد (سنان) ایله اعدام ایدلدی (۹۱۹).

شوقیسه سطرلر مآلندن دخی آ کلاشیایورکه سلطان سلیمک تحته جلوسنی تعقیب ایدن وقوعات جادتا دورفترتک اوافق برنونه سی ایدی. ذاتا او زماندن اعتباراً شهزاده لر آرهنده محاربه همان معتاد اولمشیدی. سلطان سلیم (قورقود) ك وفاتندن بر ساعت اول یازدینی بر مرثیه منظومه دن متأثر اوله رق آغلادینی اوچ کون ماتم طوتولسنی

مواد کاغدی = صلح وسائره عقدنده قرارلاشان تمهدرک یازدینی ورقه. بو مهرلنجه (تمسک) اولوردی. اولدن بری صلح عقدنده «مواد کاغدی» تمسک اولق ایچون مهرلیردی. تمسک آلوب ویرمکده مراسم دخی اجرا ایدیلردی. تجدید صلح ایچون حاضرلانا «عهدنامه هایون»، طرف دیگر سفیرینه ویاخود قپوکتخداسنه ویریله جکی ائنده تعظیماً جمله وزرا آباغه قالفارل ایدی. بومناستله سفیر ویا قپوکتخداسنه کورک کیدیرمک، دونامش آت ویرمک وومییتی افرادینه دخی خلعت ویرمک عادت ایدی.

دوژ = وندیک حکمدارینه ویریلن اسم.

دیل = اسیر.

عساگر بکتاشیه = یکچیریلر.

وارداقوسطه = قالیون دینیلن اسکی، بیوک سفینه انواعندن.

وکلادن ده شبه‌لندی . کیزلی برفرقه ترتیب ایدره‌ک (سلطان احمد) اوزرینه یوللادی . فقط صدر اعظم (مصطفی) پاشا (سلطان احمد) طرفداری اولدیغدن وقتیلہ خبر ویردی . (سلطان احمد) کندیسنی باصوب طوته‌جق اولان بو فرقه‌یی برکچید یرنده باصه‌رق اسیر آلدی . بعده سلطان سلیم بوسیبه و الده ایتدیکی بعض مکتوب‌بلرله اولا صدر اعظم (مصطفی) پاشایه برسیاه خفتان کیدیره‌ک اعدام ایتدیکی کبی متوفی برادرلرینک (بروسه) ده بولنان (یدی) یاشندن یکریمی بر یاشنه‌قدر) کلش بش شهزاده‌سنی ده قتل ایتدیردی . (هرسکلی احمد) پاشایی صدارته کتیردی . (صاروخان) یقین بولمق حسیله اول امرده (سلطان قورقود) ک باعث اوله‌جفی غائله‌لردن قورتلوق ایسته‌دی . اون بیک سواری ایله (بروسه) دن قالقه‌رق بش کونده (مغنیسا) اوکنه واردی . سلطان قورقود، آدمی (بیاله) بک ایله نصلسه‌قاچه‌رق (تکه) ده بر مغاره‌یه سیغندی . فقط (تکه) سنجاق بکی بونلرک اختفا کاهنی بولهرق یاقه‌لایوب یوللادی . (قورقود) خان (بروسه) ده قتل اولندی .

۷۴ — فأنده

اسکی اصطلاحات تاریخیه

ویره = بر قلعه ویا مستحکم بر موقعک شرط ایله تسلیمی

الغار ویا ایلغار = صالدیروب سرعته کیمته .

چاسار = چار ، قرال .

تمسک = معاهده‌نامه و صلح‌نامه و امثالی رسمی و طرف دولتدن ویا معاهده‌یی عقد ایدن طرفدن مهرلی تمهد کاغدی که ایکی طرف یکدیگرینه ویریردی . بوکا تمسک آلوب تمسک ویرمک دینیردی که عقد معاهده دیمکدر .

طویماز (سلطان سلیمان) ی استانبولده قائم مقام براقه رق یتیش بیک
عسکرله حرکت ایتدی. شهزاده لرك (سلطان جم) کبی آورو پایه فرار
ایده مه ملری ایچون آنا طولی ساحلنه یکر می بش کمی یوللادی.

مالقوج زاده (علی بك) ی (بروسه) یه کوندردی. کندیسبی
(سلطان احمد) ی تأدیب ایچون (آقره) طرفنه کیتدی. (علی بك)
(علاء الدین) ی (بروسه) دن چیقاروب (ملاطیه) و (دارنده) یه قدر
قوغالادی. (سلطان احمد)، پادشاهک کلدیکی طوینجه طاغره قاچدی.
ایکی اوغانی ده (شاه اسماعیل) طرفنه قاچیردی. پادشاه (آماسیه)
سنجاغنه داوود پاشا زاده (مصطفی) بکی تعین ایتدی. دوندی.
عسکری ده قیشلاغه کیتمه اذن ویردی.

طبق پدربینک طالع جلوسنه مظهر اولمشیدی. (سلطان احمد)
اوقیش، عسکرک قیشلاغه کیتمه سندن استفاده ایدهرک (آماسیه) یه
تکرار هجوم و (مصطفی) بکی اسیر ایتدی. (سلطان سلیم) مدهش
بر انریقه ایچنده ایدی. (مصطفی) بکک اسارتندن شه نندیکی کبی

شاه اسماعیل (۹۰۵) ده یاننده کی مریدانی ایله (شروان) اوزرینه
یوریوب پدربنی قتل ایتیش اولان (فرخ یسار) ی طوتوب اولدورمش و شروانی
آلمشدر.

صکره لری بتون آذربایجانی ضبط ایدوب (تبریزی) ی کندیسنه پای تخت
ایدیشدر. ده صکره لری ایسه (عراق عجم) (فارس) و (کرمان) ایله
(دیاربکر) (بغداد) والنهایت (خراسان) ی آله رق کندی نامنه نسبتله
(دولت صفویه) یی تأسیس ایتشدر. شیعی لکی ایرانده رسماً اعلان ایدن بو
ذاتدر. یاووز سلطان سلیم، شاه اسماعیلی (چالدران) محاربه سنده فنا حاده
مغلوب ایتیش و مومی ایله بو مغلوبیتدن صکره (۱۰) سنه ده یا شامشدر. ۲۴
سنه سلطنت ایتیش و وفاتنده بیوک اوغلی (شاه طهاسب) ایرانه شاه اولمشدر.

یاوز سلطان سلیم

سلطان (سلیمان) ی
 استانبوله کتیرتدی .
 خزینه بی واردات
 بوله رق دوزلمکه ،
 تدارکات حربیه سنی
 ا کاله باشلادی .
 (دوبرو ونیدک) ک
 یعنی (راغوزه) جهو-
 ریتنک اشیای تجا-
 ریه سنه یوزده بش
 کمرک قوبدی . فقط
 وکلا ایله شهزاده لر
 علینه چالیشورلر ،

عسکری عسیانه حاضرلیورلر ایدی . بو ترتیلرک نتیجه سی اوله رق
 (سلطان احمد) ک اوغلی (علاء الدین) باباسنک تشویقیله (روسه) اوزرینه
 یورودی . شهری ضبط ایلدی . (سلطان سلیم) بووقعه بی طویار

ایدلسنی شرط قومیش ایدی . بو صورتله آزاد اولان اسیرلر شیخ صفی الدینی
 پیر طانیوب مشارا ایله ک مریدلری اولمشلردر . طورونی شیخ جنید دخی بیوک
 باباسی کبی پک چوق مریده مالک ایدی . (قره قیونلی) دولتک اوچنجی حکمداری
 (میرزا جهان شاه) جنیدک کثرت مریدانندن اندیشه ایده رک مومی الیهی
 (آذربایجان) دن چیقارمش ، اوده (آق قیونلی) حکومتته اتجا ایده رک حتی
 (اوزون حسن) ک قیز قرنداشی آلمش ایدی . شیخ جنیدک اوغلی «شیخ
 حیدر» دخی ینه اوزون حسنک یعنی طایسینک قیزی «عالمشاه» خاتونی آلمش
 و بو ازدواجدن (شاه اسماعیل) ۸۹۲ ده تولد ایله مشدر .

اوتنجی باب

باز سلطانہ سلیم

- ۱ -

بر آز یوقاریده یازلدینی وجهله ۹۱۸ سنه هجریه سنده پدرینی خلع ایله عثمانلی تختنه جالس اولشدر. سن کاله ایریشمش و ۴۳ یاشلرینه وارمشدی. مشارالیه دهها استانبول اوزرینه یوریدیکی ائاده مسلك سیاستنی آکلاتمشیدی :

« عربستانی، مصرده حکم ایدن « امرای چراکسه » لندن؛ عجمستانی شیعه دن قور تارمق، اسلامی بر نقطه یه جمع ایچون ایجاب ایدر سه (هند) ه، (توران) کیمک »
 یکیکچریلره فضله فضله عطیه و بریدیکی کبی سلطان (قورقود) ایله (سلطان احمد) ی سنجاقلرنده ایقا ایلدی. (کفه) ده بولنان اوغلی

۷۳ - فائده

« شاه اسماعیل صفوی »

شیخ « جنید » نامنده برینک اوغلیدر . بو شیخ جنیدک جدی (شیخ صفی الدین) نام ذاتدرکه علمی، قدری بیوک، کندیسکی کرامتله مشهور ایدی . حتی « تیمورلنک » « اردبیل » شهرنده کی تکیه سنه کلرک خیر دعاسنی ایسته مش و شیخ حضرتلری ده کمال انسانیتدن محاربه لرده طوتمش اولدینی اسیرلر آزاد

بیوک حربلر، اوزون سفرلر وقوع بولماشدر. دولتک وقت حضرده اللی بیک زعامت و تیمارلی غسگری، اون ایکی بیک یکچیربی واری ایدی. دوناما علی العاده یتیم قالیوندن عبارت ایدی. (دیمتوقه) یه کیدرکن (سایم اول) ککندیسنی زهرلندیکی حقمده ضعیف برروایت دخی موجوددر.

(سلطان بایزید حلیم، سلیم، حربدن محترز اولدینی حالدده جسور، عسکرلکده ماهر ایدی. حتی اوق آتمده زماننک فریدی ایدی. (بنی احمر) حکومت اسلامیه سنک زوالنه پک زیاده تأسف ایتیم ایدی. فقط دولتک اوزمانده اسپانیا کی اوزاق بر مملکته ال اوزاتمه سی یکده ممکن اوله مادی. وندیگ ایله ایتدیکی حربک مسؤلیتی مذکور حکومتده اولدیغنی مبین فرانسه قرالی اون ایکنجی (لوئی) یه برنامه ارسال ایلشدر.

سنه لرحه سورن شهزاده لر نزاعی پک زیاده کدرینی موجب اولشدر.

— دوستقلرینی قازانق ایستدکاری روسیه قراننک طرف شاهانه لینه قبا بر ایچی کوندردیکی و بوسبيله عودتنده برابرنده هیچ بر مأمورک روسیه یه کوندریله میه جکی بیلدرلشدر.

(۹۰۴) سنه سنده دیکر بر روس سفیری دها کلرک طرف پادشاهیدن چار نزدیکه بر ایچی اعزای خصوصی استدعا ایدلشدر.

تاریخ سیاسی نام اثر:

(خارجله سیاسی مناسبتلر تأسیسی سلطان بایزید حضرتلری زماننده باشلا یوب اوروپا و آسیایه ایلچیلر کوندریلوب ذات شاهانه نک کریمه محترمه لری او زمان مشهور اوزون حسنک طورونی و عجم دولتک ولی عهدی (احمد میرزا) یه و سلطان جمک کریمه سی ده مصر سلطانی (ناصر محمد بن قایتبای) ه تزویج بیوزلدی) دیور.

(سلطان عثمان غازی) آت صیرتندہ تختگاه یامش ایکن فتح قسطنطینیہی متعاقب دبدبه واحتشام فوق العاده آرتدی، حتی عهد بایزیدده سرای هایونک محافظ اولهرق اوچ یوز قپوحیسی اوچ بیک سلاحشوری وار ایدی .

ارتحالنده آلتش یاشلرنده ایدی . ۳۲ سنه پادشاهلق ایتمشدر . مشارایله اوزون بویلو، آبلایق یوزلو، الا کوزلو، کوکسی کنیش ایدی . یوزنده بکلر وار ایدی . درویش نهاد اولوب صلاح احوال ایله شهرت آلمشیدی . بایزیددهکی جامع شریف تأسیس کرده سیدر . بایزید وققی اوقاف اسلامیهنک اک بیوکلرندندر . عمامه صارار ودیبادن خفتان کیردی .

صلحه میال وراحت وعزلتی سور ایدی . آنک ایچون زماننده

تجارتدن منع ایتم . مقدا تاجرلر رسوم نظامیهدن باشقه برشی ویرمدکلری و سربسته تجارتلرینه مساعده اولندیغی حالده بومعاملات اعلا فیه نهدن نشأت ایلور ؟ بوبابده ذات شاهانه کزک معلوماتی وار میدر ؟ یوقسه یوقیدر ؟ پدرکز سلطان محمد ثانی حضرتلری بیوک ومشهور پادشاه ایدیلر . روایت کوره بزه ایچی کوندروب تبریک ایتدیرمک آرزوسنده ایکن بو آرزوی قوهدن فله چیقارملرینه اراده آلییه مانع اولمش . فقط بو آرزونک ایوم حصولی نهدن کورمهلم ! جوا بکزه منتظر م .

موسقوا — ۳۱ آغستوس ۱۴۹۲

استانوله ایلک دفعه کلن سفیر (میشل بلست چی یف) نامنده بر ذات اولوب تاریخ ورودی (۹۰۰) سنه سنه تصادف ایدر . بو ذات روسیه سربستی تجارتی مذاکره یه کلدیکی حالده وزرا طرفندن کندی شرفنه ویریلن ضیافتلره تزل و البسه فاخره ایله اقامت مصرفی اولهرق طرف دولتدن ویریلن اون بیک دیناری قبول ایتمدیکندن بو طور غروری بکنیلیمه رک ذات شاهانه طرفندن قریم خانه وقوع بولان خطابده :

درجده پزار ایدی . (سلطان احمد) ك معامله نارواسی اوزرینه
 یکیچریلرینه آیاقلانیدیلر . (سلطان سلیم) قومانداسنده اوله رق شهمزاده بی
 تادیبه مآذونیت ایسته دیلر . طبیعی قبول ایدلدی . درحال یاوزه بر
 ساعی یوللاندى . مشارالیه آلايله شهره کیردی . یکی سرای قپوسنده
 برادری (قورقود خان) ایله وزرا طرفلرندن قارشیلاندى . ذات
 شاهانه کندیسنه سنوی ایکی یوز بیك دوقة ویرمکی تکلیف ایتدی
 ایسه ده قبول ایله مدی . والحاصل ۹۱۸ سنه سی صفرینك سکزنجی
 کونی یکیچریلرله برابری استانبول اهالیسی سرای اوکنه کیده رك
 (سلطان سلیم) ی پادشاه ایسته دکلیرنی بیلدیردیلر .
 سلطان بایزید دخی :

— دوائی اوغلم (سلیم) ه ترك ایتدم . جناب حق متیمن ایلسون .
 دیه رك سلطنتدن چکیلدی . یکریمی کون صکره (دیمتوقه) به استراحته
 کیدرکن یولده وفات ایلدی .
 شو وقعه دولت عثمانیه ده ایلك خلع حادثه سیدر .
 بایزید زماننده واردات دولت درت ملیوندن بش ملیون دوقة
 آلتوننه قدر چیقدی .

ایلش ایدم . کچن یاز (آزاق) پاشاسی روس تجارینی برخندق قازمغه وبعض
 انشات ایچون طاش طاشیمغه مجبور ایلدی . بوندن زیاده سی ده یاپیلدی .
 (آزاق) وکفده بولنان تجارمن الرنده بولنان مالی یاری فیاتنه ویرمکه
 مجبور ایدلدیلر . تاجرلرمزدن بریمی خسته اولورسه کافه اموالی تمهر اولنه رق
 اگر وفات ایدر ایسه مالک جمله سی طرف حکومتدن ضبط اولنیور و اگر عاده
 عافیت ایدر ایسه یالکز نصفی ویریلیور . تاجرلرک وصیت نامه لینه اعتبار
 اولنیور . روسلرک مالی ایچون عثمانلی حاکم لینه کندیلرندن بشقه وارث
 حاکم نیورلر . ایشته بو قدر حقسزلقله ، بی مجبور ایلدی ده تبعه می سزک ممالک زده

مقتدر اوله مدیغنی ایلری یه سور دیلر. کوریا یورکه یکچریلر طوغریدن
طوغری یه مداخله ده بولئورلر .

(سلطان سلیم) ایسه قریمده وقوعاتی تعقیب ایدوب اوچ بیك
عسکرله بنه قریمدن استانبول اوزرینه حرکت ایله دی. (سلطان احمد)
بو آراق (ککبوزه) یه کملکه یکچریلر آیاغه قانتوب استقباله کیدن
ایکنجی وزیر (مصطفی پاشا) ایله قاضی عسکر و نشاخیلرک اولرینی یغما
ایلدیلر. (سلطان سلیم) ایسته دکلرینی بیلدیردیلر. (علی پاشا) نك
یرینه صدراعظم اولان (هرسکلی احمد پاشا) ایله قاضی عسکر و نشاخیلر
عزل ایدلدی .

(سلطان قورقود) استانبولده یکچری اوچاغنه دخالت ایتدی .
(سلطان احمد) دونه رک برادر زاده سی (محمد) خانک لندن
(قونیه) یی آلدی. یرینه عودت ایتسی حقتده (سلطان بایزید) ک بوللادینی
مأمورک بورتی، قولاغنی کسوب کری یه چویردی . بووقه لر دزدده
آکلاشیلیرکه احوال دولت فنا، وخیم بر درجه یه اینمش ایدی.
پادشاه حضرتلری ایسه اختیار و بودرلو مختلره طیانه میه جق

موسقو جاری اوچنجی (ایوان) طرفندن سلطان بایزید ثانی یه کوندریلن
نامه نك ترجمه سی :

(سلطان الحرة) ترکستان پرنسیرینک پادشاهی، حاکم البر والبحر سلطان بایزید
حضرتلرینه بز «ایوان» که لطف حقله بتون روسیه نك یکانه حقیقی حاکم
ارثیسی بز . وشمال وشرق طرفلرنده برچوق ممالکک مالکی بز، خاکبای هایونکزه
شونی عرضه لزوم کورییورزکه یکدیگر مزی تبریک ایچون هنوز سفیرلشامشزدره .
فقط روس تاجرلری سزک ممالکزه کیدوب کملشیر و اورالده ایکی دولت ایچون
خیرلی بر یولده تجارت ایلشیر ایدی. لکن سزک حاکملرکز طرفندن کوردکلری
معاملات اعتسافیه دن برقاچ دفعه بکا شکایت ایلشیردی ده بن سکوتی ترجیح

ایدی . فقط بوتشبدن اول (سلطان سلیم) بردها عودت ایدرهك (ادرنه) نی ضبط و حكومت ایتمهك ایتدار ایتش ایدی . ذات شاهانه اردو ایله اوزرینه كیتدی و (علی پاشا) نك توصیه سی موجبجه (سلطان سلیم) عسكریله محاربه یه کیریشه رك پریشان ایتدی . شهزاده سلیم ، قره دكز ساحلنده کی کیلرینه بینه رك قریمه ، قان پذیرى خانك نزدینه قاچدی . سلیمك بوزولسی سلطان بایزید وزراسنك یورکلرینه صو سرپدی . چونكه مشارالهدن قورقیورلردی .

(علی پاشا) آناطولیده (سلطان احمد) له بولوشدقن صكره (شاه قولى) نك اوزرینه كیدوب (سیواس) ایله (قیصرى) آره سنده (كوك چای) نام موقعده وقوع بولان محاربه ده هم كندیسی هم ده (شاه قولى) مقتول اولدی لر . (علی پاشا) نك مقتولیتی یكیچریلری (سلطان احمد) علمینه بردها قالدیردی . پاشایه یاردیم ایتدیكنی ، اشقیا كندی سنجاغی یقیننده ولدینی و عسكری موجود بولندیغی حالده ناموس دولتی محافظه یه

۷۲ — فائده

ایلك عثمانلی و روس مخابرهٔ سیاسیه سی

۸۹۷ سنه لرینه طوغری موسقوه چاری اولان اوچنجی (ایوان) بتون روسیه پرنسلكرینی برلشدره رك بردولت تشكیل و (نووغورود) ایله (قازان) ی دخی ضبط ایتش ایدی . ایشه بو چار ، بایزید ثانی زماننده عثمانلی حكومتیله مناسباته كیریشمك آرزوسنده بولنش و قریم خانی (منكلی كرای) ك دوستی اولقله آنك واسطه سیله استمزاج ایله مشدره . بونك اوزرینه طرف دولتدن منكلی كرایه : — اكر موسقو قرالی سنك قرنداشك ایسه بنمده قرنداشم دیمكدره . جوانی و برلشدر .

بحث ایتش ایدی. (ادرنه)یه مواصلتنده طوغریجه استانبول اوزرینه یوریدی. (سلطان بایزید) روم ایلی بکربیکی (حسن پاشا) نی اون بش بیك عسکرله قارشی یوللادی. (سلطان سلیم) ادرنه یه عودتله (سلطان احمد)ک ولی عهدلکدن چیقارلمسی شرطیله « سمندره » سنجاغنی قبول ایتدی. (قورقودخان) ایسه بو آراق سلطنت دعواسیله « آنطالیه » دن قالغریق « صاروخان » ی ضبط ایلدی.

شو حاللردن اکلاشیاییرکه دولت بیوجک بر سلطنت غوغاسی ایچنده یوورلانمقده ایدی. بوغوغا یتیشمورمش کبی (حمید) و (تکه) طرفلرنده (قره بیق اوغلی) نامنده اهل شیعه دن بری تور دیوب اورتالغی یاقوب بیقمغه باشلادی. عثمانلی تاریخلری بو حریفی « شاه قولی » و « شیطان قولی » ناملریله یاد ایدرلر. مرقومه، اوزرینه کیدن آنطولی بکربیکی « قره کوز » پاشایی مغلوب و عسکرینی قتل ایدهرک عصیان بیولتدی. (سلطان بایزید) بو وسیله ایله (سلطان احمد) ی معیتده صدر اعظم (علی پاشا) اولدینی حالده شقینک تأدینه مامور ایلدی. مقصد (سلطان احمد)ک غلبه سی حالده سلطنته استحقاقنی تامین ایتک

نی احمر زماننده اندلس یعنی اسپانیانک جنوب طرفی غایتله معبور و مرکز اداره اولان (غرناطه) شهری علم و معرفت و صنعت ایله پر نور ایدی. بونلرک براقدرلی اثرلردن اولان (الجزء) سرائی ایله (البيضاءین) قلعه سی زمانمزدده بیله دنیانک اک مهم، اک کوزل بنالردن معدوددر. ایچلرندن (محمد خامس) نامنده عدالت اداره سیله اشتهار ایله مش ذاتلر دخی چیقمشدر. اسپانیالیلردن (قاستیله) حکومتی عسکرلری ۸۹۸ ده بونلرک اوزرینه هجوم ایدهرک (غرناطه) نی ضبط و مسلمانلر حقنده صوک درجه ده غدارانه وظالمانه معامله لر اجرا ایتشلردر. اسپانیوللر بنالری یاقدیله. کتابلری یاقدیله. یاغما قدرلی ظلم براقدیله. بوقدر معبور اولان اندلس قطعه سی خراب اولدی. فقط اسپانیالیلرده عمر بلر چیقدقدن صکره بللرینی بزدرلو طوغرولته مادیلر.

سلیمان قریمده « کفه » یه تحویل ایدلدی . شهزاده لر آره سنه کیرن اغبراره ایسه اک زیاده (سلطان بایزید) ک اوچنجی شهزاده (احمدخان) ی ولی عهد نصب ایتمسی سبب اولمشیدی . شهزاده (شهنشاه) وفات ایدنجه (سلطان قورقود) بتون بتون قوشتولاندى . فقط یکچیریلر - که سلطان بایزیدک تخمه چیتدینی زماندنبری اطاعتسزلیکده و دولت امورینه قاریشمقده چکینمز اولمشلردی - (سلطان قورقود) ک شعره و موسیقی به دوشکونلکنی و محارباته یارایه میه جغنی ایلری به سوردرک آنک طرفنی التزام ایتمیورلردی . « سلطان احمد » دن دخی - مشارالیهک یکچیری آغاسنه یازدیغی بر نامه ده قوللانیدینی آنلرجه ناخوش تعبیرلردن طولانی - یوز چویردیلر . (سلطان سایم) ک ایسه شجاعتی ، بسالتی ، دها اوزمان مشهور اولمشیدی . مشارالیه (سلطان قورقود) ک مصره عزیتله هیج بر شیئه موفق اوله مدیغنی و (سلطان احمد) ک عسکر نزدده کی دوشکونلکنی خبر آنلجه « طربزون » ده صیغامادی . قرینه کچرک اوغلی (سایمان خان) ک بسنجاغنده ایدیندیکی اوز بیک عسکرله (طونه) نهرندن کدی . پدیری سلطان بایزیده یازدیغی بر عریضه ده یکر می آلتی سنه دن بری یوزلرینی کوره مدیکندن وروم ایلی طرفنده برسنجاغه تعین ایداسندن

اسپانیاده اولا حکومت تأسیس ایدن امویلردن (عبدالرحمن بن معاویه) نام ذاتدر . بوراده بوسلاهدن مانعا صکره لر ی باشقه باشقه بر طاقم حکومتلر دها ظهور ایتمشدر .

بنی احرر ، حکومتی ۶۳۳ سنه سنده «ابوعبدالله محمد» نامنده بر ذات طرفندن تأسیس ایدلمشدر . بو حکومتدن اول (موحدین) نامنده دیگر بر حکومت وار ایدی . بنی احرر ۸۹۸ سنه سنه قدر ۲۶۵ سنه دوام ایتمشدر . بومدت طرفنده بونلردن (۲۰) حکمدار کلش واک صوک حکمدار (ابوعبدالله الصغیر) نامنی طاشیمقده بولتمش ایدی .

۹۱۵ سنهسی ایلولنك دردنجی كونی عظیم بر زلزله اولدی .
 ۱۰۹۰ جامع ۱۰۶۷ خانه ، سور استانبولك قره طرفنده کیلرله دگز
 طرفنده کیلردن اکثری ، یدی قله و سرای دیوارلری ییقیلدی .
 بیکرجه خلق انقراض آلتنده قالدی . (چوروم) ایله (دیتوقه) خراب
 اولدی . بوزلزله « کوچوك قیامت » ديه شهرت بولدی .
 پادشاه ، زلزله دن ناشی ادرنه یه کیتدی .

بوانئالزده دولتک احوال داخایه سنده مهم مهم وقعهلر حاضرلا-
 یوردی .

معلوم اولدیی اوزره سکز شهزاده دن باقی قالان درت شهزاده دن
 (شهنشاه) قرمان ، (قورقود) تنکه ، (احمد) آماسیه و (سایم) دخی
 طربزون و الیلری ایدیلر . سلطان بایزید بر آراق (بولی) سنجانغی
 شهزاده (یاوز سلیم) ک اوغلی (سلیمان خان) ه و یردی . (سلطان احمد)
 (آماسیه) ایله در سعادت آره سنده (سلیمان خان) ک بولمسنه اعتراض ایتدی .

اولدقلرندن بویله بر تهلکه دن قورتارلسی رجا ایدلیکی یازیلی ایدی . بونک
 اوزرینه (کمال) رئیس نامنده بحر یونترک اک مشهورلرندن بر ذات قومانده سنده
 اوله رق اسپانیا ساحلرینی اورمغه مأمور بر دونئا کوندرلمسنه اراده صدور
 ایتدی .

تاریخ عمومی ویا تاریخ اسلام درس لرنده کوره جکگز اوزره اهل اسلام
 هجرت محمدیه تک ۸۶ سنه سنده شامده خلیفه اولان امویلردن (ولید) ک
 زماننده (موسی بن نصیر) و (طارق بن زیاد) نام لرنده ایکی بیوک قوماندان
 و قهرمانک همتیله و آفریقانک تا اک غرب طرفنده واقع (سبته) بوغازندن
 کیلرله اسپانیایه کچهرک مذکور قطعه یی ضبط ایتمک باشلامشله ، اسپانیانک پای
 تختی اولان طلیطله (طولدو) شهرینی آلمشله ایدی .

نامنده اولوب عصر بایزیده بر حیات بولنان بری یازدیغی بر اثرده :
 « اتلی ویاغلی یوزنده وحشت ومهابته دائر هیج بر علامت کور یله مز »
 دیمشدر. شعری سور، فن نجوم ایله عقائد وقوانین شرعیه مطالعه لرندن
 حظ ایدردی . یاپدیغی جامعلره خسته خانه ومکتبلر متعدد ایدی .
 يك زیاده زاهدانه کینیر ایدی .

بر مدت ینه مطالعه لرله مشغول اولدی . هر سکللی (احمد پاشا) نك
 برینه نصب ایتدیکی خادم (علی پاشا) ایله قونیه والیسی شهزاده سلطان
 (قورقود) ك آره سی آچیق ایدی . شهزاده حجازه کیده جکندن
 بحثله بر عریضه یوللامقلا بر ابر (آنطالیه) دنده عائله سی وآدملریله
 کیمیره یینوب عموجه سی سلطان جم کبی « مصر » ه کیتدی . مصر
 سلطانی، (قورقود) ی حسن قبول ایتدی وحقنده فوق العاده اکره .
 مانده بولندیسه ده حجازه عزیمته سلطان بایزیدك کوچنه جکی وسیله سیله
 مانع اولدی . شهزاده مصر دن تکرار بر عریضه یازهرق عذر لر
 دیلدی وینه (قونیه) یه عودت ایتدی .
 جناب پادشاهک سنی ایلریله دیکجه ضعف ده آرتیوردی .

۷۱ — فائده

اندلس مسلمانلری

۸۹۲ تاریخنده « اندلس » دینین (جنوبی اسپانیا) ده (بنی امر)
 تامنده یالکز باشنه قالمش بر اسلام حکومتندن سلطان بایزید ثانی یه بر سفیر
 کلدی . بو سفیرک پادشاهه وپردیکی نامه ده خرسیتیانلرک و (قاشتاله) ویا
 (قاستیلیه) نامنده اولان حکومتک مملکتلرینه استیلا ایتک تهدیدنده بولندیغی
 و اهل اسلام یدی یوز سنه دن زیاده بر زماندن بری بوراده حکومت ایلمکده

قیزی ایسته‌مش و (علاءالدوله) ده ویرمه‌یجه اوزرینه یوریمش ایدی . بومناسبتله عثمانی مملکتی داخندن ده کچمسنه مساعده ایدلدی . فقط شاه اسماعیل ، (دیاربکر) ایله (خرپوت) ی آلدقن ماعدا (علاءالدوله) نك اوغلی ایله ایکی طوروتی طوتوب کباب ایتشدر . بو حاللر جناب (بایزید) طرفندن خوش کورولدی . دیگر طرفدن شاه ، آناطولی‌یه یوللادیغی آدم‌لری واسطه‌سیله « شیعه » مذهبنی یوریتتور ، اورالره فساد تخمی اکیوردی . مع هذا (طربزون) والیسی اولان شهزاده سلطان (سلیم خان) (شاه اسماعیل) ک مملکتی ایچنه کیره‌رک (بایبورد) و (آذربایجان) ه قدر ایله‌ده‌دی . شاهک برادری (ابراهیم میرزا) یی طوتدی . بونک اوزرینه شاه ، سفیر یوللایوب تا کید محبت ایتدی و (سلطان سلیم) ده استیلادن منع ایدلدی .

سلطان بایزید ثانی پک زیاده حلیم بر پادشاه ایدی . بو طبیعتندن ماعدا خلق آره‌سنده شایع اولان « ولی » لقبندن دخی آکلاشیله‌جنی اوزره صوفی مشرب ایدی . حتی مشهور وندیگلی (آندره غیرتی)

رومایه کلک اوزره بولونان ایلیچینسی . (بورجیا) نك یرینه صکره پایا اولان قاردینال (ژولین) (آقونا) شهرنده طوتوب پاره‌لری ضبط ایددی . بونک اوزرینه شیطان «بورجیا» سلطان بایزیددن، جک مماتی بدلی اولان اوچ یوزبیک دوقه‌یی آلق فکریله ، مشارالیه‌یی تأثیری بش آتی کون صکره کوریلن برنوع زهرله زهرله‌یوب فرانسه‌قرالنه دیری‌دیری تسلیم ایتدی . زواللی جم ، فرانسه‌ عسکرینه رومادن چیقدیغنک هفته‌سنده (نابولی) ده مسموماً ارتحال ایددی . (۹۰۰ سنه)

سکرزنجی شارل پک زیاده متأسف اولمش و جسدینی تخنیط ایتدیروب (کلیبولی) یه یوللامشدر . سلطان جک نعشی بورادن «روسه» یه ایصال اولنونب (سلطان مراد خان) ثانی تره‌سنه دفن ایدلمشدر . مشارالیه شاعر ، فاضل ایدی . اون اوچ سنه دیار اجنبیه‌ده اسارت چکمشدر .

طرفلرنده فورطنیه طوتولهرق باتدیلر . (۹۰۸) ده دیگر بر فرانسز دوناتامسی (پایا، ونديک) دوناتالریله برلشهرک (سانتاموره) یعنی (آیاماوری) آطهسنی ضبط ایتدیلر . متعاقباً ونديک ایله عقد ایدیلان مصالحهده (کفالونیه) ونديکده و (آیاماوری) عثمانیلردم قالدی . محار قرالی (ولادیسلاو) ایله یدی سنه ایچون عقد ایدیلان متارکده (اغلاق و بغداد) بکلریله (راغوزده) جمهوریتنک ایکی طرفهده ویرکویرملری شرط قونولدی .

- ۲ -

(اوزون حسنک) وفاتی اوزرینه دولث علیه نک آسیاده ، سرق جهتنده قومشوسی بولنان ایران احوالی بسبتون دکیشمش و (آق قیونلی) حکومتی یرینه (شاه اسماعیل صفوی) نک حکومتی ظهور ایتش ایدی . شاه اسماعیل ، سلطان بایزید ثانی ایله دوستانه مناسباتده بولنیوردی : حتی (ذوالقدریه) حاکمی (علاءالدوله) نک

حرمت و رعایت ایلدی . بو صیرده استانبولدن یوللانیلان بر ایلی قرق بیک دوقه آلتونی اعطاسی مقابلنده سلطان جمک محفظهسنی تأمین ایلمش و اوچ سنه صکره پایا وفات ایتمکله آنک یرینه پایا اولان مشهور (آلکساندر بورجیا) درسعاده بر سفیر یولایه رق سنوی قرق بیک دوقه ویرلمک شرطیله شهزاده نک توقیفده ابقاسنی و یاخود دفعه اوچ یوز بیک دوقه ویرلدیکی تقدیرده اولومنی تکلیف ایتمشدر .

بو تکلیف هنوز مذاکره ایدلمکده ایکن او زمان فرانسه قرالی اولان سکزنجی (شارل) عسکرلیه رومایه کیرمش و پایا دخی سلطان جمی برابر آلهرق (سنت آنز) نامندهکی قلعهیه صیفینمشدر . قرال شرائط صالحه دن اولوق اوزره سلطان جمک کندیسنه تسلیمی ایستیوردی . دیگر طرفندن شهزاده نک ایکی سنهک تخصیصاتی اولان سکسان بیک دوقه آلتونی حامل

ایله (آوستریا، میلان، فلورانس و ناپولی) حکومتلری عثمانیلری تشویق ایتدی. بونک اوزرینه (هرسکلی احمدپاشا)، آناطولی بکربیکی (سنان پاشا) (موره) یه یوللاندی. قبودان دریا (داوود پاشا) ده بوسفره مأمور اوله رق ۹۰ بیوک سفینه و ۱۶۰ قدر یلکنلی ایله (لپانتو) «اینه بختی» نی محاصره وضبط ایلدی و (۹۰۵) ده (متون)، (ناوارین) و (قورون) شهرلریله (کفالونیه) و (ایاماووی) آطه لری آلدی. وندیگیلرده (ناوا رین) ده بولنان اون ایکی سفینه مز اوزرینه آنمز هجوم ایدره ک برینی یاقدیله و اون برینی آدیله . فقط (کمال رئیس) مؤخرآ وندیگیلری مغلوب و درت قطعه سفینه لرینی ضبط ایلدی. فرانسرلر «مدیلی» آطه سنه عسکر چیقاردیلر [۱] ایسه ده (مغنیسا) والیسی سلطان (قورقود) ک یاردیمیه آطه دن صا ووشدیله و (سریغو) یعنی (چوقه) آطه سی

[۱] خاقان مخلوع عبدالحمید ثانی زماننده بر بورج مسئله سنندن طولانی فرانسرلرینه بو جزیره یه عسکر اخراج ایدره ک حکومتی تزدیل ایتدیله و بیچاره متصرف رشید پاشانک بورکنه ایندیردیلر ایدی .

۷۰ - فائده

سلطان جم و عاقبتی

(ردوس) شواله لری سلطان جمی عزت و اکرام ایله قبول ایتدیله. بو آراق قرمان والیسی شهزاده (عبدالله) و (کدک احمد پاشا) طرفلرندن ایکی ایلیچی کوندریله رک دواملی برصلح ایسته نیلیرسه برمرخص یوللامه لرینی تکلیف ایتدیله. شواله لر رئیس عقد صلح ایدیلیرسه سلطان جمک تسلیمی شرط اتخاذا ایدیله جکینی آکلادی . سلطان جمی کیلرندن برینه بیندیره رک فرانسه ده کاش (نیس) بلده سنه یوللادی. بو طرفده یدی سنه قدر قالدقدن صکره تحت الحفظ (روما) یه کوندریلوب پاپا سکرنجی (اینوسان) ه تسلیم ایلدی. پاپا کنندیسنه فوق العاده

ترفیع ایدلشدر . مجارلر بو مغلوبیت اوزرینه اوچ سنه مدتله مصالحه ایسته مشلرذر .

لهستان طرفلرینه دخی آقین اجرا اولتهرق (بایقوچ زاده بالی بك) مظفراً دونمشدر . بو آقینك سببی (له) قرانك (افلاق) ه تعرضی ایدی .

عثمانیلر ایله روسلر آرهسندهکی وقوعه كلن ایلك مخابراته سیاسیه (۸۹۷) سنه سنه مصادفدر .

صدر اعظم (هرسكلی زاده احمدپاشا) عزل اولنوب فاتحك اعدام ایتدیکی (چندارلی خلیل) پاشانك اوغلی (ابراهیم پاشا) وزیر اعظم اولدی (۹۰۲) .

(۹۰۴) وقایبی آرهسنده اك زیاده جالب دقت اولانی (موره) سفریدر . (وندیک) حكومتی اطرافك دشمنلغنی قازانهرق حتی (پاپا)

۶۹ — فائده

فاتحك ادیانه رعایتی

استانبولی فتح ایتمكله برابر خرستیانلركده حریت مذهبیه سنی اعلان وروم بطریقلكنی ابقا ایلدیكنی كورمش ایدك . او ائتلرده صلابت دینهده ایلری به وارانلردن بعضری :

— « اسلامیت بو درجهده قوت وعلویت بولمشكن خرستیانلره یا اسلام اولكیز ویاخود قلیجدن چرسكیز دیوبده اكال كارایتمه مك نصل جائز كوریلور؟ دیه اعتراض ایتملردی . فاتح بو اعتراضی طوینجه :

— دین اسلامی حضرت شارعدن زیاده حمایه ایتمك ادعاسنده بولمق نه بیوك وظیفه سزلكدر ! جوابیه رد ایله مشدرکه فی الواقع بك طوغری بر رد شاهانه دن .

قرالی انتخاب ایدیلن
 (ماتياس قوروهن) وفات
 ایتمکه مجارلر (لهستان)
 قرالی (ولادیسلاو) ی
 قرال انتخاب ایتشدی.
 «بازید ثانی» (بلغراد) ک
 اردویه تسلیم ایدیله جکنی
 اخبار ایدن قلعه محافظتک
 سوزینه اعتماد ایله (صربیه)
 اوزرینه یوریش ایسه ده
 (صوفیه) ده مرقومک
 سوزندن دوندیکنه
 واقف اوله رق (آرنا-
 وود) لق جهتته کیتمشدر.

ماتياس قوروهن

مع مافیله (مجارستان) ایله (آوستریا) ایچلرینه طوغری (سمندره)
 متصرفی (میخال زاده علی بک) و (بوسنه) والیسی (یعقوب پاشا)
 کیره رک بونلردن (علی بک) بر پوصویه دوشوب شهید اولش ،
 (یعقوب پاشا) ایسه مجارلری مغلوب ایدرک روم ایلی بکلر بکلکنه

سلطان سلیمان قانونی ده فنونک باشلو باشنه تحصیلی ایچون (سلیمانیه) مدرسه-
 لرینی تأسیس ایدرک فاتحک اثرینی اکال ایتمشدر . بو مدرسه لرده (حدیث)
 (طب) (ریاضیه) و (علوم طبیعییه) متخصصلری یتشدیریلردی .
 الهیات ، حکمیات ، فقه ، حدیث و ادبیات عربیه فانیق تمه لرنده او قودیلور
 و بونلردن شهادتنامه آلانلره (ملازم) نامی ویریلردی . بو ملازملردن قدرت
 علیه لرینی اثبات ایدنلرده . بالاآخره (مدرس) رؤسی آلیرلردی که بو کونکی
 اوروپا درحات تحصیلیه سی دخی شیه دیکی حالدیه بو اساسک اکال ایدلشیدر .

(طرسوس) ایله (آطنه) آره‌سنده کائن (آغا چایری) صحرا سنده دخی (خادم علی پاشا) بی بوزمشیدی. عثمانلیلرک نیجه ایلیکنی کورمش اولان ذوالقدر اوغلی (علاء الدوله) دخی (مصر سلطانی) طرفنه کچمش ومومی الهک برادری اولوب (شام) ده محبوس بولنان معهود (شاه بوداق) یک اورادن قاجهرق دولته التجا ایتمش ایدی. شاه بوداق، التجاسندن صکره (ذوالقدر) مملکتی اوزرینه کیدوب برادر زاده سنی اسیر وکوزلرینی علیل ایتمش ایسه ده کندیبی ده حیله ایله برادری (علاء الدوله) نک الله کچمشدر. (قره کوز محمد پاشا) اردونک مغلوبیتنه سبب اوله جق حرکته بولمسنه مبنی در سعاده کتیریلهرک اعدام ایدلمشدر.

بو ائنده شهزاده لردن سلطان احمد (آماسیه)، سلطان شهنشاهی (منتشا)، سلطان قورقود (صاروخان)، سلطان سلیم دخی (طربزون) والیکلرنده بولنیورلردی.

ینه بو ائنده ایدی که دولتک آوروپا قطعه سننده کی شمالی وضعیتی دکیشیوردی: (ژان هونیاد) ک اوغلی اولوب آنک وفاتنده مجارستان

آقچه احسان ایله مشیدی. فقط جناب فاتحک معارف پرورلکنک اک بیوک درجه سنی اثبات ایدمک دلیل، استانبولده کندی جامعی اطرافنده وجوده کتیردیکی (مدرسه عالیه) درکه دنیاک اک مکمل وعصرینک یکانه (دارالفنون) هیئت ایدی.

بو هیئت آیری آیری سکز شعبه دن مرکب اولوب بونلرک اعدادی درسلی تحصیلنه مخصوص (تمه) فسلری، ابتدائی مدرسه لری دخی وار ایدی. اوقویوب یازان برشا کرد اولای (ابتدای خارج) دینیلن مدرسه لرده اوقور. بوراده اکمال تحصیل ایتدکن صکره «ابتدای داخل» مدرسه سنه کیره. بورادن صکره ده «موصله» نامی ویریلن (تمه) مدرسه لینه ترفیع ایدردی که یهمه (صحن) تعبیر ایدیلن دارالفنونلردن برینه قبول اولنوردی.

شاهی طرفلرندن تبریک ایچون کلن سفیرلر قبول ایدلدی . فقط (مصر) سلطانی فاتحک صوڪ ایام سلطنتده و (سلطان بایزید)ک بدایت حکومتده اظهارایتدیکی غیرلایق معامله لرله دواتی کندیسندن دلگیر ایتش ، (سلطان جم) ی قبول ایتکه برابر هند حکمداری (شاه بهمن) طرفندن یوللانیلان هدیه لری نصب ایتک «رمضان اوغلی» لندن (اطنه) ایله (طرسوس) آلق ، (مکه مکرمه) یه کیدن حجاجی تعجیز ایتک کبی احوال غیر مناسبه ده دخی بولنش اولغله عاینه حرب آچیلدی . ایکی حکومت اسلامیه آره سنده ظهور ایدن بو عماره آلتی سنه قدر دوام ایتش واک صکره (تونس) امیری (مولی عثمان حفص) آغیر هدیه لرله سفیر یوللایوب صاحبه توسط ایله مکه دولتدن آنان یرلرک اعاده سی و (اطنه) قطعه سی داخاندیه کی (چوقور اووه) (مکه مکرمه) و (مدینه منوره) ارقافندن عد ایدلسی شرطیله عقد مصالحه ایدلمشدر . مصر اردوسی اولجه آناتولی بکلربیکی (هرسکلی احمد پاشا) بی معیتده کی (قره کوز محمد پاشا) ایله (حضر) بک زاده دیگر (محمد پاشا) نك رقابتی یوزندن مغلوب و اسیر ایتش و (۱۸۹۴) ده

۶۸ - فائده

فاتحک معارف پرورلکی

تاریخلرمنزک متفقاً بیان ایتدکلری وجهه فاتحک علم و معرفته وارابنه پک زیاده حرمت ومیلی وار ایدی . حتی (ماوراء النهر) عا.اسندن اولوب «اوزون حسن» طرفندن سفیرلکه یوللانا (علی قوشی) نك فضلنه حرمتله استانبولده اقامت ایله مسنی طلب ایله مش و (علی قوشی) دخی وظیفه سنی اکل ایدنجه عودت ایده جکنی بیلدرمکه (آذربایجان) دن عودتنده هر مرحله ایچون یوی بیک

کوسترش ایکن سلطان بایزیدی دهاشزاده لکنده بر محاربه ده عسکری ایجه تعیه ایتمدیکنین طولانی تعیب ایله می یوزندن پادشاهک قبلنده طوران کین وغرضه قربان اولدی . ادرنده ویریلن بر ضیافتده بر اشارت اوزرینه قتل ایلدی . (۸۸۷)

(اسحق پاشا) عزل اولنوب « داود پاشا » صدر اعظم اولدی .
 ۸۸۸ ده بلغارستانه عزیمت شاهانه واقع اوله رق بعض قلعه لر تعمیر وانشا و (هرسک) ممالک عثمانیه الحاق ایلدی . مجارستان قرالیله ده بش سنه مدته متارکه یاپیلدی . قره مان اوغللرینک صوکی اولان (قاسم) بک وفات ایتمدی . افلاکه سفر آچیلدی . اردوی هایون طونه یی کچوب (کیلی) قلعه سیله اون آلتی کون محاصره دن صکره (آق کرمان) قلعه سی ضبط ایلدی . بوسفرده قریم خانی (منکلی) کرای ، ایلك دفعه اوله رق اللی بیك تاتارله محاربه یه اشتراك ایتمش و کنديسنه بر (آنون قالباق) وسائر هدیه لر احسان اولمشدر . (۸۸۹)

(افلاق) سفرندن (ادرنه) یه عودتده (مصر) سلطانی ایله (هند)

اعدام ایتمیره رک چالغی یرینه آنلرک اینیله اکئیر ، بر زمانده که آرنادولقده « اسکندر بک » الیه نه قدر عثمانی کچرسه چنگله آصار ، بر زمانده که افلاکه (شیطان و بوده) ترکردن طوته بیلدک لرینک جمله سنی قازی قلایه رق آنکله بر بیوک صحرایی دونادیر ، بر زمانده که (طمشوار) حاکمی عسکرینه شراب ایله اهل اسلامک قاننی ایچیریر و عثمانی مجروحلرینک یاره سنندن دیشیله ات قوباره رق پارچه آغزندنه اولدیفی حالدله قالقار رقص ایدر ، فاتمحن (حالا شیمدی بیله اوروپاده بر غالبک پکده رعایت ایتمدیکی) حقوق امم قواعدینه تمامیه اتباع آرامق فصل جائز اوله بیلیر ؟

[تراجم احوال — فاتح]

اوله مادیلر . جم ، عسکر یله (آنقره) طرفه کیتدیکنده سلطان بایزید دخی اردو ایله اوزرینه یوردی .

بوخبر سلطان جم اردوسنک متاتی بوزدی . کندیمی دخی قره مان اوغلیله (آق شهر)ه بعده (طاش ایل) نه قاجدی . سلطان بایزید (قدس) ده مرفهاً اقامت ایتمک طریقتی تکلیف ایتدی . سلطان جم بونصیحتی دیکله میوب ینه قرمان اوغلنک دسیسه سیله روم ایلیه کچمک اوزره ردوس شوالیه لرینه - کمی بولمق آرزو سیله - التجا ایتدی .

(کدک احمد پاشا) نک ایتالیا دن فتح ایتدیکی (اوترانت) قلعه سی کری ویریلدی . (راغوزه) جمهوریتی ایله تجدید مصالحه ایدلدی ، ویرکیسی اوچ بیک دو قه آلتوننه ایندیرلدی . (وندیك) حکومتی ایله دخی معاهده تجدید قیلندی . سلطان جم غانله سی حسینیه وندیكک هر سنه ویره مکده اولدینی اون بیک دو قه آلتونندن واز کجیلوب ماللرندن یوزده درت کمرک آلمسنه قرار ویریلدی . مشهور (کدک احمد پاشا) دولته بونجه خدماتده بولمش و جلوسدن صو کره سلطان (جم) و (قاسم) . بک وقعهلرنده فوق العاده یارارلق

داهیلرینی تجدید وغریبه « اوچنجی ابنوسان » نامنده کی پاپا (انکیزیسیون) دنیلان ومعناسی قاتولیک مذهبک خارجنده بولنانلری کمال تقید ایله تحری ایدرک اله کچدکجه اشکنجه ایله افنا ایتمکدن عبارت اولان بیهی ایجاد ایلدکلی جهته هر طرفک اخلاقنده کلی برتغیر حاصل اوله رق انسانیت قانه صوصامش ، سیف انتقام کچکلمش ، آتش تعدی علولنشدی .

بر زمانده که پاپاسر اله کچیردکلی اسلامی خیال و خاطره کلز اذیتلرله تبدیل مذهبه اجبار ایتدکن صکره « روحی آخرته مطهر کیتسون » دبه آتسه یاقاره ، بر زمانده که مجارستانده . (هونیاد) طعام ایتدکجه مسلمان اسیرلرینی قارشوسنده

سلطان جم، بومغلوبیتله اولا (قونیه) به واورادن والده وعائله‌سنی
 آله‌رق (طرسوس) و (حلب) طریقیه (شام) ه وشامدن دخی (قدس)
 و (غزه) طریقیه (مصر) ه قاجوب سلطان (قایتبای) ه التجا ایتدی.
 یکیکچریلر ایکنجی دفعه اولق اوزره آیاقلاندیلر. بروسه لیلرک
 (ایاس پاشا) به قیولری آچاملری یوزندن آرقه داشلرینک مغلوب
 ومقتول اولدقلرینی بهانه ایده‌رک شهری یغما ایتک ایسته‌دیلر.
 سلطان بازید عطیه‌لر ویره‌رک کوجلکلره واز کچیردی.
 (فاتح) ک قهریبه (اوزون حسن) ه التجا ایتمش اولان قرمان
 اوغلانلرندن (قاسم‌بک) سلطان جم قارغشه‌لغنی فرصت بیلهرک مملکتی
 گری آلق دعواسیله حسنک اوغلی (یعسوب میرزا) یانندن قالقدی،
 طاش ایلنه کلنجه (وارساق)، (طورغودلو) عشیرتلی و قره‌مان
 امراسیله برلشدی. اوزرینه مشهور (کدک احمد پاشا) یوللاندی.
 دیگر طرفدن سلطان جم (مصر) دن (حجه) کیتمش و عودت
 ایتمش ایدی. (قاسم) بکک یوللادینی خبره اینانه‌رق حلبه کلدی.
 (اطنه) ده قاسم بکله بولوشم‌رق (قونیه) بی محاصره ایتشلرسه‌ده موفق

۶۷ - فائده

ادبیات تاریخیه نمونه‌لری

فاتح، ضبط ایتدیکی ممالکدن بعضیسنک حکم‌تاریخی و عساکرینی اعدام
 ایتدیرمشیدی. اوروپا مورخلری بونی لسان نفرین ایله بیان ایدرلر. واقعا
 بو معامله‌لر اسلامک بدایت ظهوری کبی بروقت سعادتده ویاخود اوروپانک شمدیکی
 حالی کبی بر زمان مدنیتده وقوع بولمش اولیدی تعریضه حق اولوردی. فقط
 فاتحک ظهورندن ایکی عصر مقدم شرقده (چنکیتر) قتل عام و تجلب مطلق

دوشوئنه دن وسلطنتده بروجہ قاعدہ حق اولدیغنی بیلوب طوررکن
 عسکر طویلایوب « بروسه » اوزرینه یوردی. بووقه خروچ، خبر
 آنیرآتماز سلطان (جم) ک اردوسی اوزرینه « ایاس » پاشا قومانداسیله
 بر اردو کوندرلدی. (بروسه) اهالیسی « دورفترت » دهکی شهزاده لر
 غوغاسنی اونونادقلرندن هر ایکی اردویده قبول
 ایتیوب شهرک قپوسنی قپادیلر. فقط سلطان
 (جم) اردوسنه ذخیره و یروب طرفدارلق
 ایتدیلر. ایکی اردو محاربه یه باشلا یوب (ایاس)
 پاشا اردوسی مغلوب و کندیسیه بر جوق یکچیری
 اسیر اولدی. سلطان (جم) بروسه یه کیردی.
 حکومتی اله آلوب خطبه او قوتدی، سکه دخی

سلطان جم

باصدی. بوسبیلرله دولتینه بر تفرقه یه اوغرامق احتمالنه معروض قالدی.
 سلطان بایزید بونک اوزرینه دیگر بر اردو ایله یوردی. سلطان (جم)
 بیوک خاله سی (سلچوق) خاتونی یوللایوب دولتی آناتولی کندیسینده
 و روم ایلی بایزید سلطانه قانق اوزره پایلاشمق طلبنده بولندیسهد
 مسموع اولمادی. پادشاه بر طرفدن جمک سردار لرینی ولاله سنی اله
 آلدی و دیگر طرفدن ده شدتلی هجوم ایددرک شهزاده نی مغلوب ایتدی.

نادیوان هایونه کیرنجیه قدر آرقه سندن کیدرک کندیسی صدره او طور دقدن
 صکره وزیر لره قاضیه سکرل صاغ، دفتر دارلر ایله نشانچیلر صول طرفه
 او طور لرلدی. باقیله حق ایشری دیوانه یعنی صدراعظمه بر. که مأمور اولان
 (تذکره جی) لر قارشیننده و دولت کاتبی اولوب (رئیس افتدی) دینلین
 ذاتده صوفه نیک کنارنده طورور، بونلردن ماعدا قپوجیلر کتخداسی (سرقرنا)
 و چاوش باشی (مابین مشیری) معیتلری اولان قپوجیلر (قرنا) و چاوشلرله
 برابر بولنورلردی. باب عالی وقتیه صدراعظمک اقامتکاهی ایدی. مجلس اوکلادن
 صکره عتد اولنوردی.

سلطان (قورقود) پادشاهک وصولنه قدر « دولت قائمقامی » اعلان ایدیلدی .

سلطان بازید طقوزنجی کون اسکداره کلدی . سیناھلر کینمش ایدی . استقبالنه رجال دولت وامرای عسکریه کیتدیله . پادشاهک بیندیکی قایغک ایکی طرفنی یکیچریلر آلدیلر . سرایه کلدکلرنده صف باغلا یوب بر عرضحال ویردیله . بو عرضحالده صدر اعظم (محمدپاشا) نك قزانی طلب ایله یفمان طولای غدر دیله دکلری کبی معاشرینه ضم ایدلسنی وضع اولدینی حالده فوق العاده عطیه ویرلسنی استدعا ایتدیله . ایسته دکلری کبی یاییلدی . بوراده دقت ایدیله جک بر ماده وار که اوده بزده بودرلو عسکر اطاعتسز لکنک صکر دلری ایلیلیه رک دولتک باشنه درلو درلو غائله لر، تهلکله کتیرمش اولمالریدر . هله بو عطیه استدعاسی هر جلوسده عادت حکمنه کیردی . غائله بیتدکدن و سلطان مرحوم دفن ایدلدکدن صکره (اسحق پاشا) صدر اعظم اولدی . فقط یکی برغائله دهاچیقدی . (قرمانی محمد پاشا) نك سلطان (جم) ه یوللادینی خبرجیی یولده آناتولی بکلریکی (سنان پاشا) طوتوب کسمش ایدی . مع هذا سلطان (جم) خبر آلمش ایدی .

۶۶ — فائده

دیوان — باب عالی

قائم عیونده (۸۷۲) تاریخنده باب عالی دیدیکمز ائ بیوک دائره حکومت بنا اولمشدر . دیوان ، صوفه معناسنه اولوب بوراده هیئت دولت مجلسی ویری دیتکدر . صدراعظم اولان ذات جمعه ایرتسی ، بازار ، بازار ایرتسی وصالی کونلری سرایه کیدر و کندیسندن اول کیتمش اولان هیئتک اعضاسی طرفلرندن قارشیلانیره

ایکنجی سلطان بایزید

ایله استانبولک محارمه.
 سنی کسدی. مقصدی.
 وفاتک طویوله مسی
 و بر قاریشی قلق
 چیقمه مسی ایدی.
 فقطاردو خبر آلدی.
 یکیچریلر «پندک»
 اسکله سندن و سائر
 محالردن کیلره یینه رک
 استانبوله کلدی لر.
 صدر اعظم محمد
 پاشانک قوناغنی با.
 صوب مالی یغما و
 کندیسینی قتل ایتد.

یلر. بالخاصه شهرده کی زنکین اولریله یهودی اولریخی باصوب صویدی لر.
 کوریلورکه بووقعه دولتک حیثیتی ایچون پک آغیردر. اوزمان استا.
 نبول محافظی بولنان (اسحق) پاشانک همتیله اورتهلق دوزلدی.

— دفتردارلر هیئت دولتک اوچنجی رکنی ایدی لر. فاتح زمانده روم ایلی
 ایچون بر دفتردار و آناطولی ایچوزده بر مامان دفتردار وار ایدی. بونلر
 یاری فارسی ویاری ترکیه اوله رق سیاق دیدی کمز یازی ایله دفتر طوتوب مالیه
 ایشلری حقیقده تقریر و پروردی.

— نشاخیلر دردنجی رکنی ایدی لر. بونلر طرف پادشاهیدن ویریلن فرمان
 و براتلرک بالاسنه «طغرا» کشیده ایدرلر و دولت کاتبی اوللری اعتباریله هیئت
 دولته داخل اولورلدی.

طقوزنجی باب

اینگی سلطانہ یازید

— ۱ —

۱۸۸۶ سنہ سندنہ عثمانی پادشاهی اولمشدر . ۳۵ یاشلرنده ایدی .
 (آماسیه) ده والی بولنیوردی . برادری سلطان (جم) ده (قره مان)
 والیسی ایدی . کندیسنگ ارغلی سلطان (قورقود) ایله سلطان جمک
 اوغلی (اوغوز) خان دخی سلطان محمدک زماننده — تأمینات اوله رق —
 سرایده بولندیر یایوردی .
 فاتحک وقاتی صدر اعظم قرمانی محمد پاشا عسکردن صاقلادی .

و نغشی

— پادشاه مزاجمزددر ، استحمام ایده جکدر .

بهانه سیله قبالی برآرا به ایله استنبوله نقل ایتدی . برطرفندنه سلطان
 یازیده خبر کوندردی . فقط سلطان جمه خصوصیتی اولدینی ایچون تخته
 چیقارمق امایله آکاده ساعی یوللادی . (ککبوزه) ده بولنان اردو

آناتولی جهتی دعوالرینه باقق اوزره ایکیه ابلاغ ایدلشدر . منتی یعنی شیمدی
 شیخ الاسلام دیدیکمز ذات قاضی مسکر لره استانبول قاضیسنگ بیه مادوننده
 ایدی . شیخ الاسلام عنوانی برنجی سلطان محمود خان زماننده استانبول مقتیسنه
 ویرلشدر .

آره سنده کي « مناسبات دوله » نك برنجيسيدر . بالطبع فاتح کي زمانك علوم و فنوننده و سياسياتنده برنجي اولان بر پادشاه يوكي مناسبات قيمتي بيله جك ایدی .

علمه حرمةً علما قياقتنده کينديکي مشهوردر .

فاتح لقبی ، استانبولک و بر چوق ممالکک فتحندن طولاي نام عاليسنه پک زياده ياقيشمشدر . عثمان غازي سلجوقيه يادکاری اولان مهترخانه چالديجه حرمةً آياقده ديکلردی . بو عادت فاتح عصرينه قدر دوام ايتش ايسهده مشارالیه بو عادت قالدردی .

زمانه قدر پادشاهلر زرین کلاه مولوی کييوب اوزرينه دستار صارارلردی . فاتح ، پک زياده تعظيم ايتديکي علمايه بکزه مک نيتيله صوف « مجوزه » رسمنده دابند باغلادی . عسکرک اطلس . ايبکلی قاشلر کينوب سوسانمه سي دخي بو عصرده در . حين ارتحالنده کندی بنا کرده سي اولان « جامع شريفک » خطيره سنده دفن ايدلش و بومناسبتله نامی اوسمته يادکار قالدرد .

— پس سزدن شهریار بختيار اولان قانکوزدر ؛

ديه سؤال ايتش و بوسؤال فاتحک حدثی موجب اولمشدره . احمد پاشا بونک اوزرينه (ديوان) ک یعنی هيئت دولتک وزرايه . اقلسنه پادشاهک موافقتی آلمش و بو جهته اداره دولت صدراعظمک عهده سنه چکمشدر . بوندن بويه سلطان فاتح وزرائک اوطورديني محله ناظر و اوکنه نفس موضوع خصوصی بر محله اوطورديني کي بو عادت خيلي زمان ديگر پادشاهلر طرفندن ده قبول ايدلشدر .

— قاضيسکره ، هيئت دولتک ايکنجی رکنی ایدی . اولجه بر قاضيسکر وار ايکن فاتح زماننده روم ايلي و آناتولي قاضيسکره نامريله بری روم ايلي و ديکری

(اوتوز سنه همان بیتون دنیا ایله اوغراشدی. اون آتی ملک ،
ایکی یوز مستحکم شهر ضبط ایتدی . ساطتی، زمانده ، دنیانک اک
برنجی حکومتی عد اولنه جق بردرجه کاله ایصال ایلدی .)

فی الواقع فاتح زمانده اردونک موجودی منتظم ومعلم اولق وحتی
اشقودره محاربه سنده کاملاً اسلحه ناریه ایله مجهز بولنق اوزره یوز
بیکن ایکی یوز اللی بیکه قدر چیقمش ایدی . بحریه جه دخی عظیم
ترقی وار ایدی . (مدیالی) ، قره دکز و (کفه) طرفلریله ایتالیا به
کوندریلن دونانا بوبابده بیوک برمالدر .

عثمانی سکه لری کوموش و باقیر ایکن فاتح اووقتک مجار آلتونلری
وزنده و عیسارنده آلتون کسدرمشدر که دولتک زنکیندکنه
دلالت ایدر .

« قره دکز یولیه آسیا تجارتی توسیع و جنویزلی قریمدن طرد
ایده رک بوتجارتی عثمانیلره حصر ایتدی . ونیدک جمهوریه عقد
ایتدیکی معاهده ده جزئی بر کمرک بدلی تعین ایدهرک آکا مقابیل
ونیدک اشیا سنک سربسته جه دخولنه رخصت ویردی . کرک بومعاهده
و کرک « سجلیا » قرالیله عقد ایتدیکی اتفاق دولت علیه ایله اوروپا

— وزیرلرک عددی ابدالده بر ایکن صکره لری ایبی واوج وفاتح زمانده
درده چیقمشدر . وزیر اعظم پادشاهک وکیل مطلق ایدی . بو جهته اداره
دولت ایچون هر شعبه نک مرجعی وهیئت حکومتک ریسی ایدی . سلطان محمد
چنداری خلیل پاشایی قتل ایتدکن صکره هیئت دولته بالذات ریاست ایدردی .
کدک احمد پاشانک وزیر اعظمفنده برکون اوستی باشی فرسوده بر ترکان مجلس
ائناسنده ایچری به کیره رک :

فقط « قتل الاخ » یعنی برادر اولدورمک سیئہ سی بایزید اولدن باشلامش و فاتحکده النی بولاشدیردقدن صکره بر خیل فیجعه لره ده سبب اولمشدر . زمان پونوع قتلره « تأمین آسایش عامه » دیه بر قولپ بولمش و سلطنت غوغالرینک اوکنی آلمق ایچون آنحق بوتدیری موافق کورمشدر . ایران حکومتیله اوروپا حکومتلرینک اکثرنده ده بو عادت فیجعه جاری اولمشدر . بوندن ماعدا فاتح ، استانبولی فتح ایتمکله برابر (بی زانس) سلطنتی ، دبدبه سنی ده خوش کوروب آلمشدر . حتی (نتائج الوقوعات) نام تاریخ دیورکه :

(استانبول تحتہ مالک اولدینی مثللو استانبول ایمبراطورینک وارکان دولتک تعظیما ت و تزیناتہ یعنی قوری دبدبه و داراتہ و انواع تشریفاتہ) دنی وارث اولدی کہ « سورغوج » لر و « صولاق » و « پیکار » و درلو درلو « البسہ لر » ایله آلایلر اوجمله دندر . حتی « افندی » تعیری بیله روملردن مأخوذدر .

دیگر طرفندن ده « تراجم احوال » نام اثر (کمال) ده :

۶۵ — فائده

هیئت دوات

فاتح سلطان محمد دورنده هیئت دوات درت رکندن تشکل ایتمش ایدی .

- ۱ — وزیرلر
- ۲ — قاضی عسکرلر
- ۳ — دفتردارلر
- ۴ — نشانچیلر

برنجی قسم ، هیئت دولته و ایکنجی قسم دخی بایرام و طعام
 مراسمی ایله مهر هایونو و تخت سلطنت اصول توارثنه دائر ایتمش .
 فاتحک خواجه اولی « منلا کورانی » نام ذات شریفدر . علمایه
 پک زیاده حرمت و وعایت ایدر ، حتی خواجه سنک دائما الی اوبدیکی
 کبی زماننک اک بیوک عالمی اولان مشهور « منلا خسرو » ه جامعده
 بیله آیاغه قالقار ایدی . استانبولده تاسیس ایتدیکی فاتح مدرسه لری ،
 دنیانک اک بیوک دارالفنونلری نمونه سی ایدی . کیجه لری مدرسه لری ،
 طولاشرق طلبه نی تشویق ایدردی . « بر لاتین شاعری کندیسنه بر
 قصیده تقدیم ایتمش و جائزه اوله رق شاعرك همشهریلرندن بر چوق
 اسیری آزاد ایله مشدر »

استانبولدن ماعدا « بروسه » ، « ازنیق » و « ادرنه » ده دخی ارباب کمال
 یتیشمش و فتح بالذات « عرب و یونان ادبیاتنه میل » کوسترمش
 ایسه ده ادبیاتزینه ایران ادبیاتی تأثیرندن قورتوله مامشدر .
 چندارلی خلیل پاشانک قتلیه قتل وزیرایه ایتدیکی استفتاحی
 مشهور خروات محمود پاشانک قتلیه تکرارلامه سی تاریخ عثمانیمزده
 بالآخره برچوق سؤمثال تشکیل ایلدیکی ده اونودلما ملیدر . مؤرخین ،
 شهزاده (احمد) ک قتلنده درلو درلو تاویلر کوستریرلر .

(عثمانلی عسکرخی طالع قلیچ اولغه مجبور ایدمک قدر صیتشیدر مق
 الیرمنز . برکه طالع قلیچ اولمی کوزه آلدیرمش برقاچ یوز آدم میدانه چیقار
 ایسه اوکلنده مغلوب اولماق ممکن دکدر) دیمشدر .
 فتحی اوزایان قلعه لره سردن کجیدیلر کیجه این بفته نردبان قورمق و ایچری به
 کیرر کیرمنز صیرا قلیچ هر طرفه قلیچ آتق ایچون یازیلیرلردی . بونده کی تهلکه
 پک ظاهردر . بیوک جسارت ایستر .

آئنده بك زياده سميحانه طاورائمش ؛ روم و ايتاليان صنعتكارلارينه التفات و حرمت ايشمدر . حتى رسام مشهور و نديكلى (جنيللى بهالينى) به تصويرينى يافتغه مساعده و يرمشدر كه بوندن صكره

فاح سلطان محمد حانه دورى

اندرون همايونده « السید حسین » و سائر ناملرده يرلى مصورلر دنخى يتيشمشدر .

زمانك علماسى فتوالريله تنظيم ايتديكى « قانوننامه محمدى » نا - مندهكى قانونى - كه نسخه اصليه سى غير موجوددر - تاريخلر منرك روايتنه كوره ايكي قسمدن عبارت ايش :

اصول و يا آرقه طرفندن بردن بره هجوم ايدرلردى . بونلرك هجوملرى بك زياده دهشتلى اولور و اكثرثيا طالبدلرى اردويه بياعى پريشانلق كليردى . مشهور نابوليون :

(اکثر اعظمی بولندینی مرتبه یہ زمانک تاثیر ایصال ایدر، آنجق فاتح زمانی احراز ایتدیکی مرتبه عظمتنه بالعکس کندی همتک تاثیر یله واصل ایشدر» حقیقی شهہ دن بریدر .

استانبول فتحی فاتحہ بر درلو عفو ایدہ میں اجنبی تاریخلری بیله حقندہ درلو درلو شہادت لردہ بولمقدہ در : حتی الکی نشر اولتان مفصل بر تاریخ عمومیدہ بیله علیہندہ عیش و سفاہت ، عہدہ و فاسزلق ، کذب و خونخوارلق کی جدأ حقسز اسناد ائدہ بولندقدن صکرہ دینیپورکہ :

(محاربه لردہ اظهار ایتدیکی جسارت و مردی ، یورولق بیلمز فعالیت ، حددن افزون حرص استیلاسی ، فکر سیاستک علویت و ایجہ لکی و عسکری حقندہ کی لطف انعامی ایله حقیقہ بر ترک پرنسی اولدینفی تسلیم ایتدیرمشیدی . مشہور (اسکندر یونانی) یی و روما ایمپراطوری (یولیوس قیصری) کندیسنه اورنک ایدینمشیدی . نک زیادہ مالک علم و ہنز اولوب ترکجہ ، روجہ ، اسلاوونہ جہ ، عربجہ ، عجمجہ متکلم ایدی . جغرافیا ایله تاریخدہ و زمانک فنون حربیہ سندہ نک زیادہ وقوفی وار ایدی . جامع و سائر ابنیہ دینیہ و خیریہ انشا .

۶۴ - فائدہ

سردن کچدی - طال قلیج

سردن کچدی، آقینچی عسکری ایچندن «دشمن اردوسی ایچنہ طابق و محصور بر قلعه یہ کیرمک» ایچون فدائی یازیلان افرادہ ویریلن اسم ایدی . اردویہ - طالہ جق اولانلر عودت اچانلندن زیادہ اولومی کوزہ آلدیرر و دشمنہ صاغ ،

بر زمان ایدی . فاتح قدرتی ، معرفتی ، عرفانی ، جسارت و مهارتی
ایله ملنک طالع و اقبالی یالکز جهانکیز لکه دکل بالخاصه معارف و صنایع

استانبول فتحی مجاریه سی رسلرندن

پرور لکه مساعد مزیتلرله دخی بیولتمشیدی . اک بیوک برادیمزک
دیدیکی وجهه :

عفوی اراده سی کلشدر . ایشته قریم اها ایسنک عثمانیلیری دعوت ایچون یولادقلری
مخضر بو صیره ده ورود ایدی . منکلی سرایه آلنوب کندیسنه سنجاق وتوغ
ویریلرک قریم خانی نصب اولندی . بو تاریخدن یمنی ۸۸۰ سنه سندن قریم خانلقنک
روسیه طرفندن محوایدلیدیکی تاریخ اولان ۱۱۹۸ سنه سنه قدر دولت علیه طرفندن
قرق اوج خان تعیین ایدلشدر . بو خانلر (جلال بردی) سلاله سندن و اصلاً
جنگیز نسلندن ایدیلر .

فوق العاده سیله عثمانلی حکومتی (فتح قسطنطنیه) به موفقیتدن طولای
 شرقک ایبوک ایمراتورلنی درجه سنه چیتارمش واوروپانک اوزمانلر
 اک جسم واک متمدن برهینت اجتماعی سی حالنه قویتشدر. برحاله که
 حین وفاتنده وضعیت جغرافیه من ایله وضعیت سیاسیله من کلیاً دیکشمش
 ایدی. ممالک عثمانیه آناتولیده «فرات» نهری یوقارلرینه وروم ایلیده
 «طونه» کنارلرینه قدر توسع ایده رک ایکی قطعه اوزرینه طبیعی برر
 حده استناد ایتدیکی کبی اکثریا بو حدود خارجنده اجرا ایتدیکی
 وایتدیردیکی آقینلر، بغداد سفری کبی محاربه لرله کندیسندن صکره
 کله جک عثمانلی پادشاه و سردارلرینه ده مکمل ایزلر بر اقمشیدی. ایشته
 بونک ایچون ایدی که (ایران) و (مصر) حکومتلری آیری آیری
 اندیشه به دوشمشلر و آوستریا ایله ایتالیا دهشت ایچنده قالمشلردی .
 (لهستان) دخی قزینک ضیطی اوزرینه تاسه کیرمشدر .

مع هذا فاتح ایکی نقطه ده توقف ایتمشدر . بری « بلغراد » محلا-
 صره سی که بو شهر آنمادقجه حکومت عثمانیه طونه بویندن ایلری به
 کچه مدی، دیکری (ردوس) آطه سی موفقیتسزلیکی که آطه لر دکزی
 و بناء علیه آق دکز حاکمیتی شبهه لی قالدی .

مع هذا فاتح زمانی عثمانلیلکک از زیاده کمال و ترقی به مستعد اولدینی

بو ایتمشدر . اک صوک اوله رق (جلال بردی) نک اوغلی (حاجی کرای) قیچاق
 مملکتی اله آلدی و وفاتنده بر اقدینی اهن ایکی اوغلی تحت ایچون یکدیگریله
 بوغوشه رق بونلر دزدده (احمد کرای) جمله سنه غالب کلدی . او زمان (منکلی)
 کرای جنوزیلرله قاچدی .

عثمانلی دوناتاسی (کفه) نی اوروبده آلدینی اسیرلی استانبوله کتیردیکنده
 (منکلی) دخی بونلر آره سنده ایدی . فاتح اسیرلک قتل ایدلسنی فرمان اتمش
 و صیره (منکلی) به کلنجه ایکی رکمت نماز قیله رق باشی هنوز سجده ده وارمش ایکن

(پدری، مراد نانی، نانیاً سلطنتی قبول ایتمکه فاتح کوردیکی درس تجربه نك تاثیرندن وهله «زاغنوس» پاشانك دفع و تحقیرندن داغدار اولدینی حالده اولکی منصبی اولان مغنیسیایه عودت ایله مشدر . بو وقعه (یعنی خلع) کندی ایچون بر محنت اولدیسسه دولت ایچون بالعکس بر بیوک سعادت صاییلور. چونکه فوق العاده یارادلمش ذوات ایچون فلاکت مکتبندن بیوک بر درسخانه کال اوله ماز. بو قهرمان ایسه مدت مدیده مبتلا اولدینی مخلوعیت زماننده یالکز درس فلا- کتدن دکل. حائز اوله جنی حاکم عنوانی عالم صفت فاخره سیله تزیین ایده جک درجه انواع معرفتدن دخی کالیله مستفید اولمشیدی .

(بو زمان ازوانك آتارندندرکه عربی، فارسی، لاتین و یونانی، عبرانی لسانلرینی تحصیل ایلدی. و بو تحصیل ثمراتندن شرق و غربك سوابق و دقایقنه کالیله واقف ایدی. و بو زمان ازوانك آتارندندرکه علوم شرعیه و عقایه نك اصول و فروعنی تکمیل ایلدی و بو تکمیل ثمراتندندرکه او زمانلرجه مثلی نامشهود بر (متمدن) دولت تشکیکنه و فن حربك ترقیات حاضره یه مبدأ اوله جق صورتده تاسیس و تعدیلنه مقتدر اوله بیله جک درجه ده حکمت حکومته عارف ایدی). مدت سلطنتی ۳۱ سنه در . بو مدت ظرفنده فاتح اقدامات

آیرلشدر . جنکیز نسلندن «طوختیج» مشهور تیمورنك طرفندن بو حکومته تعیین ایلمش ایسه ده مومی ایه بالآخره تیموره عصیان ایده رك مغلوب اولشدر . یرینه ینه تیمورك سردارلارندن (ایدقو) حکمدار نصب اولندی. فقط بودفه ده طوختیجك ایکی اوغلی (ایدقو) نك علینه قالمش و بونلردن (قادر بردی) نام بیوک برادر مقتول اوله رق کوچك برادر (جلال بردی) ایسه ایدقو، ینی منلوب و قتل ایله مشدر . (جلال بردی) پك چوق حکومت ایده میوب ینه جنکیز نسلندن (محمود خان) . حکومتنی قایدیرمش و سنه لرجه بورالی قانه

ایدی. (قایتبای) شہسوار بکی الہ کچیرمک ایچون معاونتده بولنلمیہ جق اولورسه (ذوالقدریہ) ممالکتی دولتہ ترک ایدہ جکنہ دائر و عدده بولنمش ایکن شہسوارک یرینه برادری و خصمی «شاه بوداق» ی نصب ایتدی .

ایشته جناب فاتح ، عادتق اوزره مضر حکومتی علیہنہ اولہرق آناتولی یه می یوقسه ردوس فتحنه می کیتدیکندن کیمسه یی خبردار ایتمکسزین اردو ایله اسکداره کچوب «ککبوزه» طرفده «ختکار چایری» نام موقعه واردیفننده ارتحال ایله دی .

«اورته بویلو ، قالین کیمکلی ، اوموزلرینک آره سی کینش ، کووده سی باجاقلرندن اوزون ، یوکسک و مقوس قاشلی ، چهره سی بیاض اوزرینه غایت آتشین برآل ایله مزین ، صاحی ، صفالی سیاه و قیویرحق ، بونی قیصرق و اوک طرفنه مائل، آلنی آچیق، کوزلری پارلاق، آغزی کوچک، بورنی کرازه صونولمش شاهین غاغاسی شکلنده کمرلی ایدی .»

ادرنه ده طوغمش، ادرنه ده جلوس ایتش ایدی. برنجی جلوسنده ایکی سنه دن زیاده پادشاه اولمش و ایکی جلوسی آره سنده یدی سنه دن زیاده مخلوع قالمشیدی. (نامق کمال) بک مرحوم دییورکه :

۶۳ — فائده

قریم خانلغی

مشهور «جنکیز» ک وفاتندن صکره «منقول» حکومتی قسم قسم اولمش و «دشت قیچاق» نامیله ظهوره کلن حکومت «قریم» شبه جزیره سیله قره دکوزک شمال ساحلرینه حکم ایتش ایدی. (بو دشت قیچاق) دخی بالاخره یدی خانلغه

ایدلی . مشارایه یوز قطعه سفینه دن مرکب دونانما ایله (ایتالیا) سفینه عزیمت ایدهرک (زانطه) آطه سیله ایتالیانک (اوترانت) شهرینی اوروب ۱۲۰۰۰ اسیر آلدی . (اوزون حسن) ده بوتانامه وفات ایتدی .

— ۶ —

فاتحک ایتالیا سفینه عطف دقت ایله میسی ، استانیول ایمپراطورلغنه صاحب اولمه سندن طولایی وقتیه بو ایمپراطورلغک تصرفده بولنان ایتالیا شهرلرینک ده عثمانلی یدینه کچمسنی اخطار ایدن وندیك جمهوریتنک برفتنه سی نتیجه سی ایدی . دیگر طرفدن آطه لر دکزنده کی (ردوس) آطه سی حالا شواله لر انده پولونیوردی . «مسیح پاشا» قومانداسنده اوله رق کوندریان آتمش سفینه دن مرکب بردونانما جزیره یی محاصره ایتمش و قلعه ده آچیلان کدیکلردن عسکر ایچری یه کیرمش ایکن مسیح پاشا : مال غنیمت دولتکدر دیه اعلان ایلدی . بوجهته اردویه کوشکلک کله رک مغلوب اولدی . مسیح پاشا وزارتدن سنجاق بکلکنه ایندیرلمش و او آراق مصرده حکم ایدن «امرای چراکسه» دن (قایتبای) ذوالقدریه حاکمی «شہسوار» بکی طوته رق آصمش

شرق روما ایمپراطورلنی حکمداراننی برسلالهدن اولیوب (ته اودوسیوس ، تراکی ، ژوستیانوس ، هراقلیوس ، ایسوریان و میخالار ، ماکدونیا ، قومنتوس ، آنکلوس ،) واک صوک (پالئولوغ) لرله (قانتا کوزنلر) نامرلیله مختلف سلاله لره منسوبدرلر . دولت عثمانیه (پالئولوغ) و (قانتا کوزن) لر دورنده مناسباتده بولتمشدر . عثمانیلر استانیولی استقلالاردن ۱۵۸ سنه صکره ضبط ایتمشدر . شرق روما ایمپراطورلنی عثمانیلرک استقلالندن ۹۱۲ سنه میلادی اول موجود ایدی .

مصطفی بو آرتق ارتحال ایتکله یرینه برادری (سلطان جم) قرمان والیسی نصب ایدلدی. عثمانلرک ظهورندن بری مسلط اولان قرمان حکومتی ده مشارالیهک والیلکنده اورته دن قالدیرلدی . دولت بر غایه دن دها قورتولدی .

قوة بحریه زمان زمان ایلرلیدی . آطه لر دکزی یواش یواش عثمانلی دکزی اولیوردی . (مدیالی) ، (لمنی) ، (ایبروس) ، (طاشوز) و (سمادیرک) آطه لری ضبط ایدلدی .

(۸۸۰) ده وزیر اعظم کدیک احمد پاشا ، اوچ یوز قدر کمی ایله قره دکزده (قریم) اوزرینه کیده رک (کفه) ، (آزاق) ، (منکوب) قاعه لرینی آلدی . جنوزلری قریم ساحلندن چیقاردی . قریمده بولنان (قچاق) خانی (حاجی کرای) ک وفاتنده اوغللری میراث دعواسنه دوشمش ومملکت فتنه وفساد ایچنده قالمشیدی . پادشاه او طرفدن کلن محضر اوزرینه (حاجی کرای) ک اولادندن (منکلی کرای) ی قریم خانی نصب ایتدی . قریمده بو سببه دولتک ممتاز برایالتی اولدی (۸۸۰) . ایرته سی سنه بغدادن بکی تأدیپ اولندی .

کدیک احمد پاشا (۸۸۴) ده صدارتدن موره والیلکنه تعیین

۶ — ۱۳۶۱ دن ۱۴۵۳ سنه سنه قدره ازنیق ایمپراطوری (قسطنطین پالیولوغ) تکرار استانبولی ضبط ایتمشدر. آنجق بلغار و صریه مستقل قالمش ، سواحلک برچوق یری وندیگ وجنوز حکومتلرینه کچمش ، دولت عثمانیه ظهور ایدرک آناطولیده کی مملکتلرینی برر برر ضبط ایتدیکی کبی اوروبابه دخی کچهرک حرب وبلغارستان آلدقن صکره ۱۴۵۳ ده استانبوله دخی کیره رک حیات موجودیتنه خامه چکمشدر .

ایده (حمید ایلی) نه قدر کلدی. قونیه والیسی شهزاده سلطان مصطفی (قیر ایلی) نده بونلری باصوب یوسفجه میرزایی اسیر ایتدی. (۸۷۷) دیگر طرفدن فاتح سلطان محمد اردوسیله حرکت ایدرک سیواسدن صکره روم ایلی بکربیکی «خاص مراد» پاشا آقینچی بلوکلریله اوزون حسنک طوزاغنه دوشوب معیتله شهید و «طرخان زاده عمر» بک کبی بعض امرا دخی اسیر اولدیلر. بونک اوزرینه سلطان محمد (بایبورد) طوغری ایلروله یوب ترجان قربنده (اوتق بیلی) دینلین محلامده اوزون حسن عسکرینه مقابل کلدی. اردوی هایون همان یوزبیک کشیک ایدی. بومحاربه مدهشده حسن، فنا حالده مغلوب اولدی. دولتده بو طرفده یکریمی اوتوز سنه راحت ایتدی.

ائتای حربده صاغ جناح شهزاده سلطان بازیدک، صول جناح شهزاده سلطان مصطفانک قومانداسنده اولدینی کبی ایکنجی دفعه وزیر اعظم اولان محمود پاشا و کدیک احمد پاشا و آناتولی بکار بی داود پاشا دخی اردوده موجود ایدیلر. عودتده کدیک احمد پاشا قرمانک (سلفکه، ارمنک، منیان، و موقن) قلعه لرینی آلدی. سلطان مصطفی (دوولی قره حصار) دهکی قرمان امراسندن (آتماجه بک) ی تپه لدی. پیر احمد بک ایسه (منیان) دن ذوالقدر اوغللری نزدینه قاچوب اوراده وفات ایتدی. سلطان

۵ — ۱۰۵۶ دن ۱۲۶۰ سنه سنه قدر: سلجوقیلر، آناتولینک یاریدن زیاده سنی ضبط و بلغزلرله صربیلر استقلال اعلان ایتملردر. بودورک دخی اک مهم وقعسی «قدس» ی اهل اسلام الندن آلفه کیدن اهل صلیبک استانبولی ضبط ایدرک بر «لاتین» حکومتی تأسیس ایتملردر. کرید و سائره وندیگ جمهوریتنه کچمش، آرنانودلق، ازنیق، طرزون برر کوچک حکومت حاله کبرمشدر که بونلرده بو آنه قدر او قودیغمز وجهله بربرر عثمانلیله انتقال ایلمشدر.

ضبط و (انطاليه، سلفكه) ساحلرینه كلوب قرمانه يارديم ايديورلردى .
 فاتح « بوسنه » اوزرینه ايتديكى هجوملرده بر آره (اشقودره) يى ده
 ونديكليردن آلدى . حتى عثمانلى آقنجيلرى (تاغليامتو) كچيدىنى
 زورلايه رق « ونديك » جوارىنى آتسه ويرديلر . ونديكيلرى متفقلىرى
 ترك ايتدكلرندن (لمنى) آطه سنى و آرناوودلقده كى موافقى ترك ايتك
 و يوزييك دوقة آلتونى تضمينات حربيه دن ماعدا سنوى يوزاون بيك
 آلتون خراج و يرمك شرطيله نائل مصالحه اولدى . بر آرز صكره
 (زانطه) ايله (آيامورا) آطه لرى ده آليندى .

— ۵ —

اوزون حسن

(آق قويونلى) ياخود (بايندرينه) حكومتك اى نامدار حكمدارى
 ايدى . (دياربكر) ده كسب قوت ايتمش و قره قيونلى حكمدارى (جهانشاه
 ميرزا) ايله تيمورلنكك طورونى (ابوسعيد ميرزا) يى قتل ايدره ك مقرر
 اداره سى (تبريز) اولمق اوزره بيوك دولت تشكيل ايتمش ايدى . قرمان
 اوغلى پير احمد ايله برادرلى مغلوباً كنديسنه التجا ايدنجه اوزون
 حسن بونلره عموجه زاده سى (يوسفجه ميرزا) قومانداسنده مقدار كافى
 عسكر ويره ك قرمانه يوللادى . بواردو اوتيه يى برى يى يغما ايده

آطنه طرفلى اسلام الله دوشمشدر . بلغارلله وقوعه كلن محاربه لر قوتى
 آزالتمشدر .

۴ — ۸۶۷ دن ۱۰۵۶ سنه سنه قدره : بلغارلك تشكيل ايتدكلرى ماكدونيا
 حكومتى غائله سيله كچمش و بر آره لى بلغارلر صربيلرك مملكتلر يى ده ضبط ايتمشدر .
 فقط ايمراطورلى قبرىس ايله سجليا و حلب و آطنه جهتلر يى تكار ايدضبطنه آلمشدر .

تهلكى مشغولتيره اوغرامقدن خالى قالماملر در . ونديكليكرك
 خصومتى ايسه نظردقتلرينى هم دكزه ، هم ساحله عطف ايلوردى .
 قرمان اوغلى ابراهيم بكك بيوك اوغلى اسحق بك جاريه دن
 وديكر آلتى اوغلى سلطان مراد نائينك همشيره سندن اولمقله بونلر آره .
 سنده عداوت بيومش ايدى . بو آلتى اوغل ابراهيم بكى «قونيه» ده محاصره
 ايتديلر . ابراهيم بك قاچاركن وفات ايلدى . فقط حياتنده (ايچ ايل)
 ايله (سلفكه) بي اسحق بكه ويرمش ايدى . آلتى اوغلك اك بيوكى
 (پير احمد) بك طايي زاده سى سلطان محمد و اسحق بك ده اوزون حسنه
 يالواردى . اوزون حسنك يوللاديني عسكرى عثمانيلر بوزوب سلفكه يي
 محاصره ايتديلر . بونك اوزرينه اسحق بك عائله سيه اوزون حسنه
 قاچدى و پير احمد بك قرمان حاكمى اولدى . (۸۶۸)

ايشته بو پير احمد بك ده ۸۷۲ ايدى كه ونديكليكيله اويوشوب ذوالقدر
 اوغلى «شهبسوار» بلكه برابر عصيان ايتدى . فقط وزير اعظم محمود
 پاشا اوزرينه واروب پريشان ايلدى . فقط اسير طوته بيله چك ايكن
 آلديرمادى . بونى وزرادن محمد پاشا نامنده نااهل و حريص برى
 پاشانك رشوت آلدیغنه عطف ايدرك عزله سبب اولدى . (۸۷۲)
 ديكر طرفدن ونديكليكلىر متفقلرى پاپا دردنجى (سيقست) ،
 ناپوليلير ، ردوس شواليه لريله آناطولى اوزرينه صالديره درق ازميرى

۲ — ۵۶۵ دن ۷۱۷ سنه سنه قدر : زواله يوز طوتمشدر . ايتاليانك
 بيوك قسمنى غائب ايتش ، صربلر ، خروانلر ، باغارلر طونه نك جنوب طرفنى ضبط
 ايله مش ، سوريه ، مصر ، آفريقا ، قبريس دخى اسلاملر طرفندن آلمشدر .

۳ — ۷۱۷ دن ۸۶۷ سنه سنه قدر : اك مهم وقعه پاپانك نفوذندن
 و بناء عليه قانايكلكدن آيرلديفيدر . ايتاليانك جنوب طر فلرله سجليا ، كر يد ،

استانبولك فتحی متعاقب فاتح وندیک و جنویز کیلری کبی سفائن انشا ایتدیره رک آق دکره دونانما یوللامغه باشلامشیدی . محمود پاشا ، افلاق سفرندن عودتنده بودونانما ایله (مدیالی) آطهسنی آلدی . چناق قاعه بوغازینه قاعه لر یاییلوب طوپلر قونولدی .

۸۶۸ تاریخنده آناتولیده دخی وضعیتمز دیکشمش ایدی . «آماصره» نك ضبطدن ضکره قره دکرک آناتولی ساحلنده ایکی حکومت قالمشیدی : اسفندیار اوغلربیله طبرزون حکومتی . (۸۶۴) ده اسفندیار اوغلی اسماعیل بك (سینوب) ك محاصره سی ارزربینه سلطان محمد التجا ایتش و مملکتی الحاق لولمشدر . سینوبك فتحی اوزربینه طبرزونه کیدن اردوی هایونه قارشی حکومت بایندریهدن (اوزون حسن) طبرزون حکومتی حمایه ایتمه کة قالقیشدی . فاتح (اوزون حسن) ك اوزربینه «حمزه» بکی یوللادی . (قویلیحصار) ی ضبط ایتدی . حسن ، والده سی «ساره» قادینی رجاجی یوللادی . فقط پادشاه طبرزوندن واز کچمدی . «بیزانس» بقیه سی اولان بو حکومتی ده اورتدن قالدیردی .

کوریلیور که عثمانلیلر اوروپا قطع هسنه کچدکلری زماندن اعتباراً کاه روم اییدن وقوع بولان هجوم ، کاد آناتولیده ظهور ایدن عصیانلرله وحتى عین زمانده ایکی طرفله اوغراشمق کبی کوچ ، عارضه لی ،

ایدی . بو حکومت میلادك ۳۹۵ تاریخنده تأسس ایتش و ۱۴۵۳ تاریخنده انقراض بولمشدر . دیمک که (۱۰۵۸) سنه دوام ایتشدر . مدت دوامی آلتی دوره یه آیرلشدر .

۱ — ۳۹۵ سنه سندن ۵۶۵ سنه قدر : (ژوستیانوس) نام امپرا - طور زمانده غربی روما امپراطورلنی انقراض بولمغه ایتالیا ایله شمالی آفریقانک واسپانیانک برقیسی الیه کچمشیدی .

(بلقان) یکی براقه‌رق چکیلدی و ایرته‌سی سنه اسکندر بک وفات ایتمکه آرنارودلق قبائل بکلریله و ندیک و دولت عثمانیه آرسنده قالدی .
صربیه‌نک فتحی ، آرنارودلغک حکومتسزلکی عثمانلی اردولرینک دها شماله طوغری یورومه‌لرینی قولایلاشدیردی . عثمانیلر اون سنه مدته جنوبی مجارستان ایله (خروانستانی ، اسقلاوونیا ، استیریا ، قارنیولا) طرفلرینه آقین ایتدیلر . فقط (وندیک) جمهوریتیه آچیلان حرب ، قره‌دن ، دکزدن ارن آلتی سنه سوردی .

جنوزیلر ایله وندیکیلر استانبول ایمپراطولغک ضعمنه سبب اولمشلردی . سلطان محمد (۱۸۶۳) ده صربیه‌دن دونه‌رک قره دکز ساحلنده بولنان (آماصره) نام جنویز حکومتی و آطه‌لر دکزنده‌کی (طاشوز) آطه‌سیله بعض ساحل موقعلری و استانبول فتحی متعاقب غاطه‌یی آلمش وموره سفرنده ایسه وندیکیلری ازمش ایدی . بوسبیله وندیکیلر موزدهده اختلال چیقارتیق ، اسکندر بکه یاردیم ایتک ، قره‌مان ارغانه ال ویرمک صورتیه عثمانیلری تعجیز ایدیورلردی . فاتح وندیکیلردن (آغریبوز) آطه‌سنی آلدینی کبی بوسنه وهرسک استیلاسنده اورالرده بولنان وندیک ممالکنی دخی زده‌له مشیدی .

۶۲ — فائده

شرقی روما ایمپراطورانی

سلطان فاتح محمدک استانبولی ضبط ایدمه‌رک حیانه خاتمه چک-یکی شرقی روما ایمپراطورلغک استانبول ایمپراطورلغدن ماعدا (شرقی ایمپراطورلغی) (بیزانتیون) و (بیزانس) دبه دیگر اسملری ده واردر . استانبولک اسمی (بیزانتیون)

سمندرەنك قتيحندن اول «موره» قطعه‌سی دخی ضبط واستیلا ایدیله‌رك يالكيز (قورون، متون، آرغوس) کبی برقاچ موقع وندیکیلر اداره‌سنده براییلدی (۸۶۲).

صربیه‌نك كاملاً فتیحی بوسنه وهرسكك دخی استیلاسنه یول آچدی. بوسنه قرالی، صربیه‌دن ال چكدكدن صكره ویرکو ویرمكده گوشه‌مش و وندیکیلره قارشى (بوسنه) نك الده بولندیلمسی لازم کیش ایدی. صدراعظم محمودپاشا بوسنه قرالی (کلوج) حصارنده محاصره ایدره‌رك اسیر آلدی. هونیادك اوغلی (ماتیاس) (۸۷۰) ده بوسنه‌نی استرداد ایچون هجوم ایتمش ایسه‌ده محمود پاشا غالب کله‌رك مجارلری دفع ایلدی. افلاق و یوده‌سی اولوب تاریخلر مزده (قازیقلی و یوده) و مجارلر آره‌سنده «شیطان» و کندی اهالیسی بیننده «جلاد» نامیله معروف اولان (دراقولا) نك اوغلی (ولاد) طرف دولتدن وقوع بولان دعوت اوزرینه: «بن کله‌جك اولورسه‌م افلاق اهالیسی یرمه بر باشقه‌سنی کتیررلر» دیه‌رك اعتذار ایتمش و بونك اوزرینه مملکتی محافظه ایچون کوندریلن ویدین بکی (چقارچی حمزه) پاشا ایله معینی برکیجه باصه‌رق قازیقلامش ایدی. صدراعظم محمودپاشا قره‌دن و پادشاه دریادن کیدرک افلاکه کیردیله. شیطان و یوده بر اورمانه کیزلنه‌رك اردوی ده باصدی. فقط موفق اوله‌میه‌رق مجارستانه قاچدی. مرقومک یرینه معیت شاهانه‌ده بولنان برادری (رادولا) و یوده تعیین ایلدی. شمالی آرنان و دولقده تامراد ثانی زمانندن بری عصیان ایتمش اولان اسکندر بك اوزرینه کیدن فرقه‌لر مز بوزولیوردی. فاتح اردوسیه یوریه‌رك (آچه حصار)ی محاصره ایتمش ایسه‌ده اسکندر بك طاغله‌ التجا ایدرک هر کیجه باصقینه چالیشیر ایدی. قیشك کلمه‌سی اوزرینه سلطان محمد

(صربیه، بوسنه، هر سگ، موره) اوزرینه بربری آردنجه سفرلر اجرا ایدلدی. (۸۵۹-۸۶۳).

بزم (ویلیق اوغلی) دیدیکمز صربیه قرالی (برانقوویچ) ک برینه فاتح (استهفان لازاروویچ) ی نصب ایتک ایسته دیکندن (ویلیق) اوغلی (هونیاد) ه التجا ایتدی. خروات دیوشیرمه چوجقلردن وزیر اعظم محمود پاشا (۸۶۰) ده بلغراد محاصره سنده موفق اوله مادی. دولت، «برانقوویچ» ی اوتوزبیک دوقه آلتونی ویرمک شرطیله صرب قرالی طانیدی. (۸۶۳) سفرنده اردوی عثمانی یوز المی بیک کشیدن مرکب و اوچ یوز طوبه مالک اولدینی حاده بلغرادی محاصره ایتدی ایسه ده پاپا اوچنجی (قالیقست) هونیاده مراجعتله بر اهل صلیب تشکیل ایتدی. هونیاد، طونه ده کی کوچک دونامایی یاقدی. (بلغراد) ک امدادینه تیشهرک اردومزی بوزدی. حتی سلطان فاتح یاره لندی. بکاربکی «طایی قره جه پاشا» ایله برابر بکرمی «درت بیک عثمانی شهید و طوپلرمن محو اولدی. فقط ویلیق اوغلی ده یراز صکره ویرینه قرال اولان لازار اوغلی ده ایکی آی صکره اولدیلر. اورتیه ایکی وارث چیقدی. بری فاتحک اوکی والده سی «مارا» یاخود «مریم سلطان» و دیگر ده لازارینک دامادی بوسنه قرالنک زوجه سی (ایره ن) ایدی. (ایره ن) صربستانه کیردی ایسه ده قاتولیک اولدیفندن قبول ایدلدی. صدراعظم محمود پاشانک برادری اولوب صربلیله موقت رئیس تعیین اولنان (آباغوویچ) ی (ایره ن) حیه ایله قتل ایتدیردی. بونک اوزرینه فاتح، تکرار صربیه اوزرینه یوریه رک (سمندر) پی وسائر پی فتح ایتدی. بوندن صکره صربیه بر عثمانی ولایتی حاله کیردی. یالکز بلغراد مجارلرده قالدی (۸۶۳).

یالکز عثمانیہ طرفندہ قرہمان اوغللیہ آق قیونلیر موجود ایدی . قرہ - قیونلی دینلن ترکر دخی ایراندہ حاکم اولوب حین فتحده ایکنجی حکمدارلی اولان (جهانگیر) تحت نشین ایدی . کرجستانده ایسه (قارتلی) ، (قانت) و (غوری) ناملیله معروف اوچ حکومت ، اوچ برادر اندہ بولنیوردی . هندستانده افغانیلردن (لودی) خاندانی یکی بر حکومت تشکیل ایشلر ایدی . چینده دخی (مینغ) سلالہسی وار ایش که اوزمالر نه اوروپا چیندن نده چین اوروبادن خیردار دکل ایدی . بولردن ماعدا اوروپاده (ونڈیک ، جنویز) حکومتلیله راغوزه جمهوریتی ، ردوس شوالیہلی ، صریہ ، افلاق ، بغداد وویووددانی ، مرره دیسپولانی و سائر تابع و نیم تابع کوچک حکومتلرده وار ایدی . پاپا « بشنجی نیقرلا » ایسه بو ائنادہ استانبول فتحیله دها زیادہ سهل الحصول برحاله کلکده اولان اتحاد نمرانیته چالیشیوردی .

— ۴ —

فاتح استانبولجه لزوم کوردیکی ایشلری بیتیردکن صکره (ادرنه) یه عودت ایتدی . خلیل پاشانک استانبول محاصره سنده اھاتی وقوعی سببیلہ پادشاه ، پاشایی اولا حبس و قرق کون صکره قتل ایلدی . دولت عثمانیہده ایلك قتل ایدیلن بوچندارلی زاده خلیل پاشادر . بو آنه قدر برنجی وزیرک چندارلی خانداننده ایکن بوشرف آنلردن آلتدی . استانبول فتحندن صکره دولتک بالقانلرده وضعیتی تبدل ایتدی .

ایتدیکن یازیلردن ماعدا اسکی عثمانی سکھری اوزرنده (سلطان البرین و خاقان البحرین) ویاسادهجه (سلطان البرین) عنوانلیله باصلدقلمی محلی اشعاراً بعضلرنده (قسطنطینیہ) و بعضلرنده دخی (اسلامبول) یازیلیدر . حتی سلطان (عبدالحمید) اولک آلتون سکھلردن برنده (ضرب فی دارالسلطنۃ العلیہ) و سلطان (احمد ثالث) زماننده ضرب اولان بیوک فندق آلتونلرنک بریوزنده (طفر) و دیگر یوزنده (عمر نصره ضرب فی قسطنطینیہ) منقوشدر .

۷۸۴ سنه هجریه ده ظهور ایتشدر . مصدره (برقوق) نامیله ظهور ایدن بر چرکس سردار، بودولتک بانیسیدر . بونلردن ۹۲۲ تاریخنه قدر یعنی یاوزسلطان سلیمک متری فتح ایتدیکی زمانه قدر ۲۴ حکمدار کیشدر . فتح قسطنطنیه اناسنده مصر ملیکی (منصور فخرالدین) نامنده بری ایدی که بونی کنندی سیرعسکری (اتا بک) اولان (اینال بک) خلع ایدرک یرینه کچمش ایدی . آسیاده : یننده (بنو حمزه) حکومتی ظهور ایدیوردی . حجازده (بنی قتاده) سلاله سندن شریفلر بولنوب مکه مکرمه امیری ایدیلر . عثمانلی دولتک حین ظهورنده بوسلاله دن (ریمنه) و (قیصه) ناملرنده ایکی شریف مشترکاً امیر مکه بولنیورلردی . (نجد) قطعه سنده ینه عشریت ریاستی جاری ایدی . استانبولک فتحندن ایکی یچق عسر اول طربزونده تأسس ایدن ایمبراطورلته دخی بکرمنچی ایمبراطور اولان . (داوید) بولنتمده ایسی .

اصل ترک اوله رق (البستان ، مرعش ، عینتاب ، ملاطیه وخرپوت) طربفلرنده ذوالقدریه حکومتی وار ایدی که بونلرک بکلرندن سلیمان بکک قیزی (سنی خاتون) فاتحک زوجه سی ایدی . سلیمان بک، فتح قسطنطنیه اناسنده وفات ایتش و اوغلی (آرسلان بک) امیر اولمشیدی . بونلردن ماعدا (آطنه) طربفلرنده (رمضان اوغالی) نامیله دیگر بر ترک حکومتی دها وار ایدی . فتحده (حمزه بک) نامنده بری بو حکومتک امیری ایدی . شوراسنی ایجه خاطرده طوتایدیر که سلجوقیلرک کرک آناتولیده کرک سوریه و عراق عرب و ایرانده کی ممالکی اوزرنده غرباً حکومت عثمانیه تشکل ایتش و شرقاً دخی (دولت صفویه) نامیله یکی بر حکومت تأسس ایتک اوزره بولنش ایدی .

فی قسطنطنیه) و تاریخ محرردر . تا (یاووز سلطان سلیم) زمانه قدر بومنوال « اوزره کیتش و (تبریز) فتحندن صکره کیسلن سکلرده « سلیم شاه » عنوانی کورلمشدر .

سکلره « طغرا » یازلسی ایلاک دنه اوله رق (امیر سلیمان) ک ضرب ایتدیکی آقچه ومانفرلره چلی سلطان محمدک آقچه یکانه سنده کورلش و بواصول بالاخره ترک ایدیلرک سلطان محمد ثاک زماننده تکرار احداث قیانه شددر . بو طغرالر زمانه زنده کی طغرالر کی منتظم دکل ایدی .

طغزالره سلطان احمد ثاک زماننده حسن وانتظام ویرلشدره یوقاریده ذکر

بوهیا ، یاخود (چه) قرالنی پروتستانلغك ظهوری مقدمهسی اولان
و (هوسینلر) محاربهسی دیه شهرت بولان غائله دن قورتولمش ای دیسه ده یته
آلمانیا نك تأثیری آلتنده بولتیور و قرال (آلبر) نامنده بری تختنده او -
طوریوردی .

مجارستان ده : بشنجی (لادیسلاس) قرال ایدی . مجارلر حالا (وارنه) محاربه -
سنگ ویردیکی ضعف ایچنده ای دیلر . معلوم اولدیغی اوزره (ژان هونیاد) بو
محاربه ده کندیسی پك کوچ قورتارمش ایدی .

ژان هونیاد دن صکره اوغلی (ماتیاس قوروهن) بو (لادیسلاس) دن .
صکره مجار قرالی اولمشیدی . اسویچره ، جمهوریت حالتی طایتمش و فرانسه یه
تسلیم ایتدیرمش ایدی .

اسپانیاده غریب برحال کوریلوردی . شرقده اوروپا طوپراغی اوزرنده .
عثمانلی نامی آلتنده براسلام حکومتی فتح قسطنطنیه ایله اوروپاده بیوک بردوت .
تشکیل ایلدیکی حالدده اسلاملر اسپانیادن یعنی اوروبادن چیقمق اوزره بولتیورلردی .
اسلاملر اندلسده یالکز (غرناطه) حکمرتنه مالک ای دیلر . خرستیانلرده ایسه
(قشتاله) و یاخود (قاستیل) حکومتی ایله (آراغون) قرالنی اوکده اولتی .
اوزره (پورتکیز) و (ناوار) حکومتلری وار ایدی .

اندلسدن آفریقا اوزرینه توجه ایدن نظر ، تونسده (حفصیون) نامیله بر
حکومت اسلامیه ده ا کورور . فقط زوال بولتی اوزره ایدی . یالکز بو حکومتده
لفظاً منسوب عرب دکز قورصانلری واردی که ایتالیانلر قارشی بر سلاح مدافعه
حالتده ای دیلر .

مترده ایسه « چراکسه مملوکلری » نامیله بر حکومت وار ایدی . بونلر

یوزنده (بازید بن مراد) مضراب اولوب چلبی سلطان محمد و مراد ثانی سکلری
دخی عین وجهله در .

دولتمزده فاتح زمانه کلانجه یه قدر آلتون سکه کسلیمه مشدن . مشارالیه ک
زماننده کسبان آلتون سکلرک برطر فنده (ضارب النضر صاحب العز والنصر
قالب و البحر) و برطر فنده دخی (سلطان محمد خان ابن السلطان مراد خان ضرب

(اسویجره) ده برکوک کوی ایدی. اصل مؤسسے آلساس دوقهسی (اتیفو) اولوب فقط خاندانی میدانہ چیقاران (غوتران) نامندہ کی (آلساس) قوتی درہ بونک طورونی (رادبو) ۱۰۲۰ میلادی تاریخندہ (هابسبورغ) سرانی یاپدیرمشدر. فتح قسطنطینیہده آوستریا قرالقی بیله اولیوب آرشی دوقهلق ایدی. اوائندہ آلمان حکومتلی بریره کلہرک بیوک برآلمان اءپراطورانی تشکیل ایشلر ایدی .

روسیه، ده (کور واسیل) نامندہ برموسقوف پرنسی وارایدی. روسلرہ بوزمانلرده تاتار خانلری آرهسنه کیرن اختلافدن استفادہ ایدہرک تاتارلرہ خراج ویرمکدن قورتلدقلری کبی آنلری تهیدہ بیله باشلامشدری. فقط روسلرک بو اثندہ اوروپا ایلہ مناسبتلری همان هیچ یوق کبی ایدی. حتی بزمنہ اولان منا-سبتلری (بازیدثانی) زمانندہ، قریم خانی (منکلی) کرای واسطه سیلہ درہ. هنوز اوروپاک شمال شرق طرفلرندہ بولنیورلردی .

لهستان ، (یاکلون) و یاخود (ژاژولون) دینیلن سلاهدن دردنچی (قازیمیر) ک انداره سنندہ ایدی . (قازیمیر) پک زیادہ معارف پرور ایدی . پروسیانک یاریسی تحت انداره سنندہ بولنقلہ برابر یاریسی خراج ویرمکده ایدی . (یاکلون) شیمدی روسیه داخلندہ بولنوب (لیتوانی) نامیلہ تاریخ عثمانیدہ کورہ جککز برایاک دوقهسی ایدی .

یاکلونلرک لهستانده حکومت دوری ، بوزواللی قرالفک اک پارلاق زمانیدر .

۶۱ - فائده

عثمانی سکھلری

سلطان اورخانک ضرب ایتدیکی سکھلرک بریوزندہ (لالہ الا الله محمد رسول الله) وبریوزندہ (اورخان خلدانہ ملکہ) یازیلی اولدیغی کبی سلطان مراد اول سکھلرینک دخی بریوزندہ ینہ کلمہ شہادت ودیکر یوزندہ دخی (مراد بن اورخان خلدانہ ملکہ) یازیلیدرہ . ییلدیریم یازیدک سکھلرینک بریوزندہ (خلدالله ملکہ) ودیکر

آرسندہ (چفتہ کل) محاربہ سی نامیلہ اوتوز بش سنہ سورن داخلی بر محاربہ باشلامشدی .

دایمارقہ ، (استریتید) خاندان قرالیندن دردنجی (والدہ مار) ک قیزی (مارہریت) ک اسوج ، نوروچ و دایمارقہ حکومتلردن تشکیل ایتدیکی

فاغ سلاطہ محمد فادہ دوزنہ قطعات معلومہ جہانک نصیحات سیاسیہ ، سردار سردار سردار سردار

(قالمار) اتحادی نامندہ کی بیوک حکومتک آیرلسی و تکرار برلشدیرلسی
منازعاتیلہ قارمہ قاریشیق ایدی . اسوج ، (قالمار) اتحاددن آیرلیق تلاشندہ
ایدی .

آلمانیا ، (هابسبورگ) خاندان نامیلہ مشهور اولان سلالہ دن اوچنجی (فرہ -
دوبق) اسمندہ قیدسز بر ایمراتورک زیر حکمندہ ایدی . (هابسبورگ) ،

آنلرہ فاتق ایدی ، حق استانبولک فتحندن صکرہ اورویاہ منتشر اولان روملر
اورالده نشر معلومات ایتشلردر . اکن اچلرینہ « غرض » و « نفاق »
بو « فساد اخلاق » کیرمش اولدیقتدن قوہ مالیه و علمیه لری کندولرینی خلاص
ایدہ میوب عثمانیلرک مغلوب و محکومی اولدیلر . [عبرت آلم]

[تاریخ جودت باشا]

حکمدار اولوب انکیزلره آچیلان و (یوز سنه محاربه سی) دیه تاریخده شهرت بولان محاربه یتشم ایدی .

بیزانس ایمپاتورلرینک تختی

انکلترده آلتنجی (هانری) نامنده (یلانتازهن) خاندانندن بر قرال حکومت ایدیور و شیمدیکی فرانسه نك بر جوق ایالتلری انکیزلرده بولونیوردی . بوندن ماعدا انکلترده قرال خانداننک (یورق) و (لانقاستر) قسملری

صحیحنی بولدی و فاتح حضرتلری جهت سلطنتی اکول ایله صحیحاً «ملوک الملوك» اولدی .

برماتک سعادت حالی (اتحاد) و (اتفاق) ایله (حسن اخلاق) قضیه لرینک نتیجه خجسته فالی ارلدینی بومسئله ایله ده مثبت اولورکه عثمانلور آناتولینک بر گوشه سنده برشردمه قلیله اولوب روملرکک قوه مالیه جه و کرك معلومات دولیه جه

فتح قسطنطنیه اثناسنده احوال عالم و اطراف

فتح قسطنطنیه اثناسنده هنوز (آمریقا) و (آوسترالیا) قطعه‌لری کشف ایدله مش ایدی. حتی اوزمان دنیانک اوج قطعه‌سی بر درجه‌یه قس معلوم ایدی که آنلرده: «اوروپا»، «آسیا» و «آفریقا» ایدی.

اوروپاده حکومت اوله‌رق: (فرانسه)، (انگلتره)، (دانمارقه)، (اسوچ)، (آلمانیا)، (روسیه)، (لهستان)، (بوهیا)، (بحار)، (اسویجره)، اسپانیاده (کاستیل، آراغون، نوار، پورتیکیز) و (اندلس) ده اسلام حکومتلردن «بنی احر» وار ایدی. شرق روم ایمپراطورلنی محو اوله‌رق یرینه (عثمانلی ایمپراطورلنی) قائم اولمش و بونک اوزرینه تاریخده «قرون جدید» دینیلن دور باشلابوب «قرون وسطی» دوری ختام بولمش ایدی.

آسیاده: عرب، سلاجقه، (طربزون) ایمپراطورلنی، قفقاس، ایران، ترک، تاتار، هند و چین ناملرنده کومهلر وار ایدی. مع هذا بو هند و چین بیله معلوم دنیله‌جک حالده دکل ایدی. اوزمانک مورخلری، جغرافیونو بونلرک حانی ایدن اینی به بیله میوردی. حقلرنده بک آز معلومات وار ایدی.

آفریقاده: فاس، تونس، جزایر و مصر حکومتلری بولونیور ایدی. شویله‌جه صایه‌جق اولورسه‌ق او زمان معلوم عد ایدیلجک اوج قطعه اوزرنده بللی باشلی حکومتلرک مجموعی یکریمی بشی کچه میوردی.

فتح قسطنطنیه‌ده، فرانسه‌ده (والوا) خانداندن یدنجی شارل (مظفر)

۶۰ - فأنده

عثمانلی تاریخلری نمونه‌لری - عبرت

فاتح حضرتلری (۸۵۷) سنه هجریه‌سنده بر بیوک اردو و جسیم طوبلر ایله (ادرنه) دن کلوب استانبولی فتح ایلشدر. ایشته دولت علیه شمدی مرکز

ایمپراطور مدافعه ده
 یارارلق کوستریوردی.
 محاصره الی اوج کون
 سوردی. فقط اک صو.
 کنده (طوپ قپو، اگری
 قپو) اوزرندن اجرا
 ایدیلن هجوم موفقیتله
 نتیجه لندی. عثمانلیلر
 استانبوله کیردیلر (۸۵۷
 سنه ۲۷ جادی الآخره)
 پادشاه « فاتح » عنوان
 عالیسنی احراز ایتدی.
 فاتح، یکریمی کون
 قدر استانبوله او طور.
 دی. شهری تنظیم ایدرک

استانبولک صوک ایمپراطوری

روملره یکیدن بطریق نصب ایتدی. بطریقخانه به امتیازلر ویردی که
 حالا حکماری جاریدر .

پاپاق علیهنده بوانان و قاتولیکک ایله اورتودوقس مذهنک براشمه سنه
 اصلا طرفدار اولمان (ژورژ سقولارییوس) که (ناویوس) ویا (غنادیوس)
 نامیله معروفدر ، فتحدن صکره ایلك بطریق انتخاب ایدیلن روحایدر .
 استانبوله ایلك دفعه قاضی اولان (جلال زاده خضر) بك نامنده برذاتدر .

رشوت آملقه روملره طرفدار اولان خليل پاشايه ده محاصره يي قالديرتمق
ايچون فرصت ويردى ايسه ده فاتح ديكه مدي . قره طرفنده دخی

طوپلر ايشه ياراماديني كبي اخشاب هجوم قله لرني ده روملر ياقديلر .
ذات شاهانه زاغنوس پاشا ايله (منلا كوراني) و (آق شمس الدين)
كبي علمای محترمه دن بيوك بر مجلس تشكيل ايدرك مذاكره ايتدى .
عثماني كيملريني بر كيجه ده طولمه باغچه دن قيراقلره چكرك خليجده
« بلاط » و « آيوانسراي » اوكنه اينديردى .

صكره حصار ، ضيافته دعوت ايدلدى . ضياقتدن صكره ركابده موجود اولان
وزيرلر ، پاشالار آلاي والا ايله بطريق بطريقخانه يه كوتورديلر .
فاتح ، سائر مذهبلره ساك خرسقيانلر كده رئيسلريني ابقا ونصب ايله مشدره .
حتى بونلره عصا و قليج ايله برابر برفوذ استقلال دخی ويرمشدر . ارمني ،
سلاو ، لاتين خرسقيانلر كندى مذهبلرينك پاپاسلريله قالمشدر .

اهالی ایله سائر کؤکلؤ، هر ملتدن بیانیچیلر، جنویزلر، وندیکیلر، اجنبی قبودانلر دخی هیئت مدافعه یه داخل ایدی. حتی (غران) نامنده برده آلمان طویچی وارایدی. دونانما آلتیسی اجنبی ویوک کؤچک یکریمی اوچی روم کیمسی اولق اوزره ۲۹ حرب سفینه سندن عبارت ایدی. بو محاصره ده هجوم و مدافعه ایچون (قاتاپولت) Catapulte نامنده اوق و طاش آتار منجنیق، عادی منجنیق، قله شکلنده حرب ماکنه سی، اوق، آتش رومی دینیلن «غره ژووا» آتشی ایله طوپ و لغم آتق اصولی هر ایکی طرفندن ده قوللانمشدر. روم طوپلری هم عدداً، هم ده حجمماً آشاغی ایدی. ادرنه دن کتیر یان بیوک طوپ حین استعمالده پاتالیوب مهندس (اوربان) یدده اولدوردی. بالطه زاده نك قومانداسنده بولنان دونانمای عثمانی پك مهم اوله مامقله برابر عجمیلک دخی وارایدی. حتی برنجی هجومده اون سکز پاره کیمیز ساقیزدن کلن بش جنویز کیمسنه مغلوب اولدی. بوبش کمی روزکارک یاردیميله دونانما مزك اورته سندن کچه زك استانبول لیمانی آغزینه قدر کلدی. روملر بورایه زنجیر کر مشلردی. زنجیر آلات مخصوصه ایله ایندیریلرک ایچری یه کیردیلر. بو حاله فاتحک جانی صیقیلدیفی کبی روایاته نظراً

انتخاب ایتملرنی امر ایله مشدر. بوسبيله اسکی روم ایمراتورلری زماننده نه مراسم وار ایسه جمله سی اجرا ایدلشدر.

انتخاب ایدیلن بطریق اصطلح عامرهدن کوندربان غایله مکلف و مزین اکرلی و اوزوری بیاض حاشه ایله اورتولی برآته راکب اوله رق برابرنده هیئت روحانیه اولدیفی حالده سرایه کلدی. فاتح، تخت اوزرنده اوطوردیفی ویاننده ارکان سلطنت بولندقلری حالده اوزری اینجی ایله مرصع برآلتون عصا و یردی. موجود پایاسلر هپ برآغیزدن دعای پادشاهی بی اوقودیلر. دعا بیتدکن صکره فاتح آباغه قالدی و بطریق دخی آباق اربدی. بردها دعا تکرار اولندقدن

ایمپراطور « قسطنطین دراغوزس » روم ایلی حصارینک انشاسی
تاریخندن بری شهره متانت ویرمکدن خالی قالمشیدی . اجنبی

استانبول محاصره سی رسملرندن : سفن حربیه عثمانیهدن برطاقنک قره دن یوریدلسی

تاریخلرینک ویردیکی معلوماته کوره ایمپراطورک قوتی سکز طقوز
بیک راده سنده اولوب بوکا اوتوز اوتوز بش بیک قدر الی سلاح طوتار

۵۹ — فأنده

بطریق نصبی

روم تاریخلرینک روایتنه کوره استانبولده جامعه تحویل ایدیان کلیسارک عددی
قرق ایکی ایسه ده اکثرینک اسملرینی نه روملر ، نه ده آثار عتیقه علماسی
بیاهمه مکده درلر .

فانح . دخولنک اوچنجی کونی « روم - اورتودوقس » لرینک بطریق

سلطان محمد شهرک پلانلرینی ، هجوم خطلرینی چیزمش ، عثمانلی اردوگاھی اوله جق محملری کزمش ، تعیین ایتمش ، طوپ باطاریه لرینی تعیبه ایده جک محملری کوسترمش ایدی . آغیر طوپلر تاریخ میلادک ۱۴۵۳ سنه سی شباطنده (ادرنه) دن ییزانس اوزرینه طوغری آغیر آغیر یوریکه باشلامشدر .

— ۲ —

فاتح محمد ، اوتاغنی (اکری قبو) نک قارشیسنده کی تمپه قوردی . صاغ جناحده یوز بیک ، صول جناحده اللی بیک عسکر بولنیور ، «زاغوس» پاشا غاطه تمپه لرینی طوتیوردی . اردوده اوچ بیوک طوپله برابر ایریلی اوقاقلی اونددرت باطاریه طوپ دها وارایدی . بونلردن ماعدا تحته قوله لر و سائر محاصره آلاتی موجود ایدی . دکزدن دخی (بالطه اوغلی سلیمان) بک قومانداسنده دوناناکلیوردی (۸۸۷ ربیع الآخر) .

(ارغوان) رنگنده برآناق قابی کیر ایدی . نعل حضوره کتیرلنجه استانبول فتحی مؤده سیله برابر بایک آناتولیده شهیرینی و نمشک خرستیان آیینی اوزره وکیل احترامله دفن ایلمسنی امر ایلدی .
ایمپراطور عثمانلی عسکرینک سوردن ایجریه کیردکلرینی و ایش ایشدن کچدیکنی آکلاینجه شورایه بورایه باش اوره رق :

— نبی اولدیبره جک برخرستیان یوقی ؟ دیه فریاده باشلامش ایدی .
روایته نظراً ایکی یکچجری ایمپراطوری طانیماشلر و اوزرینه قلیج اوشوره رک بری یوزندن ردیکری آرقه سندن ایکی بیوک یاره آچشلردر . ایمپراطور درحال اورایه دوشوب تسایم روح ایلامشدر .

نولدی. حتی محافظه‌سنة «فیروز» آغا نامنده برینک قومانداسنده اوله‌رق درت یوز یکچیری تعیین ایلدی .

سلطان محمد ادرنه‌یه عودتنده ایمراطورده استانبولک قپولرینی قامش، شهرده بولنان اسلام‌لری حبس ایتمش ایدی. پادشاه، (موره‌ده) بولنان ایمراطورک قرداشلرینی آکا معارنتدن منع ایچون (طرخان) بک ایله اوغارینی براردو ایله اوزرلینه یوللادی .

ایمراطورک خدمتده بولنان (اوربان) نامنده بر مجاری طرف دولته کلدی . استانبول دیوارلرینی بیقه‌جق جسیم طوپلر دوکلدی . بو طوپلرک اک بیوکی ادرنه‌ده دوکلدی . بو طوپلر ۶۰ الی ۱۰۰ اوکوز چکر ، ثقلنی ۷۰۰ طونیلاته اولوب ۱۲۰۰ اوقلق کوله‌لری بیک متره‌یه قدر آتاردی [*] .

[*] فاتحک کندی ترتیب و حسابی اوزرینه مهندس (مصالح‌الدین) و (صاریمه سکبان) ایله (اوربان) نامنده بر مجاریک دوکلری طوپدرکه اوچ یوز قنظار باقردن اعمال اولتمشیدی. اون ایکی قنظار آغیرلغنده مرمر کلینی بر میل مسافینه آتاردی . ا.دوده بولنان طوپلرک مقداری دخی اوچی بیوک اولق اوزره یوز اوتوزه بالغ ایدی .

پادشاه غراندوق ویایووک آمیرال دینلن و ایمراطوردن صکره روم ایمرا- طورلغنتک اک بیوک آدمی اولان (لوقا) پی حضورینه چاغیروب التئات ایتمش و ایمراطورک زهده بولندیغنی صررارکن حضوره براق ضابط کیردک طیشاریده ایکی یکچیرینک ایمراطوری کندیلری اولدیردک. غنی سولداکلرینی خبرویرمشد. فاتح بیکرجه سنه‌لک ردولت قدیمه‌پی زبروزر ایتمش اولدیغنی و صوک ایمراطوری مقتول بولندیغنی حالده باشنی ممالک عثمانیه‌ده تشهیر ایتک خاطرینه کلکله ایمرا- طورک نهشی بولتمسینی و باشنک کتیرلمسینی فرمان ایلدی .

نعشی آرامغه کیدنر بولمقده کوچک چکمه‌دیلر. چونکه (قسطنطین) حکمده- اراق علامتی اولق اوزره اوزرینه اوافاجق اوافاجق آلتون قره قوشلر میخلی

چالشیورم که هیچ بر زمان نقض عهد دکدر. ایپراطور کز مجار لره اتفاق ایده رک کیلریله پدرمک کلیبولیده یولنی کسمش و پک بیوک برخطره یه بر اقمش ایدی. اونوتدیکنمی؟ پدرم اوزمان جنویز لیلردن معاونت ایسته مکّه مجبور اولمشیدی. بن هنوز کنج، ادرنده بولنیور ایدم. بزقور قومزدن تیرتیور ایدک، سزایسه بزم فلاکتلرمزه کولیور ایدیکنز. پدرم وارنده ایکن روم ایلی ساحانه برقلعه یابه جغه یین ایتدی. بن آنک ییننی یرینه کتیریورم. ملکمک اوزرنده ایسته. دیکمی یامقلغمه قارشی بنی منع ایتمکه ویا ایشمه قاریشمغه حقکز ویا قدرتکنز وارمیدر؟ ایکی ساحل دخی بندر. ایپراطور کزه دیکنز که شیمدیکی پادشاه اولکیلره بکزه میور. شیمدی سز کیده بیلیرسکنز، فقط بردها بویله خبرلری کیم کتیریرسه درینسی یوزرم.»

مآلنده جواب ویردی. روم ایلی حصارینه بیوک طویلر قو.

۵۸ — فآده

فتحدن صکره

حضرت فاتح بتون وزرا وامراسی میتنده اولدیفی حالده (اکری قپو) دن مظفراً کبردیکی زمان طوغریجه (آیاصوفیه) یه کیده رک اومعبد عظیمک لطافت معماریه سنی تماشایه باشلامش و بوضرده بریکچیری بی کلیسانک کوزل طاشلردن برینی سوککله مشغول کورنجه النده کی طویوز ایله حریفک باشنه اوره رق :

— بن سزه مالجه اولان یغمایه رخصت ویرمش ایدم. مآک ایسه بندر. دیهرک منع ایتمشدر. بوئشاده نماز وقتی حلول ایتمکله بره وژنه اذان محمدی اوقومه سنی امر ایدرک آیاصوفیه ده جماعتله نماز قیلمشدر. بوغازک ایکندی نمازی اولدیفی مظنوندر.

قسطنطینیة، خرسیتیانلغك اوزمان اك كوزل شهرى ایدی. اولجه بش یوز بیک قدر نفوسی وار ایکن یوز سکسان بیکه قدر ایتمش ایدی. فقط سورى، قلعهسى برنجی درجه اهمیتده ایدی. حتی برخیلی زمان عثمانیلرک، عثمانیلردن اول سائر اقوامک هجوملرینه مقاومت ایتمش ایدی. مع هذا عثمانیلر بوردورده فنون عسکریهده فوق العاده مهارت کسب ایتمش اولدقلری کبی قلعهنک ضبطنی قولایلاته حق واسطه لرده تدارک ایتمش ایدی.

ییلدیرم بایزیدک آناتولی حصارینی انشا ایتدیکنی یوقاریده کورمش ایدک. سلطان محمدده قرمان سفرندن صکره بوغازه کله رک شیمدی روم ایلی حصارى دیدیکمز «بوغاز کسن» حصارینی یاپدی. شوخالده استانبولک اوروپا ایله مناسباتی کسيلمش اولدی. ایمپراطور سفیرلر یوللادی. حصارک انشا ایدلمسی متارکیه منافی اولدیغندن طولایي پروتستو ایلدی. سلطان محمدده سفیرلره :

— بن سزک علیکزه برتشبده بولمئورم. مملکتی محافظه ایچون

(واسیل) ک زماننده بیزانس دولتتک برولایتی حالنه کیردی. بونلره ایلك دفعه استقلال قازانديران (استه فان نماينا) نامنده برسرکرده در. استه فان، قرالغنی اعلان ایتمش و بونک طورونلردن (استه فان دوشان) ماکدونیا ایله آرانوودانی و تسالیا ایله یونانستانک شمال طرفنی ضبظ ایدرک بیوک برحکومت تشکیل ایتمشیدی. یوسلسله ۱۳۶۹ - ۱۴۰۰ میلادیه سنده محو اولوب «دوقاچین» سلسلهسى ظهور ایله مشدر. عثمانیلرله ایلك حرب ایدن بو «دوقاچین» در. مرقوم مغلوب اولوب وفات ایتدی. قوصوه محاربه سنده سلطان مراده قارشی کلن قرالیر میاننده بوسلسله دن (بیانوویچ) نامنده برقرال وار ایدی. بودخی محاربه ده مغلوب و بالاخره مقتول اولمشیدی. صریبه نك تاریخی بوندن صکره تاریخ عثمانی ایله برار بورور.

ایسه ده « اسحق پاشا » اردو ایله اوزرینه کیتدی . حضرت پادشاه دخی اولا « بروسه » یه، صکره « قرمان »ه توجه ایتمکله سرسریلر پریشان، قرمان اوغلی دخی قیزی ویره رک « طاش ایلی » ندن طالب امان اولدی . قرمان سفرندن بروسه یه عودتنده یکچریلر جلوس بخششی ایسترز دیه آیاقلاندیلر . اون کیسه آچه ویریلدی . فقط آغاری ایله سائر بیوکلری عسکرلکه یاقیشمایان بو حالردن طولایی قامچی ایله دوکولوب عزل اولندیلر .

ایمپراطور، قرمان اوغلنک قیامنی بهانه ایده رک سلطان مراد زماننده استانبولده محفوظ بولنان (سلیمان چلبی) نک طورونی شهزاده « اورخان »ک ویرکولرینی ایسته دی . مقصد پادشاهی ذاتاً استانبول فتحی ایدی . جلوسنی متعاقب اطرافده کی حکومتلره عقد متارکه ایدیشی ده بوسیه منی ایدی . اوزمان استانبول ایمپراطورلنی پک زیاده کوچولمش ایدی . (قسطنطینیه) دن ماعدا مرمره دکزی ساحلنده (سیلوری) ایله بر ایکی کوی وقره دکز ساحلنده ده براق موقع قالمش ایدی . ترکلرک اوروپا قطعه سنده یرلشه بیلملری ده آنجق « استانبول » ک فتحیله ممکن اوله جق ایدی .

۵۷ - فائده

صربلر

صربلر بوندن بیک ایکی یوز، بیک اوج یوز سنه اول مجارستانده کاش (قارپات) طاغلینک اوتیه طرفلرندن شمعیکی بولندقلری اراضی یه هجرت ایتملردر . یونلر برطاقم قبیله لردن مرکب ایدیلر . حکومتلری یوق ایدی . خرسیتیانلغی قبول ایتدکن برعصر صکره یعنی ۱۰۱۹ میلادی تاریخده استانبول ایمپراطوری

فاتح سلطان محمد خان ثانی

قبول وحقنہ التفات
ایلدی . بوندن ماعدا
(راغوزه ، وندیک ،
جنوه ، غلطہدہ کی جنو-
یزلر ، ساقیز ، مدیللی ،
ردوس شوالیہ لری ،
صریہ ، افلاق ، ژان
ہونیاد ، اسکندر بک
و ایپراطورک قاردا-
شلری ، مورہ دسپو-
طلری دیتیریوس ایلہ
طوماس) سفیرلر یوللا-
یوب تبریک ایتدیلر .
سلطان محمد جملہ سیلہ

اوج سنہ مدتہ متارکہ عقد ایتدی . قرمان اوغلی ابراہیم بک بر معتاد
عصیان ایدہرک اسکی آیدین ، کرمان اوغلری نسلدن یانندہ بولنان
برقاچ سرسری بی آیارتمش و کندیبسی (علائشہ) طرفلرینہ صالحدیرمش

— لالا ، امین اول ، نہخزینہ کی ایسترم ، نہجیانکہ قصدم واردرہ مرادم
یاکنز استانبولک فتحنہ معاونتکدر . بویاصدیغی کوردکی ؟ اویقوسزلقلہ دونہ
دونہ بوخالہ کتوردم . کیجہ ، کوندوز خیال ایتدیکم استانبول فتیحی حاصل
اولمدقہ راحت ایتک احتمال یوقدر . دیر وپاشانک مواعیدی اوزرینہ :

— روملرک پارہسندن صاقین

امر تہدید آمیزیلہ ختم کلام ایلر .

[اوراق بریشان — کمال]

سکزنجی باب فاتح سلطان محمد

— ۱ —

۸۵۵ سنه سی محرمک اوچنجی کونی ادرنده ایکنجی دفعه اوله رق جلوس ایتمشدر. هنوز یکرمی بریاشنده ایدی. پدری مراد ثانیکن خبر وفاتی آنجه بر عرب آتته ینهرک و :
— بنی سون آرقمدن کلسون .

دیهرک سوردی. ایکنجی کونی « کلیبولی » یه واردی . « ادرنه » یه مواصلتده (خلیل پاشا) پی صدارتده ابقا، (اسحق پاشا) پی آناتولی پکار بکی نصب ایتدی .

سلطان مرادک (اسفندیار اوغلی) کریمه سندن هنوز سودده بولنان « احمد » نامنده کی شهزاده سی بوغولدی . سلطان محمد ، اوکی والده سی صرب پرنسیسی « مارا » پی پدری صرب قرالی نزدیکینه یوللادی . استانبولدن تبریک ایچون « قسطنطین دراغوزس » نامنده بر ایلیچی کلدی .

۵۶ — فائده

رشوت

حتی روایات تاریخیه دندرکه فاتح ، برکیجه صباحه قارشی صدراعظم خلیل پاشایی نزدیکینه چاغیردر. پاشا ، بووقتیز دعوتدن فوق العاده تلاش ایدهرک بتون بتون جانندن قطع امید ایله یانته بر آرز آلتون (!) آلیر . حضور پادشاهی یه عرض ایدر (!) . پادشاه ، صدراعظمک بوتلاشنی کورنجه :

— ۵ —

سلطان مراد ثانی، حین وفاتنده ۴۹ یاشنده ایدی. اوتوز برسنه پادشاهلق ایتمش، (وارنه) محاربه سنه عزیمتنده جلوس ایتدیکی وعودتنده حکومتی ینه سلطان محمد بر اقوب بر آرز صکره تکرار جالس اولدینی قبول ایدیله جک اولورسه اوچ دفعه تخته چیقمشدر .

اورته بویلو، آچیق آلنی، قیرمزی یه مائل آق بکزلی، قویو الا کوزلو، قومرال قاشلی، سیرک دیشلی، کولر یوزلی ایدی. سلطان علاء الدین، محمد، احمد، اورخان، حسن ناملرنده بش شهزاده سی دنیایه کلشدر .

زماننده دیوشیرمه اصولی تنظیم ایدیله رک خرستیان چوجققری. آناتولی یه کوندریلیر، عثمانلی لسانی اوزره او قویوب یازمه او کره. دیلیر، بونلرک بر قسیمی کمیجیلکه، و بر قسیمی ده او زمانک مکتب حر بیه سی حکمنده اولان ادرنه تعلیمخانه لرینه سوق ایدیلردی .

سلحدار لرله غربا یعنی اوتهدن بریدن کله یبانجی کیمسه لردن مرکب عسکری آلابی کندی تاسیسیدر .

سلطان اورخان زماننده کسین آقهلر میاننده (ایکی آقهلک) و سلطان محمد زماننده کسینلرده ده (اون آقهلک) سکلر موجوددر. حتی مراد ثانی و زراسندن (لالایورکیج) پاشا دخی پادشاهک مساعده سیاه آناتولیده آقهل کسدرمشدرکه (لالایورکیج آقهلسی) دیه معروف ایدی .

بکلرکی آقهلسی، قلب آقهل، قزیل آقهل، قیریق آقهل ناملرنده بر طاقم قلب و مغشوشلری ده ظهور ایتمشدر. ۱۲۳۴ تاریخندن صکره آقهل کسیمه مشدر .

[تقویم مسکوکات عثمانیه]

درجده منہزم اولدی . ژان ہونیاد قاجدی . سلطان مراد اولکی مغلوبیتلرک آجینسی چیقاردی .

مشارالہ بو محاربہ دن صکرہ اصلاحات ایله اوغراشدی . ذوالقدر اوغلی سلیمان بک کریمہ لرندن برینی سلطان محمدہ تزویج ایدرک دوکون یابدی . عثمانلیلرک اسکی نشئہ سی عادتا عودت ایتشیدی .

ادرنہ دہ ، بروسہ دہ جامعلر ، مدرسہ لر ، خیرات مکملہ وجودہ کتیردی . فقط (۸۵۵) سنہ سندہ «ادرنہ» دہ بردن برہ باش آغریسنہ اوغرایوب ایکی کون صکرہ ارتحالی وقوعہ کلدی . وفاتی ، سلطان محمدک «مغنیسا» دن «ادرنہ» یہ ورودینہ قدر اون اوچ کون قدر صاقلانندی . نعشی جلوس محمدی بی متعاقب بروسہ یہ نقل اولنہرق دفن ایدیلدی .

کیسہ سی (کیسہ رومی) (کیسہ دیوانی) و (کیسہ مصری) دیہ اسملر ویرلشدیر . والحاصل کیسہ لرک مقداری حال و زمانہ و تقویدک رواجہ کورہ دیکشمش واک صکرہ بش یوز غروشدہ قالمشدر . یقین زمانلر دہ مالیه حسابانندہ معاملات علی العموم (کیسہ) اوزرینہ جریان ایدر و آلیش ویریشدہ دہ کیسہ قوللا نیلیردی . بش کیسہ یہ ، یوز کیسہ یہ آلدیم تعبیرلی ایسہ اون اون بش سنہ نبری ایشیدیلز اولدی . حتی سلطان محمود ثانی زمانندہ ضرب اولنش اولان متالیک مسکوکات قوللانغہ باشلادقدن صکرہ آتلیقلر ایله بشکلر ، یوزلکلر ، المیلکلر صایلوب ویریلیر ، یکر میلکلر ، اونقلر ایسہ صایلمقدہ کوچک چکیلدیکی ایچون یکر میاکندن بیک و اونقلدن ایکی بیک عددی برکیسہ یہ قونولوب اولہجہ بش یوز غروش اوزرندن آنتوب ویریلیردی .

آچہ — سلطان اورخان غازی زمانندہ کیسیان ایلک عثمانلی سکہ سیدر . اوزمانہ قدر (درهم) اسمی واصولی قوللانیلیردی . بواسم ایله اصول قالدیرلدی . و (مغول) لسانندہ بیاض سکہ معناسنہ اولان (آچہ) کلہ سی قبول ایدلای .

اردونك يولنى كسەرك ايجە ضايغاتدە سبب اولمشىدى . سلطان محمد ايك بهارده تكرر آرناوودلغه كىتمك اوزره تدارك كوريركن يىنه «هونىاد» باش كوستردى . آرناوودلرله صربلره كووه نەرك برابرندە اولاج ، آلمان قره بيناجىلىرى ، بوهميا ، چە ، مجار ، اردل وسائزە عسكرى اولدىنى حالده صربىيە يى چىكنەدى . هونىاد ، بودفغە مجار قرالى قائمقامى ايدى . چونكە ولاديسلاس «وارنە» محاربه سنده مقتول اولمشىدى .

سلطان مراد اردوى هاىونى آلەرق بودفغە يىنه هونىادك اوزرىنە يوريدى . دشمنه جدا كبرى «برنجى مراد» ك صوك محاربه ميدانى اولان (قوصوه) دە يتيشدى (۱۸۵۲) . بو محاربه مدهشه اوچ كون دوام ايتدى . متفقين اون يدى بيك مقتول ويردى . اردولرى صوك

۵۵ — فاندە

كىسە — آچە

كىسە — اسكى زمانلرده كىسەلك دروننده بولان پارەنك مقدارى آلتون وكوموش اولديغە كوره باشقە باشقە ايدى . بومقدار مان هر عصرده دكىشمشدر . يىنه اسكى زمانلرده آچەدە «كىسە» وفيلورى آلتونى كە — فاتخ زمانندە ۴۰ آچە ايدى — آندە «صرە» تعبيرى مستعمل ايدى . تاريخلر مذك بياننە كوره اوللرى كىسە دينلديعى اوتوز بيك آچە وياخود اون بيك آلتون آكلاشيلير ايدى . فاتخ عصرى ايله بايزيد ثانى عصرندە كىسەلك كوموشى اوتوز و آلتونى اون بيكرلك ايدى . دها صكرەلى طرابلس ، تونس وجزاير ضربخانەلرندە ضرب اولمش (سلطانى آلتون) كىسەلر يىنك هربرى بيك عددلك اولديغى كى ۹۴۴ تاريخلرندە يكرى بيك ، ۱۰۷۰ سنەلرندە قرق بيك و ۱۱۰۰ دن صكرەكى سنەلردە اللى بيك آچە بر كىسە اعتبار اولمشدر . صوك سنەلردە (استانبول

تا «تیمور» وقعه‌سنده اللی سنه عمر قازانمش اولان استانبول ایمپرا-
 طورلنی بتون بتون ضعف ایچنده قالمشیدی. ایمپراطور یدنجی (یوان)
 وفات ایدرک میرائی (دیمتریوس)، (طوماس) و (قسطنطین دراغازه‌س) ه
 قالمشیدی. بونلر (یوان) دن محلول تحت ایچون رقابته قالقیشدیلر.
 سلطان مراد «دیمتریوس» ه خبر کوندره‌رک تختی «موره» دسپوطی
 (قسطنطین) ه ترک ایتمسنی امر ایتدی. بونک اوزرینه «قسطنطین» ایمپرا-
 طور اولدی که بوذات استانبولک صوک حکمداریدر.

سلطان مراد قیشک عودتی اوزرینه آرانوودلقدن رجعت ایتمش
 واسکندر بکه تکلیف ایتدیکی بش بیک دوقه آلتونی ویرکو ایله
 عثمانلی تابعیتی قبول ایتدیره‌مه‌مش ایدی. حتی عودتده اسکندر بک

۵۴ - فائده

اصطلاحات تاریخیه

اسکی تاریخلمزده بعض اسملر، ترکیبلر واردرکه شمیدیکی حالده متروک
 اولدینی ایچون بردن بره آ کلاشیله‌ماز. بوسبيله ایجاب ایتدجه بر ایکیشر
 یازیه‌جقدر.

انگروس	==	مجار
نمچه	==	آوستریا
لاس	==	صرب
اردل	==	مجارستانک شمیدیکی
		(ترانسیلوانیا) قطعه‌سی
بوغاز کسن	==	روم ایلی حصاری
آرانوود اسکندریه‌سی	==	اشقودره
کوس اووه	==	قوصوه
لاس اوغلی	==	لازاری
کوزلجه حصار	==	آناطولی حصاری
ویلیق اوغلی	==	ژورژ برانقوویچ
آلاجه حصار	==	قروشه‌ویچا
یلاق آباد	==	یالوه
سرف	==	صرب
بالیوس	==	وندیک سفیری
کورودس	==	قورنت، اینه‌بختی
زیفمونه	==	سیکسموند (مجار قرالی)

«اسکندر» بک، هونیداک اینک غالب کلدیکی زمانلرده اردو (موراوا) طرفلرنده بولنورکن بورایه کلن آرانوود زادکاننک تشویقاتنه قایلیر وبرکیجه رئیس افندینک یعنی سرکاتب پادشاهینک چادرینه کیره رک آرانوودلنک مرکزی اولان (قروایا) یعنی (آق حصار) محافظنه خطاباً کندیسینک اورایه والی نصب اولندیغنه دائر رئیس خنجرایله قورقودهرق لندن بر فرمان آلدقن صکره بیچاره بی قتل ایله فرارایدیر. اسکندر (میر-دیتا) طاغلرینه وارنجه کندیسینی بکله یین آلتی یوز کشتی به ملاقی اولور ویالکزباشنه (قروایا) به کیره رک فرمانی قوماندانه کوسترمکله حصارک آناختارلرینی آلیر. بعده کیجه لین آدم لرینی ایچری به صوقهرق اوراده کی عسا کر مستحفظه یی بوغازلاتیر. خبر عصیان سائر محفلر دن ده طویولور. (کیفالق)، (طوسقه لق) بکلریله یانیه طرفلری، حتی قره طاغ وویوده سی (استفان) بیله بو عصیانه داخل اولور. دیگر طرف دن ده (هونیداد) اردولرمزی بوزیوردی. حتی «مصطفی پاشا» قومانداسیله کوندریلن اردو بیله مغلوب وپاشا اسیر اولدی.

۸۵۱ ده پادشاه بالذات اوزرینه کیده رک (قروایا) بی ضبط و«اسکندر» ی طاغله فرار ایتمکله مجبورایتدی. بو محاربه لرده کلیولی طویخاننه سندن اوسته لر جلب اولنهرق طویلر دو کدیرلدی.

برسواری صنف ایدی. دائمی ایدیلر. بونلرک دلی (دلیل)، کوکلی، بسلی اسملرده اوج شعبه سی وارایدی.

(طوپراقلی سواری): خاص، تیمار و زعامت صاحب لرینک محاربه زماننده چیقاردقلری جبه لو عسکر ایدی که صلح زماننده دولت بونلره طوپراق کوستیر، آنلرده بو طوپراغک عشریله کچینیرلدی.

یکرمی بیک آچهدن یوز بیک آچه به قدر قیدلی حاصلاتی اولان درلکه «زعامت»، اوج ویا آلتی بیک آچهدن یکرمی بیک آچه به قدر اولان دیرلکه ده (تیمار) دینیردی.

— ۴ —

استانبول امپراطورینک ژان هونیاد وقعه لرنده پارماغی، حیه سی،
 فته سی وار ایدی . سلطان مراد بوکا واقف ایدی . حجار مسئله لری
 بیتنجه نظر دقتی (موره) Morée اوزرینه چویردی . مورده ده
 امانوئلك اوغللرندن (قسطنطین) ایله (دیتمتریوس) اولجه دولت علیه
 تابعیتی طامیش اولان روم سرکرده لریخی قوغمش و (کوردوس)
 برزخته شمالدن هجومی منع ایچون باشدن باشه سور چکه رك بیوک
 خندقلر قازدیرمش ایدی که بوکا « کرمه حصار» - Mur de l'Hexa-
 milion دینیر . سلطان مراد، (ترخان) بکی موره اوزرینه یوللادیغی
 کبی کندیسیده بالذات کیده رك (کرمه حصار) ی، (کوردوس) ی
 (پاتراس) ی والحاصل شمال طرفلریخی ضبط ایتدی . بو ائانده «راغوزه»
 سفیرلری کلوب عذرلر دیلدیلر . پادشاهده بش یوز دو قه آلتونی
 ویرکولریخی بیک آلتونه ابلاغ ایتدی .

آرناوودلق ویاخود (میردیتا) رئیس (قاستریوتی) عثمانلی تابعیتی
 قبول ایده رك حتی اوغللریخی معیت پادشاهییه ویرمش ایدی . بونلردن

(عزب صنفی): صرف بیکارلردن متشکل ایدی . (سکبانلر): فوق العاده
 احتیاج زماننده کندی رضالیه عسکر اولان کویولردن ایدی . (اجاره لیلر):
 حدودلرده بولنان شهر وقعه لرده کی طویجیلر ایدی . بونلر اجرتله استخدام ایدلر .
 کلرندن اجاره لی نامنی آملشدرده . (مسلملر): اردو پیشدارینک اوکنجه کیدوب
 یوللری وکوپریلری تعمیر ایدرلردی . مسلملر روم ایلی اها لیسندن و اکثریتله
 خرستیان افراددن ایدیلر . آناطولی مسلملرینه « یوروک » تعبیر اولنوردی .
 (سرحد قوی): حدودلرده دشمن تجاوزینی منع ایتمک اوزره تأسیس ایدلمش

بو آراق مجار قرالی آتی سورەرك پادشاهك اوزرینه هجوم ایتدی . فقط (قوجه خضر) نامنده براختیار یکیچری قرالك اولا بار کیرینی ، صکره کندیسینی کسەرك باشنی سلطان مرادك اوکنه قویدی . باش درحال مزراق اوجنه طاقیلهرق دشمن اردوسنه کوستریلیدی . بو حال آنلره دهشت ویرهرك فراره باشلادیلز . مهترخانه قوتلی سسلره بیوجك برولوله غالیته چالیدی . پاپانك مجارستانده وکیلی (ژولین) ، ایکی بسقپوس و سائره مقتول اولدیلر . امرادن روم ایلی بکلربیکی «داود» پاشا بومغلوب اردویی قوغالادی . هونیاد جانی پك کوجلکله قور . تاردی . عثمانیلرکده یوزی کولدی .

ادرنه یه عودتده سلطان مراد ایکنجی دفعه اولهرق سلطنتی اوغلی سلطان محمد براقوب (مغنیسا) یه کیتدی ایسهده یکیچریلر ادرنهده ظهورایدن بریوک یاغین ائناسنده فساد چیقاردیلر . زوربالره یارمشر آچه ترقی وریلیدی . فقط سلطان محمد پك کنج اولمغله اطاعت عسکریه نك قابل اوله میه جنی ده آکلاشیلدی . ارکان دولت سلطان مرادی تکرار چاغیروب ادرنهده (بوجق) تپهده بیعت ایتدیلر . سلطان محمد مخلوعا مغنیسایه دوندی .

کوتورمه کجبور ایدی . مثلا اوج یوز بیك آچه خاصی اولان بر وزیر مطلقا آلتش چیه لو کوتوره چک ایدی .

ایالت عسکری : یرلی قولی (پیاده) ، سرحد قولی و طوپراقلی ناملرنده سواری عساکرندن تشکل ایتش ایدی .

(یرلی قولی) : ایالت باشلری ایله سنجاق بکلرینک قوماندا و اداره لری آلتنده ایدی . بو عسکر خدمته کیردیکی زمان معاش و تعیین آلیردی . بونلر : عزب ، سکبان ، تفنکچی ، اجاره لی ، لغمچی ، مسلم ناملریله بش صنفه آیرلشیدی .

ایشته سزه امر ایدیورم، سلاح باشنه کلیکز. لزوم اطاعتی سزه
 اخطار ایدیورم].

مآئنده بیان حال ایتدی. سلطان مرادده آناتولی اردوسنی
 آلهرق بوغاز ایچندن جنویز کمیرینه راکبا روم ایلیه کچدی.
 (وارنه) بی محاصره ایدن (ژان هونیاد) اردوسنه مجار قرالی
 (ولادیسلاس) ده التحاق ایتدیکی کبی افلاق بکی (دراقولا)، پاپا
 وکیلی (جزارینی) Césarini، اکری (Erlau)، وارادین (Varadia)
 بسقپوسلری ده موجودایدیلر. بواهل صلیب بلغارستانده کلیسالره بیله
 ایتدک حقات بر اقادای.

سلطان مراد (ادرنه) ده اردوسنی تنظیم ایتدکن صکره (وارنه) یه
 طوغری یوریدی. دشمن وارنه بی آلمش ایدی. ایکی اردو قارشو
 قارشویه کلنجه سلطان مراد معاهده نامه بی بر مزاراغک اوچه
 طاقدیروب عثمانلی سنجاغی یاننه دیکدی. محاربه ابتدا ایتدیکی ائانه
 بزم آناتولی عسکری بوزولدی. (قرهجه) بک کبی امرادن بعضلری
 شهید دوشدیلر. والحاصل پادشاهک یاننده قپوقولی بلوکلرندن ماعدا
 عسکر قالمادی. حتی سلطان مراد بیله رجعت ایدرکن قرهجه بک :
 — آمان پادشاهم، نبات. دیهرک آتک دیزکینلرندن طوتدی.

عثمانی دولتی صرف بر عسکر حکومتی اولدیفندن وزیرلره امرامه ملکیه
 ایشلرینی، همده عسکری وظیفه لرینی کوررلردی.
 اسکی تعبیرلردن (دیرلک) کچینه بک ومدار تعیش دیمکدر. سنوی یوزبیک
 آقهدن زیاده دیرلکی اولان تیمارلر «خاص» دینیر و بونلر وزیرلره امرایه
 توجیه اولنوردی. خاص صاحبی اولان ایالت پاشاریلر سنجاق بکلری محاربه به
 کیتدکلرند دیرلکلری قاچ یوزبیک آقهدن عبارت ائسه بهر بش بیک آقهد
 ایچون بر (جبهلو) یعنی سلاحی مکمل وکندیسی محاربه به الویریشلی بر سوازی

معاهده نك عقدندن هنوز اون کون کچمش ایدی. پاپا و کیلی: [بردینی آیری یه ویریلن یمینک حکمی یوقدر] دیه حکم ویردی. والحاصل هونیاده بلغارستان قرالنی وعد ایدیلدی. فقط عثمانیلرک صریبه ده یدلرنده بولنان مواقعک تسلیمنه قدر هیچ بر حرکت اجرا ایدلمه مسنه قرار ویریلدی. عثمانیلر اوموقعلری تخلیه ایدرک تسلیم ایدر ایتمز (ژان هونیاده) ده قوتلی بر اردو ایله بلغارستانه کچدی. (نیکبولی) دن (وارنه) یه طوغری یوریکه باشلادی (۸۴۸).

دولت، سرکارنده اوندرت یاشنده نوجوان بر پادشاه، قارشینده دهشتلی بر اهل صلیب اردوسی اولدینی حالده داخلی و خارجی بر مهلهکه یه کیریوودی. بونک اوزرینه صدراعظم (خلیل پاشا) ایله وزرادن (شهاب الدین پاشا)، (صاروجه پاشا) و سائر ارکان حکومت سلطان مرادی دعوته قرار ویردیلر. مسئله یی حکیمانه، ظریفانه سلطان محمد آ کلاندیلر. هم پادشاه، هم ده ارکان دولت طرفندن نامه لر یازیلدی. سلطان مراد اولا اجابت ایتمدی ایسه ده سلطان محمد یازدینی ایکنجی نامه ده حقیقه پادشاهزاده لکه لایق برلسان منطقی ایله: [اگر پادشاه سزایسه کز دین دولتک خدمت ایستدیکی زمانده استغنا کوسترمه کز وظائف پادشاهی یه مغایردر. اگر پادشاه بن ایسه م

۵۳ — فائده

ایالات عسکری

اوتهدن بری عثمانلی مملکتی ایالات و سنجاقلره آیرلشیدی. ایالت، عاداتا ولایت دیمکدر. ایالتلرده وزیرلر، بکلر بکلر و میرمیرانلر، سنجاقلرده میرلوالر، بکلر بولنوردی. وزیرلردن ماعداسنه «امرا» دینپردی.

متأثر بولنورکن «طوقات» ده والی بولنان بیوک شهزاده (علاءالدین) بکک خبر وفاتی کلدی . بناءً علیه تأثری صوڪ درجهیه واردی . وزیر اعظم چندارلی «خلیل پاشا» ایله «اسحق پاشا» بی جاغیره رق سلطنتی بیوک اوغلی «سلطان محمد» ه ترك ایله فراغت ایده چکنی بیلدیردی . مانع اولمق ایسته دیلر سده اصرار ایلدی [۴۹ — فائده] یه باق . بونک او زربنه «مغنیسا» ده والی بولنان شهزاده سلطان «محمد» ه بر نامه هایون ارسال ایلدی . مشارالیه (ادرنه) یه کلنجه سلطان مراد اسحق پاشا ایله حمزه بکی برابر آله رق مغنیسایه چکیلدی (۸۴۷) .

— ۳ —

سلطان (محمد ثانی) ادرنه ده جالس تحت اولدینی زمان هنوز اون درت یاشلرنده ایدی . (سکدین) ده عقد معاهده یه مأمور اولان مرخصلر من اکل مأموریت ایلدکلری ائنده پایا دردنچی (اوژن) ک یکنی قاردینال (قون دول می بهری) (Co dolmierie) ده اورایه مواصلت ایتدی . پایانک مجارستان وکیلی (ژولیهن) ایله وندیك واستانبول ایمپراطورلنی مرخصلری تکرار حربه باشلانق ایچون اصرار ایتدیلر .

عثمانیلره التجا ایتشدر . مرحوم سردار اکرم عمر پاشا ، مشیر محمد علی پاشا ، محمود پاشا ، میرلوا عثمان پاشا بونلر میاننده ایدیلر . زمانه زده ده بکی عثمانیلر ایله مجارلر آره سده بک بیوک بردوستلق حاصل اولمشدر .

براصلدن جیق دیقمز ایچون «مجار قرداشلر من» ترکیبی بزده دخی بک بیوک برحس او یاندیرر .

شمد بکی مجارلر صنایعه ، علومده ایلری به کیتمه کده درلر . بوکون پای تحتلری اولان (پشته) اوروبانک اورته سنده اینجی کبی برشهردر . زراعت و تجارتلری کوندن کونه آرتقمدهر .

Yalovatch صحرا سنده سلطان مرادی بردها بوزدی . آناطولیده ایسه قرمانلیلر فرصتی غنیمت بیلهرک «آق حصار» «آق شهر» «بک شهر» ی چیکنه یوب (کوتاهی، آنقره)یه، حتی بروسه اوزرینه بیله یوریدیلر. هونیاد، (یالواج) محاربه سنه قطعی بر حرب نظریله باقهرق چکیلدیکندن سلطان مراد علی العجله آناطولییه کچوب قره مانلیلری ازدی، فقط همشیره سنک آره یه کیرمسیله ینه عفو ایلدی .

ژان هونیادک اردوسنده مجار قرالی (ولادیسلاس) ایله صریبه قرالی (ویلیق اوغلی) ده بولنیوردی . سلطان مراد متارکه تکلیف ایتدی . بونک اوزرینه مجارستانده «سکدین» Szégedi ده عقدایدیلن معاهده صلحیهده : صربستان ایله هر سکک ژوررژ برانقوویچه (ویلیق اوغلی)، افلاق مملکتک (ولادیسلاس) ه ترکی واسیر دوشن داماد (محمود چلبی) ایچون دخی یتمش بیک دووقه آلتونی فدییه اعطاسی قبول ایلدی . فقط صریبه ایله افلاق، مجارستانک تحت تابعیتده قالدی . معاهده اون سنه ایچون عقدایدلدی و صورتی ترکیه، مجارجه یازیلدی . سلطان مراد قرآن عظیم الشانه، ولادیسلاس ده انجیله یمین ایتدیلر . ذات شاهانه بربری آردنجه ظهور ایدن مغلوبیتلردن صوگ درجهده

آرپاد سلاله سی ۱۳۰۱ سنه میلادیه سنده منقرض اولمش و مجارلر بوندن صکره قرالینی انتخابله تعیین اتمکی اصول اتخاذا ایتمشلردر . بونلردن (سیکیموند) ی پک کوزل طائیرز .

۱۵۷۰ سنه میلادیه سنده شیمدیکی آوستریا ایمپراطورینک منسوب بوندینی «هابسبورغ» خاندانی قرال طائیشلر ایسه ده ۱۸۴۸ ده اختلال ایتمشلردی . روسیه تک یاردیمیه آوستریالیر غالب کلدیلر . ۱۸۶۸ ده شیمدیکی ایمپراطور آوستریا و مجارستان دواتنی تشکیل ایدوب آوستریا ایمپراطورلنی و مجار قرالغنی تأسیس ایتدی . ۱۸۴۸ اختلالنده مجار امرا واصیلزاده نندن پک چوق کیسه

پاشا» بی ینه بر اردو ایله یوللادی ایسهده «وازاغ» ده مغلوب
واسیر اولدی .

ژان هونیاد ، بوغالیترله «نیکبولی» مغلوبیتک آجیسنی چیقا .
رییوردی . قومانداسنده کی عساگر ، مجار سواریلریله «اردل» اجرتلی
عساگر معاونه سی ، مجار ، چه ، آلمان افرادی ایدی . ایرتسی سنه
ژان هونیاد ، مجارستاندن صربییه اوزرینه ایندی . برطرفدن پاپانک
مجارستان وکیلی قاردینال (زولیهن) ، برطرفندن ده پاپادرنجی (اوزن)ک
تشیویقاتیله اوروپادن ترکلری چیقارمق نیتیله (مجارستان ، پروسیا ،
ساقسونیا ، باویرا ، صربستان ، افلاق ، لهستان) حتی (فرانسه ، بلجیقا)
دن بیله عسکر طوپلانندی . بویله براهل صلیب اردوسی اوزمانه قدر
طوپلانامش ایدی . هونیاد ، (سمندر) دن طونه بی کچهرک ، اورته .
لنی یاقوب بیقهرق (شهر کوینه) ، آندن (نیش) ه کلدی . (موراوا)
Morava نهری اوزرنده وقوع بولان محاربه ده ینه «هونیاد» غلبه
چالدی . سلطان مراد (صوفیه) یه چکیلدی . دشمن اردوسنک کوزی
(غلبه) اوزرینه دیکلمش ایدی . آنک ایچون کمال سرعتله یوریور-
دی . (ایزلادی) دربندنده کی محاربه ده دخی غالب کله رک حتی (بالواج)

لسانلرنده اسلاوجه ولاتینجه دن ماعدا آلمانجه بر چوق زمان عثمانلی نابیتنده
قالدقنلر دن ترکیجه دن دخی بر چوق کله آملشدر .

مجارل (آلموس) نامنده کی خانلرنک میتنده اوله رق شمیدیکی مجارستانه
کیرمشلردی . (آلموس)ک اوغلی (آریاد) آلمانیا ایمراطورله اتفاق ایده رک
مجارستانده قالش و کندیسنه (اونفاریه) دوقه سی عنواتی ویردیرمشدر .
خرستیانلی بوندن اون عصر اول قبول ایدن (استفان) نامنده بر دوقه در .
۱۰۰۰ تاریخ میلادنده پاپا «استفان»ه مجار قرالی عنواتی ویروب بر تاج هدیه
ایله مشدر .

(۸۴۰) ویلیق اوغلنک قیزی پرنسس (ماریا) یی تزوج ایچون ادرنده سور هایونه قرال اجابت ایتیه رک و (سمندرہ) محافظه سنی اوغلی (ژورژ) ہ براقہرق مجار قرالی نزدینہ قاجدی .

پادشاہ حضور هایونده (دراقولا) یی استنطاق ایده رک نتیجہ سنده کلیبولیدہ حبس ایتدی . صربینہ اوزرینہ تکرار یوریه رک عثمانلی انشا آتندن اولہرق (سمندرہ) ضبط و (بلغراد) محاصرہ ایلدی ایسہدہ موفقیت حاصل اولہمادی . بوسنہ قرالی ویرکوسنہ ضم ایلدی . (راغوزہ ، ونڈیک) ایلچیلری کلوب عرض تبریک ایتدیلر .

بو آراق مجار قرالی و آلمانیا ایمپراطوری (سیکیسموند) وفات ایتکہ یرینہ (ولادیسلاس) نامندہ اون آلتی یاشندہ برکنج ، قرال اولدی .

بلغراد محاصرہ سندن صکرہ «مزید بک» قومانداسندہ اولہرق مجارستانک «اردل» دیدیکمز «ترانسیلوانیا» ایالتہ آتیلان اردومز (زہنی ایمرہ) جوارندہ بر مجار اردوسنی بوزدقن صکرہ «ہرمانشتاد» محاصرہ سندہ طوردی کہ مشہور «ژان ہونیاد» بو محاصرہ یہ امداد ایچون کلہ رک مزید بکی بوزدی . اوغلی ایلہ کندیسنی اسیرایدوب قتل ایتدی . بونک اوزرینہ مجارلر ایلریلدیلر . سلطان مراد «قوله شاہین

یاقینق و مشاہتری چوقدر . مجارلر بک قدیم زمانلردہ (اونفر) وبا (ہونفار) اسمیہ «اورال» طاغلرینک جنوبندہ اوطوررلردی . آنلردہ طبق ترکر کبی (حزر) دینیلن بر قومک تساطیہ و طنلرینی ترک ایده رک اوروپاہ طوغری کلشئر و (قاریات) طاغلرینی کچہ رک شمہ کی مجارستان صحراسنہ یرلشوب اوراسنی ایکنجی وطن اتخاذا ایتشلردی .

مجارلردہ وقتیلہ عسیرت حالندہ یاشامشلردر . اوروپادہ یرلشدکن صکرہ خرسیتانلغی قبول ایده رک لاتین لسانی اوزرہ اوقویوب یازمشلردی . شمہ کی

اون ایکی ذاتدن مرکب برهیئت سفارت کوندریلهرک اولجه موجود متارکه تمدید اولندی. یالکز «اسحق» بک قومانداسنده بولنان اردو صربستانی چیکندهدی. (ویلیق اوغلی) ویرکوسنی آرتیرهرق وقزینی حرم هایونه ویرهک «سمندر» قلعهنک بناسنی استدا ایتدی.

قره مان اوغلی (ابراهیم) بک کوردیکی نعمتی انکار واستانبول ایمپراطورینک وساطتیه مجار و آلمان حکمدارلریله اتفاق ایدهرک متارکنک عقدندن خبردار اولمقزمین «حمید» سنجاغنه تعرض ایتمکله (قونیه) اوزرینه حرکتله ضبط ایدلدی. بو ائنده آلمانیا ایمپراطوری ایله (ویلیق) اوغلنک بالاتفاق هجوملری خبزیده آلمش ایدی. همشیره پادشاهینک رجاسی اوزرینه قره مان اوغلی عفو اولندی. صرپ قرالی (ویلیق اوغلی) فسادینک اکلشلیدیغنی حس ایدهرک قزینی حرم هایونه تقدیم ایتدی. مع هذا سلطان مراد مجارستانه آقینجیلر کوندریدیکی کبی اورنوس زاده علی بک قومانداسنه دراقولا ایله ویلیق اوغلی دخی قاتهرق مجارستانی چیکندهدی. بو آقینده یتمش بیک اسیر آندی.

۵۲ — فائده

مجارلر

اسکی تاریخلمرزده مجارلر «انکروس» نامیله یازیلیدر. بونلرک اصللرینک زکلرک اصللریله مناسبتلری واردر. اوروباده شمیدیکی بولندقلری مجارله «وولفا» و «اورال» نهرلری طرفلرندن کیشلردر. عن اصل آسیا قوملرندندر. بی بشرک (تورانی) دینلن زمره سنک (قینووا) شعبه سنندرلر. روسیه نک شمال طرفنده بولنان (لاپون) لر، (فنلاندا) لر و (اسکی بلغار) لرله لسان و جنسیتجه

صکرة ضبط اولندی . بعده (تسالیاء، ایپر، مورہ) طرفلرینه
 بکپله رک «یانیه» آلتدی . آرناوودلق حکمداری (ژان قاستریوت)
 وفات ایتدی . ذاتاً سکز سنه اول اوغللری نزد شاهانه یه آلمش
 و تربیه عثمانیه واسلامیه یه ادخال ایدلمش ایدی .

ینه بو سنه (بروسه) ده «طاعون» ظهور ایدرک پک چوق
 و فیاتی موجب اولدی . بو تهمش کبی برده قحط ظهور ایتدی .

بو مصیبتلردن صکرة برقاچ سنه داخلی اصلاحات ایله اوغراشیلدی
 ایسه ده افلاق و ویوده سی «دراقولا» اصل و ویوده (دان) ی قتل
 ایدرک حکومتی ضبط ایله دی . بو سیبله اوزرینه اردو یوللاندى . (دراقولا)
 بو اردوی مغلوب و (دان) ک قداشنی قتل ایلدی . فقط خوفندن
 دولت عثمانیه تابعیتی قبول و سنوی ویرکو ویرمکی تعهد ایتدی .
 حتی بر فرقه عثمانی عسکرینی قومانداسنه آله رق (سیکیسموند) ه
 مخالفتله مجارستانک (ترانسیلوانیا) ولایتک آلتی اوسته کتیردی .
 بو آره لق (سیکیسموند) آلمانیا ایمپراطوری انتخاب ایدلمش ایدی .

۱ — سلحدار

۲ — سپاه

۳ — صاغ علوفه جیلر (علوفه جیان یمین)

۴ — صول علوفه جیلر (علوفه جیان یسار)

۵ — صاغ غربا بلوکی (غربای یمین)

۶ — صول غربا بلوکی (غربای یسار)

نامرله آلتی بلوکن صرکب ایدی . بو بلوکلردن باشدن ایکینسه «باش» دیگر
 ایکینسه «اورته» واک صکرة کی دیگر ایکینسه «آشاغی» بلوکلری دینیردی .
 باش بلوکلردن سلحدار بلوکنه «صاری بایراق» سپاه بلوکنه «قرمزى بایراق»
 (بلوکلار بعه) دیه تاریخلرده محرر اولان دیگر درت بلوکلده «آلاجه بایراق»
 اسم اولمشیدی .

«آماسیه» بولنان «یورکچ» پاشا (قزیل قوجه اوغلری)، (آرسلان اوغلی)، (پیر حیدر) کبی اشقیا امراسنی اورتهدن قالدیردی. کر میان اوغلی (یعقوب) بک سکسان یاشنده برپیر اولدینی حالدده سلطان مرادی زیارت و ملکنی وصیت ایلدی. ۸۳۱ ده وفات ایده رک «کوتاهیه» سنجاغی عثمانلی یه دور ایلدی. دقت ایدیلسه آ کلاشیلرکه آنا تولیده یالکز قرمان اوغلری یه اسفندیار زاده لر قالدی.

صرب قرالی «لازاروویچ» وفات ایتمش ویرینه تاریخلر مزده (ویلیق اوغلی) دیه معروف اولان «ژورژ برانقوویچ» کچمش ایدی. (کوکرچینک) قلعه سی حقنده چقان یراختلف اوزرینه اردو بوراسنی اشغال و مجار قرالی «سیکسموند» ک اردوسیه مصادمه ایتمشدر. بوجادله نتیجه سنده صربستان یکی قرالی سنوی اللی بیگ دو قه آلتونی ویرمک وهر نه زمان ایسته نیلیرسه موجود عسکر یه خدمت یادشاهیده بولنق اوزره بر معاهده یاپلدی.

(۸۳۲) ده وقعۀ تیمورده تکرار روملره کچمش اولان (سلانیک) قلعه سی اوزرینه برأ و بحرأ هجوم و بر آیدن زیاده محاصره ایلدکدن

۵۱ — فائده

تشکیلات عسکر یه

(قیوقولی سوارسی): دائمی صورتده سلاح آلتنده بولنان سوارسی عسکر یه ایدی. بولنرک درسعادته قشله لر یوق ایدی. فقط آت بسله مک خصوصنده قولایلق اولق و یقین بولنوب ایلک امرده سربماً طولانله بیلک اوزره استانبول ایله ادرنه و بروسه شهرلری آره لرنده کی کوی و قصبه لره اقامت ایدرلر دی. بوسواری عسکر یه :

بکربکی «حمزه» بک ایله آیدین بکی (بخشی) بک کوندربله رک مرقوم، اوغلی (قورد حسن) ایله برابر اعدام ایلدی و آیدین ایلی کاملاً عثمانی مملکتته چکدی .

قره مان اوغلی (محمد) بودفعه دخی «تکه» امیری (عثمان چلبی) یی قاندره رق معینته عسکر ویرمش و تکه نك مرکز اداره سی اولان «انطالیه» یی محاصره ایتمشیدی . شهرک قوماندانی فیروز بکک اوغلی حمزه بک (آق حصار) طرفدن طویلادینی عسکرله عثمان چلبینک اوزرینه بالهجوم قتل ایتمش ایسه ده قره مان اوغلی قلعه یی زیاده صیقیشدرمش و فقط آتیلان برکوله وجودینه اصابت ایتمکله پارچه پارچه اولمشدر . مع هذا حضرت پادشاه همشیره لرندن برینی مقتول محمد بکک اوغلرندن «ابراهیم» بکه ویره رک پدرینک یرینه نصب و دیگر همشیره لرینی ده دیگر اوغلی «علی» بکه تزویج ایلدی .

آناطولیده پیدری اصلاحات اجرا اولنیوردی . بوقیلدن اوله رق

شیمیدیکی طابور تفذکجی اوسته لری مقامنده ایدلر . بونلرک قوماندانلرینه «جبه جی باشی» دینیردی .

(طوبچی اوغلی): اسمندن آکلاشیله جنی اوزره هم طوب خدمتنده همده طوب نامولری دوکک و قونداق اعمال ایتمک و مواد نازیه احضار ایلمک خصوصنده قوللانیلیردی . آمرلی (طوبچی باشی) نامنی حائز ایدی . طوب دوکخانه سی مدیرینه «دوکیچی باشی» دینیردی . (آراه جی اوغلی) ده : طوب آراه لری سوق و تحریکه مأمور بلوکلر ایدی . (خبره جیلر) : هاوان دینیلن طولرله خبره آنا صنف عسکری ایدی . (افجیلر) : قلعه محاصره ومدافعه لرنده یرآلتندن یوللر قازارق لغم یاپارلردی . (سقا اوغلی) ده : قیو قولی او جاقلرینی ترکیب ایدن اورته رک یعنی بلوکلرک صورلرینی تدارک ایلرلردی .

[تشکیلات و قیافت عسکریه]

مراد طوغریجه «ادرنه» به کچهرک مکمل بردوگون یابدی . استانبول
ایمپراطوری (یونان) سنوی اوچ یوز بیک آقچه ویرمک و (درقوس)
جواری کندیسندہ قالبون بتون قره دکز ساحلنی ترک ایتمک اوزره
بر صلح عقدینی استرحام ایتدی .

افلاق بکی ایله صرپ قرالی ده ادرنه به کلوب عرض عبودیت
ایدیلر . افلاق بکی «دراقولا» (شیطان وویودا) نامیله معروفدر .
(منتشا) بکی وفات ایتمکله معیت پادشاهیده بولنان ایکی اوغلی
قاجمشلر واستقلاله قالمشملرایسده طوتولوب توقانده حبس ایدیلر .
بالآخره بری فرار ایتدی . دیگر ی قتل ایدلی . مملکتلری ده الحاق
اولندی (۸۲۹) .

کوریلدیور که دولت، تیمورک تکرار یرلرینه نصب ایتدیکی بکلری
برر برینه دائرة اطاعتنه آلیور واسکی حدودینه طوغری توسع
ایدیور . حتی از میر اوغلی معهود (جنید) بک اوزرینه ده آناطولی

۵۰ - فائده

تشکیلات عسکریه

عثمانی اردوسی اساساً «قبوقولی» و «ایالات عسکریه» ناملریله ایکی
قسمدن عبارت ایدی . قبوقولی (خاصه عسکریه) دیمک ایدی . معاشدن مانعدا
تعینات دخی آلیرلر و پای تئتمده قشله ده اوطوررلردی . صکره لری طشره لرده
قلعه لر و مهم موقعلرده ده اقامه ایدلشلردر . قبوقولی، پیاده و سواری ایکی قسمه
آیرلشیدی . قبوقولی پیاده سی : بیکچری، عجمی اوغلانلری، جبه جیلر، طوپیلر،
طوب آرابه جیلری ، خمبره جیلر ، سقار نامیله یدی اوجاقدن متشکل ایدی .
(جبه جی اوجاخی): پیاده ناک اسلحه سنی، مهماتی تعمیر و توزیع و محافظه ایدردی .

«مصطفی» چلبی عصیان ایدهرک بروسه اوزرینه یورودی . اوراده موفق اوله میهرق (ازنیق) طرفنه کچدی . بونک اوزرینه «سلطان مراد» استانبول محاصره سنی براقهرق آناتولی یه کچدی . شهزاده نک لالاسی شرابدار «الیاس» بکی کندیسنه جلب ایدهرک اوده بیچاره بی تسلیم ایلدی . براینجیر اغاجنه آصیلوب ازاله ایلدی .

بوکورلدیلر آره سنده اسفندیار اوغلی — که (سینوب، قسطنونی) طرفلرنده عادتاً عثمانی والیسی کبی ایدی — اختلال ایدهرک (بولی) و (طراقلی) طرفلرینه آقمش ایدی . (بولی) طرفنده وقوع بولان محاربه ده مجروح اوله رق سینوبه قاچدی . اورادن استرحاماتده بولنهرق قسطنونی ولایتله کریمه سنی ویره رک قورتلدی . (۸۲۷) .
 بوانتاده صدر اعظم «ابراهیم» پاشانک افتراسیله (عوض) پاشا کبی بیوک برداتک کوزلرینه میل چکیلوب کور ایلدی .

(فیروز) بک افلاق، (اورنوس زاده) دخی یونانستان طرفلرنده بولنیوردی . حدودلرده هیچ بر اثر عصیان یوق ایدی . سلطان

سلطنت و احتشامک نتیجه سی نه ایدوکی بیلندی ونقوش حب جاه لوحه خاطر مزدن سیلندی . فضل رحمانه استناد ایدلم ، نامنی حکومت اوزره یاد ایدلم ، بوفنا دولتندن ال چکلم ، ضرعه دلده حب حب اکلم ، دائماً نفسله جهاد ایدلم ، طی سمرنزلتی مراد ایدلم . خلف اشرف محمدخان، کلسون اولسون بومسندده سلطان . حال حیاتده ولی عهدم محمد خانی مالک ملک جهان و عامه عالمه فرمانران ایتمکی مناسب کوردم . دیچک خلیل پاشا منعه قادر اوله میوب اودم فرمان داور اعظم ایله شهزاده اکرم حضرتفرینه :

«مان اسر ایلدی یازیلدی نامه»

«کهر ریز اولدی الفاظیله خامه»

[صولاق زاده]

ادرنه دن « قزیل آغاج » یکجه سنه قاجش ایسه ده اوراده معقلر طرفدن طوتوله رق تکرار ادرنه یه کتیریلدی . قلعه نك برجلرندن بری اوزرینه آسیله رق « ۷۲۵ » ده بو قتته دخی اورته دن قالدی . مع هذا دوزمه مصطفانك اصل (چلبی مصطفی) اولدیغنی تاریخلر مزدن برقسیمی تصدیق ایدیوزلر .

(دوزمه مصطفی) وقعه سنك بوصورته ختامی استانبول ایمپراطورینی تلاشه دوشوردی . ایمپراطور امانوئل ، (پاله تولوغ) خاندانندن ایکی کشی بی سفیر اوله رق یوللادی . مقصدی قباحتی اورتمك ایدی . فقط سلطان مراد زیاده سیله مغبر اولدیغندن سفیرلری دوندردی . کندی ده یکریمی بیك کشیک بر اردو ایله استانبولی محاصره ایتدی . بو ائاده (امانوئل) پك زیاده خسته اولوب اوغلی (ژان) ویا (یوان) قوماندا ایدیوردی . محاصره اوچ آی دوام ایتدی . بو مدت ظرفنده ایمپراطورك تشویقی و کر میان اوغلی ایله قرمان اوغلك اغواسیله «حمید» ایننده والی بولنان «سلطان مراد»ك کوچوک برادری

۴۹ — فائده

سلطان مرادك خلیل پاشایه افاده سی

بونجه دمدر عبادالله ایچون چالیشوب اسلامی خاشاك فتنه دن پاك واعداتك کریبان حیاتی چك ایدوب دین و دولت اغورینه مقدروری صرف ایلك . بر مدت دخی حکومتدن ال چکوب گوشه انزواده فارغ البال و آسوده حال اولق خاطر دن کچر

« اهل تجریدك کلاهی تاج استغناسیدر »

« سلطنت دیدکری آنجق جهان غوظاسیدر »

جنید صو باشی به آیری آیری مکتوبلر کوندردی . مصطفایه کیدن مکتوبده کنیدیسی وارث سلطنت ایسهده معیتده کی امرانک خان اولدقلری ، جنیده کیدن مکتوبده دخی سلطان مراد طرفنی التزام ایدرسه مصطفی کچی بر آدمک وزیر مرته سنده قالمیوب (آیدین) طرفنده کی ملکی کنیدیسنه ویربله جکندن باشلی باشنه حکمدار اوله جنی بیلدرلمشدی . بوایکی شاشیرتماجه برکیجه یکیچریلرک دوزمه مصطفی عسکرندن عزبلری باصغین ایتلری و پک چونغنی اسیر آملری ده انضمام ایلدی . بوانتاده جنید صو باشی ، باشنی آلوب قاچدی . دوزمه مصطفی سردارلرک خیانتدن کندینی نصل قورتاره جغنی دوشونمکه باشلادی . اردوسنده کی آقینجلرده ذاتاً سرکرده لری اولان (میخال زاده محمد) بکی کورنجه بری طرفه کچدیلر . الحاصل دوزمه مصطفی اردوسی بوزولدی . مصطفی ایسه فرارایده رک کلیولی به کچدی . سلطان مراد دخی از میرده «فوجه» ده بوئنان جنویز مأمورینک کوندردیکی کیلره را کباً آردی صیره روم ایلی به کچهرک تعقیب ایتدی . مصطفی

مانلق اولقله اشقیایتاغی اولدیغی وکلن کچنک صویولدیغی آ کلاشلمسی اوزرینه برکوپری ایله برقصه تأسیس ایدلسنه قرار ویرلدی . ایپلان کوپری که بوکون حالا (جسر ارکنه) دیه آکیلیر ، یوز ایتش درت کرلیدر ، همان تامیسه طور مقده در . بومناسبتله تأسیس ایدیله جک قصبه ایچون کوپرینک اوج طرفندن اعتباراً بر جامع ، رحام ، بر عمارت ، بر کروانسرای و خدمتکارلرینک بارینغلی ایچونده کافی مقدارده خانلر انشا اولمشدر که برقصه تشکیلی ایچون بونلردن مهم اینیه تصور اولنه ماز . عثمانیلره یاقیجیلق ، ییقجیلق اسناد ایدنلر (ارکنه) کچی نیجه قصبه لرک انشا و تأسیس ایدلدیکندن بی خبر اولان غرضکارلردر . حضرت پادشاه بوعمارتده ایلك پيشن طعامی بالذات کنیدیسی تقسیم ایتش وجامعک موملرخی ایله یاقیشدر .

باشی ده برابر اولدینی حالدہ اردو ایله «لاپسکی» یه چدی . بونک اوزرینه ارکان دولتی دوشونجه آلدی . چلی زمانده (توقات) ه نفی ایدمش اولان (میخال بک زاده محمد) بک جلب ایدلدی . سلطان مراد برابرنده ابراهیم پاشا ، عوض پاشا ، علی بک ، اوروج وامور بکلر اولدینی حالدہ بروسه دن عسکرله چیقوب « اولو آباد» طرفلرنده اردو قوردی .

میخال زاده نک آقینچی ، یایا ، عزیزلر دینیلن عسکر اوزرنده بک بیوک تأثیری وار ایدی . محمد بک برکیجه نهر کنارینه کیده رک دوزمه مصطفانک اردوسنده کی امرای آدلریله چاغیردی :

— بره ترک طرفلر! بره کوملو (قوملی)! بره اورنوس اوغللری!
چلی سلطان محمد کبی بو دولتی انقراضدن قورتاران بر ذاتک اوغله اطاعت ایتیموده تورودی مصطفایه اویمق نه قانچققدر، نه آچاققدر!
دیه باغیردی . بو باغیریش مصطفانک اردوسنده درین بر تبدل حصوله کتیردی .

دیگر طرفدن «عوض پاشا» ده برحیله دوشونهرک مصطفی ایله

۴۸ — فائده

عثمانیلرده طرز اعمار

عثمانیلر بدایت ظهورلرندن اعتباراً برفکر مدنی تعقیب ایتشلردر . هر جامعک یاننده بر مکتب ، بر مدرسه و فترایه مخصوص بر عمارت ، بر کتابخانه انشا ایتکلری کبی یکی یکی قصبه لده تأسیس ایلرلر ، منتظم و مکمل کوپریرلر ، یوللر یایارلردی . از جمله بو کونکی کون «ادرنه» ولایتی داخلنده بولنان (ارکنه) قصبه سیله کوپریری شایان حیرت بر طرز اعمار کوسترر . مراد ثانی زمانده بوراسنک بطاقلق واور-

اوغلی) ایله برابر مصطفای آلدیردی . « کلیولی » یه چیقارتدی . مصطفی بورادن (سیروز) طرفلرینه کیده رک او طرفلرده عسکر توپلادی . حتی « اورنوس زاده » لرله ، (اورخان ، قوملی اوغلی) کبی قوماندانلرده التحاق ایتدیلر . بونک اوزرینه سلطان مراد پذیرینک سرعسکری « بایزید » پاشایی سریعاً روم ایلی یه کوندردی . ایکی ازدو (سازلی دره) ده قارشی قارشی یه کلدیلر . پاشانک عسکری آز اولدینی کبی بر قسمی ده دوزمه مصطفی طرفه کچدکلرندن مغلوب واسیر اولدی . بعده قتل ایدلدی .

دوزمصطفی بوموفقیته اوزرینه ادرنه یه داخل اوله رق ، حامیسی استانبول ایمراطورینه بیله یوز ویرمیه رک ذوق و صفایه طامش ایکن سلطان مرادک جنویزلیردن کمی تدارک ایدیه رک روم ایلی یه کچه جکی شایعه سی اوزرینه آناتولی یه کچمکه تشبث ایتدی . حتی جنید صو

۴۷ — فائده

ادبیات تاریخیه نمونه لری

اوغلی سلطان مراد ثانی ایام سلطنتنده همت حاکانه و قناعت حکیمانه کبی ایکی ضد کاملک جمعنده اظهار کمال ایلشدر . سلاح جهادی حمایه سنده حکم قرآن مرکز حکمت یونان اولان « موره » اقلیمنده انتشار ایلدی . همت بی اتدادی سایه سنده بوسنه و آرناتوق بکلرینی جزیه کذار ایلدی . بوندن صکره وجهه عزیمتی مجاهده اعدادن جهاد نفسه تحویل ایدرک پدری ، دشمن اولاد و برادری ، برادرینک قاتی ایچمکه معتاد ایدن تخت و تاج سلطنتی بالاختیار اوغلی (محمدخان) ثانی یه ترک ایله کوشه انزوایه چکیلدی .

[دور استیلا — کال]

ایمپراطوری ایسه
 سلطان مراددن اول
 طاورانهرق ایکی سفیر
 اعزام ایتدی. بونلر
 هم جلوس تبریکنده
 بولندیلر، هم ده چلبی
 سلطان محمد زماننده
 «لمنی» ده موقوف
 دوزمه مصطفانک
 سنوی یوز بیگ
 آچمک ویرکوسنی
 صاغلامق ایستدیلر.
 پادشاه بونلری رد

ایکنجی سلطان مراد

ایتدی. بونک اوزرینه ایمپراطور سلانیک والیسی (دیتریوس) ی
 کملرله «لمنی» آطه سنه یوللایه رق اوراده موقوف بولنان (جنید

آلدقدن صکره معیننه کی آدملیله برابر «بروسه» یه تقرب ایلدیکنده
 ییلدیرم بایزیدک دامادی شیخ مبارک «امیربخاری» حضرتلری اهالی ایله برابر
 خارج شهره جیقوب قارشلامش و سلطان مشارالیه کندی ایله قلیج قوشا مشدر.
 بورسم مستحسن بوتاریندن اعتباراً عثمانلی پادشاهلری طرفندن اجرا اولنه
 گلشدر. حتی فاتح سلطان محمد دخی (آق شمس الدین) حضرتلرینک ایله قلیج
 قوشا مشدر.

یاووز سلطان سلیمدن صکره گلش اولان عثمانلی پادشاهلرینک جهسی تبرکاً
 مشارالیهک قلیجی قوشانیرلر و قلیج آلاینی استانبولده «تربة ایوب انصاری» ده
 اجرا ایدرلر.

یدنجی باب

یدنجی سلطان مراد

— ۱ —

۸۲۴ تاریخده «بروسه» ده تخت عثمانی یه جالس اولمشدر. هنوز اون سکز یاشنده ایدی . ییلدیرم بایزید (قوصوه)ده پادشاه اولنجه برادری «یعقوب» چلبی بی اعدام ایتمش ، چلبی محمدده دور فترده برادر لر یله اوغراشمش ایدی . مراد ثانی ، قتل برادر فکرده اصلا بولنمادی . بالعکس هر کسه ملتفتانه طاوراندی . هر طرفه ایلیچیلر چیقاردی . اسلام و خرسیتیان حکمدار لرینه نامه لر یوللادی . حجار قوالی «سیکسموند» ایله بش سنه لك متار که عقد ایتدی . استانبول

یکی عثمانیلر اسلام، خرسیتیان و ساثر وطنداشلا آره سنده «اخوت، مساوات» قانونتی وضع ایتدکلرندن، آرزمان ظرفنده ما کدونیا ده پک بیوک ترقیلر وجوده کله جکننده شبهه یوقدر .

۴۶ — فأنده

تقلید سیف

تقلید سیف ، قلیج قوشاتمق دیمکدر . عثمانلی پادشاهلری تخته جلوس ایتدکلرنده بیعت عمومیه دن صکره تقلید سیف آلا بی اجرا ایدیلر که پادشاهلر اعلاننک باشلیجه مراسمندندر . سلطان مراد ثانی پادشاهلی خبرنی آماسیه ده

اشغال ایده جک اولان فتنه لر تحریسندن خالی قالمیوردی . بوندن صکره او قویه جغمز « دوزمه مصطفی » مسئله سی ده ایمپراطورک الیه حادث اولمشدر . مع هذا استانبول ایمپراطورلنی تیمور وقعه سنک ظهوری یوزندن قازاندیغی الی سنه لک عمرک هان یاریسنه قدرینی یاشامش وروم ایلی جانندن بتون بتون امیدینی کسمکه مجبور اولمشیدی . « دوزمه مصطفی » نک ظهورنده افلاق بکی (میرچه) نک ده دخلی وار ایدی .

تاریخ عثمانیمزک بالخاصه بوندن صکره کله جک صفحه لرینی آکلامق ایچون بالقان شبه جزیره سنک شو عصرده کی وضعیتنی ایجه بیلمه لیدر .

۴۵ — فأنده

ما کدونیا Macédoine

بالقان شبه جزیره سنک جنوب طرفی اورته سنده بر خطه در . شمیدیکی تقسیمانده (سلانیک) ولایتنک هر طرفیه (مناستر) ولایتنک سرفیجه و (قوصوه) ولایتنک اسکوب سنجاقلرینی و بلغارستان قرالغنک « کوستندیل » متصرفلنی حاویدر . بورانک عمومیت اوزره هواسی معتدل اولوب هر نه قدر آچاق و بطاقت طرفلنده حرارت زیاده، ستمه اکسیک دکل ایسه ده اورته ارتفاعلرده، وادیرلیه بایرلرنده هوا پک لطیف و صاعلامدر . طاغلرنده برودت زیاده در . طوپراغی منبتدر . بغدادی ، آرپه ، چاردار ، یولاف ، مصر و سائر ذخایر چیقار . پاموق ، توتون ، خشخاش یتیشیر . شرق طرفلری توتون محصولی ایله مشهوردر . ایکی میلیونه قریب اهالیسی واردر . اسلام ، روم ، بلغار ، یهودی ، اولاح عنصرلرندن متشکلدر . مشهور (اسکندر) کبیر پک اسکی زمانلرده ما کدونیا قرالی ایدی . ما کدونیا تک معمور اولغه فوق العاده قابلیت واردر . شمیدیکی حانده دروننده بری (دده آغاج) دن (سلانیک) ، دیکری (سلانیک) دن (اسکوب) ، ، ینه سلاسیکدن (مناستر) ، قدر اوج شمندوفر خطی واردر .

حائز اولدینی «چلبی» لقبی هر ایکی تفسیره ده موافق در: بک وشهزاده معناسنی ادعا ایدن لرله نازک و لطیف معناسنه کلدیکنی دعوا ایدن لرده حقلیدر لر. چلبی حلیم و متواضع ایدی. امرای سفره سنه قبول ایدر، سفرایه حرمت و رعایت ایلر، باخصوص اسلام، خرسیتان جمله سنی حقنده مساوات پرورلکده بولنور، علما و ارباب اهلیتله هم مجلس اولور ایدی. جمعه کونلری فقرايه يک طاغیتمق عادتی ایدی. باشنه صاردینی صاریق آتون ایشلمه قاووغنک تپه سنه قدر چیقار، غایت قبا طورر، کیدیکی خفتان ایچی کورکلو، دیک یاقه، کورکک کنارلری خفتانک اتکلرندن طیشاری یه دونوک و دیکک اولوب یکلری غایتله اوزون و یرده سورینور ایدی.

چلبی وفاتنه قدر استانبول ایمپراطورلنی حقنده تضییقاتده بولنماش ایسه ده بر آراق (اورخان غازی) زماننده فتح ایدلمشکن تیمور بلاسنده ینه ایمپراطورلغه کچمش اولان جوارده کی «هرکه» «داریجه» «پندک» «قرتال» موقعلرینی ضبط ایشیدی. ایمپراطور (امانوئل) دولتی

آقینجیلر ایکی یوزاللی سنه قدر عثمانلی اردوسنه خدمت ایش سواریلردر. دور استیلامزده بولر قیش موسمنی اولرنده ویا صنعتلری باشلرنده کچیرلر، یاز کلنجه طویلانوب امر بکلرلر، آتلینه غایتله کوزل باقارلردی. بولرک اون نفرینه بر اونباشی، یوز نفرینه بر صوباشی و بیگ نفرینه ده بر بیکباشی قوماندا ایدردی. هجوملری «آقین» دیمک ایدی. بریره هجوم ایده جکلری زمان بر قاج فرقه یه آیریلرلر، ابتدا برنجی فرقه کیروب تصادف ایتدیکی قصبه و شهرلری یاقار، بعده بولرک آردنجه ده اونکی فرقه ل کیروب یغما یه باشلارلردی.

بوعسکر بر زمانلر جوار مملکتلره دهشت ویرمشیدی. بولردن وسائر صنف عسکریمزدن صکره لری «سردن کچدی» و «طال قلیج» ناملرنده ایکی صنف شجیع دها ظهور ایشدر.

روبالرینی کیدیروب قراکلق براوطه ده تخت اوزرینه اوطور تیدیلر .
تختک آرقه سنه بر آدم کیزلنرک مرحومک اللریله باشنی صاللا دی .
سلحدار ضابطانندن ایجری به کیرنلر ذاتاً پادشاهک یوزینه باقق
آدابدن اولمدینی جهته بو حرکتلری سلام شاهانه ظن ایتدیلر . صاغ
اولدیغنه اینانوب کیتدیلر .

چلبی سلطان محمدک بیوکلکی حقنمه تاریخک ضبط ایتدیکی شو
برقاج سطری او قومق کفایت ایدر .

« حلیم ، صبور ، شجیع ، غیور ، تهدیدینی یرینه کتیرر ،
ایشنده موفق اولور بر پادشاه ایدی . بیک محنت و مشقت ایله عثمانلی
دولتی تجدید ایله مش وبالذات یکرمی درت محاربه ده بولنهرق قرق
قدر یاره آلمشدر . »

سلطان مراد (آماسیه) دن قالدهرق « بروسه » یه مواصلت ایدنجه
پادشاهلنی اعلان ایدلمش و پادشاه مرحومک جنازه سی دخی بروسه یه
نقل اولنهرق « یشیل جامع » دیه چینجیلک صنعت قدیمه مزک بو
کون بیله اک مهم نشانه سی اولان محل قربنده دفن ایدلمشدر .

۴۴ - فأنده

آقینجی عسکری

عثمانلیرک ایلك عسکرلکی « آقینجیلق » ایله باشلامشدر . بو عسکر (عثمان غازی)
زماننده مشهور « کوسه میخال » بک طرفندن تشکیل ایدلمشدر . بونلر ممالک
متجاوره یه سالارلردی . (اورخان غازی) زماننده یکچیری و سپاهی ایجاد ایدلد
یکنده برصنغ مخصوص اولشدر . میخال بک سلاله سی بو صنفک سرکرده لکنده
بونورلردی .

سلطان مشارالیهک ارتحالنه یقین زمانلرده (آنقره) محاربه سنده غائب اولان «مصطفی چلبی» بن اییم دعواسیله بری دها ظهور ایتش ایدی. سلطنتک هر طرفده غائله سی آرتار اولدینی اثناده وقوع وفاتی ارکان دولتی شاشیرتدی. آماسیله بولنان شهزاده (سلطان مراد)ه درحال خبر کوندرلدی ایسه ده مشارالیه کلنجه به قدر زمان کچه جک و خبر وفات یاییله جق اولورسه برفته قویمق احتمالی دها زیاده آرته جق ایدی. بونک اوزرینه وکلا :

— پادشاهمزک از میر اوغلی «حمزه بک» اوزرینه سفری واوردر. دیه یکی چری ایله سپاهی عساکرندن برمقداری «کلیولی» بوغازندن کچیره رک «بیغا» به یوللا دیلر. فقط «سلحدار» دینیلن عسکر دخی بیغیه کچیرمک اوزره ایکن شه لندیلر. پادشاهمزک یوزینی بر دها کورمه ده او یله کیده لم. دیدیلر. وکلا بونلرک اصرارندن زیاده سیله صیقیدیلر. نهایت حکیم باشینک ترتیبی اوزره پادشاهک جسدینه

بر روایت کوره «شیخ بدرالدین» اوزرینه کیدن شهزاده مراد حضر تلی کندی آدم لردن بعضی نکی کویا فرار ایدیورلر مش کبی شیخ طرفنه کچیرمش، بونلر دخی بردن بره موی الهی طوتوب الی ایاغی ناغلاندقن صکره ادرنه به کوندرلش، اوراده ده علمدان بر مجلس عقد ایدیله رک شیخک باطل دعواسی تدقیق اولنهرق اعدامنه حکم ایدلشدر. بونلر اسلام وخرستیانلی برلشدر ووب یکی بر دین ایجاد ایتک ایسته دکلرندن ایچلرنده خرستیانلردن، پاپاسلردن ده مریدلر وار ایدی. شیخ صلب اولنورکن آبدست آلمش وتوبه ایله مشدر.

«بر آره لقی بور کلیجه مصطفی «ساقین» آطه سنه ایکی مرید یوللامش واوراده دنیادن الچکوب او طوران بر راهی یکی طریقه ادخال ایله مشدر. مشهور مورخ (دوقا) بوراهب ایله کوروشمش. راهب، دوقایه : بوکلن آدم لرک عبا ترلک کیندکلی حالده دکنز اوزرنده یوریدکلی نکی سویله مش، حتی مورخی بیله کندی قان دینی کبی قاندرمنه اوغراشمش ایش .

— ۲ —

چلبی سلطان محمد، دولته اسکی نظام و انتظامی و یرمک عزم شاهانه سیله اوغراشمقده اینکن (۸۲۴) ده «ادرنه» ده وفات ایله مشدر. عثمانی حکومتک اینکجی بانسی در. سکز سنه ظرفنده عثمانلیق عادتاً تازہ حیات بولورجه سنه قوت و شوکت صاحبی اولمشدر.

اوزونجه بویلو، جدی عثمان غازی کبی اوزون قوللو، غایت بیاض تنلی و یوزلو، قیورجیق و چاتیق قومرال قاشلی، دکرمی چهره لی، صیق صقاللی و بیقلی ایدی. محمود، احمد، مراد، یوسف و مصطفی بک ناملرنده بش شهزاده سی دنیا یه کلمش ایسه ده ایلك ایکیسی حین حیاتنده وفات ایتمشر ایدی.

۴۳ — فأنده

شیخ بدرالدین و طریقتی

بورکیجه مصطفی ایله طورلاق ککک آناتولیده نشر ایتمک ایسته دکلمری طریقتک اساسی زوجه لر مستئنا اولق اوزره «بنم اوم، سنک اوکدر. اومدن اوک کبی استفاده ایدرسک» دستوری ایمش. بونلر اسلام علماسی ایله پاپاسلرک وضع ایتمکلمری بدعتلمری قالدیرمق و ایکی دینی بر دین یایمق خلیاسیله ساده دل اهلانی قاندریمفه چالیشمشلردر. حتی بورکیجه معینته اوچ بیک قدر آدم طوپلامش ایدی. شیخ بدرالدین (ازنیق) ده بوشیلردن خبری یوق ایمش کبی کورینور و فقط کلن کیدنرله کوریشهرک علم و عرفانی ایله آنلری جلب ایلردی. بورکیجه مصطفی آناتولیده «دده سلطان» نامنی آلمش و هر ایکیسنک طوپلادینی آدملر برروایتده اون اوچ بیکه بالغ اولمشدر.

ازنيقدن سينوبه و آندن افلاقه قاچدى . اورادن «سلستره» طريقيه روم ايلیده کي (دلی اورمان) ه کلدی . دیگر طرفدن (چلبی سلطان محمد) مخدوملری سلطان مراد ايله «بايزيد» پاشايی بورلیجه مصطفى اوزرينه يوللادی . مصطفى (قره برون) ده طوتولوب کندیسی وعونه سی قتل ایدیلدی . بونک آرقه داشلرندن مهتدی (طورلاق کمال) دخی «مغنیسا» ده آصیلدی .

(شیخ بدرالدین) اوزرینه ده شهزاده مرادی يوللادی . شهزاده ، شیخ جمعیتی طاغیتدی و کندیسی اسیر ایتدی . اوزمان رئیس العلماء اولان مولانا (حیدر) ک فتواسیله (سیروز) ک بازار یرنده صلب ایدلدی . (شیخ بدرالدین) ک کندی علیهنده ویریلن بوفتوایه امضا ایتدیکی روایت اولنیور .

پادشاه (عرفات) ده کندی نامنه خطبه اوقونمه سنک شکرانه سی اولق اوزره حرمین اهالیسنه ایکی یوزبیک «فیوری» آلتونیه جوبات يوللادی . بونلری توزیع ایچون ایکی متدین قاضی ايله امیر «مصلح الدین» نامنده بر ذاتی مأمور و بوندن ماءدا هر سنه بویله بر صرّه هایون ارسالته ده فرمان ایلدی که بومصلح الدین بک عثمانیلرک برنجی حجاز والیسی دیمکدر . بوندن اول مصرده بولنان ملوک چراکسه «صدقات مصریه» نامیله صره يوللارلردی .

حجاز اهالیسی جناب سلیمک صره سندن پک زیاده ممنون اوله رق «صدقات رومیه» نامنی ویردیله .

سلطان حمید ثانی ک اوائل حکومتنده اشبو صره نک مقداری (اوج ملیون، بش یوز اوج بیک آلتی یوز اون) غروشه بالغ اولشیدی . بومبلغ عثمانلی پاره سی حسابیله بوقدردر . حال بوکه حرمین شریفینده تداول ایدن مسکوکاته کوره بونک اسقونطوسی دخی واردرکه بوده ضم اولنجه «دوت ملیون یدی یوزیکرمی طقوز بیک سکز یوز یتمش یدی» غروش ایدر ایدی .

اوغلی (خضر) بکه ویریلدیکی خبر آنه رق اردوی هایون (آماسیه) یه توجه ایله دی . بوسفرده (صامسون) ، (جانیک) آندی .
 وقوعات مهمه دن بری ده «شیخ بدرالدین» سیاوی وقعه سیدر .
 شیخ بدرالدین فاضل ، عالم برزات ایدی . (موسی چلبی) نك قاضی
 عسکرلکنده بولندیغی حسبله (ازنیق) ده کونده یوز آچه ایله اقامته
 مأمور ایدلمش ایدی . بوذات تعلیم و تدریس ایله مشغول اوله رق پک
 چوق شاگرد یتیشدیرمش و بونلر میاننده (بورکلیجه مصطفی) نامنده
 برشا کردی ده کندیسنک قاضی عسکرلکی زماننده کتخدالغنده بولنمش
 ایدی . ایشته بومصطفی ، از میر جوارنده (قره برون) طرفلرنده خلقی
 افساد ایده رک عادتا عصبانه سوق ایتمش ایدی .
 شیخ ، بو عصبانی خبر آلیر آماز باشنه کله جکنی بیلدیکندن

۴۲ — فائده

صره ارسالی

صره کیسه دیمکدر .
 عثمانلی پادشاهلری ایچنده حرمین شریفینه یعنی (مکه ایله مدینه) یه ایلك صره
 یولایان چلبی محمد اولدیغی بیلدیریلنورسه ده صره نك مقداری وجنسی معلوم دکلدرد .
 بایزید ثانی نصفی «مکه» و نصفی «مدینه» علاماسنه توزیع ایدلک اوزره هر
 سنه اون درت بیک آلتون یوللامغی اعتیاد ایتمش ایدی .
 یاووز سلطان سلیم ، «مصر» یی فتح ایتدیکی ائاده شریف مکه «سیدبرکات»
 اون اوچ باشنده بولنان اوغلی (ابونمی) یی مصره کوندرمش و امانات پیغمبری ایله
 بیت اللهک اناختارنی ده یوللامش ایدی . سلطان سلیم بوندن پک زیاده محظوظ
 اوله رق «سید ابونمی» یه فوق العاده رعایت و خلعتلر احسان ایلدی . (۹۲۳)
 سنه هجریه سی عرفه سنده عموم (حجاز) و (تهامه) ده ناملرینه خطبه لر اوقوندی .

قضالریخی، معیت پادشاهیده بولنان اوغلی (قاسم) بکه اغبراردن طولاینی طوغریدن طوغری یه دولته ترك ایلدی .

تیمور وقعه سنه سبب اولانلردن قره قیونلی (قره یوسف) ینه (تبریز) ده حکومت تأسیس ایتمش و تیمورک دردنچی اوغلی اولوب آنک وفاتندن صکره (سمرقند) ده حکومت ایدن (شاهرخ) ایله ضد کیتمه باشلامشیدی. دیگر طرفدن (دیاربکر) ده آق قیونلی (قره یولک عثمان) بک ایله ده آرهلرنده منازعه اکسیک دکل ایدی . حتی قره یوسف، عثمان بکی مغلوب ایده رک (ارزنجان) ه بیله کیرمشیدی. جناب پادشاه بیوک اوغللری اون درت یاشنده شهزاده مرادی (آماسیه) یه والی ایدوب یاننه (بیجر اوغلی حمزه) بکی مستشار ویرمش ایدی . قره یوسف، ایشی آزیده رق ارزنجان والیسی (پیر عمر) نامنده کی سرداری حدود عثمانیه یه تجاوز ایتدی. آرسلان اوغلی (حسن) بک نامنده برینک (جانیک) ده جنید بکی اعدام ایلدیکی ، اسفندیار بکک دخی (صامسون) و (بافره) یی ضبط ایده رک ایکنجی

بو حکومت (یاووز سلطان سلیم) زمانده ممالک عثمانیه یه الحاق ایدلشدیر . ذوالقدریه لیلردن ۱۴۱ سنه ظرفنده ۹ نفر حکمدار کلدیر .

زین الدین قرهجه

اوغلی خلیل بک

زین الدینک اوغلی سولی بک

خلیل بکک اوغلی نصیرالدین

سنلیان بک

آرسلان بک

شاه بودان (ایکی دفعه)

شهموار بک

علاء الدوله

تقدیرده خراج ویره جکنی بیلدیردی ، مجار قرالی (سیکسموند) دخی (میرچه) بی التزام ایتمکله چلبی حضرتلری (طونه) اوزرینه یوریدی .

(یرکوک) ایله (بکرش) آره سنده وقوع بولان محاربه ده مجار و افلاق عسکری مغلوب اولدی . (میرچه) خراج ویرمکی قبول ایتدی . و اوغلنی رهن اوله رق یوللادی . اردو مجارستانه یوریدی . پادشاه ، معهود (جنید) بکی (طونه) حوالیسنه والی تعیین ایلدی . مجارستان داخلنده (کرسبورغ) محاصره سی برفانده بی موجب اولمادی . (بوسنه) طرفلرنده دخی آقینجیلر من ایلر یلیه مدی . فقط آنا طولیده ینه احوال دکیشمک اوزره اولدیغندن مجار سفری ترک ایدیلدی .

حضرت پادشاه مجار سفرندن عودتنده آتدن دوشه رک اییجه راحتسز اولدی . بوسیبله آنا طولی اوزرینه در حال کیده مدی . آنا طولی یه مرورنده « اسفندیار » بک (طوسییه ، کنغری ، قلعه جک)

۴۱ - فائده

ذوالقدریه دولتی

« مرعش » طرفلرنده ۷۸۰ دن ۹۲۱ سنه سنه قدر حکومت ایتمش کوچک بر ترکان حکومتیدر . بو حکومتی (ذوالقدرین الدین قرهجه) نامنده برترکان عشیرت رئیس تأسیس ایتمشدر . ۷۸۰ تاریخنده (مرعش) ی و صکره (البستان) ی آلمش و اوغلنی خلیل بک (ملاطیه ، خرپوت) ایله (بهسنی) بی ضم ایله مشدر . چلبی سلطان « محمد » ذوالقدریه اولاندن (سولی) بک کریمه سیله تزوج ایتدیکی کبی ایکنجی سلطان (مراد) دخی ینه بونلردن (سلیمان) بکه برهیت سفارت یوللایه رق بش قیزندن کوزلی اولان (سیتی) قادی اوغلی (فاتح سلطان محمد) . آلمشدر .

عثمان اوغللریله عداوتمز ، بشیکدن قبری قدر ، دیهرک اردوگاهده بولنان آتلی آلوب (ایچ ایل) ه قاجشدر . بونک اوزرینه (قونیه) محاصره سی صیقلاشدیریلوب فتح ایدلمش ایسه ده ینه عفو ایدیلهرک قرمان اوغلنه ویریلدی .

(موسی چلی)یه معاونتیه معروف اولان افلاق بکی (میرچه) دخی دور فترتده کسب استقلال ایتمش و بو یولده دولت علیه ایله معامله به باشلامش ایدی . ۸۱۹ تاریخنده (میرچه) نک اقرباسندن پرنس (دان) نامنده بری دولته مراجعت ایدهرک کندیسنه افلاق بکلکی ویرلیدی

۴۰ — فائده

ایلك ایلچی

دولت علیه طرفندن ایلك دفعه اوله رق اورویا به سفیر ارسالی (چلی سلطان محمد) زماننده وقوعه کلشدر . «وندیک» تاریخلرینک بیاننه کوره (چالی) بک نامنده برعثمانلی قپودانی اوتوز قطعه کمی ایله کلیبولیدن چیقهرق (ناقسوس) ، (اندروس) یوروس) ، (میوس) آطه لرینی اورمغه کیتمش ، بو آرائق (په ترولوره دانو) نامنده برونديک قپودانک قومانداسنده بولنان اون بش قطعه قالیونه تصادف ایتمشدر . ایکی قپودان یکدیگریله محاربه به مآذون دکل ایدیه لرده کلیبولی به عودت ایدن عثمانلی دونماسندن زهرلی اوقلر آتیلش وقپودان (دانو) دخی بونی حرب اشارتی آکلامش ، وقوعه کلن محاربه ده عثمانلی طرفی مغلوب اوله رق کیلر دشمن اننه دوشمشدر . حال بوکه (وندیک) جمهوریتی اوزمان حایه عثمانیه ده بولنیوردی . بونک اوزرینه ونديکدن کلن سفیرله ادرنده بر مقاوله پایلمش وبومقاوله موجبجه طرفین اسیرلری آلتوب ویرلمش ، (وندیک) سابق وجهله ینه ویرکو ویرمک اوزره دولت علیه حایه سنی طائیش . ایشته بومقاوله نک بر نسخه سنی دولت علیه طرفندن تعیین ایدیان بر مأمور (وندیک) ه کوتورمشدرکه ایلك سفیرض اولق اوزره مظنوندر .

آناطولییه کچهرک ازمیرده کی جنید اوغلنک اوزرینه یوریوب (ازمیری) ضبط و مرقومی تأدیبايتدی. بعده قرمان اوغلی اوزرینه یوریهرک (قونیه) یی قوشاتدی. وزیرى (بایزید پاشا) طاغله صا. ووشمش اولان قرمان اوغلی ترتیب ایتدیکی بر حیلہء عاقلانه ایله یاقه لادی. غریب حال! مرقوم حضور هایونه چیقاریلیرکن قونینه بر کوکرچین صاقلامش و پادشاهک قارشوسنده :

— بوجان بوتنده ایکن صداقتدن آیرلام .

دیهرک یمین ایتمش . عفو اولنور اولماز کوکرچینی اولدیهرک ، بزم

۳۹ — فائده

قرمان اوغلی محمد بک

روسه یی محاصره ایده رک ایتدیکی ظلم بر اقیان بو (محمد بک) باباسی «علاء . الدین» ی «سلطان بایزید» حضرتلرنک بوراده حبس ایتمش اوله سنک انتقامنی آلتی اوزره سلطان مشارالیهک قبریخی آچدیرمش وکیکریخی یاقشدر . برقبره ، بر موتایه ایدیله جک رعایتک تمامیه ضدینه اولان شو بیاغی معامله (تیمورلنک) ده ییله کورله مشدر . حاصلی سلطان محمد حضرتلرنک روسه یی ورودی تأخر ایتیه جکنی موسی چلبینک نمشک و رودندن آکلاینجه علی العجله یاپه بیله جکی . فالقیری یامش و نهایت طاسی ، طراغی طویلابوب مملکتته قاچمشدر . امراسندن «خرمن طانه سی» دینلن و لطیفه کولردن اولان برذات او آچاغک بویله مسارعه فراریخی کورنجه صبر ایده میوب دیمش ایندی که :

— عثمان اوغلرندن بر اولو (موسى چلبى نك نعشى) سنى بو قدر قورقوتوب قاچیریر ایسه یابونلرک بر دیریسی کله جک اولورسه نه یاپار ایڈک ؟

محمد ، بو حقارتدن پک زیاده متأراولش و بیچاره «خرمن طانه» یی باغیرته باغیرته بوغمشدر .

چلبی اول امرده بو مشکلاتی کوردی . (موسی چلبی) نك
سرعسکری (میخال زاده محمد) بکی (توقات) ده حبس وقاضی عسکری
شیخ (بدرالدین) ی (ازینق) ه اعزام ایله دی .

جلوسی متعاقب استانبول ایمپراطورینک ایلچیلری تبریکه کلدی لر .
بعده (بلغار ، صرپ ، افلاق ، بغداد) و برآز صکره ده (ونديک ،
راغوزه) سفیرلری تبریکاته مسارعت ایتدی لر . پادشاه جمله سنه حسن
معامله ایدوب دولتک صلح وآسایش طرفداری اولدینقی تأمین
ایتدی . موسی چلبینک نغشی بروسه یه کوندردی . قرمان اوغلی
(محمد) بوئانده بروسه حصارینی محاصره ایتمش ایدی . سلطان محمدک
جلوسندن اوزمان خبردار اوله رق مملکته قاقمشدر . .

چلبی ، روم ایلی ایشلری بو وجهله آتمام ایتدکن صکره

تسالیاهالی قدیمه سی ثروت طبعیه لری حبیبه دیگر یونانیلردن اول دائره
مدنیه کیرمشلردی . قدیماً (اسکی شهر) « Larissa » ، (چتالجه) « Phar-
sala » و (قرانون) « Crano » تسالیانک اک مشهور شهرلردن ایدی .
اسکی زمانلرده بوراسنی ماکدونیا قرالیری و آنلردن صکره رومالیر ضبط
ایتشلردر . شرقی روما ایمپراطوری (قسطنطین) بوراسنی خصوصی بر ولایت
حاله قوتلشدر .

قطعه مذکوره استانبولک فتحندن صکره ۷۹۶ سنه سنده عثمانلی مملکته
الحاق اولنوب ۱۲۴۸ استلانده قسماً ، یکی تشکل ایدن یونانستانه ویرلمش ایدی .
روسلرک دور سلطان حمیده بزى مغلوب ایدرک آباستفانوسه قدر کلدکلرندن
صکره عقد ایدیلن برلین معاهده سنی متعاقب جنوب شرقی جهتدن برکوچک پارچه سی ده
ینه یونانستانه ترک ایدلشدر .

اداره عثمانیه زماننده (تحاله) ایالتی نامیله معروف ایدی . بعده تشکیل
ولایات اصولنده مستقل برسنجاق اولوق اوزره یانیه ولایتنه مربوط بولنیوردی .
اوزمان (یکیشهر ، غلوص ، تحاله ، قردیچه ، چتالجه ، آلاصونیه ،
ارمیه) اسملریله یدی قضایه آیرلشدی .

طر فلرنده ضبط ایدیلن
 یرلری اعاده ایتدیرمش
 ایدی. آناتولی ایسه
 دها بر بشقه وضعیتده
 بولنیوردی. (ازمیر
 اوغلی)، آیدین ایندن
 ماعدا (تکه، حمید،
 منتشا، صاروخان)
 بکیرینی زیر حکمنه
 آلمش، آق دکزده کی
 ترک قورصانلری ایله
 برلشهرک آطه لر
 دکزینی تیرته تمش،

چلی سلطان محمد

قرمانیلر ایسه پادشاه، موسی چلی ایله اوغراشدینی ائنده «بروسه» بی
 محاصره ایدهرک تیمورک براقدینی ویرانه لری برقات دها بیقمش ایدی.

۳۸ — فائده

تسالییا

حال حاضرده دولت عثمانیه نك «یانیه» ولایتیله یونانستانك (یکیشهر،
 ترحاله، قاردیجه) طرفلرندن عبارتدر. حدودی: جنوباً یونان ممالکیله زیتون
 وغلوص کورفزی، غرباً «تھپیر» یعنی جنوبی آرنائوودلق، شمالاً ماکدونیا،
 شرقاً آطه لر دکزیدر. بورانك اقلیمی معتدل وخوشدر. طوبراغی غایتله منبتدر.
 بوغدای آرپه وسائر حبوبات حاصل اولدینی کبی زیتون، طوت وسائر میوه لرده
 مبدولدر.

آلتیجی باب

چلبی سلطان محمد

— ۱ —

دور فترت ۱۱ سنه امتداد ایله مشدر . چلبی سلطان محمد ۸۱۶ سنه هجریه سنده (ادرنه) ده ۲۶ یاشلارنده تخته جلوس ایدی . دولتینه و دولت ادارهیه نائل اولدی . فقط دولتک حالده ضعف وار ایدی . روم ایلنده سلطان بایزید دورنده عثمانلی ممالکنه ربط ایدلمش اولان صرب و اغلاق حکومتلری دور فترده بر نوع استقلال پیدا ایشلر ایدی . (رقی روما) یعنی استانبول ایمپراطررائی ده سلیمان ، عیسی ، موسی چلبیلرله او یوشه رق «ما کدونیا» ، «تسالی» و «یونانستان»

۳۷ — فائده

ادبیات تاریخیه نمونه سی

جای عبرتدرکه بودوره کلنجهیه قدر (دور فترت) اوافق تفک حکومتلر شویله طورسون عصر لجه کائنانه ولوله انداز دهشت اولان جهانکیر ملتدره بیه هیچ برینک بویله برصدمه طاقت اندازدن (وقعه تیمور تیجه سی) خلاص اولدیغی یوق ایدی . حتی احوال ملک ، تشریح عللنده اعمال نظر ایدن بعض حکیم بوتجارب ناقصه اوزرینه دولتلر ایچون بر عمر طبیعی تصور ایشیددی . بر خیال هائلک حقیقتدن برائتی یعنی هر وجود سیاسی نیک بر حیات دائمیه مظهریتی اک اول اثبات ایدن (آل عثمان) درکه دلائل متسلله سنک مقدمه کبراسی چلبی محمد خاندنر .

[دور استیلا — کمال]

دوشهرك آناطولیده بولنان (محمد چلبی) یه خبرلر کوندردی. موسانک و زراسندن چاندارلی (ابراهیم پاشا) دخی مسئله فترتی بیتیرمک اوزره ایمپراطورک تشویقیله نزدنده بولنیوردی .

الحاصل ایمپراطور نقلیه کیمیری تدارک ایتدی. چلبی کلی عسکر ایله کلهرك اسکداردن قارشى یاقه یه کچدی . فقط «اینجکز» ده موسایه غلبه ایدهمدی . آناطولیده ایسه (جنید) صو باشی ، باش کوسترمش ایدی . بونک اوزرینه آناطولی یه کچدی . جنید بکی تأدیب ایتدکدن صکره تکرار «بروسه» یه کلهرك ایمپراطورله بالمخبره ایکنجی دفعه روم ایلی یه مرور ایلدی . (ویزه) ده اردو قوره رق اورادن (صوفیه) یه وبالآخره صربستانه کچدی . موسی چلینک ظلمندن بتون امرای (محمدچلبی) طرفه کچیورلردی . ایشته بو طولاشمه آره سنده ایکی اردو «چامورلی» صحرا سینه مصادمه ایتدیلر . «موسی» مغلوب اولوب قاچدی . تعقیبنه مأمور «صاریجه پاشا» ، بیچاره نك نعضنی برباتاقلقده بولدی . دولت عثمانیه یه عارض اولان فترت ده بو وقعه ایله ختام بولدی .

آغانک برده قیرمزی شلوارى اولوب آیاقلرینه صاری مست ویایپوچ وبلنه مرصع برخنجر طاقار ، کوموش طاقلی آته بینر ، ایام رسمیه ده ویول یورویشلرنده اوکننده اوجاغه مخصوص توغ ، آرقه سندن ده درت یدک آت کیدر ، هرايکی طرفنده «شاطر» نامنده بررخدمه بولنوب اوجاق سنجاغی ایله مهترخانه طاقی ده آرقه دن کاور ، جمعه کونلری جامعہ کیدرکن اوکننده بر سیلیجی خلقه صو طاغیدردی .

آغانک تخصیصاتی قانونی سلطان سلیمان زماننده آیده آلتمش بیک غروشه بالغ اولور ایمش .

[تشکیلات و قیافت عسکریه]

«سلیمان چلبی» تیمور وقعه‌سندن حین فرارنده ایمپراطوری خراج کذارلقدن عفو ایتش، (ماکدونیا)، (تسالیادده‌کی یرلرینی ویرمش، قره دکزک روم ایلی ساحلی اوزرنده‌کی ممالکدن بر قسمنی ترک ایلمش ایدی. «موسی چلبی» صریه‌دن طوغریجه (سلانیک) اوزرینه ایندی. اورایی محاصره واطرافی یغما ایتدی. ایمپراطور تلاشه

۳۶ - فائده

یکچیری آغاسی

یکچیری آغاسی

کوک پای تختده کرک طشرده بولنان یکچیری عسکرینک قوماندانی ایدی. بوندن ماعدا پای تختک ضبط وربطنی تأمین ایلمکده وظیفهسی ایدی. بوجهته آغا هفتده ایکی اوج کره کیجه ویا کوندوز استانبول سوقا. قلیبی طولاشیر، جزایه مستحق اولانلری آرقه‌سندن کتیردکلری «فلقه» به یاتیره‌رق دکنک ایله دوکر ایدی. یانغینلرده صدراعظم ایله برابر بولنوردی.

باشنه کییدیکی کسومه «قلفات» دینیر ایدی. قیریزی چوقه‌دن بیضیه یقین بر شکله اولوب اوستی دیپلیر تشکیل ایلمک وجهه دیکلمش و اوک طرفندن بر آزی آییق و سائر محلری چتال و اری صاریش صاریق ایله اورتولمشدر. آرقه‌سنه (اوست) نامنده قولسز برکورک کیردی. بو کورک

بر قاریش قدر محلی اوک طرفندن کورینور و اوموزلک آلت طرفلیله بویون جهته بر مقدار کورک قونوردی.

— ۲ —

موسی چلبی تختده براز کسب قوت ایدر ایتمز «امیر سلیمان» ایله ایلك محاربه سنده قارشى طرفه کچهرک کنديسنى مغلوب ایتدیرن صربیلردن انتقام آلدی . عسکريله صربستانه کیره رک اورته لنى کسوب قاووردی و بورادن عودتنده تکمیل حدتی ، او مغلوبیتده همتی سبق ایتش اولان استانبول ایپراطوری علیه چویردی .

۳۵ — فأنده

چلبی موسی ایله اورنوس بك

اورنوس بك، سلطان مراد خداوندكار كنديسنه ویرمش اولدیغی مالكانه لره چكلمش ، باشی یوزی تجاوز ایتش ایدی . موسی چلبی ادرنده جالس تیت اولدقدن صكره بركون مومی ایله چاغیرتدی . اورنوس بك :
— بن هم ایتیارم ، همده كوزلم اعمی اولدی . كندیلرینه نه خدمت ایده بیایرم ، نهده حضورلرنده آداب رعایت . بنی عفو ایلسونلر .
دیہ جواب ویردی . موسی بوجوابی آنجه :

— باقلم اعماهی دكلی آكلارز . دیهرک جبراً حضورینه كتیرلسنی امر ایلدی . اورنوس بك چارناچار کلدی . حضوره کیررکن کنديسنى کورلر کبی یدتردی . موسانك اتکنی دخی کورلر کبی اوپدی . فقط بوحوالی قناعت بخش اولمادی . موسی يك امر ایتدی . یمکده برصحن پيشمش قوربغه کلدی . اورنوس بك صحنی کورمه مش کبی طاراندی ایسه چلبی :

— شوندن بیورك . دیهرک صحنی سوردی . اختیار کله سنی قورتارمق سوداسیله قوربغه لردن ییدی .
موسی ایله مالكانه سنه عودت ایتدکن صكره ده عالمی ایناندرمق وتکرار برمصیبه کرفتار اولماق ایچون کوزلرینی باغلار ایتش .

(ادرنه) وقعه‌سندن صکره میدانده ایکی شهزاده قالمش دیمکدر .
 آناتولیده (چلبی محمد) ، روم ایلیده (چلبی موسی) .
 موسی چلبی پک زیاده سرت و خشین برذات اولدینی کبی محمد
 چلبی کنڈیسنی روم ایلی یه سوق ایتدیکی زمان امیر سلیمانہ غلبه‌سی
 حالنده سکه‌نک کنڈی نامنه ضرب و خطبه‌نک‌ده ینه کنڈی نامنه
 قرائت ایدیله جکنی شرط اتخاذا ایدلشیدی . موسی چلبی وعدنده طور-
 مادی . سوزندن دوندی . برادری امیر سلیمانک وزرا وامراسنه امنیت
 ایدمه‌یه رک دیکشدردی . کور (شاه ملک) نامنده برینی کنڈیسنه وزیر
 ایلدی .

۳۴ - فائده

ییلدیرم بایزیدک نطقی

آقره محاربه‌سنه باشلامه‌دن اول ییلدیرم بایزید عسکره بر نطق ایراد
 ایتشدر . بونطقک تاریخ و-اعززه واردر :
 « بونجه زماندرکه بودودمان دولت نشانک امکدارلری و جهاد و غزای طریقنده
 مجرب اولان خدمتکار و خدمتگذارانینیز ! الی الآن کم کننگ و عرض شکننگ
 ایدوب ایلوککنز مقابله‌سندنه کنگ ظهور ایتدی . اکر بعض جزو یاتده صادر
 اولدیه‌ده یعلم الله علمنز متعلق اولدی . وبالجمله درت بش آتادن برو پدر
 بر پدر خاندانمزده خدمت ایتش بهادرلرزه . حسب و نسبکزه و زمان سلطنتمزده
 غریق مال و منال و لایق جاه و جلال اولان دلاورانینیز . ابو آدیکنزه بودمده
 سزاوار اولان نه ایسه اول وجهله طوروشک . و کفران النعمه‌لک کفرندن ابا
 ایدوب حق نان و نمک قدیم مستدعاسنجه دشمن برکشته روز ایله مقابله اولوب
 اوروشک . امیددرکه خدای مستعان یار و معینکنز و غیاث مستفیثین اولان
 پروردکار دیان هر حالده ظهیرکز اوله . الی الآن صدور ایدن و قوعات کبی بونده
 دخی نصرت و ظفر یرلری راحت و امنیتکنزه وصول بوله »

[تاریخ عالی چلبی]

علی پاشاده وفات ایتش اولغله امور حکومت پک مذذب برحاله
 گلشیدی. دیگر طرفدن کنیدی بتون بتون ذوق و صفایه، عیش
 وعشرته طاهره قحماز اولمشیدی. ایشه موسی، بوخاللری
 طویار طویماز عسکر طویلایه رق (ادرنه) بی باصدی. امیرسلیمان باصغین
 اثناسنده حماده مست و بیهوش ایدی. وقوعاتی اخبار ایدنلره غضب
 ایدهرک حتی مشهور «اورنوس» بکی تحقیر و یکچری آغاسی حسن
 آغانک صقالی تراش ایتدیردی. فقط موسی ادرنه به کیردیکندن
 فراردن باشقه چاره سی قالمادی. قاچدینی صیره لرده کویلیلر طرفندن
 قتل ایدلدی.

صدراعظم کندی قوناقلرنده وظیفه لرینی کوررلردی. استانبول پای تخت
 اولدقن صکره صدراعظم قوناقلرینه (پاشا قیوسی) و (باب آصفی) و اک صکره
 (باب عالی) دینمشدر. (باب عالی) پک صکره دائرة رسمییه اتخاذ ایدلشدر.
 بدایتده پادشاهلرک مهرلری یوزوک اوزرینه قازیلردی. اسکی برعات
 اوله رق پادشاه بویوزوک صدراعظم اولان ذاته ویریر، اوده پارماغنه طاقاریدی.
 صکره لری آلتوندن اورمه کیسه یه قونولدینی جهته جیلرنده طاشیرلردی.
 صدر اعظم ل عسکرک ایشلرینکده مرجعی ایدیلر. حربه مأمور اولدقنلرنده
 «سردار اکرم» عنوانی آلیرلر و محاربه یه کیتهدن قرق کون اول پادشاه
 حضورینه چیقارلردی. استانبولی ترک ایتهدن اول وزیرلردن بری قائم مقام نصب
 اولنوردی. محاربه لرده صدر اعظم برابرنده بولنان وزرادن برینی سرعسکر
 تعیین ایدر، کنیدیسی احتیاط طرفنده قالیر، معیتنده بر مجلس حرب بولنوردی.
 باشلرینه یارم اندازه دن اوزون و آلت طرفی مربع برکلاه کیوب اوزرینه غایت
 اینجه هند دلبندی صارار و صاغدن صوله طوغری درت پارمق عرضنده صیرمه
 ایشله مه شرید باغلاردی که بو علامته (قلاوی) دینیردی. آرقه سنه «اوست»
 تعمیر اولنور درت قولوو، آغیر صیرمه ایشله قابل، سمور کورک و بلنه پادشاه
 طرفندن احسان ایدلش مرصع خنجر طاقاردی.

اولمش ایدی. افلاق بکی (میرچه) ده کندیسنی قبول ایتموردی. فقط امیرسلیمان بتون وزرا وامراسنی کندیسندن صوغوتمش، وزیر اعظم

۳۳ — فائده

صدر اعظم

صدر اعظم

دولتمزده ایلك صدر اعظم اولان اورخان غازینك بیوك رادری « علاء الدین پاشا » صکره ، « سلیمان پاشا » در . بو ایکی ذات خاندان سلطنتدن ایدیلر . افراددن ایلك صدر- اعظم اولان چاندارلی « قره خلیل » (خیرالدین پاشا) در . بو ذاتک وفاتنده اوغلی « علی پاشا » یرینه قائم اولمشدر .

قانونی سلطان سلیمان زمانه قدر صدر اعظمله (وزیر اول) دینیردی . وزیر ثانی ، وزیر ثالث ، وزیر رابع حتی خامس ناملریله درت وزیر دهها وار ایدی که بونلره دیوان هایونده قبه آلتنده طویلانوب مذاکره ایتدکلری ایچون « قبه وزیراسی » تسمیه اولنوردی .

وزیر اعظمق فاتح زمانه قدر (چاندارلی) اولادینه منحصر

ایدی. بوزماندن اعتباراً وزرانک اسکی واهلیتلورینه توجیه اولنغه باشلامشدر.

اردوسنی اوفاق تفک مفرزه لره ازعاج ایدیوردی . بر آرهلق امیر مشارالیه بروسه یه چکیدی . واوراده معتادی وجهه عیش و نوشه طالدی . کندیسنک آناطولیده بولنسی رقیبی محمد چلینک موفقیات آتیه سنی احضار ایتدی . روم ایلیده ظلم حدی آشمش وافلاق بکی (میرچه) حدود بکلرینک آقینجیلقلرندن بیقمش ایدی . مومی الیه بوآزه (موسی چلی) یه خبر یوللادی .

برمدت صکره محمد چلی ده اسفندیار اوغلیله اتفاق ایده رک برادری موسی چلی بی «سینوب» دن کیلره بئندیره رک روم ایلی طرفنه کچیدی . موسی ، افلاق وویوده سی (میرچه) واسطه سیله عسکر تدارک ایده رک «ادرنه» یه یوریوردی . امیر سلیمان بوخبری آلیر آلاماز روم ایلی یه کچدی . موسای مغلوب ایتدی .

امیر سلیمان بوموفقیتن صکره شمال طرفلرینه برسفر ایتدیکی کبی وندیگ جمهوریتی ده حمایه سنه کیدی . موسی ، بالقانلرده سرسری

سلطان بایزید ، تیمورلنکک حضورینه کتیرلکده تیمور تختندن فیریایوب استقبال ایتمش وکندی یانته اوطورته رق حسب حاله باشلامشدر . حتی ییلدیرم بایزیده :

— « بوکونکی غلبه سزده اولسه یدی بنم باشم تهلکده قاله جغه شبهه یوق ایدی . بویله قانلی برانتقایی بزدن قطعاً بکله میکز . شدت طبعکمز کبی برشدن بزده بوله مازسکمز . بز «عفو» ظفر زکاتیدر» حکمنه رعایت ایدرز . جانکیزه قصدمز اولدقدن بشقه ملککزده دخی قصدمز یوقدر . برقاچ کون مسافر اولککزده ملککزینه سزه تسلیم ایدیلور . هیچ الم چکمیکز » دیه غایت قیمتی خعتلر کیدروب فوق العاده رعایت ایتمشدر .

ییلدیرم بایزیده برابر شه اده (موسی چلی) تیمور طاش باش ، اوغنی علی بک ، منت بک ، فیروز) کبی امراده اسیر اولمشدری . مشارالیه سکز آی اسارتدن صکره (آقشهر) ده وفات ایلشدر .

قرداشنی بر اردو ایله آناتولی‌یه یوللادی . اوده «بروسه» اوزرینه یوریدی . بو آره‌لق (آماسیه) ده بولنان محمدچلی یتیشه‌رك برده‌مغلوب ایتدی . عیسی‌اک صوکنده از میره التجا ایده‌رك (آیدین ، صاروخان ، تکه و منتشا) بکلریله برلشدی . چلی محمد اوزرینه یوریدیسه ده ینه مغلوب اولدی . (آیدین ، مغنیا) سنجاقلری چلی‌یه کچدی . عیسی ، بو محاربه دن صکره قره‌مانه چکیلوب برده‌ها کورومه‌دی .

بودفعده امیرسلیمان بتون روم ایلی عسکرینه آناتولی‌یه کچدی . بروسه‌یی ضبط ایده‌رك آماسیه‌یه چکیلمش اولان چلی اوزرینه وزیر اعظم مشهور «علی پاشا» یی یوللادی . علی پاشا «آنقره» اوزرینه قدر کلدی ایسه ده مهم برایش کوره‌مدی . (محمد چلی) ایسه امیر سلیمان

اولدقلری محققدره . تاتار عسکری ابتدا صربلیله صالحیدرقلرندن کوزلجه بر آتاش ییدیلره . حتی تیمور :

(بودرویشلر آرسلان کبی دوکوشیورلرمش !) دیمشدر . فقط عثمانلی عسکری تیمورک عسکرینه نسبتله آز اولدیغی کبی کندیسنه التجا ایتمش بولنان آناتولی بکلری دخی عثمانلی اردوسنده بولنان اسکی عسکرلرینی فراره تشویق ایتدکلرندن اردونک قوتی دها زیاده آزالدی . ذاتاً صیجاق و صوسزلق ده جانه کار ایده‌جک درجه‌یی بولمشیدی . ابتدا شهزاده (سلیمان بک) ، وزیر اعظم (علی پاشا) و یکچیری آغاسی (حسن آغا) و سااوه بروسه‌یه طوغری فرار ایتدکلرندن صرب قرالی دخی بولنری چویریورمش کبی کورینه‌رك رجعت ایتمش و احتیاطده بولنان محمدچلی دخی عسکرینی آله‌رق آماسیه طرفنه قاچمشدر . سلطان بایزیدک یاننده یالکیز یکچیریلره قپوقولی عسکرندن ماعدا هیچ بر فرقه قالماشیدی . تاریخ دیورکه :

«انجامکار آقشام یاقلاشدی ، آرتق مقاومتیه امکان قالدیغنی ذات شاهانه دخی کورمکله بیدکلری آتی مهمیزیلوب رجعتیه باشلادیلر . فقط (محمودخان) نامنده بر تاتار سرداری فرقه‌سیله برابر ذات شاهانه‌یی تعقیب ایتدی . او اتاناده پادشاهک آتنگ آیاغی سورچدی . دشمن عسکری اطرافنی صاردی .

(عیسی چلبی) بی بوزدی . عیسی چلبی اردوسنده بولنان مشهور (یمورطاش)
 پاشا مقتول اولدی . شهزاده مغلوب «یالوه» دن استانبول ایمراطورینه
 واورادنده بیوک برادری سلیمان چلبی یه التجا ایتدی . سلیمان چلبی ایسه

باشلامشردر . بوحال همان یوز سنه ظرفنده آناطولینک کافهسنی وروم ایلینک طونه بویلرینه قدر اک مهم یرلرینی ضبط و بلغار ، صرب قرالقرلرینی اطاعته مجبور ایتمش اولان قوجه عثمانی دولتی ایچون پک بیوک برمصیت ایدی .

اسیر اولان «موسی» چلبی ده سلطان بایزیدک وفاقی اوزرینه ظهور ایتدی . «آماسیه» ده بولتان (محمد چلبی) اردوسیله بروسه یه هجوم ایدرک

۳۲ - فائده

آنقره محاربه سی

تیمور (آنقره) جوارنده کی (چیبیق) اووده اردوگاه قورمش ایدی . صاغ جناحنده اوغلی (میران شاه) ، صول جناحنده دیکراوغلی (شاه رخ) ، قلبکاهده جمله سی پک نسق روبا کیمش سکسان آلا ی عسکرله اوغلی (میرزا محمد سلطان) و (پیر محمد) بولنیوردی . قلبکاهده ایکی آلا ی زرهلی سواری دخی وار ایتمش . بوندن ماعدا اردوسنک تا اوک طرفنده اوتوز ایکی رأس فیل بولنیوردی . عسکرینک مقداری حقنده برملیون سکز یوز قرق بیک دینیلیورایسه ده مبالغه سز ایکی یوز بیکی متجاوز اولدیغی اک زیاده محقق اولانیدر .

یلدیرم بایزیدک معیتده یوز یکریمی بیک قدر عسکر وار ایدی . صرب قرالی لازار اوغلی (استافان) یکریمی بیک قدر عسکرله صول ، شهزاده سلیمان بک ، بکری تیمور طرفنده بولتان آناطولی عسکريله برخیلی تانار و ترکمنلرله صاغ جناحلرده سلطان بایزید اون بیک یکیکچری ایله قلبکاهده ، شهزاده محمد چلبی ده اردونک گبروسنده احتیاط بولنیوردی .

محاربه یه ۸۰۴ سنه سی ذی الحجه سنک اون طقوزنجی جمعه کونی باشلانیدی . تیمور طرفی : (سورون سورون) ، عثمانیلر (الله الله) دیه کیریشدیله . تانارلرک ایلك هجوملری عثمانیلرک مقاومتلریله دفع اولدی . بومحاربه ده صرب عسکرینک ویکیکچریلرله روم ایایدن کلن کرک پیاده و کرک سواری عسکرک تفنکلی دخی

بووقعه لردن برآز صکره تیمور، آناطولی بی باشند باشه خرابه
حالنده براقه رق مرکز اداره سی اولان «سمرقند» چکیلدی. بونک
اوزرینه (طوقات، سیواس، آماسیه) ایله قره دکز آره سنده بولنان
ممالک «محمد» چایی به اطاعت ایتدی. شهزاده لردن (عیسی چلی) ده
بو آره لق ظهور ایدرک «بروسه» ده تخته چیقدی. ایشته کوریلور که
سلطان (بایزید) ک اوچ اوغلی آیری آیری محللرده حکومت ایتکه

۳۱ - فائده

(ادیات تاریخیه) نمونه سی

بیلدیرم بایزید

تیمورک آوازه جهانگیری دنیایی طومش ایکن عاقبت حالی ملاحظه ایدوبده
آکا سرکشکندن کری طورمدینی ایچون پادشاهک (بیلدیرمک) صحیفه شان
حکومتی بحق لکه دار عد اولنه ماز. دیاده و باخصوص هنکام بلاه نیجه حاللر
وقوع بولورکه ظاهرده اختیاری کورینور. لکن حقیقتده عروض مرض قدر
وبلکه دها بدتر اضطراریدر. عالمده کیم واردرکه عثمانیلر کبی بونجه مدت علو
همت وکمال شجاعتله اعداسنه غالب مطلق کچین قهرمان برملتک ریاستنده بولنوبده
رایت استقلال آلتنده اصلا قلیچنک آغزی دونه مش منظم براردوبی حاضر
سلاح کورمکده ایکن برمتقلک (تیمورک) حکمنه انقیاد ایتسون. تیموره اختیارله
هانکی حکومت اطاعت ایلدی؟ برعثمانلی پادشاهی عشیرت بکری قدرده سطوته
مغرور اولسونمی؟

بونکله برابر ظهوره کلن مغلوبیتدن دولت اک بیوک برغله قدر فائده لره
ظفریاب اولشدر. نته کیم مزروعاتندن آزعینلق کوریلن یرلر برکه پامال خیول
ایدیلورسه نمره بخش منفعت اولور. چونکه بایزید عصرنده غالبیت تزاید ایتدیکی
کبی جبارلق دخی زیاده لشهرک اصول اداره طبیعتک خارجه چیقمشیدی. ایشته
حکومتی اسکی حال اعتدالنه چورن بومغلوبیتک الجاسیدر.

فقط الہ ایدیلن اسکی عثمانی سکہ لری ایچنده « سکہ مشترکہ »
نامیلہ برپارہ واوردرکہ بونک بر طرفندہ آلت آلتہ :

لا اله الا الله

محمد رسول الله

ضرب فی برسه

یازلدیفی حالده دیگر طرفندہ ده :

دمور خان کرکان

محمد بن بایزید خان

خلد ملکہ

۸۰۶

یازیلیدر . بوسکہ بعضلرک ادعاسنه کوره چلبی سلطان محمدک برمدت
تیمورک حمایه سنی قبول ایتدیکنه دلیل تاریخی ایمش .

۳۰ — فائده

دولت بایندریه

بو حکومتہ (آق قویونلی) حکومتی دخی دینیر . یدی ، سکز عصر اول
ترکستاندن (ایران) ، (عراق) و (آناتولی) طرفلرینه هجرت ایتمش ترکان بکلر نندره .
بونلرله برابر (قره قویونلی) نامیلہ برعشیرت دها هجرت ایتمش ، بونلر (ارزنجان)
(سیواس) طرفلرینه کیتدکلری حالده آق قویونلیلر (دیاربکر) طرفلرندہ حکومت
قورمشلر ایدی . ایلک رئیس لری (علاء الدین ترکانی) نامیلہ معروف اولان (طور
علی) بکدر . وفاتندہ اوغلی (فخر الدین قتلغ) ، آندن صکره بونک اوغلی
(قره ایلوک عثمان) ، بعده (جزه) و (جهانگیر بن علی) حکومت ایتمش و جهانگیرک
زمانندہ (اوزون حسن) ظهور ایله مشدر . بوسلاله دن (احمد میرزا) ییلدیرم
بایزیده التجا ایله مشدی . بو حکومت بالآخره ایران شاهی (اسماعیل صفوی)
طرفندن محو ایدلشدر . (اوزون حسن) وقه لری تاریخ عثمانیده ایجه مهمدر .

ایشته کوریلپورکه (محمد چلبی) آماسیهده کسب قوت ایتدکجه بو حال تیمورک نظر دقتی جلب ایدهرک اولجه تعقینه یوللادیغی سرکرده لرندن «قره یحیا» نک (بولی) قربنده بوزولدیغی کوز اوکنه کتیره رک آناتولی کوجبه لرندن «قره دولتشاه» ی اوزرینه یوللادی. چلبی، دولتشاهی قتل و اردوسنی مغلوب ایلدی. تیمور اوچنچی دفعه اولهرق (قباد) اوغلی نام سرکرده بی یوللادی، آتی ده (نیکسار) ده قاچیردی. والحاصل تیمورک ارسال ایتدیکی (پلیدانیال) اوغلی (قاز اووه) ده، (کوزلر) اوغلی «قره حصار» ده تپه لدی. «مزید» اوغلی نامنده کی شقی بی «سیواس» ده یاقه لادی. بومزید، مظهر عفو اولهرق بالآخره (مزید پاشا) عنوانیله بیوجک برعثمانلی سرداری اولمشدر.

یوز چوپروب کفر ایدنلرک عذاب اکبر ایله نصل عذاب اولندقلری آنلر زنده دخی ثابت اولمشدر. سنک ایشک نقض عهد و ذممن وسفک دممن وهتک حرمدن عبارتدر. بز ایسه شرقاً وغرباً افضل سلاطین وبعداً وقریباً اشرف خواقیز. بزم جیوش وعساکرمزک نظامنی سن بیلورسک و بزم تظافر وتناصر ایلدیکنزه واقفسک. باغی وطاغیلرک امرینه تکفل ایدنلر ایله عادل غازیلرک امرینه تحمل ایدنلر آرمسندنه نه قدر فرق واردر! حرب و ضرب بزم رایمز و جهاد صنعتمز و فی سبیل الله غزا ایدنلرک عادی عادتمزدر. اگر سن حرص دنیا ایله کویکلر کی مقاتله به قالمیشور ایسه ک بز دخی مقاتله ایدرز و اوزمان اللهک دیدیکی اولورکه اوده کله غلیادر. بزم ارلرمن نفسلرینی وماللرینی بذل ایلدکلرندن عقباده آنلر ایچون جنت واردر. حاصل کلام بزم بتون اشتغالز واحوالز کفره ومتمر دیندن اعدای دین اولانلر ایله قتاله منجمزدر.

معلومک اولسون که بولکلامی بزم بلادمنزه کوندروبده جنک میداننه کلز ایسه ک زوجهلرک طوائق ثلثه ایله بوش اولسونلر. اگر سن بزم بلادمنزه قصد ایدرسکده بن سندن قاچار وسنکله مقاتله اتمز ایسه م بزم زوجام دخی طوائق ثلثه ایله بوش اولسونلر. سلام مسلمین اوزرینه اولسون واللهک لعنتی ده سنک وسکا بیعت ایدنلرک الی یوم الدین جمله سی اوزرینه اولسون.

بشنجی باب

دورفتت

بيوك شهزاده سليمان چلبی « ادرنه » یه واصل اولوب حكومت ایتمه باشلادی. « تیمور » اردوسنی اطرافه طاعیده رق آناتولی بی یغما ایتدیکی کبی « از میر » ی دخی ضبط ایتمش واوراده بولنان « شوالیه » لرله بوغوشوب بوراسنی دخی ویرانه یه دوندیرمش ایدی. دیگر طرفدن آماسیه ده بولنان (محمد چلبی) ده لالاسی « بایزید پاشا » وخواجه سی « صوفی بایزید » ك همتلریله نفوذینی اوحوالیده توسیع ایتدی.

۲۹ — فائده

ییلدیرم بایزیدك جوابی

(ترجمه و خلاصه)

حمد اول الله مخصوصدر که بزی اسلام ایله مشرف و سلاطین اعراب و انجرام اوزرینه غزو ایله معزز قیلمشدر. صلوة اوللهک خیر الانعام اولان محمد ایله آل عظامی و اصحاب کرامی اوزرینه اولسون. تیمور اسمیله موسوم اولان ای کلب عقور ! ای ملک تکفوردن اکفر اولان تیمور ! معلومک اولسون که مکتوبکی اوقودم ای بيششوم ! بنی بویله موملات ایله می توز قوده جقسک ؟ بوتراهات ایله می مخادزه ایده جقسک ؟ بنی عجم ملوکی و یاخود دشت تازی می ظن ایدیررسک ؟ یوقسه عسکر طویلایشمی هند جیشنه می قیاس ایلیورسک ؟ یوقسه طویلادینم نسکری هرات و عراق عسکری کوی می ظن ایلیورسک ؟ یوقسه بنم نزمنده بولنان غزات اسلامی عسا کر حلب و شام کیمی قیاس ایلیورسک ؟ حال بوکه

دیشلی، آچیقجه قرال صقاللی، اورته بویلو، کینش کوکسلی ایدی. حین وفاتنده ۴۴ یاشلرنده ایدی. محارباتده فوق العاده جسور و متهور اولدیغی کبی امور عادیده دخی شدتی وار ایدی. بروسه نك چیچکلی قطیفه سندن خفتان کیر، آلتون ایله مطلا کلاه اوزرینه دستار صارار ایدی.

مؤرخین، صرپ قرالی (استه فان) ک همشیره سی (اولی وه را) یه مفتونیتتی، بوسبيله عیش وعشرته مبتلا اولدیغی، وزیر اعظم علی پاشانک سوقيله سفاهت و اسرافه طالهرق آرده صیره ده کوستردیکی جبر و شدتله اسکی نظام دولتی صارصدیغی خطالرندن اولمق اوزره کوستیرلر. حتی تیمور کندیسنه یازدیغی ایکنجی، اوچنجی و دردیجی مکتوبلرده احترامات مخصوصه ده بولندیغی حالده ویردیکی سرت و حقارت آمیز جوابلری ده احوال سکره عطف ایدنلر واردر. فقط بزجه مقبول بولمستاد دکلدلر.

کافر درر. اکر کندی، ادبارینی ایسته میورسه ک آنلری قبول ایتمه بونلر معیتلری خلیقه سزک دیاربکنزده حمایت کورمشنره آنلر نزهه حلوا، ایدرلرایسه نحوست و شامت دخی اورابه حلول ایدر. حاشا بومشئو آدمز منک زومک خناخی تحتده اولمانیدرر. آنلری جایتدن خذرایدیکنز. بلکه آنلری اخراج ایدیکنز. هرزده بولور ایسه کز اخذ و حصر ایله قتل ایلیکنز. صاقین بواصرمه مخانفت ایتمیکنز. زیرا اوخالده قهرمز سزک اوزرکنزه واقع اولور. بزه مخالف اولانلر ایله تبعه و جماعتلرینک احوالی مطلقا ایشیتمشسکر. الحاصل آرمزده قیل و قالی چوغالتیمیکنز. هله جدال و قتالی هیچ کوزه آلدیرمیکز. ایشه بز سزه بوبراهینی اتیان و مثللر ضرب ایلدک. بونک ضعیبنده انواع تهدید و تخویف دخی داخل بیلیکنز. والسلام علی من هدالله والامر ومثله.

تیمور، (بروسه)، (کوتاهیه) اوزرینه یوریوب یغما ایتدیردی. بروسهده محبوس بولنان قره مان اوغلی محمد بکی «قره مانه»، کرمان اوغلی یعقوب بکی «کوتاهیه» یه، صاروخان اوغلی (خضرشاه) ی «مغنیسا» یه، آیدین اوغلی جنید بکی «آیدینه» واسفندیار اوغلی ده اسکی حکومتده نصب ایتدی. عثمانلیلرک آناتولیده کی فتوحاتی اسکی بکیرینه ویردی.

دیگر طرفدن (آقره) محاربه سی استانبول ایمپراطور لنگک اللی سنه ده ا عمرینی آرتیردی. ایمپراطور (امانوئل) کینیشجه برنفس آلدی. یکنی یدنجی (زان) ی ایندیردی. استانبولده ییلدیرم بایزیدک امریله نصب ایدلمش اولان قاضی بی، امامی قوغدی. اسلام محله سنی، جامعلرینی بیقیدی. هر بری بر طرفه فیلامش اولان شهزاده لر ی بر برلینه دوشورمک ایچون حیللر اعمالنه باشلادی.

ییلدیرم بایزید چهره سی مدور، رنگی قیرمزی یه مائل بیاض، کور قرال قاشلی، کوزلری الا، قوج بورونلو، سیرک و ایری

۲۸ - فأنده

تیمورک بایزیده یوللادینی تهیدینامه

(ترجمه و خلاصه)

حمله وصلوله و تحیه دن صکره ای دیار رومده ملک اولان ییلدیرم بایزید! بیلکه بز نصر و تأیید ایله منصور و مظفر بر سلطان جدیدز. خلیفک جمله سی بزه قولدرلر. متقیه اولکه (قره یوسف) و (سلطان احمد) بزم قلیجلر مزک سطوتندن و عسکرلر مزک هیبتندن قاچدیلر. سکا خفی دکلدکه که بو آدم لر ماده فساد اولوب تخریب بلاد و تدمیر عبادایلرلر. بونلر (فرعون) و (هامان) کی علو و استکبارده

ایشته (آقره) محاربه سنه سبب اولان وقعه لردن بری ده بودر .
 بو محاربه ده ییلدیرم بازیدک اردوسی مغلوب اوله رق کندیسیده (تیمور) .
 اسیر دوشدی .
 سلطان بازیدک اسیر دوشمه سی اوزرینه وزیر اعظم (علی پاشا)
 ایله یکچیری آغاسی وامرادن بعضلری علی العجله بیوک شهزاده (امیر
 سلیمان) ایله برابر بروسه یه دوندیلر . اورادن خزینه یی و حرم هایونی
 آلهرق (قرتال ، بندک ، و ککبوزه) قضالرینی استانبول ایمپراطوری
 (امانوئل) ه تسلیم و کوچک شهزاده (قاسم) ی دخی ترهین ایدره ک
 کیمیلره قارشی یاقه یه کچوب « ادرنه » یه واردیلر . شهزاده لردن عیسی
 چلبی (بالیکسر) ، محمد چلبی ده (آماسیه) یه کیتدیلر .
 دیگر شهزاده (موسی چلبی) ییلدیرم بازیدله برابر اسیر دوشمش
 ایدی . (مصطفی چلبی) ایسه اورته دن غائب اولدی .

۲۷ — فائده

لسان تاریخی نمونه لردن

ییلدیرم بازید خانک وزیر اعظمی بولسان (علی پاشا) که یقین وقته قدر
 جاری اولان دارات وزارتک مخترعیدر . مزین و ملیس « ایچ اوغلانلری »
 و « حرم آغا » لری قولانلق و اوانی زروسیم استعمال اینک یوللرینی آچدیفندن
 وقاعده دخی دولتک تره و تنم زمانی (؟) حلول ایلیش ایدوکندن ییلدیرم خان
 حضرتلری « آلتون دوکهلی » و آلتون تلدرایله نسج اولمش البسلر کیمکه وزر
 و سیمدن مصنوع اوانی استعمال اینکه باشلایوب سائر احتشامات و تزیینات دخی
 بومقیاس اوزره جریان ایلدیکندن اواخر ایام سلطنتیده وظائف عسکریه یی
 تقلیه مجبور اولدی .

[نتایج الوقوعات]

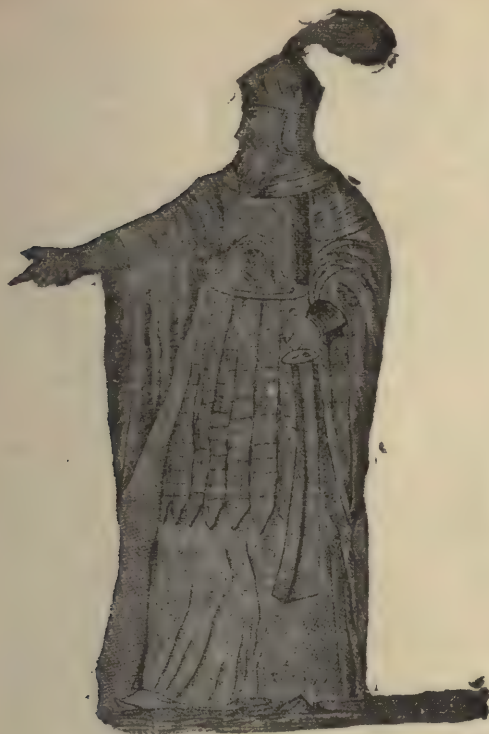
تیمور، بونک اوزرینه یوزبیکلرجه عسکرله اولا (سیواس) ه هجوم و چولق چوجق اھالیسنی قتل ابتدی . (ملاطیه) بی بیقدی . بونلردن صکره «احمد جلایر» ایله «قره یوسف» ی ایسته مک مقصدیله یوللادینی سفیری قتل ایدن (سلطان برقوق) ذن انتقام آلمق ایچون «حلب» و «شام» طرفلرینه دوندی . اورادنده (بغداد) ه یوریه رکه ایتمدیکی ظلم براقادی .

ییلدیرم بازید ، بوائلارده بروسدن حرکتله تیمور اوزرینه یوریمش ایسه ده تصادف ایده مه مش وارزنجانه کیده رکه حاکمی (طاهر الدین) ویا (طاهر تن) ی یاقه لایوب اولاد وعیالیله بروسه یه سورمشدر .

یکنی یدنجی (ژان) ایدی . «امانوئل» غربدن یه برامداد اولمازسه ایمپراطور لفاک محو اولدیغنه قائل اوله رق ایتالیان پرنسلیله پایابه ، وندیکه ، فرانسه ، انکتره قرالرینه استمداد نامه لر کوندردی . بونامه لره یالکز فرانسه قرالی آلتنجی «شارل» روی قبول کوستردی . (نیکبولی) محاربه سنده اسیردوشوب فدیة نجات ایله قورتولش اولان مارشال (بووسی قو) بی (۱۲۰۰) کشی ایله یوللادی . بو هیئتک ایچنده اصیلزاده شوایله ر وارایدی . (بووسی قو) چناق قاعه بوغازندن کجوب استابوله واردی . کندیسنی فوق العاده آلقیشلایوب (مستخلص) عد ایتمدیر . ایمپراطور لفاک سر سرداری اولدی . حتی ازمد اوکلرینه قدر یوریدی ایسه ده بوزولدی . (ریوه) قلعه سنی باصوب اھالیسنی قتل عام ابتدی .

فقط بونلر بهوده تمش بثلردن ایدی . (امانوئل) غربدن قوتلی برامداد بولق مقصدیله حکومتی یدنجی (ژان) براقوب اوروپا به کیتدی . وندیکه ، ایتالیانک باشلیجه شهرلرینه ، پارسه ، لوندیره اوغرادی . فرانسه ده ایکی سنه قالدی . فقط بازید خان متصل استانبولی صیقیشدیریوردی . (امانوئل) ک ایسته دیکی امداد آکا غربدن کله دی . آسیانک ایچریلردن کلدی . (تیمورلنک) عثمانلی مملکتی چیکنه مک ایچون حاضر لانیوردی .

سلطان بازیدک آقره محاربه سنده اسیردوشمه سی اوزرینه ایمپراطور استانبولده کی جامعی بیقدی واسلام اھالی بی خارجه آتدی .

تیمورلنک

(تیمور) التجا
ایدن آناتولی بکری
کندینسی سلطان
بایزید علینه تشویق
ایدرلردی. تیمور ایله
سلطان بایزید آره-
سنده کی اصل اختلاف
«عراق عرب» و
«تبریز» حاکمی سلطان
(ادریس) ک اوغلی
سلطان «احمد جلایر»
ایله (قره قویونلی) قره
محمد ک اوغلی «آذر»
بایجان» حاکمی (قره
یوسف) بکک استیلائی
تیموردن قورقورق

مصره واوراده حکمدار بولنان سلطان (برقوق) ک بونلری آتدینی
محبسدن فرار ایله عثمانیلره التجا ایتملری ایدی .

۲۶ — فائده

استانبول احوالی

درون شهرده جامع، محکمه و اسلام مجلسی انشاسی و اون بیک دوقه آلتونی
ویرکو اعطاسی شرطلرینی قبول ایدن ایمپراطور ایکنجی (امانوئل) دکلی ایدی .

تیمور

— ۳ —

۷۹۰ سنه سنده ییلدیرم بایزید «سینوب» ی فتح ایتش ایدی .
سینوب حاکمی (کوتورم بایزید) ک یاننه التجا ایدن آناتولی بکلی
بوسبیله آسیاده تورهمکه باشلامش اولان «تیمورلنک» نامنده کی تاتار
سرکرده سنک یاننه قاجمشلر ایدی .

تیمور، بر قاج باباده مشهور مغول حکمداری ظالم «چنگیز» ک
نسبیله برلشیر، هم طوپال، هم ده چولاق ایدی . بر لقبی ده «کورکان»
ایدی . کورکان لقبی وسطی آسیا امراسندن «امیر حسین» ک دامادی
اوله سندندر . کورکان تاتارجه «داماد» دیمکدر . ۷۷۱ سنه لرینه
قدرده وسطی آسیاده سرسریانه طولاشمش و صکره لری باشنه
طوپلادیغی سرسریلر و چوریدیکی حیلهلرله «بلخ» شهرینی ضبط
ایتدیکی کی یواش یواش «سمرقند» و «خوارزم» طرفلرینی ده استیلا
ایده رک (ایران)، (کورجستان) و حتی (آناتولی) یه ال آتمش، دها
صکره لری بر قولی «موسقووا» یه ، هندستانده (غالب) نهرینه ، بر
قولی ده (سوریه) یه قدر اوزامش ایدی .

بو آوده یدی بیک طوغانچی و آلتی بیک کویت خدمتکاری و ارایدی . کوبکک
چوللری جانفسدن، بارسرک طاسمه لری مجورلی ایدی . مشارالیه (قورقوسزژان) .
— علیهمه سلاح استمال ایتمه مککک ایچون سکا عین تکلیف ایتک
ایسته م . اگر وطنکه عودتکده ینه بئله حرب ایتک ایسترسه ک بی میدان
حربده دائمًا قارشوکه بولورسک . چونکه بن حرب و فتح ایچون طوغمش بر
آدم . دیمشدر . [تاریخ عمومی — ارنست لایس]

لیده فتوحاته باشلایه رق (دیوریک، دارنده، کنغری، بهسنی، ملاطیه کلخ) شهرلرینی آلدینی کچی براردو دخی (اورنوس) وغازی (یعقوب) بکلر قوماندالرنده اوله رق «تسالییا» و «موره» اوزرلرینه کیده رک (ترحاله، یکیشهر) و حتی «آته» بی ضبط ایلیدی .

بوتاریخدن ۸۰۵ تاریخنه قدر بر سکون حاصل اولمشدر .

آناطولیده حدود عثمانیه : قره دکز ساحلی داخل اوزره شرقاً طریزون ایمپراطورلغیه خط فاصل اولان (چهارشنبه) نهری، غرباً «آته» یه قدر بحر سفید ساحلی، بورادن «طاوروس» سلسله سندن کچن برخط موهوم ایله محدود،

روم ایلیده : شمالاً «طونه» نهری، (ودین) دن کچن خط «قوصوه» یه قدر ایندکدن سوکره غربه توجه ایدرک (تسالییا) بی، یونانستانی و شرقاً استانبول سورلریله قره دکز ساحلی محیط ایدی .

نظر اشقباهنی حلب ایتمکسزین نیکبولی قلعه سی قارشوسنه قدر واردی . قوجه شهسواره، شمات رعدی آکدیرر بر صدای مهیب ایله :

— بره طوغان ! طوغان !

دیه ایکی دغه حایقیردقه قلمه ایچنده بولنان طوغان بک پادشاه شوکت شعارینک بوصورتده ایشیتدیکی صداسندن شاشیروب قالدی . مع هذا ایشیتدیکی شی قولاق چینلامه سی نوعندن اولیوب حضرت پادشاه قلمه خارچنده نداسنی تکرار ایدوب طورمقدمه اولدیغندن همان قلمه دبواری اوزرینه سکیرتهرک مقابله ندایه باشلادی .

طوغان بک قلمه بدنی اوزرنده و حضرت پادشاه دخی استار بدنی حداسنده بولندقلری حالد قونوشغه باشلادیلر . برایکی هفته دن بری دشمن کرک (طونه) نهرندن و کرک قره دن نیکبولی بی حصر و تضییق ایتمکده ایسه ده، پادشاهک امداده یتیشه جکنی قویاً مأمول ایدن غازیان عثمانیا تک مقاومتده نباتدن یوزچویرمدکلری کچی قلمه تک دخی هرطرفی محکم اولدیغنی ودرجه کافیه ده ذخیره لریده بولندیغنی

ییلدیرم بایزید «نیکبولی» مظفریتدن صکره نظر دقتی ینه استانبول اوزرینه عطف ایده رک اولجه یاری بر اقدینی محاصره بی صیقلاشدیردی. ایمپراطورک التجاسی و وزیر اعظم علی پاشانک ارتشاسی نمره سی اوله رق فتحدن واز کچدی . فقط ایمپراطور استانبولده بر اسلام محله سی تشکیله ، جامع انشاسنه ، محکمه کشادینه و هر سنه اون بیک دو قه آلتونی اعطاسنه راضی اولدی .

۷۹۸ دن ۸۰۰ تاریخه قدر عثمانلی اردوسی آناتولی و روم ایله ده حرکات جدیدده بولمشدیر. تیمور طاش پاشا، بر قول اردو ایله آناتولو.

۲۴ — فائده

سلطان بایزید ، یالکز باشنه

سلطان بایزید حرکت واقعه سی دشمنه سزدرمکسزین « نیکبولی اوزرینه وارمش و آلتی ساعت قدر تقرب ایدرک احوال دشمندن خبردار اولتی ایچون (اورنوس) بکی بر مقدار عسکرله صالدرمش ایسه ده اورنوس بک (نیکبولی) اطرافنده کرچکدن دریا خروش بر اردو کورنجه کندی تقریبی بیله سزدرمکسزین دونوب کیفیتی پادشاهه عرض ایلشدر .

پادشاه نیکبولیده (طوغان) بک حالی نه اولدیفنی اوکر نمکی جمله دن زیاده مراق ایدرک او یله کثرتلی بر دشمن ایچندن کچوب قلمه یه یا قلاشقی و آله جنی خبری کتورمک کیمسه نک کاری اوله میه جفته حکم ایدنجه بوتهلکلی ایشی بالذات کورمکی کوزینه کسدرمزمی ؟ بو جرأتی ارکان دولته سویله هیچ بر سنک رضا کوسترمیه جکی و مطلقا منع اولنه جنی درکار بولندیفندن ییلدی مدن کوزی یلمیان اول صاعقه جهانسوز قراکلی بر کیجه ده سرعت و جرأتده کندیبی کبی ییلدیرم اطلاقنه شایان اولان بر آته بینوب کیجه نک ظلمتدن بالاستفاده (نیکبولی) یه طوغری آت صالدردی. و کیمسه یه کورنمکسزین و یاخود کورلسه بیله کیمسه نک

قورقوسز «ژان»، سردار (دو)، مارشال «بووسی قو»، قونت «دولا مارش» اسیر اولمشلردی . بوخبر فرانسه یه وارنجه کلیسا چاکلری ماتم هواری اوردیلر . بالاخره فرانسزلر برهیتت سفارت یوللایه رق ایکی یوز بیک فلورین مقابلنده اسیرلرینی آلدیلر .

بو محاربه نك نتایج مهمه سندن اوله رق (بوسنه ، بلغارستان رومانیا) تحت انقیاده کیردی . عثمانیلر مجارستانك (استیریا) (سیرمی) طرفلرینه کیره رك (میتروویچه) یه استیلا ، په تاو) موقعی احراق ایله اون آلتی بیک اسیر سوردیلر . استانبول ایمپراطورلغی تیریل تیریل تیره دی .

سلطان بایزید مظفریت شاهانه سنی ایالتلره ، یاقینده بولنان حکومات اسلامیه یه بیلدیردی . مصرده بولنان خلیفه عباسی کندیسنه (سلطان اقلیم روم) عنواتی ویردی .

فرانسه دن: سردار (قونت دو)، مارشال (بووسی قو) قونت، (دولامارش) وسائره سلاحلاندیلر . (بورغونیا) دو قه سنك مخدومی قورقوسز (ژان) بواهل صلیک رئیسی آخاب اولندی . پدری مشاور اولق اوزره یاننه (فلیپ دو بار) ایله آمیرال (ژان دووی یه ن) ی ویرایی معتبردها ویردی . بونلرک برابرلنده شواله لر و برطاقم اجرتلی محاربلر وار ایدی . پیاده وسواری اوله رق اون بیک ، اون ایکی بیک کشی قدر وار ایدیلر .

آلمانلار: قونت (پالاتن روپر)، قونت (دوسیلی)، برچوق «توتون» شوالیه لری، بونلردن ماعدا بلجیقا، فلامان، لوکسانبورغ، اسویجره ، انکلز اهل صلیبه ده برلشدیلر . وندیکیلر اعاتات حربیه ایله قالیونلر یوللادیلر . ردوس شواله لری دوختلرینی سوق ایتدیلر . (بولونیا) دن، (اولاح) دن اولاح کی (میرچه) ایله برابر عساکر معاونه کلدی . والحاصل بتون غرب حکومتلری آره لرنده کی منازعه لری اونوده رق «مجارستان» ایله «قسطنطینیه» نی قورتارمق ایچون اتحاد ایتدیلر . بونلرک جمله سی مجارستانك مرکز اداره سی اولان (بودین) ویا (بود) ده برلشدیلر . (سیکیزموند) مجار واولاح عسکرینی بوراده طویلادی .

مستحکمی اولان (نیکبولی) جوارینه وارمش ایدی. (نیکبولی) ده عثمانلی امرای عسکریه سندن (طوغان) بک بولنیوردی .
سلطان بایزید دخی اردوسیه یوریه رک موقع مذکورده بوقارمه قاریشیق اردویه تصادفله محاربه یه باشلامشدر .

نتیجه محاربه عثمانیلره موافق دوشه رک اهل صلیب پریشان اولمش وهرایکی طرفدن ده کلی تلفات وقوعه کلشدر. مجارقرالی (سیکیزموند) بر بالقجی قایغنه یینه رک قاچه بیلدی . فرانسه شوالیه لری همان کاملاً تلف ویا اسیر اولدیلر. امرا اوقدر زیاده ایدی که یالکز «تیمورطاش پاشا زاده امور» بک فرقه سنه ایکی بیگدن زیاده اصابت ایلدی. متفکرک الکیمتدار چادیرلری، مهمات حریه سی عثمانیلرله دوشدی.

۲۳ — فائده

نیکبولی محاربه سی — (براهل صلیب محاربه سی)

اورویا تاریخلرنده محاربه مذکوره شویله مضبوطدر :

مجار قرالی «سیکیزموند» بایزید خانه آناطولیدن عودتنده برهیت سفارت یوللادی. بو هیئت پادشاه مشارالهدن نه حق ایله بلغارستانی ضبط و تخریب ایتدیکنی قرالک آکلامق ایستدیکنی صوردی . بایزید، ایسه حرف واحد سویله مه دن هیئت سفارته قبول سالوننده کی اوقلرله ساثر اسلحه یی کوستردی . فقط عین زمانده «طونه» نک شمالندن کندی علیهنه یوک بر فورطنه نک قوبتی اوزره اولدیفنی آکلادی . تدارکات مهمده بولنه رق استانبولی تماماً ومنتظماً محاصره ایتک ایستدی ایسه ده شمال ترضاتی باشلادیفندن موفق اولمدی .

مجارستاندن غربه آتیلان نعره استمداد بودفه طوبولدی . مجارستانک (غران) یعنی (استرغون) پستپوسی (تیقولا دوکانی زا) نک ریاستنده فرانسه یه کوندریلن برمجار هیئت سفارتی قرال آلتنجی (شارل) حسن قبول ایتدی .

ییلدیرم بایزید ۷۹۴ سنه سنده آناتولی فتوحاتی بیتیرمک ایچون
«بروسه» دن حرکت ایتمشدر .

اولا (قیصریه) ایله (سیواس) اورتہ سنده مغول و تاتار قیرینتی
عشیرت لرینی باشنه طوپلایه رق شقاوت ایدن (قاضی برهان الدین) نامنده کی
سرکرده اوزرینه یوریدی، قاچیردی. بونک اوزرینه (طوقات، سیواس،
قیصری) بی بلاحاربه آلدی. بورادن طوغریجه «سینوب» بکی
«کوتوروم بایزید» ک اوزرینه کیتدی. «قسطمونی» یه کلدیکنده
کوتوروم وفات ایتدی. (عثمانجق، جانیک، صامسون) ده بلاحاربه
آلدی. دولتک شرقی آناتولی حدودی برطرفدن طربزون قراللی
و دیگر طرفدن «ارمنستان» و «کردستان» اوزرینه حکومت سورن
«بایندریه» حکومتی حدودیله برلشدی. روم ایلیده دنخی (افلاق،

بونلردن «دیوشیرمه» آلیرلری. سلطان مراد خداوندکار زماننده دیوشیرمه له
«عجمی اوغلانلری» دنیلمشدره. بونلر اورخان غازی زماننده اولدینی کبی درحال
یکیکچری ایچریسنه ویریز، آریجه تعلیم و تربیه ایدیلیرلری. حتی «ادرنه»
ضبطندن صکره جسم جسم قیشلهلر یایدیریله رق بورالره یرلشدرلشلردی .

«بو قیشلهلر اوزمانلر ایچون بررمکتب عسکری ایدی. زیرا عجمی اوغلانلری
بورالده یدی سنه بونلورلر و موظف و معلم استادلر واسطه سیله عسکرک عالمنده
کوریلن یورغونلق و مشقتلره آلیشدریلورلردی. کندیلرینه برعسکره لزومی
اولان صفات و اخلاق و هنر و معرفت اوکره دیلوردی. و قتلری کلوبده اوجاقلره
چیقان بو عجمی اوغلانلری مکمل برر عسکر دیمک اولورلردی. بیکیکچریلرک
دنیاک هر طرفنده قازاندینی نام و شهرت و ظفر و نصرت، ایشته شو مکتب هنر
و معرفتدن چیقان دلاورلر و مکمل عسکرلر سایه سنده حاصل اولمشیدی»

عجمی اوغلانلری (یکیکچری) (سپاه) (سلحدار) و «بلوکات اربعه» تعبیر
اولنان (علوفه جیان یمین و یسار) (غربای یمین و یسار) و (عزبلر) بلوکلرینه قید
اولنورلردی .

پردی . پادشاه اولاح بکی اوزرینه ییلدیرم کبی یتیشدی . مغلوب ایدرهك ایکی قات ویرکویه باغلا دی . فقط آناتولیده ینه فساد قوبدی . قره مان اوغلی (علی بك) بودفعه «تیمور طاش» پاشایی باصوب اسیر ایتمشیدی .

پادشاه علی العجله «بروسه» یه دوندی . بوراده طوبلانان عثمانلی اردوسی قره مانی بی تلاشه دوشوردی . تیمور طاش پاشایی صالیو پردی ایسه ده کندیسنی پادشاهه عفو ایتدیره مدی . (آقچای) ده اسیر اوله رق تیمور طاش پاشا طرفندن اعدام ایدلدی . (طاش ایلی) و (لارنده) دخی الحاق اولندی .

صکره «تیمور طاش» پاشا روم ایلی بکار کبی نصابولنه رق ده صکره مشارالیه و سائرلینه وزارت ویرلدیکندن علی پاشایه (وزیراعظم) ، (وزیر اول) عنوانی ویریلدی .

عثمانلی مملکتی توسع ایتدیکجه ییارلرده چوغالدی . بناء علیه تیمارلی سپاهیسی ده آرندی . فقط بونلر نیاک عسکری ایدی . مرکزده یکچریلر کبی دائمی و موظف سواری عسکری ترتیبه لزوم کورلدیکندن دیوشیره چوچقلرندن «ابنای سپاهیان» نامیه برلوك تشکیل و تیمارلرک خدمته الویریشلی اولاده انتقالی قانون آتماز ایلدی . محاصرملرده قوللانق اوزره بر طاقم آلات وادواتده احداث ایتشدیر .

۲۱ - فائده

قیشله - مکتب

عثمانیلر خرستیانلر حقلرنده نصل طاورانیلردی؟ یا حکومتلرنی ابقا ایدرک ویرکویه باغلارلردی ، یا خود خواجه کسرلردی . خواجه کسینلر عشر ورسوم ویردکن ماعدا محاربه ده آلان اسیرلر ، یکچری یتشدیرمه کفایت ایتدیره

فقط بو ائنهاده استانبول اوزرینه یوریه رکه ایمپراطور (ژان پالولوغ) ایله اوغلی (مانوئل) ی برقلهده حبس واونک یرینه ساوجی بک وقه سنده کوزینه قایتار سرکه دوکوله رکه جزا ایدیلن (آندرو

فوسولاری بی هکانه زده سالک عثمانیه

«ادرنه» به عودتنده
 تداركات عسکر به ده
 بولنه رق ایلک بهارده
 « تیمور طاش پاشا »
 صریبه، غازی فیروز
 بك «ودین» اوزرندن
 بحارستانه آقدیلر .
 پادشاه بروسه به
 دوندی . تیمور طاش
 پاشا جنوبی صریبه پی
 ضبط ایده رك قرالی
 (استه فان) ویرکو
 ویرمک ویا لکز شمالی
 صریبه ده حکومت
 ایتک اوزره معاهده .
 به منت کوستردی .

سلطان بایزید

پادشاه قره مان اوغلرینک حیلهرینی بیسلیدیکندن آناتولیده کی
 کوچک بکلکری اورته دن قالدیرمفی تصمیم ایتدی .

۱۹ - فائده

قوصوه محاربه سی

صرب اردوسنده یوزبیک و موکب مایونده قرق بیک عسکر وار ایدی .
 عثمانلی اردوسنده ارکان حربینه ریاستی «اورنوس بک» نام پیرجوان همت عهده سته
 تودیع اولمشیدی . بیلدرم بایزید ، یعقوب چلی ، وزیر اعظم علی پاشا ، روم
 ایلی بکلر بکی تیمور طاش پاشا ، آناتولی بکلر بکی صاریجه پاشا ، صوباشی آینه

قوصوه محاربه سی

و ملل سائرہ دن مرکب یوز بیک عسکرلہ قارشی طوردی . (۷۹۱)
سنہ سی شعباننک اون بشنجی صالی کونی «قوصوه» صحر اسندہ ائمدھش
بر محاربه وقوعه کلدی . دشمن مغلوب اوله رق صرپ قرالی لازار
دخی مقتول دوشدی .

— آمان اوله ایسه بی نصل قورتاره جقسک ؟

دینجه :

— سنی بعض اثوابه صاروب، باغلا یوب اورمان ایچنه صاقلارم. کندمده
ایکی بار کیرله قوشوب صوفیه کیده رک عسکر کتوروب سنی خلاص ایدرم .
دیسه سیله قوماندانده بورایی تصویب ایلمهش .
طوغانچی باشی ، قوماندانی صاروب صارمالایوب اورمانده صاقلامش
ایسه ده طوغریجه عثمانی کوینه کلش . بلبان ایله احمد غازی بی آلوب ائقدیسنک یانه

(بوسنه، ھرسك، آرناوود، اولاح) بكارىنى دە كندىلر يەنە جلب ايتدىلر. ايكى يوز بيك عسكر طوبلادىلر. تيمورطاش پاشا (طوبليجه) دە مغلوب اولنجه صرپلرلە بلغارلر ك برلشمەلر ينى منع ايتك ايچون چندرلى قرە خليك اوغلى وزير اول «على پاشا» كافي قوتلە بونلر ك اوزر يەنە آتيدى. (طرنوھ) يى، (شمى) يى آلدى. (نيكولى) يى محاصره ايتديكى ائنادە سلطان مراد دە يتيشدى. شيشمان، دامادى سلطان مراد ك عفو يەنە التجا ايتدى. متداخل ویركولر ينى ويردى. طرف دولتدن دە (سلستره) كنديسە اعاده ايدلدى. فقط براز صكره (شيشمان) يەنە آزدى. بودفعە على پاشا (نيكولى) يى تکرار محاصره ايتدى. قرال، قاريسى و اوغللر يەنە برر كففە صاريله رق على پاشانك آياقلىر يەنە دوشدىلر. پاشا مرقومى حضور پادشاهی يە يوللادى. بر کره دها مظهر عفو اولدى.

سلطان مراد ايسە اردوسيله «قوصوه» يە طوغرى توجه ايتمش ايدى. صرپ قرالى (لازار)، (صرپ، مجار، اولاح، بوشناق)

معتدل اوله رق صوفيه قوماندانى بزم «اوزونجه سوندك» ايله برابر آوه چيقمشدى. قوماندان، بر آوارقه سنه دوشهرك طوغانجى باشى ايله «تاتار بازارى» يولنه طوغرى خيلى ايلروله مش. فقط آقشام دە اولمش. صوفيه يە هودت ممكن اوله مانجه عثمانلى حدود يەنە قریب برکويه گلشله. اوزمان طوغانجى آتندن اينهرك :
— رخصتکرله کويه واروب ترکردن بر آزيم ويه جك کو توره يم. ديه اذن آلمش.

قوجه سوندك، کويه وارنجه (دلى بلبان) ايله (احمدغازى) نامنده ايکى دلاوره راست گلش. صوفيه قومانداننك شوراده يقينده اولديغى سويله مش، فصل ياقلايه جفنى دە آکلاشم، سوندك، افنديسنك ياننه عودت ايدنجه قوماندانه :

— ترکر بزم بوراده اولديغىزى آکلاديلر ديسوبده قوماندان قورقه رق :

(راغوزه) جمهوری سفير يوللايوب بر تجارت معاهده سی عقد و سنوی بش یوز دو قه آلتونی و یرمکی تعهد ایتدی که عثمانیلرله خرستیانلر آره سنده ایلک عقد ایدیلن معاهده بودر .

تاریخ بوراده دیورکه: لاشاهین پاشا حاجی ایل بکک موفقیتتی چکه میه رک مشارالهی زهر لتدیرمشدر .

بلغار پرنس لردن (قسطنطین) ک مقرر حکومتی اولان «کوستندیل» ضبط ایدلیکی کبی ینه بلغار لردن (دسپوت طاعی ، سیروز) آلتدی . صربیلیر (نیش) ی ترک ایتدیله . صرب قرالی (لازار) اردوی عثمانی به بیك سواری و خزینه به الهی قیه کوموش و یرمک اوزره صلحه راضی اولدی . بلغار قرالی (سیشمان) دخی و یرکویه یآندی . حتی قیزی سلطان مراد خداوندکاره و یردی . فقط ایرتسی سنه و یرکوسنی و یره مدیکندن «اینجه بلبان» نامنده کی بر قوماندانمز بلغارستانک ایکنجی شهری اولان (صوفیه) بی آلدی .

دیگر طرفدن (تیمور طاش) پاشا (مناستری ، پرله بی ، اشتپی ، قارلی ایلی) ضبط ایتدی . بو ائشارده ایدی که (کر میان) اوغلنک

۱۶ — فائده

لسان تاریخی نمونه لرندن

سلطان مراد خان اول عمرنده (ادرنه) و (قوصوه) محاربه عظیمه مشهوره لرینک نمره غالبیتی اوله رق ممالک عثمانیه (طونه) ساحل لرینه و (صرب) حدودینه قدر توسیع قیلنوب بعد ازین محارباتک اک خیرلو و منفعتلوسی روم ایلنده وقوع بوله جفتدن (ادرنه) شهری روم ایلی پای تختی اتخاذا اولندی . آناطولیجه دخی (آقره) و (بیضا) سنجاقلری حرباً و (اسپارطه) سنجاغی

بروسه یه چکلمش ایدی . پاشا ، بویله قوتلی براردونک ورودینی « مریح » نهری طرفلرنده (چرمن) اوزرنده آکلایوب بروسه یه خبر یوللامقده برابر « حاجی ایل بکی » ده درت بیگ سواری ایله استکشافه کوندردی . حاجی ایل بک کیجه نك قارا کلغندن بالاستفاده بونلری باصدی . عسا کر متفقه شاشیردی لر . صرپ بکلری قاچار لر کن (مریح) ده بوغولدی لر . بحار قرالی فرار ایدوب قورتولشنی بوینده آصیلی طوران حضرت مریمک تصویرینه عطف ایتدی . سلطان مراد بوخبر مظفریتی ، اردوسيله (بیغا) یه کلدیکی صرمده خبر آلدی . کمال سرور ایله بروسه یه دونه رک « بیله جک » و « بروسه » طرفلرنده جامعلر ، خیرات انشا ایتدیردی . حاجی ایل بکک بونلری باصدینی یره « صرپ صندیغی » دینیلدی .

بومظفریت عظیمه تراکیایی ، بلغارستانی کاملاً و صربستانک برقسمنی عثمانیلره قازاندیرمق نتیجه سنی ویردی . صرپ قرالی (ووقاشین) ک اوغلی (مارقو) انقیاده مجبور اولدی . شمالده بولنان

مورخلره کوره بزم بیلدیکنز طفرالک اورته یرنده کی اوج عمودی خط سلطان مرادک اوج اورته پارماغی ، ینه بزم بیلدیکنز طفرالک صاغ طرفنه اوزانان چفته خط باش پارمنی وصول طرفنده کی منحنی خطلر و یاخود طفرالک ایچنده بولنان « المظفر دائماً » ده کی میمک کشیده سی ده سرچه پارماغی جهتی ایمش . فقط طفرانک عثمانیلردن وحی اسلاملردن پک چوق زمان اول موجود اولدینی مظنوندر . بونک برنوع « آرمه » اولدینی بیله مرویدر .

ظفرالرده بادشاهک آدی ایله پدرینک آدی و برده « المظفر دائماً » ترکیبی موجود اولوب غازی ایسه (الغازی) کله سی صاغ طرفده کی بوشلغه یازیلیر . بو بوشلغه چیچک و ساژره قونولدینی کبی پادشاهمز سلطان « محمد خامس » حضرت تارینک طفرالرنده اولدینی کبی بعضاً ده اسم یازیلیر .

کیتمشلردر . علمادن « قره رستم » اجتهادیه اموال غنائمدن بشده بر آلمسی « خمس شرعی » قرار کیر اولمشدر .

۷۶۶ ده روم اینلیده غایتله مهم بر حادثه غالبیت وقوعه کلمشدر :

(تراکیا) یعنی ادرنه ولایتی وحوالیسنک ضطی حسیله عثمانیلر « بالقان » شبه جزیره سنده بولنان بلغارلر و صربلر کبی قوتلی ایکی « اسلاو » حکومتیله تماس ایتمشلردر . دیگر طرفدن روماده بولنان پاپا بشنجی (اوربن) ده مسلمانلر علیهنه بر « اهل صلیب » محاربه سی آچیلماق ایچون تشویقاتده بولنیوردی . اوروپانک غربنده و جنوب شرقیسنده بولنان خرسیتیان پرنسلری بوتشویقاتدن متأثر اولدیلر . حتی مجار قرالی (لوئی دان ژوو) ، جنوبی صربییه پرنسلری (ووقاشین) ایله (اوغلی یه شا) ، بوسنه قرالی (تی ورت قو) ، بلغار چاری (شیشمان) ، اولاح وویوده سنی (میرچه) برلشوب آتمش بیک کشیک براردو ایله اوزرمزه یوریمکه باشلادیلر . پادشاه روم ایلی محافظه سنی « لالاشاهین پاشا » یه بر افرق

اهل صلیب محاربه لری اوروپا ایله عالم اسلام آره سنده کی مناسبی تزید ایتمش واوروپایلر صنایع و مدنیت اسلامیه دن عبرت آله رق اوزماندن بری طریق تمدن و ترقییه کیرمشلردر .

۱۵ — فائده

طغرا

« راغوزه » جمهوریته عقد ایدیلن معاهده بر فرمان صورتنده یازلمش ایدی . ایلیچیلر بونده طوغریدن طوغروه پادشاه طرفندن امضا کبی بر علامت بولمنسی ایسته دیلر . سلطان مراد حضرتلری ده همان اللرینی مرکبه باتیروب فرمانک بالاسنه باصدی . ایشته عثمانیلرده ایلك طغرا بو نجه مراد خاندنر . دینیور .

بش بيك عسكره
 «آقره» اوزرينه يو-
 ريه رك ضبط ايتدی.
 بعده روم ايلي به
 چكرك صيره سيلاه
 «چورلی» بی، «چتال
 بورغاس» ی، حاجی
 ایل بکی ایله اورنوس
 بك دخی «كشان»
 و «ديمتوقه» بی الده
 ايتشلردر. بو ائناده
 «ادرنه» دخی آلتهرق
 لالا شاهین پاشا
 «زغره» و «قلبه»

غازی مراد خداوندکار

و اورنوس بك دخی «كوملجنه» و «يكيجه واردار» طرفلرينه

۵ نجی اهل صلیب، پاپا اوچنجی (هونوریوس) ك حایه سنده اولهرق تشکل
 ایدهرک مصرده بوزولملشدر .

۶ نجی، (پاپا غره غوار) ك حایه سی آلتنده اولهرق آلمانیا ایمپراطوری
 ایکنجی «فره دریق» طرفندن اداره اولمش ومومی ایله قدسی بلا محاربه ضبط
 ایتمش ایدی.

۷ نجی و سکنزنجیبی فرانسه قرالی «لوی» طرفندن ایقاع ایدلمش
 وبرنجیسنده ممرده «دمیاط» ضبط ایدهرک بعده مغلوب اولمش وعسکرنده وبا
 علتی چیمقله اسیر دوشمش ایدی. آغیر برفدیة نجات ویره رك قورتولدی.
 ایکنجیسنده ایسه تونس کیدوب اوراده وفات ایتدی.

اوجنچی باب

مراد خداوندگار

- ۱ -

۷۲۶ ده تولد ایتمشدر . جلوسی ۷۶۱ سنه سنه مصادف اولوب
اوتوز بش یاشنده ایدی .

عثمانیلر روم ایلی به هنوز کچمش واستانبول ایمراطورلنی دخی
بالقان حکومتلرندن (صرب، بلغار، آرناوود) وسائر ممالک قراللرندن
امداد ایسته مش ایدی . بوجهته بر آن اول «ادرنه» نک ضبطی قرار کیر
اولدی . فقط «قره مان» بکی آنقرده بولنان و (اخی) نامیله مشهور
اولان دره بکلریله بر لشه رک تجاوزه باشلادی . مراد خداوندگار، یکر می

وحتی «سوریه» به کیره رک اورفه، آنطاکیه وقوسی ضبط ایتمشدر . سلجوقیلردن
(قلیچ آرسلان) بونلره مقابله ایتش ایسه ده مغلوب اولشیدی .

۲ نجی اهل صلیب، پاپا اوجنچی (اوژمن) ک تشویقیله طویلانه ورق ینه
استانبوله و اورادن شامه کیده رک محاصره ایتش ایسه لرده مغلوب اوله رق
دوئمشلدر .

۳ نجی اهل صلیب، پاپا اوجنچی (قله مان) ک حمایه سی آلتنده طویلانه مشدر .
پوتجمعه فرانسه ، انکلتره قرالریله آلمانیا ایمراطوری دخی وار ایدی .
«عکا» ینی محاصره ایتمشلر سه ده یرچوق تلفات ویرمشلدر . (صلاح الدین ایوبی) نامنده
براسلام مجاهدی بونلری تارمار ایتمشدر .

۴ نجی اهل صلیب، پاپا (ئی نوسانک) ک حمایه سنده اوله رق (فولق) اسمنده
برتمصبک تشویقیله طویلانه مشدر . پوطاقم استانبوله کلدرکنده بوراسنی ضبط
ایتشلر و ایمراطورلنی روملردن آلمشلردی .

سندن ده بر درجه یه قدر آری طور مقده ایدی . هله ایمراتور -
 لرینک احوالی بسبتون انتظام حکومتی چیغیرندن چیقارمش و بو
 جهته بروقتلر بش یوز بیک نفوسه قدر یوکسه لن قسطنطنیه اهالیسی
 اوتیه بری یه هجرتله آزالمشیدی . حتی ایمراتورلر « جنوز » نامیله
 شمدیکی ایتالیا نیک (جنوه) شهرندن ظهور ایدره رک کیجیلکده ودکز
 تجارتنده فوق العاده ترقی ایدن اوزاق بر حکومتک یاردیمیله نائل
 حکومت اولمغه تنزل ایدره رک شهرک قارشی جهته ده کی « غلظه » بیله
 جنوز لیلره کچمش ایدی .
 عثمانیلر روم ایلییه کچمکله برابر آناتولیده همان هر طرفدن
 محصور ایدیلر . بونلر میاننده بالخاصه « قره مان » اوغلیریله « اسفندیار »
 اوغلیری پک زیاده اندیشه ویریوردی . فقط جمله سی یکدیگر لرینک
 علیهنده ایدیلر . بوجهته اتحاد و اتفاق ایدمه یورلردی .

۱۴ - فائده

اهل صلیب

قدس شریفی اسلاملرک الندن آلق و اسلاملرک قوت و سطوتنه خلل کتیرمک
 فکر و مقصدیله پاپلرک همایه سننده اوله رق اوروپا حکمدارلریله دره بکرینک
 قومانداری آلتنده تجمع وطاقم طاقم اسلام مملکتلرینه هجوم ایتش اولان
 متمصب خرستیان کروهلرینه ویریلن اسمدیر . بونلر روبالرینه قیرمنی حاج
 دیکرلر ایدی . بوندن طولانی کنندیلرینه (اهل صلیب) دینلدی .
 استقلال عثمانیدن ۲۰۹ سنه اول ظهور ایتش و باشیجه سکز دفعه وقوع
 بولشدر :

۱ نجهی اهل صلیب ، (پیه) نامنده برپاپاسک و پاپا ایکنچی (اوربن) ک
 تشویقیله او یانه رق قرمدن استانبوله کلشدر ، بورادن آناتولییه کچره رک ازنیقی

قدر نفوذ لرینی تأسیس ایتدک لری ائناده - «صرپ صندیفی» وقعه سیله
دخی تظاهر ایدیورکه - شمالده «بلغارستان»، شمال غربی یه طوغری
«جنوبی صربییه»، غرباً «بوسنه»، آرنائودلق» حکومتلری ایله تاس
ایتمش لردر. فقط بوتاسلری قیزغین آتسه دوندیرنینه استانبول
ایمپراطورلغناک اقوام خرسیتیانیه ایله آناتولیده کی کوچک اسلام
حکومتلرینی عثمانیلر علیه تشویق ایتمه سی و - ایلروده کوره جکمز
وقوعادن دخی آکلاشیله جنی وجهله - اوروپاده او زمانلر (دین)
نامه حرکت ایدن پاپالرک بالذات ویا بالواسطه نصرانیتی یالکمز حکومتمز
اوزرینه سوق ایله مسیدر.

استانبول ایمپراطورلغی اوزمانک مدنیت و معرفتته مالک بر
حکومت ایدیه ده ملتیک، قومیتلرک بقا و ترقیلرندک زیاده تأثیری
اولان صلاح حالدن آیرلمش و فساد اخلاقه کرفتار اولمش ایدی.
بوندن ماعدا خرسیتیانلغ (شرق کلیسائی) یعنی (اورتودوکس)
مذهبنک اساسی و مقامی (قسطنطنیه) ده بولنمقده و «روما» ده کی غرب
کلیساسندن یعنی «قاتولیک» مذهبندن آیری بر (اداره روحانیه) یه
مالک اولدیغندن اوروپانک قاتولیک اولان سائر اقوام خرسیتیانیه -

قره مان اوغلی غائله لری ۸۷۱ تاریینه قدر دولت عثمانیه نی مشغول ایتمش.
او تارینده فاتح سلطان محمد خان طرفندن بیزن قره مان حکومتی عثمانی ملکنه
الحاق اولتمشدر.

اخیر: دوله - سلجوقیه نک صوک زمانلرده ظهور ایتمش بر درویش
طائفه سی ایدی. بیلرندک بر سر وارا ایدی. بولر بر لرینه و علی العموم ایتای بشره
معاونت ایتکی برنجی وظیفه بیلرلردی. ذاتاً «اخی» دیمک قرداشم دیمکدر. ایچلرندن
به نیلری سلجوقیلرک انقراضندن استفاده ایدهرک آقره و سیواس طرفلرندک
بعض کوچک حکومتلر تشکیل ایتمشلردی.

ایمپراطور لنگ حالی بك بحرانلی ایدی . عثمانیلرك آناتولیده ظهورندن اول ایکی اوج صنف اراضی به ملاك ایدی .

۱ — آناتولیده : ازنیق ، ازمید ، بروسه ، اسکدار ، آلاشهر مغنسیا ایله قره دکزده برقاچ شهر .

۲ — روم ایلیده : قسطنطینیة ، تراکیاده (شمدیکی ادرنه ولایتی) (ادرنه ، سیروز ، میسوری ، سیلیوری) ، ماكدونیاده : (سلانیک ، کلیولی) و سلانیک ، کسندیره ، آینه روز قضاالریخی حاوی اولان «خالکیدیق» شبه جزیره سی ، تسالیانك برقسیمی .

۳ — ردوس ، بوغچه آطه ، و برقاچ جزیره دها ...

عثمانیلرك ظهورندن روم ایلی به مرورلری مدتی آره سنده آناتولیده کی اراضی بی همان کاملاً غائب ایتدیکی کی روم ایلیدن دخی «کلیولی» شبه جزیره سندن ال چکمه که باشلامش ایدی . هله قوّه عسکر به جه بك ضعیف ایدی .

عثمانیلر روم ایلی به مرور ایده رك آز زمان ظرفنده «چورلی» به

دوستانه پیدا ایده رك بعده حیلہ ایله قلعه بی ضبط ایله مشدر . بونك اوزرینه سلطان علاء الدین بورانك محافظلغی آنك اوغلی قره مانه ویردی . قره مان بر آز صکره (آرمنك) ی ضبط ایله (لارنده) بی مقر حکومت اتماذ ایش و حکومتنه (قره مان) حکومتی دیدر مشدر .

دولت سلچوقیه نك انقراضنده قره مان اوغلی «محمود» بك هنوز سن بلوغه وارمش ایدی . بو یاورو (بدرین الدین) عنوانبه (ارمنك) ده حکومت تأسیس ایش و وفاتنده (یشی) و (سلیمان) ناملرنده ایکی اوغل براقشدر . (یشی) بك زمان حکومتی سکونله کچمش ایسه ده (علاء الدین) جالس حکومت اولدقه عثمانیلری چکمه رك فتنه و فساد ترتیببه اوزرلینه حرب آچمه ایتدار ایله مشدر . ایشه قره مان اوغللرینك مختصر ترجمه حالی بوندن عبارتدر .

وضعیت اطراف

عثمانلیرك روم ایلییه مرورلری حسیله اطرافك وضعیتینی بیلیمك كله جك وقوعاتك ایجه آکلاشلمسی ایچون الزمدر .

عثمان غازی ، دورنده کی فتوحات صرف شماله ، شمال شرقی ایله شمال غربییه منحصر اولدی . اورخان غازی ، دورنده ایسه دهازیاده غربه توجه ایدیلهرك «قرهسی» الحاق و «ازمید» ، «مکلیک» کی ساحلی مملکتلرک ضبطیله «مرمره» دکزینک آسیا سواحلی کاملاً استرداد اولندی . شوخالده آناطولیده حکومات صغیره دن شرقزده «آتقره» ده «اخیر» قسطمونیده «اسفندیار اوغللری» ، جنوبمزده (قره مان ، کرمان ، حمید ، تکه ، منتشا) ، جنوب غربیمزده دخی (صارو خان ، آیدین ایلی) بولنوب شالمزده ایسه یالکز استانبول ایمپراطورلغنک خیال حکومتی اوچوشوب طوریبوردی .

۱۳ — فائده

قره مان اوغللری — اخیر

سلچوقیلرک اقرراضدن صکره (قونیه) ده تشکل ایتمش برحکومت ایدی . مؤسسی (قره مان) نامنده بری اولوب پدیری ارمیندن دوئمه (نور صوفی) نامنده بر شیخ ایدی . نورصوفی (آماسیه) ده «بابا الیاس» نامنده بر شیخک مریدی اولوب بابا الیاسک قتلندن صکره قونیه یه کلهرک اوراده مریدلرینی چوغالتمش ایدی . حتی سلچوقیلردن (علاءالدین ثانی) نورصوفی یه اعتقاد تامله معتقد اوله رق قرینی نورصوفینک اوغلی قره مانه ویرمشدی .

نور صوفی ، اوغلنک استقبالی تأمین ایتدکن صکره (سلفک) جوارینه چکلمش وروم ایمپراطورلرینک اداره سنده بولنان بو اسکله نک محافظیله مناسبات

اورخان غازی دوری

خیرات و حسنا ته میلی چوق ایدی. ایلك مدرسه زماننده (ازنیق) ده تأسیس ایدلمش و مدرسلکنه مشاهیر علمادان (مولانا داود قیصری) تعیین قلمشدر .

ایتمک اوزره امرای مشهوردن «قره مرسل» نامنده کی ذاتک باش بوغی بولندیغی بر (اینجه دونما) طرفندن اجرا قیلنمش ایدی . حتی بعدالفتح (ایمرالی) یعنی (امیر عالی) نامنی آلمش اولان (قالو لینی) جزیره سنه دخی «قره علی» قومانداسیله سوق اولنان مفروزه عسکریه نک «قره مرسل» اداره سنده بولنان مذکور دونما طرفندن کوندرلمش اولسی عادتاً محققدرد . بناء علیه عثمانلیلرک ایلك قبودان دریایی «قره مرسل» در .

«قره مرسل» دن صکره ایکنجی خدمت بحریه شهزاده سلیمان باشاده کوریلور . چونکه پاشای مشارالیه ترتیب ایلدیکی صالدر واسطه سیله (کلیبولی) یه کچوب روم ایلی فتوحاته باشلامشدر .

دور استیلامزه بر مبدأ صحیح آرانیه‌جق اولورسه « روم ایلیه
مرور » تاریخی کو سترمک روادرا .

سلیمان پاشا روم ایلیه مرورندن صکره (کلیولی) ، (بولایر) ،
(معقره) ، (ایصاله) ، (تکفور طاغی) و سائره بی ضبط ایدهرک
شماله طوغری ایلیله مکده دوام ایتشدر .

۸۶۰ سنه سی تاریخ عثمانیزده حزن وماتمله مشحوندر . چونکه
شهزاده مشارالیه آوده آتندن دوشهرک متأثراً ارتحال ایلدیکی کبی
سلطان « اورخان » دخی بویله بر ولد نجیبک فراقنه طیانه میهرق ایکی
آی صکره عازم آخرت اولمشدر .

سلطان اورخان اوزون بویلو ، بیاض و جزئیجه پنبه جلدلی ،
چاتیق قاشلی ، ایری والا کوزلو ، قوچ بورونلی ، خفیف اللحیه اولوب
برقولاغنده سیاه بزبک وار ایدی .

۱۲ — فائده

عثمانلیرک ایلیک کمیجیلکی

عثمان غازی دورنده مرمره دکیزی اوزرنده آنجیق بر قاچ میل امتدادنده
ساحله مالک ایکن (مدانیه) کورفرینک قارشیبسنده کاش (قالو لینی) آطه‌سنه
(قره‌علی) نامنده بر سردارمزه ، بر متدار عسکرله قایقرله باینوب صالدرمش
وبک‌چوق غنیمت آله‌رق عودت ایتشدر . بوقره‌علی (آیفود آلپ) نام قهرمانک
اوغلیدر .

دور عثمان غازیده دکزجیلکمز وقوعاتندن اولهرق ینه مدانیه ساحلنه
یقین (کییوس) جزیره‌سنه بر آقینمز واردر .

تاریخ دیورکه :

بو سفر ، اوزمان دوات علیه‌نک مرمره دکزنده کی آناتولی ساحلنی محافظه

در حال اطرافدن بر طاقم صیغیر لر طوپلاتوب کسه رك طولوم
 دریلرندن ساللر یایدیرمش وهر صاله قرقر آدم بیندیرمش .
 شهزاده نك سالنده « آق سنقر » « قزیل اوغلان اوغلی » « قره
 تیمور طاش پاشا » « قره حسن اوغلی » « آچه قوجه اوغلی » ، « بلانجق
 اوغلی » کبی امکدار لر بولنمشلر ، حاجی ایلبکی ، آجه بک . غازی فاضل
 واورنوس بکلرده دیکر بر صاله بینمشلر . صولرله قارشی قیپی یه
 کچوب « چنی » قلعه سنی باصمشلر . اها لیسنه طوقونم یوب آنردن
 کیلر تدارك ایتمشلر . ینه اوکیجه بو کیلرله اوچ یوز دلاوری روم
 ایلی یه کچیرمشلر . بو صورتله اوچ کون ظرفنده اوچ بیك کشی پی
 آق طارمه ایتمشلر . (بولایر) ایله (آچه لیمان) ده کی روم کیلرینی
 یاقمشلر . (آیاسلونیه) قلعه سنی ده فتح ایدره رك سکنه سنی قارشی « قره سی » یه
 نقل ایتمشلر . بو وقعه هجرتك ۷۵۸ نجی و استقلال عثمانینک اللی
 ایکنجی سنه سنه تصادف ایدر . عثمانیلرک تاریخ سیاسی واجتماعیلری ده
 بوندن صکره بیوک بر تحول کوسترر .

حتی ناظم مولود نبی «سلیمان چلبی» که مشارالیه سلیمان پاشای غازی نك، سعی هم
 مشربی واحیاناً سر حقه زمنه دانی اولوب مصاحبتله شرف کسب ایدن همنام
 مؤدبی ایدی ، مجاهد بزکوارك روم ایلی یقاسنه کچدیکنی ایشیتدی . تهنت
 غزایه دعانامه بی همتا انشا ایدوب مناسبتله بومطلع غرانی املا ایتمشیدی .

بیت :

« ولایت کوستروب خفته صویه سجاده صالمش سین »

« یقاسین روم ایلی نك دست تقوا ایله آلمش سین »

اولا (اودکوکاک) قلعه سن آلدیلر . خلقن عموماً قلیچدن کچوروب بعده
 (اکسیمل) قلعه سنی فتح ایدوب ایچنده کیلری خراجه کسیدیلر

[کنه الاخبار — عالی]

غازی ممنون اوله‌رق بوکار مشکلی حقیقهٔ اهلی اولان مشار الیه
حواله ایتمش .

سلیمان پاشا، بوامر اوزرینه سواحلی تدقیق ایچون «قبو طاعی» نه
کلش . جوارده کی «آیدنجق» خرابه‌سنه کیده‌رک اطرافی تماشایه
باشلامش .

بر آقشام مشارالیه مقصدینی اوراده «آجه» بک وغازی «فاضل»
بک ایله «اورنوس» بکه آچمش، فاضل بک ایله آجه بک‌ده همان بر
صندال ویاصال ایله قارشو طرفده کی «چنی» کوینه کچه‌رک باغیر
ایچنده برخرستیان یاقه‌لیوب عودت ایتمشر .

سلیمان پاشا، اسیره التفات ونوازشله معامله ایده‌رک کولکنی
وقلاوزلق ایده‌جکنه دائر وعدینی آلمش .

۱۱ - فائده

لسان تاریخی نمونه‌لری

اولا آجه بک وفاضل بک «کهر» نام محله واردیلر . بر صال دوزوب
ایکیسی بئندیلر . «کلیبولی» دن یوقاری «جاتنک» نام قلمه جوارینه چیقدیلر . کیجه ایله
باغیر آراسنده برخرستیان بولوب اول کیجه بئری سلیمان پاشایه دیل کتور دیلر .
منزبوره سلیمان پاشا خلعت فانیزه کیدر بروب رعایت اولمغله بونلره رهنالقلر
ایلدی . یتمش سکسان کشیله وبمضلر قولنججه قرق نفر آدمه سلیمان پاشا ومنزبو-
ران دلیران قوی الحشاء زوم ایلی یقاسنه کچدیلر . وزبان حاله کویا که بوابیاتی
اوقودیلر .

نظم :

«آق دکزی کچمش بز برایکی صالاه
«اولدی بز صالمز تخت سلیمان ییزه
هت مردانله غیبدن ارسالاه»
کوزلرمنز آچمش احسن اعمالاه»

قره‌سی امراسنک بیوک‌لری « حاجی ایل بکی ، غازی فاضل بک ، آجه بک » و « بروسه » فتحنده ایچریده قوماندان اولان « اورنوس » بک ایدی . بو ذاتلرک بالآخره دولته بیوک بیوک خدمت‌لری سبق ایتشدور .

قره‌سی فتحندن صکره یکریمی سنه قدر حرب اولمامشدر .

۲ - روم ایلییه مرور

تاریخلر مزک روایتنه کوره اورخان غازی « قره‌سی » فتحندن عودتدن صکره برکون روم ایلنه کچمک فکرینی اورتیه قویمش . اوئانده حضورنده بولنان شهزاده « سلیمان پاشا » دخی بو خدمتک کندیسنه تودیعی ایدلمسنی استرحام ایتمش . بونک اوزرینه « اورخان »

عسکرله ویرلمش ، بش یوزدن باقی قالان دیکر کوبلر « خاص » اعتبار اولنه‌رق شهزاده‌له ، وزیرله ، بکر بکرینه ، میرلوالره و سائر بیوک‌له بوندن حصه‌ل آیرلمشدر . باقی قالانده « خاص هایون » نامیله خزیته دولته بر اقله‌مشدر . بو خاصلر ، تیمارل چفتک دیمک دکل ایدی . چونکه هر خاص و تیمارک حاوی اولدینی اراضی شونک بونک تارلاری اولوب صاحب‌لری بوتارلاری اکوب ییچرلر و یالکز عشریله آلیم صاتیم خرجنی خاص و یا تیمار صاحبنه ویریرلر . تیمار صاحب‌لری تیمارلری اولان اراضی داخلنده اطوررلر و حرب و قوعنده مکمل سلاح و توانا آتی و حالنه کوره آدم‌لریله برابر هانکی میرلوییه تابع ایسه‌لر آنک قومانداسنه کیره‌رک محاربه‌یه کیدرلرلر .

دولتک وارداتی جزیه شرعیه‌دن ، خرسیان بک و تکفورلرندن آلتان مقطوع ویرکولره خاص هایون اعشارندن ، کرک و طوزله‌لر حاصلاتندن عبارت اولوب محاربه‌ده آلتان غنائمک دخی بش‌ده بری (خمس شرعی) بوکا داخل ایدی . خمس شرعی بو وارداتک اک بیوک ایدی . مصارف ، وارداته نسبتله پک آرز ایدی . فضله واردات ایله‌ده جامع ، مدرسه ، کوبری ، خان ، حمام یا ییلبردی .

۸۳۷ ده «قره‌سی» حاکمی «عجلان» بك وفات ایتدی . بیوك اوغلی مقامنه كچدی ایسه‌ده فنا خویلی بر آدم ایدی . اهالیسی معیت پادشاهیده بولنوب اولاد معامله‌سی كورن «طورسون» بكك تعینتی استرحاماً عجلان بك امراسندن «حاجی ایل» بکی كوندردیلر . بونك اوزرینه قره‌سی اوزرینه حرکت اولنه‌رق اثنای سفرده «كرماستی» «میخالیج» «اولوباد» قلعه‌لری ضبط وبالاخره بتون «قره‌سی» عثمانلی مملكتته الحاق اولندی . بیوك شهزاده «سلیمان» پاشا دخی والی نصب ایدلدی . (۸۳۸)

«علاء‌الدین پاشا» ازنیق فتحندن صكره وفات ایتمش ایدی . مشار الیهك وفاتندن صكره «سلیمان پاشا» وزیر اولدی . مشار الیه قره‌سی امراسنی ، بیوكلرینی یرلرنده ابقا ایتدی . بو برطوغری سیاست ایدی .

۱۰ - فائده

تشکیلات اداره - اراضی

فتوحات ایله دولت سیودكجه اداره تشکیلاتی دخی یاییلدی . عثمان غازی «ازنیق» شهرینی محاصره ایدرك «یكی شهر» ه عودتنده تحت اداره - سنده بولنان یرلری برر قضا و یاسنجا ق صورتنده تفریق ایدرك تنسیب ایتد - كلرینی بوراله متصرف ایتمش ایدی . حتی (قره‌جه حصار) ی حضرت اورخانه (اسكیشهر) ی برادری (كوندوز آلپ) ه ویدرك (این اوکی) ایله (یورت حصار) ه آیفود آلپی ، (اینه‌كول) هده «طورغود آلپی» تعین ایتمش ایدی .

براز صكره طوغریدن طوغریه «سنجا ق» و «قضا» لمه آیریلدی . سنجاقلرده برر «میرلوا» ، قضالرده برر «قاضی» بولنوردی . اراضی دخی «تیمار» و «خاص» ناملریله ایکیه آیریلدی . مثلاً بش یوز كونی اولان برسنجاغك ایکی اوج كونی ایجابه‌نه كوره ايكیشره ، اوچردن طقسان تیماره آیریله‌رق

قیافت عسکریه به کلنجه: عسکرک بیاض رنگلی کلاه کیمه لری
قرارلاشدرلمش و بوندن طولای قیافت عسکریه بی ایلك ایجاد ایدن
عثمانیلر اولمشدر .

ترک بهادرلرندن « یایا » نامیله تشکیل ایدیلن بیک نفرلك صنف
بزده کی تشکیلات عسکریه نك اساسیدر . یکی چری بو صنفدن صکره
احداث ایدلمشدر .

اورخان غازی (۷۳۱) ده (ازنیق) ی تماماً فتح ایلیه رک استانبول
ایمپراطورلغنه بیوک برضربه اورمشدر . حتی (طراقلی) و (مملیک)
قصبه لریله مرمره قییلرینی تا «قارتال» قدر آلمشدر . ازنیق، فتحدن
صکره « بروسه » نك یرینه پای تخت اتخاذا ایدلمشدر .

۹ - فائده

سلاحلر

دولت عثمانیه نك تأسسی زماننده اوروپاده تفنك و طبانجه نوعندن اولان
خفیف اسلحه ناریه ایجاد ایدلمش ایدی . فقط استعمالی شرقده بیلمه دیکی کچی غریبه
دخی نادراً قوللانقده بولنمش ایدی . بوسیدن عثمانلی اردوسنك بدایت آسننده
یکچیریلر ک نکش یعنی پای ایله مجهز اولوب اوق آبار و بوندن ماغدا اوزرلرنده
قلیج ، بیچاق و ننجر دخی طاشیرلردی . دیگر پیاده لری ایسه کرک بوسلاحلرله
و کرکسه قما ، بالغه ، تبر ، طوبوز کچی اسلحه ایله مسلح بولنورلردی . ک نکشدر
ایچنه اوق طولیدرلمش « تیرکش » نامنده براوقلفی آرقه لرنده و پای لرنده
طاشیرلر ایدی . پیاده لر من طقوزنجی ء رهجری به قدر صپان دخی قوللانمشدر .
سواریلر قنجلرینی پیاده لر کچی بویونلرینه طاقار و مچی اکثریت اوزره یان
طرفلرینه آصارلر ایدی . مزراق ، لوبوط ، کورز و یا طوبوزی لرنده طاشیوب
جریدی بر قاج عددی بر یرده اوله رق بر طوربه دروننده اکرک یان طرفنه
باغلارلر ایدی . بونلر یای ، اوق ، قالقان دخی قوللانمشدر .

[قیافت عسکریه]

بر اثر حمیت و مروتی کوستردی. اورخان غازی فتوحات ایله مشغول اولدیغی صیره لرده دولتک عسکری، ملکی تشکیلاتی وجوده کتیردی. یعنی دولته برطرز مدنی و یرمکه موفق اولدی.

بو تشکیلات اوچ ماده اوزرینه اجرا ایدلمشدر:

۲ — بوزمانه قدر خلقک النده سلچوقیه پارملری بولنیوردی.

بونک عثمانلی سکه سنه تمویلی.

۱ — عسکرک اهلیدن تفریق ایچون قیافت عسکریه ایجادی.

۳ — عسکرک صنف و وظیفه لرینک تعیین و تخصیصی.

بو تشکیلات مذاکره سنده عثمانیلرده اینک قاضی عسکر اولان

«چندرلی قره خلیل» ده بولنمشدر:

اینک سکه، کوموش و باقردن یایلمش، برطرفه «کلمه شهادت»

وبر طرفه ده (اورخان خلدالله ملکه) عباره سی یازلمشدر.

«روایته کوره اورخان غازی یکی چری بی تشکیل ایلدکن صکره بولردن

بر قاچنی برابر آهرق اوزمانلر «آماسیه» طرفلرنده زهد و تقوی ایله مشهور (حاجی بکتاش ولی) نک «صولوجه قره اویوک» نام محله کی اقامتگاهه کیده رک

بتون عسکر حقتده نیردعالرینی التماس ایلمش، شیخ حضرتلری ده الیک برینی نفرلردن برینک باشنه قویهرق:

— بونلرک اسعی یکی چری اولسون، جناب حق یوزلرینی آق، نزلرینی

قوتلی، قلنج لرینی کسکین، اوقلرینی مهلك، کندیلرینی دائما غالب بیورسون. ديه دعا ایتمشدر.

یکی چریلرین عین یز مشارالیهی حامی عد ایتمشدر و بوسبیله «بکتاشیان» نامی

آدلقلری کبی آغالرینه دخی «آغای بکتاشیان دیملشدر.

یکی چری کلاهلری دخی یایا کلاهلری کبی ایکن حضرت بکتاش ولی النی نفرک

باشنه قویدیغی زمان جبه سنک قولی صارق دیغندن بوکا اشارت اولوق اوزره

کلاهلرک آرقه لرینه مستطیل شکلنده بر ارچه کچه کلاه دها علاوه اولنمشدر.

عثمانی حکومتی

اورخان غازینک
 جلوسنی متعاقب یکی
 بر شکل آلمشدر .
 بیوک برادری (علاء
 الدین پاشا) عثمان
 غازینک وفاتی اوزرینه
 اورخانک کندیسنه
 تکلیف ایتدیکی سلطنتی
 قبول ایتهدی . اور
 خانک یارارلغی، قهر
 مانلغی جمله جه معلوم
 ایدی . علاءالدین
 پاشاده عقل و حکمت
 ایله مشهور ایدی .

اورخان غازی

سلطنتی قبول ایتهدی اما کوچک برادرینه وزیر اولوق کبی اک بیوک

« تحت تابعیت عثمانی به کیرن روملرک حقوق ووظایفجه مسلمانلردن هیچ
 فرقلری اولیهجفی جهته، خدمت عسکریه تک بونلرک اوزرینه دخی تعیمی لازم
 کلهجکی نظر دفته آلدندی . بونک اوزرینه برقاچ سنهده برکره روملردن عسکره
 بیک دلی قانلی آیینمهسی قانون اتخاذا اولندی که بوکا «دیوشیرمه قانونی» دیرلر .
 «ایلک دیوشیریلن بیک نفر روم دلیقانلیسندن «یکی چری» تشکیل
 ایدلندی . بهرینه اسکی یایالار کبی کونده بر درهم معاش ویرلسی و فقط بونلرک
 علی الدوام موظف اولوب قشلهلرده اوطورمه لری، کوستره جکلری یارارلقلره
 کوره مسلکرنده ترقی ایتلری، اصلا تأهل ایتیرک سقط ویا اختیار اولونجه به
 قدر عسکر قالملی قبول ایدلندی .

ایکنجی باب

اورخان غازی

— ۱ —

۶۷۸ سنه هجریه سنده دنیایه کمشدر . بروسه فتحنک عقینده
 پدری عثمان غازی یرینه کچمشدر . (۷۲۶ سنه) . ۴۸ یاشلرنده ایدی .
 روملردن ایلك فتح ایتدیکی یر اسکداره درت ساعت مسافه ده
 بولنان « سمندر » قلعه سیدر . فقط « از مید » ک فتحی عثمانیلرک
 مرمره دکزی طرفه طوغری اییدن اینییه اهمیت ویردکلرینی
 کوستیریر . (۷۲۷)

غازی اورخانک امامی بولنان (عثمان ینشی) وسائر نواص، نغش مفقرت نقشلرینی
 غسل و تکمین ایدرک بروسه کتوردیلر . سلطان سلجوقینک کوندردیکی
 « طبل » ایله « تسبیح » یقین زمانله قدر تربه لرنده بولنورکن یاندیغی
 و « قلیج » ایله « آق سنجاق » ک ایسه نرینه هایونده محفوظ بولندیغی جمله
 روایاتندیر .

[مفصل]

۸ — فائده

یکچیری تشکیلاتی

اولجه بیک نقردن عبارت اولقی و محاربه زماننده کندیلرنه یومیه بر آچه ویرلمک
 اوزره تأسیس ایدلش اولان یایا عسکرینک اهالی اوزرنده جور واذیتلری
 کورولدی . حال بوکه دائره حکومت بیومش ومنتظم برعسکره احتیاج حاصل
 اولمش ایدی . بونک اوزرینه چندرلی (قرخلیل) منتظم و دائما قشله لرده
 اوطورر برصنف عسکر تشکیله، دوشوندی .

بر اقدینی حکومتك حدودی شمالاً «مرمره» ساحلی ایله «سقاریه» نهری آغزی، جنوباً «کوتاهیه» جواری ایله محدود ایدی. بوحود داخلنده: (سکود، اسکیشهر، قرهجه حصار، خرمن قیاء، بیله جك، و یار حصار) موجوددر. «ازنیق» ایله «بروسه» داخل دکلدر. محاربه لرنده قازاندینی موفقیتلر اصول تعرضده کی مهارتی نتیجه سی ایدی.

۷ - فائده

عثمان غازینك خصوصیت احوالی

اول پادشاه ملائك سیرت «قناعت» و «سماحت» کی ایکی خصلته مالک ایدی. کرك خصوصی وارداتدن و کرك مال غزادن النہ هر نه کچر سه اتفاق ایتمک معنادی ایدی. هرایکندی وقتی دائره سنده نه قدر آدم وار ایسه اطعام ایلمک ده امارتلی زماندن بری معنادی اولوب دولت سلجوقیه دن کندیسنه علامت پادشاهی اولقی اوزره یولانیلان «مهرخانه» نی چالدریر، متعاقباً سفره قوردردی. مورخیک قولنجه بر لغتی ایکی دفعه کیمزلر ایتمش. فقط بوحال وفرت ثروتدن زیاده عنایت وسماحتدن نشأت ایلمش. بوسببه مبیندرکه حین وفاتلرنده مخلفانی میانده آلتون و مجوهره دائر همان برشی چیقمدینی کجه البسه اوله رق دخی یا لکزر بر قاچ قات ظهور ایتمشدر. اوچ سوری دخی قویونو قالمش که مورخلرک قولنجه «میخالیج» وجوارندکی چفتلکدرده بولنان قویونلر اشبو اوچ سورینک نسلدن اولمغه زمانزه قدر دوام ایتمشدر.

بولنردن ماعدا زیاتدن عاری ساده برتلیجی. بر قاچ رأس آتی قالمشدر. غازی عثمانک قیافتلری، باشلرینه کییدکلری قیرمزی چوقه دن معمول سربوش خراسانی ایله اوزرینه پریشانجه بر صورتده صادرقلری صاریقندن و اوزون، کنیش یکلر لعتدن عبارت اولوب بوندن ماعدا برده قرمزی چوقه یا قهلی فراجه لری وار ایتمش.

وفاتلرندن مقدم (بروسه) ده کوموشلی قبه دینیلن مناسترک تربه به تحویلیله اورایه دفنی وصیت بیوردقلرندن کندی امامی اولان «طورسون فقیه» ایله

مشار الہی اولوم یتاغندہ کوردی . بابا ایلہ اوغل قوجا قلاشوب
آغلاشدیلر .

— ۳ —

اورتہ بویلو، غایت کنیش کوکسلی، اسمرحہ تنلی، ایزی کوزلو
چاتیق قاشلی ایدی . وجودینک بلندن آشاغی قسمی کوودہ سنندن
دها اوزون ایدی . قوللرینی یانلرینہ صالیویردیکی زمان اللربینک
اوجلری دیز خذالزندن آشاغی اینر ایدی .
استقلال حکومتدن صکرہ یکرمی یدی سنہ دہا توسیع حکومتہ

عدل ایلہ بو عالمی آباد قیل

رسم جہاد ایلہ بنی شاد قیل

راہ جہاد ایجرہ ایدوب اجتهاد

مملکت رومدہ قیل عدل و داد

ایلہ رعایت علمایہ تمام

تا کہ بولہ امر شریعت نظام

ہر زودہ ایشیدہ سین اہل علم

کوستر آ کا رغبت و اقبال و حلم

عسکر و مال ایلہ غرور ایلہ

شرع شریف اہلانی دور ایلہ

شرع درر مایہ شاہی و بس

شرعہ مخالف ایشہ ایتمہ ہوس

مطلبین دین ہدادر بزم

مسکیز راہ ہدادر بزم

یوقسہ قورو محنت و غوغا دکل

شاہ جهان اولمی دعوی دکل

« شیله » به طوغری ده سکیرتشدر . « ماری » ازینقدن تهدید ایدیوردی . عثمان غازی بورانک کلیدی مقامنده اولان « قوچ حصار » ید ده ضبط ایتدی . (ازینق) ک امدادینه کلن استانبول ایپراطورلنی عسکرینی « یالاق آباد » یعنی « یالوه » طرفلرنده فنا حالده بوزدی . صیره « بروسه » به کلش ایدی . بوشهر ذاتاً اون سنه دن بری محاصره آلتنده بولنیوردی . فقط حضرت غازی انحراف مزاج ایله محاصره ده بولنیور ، « قویون حصار » اوکنده جلادت و حماستی کورلمش اولان اوغلی « اورخان » غازی حربی اداره ایدیوردی . ۷۲۶ سنه سنده غازی « میخال » بکک توسطیله بروسه اهالیسی اوتوز بیک « دوقه » آلتونی فدیئه نجات ویره رک شهری تسلیم ایلدی لر . اورخان غازی خبرفتجی ویرمک اوزره پدرینک یاننه کلدیکنده

۶ - فائده

اوغلی اورخانه ویردیکی نصیحت

عاقبت کار بودر هر که

باد فنا پیر و جوانه اسه

عزم بقا ایلر ایسه م بن بودم

دولت و اقبال ایله اول محترم

چونکه سنک کبی نالغ قوییم

رحلت ایدرسم بوجهاندن نه غم

لیک وصیت ایدرم کوش قیل

غیری غم دینی فراموش قیل

دیلرم ای صاحب اقبال وجاه

ایتمه سین جانب ظلمه نکام

بوظاقتك خارجنده اوله رق «آٹنه» طرفلرنده «رمضان اوغلاری» و «مرعش» طرفلرنده دخی «ذوالقدریه اولادی» حکمران اولمشدر. دولت سلجوقیه نك. انقازی اوزرنده وجود بولان بو حکومتلردن بالآخره هیچ بری پایدار اوله مادی .

عثمان غازی اعلان استقلال ایلدیکی جهته نظر دقتی «قوجه ایلی» یعنی شیمدیکی «ازمید» و «اسکدار» متصرفاقلری حوالیسنه و «بروسه» طرفلرینه چویردی .

«قویون حصار» اوکنده (کته، اطرانوس، کستل) تکفور لرینک اردولرینی مغلوب ایتدیکی زماندن اعتباراً حکومتی باشقه بر ممانت و مکت قازانمش ایدی . استانبول ایمپراطوری «آندرونیقوس» مغوللاری عثمانلیر اوزرینه صالدیرتمق ایچون بوندن اول صیره سیله ایکی مغول خانه نشانلارینی همشیره سی «ماری» بی «غازان خان» ه تقدیم ایلمشیدی . فقط عثمان غازی عزمندن دویمه رك «ازنیق» ی محاصره ایتمش واستانبول بوغازی اوزرینه دخی یورو - بهرك «استاوروز» و «آناطولی حصار» ینه قدر کلدیکی کبی

اولجه ترتیب ایدلمش پوصوبی کچوبده اورته ده قانجه پوصوده کیلر طیشاری فیرلایوب بیله جکده کیلرده یتیشدیلر . ایکی آتش آرمهنده قالان دشمنی ایسته دکلری کبی تهلدیلر . حتی داماد بیله مقتول اولدی . کلین قیز «نیلوفر» خاتون عثمانلیرک انه کچدی . حضرت عثمان بو صالحه پاکیزه بی اوغلی اورخان غازی به تخصیص ایلدی . جناب اورخان ده ا اون ایکی یاشنده ایدی . فقط بو محاربه ده بیوک یارارلق کوستردی .

اورخان ایله نیلوفر سلطانک ازدواجندن شهزاده «سلیمان پاشا» و شهزاده سلطان «مراد» دنیا به کلشدردر ، حضرت نیلوفر ، «بروسه» دن کچن صو اوزرینه بر کوپری انشا ایتدیر دکلری جهته ابتدا اسملری کوپری به بعده بو صویه علم اولمشدرکه حالا «نیلوفر» چایی دبه معروفدر .

- ۴ — منتشا
 ۵ — تکه
 ۶ — حمید ایلی
 ۷ — مرکزی «قونیه» اوله رق «قره مان اوغلری»
 ۸ — مرکزی «کوتاهیه» اوله رق اوزرد «کر میان زاده لر»
 ۹ — «آماصره، سینوب» داخل اوله رق «قسظمونی» امارتی
 یعنی (اسفندیار اوغلری)
 ۱۰ — «سکود، اسکی شهر» طرفلر نده «عثمانیلر»

۵ — فائده

«بيله جك وقعه سی»

«میخال» بک حضرت عثمانه کوستردیکی خصوصیت، جواردکی روم تکفورلرینک نظر دهشت وحسدینی جلب ایلدی. حتی مشارالیهی، میخال بک محبتندن چوپره میه جکلرینی کورنجه خیانت ایچون تشویقه باشلادیلر. میخال بک ایسه بالعکس آنلری عثمانیلره صداقت ایتکه دعوت ایلردی. بومیانده «بيله جك» تکفوری «یار حصار» تکفورینک قیزله ازدواج ایده جکندن تکفورلر میخال بکه:

— اکر، میرعثمانی بودوکونه دعوت ایدر ایسه کز عیش ونوش ائناسنده دفعةً اوزرینه هجوم ایدوب کارینی تمام ایلرز.

وادیسنده تلقینانده بولندیلر. میخال بک صورت ظاهرده قراری قبول فقط حضرت عثمانی ده کیزلیجه ترتیدن خبردار ایلدی.

«بيله جك» تکفورندن دعوت کانهجه اجابت کوستردی. حتی دوکون هدیه سی اوله رق برسوری قویون یوللادی. یایلاغه کیده جکی بیانیه برمه تاد قیمتلی اشیاسنی ینه قادیلر واسطه سیله برکون اول قلعیه نقل ایتدیرمک افکارنده بولندیقنی ده بیلدیردی. تکفور، غازی عثمانک ازاله وجودندن ماعدا مانه دخی قومق طمعیله سوخنه سنی آرتیرمش ایدی.

استقلال عثمانی

- ۲ -

۶۹۹ سنه سنده تاتار خانى « محمود غازان » دولت سلجوقیه یی محو ومنقرض ایلدى .

بو انقراض اوزرینه شرقاً « قیزیل ایرماق » . منتهی اولان حکومت سلجوقیه اراضیسی اوزرنده اون ایکی حکومت صغیره ظهور ایتدی .

۱ — « چناق قلعه » بوغازی اوزرینه طوغری « قره سی »

۲ — آیدینک شمال طرفنده اسکی (سارد) قصبه سی موقعیه

برابر « صاروخان »

۳ — « آياسلوغ » داخل اولمق اوزره « آیدین ایلی »

هوسما) طاغری هپ بو آغاجک آلتنده سایه بان اولدقلى کبی (دجله، فرات، نیل وپونه) نهرلى دخى ینه اونک سایه لطیفی آلتنده آقپورمش . یشیل صحرالر ، تارلارلر، سرو وکل اورمانلری آره سنده آقان چایلر ، اوزاقدن اوزاغه شهرلر، قصبه لر ، پارلاق قبه لر ، قله لر ، دیکیلی طاشلر و سائرلری اوزرنده هپ هلاللر کورینیور ایتمش . بو آرمق شدتلی بر روزکار چقمش، دوکیلن یاپراقلر اطراف ممالکک هر برینه کیتمش . صکره قره و دکز آره سنده آلتون بر حلقه یه وایکی صاری یا قوت ایله ایکی ده زمرد آره سنه قونولمش بر الماس پارچه سی کبی پارلایان « قسطنطنیه » یه طوغری اماله ایتمش . جناب عثمان بو یوزوکی پارمغنه طاقارکن او یانمش .

مشاریله بورؤیایی شیخک مریدانندن درویش « طورغود » . آ کلاتمش . اوده شیخه بیان حال ایده رک شوپله بر مناسبت جمیله ایله مال خاتونه نائل اولمشدر . وقمه ازدواج « اربغرل غازی » زماننده در . بو ازدواجدن شهزاده « علاء الدین باشا » ایله ایکنجی پادشاه عثمانی، سلطان « اورخان » غازی وجوده ککشلردر .

[مفصل]

بوزمانك اك مهم وقعه سی عثمان غازينك ايلك پای تختمز اولان «قرهجه حصار» ده کندی نامنه خطبه او قومه سیدر . ايلك خطبه یی «طورسون فقیه» نامنده بر ذات او قومشدر . بوندن ماعدا خلقك اموری کورمك ایچون «قاضی» نصب ایتمش و انضباط و عدالته يك زیاده دقت ایدلدیکی جهتله «قرهجه حصار» بازاری اطرافده نام آلمشدر .

۶۹۱ ده «صاری قیا» سمتدن (سقاریا) نهرخی کچهرک ارطغرل غازينك آرقداش لرندن (صمصمه چاوش) ایله برابر (کونیک) ، (طراقلی یکیکجه سی) ضبط ایتمشدر .

ارطغرل غازی مملکتته التجاسندن دخی کویا میر عثمانه قیزی ویرمه بر میل حس ایدهرک حسد ایلدی . انتقام سوداسنه دوشدی . برکون عثمان غازی اجاسندن «ان اوکی» حاکمك خانه سنده مسافر ایدی . قرنداشی «کوندوز آلپ» دخی برابرنده بولنیوردی . اسکی شهر حاکمی مشار . الهمی طاریرده صیقشدره رق فرصتن استفاده ایچون جوارده کی روم تکفورلرندن «خرمن قیا» حاکمی «کوسه میخال» و بر مقدار آدمیله سلاح بدست اولدیغی حالده اومه کلارک عثمانی کندینه تسلیم ایتمی ایچون صاحب خانه یی تضدیه باشلادی . صاحب خانه ده : «اولورم . عثمان بکی رقیبنه تسلیم ایدهم» دیدی .

میر عثمان طیشاریده کی کورلتینك سببی آکلانجه همان قلنجی چکهرک فیرلادی . حریف ایله او یله بر چارپیشش چارپیشدی که قاچیردی . بیچاره کوسه میخال قاچه مادی . کریبان مغلوبی عثمانک النده قالدی . فقط بومبارزه ده آنک کوستردیکی آرسلانغه حیران اولدی . اودقیقه دن اعتباراً حضرت عثمان بیوک بر محبت باغلادی . وقعه اطرافده طویبولدی . فقط مال خانونی ینه جناب عثمانک بررؤیاسی آلدی . رؤیا شودر : عثمان غازی «اده بالی» نك خانه سنده ایتمش . آی ، کوز ایله کور یله بیله جک برسرعتله بیودکجه بیویهرک شیخک قوجاغندن چیقوب بدرحالی آلدقندن صکره آغوش عثمانه ایتمش . بعده غازينك کوبکندن اولو بر آغاج چیقهرق دال بوداق صایویبرمش ، یرلی ، دکیزلی قاپلامش . (فتناس ، توروس ، اطلس ،

پیاده و سواری اوچ یوز قدر دلاورله اطرافه هجوملر ایتش و ۶۸۶ ده وقوع بولان محاربه ده تکفور مقتول اولمشدر .

۶۸۸ ده «قرهجه حصار» ی آلمش و بونک اوزرینه کندیسنه سلطان «علاء الدین» طرفندن توغ ، بیاض سنجاق و کوس ، طبل ، زورنا ، نقاره ، نفیر و ساثره دن مرکب بر «مهرتخانه» ایله برابر، برات کوندرلمشدر. بونلری (قرهجه بلبلان چاوش) نامنده بری کتیرمشدر. ۶۸۹ تاریخنده (یکی شهر، بیله جک، کوپری حصار، اینه کول، امین اوکی، یار حصار) ضبط ایدلمشدر .

۴ - فائده

ازدواج عثمان

آئنه اهلایسندن، علم و زهد ایله مشهر شیخ «اده بلی» نامنده برذات شریف وار ایدی که اوزمانلرده اسکیشهر جوارنده «ایت بونی» کوینده اوطورردی . عثمان غازی مشارالیه ک صحبتندن متلذذ اولغله صیق صیق زیارتنه کیدردی . حضرت شیخک «مال خاتون» نامنده بر کریمه عقیقه سی وار ایدی . «فصل» نام تاریخ دیورکه :

(عثمان غازی بر قاج کره کوردکن صکره سودی . مال خاتونی پدردن قول پیسه مبری موجنبجه زوجه لکه ایستدی . حضرت اده بلی ، ارطغرل زاده عثمان بک کبی بر امیر زاده امیره کندیسی کبی بر درویش قیزی کفو اوله میه جفتی دریش ایدرک رد ابتدی . حضرت عثمان مایوس اوله رق دردنی «اسکیشهر» بکنه آچدی . فقط بک بواعترافدن متحسس اوله رق مال خاتونه عاشق اولسونعی؟ حتی اوده «اده بلی» دن قیزی ایستدی ایسه ده عیناً جواب رد آلدی . فقط شیخ ، بکک اخلاقندن شبهه لنه رک ایت بروننی ترک و ارطغرل غازی تک حدود امارتی داخلنه نقل مکان ایلدی . فی الحقیقه اسکیشهر بکی خشمندن قورقوله حق بر بد طینت ایتش . آلدینی جواب رددن طولانی غضبلاندینی کبی شیخک

لرینک تعرضاتیاه
 یقیلیور، والیرک
 اطاعتسزلکی بو
 نتیجه بی تامیله تعجیل
 ایدیوردی .

فقط عثمان غازی،
 بو نوع امرادن دکل
 ایدی . سلچوقیه
 حکومتنه اطاعت
 و صداقت کوستیر
 ایدی .

عثمان غازی

عثمان غازی ایلك
 دفعه « اینه كول »
 حاکمی ایله اورو -

شمشدر. مصادمه «ارمنی» دربندنده وقوعه گلش و برادری صارویاتی
 ساوجی بلك اوغلی «بای خواجه» شهید اولمشدر . بونك اوزرینه

هلال — برروایت کوره دولت سلچوقیه بایراقلرینک صیریقلمی اوچنده
 هلال شکلنده برؤلکه موجود ایدی. حتی سلطان سلچوقی طرفندن کوندربان
 بیاض سنجاعك بالاسنده دخی برشکل هلال وار ایمش. بوسنجا ق عثمانلیلرجه
 علامت استقلال عد ایلدیکندن مؤخرأ عثمانلیلرک بایراقلرنده هلال ترسیمنه
 بوندن طولایی میل ایلمشدر . شمدیکی بایراقلر زده کی هلالک اورتسند کی
 یلدیزه کنجه اسکی دکدر، سلطان «عبدالمجید» زماننده «تنظیمات خیره» دن
 صکره قبول ایلمشدر .

عثمان غازی، ابتدا شکل هلالی کندی اوتاغناک بالاسنه رکزایتدیرمشدر .

اطراف و جوارنده کی روم تکفورلرینه کلنجه بولرده : استانبول
ایمپراطورانی طرفندن کندی حالرینه براقلمش اولدقلرندن ایسته -
دکری کی حرکت ایدر اولمشردی . یغماچیاق و بوکا مائل ایشلره
چکینیرلردی . بوجهته حدود بویلرنده مصادمه اکسیک اولمازدی .
«سایچوقیه» دولتی چنکیزخان نسلندن کله «غازان» خان و سردار -

توغ

اولمشدر . مراد خان اولک سنجاخی یشیله و سلطان محمدک قرمزیه تحویل
ایتمکری مرویدر .

ویرلشدر . میرالوره و یاسنجاق
بکلرینه بر ، میره یزانلره و یا بکر
بکلرینه ایکی ، وزیریه اوچ ،
صدر اعظمه بش دانه ویریلیر
و محاربه زمانلرنده پادشاهک
رکابنده یدی توغ بولسور
ایدی .

سنجاق - سلطان علاء الدین
ثانی طرفندن یولانیلان سنجاق
بیاض رنگده اییدی . ایلیک
زمانلرمرده پادشاهلرک اولکلرنده
بیاض بایراق چکیلمشدر . صکره
یشیل بر زمین اوزرنده بیاض
قلاپدان ایله ایشلمش اوچ
هلالی و یاخود قرمزی بر زمین
اورته سنده ویشیله بویاتمیش بر
شکل بیغی دروننده صازی
صیرمه ایله بر برینک کپروسنده
کذلک اوچ هلالی محتوی بولنان
ایکی نوع سنجاق دخی استعمال

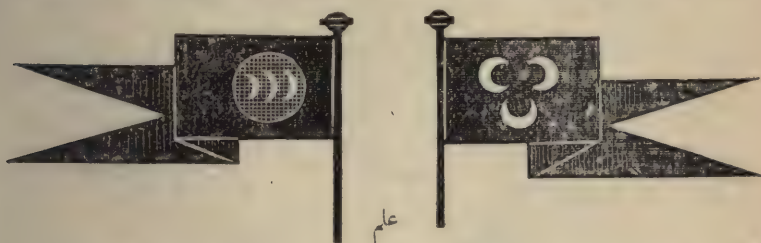
برنجی باب

عثمانه غازی

- ۱ -

۶۵۶ سنه هجریه سنده «سکود» ده دنیا به گلشدر . پدری «ارطغرل» نك وفاتنده ۲۴ یاشنده اولدینی حالده قیبه سنه رئیس اولدی . سلجوقیه حکومتی پدری کبی کندیسینی ده اوج بکی طانیدی . مشارالیهک ریاسته کچدیکی شوزمان شایان تدقیقدر : سلجوقیلر عثمان غازینک «بی زانس» یعنی «استانبول ایپراطورلنی» حدودی محافظلغنی طایمقله برابر کندیسینی ده انقراض بولمق اوزره ایدی . عثمان غازینک

بوکا «حالیش» دینور ایدی . بالاخره بونک شکلی دکیشدیر یلوب برصیریتهک اوجنه ، پریشان برحالده آشاغی به صارقان و قرمزیه بویانان آت قیللرینک بالاسنه بیاض و سیاه قیللرک اوروله سنندن متحصل برقاج بوکوم صاج بر ایلدقدن صکره

بونک اوست طرفنده یالديزلی طوب شککنده بر «فلکه» وضع اولتمشدر . بو حالیشلره مؤخرأ «توغ» دینلمشدر . سلطان سلجوق «علاءالدین تانی» طرفندن عثمان غازی به کوندریان توغده بو قبیلدن ایدی . بوتوغلر بالاخره دولتمرده بیوک رتبهلی ذواته علامت فارقه اولمق اوزره

جهتله جوارده کی روم تکفور لرلیله سلجوقیه حسابنه محاربه ایدردی .
حتی «اسکیشهر» ی آلدی .

ارطغرل غازی (۶۸۰) سنه سنده طقسان یاشنی متجاوز اولدینی
حالد «سکود» ده ارتحال ایشدر .

(عثمان) ، (کوندوز) و (صارویاتی ساوجی) ناملرنده اوچ اولاد
براقشدر . (آچقه قوجه) ، (طورغود آلپ) ، (صالتوق آلپ) ،
(صمصمه چاوش) ، (عبدالرحمن غازی) ، (قره مرسل) ناملرنده
سرکرده لری وار ایدی .

۵ — عزالدین قلیج آرسلان ثانی

۶ — غیاث الدین کیخسرو

۷ — رکن الدین سلیمان ثانی

۸ — عزالدین قلیج آرسلان ثالث

۹ — عزالدین کیکاوس

۱۰ — علاء الدین کیقباد

۱۱ — غیاث الدین کیخسرو ثانی

۱۲ — رکن الدین سلیمان ثالث

۱۳ — غیاث الدین کیخسرو ثالث

۱۴ — غیاث الدین مسعود ثانی

۱۵ — علاء الدین کیقباد ثانی

۳ — فائده

توغ — علم — هلال

توغ — قدیمدن بری ممالک شرقیه ده ، ترکستانده ، ترک دولتلیله هند
و چین حکومتلرنده بیوک بر سنجاق اوزرینه بویالی آت قویرینی قیللرندن ،
طاغنیق صاچه مشابه بر علامت وضع اولنه رق عسکرک ایلروسنده کوتوریلور ،

بوظرف غالب اولدی. مکر امداد ایتدیکی اردو، سلچوقیه عسکری، و صکره دن مغلوب اولان ده تاتار لر ایش .

بونک اوزرینه (قونیه) ده بولنان سلچوقی حکمداری ایکنجی (علاءالدین کیقباد) ارطغرله (طومانسیج) و (ارمنی) یایلاقریله (سکود) قیشلاغنی و یردی . بووقه، «۶۳۰» سنه هجریه یه تصادف ایدر .

*

**

ارطغرل بوظرفلرده یرلشمکه برابر سلچوقیه حکومتک روملره قارشی «اوج بکی» یعنی «سرحدمحافللی» شرفنی دنلی قازانمش ایدی. بو

برقسنی ده ضبط ایتش، «طر بزون» طرفلرنده شرق ایمراطورلرنگ بیوک بر اردوسنی تپه لشدرد . وفاننده تشکیل ایتدیکی او قوجه دولت برطاقم حکومه آیرلشدرکه مشهورلری (ایران، روم، کرمان) دولت سلچوقیه لیدر . ارطغرل غازی یه «طومانسیج» و «ارمنی» یایلاقریله «سکود قیشلاغنی» و یرن، «علاءالدین» کیقباد روم دولت سلچوقیه سنک اون بشنجی حکمداری اولان ذاتدر .

روم سلچوقیلرینک پای تختی «قونیه» شهری ایدی . «قلیج آرسلان» نامنده کی حکمدار آناطولینک قسم اعظنی ضبط ایتش و (سلطان روم) لقیبی آلمشدر . اهل اسلامی قدس شریفدن چیقارمق بهانه سیله اوروپا خرستیانلرینک تشکیل ایتدکری (اهل صلیب) اردولرینی پریشان ایتشدر . اوغلی (مسعود) ایله آنک اوغلی ایکنجی «قلیج آرسلان» دخی اهل صلیب ایله خیلی اوغراشمشلردر . ایشه بودولتی زده نین مجادلاندن بری ده اهل صایب محارباتیدر . تاتارلر ایسه قالان انقاضی بستیون اورته دن قالدیرمشلردر .

روم سلچوقیلرندن کلن بش حکمدار

۱ — ساجان بن قطاش

۲ — داود

۳ — قلیج آرسلان

۴ — مسعود شاه قلیج آرسلان

نامبرنده کی ایکی اوغلی ، دیگر ایکی اوغلی اولان (ارطغرل) بك ایله (دوندار) بكدن آیرهرق وسطی آسیا یه کیتمشلر ، ارطغرل ایله دوندار بكده برابرلنده درت بش یوز فاملیا خلقی اولدینی حالده « حلب » طرفلرنده قالمشدر .

قالانلر برمدت « پاسین » اوواسیاه « سورمه لی چوقور » ده کزیندیله .

ارطغرل ، اوغللرندن (صارویاتی ساوجی) بکی ، قونیه سلطانه کوندروب بر (ییلاق) ایله برده (قیشلاق) ایستدی . ایشته بو انشاده ایدی که ارطغرل بك یولده بربریله محاربه ایدن ایکی اردویه راست کلدی . بر طرف مغلوب اولمش ایدی . یکیتك مقتضاسی اولهرق مغلوب طرفه یاننده کی بش آلتی یوز سواری ایله امداد ایتدی .

۲ - فائده

« سلجوقیلر »

اصل صافی وخالص ترك اولهرق ساحه تاریخده قارشومره « سلجوقیلر » چیقار . قوم مذکور ترکستان اقلیمنده بر عشرت ایکن ایلك طاینان ریسی (بقاق) اسمنده بر آدم ایدی . اوزمان بقاق وعشیرتی ییلدیزه و آتسه طاپار . لردی . « سلجوق » اوغلنك آدیدر .

اقوام آسیا یه میاننده وقوعه کلن برحاربه اوزرینه سلجوق بلك راحتی بوزولهرق ایکی بیک عائله ایله برابران طرفلرینه هجرت و ۳۴۹ سنه هجریه ده اسلامی قبول ایله مشدر . بوذات یوزسنه قدر یاشامش و (آرسلان ، میکائیل ، موسی) نامبرنده اوج اوغلی اولمشدر . بو اوج اوغلی بر چوق زمان ایران ، بخارا طرفلرینی فتح ایله مشلر . فقط اصل سلجوقیه دولتی تأسیس ایدن میکائیلک اوغلی (طغرل) بکدر .

طغرل بك ، « کرمان » و « ایران » دن ماعدا « قافقاسیا » و آناطولینك

اطرافہ ظلم آتشی صاحبان « چنکیز » نام « مغول » حکمدارینک شرندن یرینی ، یوردینی ترک ایتش ، ترکستانده « ماہان » طرفلرینہ قوغش ایدی . فقط بورادہده چنکیزک شرندن امین اولہ میہرق اولہ « اخلاط » طرفہ ، اورادن دخی « ارزنجان » نواحینہ کوچش ایدی . قیلہ خلقنک الی بیك ایہ یوز الی بیك آراسندہ اولدینی روایت اولنیور . مشار ایہ بورالردہ برمدت طور دقدن صکرہ جنکیزیلرک فتنہ سی برطرف اولمشدر ظنیہ مملکتہ عودتہ قرار ویرمش و « حلب » جوارندہ « جعبہ » نام قلعه یانندن « فرات » نہرینی کچرکن آتندن دوشہرک بوغولمشدر . مشار المہک نعشی محل مذکورہ کومولش وقبری « ترک مزاری » دیہ مشہور قالمشدر .

بووقعہ لوزرینہ سلیمان شاہک (کون طوغدی) (سنقورتکین)

مباشرت ایتش ، ابتدا ایوم (ترکستان شرق) ناہیلہ معروف اولان (خطا) یی ، بعدہ چینک جہت شمالہ سی و (بکین) شہرینی و متعاقباً (قوریا) مملکتنی ضبط ایلمش و بوجہتلہ قوت و مکننتی برقات دہا آتیردقدن صکرہ ۶۱۶ دە (محمد خوارزم شاہ) . اعلان حربلہ (ماوراء النہر) (خوارزم) ، (خراسان) (قندہار) و (ملتان) جہتلرینی تخریب ، اہالیسینی قتل عام و (بخارا) (سمرقند) (بلخ) (ہرات) کبی بیوک شہرلی خاک ایلہ یکسار ایتدیکی کبی مدنیت اسلامیہ نک آتارندن اولان نیجہ معمورہ لری دخی بردہا کسب عمران ایدہ . یہ جک صورتدہ ویرانہ لہ چویرمشدر . شمال غربی یہ طوغری دخی توسیع فتوحات ایدہرک (دشت قیجاغی) و (قافقاس) بلادیلہ (روسیہ) نک قسم جنوبیسی ضبط و عسکرینک برفرقسی (روم) . یعنی آناطولویہ دخول ایلہ الکاسنی (بحرچین) دن (بحر سیاہ) قدر توسیع ایلمشیدی . (۶۲۱) دە (قرہ قوروم) رجعت ایدوب (۶۲۴) تاریخندہ وفات ایتشدر . اک زیادہ تلذذ ایتدیکی شی بیکنہ آدملرک و اطفال و نسانک قانتی دوکک ایدی . عسکری مجرد اکلنجہ ایچون آدم اولدیرردی .

[شمس الدین سامی]

عثمانلی تاریخی

مقدمه

سلیمان شاه - اطفول بک

عثمانلی دولتک مؤسس اولان (عثمان غازی) نك بیوک پدری «سلیمان شاه» در . سلیمان شاه ، وسطی آسیانک «آلتای» ویا «آلتون» طاغ دینیلن قسمنده ساکن «قایی خان» نامنده کی ترک قبیله سنه منسوب بر بک ایدی . هجرتک یدنجی عصری ابتدالرنده آسیانک «قره قروم» طرفلرنده قوتلی برحکومت تشکیل ایدهرک

۱ - فائده

چنکیز

دنیا نك بیوک جهانگیرلندن، واک ظالم خونریزلندن اولوب «مغول» طائفه سنه منسوبدر . اصل اسمی «تموجین» در . ظهوری عالم اسلام ایچون بیوک مصائبدن اولان بوشخص مضر، ۵۴۹ تاریخ هجریسنده مغولستانده طوغوب ابتدای حانده بر کوچک قبیله نك رئیس ایکن سائر رؤسای قبائلک بعضیسیله اتفاق وبعضیسنه قارشى حرب ایدهرک جنکده کی طالعنک یاردیمیله دها برطاقم یرل ضبط وکیتدکجه دائره حکومتی توسیع ایلهمش و ۵۹۹ تاریخ هجریسنده بتون مغولستان و تانارستان خانلری طرفندن (خاقان) عنوانیله پادشاه طانیلهرق (قره قوروم) ده جلوس ایتشد .

بووجه ایله بتون مغولستانک متبوعی اولدقدن صوکره بواقوام بدویهدن کلیتلی برعسکر، دها طوغریسی بریغما کران اردوسی تشکیل ایدهرک جهانگیرلکه

بریره طویلانی ایچون اوزونجه برفهرس حصوله کلدی . بناءً علیه کتابم، ارباب مطالعه ایچونده جالب فوائد اولور ظن قویسندهیم . شونیده عرض ایدهیم که محتویات فکر مشروطیت نقطه نظرندن محاکمه ایدیلرک جمع ایداشدر . ماضیده سائقه خوف وریا ایله ای کورلمش برفکری عین اندام و قیافته سوروکلیوب درج ایتدیکم جهتله ترتیبات و مطالعاتده ، سیاق اسلافه مغایر چیغیرلرده واردر . اک برنجی امل تازه و کنج ذهنلره وقوعاتک بالآخره درس عبرت صورتنده تجلی ایدن اشکالی کوسترمک ایدی . موفق اولدم ایسه الی الابد مفتخر اوله جیم .

احمد راسم

اجنبیه دن بویله بر خلاصه وجوده کتیرمک ظن ایدرم که بر کار سهل دکلدر .

اعتقاد بجه مکتبلمزده یا بوطر زده تاریخلر تدریس ایدلملی و یا خود تاریخ درس لرندن صرف نظر ایله ملیدر .

کتابمز حتماً بیوک و محتویاتی سنه تدریسیه ایچون فضله کورینه جک درجه ده ایسه ده مقصد مز آکلاشیلنججه بو محذور مندفع اولور . درس لر (متن) اوزرندن یوریدیله جک ، طلبه (فائده) لری قرائت صحیفه لری اولوق اوزره مطالعه و تتبع ایدرک زمان زمان وقایع عمومیه ایله برلشدیره جکدر .

تاریخک ، جغرافیا ایله اولان مناسبت کلیه سی ده اونودلما مشدر . درون کتابده مندرج خریطه لر دن ماعدا در دست طبع بیوک خریطه . لر مزده واردر که بونلر اعصار سالفه ده کی توسعات و تقبضات میز کوستره جکدر . قیافت بحثلری ، اشکال و تصاویر ، تاریخی بنا لر ، مراسمه ، اردولر احوالنه دائر الده ایدیلان رسملر ، محاربات مشهوره تابلولریله نساجه و سفائن و مسکوکات عثمانیه نمونه و تعریفلری ، و نائق سیاسییه و اوراق مهمه تاریخیه دن لزومی کورینلرده کتیبمزده مطبوعدر .

برنجی دفعه اوله رق ممالک عثمانیه ده بویله بر تاریخ نشرینه موفق اولدیغم دن طولانی جرأتک زیاده لکی عفو بیورلسون . فقط زمانک باشقه بر تریبیه محتاج اولدیغنی باغیره چاغیره اعلان ایدنلردن بری ده بن اولدیغم جهتله عهده مه مرتب بروظیفه بی ایفایه مسارعم طبیعی ایدی . موضوعک بیوک لکی بنی خیایدن خیلیه یورمقله برابر اقتحام ایتمک چالیشدم . بوضورتله تاریخ عثمانیه ده دائر اولان استطلاعاتمک

عائد تصويرات تاريخيه يي ، تاريخدن بزم ايجون آلمسي الزم اولان درسلى ، صنوف رجال ايله خلقك معاشرت نامنه تابع اولدقلى تحولاتي ، معاهداتك نتيجني ، تاريخ عثمانينك تاريخ اسلام و بالخصوص تاريخ عمومي ايله مناسباتي ، تريبه مدنيه درسلىنك تاريخ ايله اولان رابطه سني ، دولتك اوروپا دولترييله زمان زمان پيدا ايتديكي مناسباتك اعوجاجاتي ، نه درجه يه قدر چالشماس بر قوم حالنه كيرمش اولديغمزي ، عثمانيلرك آناتولي ، روم ايلي ، آفريقا طرفلرنده مناسباتده و تاسده بولندقلى كافه حكومات و اقوامك خلاصه تاريخه لريني ، مؤرخلر- مزدن شايان اعتماد اولانلرينك تنقيدات و مؤاخذاتي ، اختلافات و فسادات داخله ايله علت مزمنه حكمنده اوله رق حالا دوام ايدن شقاوتلرك شكللريني و بونلرك عنعنات اخلاقيه و عنصره ايله موجود اولان نسبتلريني ، جهلك ، تعصبك ، حكومتسزللكك ، و قوانين و نظاماتك مرعيتده اتخاذ ايديلن اصول غيرمقبوله انواعنك زمان زمان احداث ايتديكي غوائل و مشكلاتي ، ملتك نصل بر اسارت قويه آلتنه آله رق او اسارت حالنده نه كي وسائط زجره و اغفاليه ايله استدامه جهل قاعده مستبدانه سنك نفوذ حكومت و حاكميته بدل طوتولديغني ، نه دن ترقى ايدمه ديكمزي ، اسباب انحطاط نه لردن عبارت اولديغني و الحاصل داخلي و خارجي طرز سياستمزده كورلمش ايلكلرله فنالقلي اعداديه صنفلرينه قدر ترقى ايتمش بر طابه آكلاتق فكريله هان جمله سني طويلا دم .

بو محصولك نه قدر مديد بر چالشمه نتيجه سي اولديغني ارباب انصاف تقدير ايدر . ناقص . پژمرده ، طاغيق ، اكسيك و عددی ايكي يوزی متجاوز يازمه و مطبوع آثار تاريخيه عثمانيه و تواريخ

بزده مثلا: بالنسبه الك معتنا يازلمش ويازيليشى اعتباريلهده تاريخ ادبىآتمزده برفصلك مقدمه سنى وجوده كتيرمش اولان (نعما) تاريخى او قومق عاداتا برهنزدر. عربجه، فارسى بيلمك و كندى لساننده براز بهره ياب اولمق على العموم تاريخلر مذك آ كلاشيلمسى ايجون كافي دكلدر. خصوصى تاريخلرله وقعه نويسلر مضبوطاتى كاملاً او قويوب اصطلاحات و موضوعاته كسب و قوف ايتمك و عثمانى جغرافياسى (عتيق و جديد) ايجه بيلمك، تشرىفات رساله لرينى و تذاكر شعراى، مکتوبات رسميه يى يوقلامق، برازده عنعناته عقل ايرديرمك بر درجه يه قدر حصول مقصدى تأمين ايدر. حال بوكه هر عثمانى كندى تاريخى بيلمكه مكلفدر. بوبيلمك كر چه درجانه منقسمدر، مع هذا هيچ اولمازسه برنجى درجه سى شرطدر. ايسته بن بو برنجى درجه يى ناطق اولان معلومات تاريخيه مزى طوبلادم. مكاتب اعداديه تدرىساتنه موافق اولمق اوزره ترتيب ايدهرك ميدانه چيقاردم.

بوتاريخده الك زياده نظر دفته آلدیغ «نصل ياشامش» اولديغمزدر. ببناء عليه وقایع حربيه و سياسيه يى متن آنخاذايدهرك حیات اجتماعيه به متعلق فقراتى (فائده) نامى تحتنده زیر متنه كچيردم. عادات و اخلاق ماضيه مزى كوسترن پارچه لرى، بزده كى تاريخلر ك نمونه لرينى، قسماً ادبيات تاريخيه يى، وسائط حربيه و سياسيه مزى، برى و بحرى قواى عسكريه مذك تشكيلات و ترتيبات ابتدائيه سيله زمان زمان اوغرا ديفى تحولات اساسيه تفصيلات و تفرعاتى، اكلنجه لرمزى، دوكونلرمزى، اويونلرمزى، اصول تشرىفاتيه يى، مراسمى، از جمله اصطلاحات و كلمات تاريخيه مزى، تشكيلات و تأسيسات اداريه يى، دولتك بسط و قبضى موجب احوالى، پادشاهان و رؤسانك حیات خصوصيه لرينه

ایدم. وقعه نویس تاریخی طوبلامق متعسر، طوپلانسه بیله او قویوب ایچندن چیقمق غیر قابل. یازیلشلی اعتباریه اولجه بیوک بروقوف ایله تاریخ او قومغه حاضر بولمق ایجاب ایدیوردی. «کائنات» ک عثمانلی تاریخی بر فکر مخصوص ویردی. مع هذا بر طرفن ده تبعاته قویولدم. چکدیکم زحمتلی تقدیر ایتدیکم ایچون:

اولا: (کوچک تاریخ عثمانی) نامیه حالا مکتبلر مزده او قونان خلاصه لری یازدم که بونلرک همان نصفندن زیاده سنی دور سابقک (انجمن تفتیش و معاینه) سی چیقاردی. بر قسمنی ده بن قور قومدن طی ایلدم.

ثانیاً: مکتبلر مزده (تاریخ اسلام) درس لری آچیلماق فکرینی ایلری به سورهرک بعض طرفلردن تصویب ایدلک حسیله (کوچک تاریخ اسلام) نامیه بر کتاب ده نشر ایلدم.

بوصوک بر تشبث ایدی. چونکه آذن صکره حکومت مستبده نک نظر دقت و تجسسی تاریخ اوزرینه کمال دهشته دیکلوب قالدی.

شو قدر وار که ربع عصره یقین بر زمان ایچنده تاریخ عثمانی و تاریخ اسلامه دائر نشریات عدیده وقوعه کلدی. متعدد و تدریسی تاریخلر یاپیلدی. حکومت مستبده تاریخی بزدن تبعید ایتدکجه آکا تقرب ایتک املی بیودی. کیزلی کیزلی تدقیقاتده بولمغه، تاریخ عثمانی به عائد ترکجه و فرانسیزجه اثر لری او قومغه دوام ایلدم. (اقدام)، (صباح)، (ترجمان حقیقت) نسخهلریله بعض مجامع موقوته ده (سانسور) ک اذن ویردیکی نیم تاریخی ونیم اجتماعی مقالات، اوزمانک تاریخ حقنده کی بیوک مساعداتی ناطقدر.

برقاچ سوز

(دارالشفقه) ده اوچنجی صنفدن دردنچی به ترفیع ایتدکن صکره برکون دیوانخانه به تعایق ایدیلن درس جدولنه باقارکن «فذلکه» تاریخ عثمانی» دیه بر ترکیب کوردم. او آنه قدر تاریخی لفظاً ایشیتمش، فقط نه اولدیغی بیلمیور ایدم. درسره باشلانندی. هر درسک خواجهسی کلدی. تاریخ خواجهسی یوق. بولنه میور. برقاچ آی صکره «رضا بك» نامنده بر ذات صنفه تاریخ خواجهسی صفتیه کلهرک دزسه باشلادق. نصل؟ قرائت کتابی ایش کی دره تپه آشهرق او قویورز. بر فضلهسی وار ایسه اوده از برله مک.

نه قدر کوچ، نه قدر متعب بر درس دکلی؟ آکلامق احتمالی مفقود. جناب حق ینه مرحوم رفیق پاشادن راضی اولسون که بر خلاصه وجوده کتیرمه که حصر همت ابله مش. شایان دقتدر که بز اوسنه فذلکه کی ده بیتیره مدک. حتی یاری بیله ایده مدک. ایرتهسی سنه ده هیچ بر تاریخ درسی کورمدک. آلتنجی صنفده تاریخ عمومی به ابتدا ایتدک. خواجه مسوده کتیرز، بز تینیض ایده رز. زمان قوییه جیلق ابله کچدی. بر حالده که اوسنه دخی او مختصر تاریخ عمومی قرون اولی قسمی او قوییه مدق. والحاصل سکز سنه ظرفنده تاریخ عمومی وخصوصی قسملرندن یالکز الیشمر، آلتشر صحیفه لک مقدماتیه قالدق.

مکتبدن خروجمزدن صکره ایسه عین موانعه مصادف اولیور

1434

سلطان محمد خان خامس - حضر توری

Kasim, Ahmad
رسمی وخریطه‌لی

کتابخانه تاریخی

Resimli va hariteli
Osmanli Tarihi
محرری
احمد راسم

برنجی جلد

برنجی طبع

صاحب و ناشری :
اقبال کتبخانه سی صاحبی
حسین

هر حق محفوظدر

921039

استانبول

شمس مطبعه‌سی — باب عالی قارشوستده نومرو ۷۲

۱۳۲۶ — ۱۳۲۸

Suppl. P. 2/27
vol. 1

~~Wells~~

L. H. W.

DR
440
R3
v.1

Rāsim, Ahmet
Resimli va hariteli
Osmānli tarihi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

احمد راء

مکتبہ انبیا رحی
